

Боротьба УПА проти німецьких окупантів

Олександр Денищук

Том I

Олександр Денищук

Боротьба УПА проти німецьких окупантів

Т. 1

Волинь

Хронологія подій

УДК 94 (477)
ББК 63.3 (4 Укр.) 624
Д 333

Денишук О. С.

Боротьба УПА проти німецьких окупантів. Хронологія подій. У 2 - х томах. Т. I: Волинь. Рівне: ППДМ, 2008. – 448 с.

До книги увійшли матеріали досліджень, що їх провів автор протягом останніх тридцяти років. Використані архівні матеріали, літературні дані спогади безпосередніх учасників подій, очевидців. Використані дереворити Н. Хасевича із серії “Волинь в боротьбі”.

Головний редактор:
Петро Домашук

ВІД АВТОРА: зауваження, пропозиції і доповнення прохання надсилати за адресою: 33028, м. Рівне, вул. Замкова, 10 - В, пом. 82. Денишук О. С.

СПОНСОРСЬКІ ВНЕШНІ та добровільні пожертви на видання книги “Боротьба УПА проти німецьких окупантів” прошу передавати на розрахункові рахунки: Денишук О.С., ВАТ “Державний ощадний банк” МФО 333368, Код 09333401, р/р 2909290009, особистий рахунок 348561.

:56: INTERMEDIARY BANK: SWIFT: BKTRUS33 Bankers Trust Company/New York

:57: BENEFICIARY'S BANK: /04-095-334 SWIFT: COSBUAUK Savings Bank of Ukraine/Kyiv

:59: BENEFICIARY: №95012762/2620 DENISCHUK OLEKSANDR SERGIYOVICH

:72: SENDERS TO RECEIVER INFORMATION: ROVNO BRANCH

ISBN 978-966-8424-84-7

© Олександр Денишук, 2008

978-966-8424-86-1(Т. 1)

Дереворит Н. Хасевича із серії “Волинь в боротьбі”

Висловлюю найщирішу подяку від свого імені, від імені тисяч Борців за Волю України, які загинули у боротьбі з ненависними окупантами і не можуть висловити свою подяку; від імені учасників національно - визвольних змагань, які дожили до сьогоднішнього дня:

Президентові України – Вікторові Юшенку;
Голові кабінету міністрів України – Юлії Тимошенко;
Голові Верховної Ради України – Арсенію Яценюку;
Патріархові Всієї України - Руси – Філарету;
Верховному архієпископу УГКЦ, кардиналу – Любомиру Гузару;

Народним депутатам Верховної Ради України – фракції “Наша Україна”, “Блок Юлії Тимошенко”;
Голові Рівненської облдержадміністрації – Вікторові Матчуку;
Голові Рівненської обласної ради – Олександрові Данильчуку;
Голові Львівської облдержадміністрації – Петрові Олійнику;
Голові Львівської обласної ради – Мирославу Сенику;
Голові Тернопільської облдержадміністрації – Юрію Чижмарю;
Голові Тернопільської обласної ради – Михайлові Миколенку;
Голові Івано - Франківської облдержадміністрації – Миколі Палійчуку;
Голові Івано - Франківської обласної ради – Ігореві Олійнику;
Голові Волинської облдержадміністрації – Миколі Романюку;
Голові Волинської обласної ради – Анатолію Грицюку;
Народному депутату Верховної Ради України – Ярославу Джоджику;
Голові політичного об'єднання “Свобода” – Олегу Тягнибоку;
Депутатам Рівненської, Львівської, Тернопільської, Івано - Франківської, Волинської обласних рад (фракції “Наша Україна”, “Блок Юлії Тимошенко”);
Історику -досліднику, керівнику Інституту дослідів Волині на Рівненщині, науковому співробітнику Рівненського краєзнавчого музею – Ігореві Марчуку;
Редакторів книги, філологу, ветерану праці – Петрові Домашуку;
Доценту Рівненського гуманітарного університету, кандидату педагогічних наук – Ірині Міляевич;
Філологу – латиністу, ветерану праці – Марії Міляевич;
Учасникам національно - визвольних змагань, які надали інформацію;
Усім жертводавцям, які підтримали друк цієї книги. Список буде окремо.

Низький уклін, шана й дяка Вам, щедрі і добрі Люди!
Ви активні творці новітньої історії України!

МОЛИТВА за померлих у визвольній війні

Премилостивий Господе неба і землі, що за добро нагороджуєш, а за зло караєш, і неправду в порох, обертаєш, що свої ангельські сили на прю із пеклом висилаєш, зглянься милостиво до свого царства небесного прийми душі тих правих воїнів наших, що в чесному бою за правду й волю українського народу в битвах по всій Україні життя своє жертували, або від ран важких в поході погубили, або замучених у тюрмах і в землі своїй в Україні, і в чужих землях спочивають. Відпусти їм, о Всеблагий, їхні прогріхи, вільні і невольні, а кривавий труд їх за покуту їм прийми, бо в боротьбі з неправдою й кривдою в імені Твоєм виступали й в обороні правди й народної волі для вічної Твоєї слави голови зложили.

Прийми їх, Господи, і перед престол свій доступити дай, і дозволь, щоб труди й кров їх даремно не пропали. Просимо Тебе, в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа,

АМІНЬ

ВОЛАННЯ МЕРТВИХ ДО ЖИВИХ

*Пам'ятайте: ми загинули,
щоб ви жили вільними,
а не рабами; ми віддали своє життя
задя Вас і України;
а були ж ми молоді,
хотіли жити, орати поле,
ростити дітей, внуків...
Зберігайте пам'ять про нас
заради своїх дітей,
заради безсмертя
України!
Пам'ятайте
про тих,
хто вже ніколи
не прийде,
і поминайте нас
у своїх молитвах!*

Заповіт Борців за Волю України

Дорогі співвітчизники!

До Вас наше слово – слово ветеранів збройної боротьби за незалежність України! У далекі 30 - 50 роки ХХ сторіччя Ми були такими ж молодими, красивими, міцними як і Ви тепер.

Не мобілізаційна карта покликала нас у бойові лави і вишикувала у військовий стрій, а зробила це жагуча ненависть до чужинців - окупантів і висока національна свідомість. Нас вело у бій із супостатами непереможне бажання здобути незалежну Українську Соборну державу, незломна воля боротися за неї всіма силами і засобами.

Зродились ми великої години
З пожеж війни і з полум'я вогнів,
Плекав нас біль про втрату України,
Кормив нас гніт і гнів на ворогів.

(Повстанська пісня)

У вирі боротьби все сильнішою ставала наша любов до України, яка врешті переросла у кредо – Україна понад усе! Пройшли роки. Україна здобула - таки омріяну незалежність, виколосилась і зросла, бо не могла даремно пропасти пролита кров її синів і дочок. Незалежності ніхто нікому милостиво не дарує – її завойовують.

“Лиш боротись – значить жить!” (Леван Франко).

Шлях до Свободи був тернистим, кривавим і жертвним. Ми звертаємось до Вас від імені сотень тисяч наших юнаків і дівчат, що були розметені по чужинах, всіяли кістками безмежні простори Сибірів, які вклали у підмурівок державної незалежності України свою юність і мрії, свій піт і кров, і навіть саме життя.

Будь горда, Україно, за них.

Ти вічна в їх жертві, а вони вічні в тобі.

(поет - повсталець Марко Боєслав)

Шановний друже і подруго!

У ваших руках книга присвячена учасникам національно-визвольної боротьби проти іноземних загарбників. Вона свідчить, що наші країни, як і вихідці з інших регіонів, проявили у священній національно - визвольній борні масовий героїзм. Майже половина з числа тих, хто боровся проти загарбників різних мастей, що сунули на нашу землю зі сходу і заходу, полягли на Полі Слави.

Пам'ятайте: вони загинули, щоб ви жили вільними, а не рабами. Вони віддали своє життя задля Вас і України. Зберігайте пам'ять про них і нащадкам своїм передайте, щоб також пам'ятали заради безсмертя України, заради справедливості на землі. Бо допоки живе історична пам'ять про борців, доти живе український народ, доти буде жити незалежна держава – Україна!

Але заспокоюватись на здобутому не можна. Бо ще не перевелись недоброзичливці, злі недруги нашої Свободи, ні за межами, ні всередині держави. Ще не зникла загроза духовного знищення нашого народу, розчинення його “на розпутьях велелюдних” історії. Тож будьте готові дати відсіч україноненависникам у разі потреби! Будьте пильні! Нехай серця Ваші не знають супкою, бо гримотить над світом люта битва за Україну, за її права.

Дорога наша юнь!

Ми передаємо Вам естафету Слави. Бережіть і примножуйте її. Збирайте по зернині правду про звитяжні справи Борців за Волю України, вписуйте в історію національно - визвольної боротьби невідомі імена. Ви у світ прийшли успадкувати Славу батьків і прадідів своїх, і їх велику і благородну справу. Тож робіть це чесно, справедливо і безупинно!

Знати справжню історію рідного краю твій, юний друже - товаришу, обов'язок.

Ні перед ким не станеш спину гнути,
Не віддасися ворогу в ясу,
Якщо ти зміг, товаришу, збагнути,
Свого народу велич і красу.

(Василь Симоненко)

Події Помаранчевої революції (осінь 2004 року), найактивнішими учасниками якої були Ви, показали, що наша державність у надійних руках. Ми – ветерани збройної боротьби – гордимся Вами!

Закінчити звернення хочемо словами Великого Пророка України Тараса Шевченка: – Свою Україну любіть.

Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Слава Україні! Героям Слава!

Україна. Волинь. Рівне. 2005 рік

ДЕЩО ПРО АВТОРА

Автор цієї книги Олександр Сергійович Денищук народився

3 березня 1948 року в селі Грушвиця – І Рівненського району Рівненської області, ріс і виховувався у бідній селянській родині, тоді вже колгоспників.

Закінчивши в 1966 р. Грушвицьку середню школу, у наступні 1967 - 1969 рр. служив у лавах советської армії. Після демобілізації навчався у Чернівецькому медичному інституті, продовжував навчання в Одеському, який і закінчив успішно в 1977 році. Дістав призначення на роботу в Рівненську область, працював лікарем - рентгенологом, а пізніше терапевтом, у сільській місцевості.

Ще в шкільні роки проявляв інтерес до історії рідного краю. З часом цей потяг посилювався. Розумний, допитливий юнак пильно приглядався тоді до складного й суперечливого життя похмурої комуно - московської доби на теренах Західної України. Його хвилювала історична доля українського народу, що скнів у лабетах московської комуно - більшовицької, польської та німецької деспотій, його вражала Самопожертва, Мужність, Звитяга і Героїзм кращих синів і дочок України. Він поривається щось зробити корисного для людей не тільки як лікар, але й у сфері духовного зцілення. Проте застійна, позбавлена будь - якої динаміки, атмосфера прогнилої “брежневщини” зводить нанівець усі його добрі наміри. Лікар не бачить просвітку серед мороку безконечної ночі. Він продовжує цікавитись історією свого уярмленого народу, по тайки читає заборонену літературу, спілкується з безпосередніми учасниками національно - визвольних змагань – вояками УПА, зустрічається з викладачами, студентами – патріотами України, збирає інформацію задля задоволення спраглої і допитливої душі.

Після недовгих років “горбачовської” перебудови, коли війнуло якимсь політичним полегшенням, а далі настав світлий, вимріяний день незалежності нашої держави, за нових умов, добродій Денищук – активний учасник бурхливих перетворень в Україні. Він весь віддається роботі, бере участь у громадсько - політичному житті Рівненщини. Уже в ті роки державності пан Олександр виношує далекосяжні плани на майбутнє, прагне написати й обнародувати книгу про учасників національно-визвольної

АВТОРСЬКЕ СЛОВО

боротьби 1918 - 1960 років на теренах Волині, Галичини та Східної України. Матеріалом для неї повинна була стати не тільки існуюча вже інформація про ці часи чи архівні записи й документальні відомості, а й свідчення з уст безпосередніх учасників повстанської боротьби, розповіді ще живих свідків тих буремних років.

І ось тернисті пошуки, пекучі роздуми. Автор працює кожно вільну хвилину, у вихідні й святкові дні. Об'їжджаючи велосипедом села Волині і Галичини, веде розмови з тисячами людей, ретельно фіксує все почуте. Під його пером воскресають жахіття Другої світової війни, зокрема запеклі битви українських повстанців із окупантами. Його полонить мужність і смерть земляків, героїзм і страждання, сльози і горе в ім'я Свободи й Державності.

Дослідник не просто відкриває нові чи призабуті сторінки історії, а конкретизує й уточнює першоджерельний матеріал, співставляє своєрідні трактування різних авторів, переосмислює їх, робить висновки й подає оцінки, виділяє найістотніше. При цьому дослідник проявляє виняткову ретельність, точність до дрібниць. Факти, ним наведені, об'єктивно вивірені, достовірні. Окрім цього, О. Денищук опрацював сотні архівних справ, "гори" публікацій в періодиці і книгах.

Напружена праця упродовж 40 років дала відрадні результати – повністю закінчене видання "Книги пам'яті і Слави Волині" (Рівненська область, 16 томів), готується до друку аналогічне видання по Волинській області (15 томів), а також Галичині (20 томів). І ось автор віддає на суд історикам - дослідникам, вченим, читачам, усій українській громадськості, чергову працю – "Боротьба УПА проти німецьких окупантів" у двох томах.

Безліч людських доль, епізодів їхнього життя тут об'єднані однією ідеєю суть якої – незалежна Соборна Україна. Імена героїв, які віддали своє життя за цю ідею, доповнюють широкомасштабну панораму до решти ще не звіданої епопеї боротьби УПА, діяльності мужнього підпілля ОУН, важких поневірянь по Сибірах і в концтаборах кращих синів української нації. В оцінках постатей і подій скрізь відчутна принциповість і безкомпромісність, чесність і прямота.

Петро Домащук

Дорогий друже, подруго! Відчуваючи глибоку відповідальність перед предками і нащадками, перед пам'яттю мільйонів загиблих, перед совістю ще живих, виконую свій головний обов'язок перед Україною – до останнього подиху служити їй і бути вірним її народу.

Я взявся за дуже відповідальну роботу – висвітлення національно-визвольного Руху на Волині, а саме боротьбу Української Повстанської Армії (УПА) проти німецьких окупантів та їх прислужників – поляків, мадярів, власовців (російських шовіністів) та інших зайд.

Поки битиметься в грудях бодай одне чесне серце, поки відлунюватиме зойк невинно замучених і убієнних, поки земля носитиме сліди грабунків, пљондрування, поки житиме Україна, – а вона житиме вічно! – ми повинні пам'ятати про тих, хто віддав своє життя, щоб торжествувала правда в ім'я Слави і Волі рідного народу.

Згадаймо безсмертні слова Юліуса Фучіка "... Не забудьте. Терпляче збирайте свідчення про тих, хто поліг за себе і за вас... Я хотів би, щоб усі знали, що не було безіменних героїв, а були люди, котрі мали своє ім'я, своє обличчя, свої сподівання й надії... Хай ці люди будуть завжди близькими вам, як друзі, як рідні, як ви самі".

Мене щоденно тривожить думка, що мало зробив для України. І цей дослідницький матеріал хай хоч трохи відкришить шматок від брили мученицької совісті. Маю велику надію, що він розбудить приспану совість і національну гідність у багатьох українців і принесе вічну Пам'ять та вічну Славу тим, кому цей матеріал присвячую – активним національно свідомим і політично зрілим людям, які чесно й добровільно, з проявами масового та індивідуального героїзму, вели священну ідейно-політичну і збройну боротьбу з ненависним ворогом.

Вірю і хочу, щоб "Книга Пам'яті..." і книга "Боротьба УПА проти німецьких окупантів" були настільними книгами сотень і тисяч славних нащадків славних пращурів, були вічно караючим мечем запеклим ворогам незалежності України. Нехай кожен примірник цих книг буде скромним пам'ятником для сотень, тисяч учасників Визвольного Руху і нехай вони славлять у віках подвиг національних героїв.

*Отак і ви прочитайте,
Щоб не сонним снились
Всі неправди, щоб розкрились
Високі могили
Перед вашими очима,
Щоб ви розпитали мучеників:
Кого, коли й за що розпинали?*

Так сказав наш національний геній Т. Г. Шевченко. Книги присвячені борцям за Волю України – це мученицький і в той же час героїчний мартиролог української землі, подзвін до теперішніх та майбутніх поколінь.

Її герої – борці за незалежність України, більшість яких склала свої кістки в далеких землях Сибіру, або загинула у боях. Пам'ять про них закликає свідомих українців не тільки до увічнення їхніх імен, але й до встановлення справедливості їхньої боротьби, закликає до миру, любові, взаємоповаги та збереження для наступних поколінь найсвятішого – Волі. Ось як про це сказала учасниця визвольних змагань, медсестра УПА, довголітній політ'язень, поетеса з Тернопільщини Марія Патикевич - Заболотна у вірші "Запам'ятай":

*Запам'ятай! Історія потрібна
Для тих, що після наших днів прийдуть,
Та їх шляхи змагань будуть щасливі,
І ворог їх не зможе вже зігнути!*

Вірю, що ця скромна праця буде використана якнайретельніше та якнайефективніше у справі виховання національної свідомості підрастаючих поколінь, донесе до них Велич, Красу і Героїзм наших предків.

Цей матеріал, як вистояне вино, довго визрівав і ще довше готувався. Починався з уперше почутої пісні про УПА і таємних розмов у 1971 - 73 рр. з моїм учителем, ідейним натхненником і одноступцем, патріотом України, доцентом кафедри гістології Чернівецького медінституту сл. п. Дем'яном Павловичем Кладієнком. Згодом почав глибше цікавитися "бандформірованими", "буржуазними націоналістами", "борьбой с бандітизмом", почав працювати в обласному музеї, архіві, а згодом став їздити та ходити по селах та містах Волині і Галичини. По крихтах збираючи матеріал, ступав своїми ногами по місцях розстрілу борців, схиляв голову на могилах тисяців борців. На вивчення пішло біля 40 років і багато років піде на опрацювання.

"Кров'ю обливається серце", коли з екрана телевізора чи на сторінках газет чуєш або читаєш про героїв "Великой Отечественной", про їх вшанування. Зрозуміло, що це треба робити, але при цьому не згадувати про тих, хто віддав своє життя за

незалежність України – учасників визвольних змагань 1918 - 55 рр., – негуманно і несправедливо.

Своїм дослідженням я хотів показати особливості боротьби за незалежність України, підкреслити вирішальну роль ООН як представника націоналістичної ідеології. "Книга Пам'яті і Слави Волині" і "Боротьба УПА проти німецьких окупантів" – це гнівний осуд ненависної фашистської комуністичної і фашистської німецької ідеологій, сталінських і гітларівських репресивних методів, показ їхньої бездуховності, підлості, цинізму, антигуманності та жорстокості, що руками виродків принесла велике горе Україні. Як червоні так і коричневі вороги не ставили питання про незалежність України, а навпаки, все життя вели боротьбу, щоб сильніше поневолити її. На їх совісті мільйонні жертви українців. Вони боролися за ліквідацію націоналістичного підпілля і фізичне знищення провідних націоналістів та їхніх симпатиків, були організаторами спецзагонів НКВС, які під личиною бандерівців проводили криваві акції проти мирного населення під час німецької окупації, брали участь у каральних акціях проти учасників визвольного руху, розстрілювали, катували людей і не несли за це ніякої відповідальності.

Визвольну боротьбу на Волині і Галичині можна розділити на такі періоди:

I – 1918 - 21 роки – громадянська війна українського народу і проголошення УНР (Української Народної Республіки) та ЗУНР (Західно - Української Народної Республіки).

II – 1921 - 1939 роки – польська окупація.

III – 1939 - 1941 роки (перші совети) – московсько - більшовицька окупація.

IV – 1941- 44 роки – німецько - фашистська окупація.

V період – 1944 - 1991 роки – московсько - комуністична окупація (другі совети).

Насамкінець, висловлюю щире вдячність працівникам Рівненського, Волинського та Тернопільського обласних краєзнавчих музеїв, працівникам державних архівів Рівненської, Волинської та Тернопільської областей, державному архіву СБ України, місцевим дослідникам і дописувачам - вихідцям зі всієї України і з - за її меж.

Окремо хочу подякувати дружині Вірі і сину Валерію за допомогу і підтримку, без яких не було б і дослідження, і цієї книги.

Цей матеріал не є остаточним і я буду вдячний усім хто вкаже на помилки, неточності, чи пришле доповнення.

**З повагою
Олександр ДЕНИЩУК**

ПОГЛЯД У МИНУЛЕ

Наш рідний край – Велика Волинь, край боліт, лісів і річок, край древніх міст і сіл, край, поселенці якого – славні нащадки племен древлян і дулібів. Територія Великої Волині простягається із заходу на схід від Холма до Житомира, з півночі на південь від Пінська до Старокосянтинова, і з різних причин розміщена в декількох державах – Польщі, Беларусі та Україні. За своєю величиною вона в декілька разів більша від деяких європейських країн. Волинь сьогодні в межах України – це сучасні Волинська, Рівненська, Житомирська області, північні частини Хмельницької та Тернопільської областей. За час свого існування вона входила до складу Київської Русі, Галицько - Волинського князівства, Польсько - Литовської держави, Російської імперії, Української Народної Республіки, а тепер, і навечно, до України. Волинська земля в X сторіччі була окремою державою, яка називалася державою “Маджака”, але вона швидко розпалася від внутрішніх племінних протиріч і воєн.

Волинь – це значна частина України, де жили й живуть самобутні, працьовиті, горді, вільнолюбиві й героїчні люди, які пристрасно захищали і захищають нажите своїми руками багатство, їм притаманна любов до землі, відповідальність за свої вчинки, краса людських взаємин, високий патріотизм і героїзм, вони свято бережуть і примножують традиції своїх предків в ім'я наступних поколінь.

Волинь – це не просто частина України, Волинь – це перша організація наших предків, це передвісник золотої доби Київської Русі, Волинь – це слов'янські початки нашої державності, Волинь – це край, овіяний немеркнучою бойовою і трудовою славою попередніх і нинішнього покоління. Завойовники змінювали межі адміністративних одиниць краю, але в народі завжди жила і передавалася з покоління в покоління думка про етнічну спільність і приналежність волинян до єдиного українського народу. Древня волинська земля була і є батьківщиною багатьох знаменитостей, історичних діячів і національних героїв, на цій землі відбувалися важливі і визначні історичні події, які залишили після себе глибокі сліди. Ми живемо у вільній незалежній Україні. Це велике щастя жити на своїй рідній, ніким не загарбаній, квітучій землі і дихати повітрям п'яної свободи.

Тисячі наших попередників не дочекалися цього святого дня, хоча за це боролися, віддавали своє життя. Історична справедливість восторжествувала! Такий самобутній, талановитий, працьовитий і героїчний народ, як український і волиняни, як його складова, повинен мати свою національну державу вільно і заможно жити в мирі і дружбі в сім'ї вільних народів світу. Прийшла Воля, з часом буде й достаток. Згадаймо пророчі слова М. Аркаса, сказані ним у 1907 році в поемі “Пилип Орлик”:

*Ні! Певен я, що стане правда,
Що знов Вкраїна оживе:
Зітхне свободно, вільно, радо,
Криваві сльози обітре.*

Важливою сторінкою історії становлення української державності є історія руської держави (кінець XI – початок XII ст.), Галицько -

Волинської держави (1146 – половина XIV ст.), козацької держави

Б. Хмельницького, Української Народної Республіки (1918 - 1921 рр.), Карпатської України (1939 р.). Вирішальна, провідна у цій історії роль належить людині, особі, у якої є такі індивідуальні риси: свободолюбність, національна гідність, український патріотизм, свідомість. Людина – творець історії; людина – дослідник історії; людина – споживач історії. Використовуючи такі наукові категорії досліджень історії краю як історичний час, неминучість, правда, пам'ять, свідомість і мислення, людству вдається зберегти свою історію, виховувати прийдешні покоління і прогнозувати своє майбутнє. Людина є і основним охоронцем матеріальних і духовних багатств. Історична постать досить важко входить у пам'ять і свідомість людей, отримує певне визнання ще за свого життя. Історичний час розставляє на своє місце значення і роль тієї чи іншої людини, постаті, дає можливість оцінити її, визначити її талановитість чи геніальність. Мертвих не воскресити, але пам'ять про них вимагає глибокого дослідження і вивчення тієї боротьби, щоб увіковічити їхні імена.

В історії становлення української державності є постаті, без яких неможливо уявити й осмислити цю важливу подію. Це учасники національно-визвольних змагань, починаючи з далекого минулого і до сьогоднішнього дня, саме вони були і є ідейними натхненниками, духовними конденсаторами енергії, так необхідної для продовження такої боротьби. Порівнюючи минуле з сьогоднішнім, ми змушені визнати, що певний час досліджувати такі постаті заборонялося різної масті загарбниками, поневолювачами. І тільки з появою незалежної національної держави Україна ми можемо це робити. Влучно сказав про це поет Євген Сааді:

*... Відкрий свої сторінки, Україно,
Прийшла пора, тепер найліпший час,
Назви нам пращурів до першого коліна,
Зміцни, о земле, давниною нас.*

Наша українська нація – Героїчна, а український народ – Герой. І про це треба пам'ятати завжди і всім, хто проживає в Україні і поза нею. Войовничий особистий і масовий героїзм притаманний і вихідцям з нашого краю, Волині. Самобутній поет-волинянин Христофор Блонський, до речі, учасник визвольних змагань 1941-1955 рр., у своєму вірші “Українцям, які впали в бою за край”, писав:

*... О Честь вам і Слава, завзяті Герої,
Козацького роду славні сини,
За волю Вкраїни ви встали до бою
Та кров'ю своєю скропили лани.*

Без минулого немає майбутнього – це аксіома. Отож, давайте і ми заглянемо в історичне минуле, яке було таке трагічне і героїчне, минуле, яке надихає нас тепер для життя, для боротьби.

Упродовж багатьох віків наші предки вели криваву і жорстоку, смертельну боротьбу проти чужоземного поневолення і кабали. Незалежність України постала на кістках мільйонів своїх мешканців, які віддали свій найцінніший скарб – життя. У VI - VII ст. дуліби вели тривалу боротьбу

з аварами, які оселилися в Подунав'ї і намагалися поневолити слов'янські племена. Зовнішня небезпека примушувала дулібів, бужан і волинян, які об'єднувалися в дружини й князівства боронити свій край. Згадаймо битву дубровицької дружини на чолі з князем Глібом Юрійовичем з половецьким ханом Коб'яком у 1183 р., а в 1233 р. під керівництвом Данила Галицького військо князівства розгромило рицарів-хрестоносців під Дорогочином. Дорогобузька та Пересопницька дружини на чолі з князем Мстиславом Німим разом із князем Данилом Галицьким і князем Мстиславом Удалим боронили наші землі від монголо-татарської навали – орди Чингіз-хана. У 1245 р. галицько-волинське військо завдало на березі річки Сан нищівного удару польським і угорським загарбникам. Прославився і увійшов в історію як засновник Запорізької Січі та гетьман війська Запорізького князь Дмитро Вишневецький. У 1563 р. він під час походу на Молдову він попав у турецьку неволю. У Царгороді турки піддали його страшним тортурам, повісивши на гак біля моря. Оборону України і, в тому числі волинських земель, від татар у перших десятиліттях зорганізував князь Костянтин Іванович Острозький – один з найславніших полководців того часу. Найбільш вдалою була битва в 1527 р., коли татари - монголи серед зими загарбали Полісся і дійшли аж до Пінська.

Наприкінці XVI ст. Правобережну Україну і Волинь охопили селянсько-козацькі повстання міщан і селян проти гнобителів, які не витримували нестерпних соціально - економічних умов, хоч вони носили розрізнений, стихійний і локальний характер. Так, у 1563 р. в с. Плоска Дубнівського району селяни підпалили маєток поміщика Ф. Хмари, а в 1567 р. жителі с. Городок Луцького повіту виступили проти поміщиці Фальчевської, відмовившись виконувати феодальні повинності. У 1570 р. жителі Межиріч (тепер Корецький район) спалили догала князівський замок.

Серед проводирів перших козацьких ватаг знаходимо прізвища Федора Сангушка, Богдана Корецького. Великий відгомін мало повстання під проводом гетьмана Криштофа Косинського у 1591- 1593 рр., яке охопило Київщину, Брацлавщину і Волинь. Повстання було придушене, а сам

К. Косинський підступно вбитий. Ще більшого розмаху набуло повстання селян, міщан і козаків проти польсько-шляхетського панування в 1594-1596 рр., яке очолив надвірний сотник Северин Наливайко. Об'єднавшись із запорозьким загоном гетьмана Григорія Лободи, повстанці захопили значну територію. Повстання потерпіло поразку. У 1597 р. після жорстоких катувань С. Наливайка було привселюдно страчено у Варшаві. Брат С. Наливайка – Дем'ян також очолював загін повстанців, який у лютому 1596 р. напав на містечко Тучин і панський маєток у с. Коростянтин (тепер село Малинівка Гошанського району на Рівненщині).

Вихідці з Волині подавали повстанцям різнобічну допомогу і багато з них брали активну участь безпосередньо в повстанні, організовували збройні формування. Так, у 1595 р. поблизу с. Бистричі (Березнівський р-н) сформували загін повстанців, які називали себе “сотнею Лободи”. Вони громили панські маєтки, захоплювали майно та худобу поміщиків. Активно сприяли повстанню селяни з с. Грушвиця (Рівненський р-н) та

інших сіл на Рівненщині. У кінці 1595 р. – на початку 1596 р. на Волині діяв чисельний повстанський загін на чолі з Охримом Гуменецьким.

Загін межирицьких міщан і селян навколишніх сіл нападав на панські маєтки, громив шляхту, знищував представників польсько - шляхетської влади. Інший загін, що діяв на значній території Волині, створив міщанин Остап Слуцький. У січні 1596 р. повстанці розгромили в Луцьку ратушу, пограбували зброю, яка там знаходилася. Правою рукою О. Слуцького був мешканець села Омельне (Любомльський район Волинської області) Андрій Ганський. У 1613 р. повстали селяни села Висоцьк (тепер Дубровицького району на Рівненщині), яке було жорстоко придушене, у 1620 р. – антишляхетське заворушення в Острозі, 1629р. у Дермані, 1639 р. – у Дубно (Рівненська область). В Острозі в 1636 році вибухнуло повстання, відоме під назвою “Острозька трагедія”. Воно було викликано жорстоким знущанням над людьми, які чинила племінниця Януша Острозького Анна - Алоїза. Повстання було придушене і відбулася жорстока розправа над учасниками – стинали мечем голови, четвертували через спалення в смолі, ламали кістки, здирали шкіру і вплітали в колеса, а закатованих викидали за місто для з'їдання собакам. Навіть заборонено було відправляти панахиди по замучених.

Помітний слід в історії визвольного руху українського народу залишила після себе війна 1648-1654 рр., яка поширилася і на Волинь, вона стала відігравати важливу роль у боротьбі проти магнатів і польської шляхти.

Після переможних боїв Б. Хмельницького під Жовтими Водами та Корсунем (травень 1648 р.) виникають повстанські загоны, які діють у різних місцевостях Волині. Так, у 1648 р. відбулися селянські повстання в Печихвостах, Стрільчому, Матові та інших селах Луцького повіту (Волинська область). Великі групи повстанців діяли під Ратним, Затурцями і Литовежем (Волинська область). Почалося формування великого загоны міщан Гощі та селян Воскодавів, Красносілля, Мнишина, Чудниці (Гошанський район Рівненської області) та інших сіл під проводом гошанського вайта Івана Куковського (Листопада). На чолі з отаманом Присцею піднялися на боротьбу селяни Берездова, Хлопотина, Глинник (Славутський район Хмельницької області). На околицях Звягеля (тепер м. Новоград - Волинський Житомирської області) діяв загін Івана Донця. Звягельський міщанин Михайло Тиша організував сильний загін, на основі якого був сформований козацький полк. Проголосивши себе полковником, він розпочав похід на Клевань (Рівненський район Рівненської області), який захопив, потім оволодів Оликою (Ківерцівський район Волинської області) і подався до Луцька. З міщан Луцька і селян навколишніх сіл утворився загін під керівництвом луцького бургомистра Федора Липки.

Значне посилення визвольної боротьби народних мас на Волині викликав похід сюди полків Максима Кривоноса. Численні повстанські загоны діяли влітку 1648 р. стихійно, без жодного зв'язку з козацьким військом Б. Хмельницького. Вони спустошували панські маєтки, знищували костели, католицьку шляхту, замкових слуг – усіх, хто підтримував польсько-шляхетське панування.

Успішно діяли великі загоны, очолювані стоянівським вайтом С. Гіричем,

селянином Федором із села Клекотів (Бродівський район Тернопільської області), селянином К. Кайченятою, “полковником” Савою. Поблизу Луцька діяв загін Колодки, який допоміг М. Кривоносу в серпні 1648 р. захопити Кременецький замок. Тут же діяв загін “служилих бояр” під керівництвом шляхтича Красносельського. Шляхтич з Волинського Полісся Петро Головацький у липні 1648 р. очолив 25 - тисячне селянське військо поблизу Острога (Рівненщина). Мешканці м. Рівного створили загін під керівництвом братів Грицька і Матвія Бузовщиків. Серед керівників зустрічаємо і вїта С. Гуляницького.

Першим завданням об'єднаних селянсько - козацьких військ на Волині була ліквідація наступу Яреми Вишневецького, який чинив жорстокі репресії проти повсталого народу. Частини, очолювані М. Кривоносом, 12 липня 1648 р. взяли сильну фортецю Полонне (Хмельниччина), 16 - 18 липня розгорілися запеклі бої під Старокостянтинівом (Хмельницька область). М. Кривоносу разом з полками І. Гирі і І. Ганжі вдалося розгромити поляків і змусити їх відступити.

Однією з найбільших і запеклих битв визвольної війни 1648 - 1654 років була битва під Берестечком (Горохівський район Волинської області) у червні - липні 1651 р. між українськими і польськими військами. У ній з обох сторін брало участь близько 300 тисяч людей. У цій битві селянсько - козацьке військо зазнало поразки через зраду татар, які входили до складу українського війська. Безсмертним подвигом прославили себе козаки із загому Івана Богуня.

У Луцькому повіті в 1649 р. діяли загани повстанців під проводом Єніча, В. Шильєва, І. Шелейка. Під проводом Ф. Буслика кременецькі міщани піднялися проти гнобителів у 1649 р. Козацькі реєстри свідчать, що в повстанні Б. Хмельницького брало участь чимало української шляхти. Серед неї волиняни: Бережецькі, Боговитини, Хмари, Чернівські. А Григорій Гульницький займав значну посаду у війську Хмельницького, також значну посаду займав шляхтич з Волинського Полісся Петро Головацький. Козацьким духом пройнялися і волинські жінки, які інколи були навіть керівниками повстанських загонів. А сестра козацького полковника І. Донця зі Звягеля як кіннотниця брала участь у бойових діях проти польських військ на Волині. Під час однієї з атак ця мужня жінка загинула. Наступна героїчна сторінка в історії Волинського краю пов'язана з подіями антипольських повстань і заворушень на початку 18 століття. Так, у 1702 р. почалося повстання на Правобережній Україні під керівництвом козацького полковника Семена Палія та Самійла Самуся, яке докотилося до Південної Волині. Серед найактивніших учасників цього руху виділяється постать волинського шляхтича, визначного громадського діяча і поета - гуманіста Данила Братковського. У часи Палієвого повстання він був заарештований і страчений у Луцьку в 1702 р. У 1703 р. така ж доля спіткала межирицького вїта Косовича та борсуковецького боярина Маційовського. Після цього повстання, яке тривало до 1704 р., естафету боротьби на Волині підхопив рух гайдамаків та опришків (гайда - означає гнати на турецькій мові). Перше велике гайдамацьке повстання на Правобережній Україні розпочалося в 1734 р. під проводом полковника

Верлана, і хоча гайдамаки в основному діяли на Поділлі, вони здійснили кілька походів на Волинь, руйнуючи панські маєтки і поповнюючи свої загани місцевими повстанцями. У 1750 р. в районі Овруча, Мозира, Народичів (Житомирська область) діяв загін І. Подоляки. У 1768 р. наш край став місцем розгортання гайдамацького повстання під назвою Коліївщина, на чолі якого стояли Іван Гонта і Максим Залізняк. Цей рух носив значний відтінок релігійної нетерпимості православних і католиків і був направлений проти конфедератів. У період Коліївщини на півночі Житомирщини діяв загін під керівництвом Івана Бондаренка, який пізніше був страчений у м. Корець (Рівненщина). До втрати були засуджені і три кобзарі, “що гайдамакам на бандурі грали...”. Один із них, Прокіп Скряга, походив із села Остапи (Лугинський район) на Житомирщині.

Протягом деякого часу у підземеллях Дерманського монастиря (Здолбунівський район на Рівненщині) утримувався як в'язень Мелхиседек Значко - Яворський - ігумен Мотронинського монастиря, який вважався духовним наставником повстання на Житомирщині. 30 - 31 березня 1789 р. повстали селяни в селі Невірків (Корецький район на Рівненщині) і вбили поміщика Вільчинського та його дружину зі слугами.

Повстання було жорстоко придушене і 30 селян страчено. У цьому ж році за спробу підняти селянське повстання переслідувався Феодосій Бродович, який займав високі посади у Луцькій греко - католицькій єпархії.

Після третього поділу Польщі в 1795 р. Волинь стала частиною Російської імперії, але життя українського народу і, волинян зокрема, не стало кращим. І при цій владі селяни виступали проти кабальних люстраційних податків, проти примусового стягнення викупних платежів, відстоювали свої права.

У 1848 р. проти кріпацького гніту виступили селяни в Степані (Сарненський район Рівненської області), а також селяни Володимир - Волинського повіту (Волинська область) із сіл Кримне, Дубечне, Рокин, Теклі, Глуші, Лютки (Старовижівський район Волинської області). З жовтня 1861 по 1863 роки в 106 селах губернії відбулося близько 100 селянських виступів, у яких брало участь понад 61 тис. 350 чоловік. Всього у Волинській губернії з 1866 по 1900 р. відбулося 215 селянських виступів, але всі вони були жорстоко придушені царизмом.

Протягом 1907 - 1915 рр. на Волині відбулося понад 100 селянських виступів, які закінчувалися збройними сутичками з поліцією, військами, охоронцями маєтків і лісів. Улітку 1917 р. відбулося 43 селянські виступи. Багато лиха завдали жителям волинської землі світові війни 1812 р. і 1914 р. Так, у 1812 р. волиняни в складі 3 - ої російської армії виступили проти французьких загарбників на чолі з Наполеоном, були створені окремі загани ополченців. У 1914 р. через Волинську губернію проходила лінія фронту. Тому було мобілізовано 60 відсотків чоловічого працездатного населення до російської армії боротися проти австро - німецької окупації.

Із 22 січня 1918 р. на Волині було встановлено владу Української Народної Республіки і її жителі взяли активну участь в українському революційному русі проти московсько - більшовицької навали.

Українська Центральна Рада оголосила Південно - Західний і Румунсь-

кий фронти Українським фронтом і волиняни масово поповнювали війська армії УНР очолювані С. Петлюрою. З кожного села, хутора, міста йшли добровольці і багато з них погинуло від куль і багнетів більшовиків. Але сили були нерівні і молода республіка не змогла вистояти проти такого багаточисельного ворога як московські і польські окупанти.

У лютому 1918 р. нашу землю окупували австро-німецькі загарбники із встановленням гетьманату Скоропадського. З вересня 1920 р. західні повіти Волині були окуповані білополяками і за Ризьким договором, що був підписаний 18 березня 1921 р. між білополяками і московсько-більшовицькими окупантами, Холмщина, Підляшшя, Західна Волинь, Західне Полісся і Галичина увійшли до складу відновленої в 1919 р. Польської держави. У листопаді 1921 р. армія УНР спробувала відновити свою владу в Україні і декількома групами перейшла на територію України окупованої червоною Москвою. Так, група військ, якою керував Юрій Тютюнник, перейшла польсько-совецький кордон між селами Борове і Нетреба (тепер Рокитнівський район на Рівненщині) і почала просуватися в глибину території. На теренах Волині, а саме, на Костопільщині (Рівненська обл.), формувалися групи підтримки отамана Юрія Тютюнника. Листопадовий рейд зазнав поразки. 24 листопада 1921 року 359 учасників походу по-звірячому були розстріляні бригадою Котовського біля м. Базар (Народицький район) на Житомирщині.

Польська окупація на наших землях тривала до 1939 р. Нестерпна і жорстока політика економічного, соціального і політичного гніту, ополчення місцевого українського населення, яке проводив польський уряд, викликала відповідний спротив українців. По всіх селах і містах почали створюватися підпільні осередки політичних партій, які гуртували навколо себе свідомий люд (УНДО, УВО, Ліга Українських Націоналістів, ОУН) для політичної і збройної боротьби.

Для придушення національно-визвольного руху на Волині польська окупаційна влада проводила масові політичні арешти, криваві пацифікації, репресії, розстріли. Концентраційний табір Береза Картузька (тепер Беларусь) й інші тюрми (Острог, Дубно, Рівне) були вщент заповнені націоналістами. Але ці намагання паралізувати волю українського народу до боротьби за своє національне визволення не зламали його, а ще більше гуртували, загартовували і готували до ще більш кривавої і виснажливої боротьби проти найжорстокішого режиму всіх часів – московсько-більшовицького, який з'явився у вересні 1939 р. Страшна епідемія чуми, яка пронеслася над Волинню у XVII ст., що забрала тисячі людей, була нічим у порівнянні з червоною, московською чумою XX ст., яка принесла мільйонні жертви й спустошила не тільки Волинь, а й усю Україну. Малосвідома, промосковськи налаштована і прокомуністична частина населення Західної України з хлібом-сіллю зустрічала "горе-визволителів", а інша частина, національно свідомі, патріотичні, розуміючи, хто прийшов, йшла в глибоке підпілля або емігрувала за кордон до Польщі, Німеччини. З перших же днів почалися масові арешти патріотів, членів ОУН, їхніх симпатиків, членів "Просвіти", Союзу українок, інших патріотичних організацій. Почалися масові депортації цілих сімей до

Сибіру. Тільки з Рівненщини протягом 1940 - 41 рр. було депортовано кілька десятків тисяч, а за деякими даними, навіть близько 10 відсотків населення (у 1941 р. на Рівненщині було майже 1,5 млн. чоловік). Почалися суди над націоналістами і розстріли в тюрмах. Згадаймо розстріли в Дубно, Львові, Дрогобичі, Рівному в 1941 р., коли московські варвари розстріляли тисячі безневинних чоловіків, стариків, жінок і навіть дітей.

22 червня 1941 почалася війна німецького фашизму з московським – Друга світова війна, яка була розв'язана Сталіним і Гітлером ще 1 вересня 1939 р. Два ненажерливі звірі зустрілися у двобої мільйони людських жертв, спалені міста і села, розруха й опустошення краю, ось результат цього поєдинку. Із встановленням німецько-фашистської окупації з 1941 р. на теренах Волині були створені перші збройні формування українців, які з жовтня 1942 р. організувалися в Українську Повстанську Армію (УПА).

Це була дійсно народна армія, яка не мала ніякої підтримки ззовні, а розраховувала тільки на власні сили і вела боротьбу на два фронти – проти німецької коричневої і московської червоної чуми. Вона внесла славу героїчну сторінку в літопис боротьби за свободу України. За час німецької окупації українські повстанці провели тисячі боїв з німецькими фашистами, завдаючи окупантам великих людських і матеріальних втрат на теренах Волині, Галичини та Східної України. Великі втрати несла й армія УПА. Принагідно згадати, що саме на Волині були сформовані перші загоны УПА Сергія Качинського ("Остапа"), уродженця Волині і Перегійняка ("Коробки"), уродженця Галичини. Тут знаходився перший штаб УПА (с. Гутвин Костопільського району на Рівненщині) яким керував Л. Ступницький, а першим командувачем УПА був Дмитро Клячівський – "Клим Савур" – виходець із Збаража, що на Тернопільщині, який під час німецької окупації з 1941 р. знаходився в підпіллі на Рівненщині.

Він же як представник Центрального Проводу ОУН і формувал перші загоны УПА на Костопільщині. На превеликий жаль і горе, він тут і загинув 12. 02. 1945 р. поблизу с. Суськ (Костопільський район на Рівненщині) у боротьбі з московськими окупантами.

Проти німецьких окупантів піднялося все населення від малого до старого чи в рядах УПА, чи в боївках самооборони. Не лякали їх арешти, розстріли і катування по тюрмах. Горіла земля під ногами ворога по всій Волині під ударами повстанських сил. Згадаймо тільки деякі бої УПА на Волині з німецькими карателями: бій у с. Велика Любаша на Костопільщині – боївка "Бурі" весною 1943 р. – вбито 30 німців, бій у с. Янова Долина (тепер с. Базальтове) на Костопільщині, де брали участь декілька куренів УПА. З боку німців було більше 1000 чоловік. Це був один з найбільших боїв. Майже всі німці й поляки погинули. В бою на оржівському лісокомбінаті (Рівненщина) в березні 1943 р. загинуло 150 німців. У цьому бою загинув Сергій Качинський "Остап". Бій у с. Янкевичі поблизу Костополя на Рівненщині – коли сотня "Цигана" зробила засідку на німців, які поверталися з чергового грабунку при кінці 1943 р. Німці і мадяри понесли великі втрати. Таких боїв у яких був проявлений масовий героїзм і мужність українських повстанців було сотні. Воювала УПА під час німецько-фашистської окупації з нечисленними, але до зубів озброє-

ними загонами совєцької партизанки, яка тероризувала місцеве населення, грабувала й нищила села, біля яких базувалася, убивала учасників націоналістичного підпілля, усіх, хто ненавидів совєцьку владу.

Друга світова війна, яка завершилася перемогою антигітлерівської коаліції над фашистською Німеччиною, 9 травня 1945 року для українців Західної України не закінчилася. Коли на початку 1944 р. німецькі війська були вигнані з території України, на зміну їм прийшов ще жорстокіший окупант – московський. Лихо і горе, яке він приніс, не описати. Єдина сила, яка йому тут протистояла, була УПА. Почалося масове створення боївок, сотень, куренів для боротьби з небезпечним ворогом під керівництвом Організації Українських Націоналістів (ОУН). Почалася кровопролитна 13-річна боротьба, яка носила національно - визвольний характер. Армією УПА було проведено тисячі боїв з ворогом. Особливо треба виділити бій на “Гурбах” (Здолбунівський район на Рівненщині) наприкінці квітня 1944 року, коли в одному місці зустрілося 35 тисяч учасників – 30 тисяч зі сторони ворога і всього 5 тисяч повстанців. Останній бій членів формувань ОУН - УПА проти московських окупантів на Волині зафіксований влітку 1955 року на бечальських хуторах Костопільського району Рівненської області, у якому загинув провідник “Дмитро” із бойовим другом. Бій тривав понад три години. На Галичині останній бій із советами відбувся у Бережанському районі на Тернопільщині в 1960 році, де також загинуло два повстанці, а одна повстанка, будучи раненою, потрапила у полон. Це були останні бойові сутички з московськими загарбниками, але боротьба за незалежність на цьому не припинилася, вона продовжувалася. Її продовжили “шестидесятники”, студентська молодь, патріотична інтелігенція, робітники і селянство.

Славні сини і дочки України боролися і гинули, гинули, гинули... Але їхня боротьба не була марною. Завдяки їм, наш народ виборов незалежність у 1991 році і замаюрів синьо - жовтий прапор у небі над вільною Україною. Незабаром прийде той день в Україну, коли наш народ буде відзначати свято Героїв України, коли славні нащадки згадають своїх пращурів - героїв, які боролися за Волю і Свободу своєї Батьківщини. Вони цього заслужили!

Воскресєє Нація! Воскресєє Україна! Воскресєють її Герої!

Вічна їм Слава і наша Пам'ять!

Слава Україні! Героям Слава!

Олександр ДЕНИЩУК

ЛИЦАРІ ЗОЛОТОГО ТРИЗУБА

*“Ви, ким ведено бій,
Вірні Симон, Євген,
Ви, без ліку і ймен.
Ти, кришталний Олеже, –
Всіх крилом вас покрий,
Михаїле святий,
Божий стратеже!”*

“Молитва” – Олекса Стефанович.

Історія України — це історія боротьби за існування проти чужоземного поневолення. Ця боротьба вимагала мільйони і мільйони жертв наших предків, людей відважних і цілеспрямованих, сильних духом і тілом, мучеників України, що вмيرали від ворога або томилася по тюрмах загарбників, в ім'я побудови незалежної держави. Ця боротьба виокремляла серед борців і провідників української нації, авторитет і престиж яких є незаперечним і найвищим, творців життєдайного джерела, яке постійно живить українські національно - державницькі сили, гарантує високий моральний дух борців за Волю. Вони пройшли через свою Голгофу, через Голгофу рідного народу, кинули визвольний клич, порив, який підхопився всім народом і розтрощив цитаделі московської імперії – СРСР і привів до відродження Української держави. Вони вірно служили рідному народу і вели жертвенну, героїську боротьбу, і більшість із них загинула смертю Героїв України на полі Слави у боротьбі з ворогами. Це люди із шовку і сталі, корінні постаті визвольних змагань, Головні будівничі України. До таких постатей, безперечно, належать Симон Петлюра, Євген Коновалець, Андрій Мельник, Степан Бандера, Тарас Боровець (“Бульба”) і цей перелік можна продовжувати.

Петлюра Симон Васильович, 10. 05. 1879 р. н., місто Полтава, Україна. Учасник національно - визвольних змагань 1918 - 21 рр. в складі Армії УНР, Головний отаман. Емігрував за кордон. Загинув у боротьбі з московськими окупантами, підступно вбитий більшовицькими агентами в Парижі 25. 05. 1926 р.

Коновалець Євген Михайлович, 14. 06. 1891 р. н., с. Зашків, Львівщина. Учасник визвольних змагань 1918 - 21 рр. у складі Армії УНР на чолі з С. Петлюрою, полковник. Інтернований польсько - шовіністичним режимом. Націоналістичний діяч під час польської окупації. Комендант Української Військової Організації, Голова Проводу Організації Українських Націоналістів. Загинув у боротьбі з московськими окупантами, жорстоко вбитий більшовицькими агентами в Роттердамі (Голландія) 23. 05. 1938 р.

Мельник Андрій Атанасович, 12. 12. 1890 р. н., с. Якубова Долина, Дрогобиччина. Учасник національно - визвольних змагань 1918 - 21 рр. у складі Армії УНР на чолі з С. Петлюрою, полковник. Інтернований польсько - шовіністичним режимом. Націоналістичний діяч під час польської, московської та німецької окупацій. Крайовий комендант Української Військової Організації, Голова Проводу Організації Українських Націоналістів. Засуджений польсько - шовіністичним режимом до концтаборів смерті. В'язень німецьких концтаборів. Після звільнення проживав і діяв за кордоном. Помер 1. 01. 1967 р.

Бандера Степан Андрійович, 1909 р. н., із села Старий Угринів, Калуський район, Івано - Франківська область. Учасник національно - визвольних змагань 1922 - 55 рр. Націоналістичний діяч під час польської, московської та німецької окупацій, член Української Військової Організації, Крайовий комендант, член Організації Українських Націоналістів, Голова Проводу ОУН. Засуджений польсько - шовіністичним режимом до концтаборів смерті. В'язень німецьких концтаборів. Після звільнення діяв за кордоном. Загинув у боротьбі з московськими окупантами, вбитий агентами Москви у Мюнхені (Німеччина) 15. 10. 1959 р.

Боровець Тарас Дмитрович, 1908 р. н., із села Бистричі Березнівського району Рівненської області. Учасник національно - визвольних змагань 1922 - 44 рр. Націоналістичний діяч під час польської, московської та німецької окупацій. Засуджений польсько - шовіністичним режимом до концтабору Береза Картузька. Один з перших організаторів українських збройних формувань під назвою УПА, пізніше перейменованої в УНРА (Українська Народна - Революційна Армія) на Рівненщині, пс. "Гонта", "Чуб", "Байда", "Бульба". В'язень німецьких концтаборів. Після звільнення діяв за кордоном. Помер 15. 05. 1981 р.

УПА – армія без держави

Нелегкою і багатостраждальною була багатовікова історія українського народу. Починаючи з монголо - татарської навали і закінчуючи московсько - більшовицькою окупацією, наш народ скнів у лабетах чужоземців. Але його ніколи не покидали ненависть до окупантів і бажання визволитися з-під ненависного ярма. Протягом багатьох років лилася кров борців за незалежність і утвердження української державності. На початку ХХ сторіччя московський більшовизм і німецький фашизм розв'язали одну з найкривавіших війн в історії людства – II світову війну. Це була величезна незбагнена трагедія всього людства і передовсім українського народу. Дорогою ціною для українців обійшлася участь у цій війні. За статистичними даними загинуло понад 8 млн. українців (5,5 млн. цивільних і 2,5 млн. військових), що становить 19,1 відсотка всього населення. Палали українські міста й села, гинули безневинні мирні жителі. Ось як згадує очевидець трагедії, яка розігралась у с. Бугрин Гошанського району на Рівненщині: "2 серпня 1943 року, у день відзначення пам'яті святого пророка Іллі, рано - вранці групою німецьких солдат був здійснений підпал житлових та господарських приміщень села Бугрин, внаслідок чого в селі запанувала страшна паніка. Люди в безладді збирали найнеобхідніші речі і всіма можливими шляхами почали втікати до лісної місцевості біля села. Німецькі солдати кинулися навздогін, відкриваючи вогонь по неозброєних селянах. Тих, хто встиг сховатися у лісі, було вистежено по слідах на ранковій траві. Частина людей намагалася заховатися у плавнях та попід берегами річки Горинь. Але німецькі солдати маючи у своєму розпорядженні собак вистежили їх. Фашисти почали стріляти по корчах і по воді, де переховувалися втікачі. Води Горині були червоні від людської крові. Вниз за течією пливли численні понівеченні трупи. Трупи людей, вбитих біля лісу, було зібрано і теж кинуте в річку. Мучителі не жаліли ні старих, ні дітей. Усіх, хто залишився в живих, німці під конвоєм відіслали до табору. По дорозі одна з жінок намагалася втекти, але пробігши десяток метрів, впала, підкошена автоматною чергою. Вижили одиниці..." Таких жакливих випадків терору не перерахувати. І ось у цей буремний час український народ піднявся на боротьбу проти іноземних загарбників. Найбільшим військовим формуванням, яке боролось на теренах України з німецько - фашистськими окупантами, була Українська Повстанська Армія (УПА). Вперше народні маси організувалися в армію УПА весною 1942 року на теренах Рівненської та Житомирської областей під керівництвом Т. Боровця – "Бульби". Це військове формування було правонаступником армії УНР і було організоване урядом Української Народної Республіки у вигнанні. Згодом, у жовтні 1942 року, на теренах Рівненської і Волинської областей, була створена УПА під керівництвом Д. Клячківського – "К. Савура", ідеологічно підпорядкована Організації Українських Націоналістів (ОУН). Обидва ці формування були створенні і підтриманні власним українським народом, їх об'єднувало нестримне бажання, якнайшвидше вигнати

окупанта із рідної землі і помститися ворогові за безневинні мирні жертви, за знущання, грабежі, які принесла на наші, споконвічно українські землі, коричнева і червона чума. УПА виступила проти деспотії, тоталітаризму, національного гноблення українців. Вперше у Європі простим народом була створена військова сила без будь-якої іноземної підтримки, яка вступила в нерівний бій з озвірілими імперіалістами. Безперспективність збройної боротьби УПА, здавалось, була очевидною з самого початку, адже не існувало жодної сили, зацікавленої у творенні Української Самостійної Соборної Держави. Власні сили були невеликі. Але це не зупинило протестний запал і дух кращих синів української нації. Німецько-фашистські окупанти, які ні за яких обставин не підтримували ідеї творення Української Самостійної Соборної Держави (УССД), розглядали українців – як майбутніх рабів, Україну – як власну колонію в Європі, як географічне, а не національно-державне утворення. Про це красномовно свідчить факт невизнання і осудження гітлерівським режимом Акта відновлення незалежності Української держави, проголошеного бандерівцями у Львові 30 червня 1941 р. Як німецькі так і польські, московські та інші окупанти вважали, що державу створити українці не зможуть. Але вони прорахувались із своїм визначенням. Багатовікова боротьба у кінці - кінців привела до відновлення держави України. Як не згадати слова видатного націоналістичного діяча Миколи Міхновського: “Свободу, рівність, візьмуть тільки сильні народи. Тільки ті, що не бояться боротьби, що свою свободу скріплять кров’ю ворогів своїх”. Своєю агресивною колоніальною політикою іноземні окупанти різних мастей викликали всенародне обурення на теренах Західної України. У відповідь на масовий терор, беззаконня, безчинства проти українців всенародна армія УПА оголосила війну загарбникам, що явилось логічним завершенням народного гніву. Звичайно, сили були далеко нерівні. До зубів озброєнні гітлерівські окупанти мали як чисельну так і технічному оснащенні армії перевагу. Теж саме було і зі сторони московських окупантів. За плечима цих військово - політичних звірів знаходився величезний військовий потенціал. На Німеччину працювала майже вся Західна Європа, а на СРСР – всі колонізовані республіки. За плечима УПА був лише бідний, але гордий і свободолюбивий народ – українці. За час боротьби з ненависними окупантами, а це продовжувалось протягом довгих 18 років, у її лавах боролось понад 100 тисяч вояків. Значна кількість їх загинула в боях, а решта була закатована в німецьких концтаборах чи катівнях НКВС - КГБ. Небагатьом членам УПА вдалося дожити до довгожданної незалежності. Хоч сили були нерівні, але вороги несли відчутні втрати в живій силі і техніці, за кожним кушем, у кожній хаті їх чекала смерть. Від старого до малого жителя на Західній Україні ворог отримував відсіч по “заслугах”. Жертви зі сторони повстанців були великі, але вони не були марними. Завдяки їх жертвості, мужності і героїзму ми сьогодні живемо у вільній Україні. Скептикам і песимістам варто нагадати, що якби не УПА, то завойовники вщент сплюндрували б Західну Україну. Завдяки активним бойовим діям УПА фашисти не змогли вивезти всю молодь України на

підневільні роботи до Німеччини, а московські окупанти до Сибіру. Отже, створення УПА – це хоч і стихійний, але правильний вибір, адже ж визвольна боротьба завжди приносить менші жертви ніж безвольне рабство. Створення УПА – це не тільки самозбереження української нації, а й прояв волі, прагнення народу до самостійного життя, найвірніший спосіб здобуття державної незалежності, яка завжди гарантує народу безпеку й добробут. Необхідно згадати, що в лавах УПА, окрім українців, були і представники інших народів і національностей: росіяни, грузини, узбеки, білоруси, азербайджанці, татари, жиди і інші, які самовіддано боролися з ворогом. У цій праці ми зупинимось на перелікові боїв і небойових акцій УПА проти німецько-фашистських окупантів та їх сателітів: мадяр, поляків, румун, власовців. Вперше, ми спробуємо вказати кількість боїв з названими окупантами, жертви, які понесли вороги і втрати у повстанців. Цією скромною книгою ми хочемо розвіяти міф московсько-комуністичних і польсько - шовіністичних сил, що ніби-то УПА співпрацювало з німецькими окупантами і ніякої боротьби з фашистами не було, а була лише боротьба проти советської влади, мирних поляків і українців. Але факти вказують на зовсім інше.

Перші випробування проти німецьких окупантів провела УПА під керівництвом Т. Боровця – “Бульби”. Нечисленними, малими загонами перші бригади УПА протягом половини квітня і цілого травня 1942 року провели перші терористичні акції проти гітлерівської адміністрації (*Бульба - Боровець Т. Армія без держави. – С. 124. Цитовано за: Русначенко А. Народ збурений. – К., 2002. – С. 73*).

Так весною 1942 р. бульбівці (члени формувань Т. Боровця – “Бульби” – О. Д.) до 1,5 сотні між ст. Рокитне і Осницьк [Рівненщина] пустили під укіс німецький ешелон. Німців вбито 19, із наших 3 - оє вбитих, а 5 - ро ранених. Було здобуто багато зброї (*Повстанський Рух отамана Тараса Бульби – Боровця. Азалія. – Рівне, 1998. – С. 170*).

На Тучин [Гошанський район Рівненської області] в 1942 р. був вчинений збройний напад бульбівців, німці повтікали і бульбівці вивезли міську друкарню [Ця акція була проведена бандерівцями] (*Повстанський Рух отамана Тараса Бульби – Боровця. Азалія. – Рівне, 1998. – С. 170*).

З липня по серпень УПА [Т. Боровця – “Бульби”] проводила другу фазу своєї антинімецької боротьби, де найбільшою акцією стало захоплення ешелону на станції Шепетівка [Хмельниччина]. Те, що ця акція була проведена бульбівцями, піддається великому сумніву і перестрілка з мадярами, які охороняли станцію (*Русначенко А. Народ збурений. – К., 2002. – С. 74*).

17-21. 02. 1943 р. на III конференції ОУН самостійників - державників німців було проголошено окупантами й імперіалістами і повсюдно почалася боротьба УПА проти німецько-фашистських окупантів ідеологічно підпорядкованої ОУН. Так, у січні 1943 р. боївкою ОУН (м) було звільнено в’язнів з Дубенської в’язниці, в лютому з Крем’янецької в’язниці – боївкою ОУН (сд) (*Скорупський Максим. Туди де бій за волю. Спогади курінного УПА. – К.: МСП, “Козаки”, 1992. – С. 83*).

Першим серйозним боєм військових формувань під началом ОУН [сд, самостійників державників] вважається наступ сотні Григорія Перегійняка ("Коробки") 7 лютого, того ж року, на м. Володимирець [Рівненщина]. Було роззброєно щуцманів. У ході бою ворожі втрати становили 7 осіб, із боку повстанців – 1 убитий, 2 поранених (*ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3837. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк.2. Цитовано за: Русначенко А. Народ збурений. – К., 2002. – С. 78*).

У першій половині квітня 1943 р. український повстанський рух своїми бойовими діями звільнив цілковито райони: Мізоч, Остріг, Шумськ, Крем'янець, Верба [Рівненщина і Тернопільщина]. Тут знищено повністю всю німецьку адміністрацію, ляндрівців, жандармерію, гестапівських конфідентів і т. п. По кількох днях німці стягнули сюди цілу дивізію війська, яка складалася з 2 мадярських полків, 1 полку німецьких СС - ів і жандармерії та 1 полку узбеків і казахів. Метою дивізії було задушити повстання. Після триденних боїв було розбито і розігнано мадярів. Німецькі втрати були великі: в боях у Вербі загинуло понад 120, у Шумську 24, в Острозі 32, а в Мізочі 11 німецьких вояків (*УПА у світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. 1942 - 1952. Бойові дії УПА. Видання закордонних частин ОУН, 1960. – С. 444*).

Тільки за липень - вересень 1943 року відділи УПА провели 74 бої з німецько - фашистськими окупантами, знищивши 3 тис. карателів. УПА втратила вбитими і пораненими 1237 стрільців і офіцерів (*Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 77*).

Документи ... детально розповідають про одну з операцій, що проходила на території областей Зах. України. Влітку 1943 р. гітлерівське командування вирішило знищити УПА – Північ, якою командував Дмитро Клячківський ["Клим Савур"]. До цієї операції фашисти залучили 50 танків та бронемашин, 27 літаків, 10 моторизованих батальйонів і жандармів. Було проведено в ході цієї операції чимало боїв проти УПА: в липні – 35, серпні – 24, вересні – 15. У сутичках з гітлерівськими загарбниками УПА втратила 1237 старшин і бійців пораненими і вбитими. Втрати місцевого населення перевершили 5 тис. осіб. Гітлерівці ж втратили понад 3 тис. вбитими і пораненими. Тільки в жовтні - листопаді 1943 р. УПА провела проти фашистів 47 боїв... Гітлерівці знову втратили тисячі солдатів і офіцерів убитими та пораненими, УПА недорахувалась 414 повстанців (*Бухало Гурій. Жертовний внесок у боротьбу за Волю // Вісті Рівненщини, 2000. – 5 травня*).

Справедливу оцінку боротьби УПА дав командувач УПА – Роман Шухевич – "Чупринка" у травні 1945 р.: "Великий вклад у перемогу над Німеччиною внесли й Ви, Українські Повстанці. Ви не допускали, щоб німець свобідно господарив на українській землі і вповні її використовував для своїх загарбницьких цілей . Ви не дозволили йому грабувати українське село, не допускали до вивозу в Німеччину. Ваша караюча рука гідно відплачувала за розстріли й палення сіл. У боротьбі з Німеччиною наша Українська Повстанча Армія zorganizувалася і пройшла першу бойову школу". І насамкінець варто звернутися до теми, яку колишні советські історики і

теперішні горе - політики піднімають на шпальбах газет, на радіо, телебаченні і в інших засобах масової інформації. Мова йде про те: Чи боролася УПА проти німецьких окупантів? Чи співпрацювала УПА з фашистами? Зрозуміло, що ні зі сторони німців, поляків і советів правда про боротьбу УПА не висвітлювалась взагалі, а якщо дещо писалось, то обов'язково у викривленому вигляді. Із їхньої сторони велася шаленна пропагандистська кампанія з ціллю дискредитації повстанського руху на Західній і Східній Україні про те , що повстанський рух був зніційований німецькими спецслужбами. І так продовжувалось до проголошення незалежності України в 1991 році. Почали потрохи відкриватися архіви КГБ (тепер СБУ), масово почали з'являтися спогади очевидців і учасників боротьби УПА, які підтвержують, що УПА боролася проти окупантів усіх мастей без виключення. І як би не хотілося недругам України замовчати це, або спотворити, нічого не вийде. Ми тут наведемо декілька архівних документів підготовлених командирами советської (червоної) партизанки, звіти комуністичних партійних секретарів, які не дадуть можливості звинуватити нас у фальсифікації чи викривленні інформації. А щоб зібрати інформація про бойові дії УПА проти німців автору прийшлося проїхати на велосипеді і опрацювати понад 4 тисячі сіл і міст Волині й Галичини, опрацювати сотні книг присвячених темі боротьби УПА, а також сотні архівних справ у архівах Західної України. Хай читача не бере сумнів, що наведені тут факти не мають підтвердження. В особистих дослідженнях автора фігурують із спогадами тисячі безпосередніх учасників бойових дій проти іноземних окупантів. Почнемо із такого повідомлення. У січні 1944 р. на території УРСР була розповсюджена листівка "До населення тимчасово окупованих районів України" в якій тодішній Голова Верховної Ради УРСР М. Гречуха, Голова Ради народних комісарів УРСР О. Корнієць, секретар ЦК КП(б)У М. Хрущов поставили питання: "*Чи вбили [українські націоналісти] хоч одного німця? Чи пустили в укіс хоч один німецький ешелон?*". Читач знайде сам правильну відповідь на ці питання. А тепер наведемо, ще один історичний "шедевр" вже зі сторони советських спецслужб.

Звернення нач. УНКВС в Рівненській області генерал - майора Трубнікова до учасників УПА та УНРА, липень 1944 р. "*До учасників так званих УПА та УНРА. Нещодавно Український Уряд звернувся до вас з закликом залишити оунівські банди, повернутися до чесної мирної праці на користь нашого народу. Всім, хто перейде на сторону Радянської влади, чесно і повністю порве всякі зв'язки з гітлерівцями, оунівцями, які щиро і повністю зречуться всякої боротьби та ворожих виступів проти Червоної Армії та Радянської влади, Український Уряд гарантує прощення тяжких помилок і минулих провин перед Батьківщиною....Адже за час війни так звані українські націоналісти не розгромили ні одного німецького гарнізону, не знищили ні одного гітлерівця, не пустили під укіс ні одного ворожого ешелону. Вони захищали німецьких загарбників".* Наведемо, ще один документ. У довідці складеній в серпні 1947 р. заступником начальника Управління 2 - Н МДБ УРСР Пастельняком "Орієнтування про злочинну

діяльність українсько - німецьких націоналістів у Західних областях Української РСР”... той факт, що УПА вела боротьбу з нацистами у довідці пояснював так: “ Лише після того, як УПА, в силу необхідності, збільшилася і “провід” ОУН не в змозі був тримати під своїм впливом всі дрібні загони, то окремі підрозділи УПА за власною ініціативою напали на німців” (2083 Центр. Арх. Внутр. Войск Российской Федерации (ЦАВВРФ), Ф. 488. – Оп. 1с. – С. 226. – Л. 90).

Ось так просто і ...повністю брехливо. А тепер звернемося до архівних документів, які були підготовлені політичними соратниками вищезгаданого комуно - більшовиків. 26 квітня 43 р. – заступник к - ра партизанського з'єднання Житомирської обл. – Нирко – доповідав: “В даний час спостерігаються запеклі бої між бандерівцями й німецькими військами, в результаті чого Степанський [тепер Сарненський] район Рівненської області майже повністю звільнений від німців”(Літопис УПА. Нова серія.– Т. 4. – Київ – Торонто, 2002. – С. 17 - 18).

О. Сабуров у повідомленні в український штаб партизанського руху вказував, що 20 травня 1943 р. бульбівці [відділ УПА] напали на німецький гарнізон у с. Чудельки [треба село Чудель Сарненського району на Рівненщині]. Під час бою було забито 30 німців (Організація українських націоналістів і Українська Повстанська Армія. Наукова думка. – К., 2005. – С. 133).

Разведывательная сводка Украинского штаба партизанского движения... № 57

По данным на 5. 6. 43 г. Кременецкий округ (Кременец. 60 км сев. Тернополя) 6 апреля 43 г. был объявлен на чрезвычайном положении ввиду того, что немцы в этом округе подверглись нападению украински националистов «бандеровцев». Немцы из многих населенных пунктов были вытеснены и им удалось восстановить положение при помощи крупных карательных отрядов. И.О. начальника Украинского штаба партизанского движения полковник Соколов. 12 июня 1943 г. (Сергийчук Володимир. ОУН-УПА в роки війни // Молодь України. – 1992. – 13 жовтня).

Секретарю Центрального Комитета тов. Хрущеву Н. С. Спецсообщение № 6.

По данным на 19. 4. 43 г., полученным из Ровенской области... в Поблужное [треба село Підлужне] Головин и др. Костопольского и Людвигпольского районах Ровенской области концентрируются части украински националистов Бульбовского и Бандеровского направлений, части вооружены винтовками, автоматами и пулеметами, ведут борьбу с немцами и партизанами... Начальник Украинского штаба партизанского движения – комиссар госбезопасности Т. Строкач (Сергийчук Володимир. ОУН-УПА в роки війни // Молодь України. – 1992. – 13 жовтня).

Разведывательная сводка Украинского штаба партизанского движения... № 62... По данным на 8. 7. 43 г. Немецкие части в районе с. Мыдзск [треба село Великий Мидськ] (50 км сев. Ровно) пытались переправится через р. Горынь с целью овладения указанным селом и с. Степань (57 км сев.

Ровно) однако “бульбовцы” [повстанці] занимавшие указанные села, оказали немцам сопротивление и убили 15 солдат, после чего немцы все же переправились через Горынь и заняли Степань [Сарненський район Рівненської області], причем взяли в плен и расстреляли 200 националистов из находившегося в Степани бульбовского отряда [відділ УПА]... б. 6. 43 г. бульбовцы напали на немецкий гарнизон в Степани и заняли село (Сергийчук Володимир. ОУН - УПА в роки війни // Молодь України. – 1992. – 13 жовтня).

Разведывательная сводка Украинского штаба партизанского движения № 117 від 17. XI. 1943 г.

11. XI. 43 г. Бегма донес: в последних числах октября немцы вели бои с националистами и уничтожили отдельные отряды под Луцком в районе Колки и в некоторых районах Ровенской области, в связи с чем отмечается демобилизация отдельных националистов в Домбровицком [тепер Дубровицький район Рівненської області] районе.

12 ноября Андреев донес: украинские националисты, действующие в лесах Барышевского, Емильчинского и Городницкого районов [Житомирщина], численностью до 500 - 700 чел. каждый, и в Шепетовском и Славутском районах [Хмельниччина] до 300 чел. каждый отряд, блокируются с немцами для совместной борьбы против партизан [советських, червоних]. Заместитель начальника Украинского штаба партизанского движения полковник Старинов (ЦДАГОУ: Ф. 1. – Оп. 22. – Спр. 45. – Арк. 114-114 зв.). Зрозуміло, що не було, та й і не могло бути, ніякого блокування відділів УПА з німцями на теренах Східної України для боротьби проти червоних партизан, як це було згадано в останньому документі. У цьому читач переконається коли ознайомиться з описом боїв УПА на теренах Східної України, що розміщені у 2 томі. Ми навели тільки декілька документів, а їх є сотні, які повністю заперечують комуно - большевицьку брехуню, що УПА не боролася проти німецько - фашистських окупантів.

Німецький окупант відійшов з української землі, відійшов навечно, відійшов скривавлений на Захід, звідкіля й прибув. Українська Повстанська Армія (УПА) і націоналістичне підпілля кинули усі сили на боротьбу із своїм найлютішим ворогом – московськими окупантами. У 1991 році після проголошення незалежності України покинув навіки нашу землю і московський зайда. Нещодавно прогресивна національно - демократична громадськість вперше на державному рівні відсвяткувала 65 річницю створення УПА. На жаль все менше залишається безпосередніх учасників національно - визвольних змагань, які покрили себе невмирущою славою непримиренної боротьби з окупантами. І тепер , коли на весь світ заявила про себе суверенна держава Україна, прийшов час коли історики, науковці, дослідники можуть дати достовірну і правдиву інформацію про боротьбу народних звитяжців ХХ століття. Яскраве сонце свободи зійшло над Україною і поштоухом до цього була славна боротьба Української Повстанської Армії (УПА).

Олександр Денишук

Статистична таблиця антинімецьких акцій на теренах України

Територіальна одиниця (області)	Кількість антинімецьких акцій	Кількість загиблих німецьких окупантів	Кількість поранених німецьких окупантів	Кількість захоплених у полон німецьких окупантів	Кількість загиблих повстанців	Кількість поранених повстанців	Кількість захоплених у полон повстанців
Волинь	Рівненська	1120	5501	375	859	692	206
	Волинська	455	2198	1277	264	754	8
	Тернопільська	220	905	110	30	253	2
Галичина	Івано-Франківська	151	1066	150	524	85	3
	Львівська	326	955	25	681	234	317
	Тернопільська	90	633	11	32	52	—
Східна Україна	174	1169	99	58	181	19	—
Разом	2526	12427	2047	2448	2251	475	536

Таблиця створена за даними авторського дослідження

Антинімецькі акції. Волинь. Рівненщина 1942 рік

Квітень, 1942 р.

В квітні 1942 р. партизанка Бороваця приступила до дійових акцій проти німців, які полагали в тому, щоб здобути запаси. І часто це робили під видом советів (Ізюбак. В. Тарас Бугайба – Боровець і його вієскові підродили в уральському русі опорі (1941 - 1944). К., 2002. – С. 90 - 94. Цитовано за: Grzegorz Motyka, *Українська партизанка 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Kujaw Państwa 2006 s. 106).*

Літо, 1942 р.

Місцера бійка самооборони під командою Згаб'юка Анатоля, уродженця села Кривичі Рівненського району, вбила у селі Мала Омеляна, цього ж району, німецького літуня. Група тіаних німецьких літунів їздила на факетоні по селі. Решта літунів втекла (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2782 РР).

Літо, 1942 р.

Зв'язкова Колесник Лариса Петрівна, 1928 р. н., разом із своїм батьком Петром Яковичем, 1888 р. н. і підпільником Мамчуром Ничипором, 1920 р. н. – всі жителі села Городище Рівненського району Рівненської області, викрагли серед білого дня на німецькому складі цілу фірманку зброї з патронами і передали для підпілля Рівненської області (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2781 РР).

Літо, 1942 р.

Німці, які охороняли ДОК в селищі Клевань - П Рівненського району Рівненської області, часто приходили грабувати на хутір Перекаля, що поблизу села Оржів Рівненського району. Місцеві хуторяни поскаржились керівнику підпілля ОУН на Поліссі Дмитру Клячківському – “Климу Савуру” (уродженець м. Збаража на Тернопільщині), який тут переховувався. Неодвіз Д. Клячківський разом із одним підпільником організував засідку в лісі на грабіжників передодитнувшись у форму німецького офіцера. Акція пройшла без єдиного пострілу і 5 - ть німців були роззброєнні і роздіянтті. Після цього грабіжники на хутір не появлялись (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2197 РС).

Літо, 1942 р.

Місцева боївка самооборони при допомозі жителів прибутих сіл: Трубиць, Підлужного і Великої Любаші Костопільського району на Рівненщині, декілька разів шкодила залізничну колію на відтинку Костопіль - Янова Долина (тепер село Базальтове) і перекривали її завалами зрізаних дерев. Після цих акцій німці з поляками не приїжджали залізничною дорогою грабувати ці села (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 606 РК, 5РК*).

Осінь, 1942 р.

Два німці із чотирма шуцманами приїхали на підводах в село Радухівку Рівненського району Рівненської області насильно забирати молодь села для відправлення на підневільні роботи до Німеччини. Було захоплено біля сорока чоловік, яких посадили на підводи і везли на станцію Клевань - І Рівненської області. Поблизу кладовища місцева боївка самооборони влаштувала засідку на німців. Повстанці обстріляли колону бранців. Німці з шуцманами повтікали, а люди розбіглися по домівках. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2548 РР*).

Осінь, 1942 р.

Повстанці влаштували засідку на німців поблизу села Головниця Корецького району Рівненської області на автошляху Рівне – Київ. Незабаром на шосе з'явився німецький лядвiрт із охороною. Зав'язався бій. Декілька охоронців було вбито, а лядвiрту вдалося втекти. Серед повстанців загинув Кондратюк Іван Андрійович, житель села Велика Харуча (тепер село Колодіївка) Корецького району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 40 - 55*).

Осінь, 1942 р.

Місцева боївка УПА із хутора Кобилице (село Оржів Рівненського району Рівненської області) тричі підривала кабель зв'язку, що зв'язував Берлін зі ставкою Гітлера у Вінниці. Це було зроблено на автошляху Рівне - Луцьк, неподалік селища Клевань - І Рівненського району. Перший раз навпроти хуторів Смержевських, другий раз навпроти хутора Адамків і третій раз знову навпроти хутора Адамків. Усі підриви проводились з інтервалом у декілька тижнів. Німецькі зв'язківці по цілих днях сиділи

у воронках після вибухів і відновлювали важливий зв'язок. У цих акціях брали активну участь: Гомон Лонгін, який виготовляв вибухівку і Колосюк Антон – обидва уродженці селища Оржів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25108 РР*).

Осінь, 1942 р.

Місцева боївка УПА із хутора Кобилице (сmt Оржів Рівненського району Рівненської області) під керівництвом Колосюка Антона спалила дерев'яний міст на автошляху Рівне - Луцьк навпроти Смержевських хуторів. Рух по трасі на тривалий час був припинений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25108 РР*).

Осінь, 1942 р.

Повстанці напали на німецьке державне господарство у селі Шубків Рівненського району Рівненської області. У результаті цієї акції повстанці захопили багато худоби, коней, овець. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 14 - 45*).

Осінь, 1942 р.

Місцева боївка УПА із хутора Кобилице (сmt Оржів Рівненського району Рівненської області) під керівництвом Колосюка Антона спалила дерев'яний міст на автошляху Рівне - Луцьк навпроти села Бронники Рівненського району Рівненської області. Рух по трасі на тривалий час був припинений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25108 РР*).

Осінь, 1942 р.

Місцеві боївки УПА розібрали близько 500 метрів залізничного полотна поблизу станції Цумань Ківерцівського району Волинської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25108 РР*).

03. 12. 1942 р.

З 2 на 3 грудня 1942 р. в Тучині [Гошанський район Рівненської області] здобуто друкарню (*Дзьобак. В. Тарас Бульба – Боровець і його військові підрозділи в українському русі опору (1941 - 1944). – К., 2002. – С. 90 - 94*).

Грудень, 1942 р	Місцева боївка самооборони мала бойову сутичку з німцями в урочищі “Цегельня”, що на окраїні містечка Дубровиця Рівненської області. Було знищено трьох загарбників і здобуто дві фірманки (<i>Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22103 РДубр.</i>).	1943 р.	07. 01. 1943 р.	Сотня “Сокола” [сотенний - Савчук Василь Антонович, із села Кораблище Млинівського району Рівненської області] мала бій з поляками і фольксдойчами у селі Бортниця Дубенського району. У цьому бою загинув один повстанець – узбек (<i>Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 75.</i>).
Грудень, 1942 р (кінець)	Перша сотня УПА – “Коробки” (сотенний – Перегійняк Григорій, пс. “Коробка”, “Довбешка”, 1910 р. н., уродженець села Угринів Старий Калуського району Івано - Франківської області) напала на містечко Бережницю Дубровицького району на Рівненщині і роззброїла поліцію. Уся поліція перейшла на сторону повстанців. Бою не було (<i>Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зощ. Р. 37 - 90.</i>).		07. 01. 1943 р.	Повстанці мали бій з польськими поліцаями на хуторі Високий поблизу села Оженин Острозького району на Рівненщині. У цьому бою загинув повстанець Подчерук Яків із села Бродівські Хутори, цього ж району (<i>Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 76.</i>).
Грудень, 1942 р	Місцева боївка самооборони мала сутичку з німцями біля мосту через річку Горинь на окраїні містечка Дубровиця Рівненської області. Банда грабіжників була знищена, а нагробоване добро було забране (<i>Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22103 РДубр.</i>).		20. 01. 1943 р.	Відділ “Коробки” і, в тому числі, група “Довбенка”, зав’язали перший бій з німецькими фашистами та їх поплічниками – власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) на теренах Рівненського Полісся. Цей бій відбувся поблизу села Городець Володимирецького району Рівненської області. У цьому бою було вбито 4 німці, один шуцполіцай, тридцять власовців утекло, був вбитий також гебітскомісар Сарненського району (<i>Степан Бакунець. Усе почалося на Покрову // Волинь, 2005. – 13 жовтня; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2064 РВ, Зощ. Р. 37-90; Учні Холодного Яру // Волинь, 1992. – 31 липня.</i>).
Грудень, 1942 р	Місцева боївка самооборони вивела з ладу обладнання для виготовлення “гонки” (дошки для покриття барж) в містечку Дубровиця Рівненської області. Після цього баржі тут більше не ремонтувались (<i>Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22103 РДубр.</i>).		21. 01. 1943 р.	Під час організації сотень: “Мазепи”, “Миколая” і “Широкого” у селі Листвин Дубнівського району на Рівненщині відбувся запеклий бій повстанців із власовцями (російські шовіністи, які служили німцям). За жертви не повідомляється (<i>Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1816 РД.</i>).
Грудень, 1942 р	Перший бій з німцями, де брав участь “Варнак” [Кальчук Кіндрат Якович, 1924 р. н., із села Дермань - II Здолбунівського району Рівненської області], відбувся взимку наприкінці 1942 року. Тоді німці двома підводами у кількості 12 чоловік приїхали... на Глинські хутори “справляти новорічний бал”. Напад... був блискавичним, оскільки в кілометрі від цих хуторів в Глинській був німецький штаб...Німців було знешкоджено, а надрайоновий СБ (служба безпеки) “Місяць” (Семенюк Володимир Якович) забрав..на допит полонених до своєї бази..в с. Укр. Боршівка (<i>Тищенко О. Гурби: квітень 1944-го. – Рівне, 2005. – С. 137</i>).		Січень, 1943 р.	Підпільник Кушнірук Венедикт уродженець Здолбунівського району, що на Рівненщині, викрав із молочарні у місті Здолбунові велику кількість масла і завіз кінями на санях у ліс для УПА в Острозький район

Рівненської області. У цій акції йому допомогли підпільники: Колесник Петро Якович, 1888 р. н., який керував молочарнею та його дочка Лариса, 1928 р. н., які в цей час проживали у м. Здолбунові (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2781 PP*).

07. 02. 1943 р.

Перша сотня УПА – “Коробки” (сотенний – Перегійняк Григорій, пс. “Коробка”, “Довбешка”, 1910 р. н., уродженець села Угринів Старий Калуського району Івано-Франківської області) зробила успішний напад на німецький гарнізон (відділ допоміжної поліції і, серед них, 30 німців, 70 узбеків і 200 поліціантів) у селищі Володимирці (Рівненська область). Бій тривав цілу ніч. Розбито станицю німецької жандармерії, здобуто зброю і трофеї. У цьому бою відзначився сотенний “Коробка”. Серед повстанців був один вбитий і двоє поранених, а серед німців 7 убитих (за даними Ф. Кіндрата – учасника бою, загинуло німців 63 і 19 потрапило в полон) включно з комендантом жандармерії. Партизани здобули 20 карабінів, 65 одіял і амуніцію (*ЦДАВОВ і УУ. Ф: 3837. – оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 2; Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 30; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 33; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 29; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. – 12-186, Зош. Р. – 36 – 15; Кіндрат Ф. Ми стали волі на сторожі. – бмв, 2002. – С. 14; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. – бмв, 1942 - 1950 рр. – Т. 2, 1960. – С. 5).*

12. 02. 1943 р.

Місцева боївка УПА (декілька чоловік) під командою Марача Андрія Васильовича, 1918 р. н., уродженця містечка Тучин Гоцанського району на Рівненщині, їхала підводою на зв'язок. У селі Осада Креховецька (тепер село Нова Українка Рівненського району) їх намагалися зупинити німці. Повстанці відкрили вогонь і почали втікати. Німці відкрили шалений вогонь по втікачах. У цьому нерівному бою всі повстанці загинули і, в тому числі, командир боївки (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2620 PP*).

22. 02. 1943 р.

Сотня “Грабенка” із куреня “Острога” (курінний – Ждан Ярослав, уродженець міста Чесанова Любачівського повіту, тепер Польща) при підтримці місцевої боївки під командою “Клена”, він же “Гаєнко”, (командир боївки – Новак Григорій Онисимович, 1918 р. н., уродженець села Наталія, тепер села немає, Рівненського району Рівненської області) напала і розбила німецький поліцейський постерунок в містечку Олександрія Рівненського району. Майже вся українська поліція пішла в УПА. Комендант і декілька німців були вбиті. У цьому бою загинули повстанці: Феодосій (Перець-вуличне прізвище, мешканець села Котів Рівненського району) і Семенюк Федір Сильвестрович, пс “Соловей”, уродженець села Ремель Рівненського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2539 PP, 1096 PP, Зош. Р. 12 – 40; Літопис УПА. – Т. 5. – Торонто, 1984. – С. 80*).

22. 02. 1943 р.

22. II. 1943 р. під час постою біля с. Висоцька [Дубровицький район Рівненської області], німці з “батальйонцями” заатакували відділ УПА. Ворог начисляв близько 200 чоловік. Відділ УПА стрів німців рішучим спротивом. Після приїзду 350 вояків допомоги для німців наш відділ відступив у ліс... З ворожої сторони впало – 20, з нашої сторони – 2 і, серед них, сотенний УПА – Перегійняк Григорій, 1910 р. н., пс. “Коробка”, “Довбешка”, [уродженець села Угринів Старий Калуського району Івано - Франківської області] (*Літопис УПА. – Львів – Торонто, 1997. – Т. 27. – С. 79; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 34; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1952 рр. – бмв, 1960. – С. 5*).

Лютий, 1943 р.

Боївка “Орлика” (командир боївки – Дивак Олексій Прокопович (село Турковичі Дубнівського району на Рівненщині) із відділу “Білого” (командир – із Київщини) напала на тюрму в м. Дубно. Було звільнено близько 200 в'язнів. Було вбито 2 німців. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22160 РД; Косик В. Україна і Німеччина у другій світовій війні. – Париж - Нью - Йорк - Львів, 1993. – С. 605*;

Лютий, 1943 р. Сотня “Лиса” (сотенний – Юрченко Григорій Васильович, 1913 р.н., уродженець села Головин Костопільського району на Рівненщині) і сотня “Вихора” (сотенний – Керентопф Роман Карлович, 1914 р. н., уродженець села Берестовець Костопільського району) біля села Каменуха (тепер село Кам’яна Гора) Костопільського району підірвали німецький потяг, який перевозив зброю. За наслідки цієї акції невідомо. Повстанці відійшли (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 739 РК*).

Лютий, 1943 р. (кінець) Кінець лютого 43 р. – на сотню “Довбенка” біля с. Смородськ [Дубровицький район Рівненської області] напали німці. Був великий бій і в ньому загинув сотенний “Довбенко” (*Учні Холодного Яру // Волинь, 1992. – 31 липня*).

Лютий, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Кнопки” (командир боївки – Пашковець Андрій Іванович, 1910 р. н., житель села Полівці Гошанського району Рівненської області) напала на містечко Тучин Гошанського району і роззброїла місцеву поліцію, а також захопила медикаменти. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 33*).

01. 03. 1943 р. Повстанці вночі вбили німецького коменданта охорони залізничного мосту в селі Олександрія Рівненського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2088 РР*).

07. 03. 1943 р. Неустійнений відділ УПА напав на німців, які провели каральну акцію проти мирного населення в селі Майків Гошанського району на Рівненщині. У результаті бою, який тривав понад чотири години, було знищено біля 50 німців. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 876 РГ*).

08. 03. 1943 р. “Волинь” за 18 - е березня 1943 - го року повідомляє: “Кара за вбивство. 8. III. 43. пробували в’язні рівненської в’язниці втекти, при чому вони вбили одного німецького в’язничного урядника й одного голандського вартового.

Енергійним виступом сторожі зліквідовано цю спробу втечі. За розпорядженням командуючого поліцією безпеки і СД, в кару і відплату ще того самого дня розстріляно всіх в’язнів із в’язниці”. В той спосіб було розстріляно 485 в’язнів (*Літопис УПА. – Т. 24. – Львів-Торонто, 1995 - 1996. – С. 169*).

08. 03. 1943 р.

Боївка УПА під командою Сторожука Івана Панфіловича, 1918 р. н., уродження села Користь Корецького району на Рівненщині приїхала на підводах до млина в село Козлин Рівненського району Рівненської області і забрала біля 10 центнерів борошна. Млин охоронявся лише одним сторожем, який опору повстанцям не чинив. Повстанці німцям залишили записку: “Муку забрал партізан Твердохлеб” і спокійно поїхали на місце постою (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2620 РР*).

10. 03. 1943 р.

З 10 на 11 березня 1943 року відділ УПА наскочив на фабрику в Оржеві (Рівненський район Рівненської області), де була зброя і амуніція. Зі сторони ворога впало – 60, з нашої – 5, в т. числі, командир Сергій Качинський (пс. “Іван”, “Остап”, уродженець села Піддубці Луцького району Волинської області), який керував боєм; повстанець – Цвіркун Віталій Якович (1923 р. н.), із села Дядьковичі Дубнівського району Рівненської області; Кулаковський Василь Якович, 1923 р. н., Лукашук Степан Петрович, 1921 р. н. – обидва із села Оржів, а також невідомий повстанець із села Голишів Рівненського району (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 32; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 34; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1843 РД, 863 РР*).

15. 03. 1943 р.

15. III засідка сотні “Стрибайла” (сотенний – Борейчук Леонід Андрійович, 1910 р. н., уродженець села Яблунне Березнівського району Рівненської області) і боївки “Єрмака” (командир боївки – Войцешко Дмитро Олексійович, 1909 р. н., уродженець села Деражне Костопільського району Рівненської області) на німців біля села Корчин Костопільського району..., які

поверталися з села Деражного до Янової Долини, тепер село Базальтове, Костопільського району, розбито великий гарнізон німців (біля 25 осіб). Бій тривав 3 години. Здобуто один важкий кулемет “Максим”, одну “фінку”, кілька крісів і більшу кількість амуніції. З нашої сторони впало – 2, зі сторони німців – 16 людей і чотириох ранених, декілька потрапило у полон (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 787 РК, 1394 РБ; Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 32; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 34; ЦДАВОВ і УУ. Ф: 3837. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 4*)

18. 03. 1943 р.

18. III. 1943 р. українські поліціанти, які перейшли до УПА, забили коменданта на поліційному постерунку в Боремлі [село Боремель, Демидівський район Рівненської області] (*W. Siemaszko. E. Siemaszko, Ludobojstwo docoane przez nacionalistow ukrainskich na ludnosci polskiej Wolunia 1939 - 1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 409. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 196*).

20. 03. 1943 р.

20. III. 1944 р. [помилка, треба – 1943 р.] в с. Людинь [Дубровицький район на Рівненщині]... 5 полк поліції СС заатакував сотню УПА, самооборони і боївку СБ... Після двохгодинного бою 5 полк втратив 1 вбитого і 3 - х поранених. Партизани мали одного вбитого і 2 - х поранених (*Україна: культурна спадщина і національна свідомість, державність. – Т. 10. – Львів, 2003. – С. 537. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 183 - 184*).

24. 03. 1943 р.

Чотири сотні УПА: “Недолі” (сотенний – Трохимчук Степан Климентійович, 1909 р. н., уродженець села Тучин Гошанського району Рівненської області), “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, уродженець села Колоденка Рівненського району Рівненської області), “Очмани” (командир – Шевчук Дмитро Несторович, 1923 р. н., уродженець села Чудниці Гошанського району), “Клена”

він же “Гасенко” (командир – Новак Григорій Онисимович, 1918 р. н., уродженець села Наталія, тепер села немає – військовий полігон, Рівненського району) – всього близько 200 чоловік, зробили наскок на німецький концтабір Осада Креховецька (тепер село Нова Українка Рівненського району). У концтаборі було понад 176 в’язнів. Концтабір охоронявся німцями і поляками. В результаті запеклого бою були великі жертви у противника – 52 вбитих, разом із комендантом. Серед повстанців загинуло два чоловіки: Верещук Михайло Васильович і Токарець Феодосій – обидва уродженці села Воронів Гошанського району, один повстанець був поранений – Грудинін Микола Михайлович, уродженець с. Гориньгород - I Рівненського району. Усі політ’язні були звільненні, значна частина їх пішла в лави УПА. Повстанцями було здобуто 180 одиниць вогнепальної зброї (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 12 – 86; 2539 РР; 2620 РР; Зош. Р. 1 - 6, Зош. Р. 34 - 75, Зош. Р. 15 - 32*).

24. 03. 1943 р.

Відділ “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, із селища Людвиполя, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) мав бій з німцями у селі Вілька Холопська (тепер село Колодязне) Березнівського району на Рівненщині. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 7*).

25 - 30. 03. 43 р.

Німці з поляками поверталися з грабунку села Дюксина (Костопільський район Рівненської області). Між селами Чудви і Корчин, цього ж району, їх перестріли повстанці і зав’язали бій. У цьому бою було вбито 18 німців, а ранених куди більше. Із повстанців один загинув (*Гурій Бухало. Чи воювала Українська Повстанча Армія з німецькими фашистами? // Волинь. – 2005. – 9 вересня; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1251 Р, 787 РК - а*).

28. 03. 1943 р.

28. III. 1943 р. німці, в силі 1500 людей, наїжджаючи з Рівного, Костополя, Межиріча і Березного [Рівненщина] напали на відділ УПА на чолі з “Шавулою” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”,

“Шакал”, уродженець селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області), що квартирував у селищі Людвиполі. У цьому бою приймала участь і сотня “Скирди” (сотенний – Довгалець Андрій Маркович, уродженець села Пустомити Гоцанського району Рівненської області). Зав’язався жорстокий бій. Німці відкрили...вогонь з гармат і гранатометів. Відділ УПА відважно відбив чотири наступи ворога, завдаючи йому дошкульних втрат. За раз німці... не змогли зламати повстанське завзяття. Німці залишили на полі бою біля 70 забитих і 5 - ть спалених машин. Скільки ж було німців ранено – невідомо, бо, відступаючи до Костополя (Рівненська область), ворог забрав всіх ранених із собою. У бою серед повстанців відзначився Гунько Стах Степанович, 1923 р. н., уродженець села Бронне Березнівського району, який знищив позиції німецьких мінометчиків. У повстанців загинуло 17 чоловік, 9 пропало безвісти, 20 було поранених. Тоді загинув повстанець Василь (Хомга), уродженець села Великі Селища Березнівського району; Глущик Ісак Павлович, 1923 р. н., уродженець села Злазне Костопільського району Рівненської області (*Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 35; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. 2135 РБ, зош. Р. 32 - 7, 492 РК, Зош. Р. 14 - 45, 1327 РБ; ЦДАВОВ і УУ. Ф: 3837. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 2).*

29. 03. 1943 р.

29 березня 1943 року озброєний відділ німців з м. Цуманя [тепер Ківерцівський район Волинської області] напав на околицю м. Деражна [тепер село Деражне Костопільського району Рівненської області]. Невеличкий відділ УПА дав одчайдушний наступ і розпорошив німців (*Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 38; Рівненський історичний календар. Березень // Волинь. – 2007. – 23 березня).*

Березень, 43р.

Німці з поляками вели групу військовополонених із концтабору Осада Креховецька (тепер село Нова Українка Рівненського району Рівненської області) на підневільні роботи. Поблизу села Ремель Рівненського району в урочищі “Попів Ліс”, цього ж району, їх зустріли

повстанці і перебили охорону. У цьому бою загинув повстанець із села Наталія (тепер села немає) Рівненського району Рівненської області Демчук Олександр Іович (1921 р. н.), а також був важко поранений повстанець, із села Котів Рівненського району Гіва Олесь Іванович, який незабаром помер. Було звільнено біля 50 військовополонених і взято у полон до 30 шуцманів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Р. 12 – 86; Зош. Р. 1 – 15; 2544 РР).*

Березень, 43 р.

Мадяри з поляками у кількості біля 70 осіб прийшли в село Мощаницю Острозького району Рівненської області грабувати і палити село. Неподалік був відділ УПА в силі близько 300 вояків. Зав’язався жорстокий бій. Були великі жертви у ворога. У цьому бою загинуло 5 повстанців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Р. 17 – 34).*

Березень, 43 р.

Місцева боївка УПА вбила німецького офіцера на колонії, поблизу села Копані Радивилівського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Р. 19 - 94).*

Березень, 43 р.

Сотня “Гірняка” (сотенний – Казван Микола Прокопович, уродженець села Охматків Демидівського району на Рівненщині) напала на німців на хуторі Залішина, поблизу села Срібне Радивилівського району Рівненської області, які йшли із села Карпилівки Радивилівського району грабувати селян. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Р. 28 - 24).*

Березень, 43 р.

Сотня “Калини” (сотенний – Ткачук Тимофій, 1919 р. н., уродженець села Береги Млинівського району на Рівненщині) напала на фільварок (німецьке державне господарство) у селі Сморгва Млинівського району. Під час цієї акції, у бою, загинув повстанець Кіт, із колонії Вітасувка Дубнівського району на Рівненщині і один був поранений. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. 2161 РЗ - а; Зош. Р. 29 - 1).*

**Березень, 43 р.
(кінець)**

В кінці березня 1943 р. відділ “Черника” [курінний – Казван Дмитро Прокопович, уродженець села Охматків Демидівського району Рівненської області] мав сутичку з німецькою жандармерією в Білогородському лісі [поблизу села Білогородка Дубнівського району Рівненської області].... Німців було 70, наших – 35. Було вбито із наших 3 хлопці, а на боці ворога було багато ранених. Німці втекли (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К., 1992. – С 108*).

**Березень, 43 р.
(кінець)**

На хуторах поблизу села Моквин Березнівського району Рівненської області, чота повстанців (50 чоловік), із відділу “Дубового” (командир відділу – Литвинчук Іван Самійлович, уродженець села Бискупичі Руські, тепер село Нехвороща, Володимир - Волинського району Волинської області) зав’язала бій з німцями (біля 80 осіб), які вийшли із Моквина на Березне. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 787 РК*).

04. 04. 1943 р.

4. IV. 1943 р. біля 300 добре озброєних німців і поляків напали на село Постійне Костопільського району Рівненської області. Багато хат спалили, пограбували господарства. При повороті невеликий відділ УПА під командою “Єрмака”, “Чайки”(сотенний – Войцешко Дмитро Олексійович, 1909 р. н., уродженець села Деражного Костопільського району Рівненської області) в урочищі “Пожарки” дав їм бій. Зі сторони німців впало 30 осіб, багато потрапило в полон. Здобуто 2 важкі кулемети “Максим”, радіостанцію, 2 вози амуніції, кріси, револьвери і польову аптеку. У повстанців було 3 ранених і, серед них, сотенний “Чайка” і Ващук Антон Олександрович, уродженець села Берестовець Костопільського району (*Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 38; Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 25; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 03 – 35, 787 РК - б; Гурій Бухало. Чи воювала Українська Повстанча Армія з німецькими фашистами? // Волинь. – 2005. – 9 вересня; ЦДАВОВ і УУ. Ф: 3837. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 2*).

06 - 10. 04. 43 р.

Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області), “Черника” (курінний – Казван Дмитро Прокопович, 1918 р. н., із села Охматків Демидівського р-ну на Рівненщині), “Юрка” (курінний– Чайковський Юрій Мефодійович, 1911 р. н., із села Рудка Радивилівського р-ну на Рівненщині) і сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) напали на ДОК у селі Смига Дубнівського району. Охорона була знишена (40 осіб), 15 взято в полон. Впало 6 повстанців: Чорнобай Сила Якович, 1922 р. н., із села Судобичі Дубенського району і Федюк Степан Гнатович, 1922 р. н., із села Кам’яниця Волинська Дубнівського району, 3 були поранені (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 -108, Р. 26 - 59*).

08. 04. 1943 р.

У бою з поляками, які служили німцям, в селі Білогородка Дубнівського району на Рівненщині, загинув зв’язковий із села Сапановчик Дубнівського району – Семенюк Петро Данилович, 1919 р. н., пс. “Конус”, пораненим був Козловський Василь Антонович, 1908 р. н., уродженець села Білогородка (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 95, Спр. 2056 РД - а; Спр. 22101 РД*).

10. 04. 1943 р.

Повстанець “Корній” загинув у бою з німцями в околицях Острога [Рівненщина] (*ДАРО: Ф. Р– 30. – Оп. 2. – Спр. 80. – Арк. 1*).

10. 04. 1943 р.

Сотня “Богуна” (сотенний – Корсун Володимир Михайлович, 1923 р. н., уродженець села Опарипси Радивилівського району Рівненської області), разом із боївкою “Стрибайла” (командир боївки – Борейчук Леонід Андрійович, 1910 р. н., уродженець села Яблунне Березнівського району Рівненської області), напала в селищі Степань (Сарненський район Рівненської області) на німецьку комендатуру, яка охоронялася німцями і польськими шуцманами і захопила її. Декілька десятків німців було вбито (по невідданих даних близько 100 чоловік) і, серед них, комендант Франц, 2 - х взято у полон, а частина польських шуцманів розбіглася.

Через деякий час із міста Костополя, що на Рівненщині, німцям надійшла підмога, але повстанці встигли відійти. Серед повстанців були жертви і, серед них, сотенний “Богун” – Корсун Володимир Михайлович, 1923 р. н., уродженець села Опарипси Радивилівського району Рівненської області і повстанець Стахнюк Кузьма Іванович, 1923 р. н., уродженець села Кричильськ Сарненського району Рівненської області (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 17 - 18; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. 1727 Ррад., 2571 РС; Зош. Р. 38 –97, Зош. Р. 8 - 47; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 10. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 200).*

13. 04. 1943 р.

Повстанець “Степовий” загинув у бою з мадярами під Мізочем [Здолбунівський район Рівненської області] (*ДАРО: Ф. Р– 30. – Оп. 2. – Спр. 80. – Арк. 1).*

17. 04. 1943 р.

Курінь “Острого” (курінний – Ждан Ярослав, уродженець міста Чесанів Любачівського повіту, тепер Польща) і сотня “Бурі” (сотенний – Регеца Олександр Петрович, 1923 р. н., уродженець міста Костопіль Рівненської області) зав’язали запеклий бій з німцями і поляками, які поверталися на 5 вантажівках і одному легковому авто із грабунку села Боршівки Костопільського району Рівненської області, силою біля 300 осіб. У цьому бою грабіжники втратили біля 20 чоловік (по інших джерелах біля 150). Повстанці втратили 3 - х стрільців і, серед них, Панчук Михайло Дмитрович, мешканець села Берестовець Костопільського району. Було здобуто одну “фінку” і кілька крісів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 123РК; 836 РР; 126 РК; Український історичний календар. Квітень // Волинь. – 2006. – 14 квітня; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 39).*

19. 04. 1943 р.

Дня 19. IV. 43 р. відділ “Чорноморця” (курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р. н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, уродженець села Хорів Острозького району Рівненської області) здивався з мадярами (біля 100 осіб) в селі Будераж (Здолбунівський район Рівненської області). І маляр впав від кулі...Халатного, а другий ранений скочив до рову. Розпочався бій котрий тривав до 3 - ох годин. Мадярам прибула поміч 10 самоходів німаків і почали натискати наш відділ з боків. Ми були змушені при відступі залишити здобутий від мадярів тяжкий кулемет, а до того залишити два своїх токаря...Ранених було двох і 7 - ох убитих: Литвин Геннадій, уродженець Здолбунівського району; повстанець Стецюк і повстанець Цеп’юк Панас Григорович, 1921 р. н. – обидва уродженці села Півче Здолбунівського району; Коломис Григорій Петрович, Коломис Микола Микитович і Гребенюк Микола Мусійович, Пальчевський Мелетій В’ячеславович – всі уродженці селища Мізоч Здолбунівського району. По ворожим бою цю біду (*ДАРО: Ф. Р– 30. – Оп. 2. – Спр. 17.– Арк. 4; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. 1103 РЛ, спр. 2320 РЗ, Зош. Р. 24 - 1, Зош. Р. 24 - 9 - а).*

21 - 22. 04. 43 р.

Уночі з 21 на 22. IV. 1943 р. сильні відділи УПА: “Дубового” (командир відділу – Литвинчук Іван, пс. “Дубовий”, “Давид”, “Максим”, “Корній”, уродженець села Бискупичі Руські, тепер село Нехвороща, Володимир - Волинського району Волинської області), “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області), “Острого” (курінний – Ждан Ярослав, уродженець міста Чесанів Любачівського повіту, тепер Польща), “Гамалії”, “Пугача” (сотенний – Гордійчук, уродженець Гошанського району Рівненської області), “Наливайка” (сотенний – Левинець, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області), старшинська школа “Лісові Чорти” перевели наступ на Янову Долину (тепер село Базальтове Костопільського району Рівненської області).

Німці були тут добре укріплені і за всяку ціну боронили цей важливий для них господарський пункт...Зав'язався жорстокий нічний бій, у якому було знищено 42 німці, в тому числі, 2 офіцери, 150 польських поліцаїв...Загалом зі сторони ворога, включаючи поляків, що брали чинну участь в бою поруч з німцями, погинуло 500 осіб (за даними польських науковців втрати складали зі сторони німців і поляків – 600 осіб). Спалено кілька вулиць міста, зірвано два залізничних мости, знищено магазини. Здобуто зброю й одну тону вибухових матеріалів. Зі сторони повстанців 10 вбитих і 3 ранених. У цьому бою загинули повстанці: Мотруніч Стах Пилипович (1900 р.н.), уродженець села Теклівки Березнівського району Рівненської області; Черниш Кирило Григорович (1923 р.н.), Євтушок Іван Панасович (1923 р. н.), Попруга Іван Ничипорович – всі уродженці міста Березного Рівненської області; Дашкель Іван, Глушик Іван (1912 р. н.) – обидва уродженці села Злазного Костопільського району Рівненської області; Бізюк Петро Григорович, 1921 р. н., уродженець села Вільбівне Острозького району Рівненської області. Пораненим був Веремчук Микола Никанорович, 1919 р. н., уродженець села Глажова Костопільського району (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 34; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 39; ДАРО: Ф. Р – 30, Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 118 - 120; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 117 РК, 340 РК, 488 РК, 583 РК, 634 РК, 1392 РБ, 330 РК, Зош. В. 8 -60; Літопис УПА. – Т. 5. – С. 20; Літопис УПА. – Т. 27. – Торонто - Львів, 1997. – С. 135; Filar W. "Burza"na Volyniu – Warszawa, 1997. – S. 47).*

26. 04. 1943 р.

На дорозі між Залав'єм та Острожцем і Свіщовом [Млинівський район Рівненської області] німці стрінули 6 друзів [повстанців], в тому одна жінка,...на роверах і спинили їх. Всі кинулись врозтіч. Німці постріляли двох друзів, а одного арештували (*ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 83).*

28. 04. 1943 р.

Напали німці на с. Сохи [треба село Сехи Дубровицького району Рівненської області], боївка і околишні селяни в кількості 500 чол. напад відбили (*ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 91).*

Квітень, 43 р.

Повстанці напали поблизу села Козлин Рівненського району Рівненської області на охоронців (німці з калмиками) колони політ'в'язнів, яких гнали із концтабору Осада Креховецька (тепер село Нова Українка Рівненського району) в ліс для заготівлі дров. У результаті бою 1 поліцай був вбитий, а решта здалися у полон. Полонені розбіглись хто куди. Німецьких поліцаїв роззброїли і відпустили. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. 23 - 81).*

Квітень, 43 р.

На рубежі березня - квітня декілька разів було атаковано гарнізон (німецький) в с. Головин (Костопільський район Рівненської області), що змусило його покинути це село (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 9; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 199; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1218 РР).*

Квітень, 43 р.

Боївка УПА під командою "Метала" (командир боївки – Дем'янчук Борис Олександрович, уродженець села Урвенна Здолбунівського району Рівненської області), зорганізувала засідку проти німців на автошляху Рівне – Острог, поміж селами Верхів – Грем'яче Острозького району на Рівненщині. Невдовзі з'явилася німецька механізована автоколона (одна танкетка, 2 вантажівки з солдатами, 2 легкових авто і 4 мотоцикли), які виїхали із Острога на Рівне. Зав'язався запеклий бій, в якому повстанці понесли великі втрати у живій силі. Серед повстанців було вбито 8 чоловік і був поранений командир. Колона була повністю розбита, техніка знищена. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 18 - 70).*

Квітень, 43 р. Місцева боївка УПА із села Козлин Рівненського району Рівненської області під командою місцевого жителя Дячука Мусія Петровича, 1910 р. н., мала бойову сутичку з німецькими охоронцями, які пасли коней на лузі, поблизу села Ремель Рівненського району. Повстанці хотіли захопити коней на пасовиську. У результаті цієї акції загинув організатор – Дячук Мусій. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2736 РР*).

Квітень, 43 р. Німці з поляками приїхали грабувати і палити село Грані Дубровицького району [Рівненська область], але відділ УПА відбив напад і не дав цього зробити (*Стабіш Єгор. Пам'ять жертв польсько - німецького терору ступає в наші серця // Волинь. – 2003. – 14 березня*).

Квітень, 43 р. Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівного] зробила засідку в селі Дермань-І Здолбунівського району [Рівненська область] на німців з поляками, які виїхали на підводах із містечка Мізоч [Здолбунівський район] грабити мирне населення. У бою було вбито 3 - х поляків, а решта втекли (*Бабій Степан. Луни повстанського краю. – Рівне, 2002. – С. 14*).

Квітень, 43 р. На Великдень 1943 р відбулася бойова сутичка місцевої боївки УПА з німцями поблизу села Залав'я Млинівського району на Рівненщині. У цьому бою загинули повстанці: Михнюк Дмитро Якимович, 1924 р. н. і його брат (*Островецький Ростислав. Рідний край. – Луцьк, 2005. – С. 47*).

Квітень, 43 р. Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівного] зробила засідку на автошляху Рівне - Київ [терен Рівненської області]. Повстанці підбили дві машини з німецькими тузами...Добули декілька емпі, пістолетів, радіопередавач (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 20; Бабій С. Луни повстанського краю. – Рівне, 2002. – С. 14*).

Квітень, 43 р. Відділ УПА мав три бойові сутички з німецько - фашистськими окупантами у Степанському (тепер Сарненський) районі на Рівненщині. За жертви у противника і повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2240 РБ*).

Квітень, 43 р. Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівного] зробила засідку на автошляху Рівне - Київ. Повстанці підбили німецьку автомашину. Чотирьох німців було вбито, а двох взято у полон. Повстанці заволоділи зброєю. У цьому бою відзначився повстанець “Ярошенко”, із села Глинськ [Здолбунівський район на Рівненщині] (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 20*).

Квітень, 43 р. Відділ “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівного) при переході автошляху Рівне – Київ біля села Користь Корецького району на Рівненщині, зіткнувся з німецьким легковим авто. Машина була обстріляна і було вбито 3 - х німецьких офіцерів, а водій на авто утік. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 42 - 4, Зош. Р. 18 - 34*).

Квітень, 43 р. Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, із міста Рівного] зорганізувала засідку в лісі на дорозі, поміж селами В. Межирічі і Залізниця [Корецький район на Рівненщині], на колону автомашин з німцями. Після обстрілу повстанцями одна машина перекинулася, а інші троє розвернулися і втекли назад. Тоді було вбито 5 німців і, серед них, один офіцер. Повстанці забрали з собою ящики з амуніцією (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 20*).

Квітень, 43 р. Чота із сотні “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне], спробувала роздобути спирт для перев'язок на спиртзаводі у селі Вовковій [Демидівський район на Рівненщині], який охоронявся німцями. Спроба була невдалою, зав'язалася перестрілка і чота повернулася назад (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 21*).

Квітень, 43 р.

У Великодний четвер відділи “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області) і “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, уродженець селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) почали бій з німецько - польським гарнізоном в містечку Янова Долина (тепер село Базальтове Костопільського району Рівненської області). Бій тривав декілька годин, але повстанці не взяли центр і відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1218 РР*).

Квітень, 43 р.

Відділ УПА зав’язав бій з німцями у лісі, між селами Точевики Острозького району і Дермань – II Здолбунівського району Рівненської області, які йшли на село Дермань – II. Були великі жертви у німців. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зощ. Р. 2 – 58*).

01. 05. 1943 р.

І. V. 1943 р. відділ “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, уродженець селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) зорганізував засідку в урочищі “Ліське” на шляху Костопіль - Людвипіль (тепер смт Соснове Березнівського району на Рівненщині), поміж селами Хвоянка – Погорілівка (тепер село Поліське Березнівського району Рівненської області). Невдовзі з’явилася німецька автомашина, яку повстанці обстріляли. Зав’язався бій. Жертви з нашої сторони 1 вбитий – “Бідний” – Мільник [треба Мельник] Олександр, уродженець села Волошки, район Олександрія, тепер Рівненський район Рівненської області, 2 ранених. Після цього німаки окружили цей лісок, де ми стояли і село Погорілівку, ранили...зв’язківця і забили кілька людей в селі та від’їхали. Один німець убитий (*ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 29. – Арк. 10; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. 2559 РБ; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 359*).

07. 05. 1943 р.

Дня 7. V. біля с. Смиги [Дубнівський район Рівненської області], на шляху з Крем’яця [Тернопільська область] в Дубно [Рівненська область] їхало ...авто гебітскомісара [Мюллер – гебітскомісар міста Кременця Тернопільської області]. Повстанці знищили авто, але в ньому не було гебітскомісара, тільки митрополит Автономної Церкви – Олексій (Громадський). Митрополит загинув у цьому атентаті (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953 – С. 33*).

08. 05. 1943 р.

Бій “М” [мельниківці, члени Організації Українських Націоналістів (ОУН) під керівництвом А. Мельника] з фольксдойчами [привілейована частина населення, в роду яких є німецькі предки] і поляками на колонії Довжок на Дубенщині [Дубнівський район Рівненської області] – тут загинув чотовий Литвин із Дубенщини ... Це було за 7 км від х. Ріжок, це біля с. Будераж... [Дубнівський район Рівненської області] – 8. V. 1943 р. (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 108*).

09. 05. 1943 р.

9. V. 43 р. німецький відділ біля 400 людей напав на с. Яполоть [Костопільський район Рівненської області] грабуючи людей. Відділ УПА (сотня “Романа”) оточив німців. Розгорівся важкий шестигодинний бій. З сторони повстанців впало 3 вбитих і 4 ранених, німці втратили 35 вбитих. Були серед німців і поранені. Повстанцями було спалено 11 авт (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 39; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 40; ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3837. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 4; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 171 - 172*).

09. 05. 1943 р.

Відділ “М” [мельниківці, члени Організації Українських Націоналістів (ОУН) очолюваної провідником Андрієм Мельником] під керівництвом “Макухи” не дав калмикам [вислужники німців] спалити с. Бушу [Дубнівський район Рівненської області]. В бою німці залишили двох убитих (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 97*).

09. 05. 1943 р. 9 травня в Домбровицький район [тепер Дубровицький район на Рівненщині] приїжджали німці і поляки. В селі Трипонія, Гранюсово [треба села Трипутні, Грані Дубровицького району] вони розгромили бульбівців [відділ УПА], знищили частину населення і частково спалили ці села (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 54*).

11. 05. 1943 р. Поляки, разом з німцями, оточили націоналістичне село Цепцевичі [треба село Великі Цепцевичі] Володимирецького району [Рівненська область] розбили націоналістів і забрали українську молодь для відправки до Німеччини [дослівний переклад автора із російської мови] (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 68*).

11. 05. 1943 Дня 11. V. 44 [треба 43] без бою роззброєно німецьких жандармів в с. Осова, р-н Дубровиця [Рівненщина]. Здобуто: 7 легких кулеметів, 1 кулемет Максима, 1 гранатомет, 50 крісів, 60 пістолів, 40 тис. аmunіції, 100 ручних гранат, 500 мін, 5000 шт аmunіцій до “МП” і 7 штук “МП” (*ЦДАВО: Ф. – 3838. – Оп. 1. – Спр. 87 А. – Арк. 25*)

12. 05. 1943 р. Сотня “Цигана” (сотенний – Цинко Павло Максимович, 1921 р. н., із села Вільгір Гошанського р-ну Рівненської обл.) зробила засідку в декількох місцях у с. Янкевичі (тепер с. Іваничі) Костопільського р-ну Рівненської обл. на німців, поляків і маляр, які поверталися на вантажівках з грабунку ближніх сіл. Зав’язався жорстокий бій, в якому ворог поніс великі втрати. Повстанцями було взято в полон 30 німців і поляків, які були розстріляні. Серед повстанців загинули: бунчужний “Прометей”; ройовий Алексієнко Олексій Варфоломійович, 1915 р. н., пс. “Сірий”, із міста Костополя; Петринчук Олександр Сильвестрович, із села Підлужне Костопільського р-ну; Самородюк Георгій Іванович, 1922 р. н., із с. Берестовець Костопільського району. Повстанець із міста Костополя Грипич Денис Семенович, 1922 р. н. був поранений. Після бою повстанці набрали 70 фір добра (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 94 РК, 182 РК, 392 РК, 330 РК, 251 РК*).

13. 05. 1943 р.

Сотня “Вихора” (сотенний – Керентопф Роман Карлович, 1913, уродженець села Берестовець Костопільського району Рівненської області) спробувала заволодіти, після бою, німецькими автомашинами у селі Янкевичі (тепер Іваничі) Костопільського району на Рівненщині. Німці над’їхали із міста Костополя (біля 50 осіб), яких підтримала авіація і зав’язався знову бій. Повстанці не змогли забрати авто. У цьому бою загинув повстанець із села Янкевичі – Ковальчук Володимир Теодосійович, який потрапив у полон до німців і був жорстоко закатований (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 94 РК*).

14. 05. 1943 р.

14. V. 1943 р. німці оточили с. Любашу (треба село Велика Любаша, Костопільський район Рівненської області), почали палити хати і розстрілювати людей. Несподівано на них напали сотня “Цигана” (сот. – Цинко Павло Максимович, 1921 р. н., із с. Вільгір Гошанського р-ну на Рівненщині) і сотня “Бурі” (сот. – Регеца Олександр Петрович, 1923 р. н., із міста Костополя), спалили німцям 11 авт, знищили коло 35 німців. У цьому бою загинули повстанці: Коптюх Володимир Лукашович, 1918 р. н., пс. “Пилка” – із села Шпанів Рівненського р-ну; Мельник Олександр Феодосійович, 1925 р. н., із міста Костополя; Максимчук Іван Андрійович, 1923 р. н., пс. “Верба”, із міста Костополя. Повстанці захопили багато зброї і майна. У цьому бою відзначився Трохимчук Іван Андрійович, 1910 р. н., пс. “Данько”, із с. Підлужне Костопільського р-ну, який особисто розстріляв багатьох німців, а також повстанець Мельник Анастасій Садкович, із с. Трубиці Костопільського р-ну, який знищив 7 фашистів (*Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 40; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2293 РР, 123 РК, 256 РК, 578 РК - б; ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3837. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 4*)

16. 05. 1943 р.

16.V. 43 р. Чорноморець [курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р. н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, уродженець села Хорів Острозького р-ну Рівненської обл] із одною чотою вирушив в село Новомалин [Острозький р-н] на роззброєння німаків.

Успіхів не було. Зістав тільки забитий один німак. Застрілив його друг Незівай, з нашої сторони зістав ранений ком. Чорноморець і д. Сагайдачний (ДАРО. Ф. Р– 30. – Оп. 2. – Спр. 17).

19. 05. 1943 р.

Коло Торговиці... [Млинівський район на Рівненщині] спалено [повстанцями] 2 мости на Ікві і Стирі (ДАРО: Ф. Р– 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 89).

19. 05. 1943 р.

Відділ “М” (мельниківців) зробив засідку на автоколону по трасі Судобичі – Дубно (Дубнівський район на Рівненщині) на колону німців, що їхала від Судобич до Дубно. Стався бій на хуторі Дворища, в результаті якого, було вбито 7 німців, 2 - х поранено. Із наших один вбитий – Федорук Володимир Трохимович, 1920 р. н., із Дубнівського району (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2291 Т; 22159 РД; Скорупський М. Туди де бій за волю.– К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 102).

21. 05. 1943 р.

Відділ “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області) напав на німців поблизу села Чудель (Сарненського району), які поверталися з грабунку цього села. Повстанці відбили все награване майно і повернули селянам. Під час бою було вбито 30 німців і, серед них, німецький офіцер Мельба, троє поранено і спалено машину (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1218 РР; Зош. Р. 37 - 9; ДАРО. Ф. Р– 2771. – Оп. 2. – Спр. 4846. – Арк. 26 - 58).

21. 05. 1943 р.

Відділ УПА зробив засідку між селами Радухівка і Старожуків Рівненського району Рівненської області на німців з поляками, які приїхали грабити. У результаті бою знищено 27 і поранено 10 ворогів. Серед повстанців тоді загинуло чотири чоловіки і було багато поранених. Тоді загинули: Созонюк Адам Васильович (1925 р. н.), Кушнір Костянтин Семенович (1921 р. н.) – уродженці села Радухівка; Ящук Павло, уродженець села Сухівці Рівненського району, Олексій Концемал, уродженець села Білів Рівненського району Рівненської області

(Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 9; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 11 – 7, 9; 2548 РР; Ціпак Андрій. Від УПА фашистам діставалося по заслугі // Волинь, 2007. – 12 жовтня).

21. 05. 1943 р.

21. V. 1943 р. зроблено засідку на німців біля с. Клесів... [Сарненський район Рівненської області]. Зліквідовано німецьку групу – 26 душ, здобуто 2 скоростріли, 6 МП, 18 крісів, 6 револьверів, 8 гранат і амуніцію. Власні втрати – 6 - х ранених (Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 171).

23. 05. 1943 р.

В неділю, 23 травня, прийшло до сутички з німцями [околиці села Новожуків, тепер Іскра, Рівненського району Рівненської області], в якій загинуло 9 німців. Я [сотенний – Новак Володимир, він же Яковчук Йосип, “Крилатий”, уродженець Волині] був легко ранений у руку (Літопис УПА. – Т. 5. – Київ - Торонто, 1984. – С. 104).

29. 05. 1943 р.

29. V. 43 р. відділ “Яреми” [курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області] під місцевістю Старинки [треба село Старинки Рокитнівського району на Рівненщині] ...звів бій з німцями, вбито 4 - х німців, власні втрати 3 - х забитих (Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 171).

31. 05. 1943 р.

31. V. 43 р. німці в кількості 6000 вояків окружили ліс [поблизу села Точевики Острозького району на Рівненщині] і почали наступати. Німці почали палити хати понад лісом, а маляр заставляли іти в ліс. Маляр пробували підходити три рази і всі три рази були змушені відступити з втратами. Боротьба тривала цілий день. Втрат з нашої сторони (відділ “Чорноморця”, командир – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, уродженець села Хорів Острозького району – О. Д.) не було...По ворожій боці було забито 22, багато ранених в тому числі один німецький старшина. Наш відділ відійшов (ДАРО: Ф. Р– 30. – Оп. 2. – Спр. 17. – Арк. 5).

- Травень, 43 р.** Місцева боївка УПА зробила засідку в лісі, поблизу села Забороль Рівненського району Рівненської області, на німецьку поліцію, яка супроводжувала і охороняла колону політв'язнів із концтабору Осада Креховецька (тепер село Нова Українка Рівненського району). Політв'язні заготовляли дрова. Поліцейська охорона була перебита, а частина взята у полон (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2539 РР*).
- Травень, 43 р.** На Диківських хуторах (поблизу села Диків Рівненського району Рівненської області) був бій повстанців з німцями. У цьому бою загинули: Самсонюк Микола, уродженець села Диків і Котюха Мефодій, уродженець села Білів Рівненського району (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 857 РР*).
- Травень, 43 р. (кінець)** Відділ “Докса” (курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області) і “Саблюка” (сотенний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області), які були на посту у селі Копані Радивилівського району на Рівненщині, піддалися нападу зі сторони німців (біля 800 осіб). Зав’язався жорстокий бій, в якому загинуло 2 повстанці, один повстанець був ранений. У противника впало 45 чоловік і невідоме число ранених (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2048 РРад.; Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 398*).
- Травень, 43 р.** Відділ УПА мав жорстокий бій з німцями в селі Тушебин Млинівського району Рівненської області. У цьому бою був важко поранений повстанець Фурманюк Василь, уродженець села Малі Дорогостаї Млинівського району, котрий невдовзі помер, а також був поранений Шевчук Мирон Олександрович, 1925 р. н., пс. “Тур”, уродженець села Старожуків Рівненського району Рівненської області, і повстанець під пс. “Рись” (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1226 РМ, Спр. 2626 РР*).
- Травень, 43 р.** Відділ УПА zorganizував засідку проти німців на автошляху Рівне – Київ і мав бій з німцями поблизу села Головниця Корецького району на Рівненщині. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 35*).
- Травень, 43 р. (кінець)** Під кінець травня 1943 р. в Старожуківських лісах [біля села Старожуків Рівненського району Рівненської області] дійшло до завзятого бою з німцями й СД (в числі 200 людей), які їздили в околичні села на грабунки. Один із наших загинув. Тут же впало 6 німців... (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 9*).
- Весна, 1943 р. (рання)** Відділ “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, із міста Рівного) при переході залізнодорожного переїзду поблизу станції Оженин Острозького району на Рівненщині піддався обстрілу зі сторони охоронців – мадяр. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 18 - 34*).
- Весна, 1943 р.** Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівного] мала короткотривалий бій з німцями і польськими шуцманами в одному з сіл Корецького району [Рівненська область]. Німці втекли залишивши 2 важкових авто. Тоді загинув розвідник “Стригун” (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 201*).
- Весна, 1943 р.** Місцева боївка УПА zorganizувала засідку в урочищі “Лиса Гора”, між селами Калинівка Млинівського району і Повча Дубнівського району на Рівненщині. На засідку потрапив німецький ляндрірт (намісник території), який був знищений (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 18 РМ*).
- Весна, 1943 р.** В селі Головниця [Корецький район на Рівненщині], що лежить біля автостради Київ - Львів, була молочарня. На весну 1943 року відділ УПА заїхав до неї і забрав усе масло під фірмою червоних партизан (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 275*).

Весна, 1943 р. Місцева боївка УПА zorganizувала засідку поблизу села Стоянівки Радивилівського району Рівненської області, проти німців (біля 20 осіб), які їхали із села Підзамче на село Стоянівку. У результаті бою німці втратили чотири чоловіки вбитими. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 45*).

Весна, 1943 р. Повстанці і, серед них, відділ “Хрона” (курінний – Медвецький Микола, із міста Кременець Тернопільської області) напали на млин, що на хуторі Воля поблизу містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині. Вони вивезли 50 - ма фірманками все борошно. Охорона спротиву не робила (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22159 РД - а*).

Весна, 1943 р. Відділ УПА, який був на постої у лісі поблизу села Савчуки Радивилівського району на Рівненщині, піддався раптовому нападу німців. Зав’язався запеклий бій, в якому повстанці мали людські жертви. Тоді загинув повстанець із села Пасеки Радивилівського району Войцехівський Клим Федорович, 1915 р. н. За жертви у нападників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 -128*).

Весна, 1943 р. Місцева боївка УПА села Ставок Костопільського району, що на Рівненщині, очолювана Цикуном Петром Матвійовичом, 1914 р. н., стала на захист села від німців з поляками, які хотіли пограбувати мирних жителів села і спалити церкву. Зав’язався бій, в результаті якого, помер від ран повстанець Липинець Христофор Андрійович, 1920 р. н., місцевий житель. Німці з поляками розбіглися (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 529 РК*).

Весна, 1943 р. Сотня “Саблюка” (сотенний – Качан Остап Григорович, 1910, пс. “Саблюк” “Шаркан”, уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) зробила засідку на німців, які їхали вантажівкою, поблизу села Савчуки Радивилівського району. Авто було спалене. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. Спр. Зош. Р. 28 - 131*).

Весна, 1943 р. Місцева боївка УПА вбила двох німців, які вели на розстріл підпільника із села Трубиці Костопільського району на Рівненщині – Звіздецького Петра Флоровича, 1922 р. н. Ця акція відбулася в місті Костополі (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 308 - РК*).

Весна, 1943 р. Повстанець Трохимчук Олексій Антонович, із села Здовбиця Здолбунівського р-ну на Рівненщині, розбрав вартового залізничного мосту у своєму селі, заволодівши автоматичною зброєю (*Ольшеський О. Твої сини – твоя слава, Україно // Нове життя, 1997. – № 79*).

Весна, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою Дворецького Левка Терентійовича, 1912 р. н., уродження села Рудня Дубровицького району на Рівненщині, напала на німців, які поверталися з грабунку ближніх сіл (близько 15 чоловік). Це сталося на хуторі Працедувка поблизу села Рудня. Повстанці оточили грабіжників і всіх перебили. На превеликий жаль, у повстанців загинув командир боївки Дворецький (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. – Р. – 36 - 60*).

Весна, 1943 р. Місцева боївка УПА, яка зупинилась на хуторі Коробиха, що поблизу села Малий Жолудськ Володимирецького району на Рівненщині, піддалася раптовому нападу німців, яких привели місцеві поляки. У результаті бою вся боївка (7 чоловік) загинула (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 – 133*).

Весна, 1943 р. Місцева боївка УПА обстріляла у селі Гірники Дубнівського району на Рівненщині німців, які приїхали заготовляти сіно для коней. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. 23 - 24*).

Весна, 1943 р. Сотня “Бурсака” (сотенний – виходець із Галичини) напала на німецьку прикордонну заставу в селі Безодня Радивилівського району на Рівненщині (біля 40 осіб). У результаті жорстокого бою було вбито біля 20 фашистів,

а серед повстанців загинув Семеренко Андрій Григорович, 1927 р.н., уродженець села Срібне Радивилівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. – Р. 20 - 70. – Спр. 2048 РРад.*).

Весна, 1943 р.

Сотня “Бурсака” (сотенний – виходець із Галичини) напала на німецький фільварок (державне господарство) у селі Сестрятин Радивилівського району на Рівненщині. Німецькі охоронці розбіглися, повстанці забрали із собою багато худоби, коней, яку роздали селянам. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 70. – Спр. 2048 РРад.*).

Весна, 1943 р.

Чота із сотні “Бігуна” (сотенний – Костецький Анатолій Степанович, 1923 р. н., уродженець села Басів Кут Рівненського району Рівненської області) за ніч викрала зі складу гебітскомісара у Рівному багато зброї. Самого німецького гебітскомісара викрасти не вдалося. У цій сміливій і небезпечній акції відзначився повстанець Іванчик, із села Угільці Гошанського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 110.*).

Весна, 1943 р.

Сотня Бурсака” (сотенний – із Галичини) напала на фільварок (державне господарство) в селі Боремель Демидівського району на Рівненщині. Зав’язався бій із німецькою охороною, у якому було вбито 13 німців. Серед повстанців жертв не було. Повстанці забрали всю худобу (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. – Р. 20 -70.*).

Весна, 1943 р.

Відділ УПА напав на німецьке державне господарство поблизу села Малин Млинівського району на Рівненщині і розбив його. У цьому бою загинув один повстанець (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 4.*).

Весна, 1943 р.

Сотня “Кіса” (виходець із Галичини) мала бій з німцями у селі Перетоки Костопільського району Рівненської області. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 663 РК.*).

Весна, 1943 р.

Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинівич, із міста Рівного] напала на гуральню (спиртзавод) у селі Вовкошів Гошанського району на Рівненщині. В результаті запеклого бою сильну охорону заводу розбити не вдалося і повстанці відійшли нічого не здобувши (*Бабій Степан. Луни повстанського краю. – Рівне, 2002. – С. 15.*).

Весна, 1943 р.

Відділ УПА зав’язав бій з німцями і поляками під лісом, поблизу села Плоске Острозького району на Рівненщині. В результаті бою у німців були невеликі жертви, а серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 30.*).

Весна, 1943 р.

Німецькі фашисти напали на сотню УПА, яка була на постої у лісі, поблизу села Заріцьк Рівненського району Рівненської області. Зав’язався запеклий бій, в якому серед повстанців були жертви і, серед них, Ковальчук Володимир Якович, 1916 р. н. та його брат Віктор – обидва уродженці села Переділи Рівненського району. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 906 РР.*).

Весна, 1943 р.

Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинівич, уродженець міста Рівного] мала бій з німцями і шуцманами в одному із сіл [Корецький район Рівненської області]. У цьому бою був вбитий розвідник ... всі шуцманівці з німцями порозбігалися. Були розбиті пошта й комендатура, із собою хлопці забрали дві автомашини (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. С. 21.*).

Весна, 1943 р.

Повстанець із села Цурків Здолбунівського району Рівненської області сам особисто вбив у селищі Мізоч Здолбунівського району начальника німецької жандармерії і поранив його охоронця, а сам втік до лісу (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 21 РЗ.*).

Весна, 1943 р.

Відділ “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села

- Немовичі Сарненського району Рівненської області) при допомозі селян навколишніх сіл розібрав сім кілометрів залізничної колії в напрямку від Білятич до Стрільська (Сарненський район на Рівненщині) (*Степан Бакунець. Усе почалося на Покрову // Волинь. – 2005. – 13 жовтня; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2064 РВ).*
- Весна, 1943 р.** Відділ УПА напав на німецьке державне господарство у селі Деражне Костопільського району Рівненської області, яким керував німець - барон Кулик. Охорона була розбита і повстанці забрали близько 300 голів худоби (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 488 РК).*
- Весна, 1943 р.** Німці з поляками поверталися на підводах із колонії Гурби (тепер села немає) Здолбунівського району на Рівненщині. Повстанці зробили засідку в лісі біля хутора Чернява (відноситься до села Нова Мощаниця Здолбунівського району) і обстріляли грабіжників. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2624 РЗ).*
- Весна, 1943 р.** Відділ “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області) на станції Антонівка (Володимирецький район на Рівненщині) розбив потяг з німцями, що їхали на фронт. Повстанцям вдалося захопити амуніцію. Жертв не було (*Степан Бакунець. Усе почалося на Покрову // Волинь. – 2005. – 13 жовтня; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2064 РВ).*
- Весна, 1943 р.** Відділ “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, житель с. Немовичі Сарненського р-ну Рівненської області), в урочищі “Пєраті” за 3 км від станції Антонівки Володимирецького району підірвав німецький потяг із зерном і сіллю. Зерно і сіль розвантажили з вагонів на вози (*Степан Бакунець. Усе почалося на Покрову // Волинь. – 2005. – 13 жовтня; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. – 38 – 87, Спр. 2064 РВ).*
- Весна, 1943 р.** Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівне] мала жорстокий бій з німцями [Корецький район Рівненської області], які лавою йшли на повстанців. Бій був короткий, але дуже вдалий. Загибло понад сто карателів, тільки декілька втекло. Повстанські втрати – троє поранених. Було здобуто 7 кулеметів, емпі, пістолети, гранати, багато амуніції (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 22).*
- Весна, 1943 р.** Відділ “Черника” [курінний – Казван Дмитро Прокопович, 1918 р. н., пс. “Черник”, “Гриць”, уродженець села Охматків Демидівського району Рівненської області] мав напад на Смигу [Дубнівський район Рівненської області] в 1943 р. весною (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К., 1992).*
- Весна, 1943 р.** Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівного] організувала засідку проти німців, які їхали 5 - ма вантажними автомашинами на грабунок ближніх сіл у лісі між селами Великі Межирічі і Залізниця Корецького району на Рівненщині. У результаті запеклого бою загинуло 5 німців і, в тому числі, один офіцер. Повстанці пошкодили один автомобіль, решта втекла назад. Повстанці захопили багато військової амуніції (*Бабій Степан. Луни повстанського краю. – Рівне, 2002. – С. 15).*
- Весна, 1943 р.** Чота повстанців із сотні “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівного] виїхала до Межиріч [село Великі Межирічі Корецький район Рівненської області] до млина по муку і там розпочався бій, який тривав цілу ніч. Охорону було перебито і було взято багато муки повстанцями. В тому бою, яким керував “Гордієнко” він сам був поранений (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 21).*
- Весна, 1943 р.** Весною 1943 р. сотня УПА під командою “Морозенка” (сотенний – Бихалець Мелетій Стахович, 1919 р. н., із селища Мізоч Здолбунівського району Рівненської області) зав’язала бій з мадярами біля села Білашів Здолбунівського району, які виїхали на грабунок ближніх

сіл, із містечка Мізоч. У цьому бою загинули повстанці – Антонюк Євген Дмитрович, 1920 р. н. і Кислашко Пилип Оверкович, 1920 р. н. – обидва уродженці села Суйми Здолбунівського району Рівненської області. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 25, Зош. Р. 24 - 40; Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 54*).

Весна, 1943 р. Місцева боївка УПА із хутора Кобилице (село Оржів Рівненського району Рівненської області) під керівництвом Колосюка Антона підірвала в селі Грабів Рівненського району на Рівненщині німецький залізнодорожний ешелон, який віз фураж і продукти на фронт. Повстанці розраховували, що буде ешелон зі зброєю, але її там не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25108 РР*).

Весна, 1943 р. Сотня “Сіромахи” зробила засідку на німців, які їхали автомашиною з селища Володимирець Рівненської області на село Кідри Володимирецького району на Рівненщині. Після обстрілу автомашини німці панічно почали втікати. За жертви у ворога невідомо, а серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р – 39 - 69*).

Весна, 1943 р. Неустійнений відділ УПА зав’язав бій з німцями у селі Бортниця Дубнівського району на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1797 РД*).

Весна, 1943 р. Два повстанці, із відділу “Узбека” [сотенний – Павлонюк Василь Макарович, 1923 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області], зав’язали бій з німцями біля с. Новожуків [Рівненський район Рівненської області] на хуторі. Із німців були жертви. Із наших був поранений повстанець “Крилатий”, а ще був “Лесько” (*Гордієнко М. З Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959*).

Весна, 1943 р. Німці з поляками (біля 50 чоловік) їхали вантажівками на село Берестовець Костопільського району [Рівненська область] через село Маща, цього ж району. Поблизу села Берестовець колону перестріла місцева боївка. Зав’язався бій, у якому було вбито 2 німців і спалене 1 авто. Із сторони повстанців жертв не було (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 201*).

Весна, 1943 р. Сотня “Бурсака” (прізвище сотенного невідоме, виходець із Галичини) зав’язала бій з німецькими фашистами неподалік села Вілія Острозького району Рівненської області. У цьому бою загинули повстанці: Андрій Коб’юк, уродженець села Пляшова, тепер село Жовтневе Радивилівського району Рівненської області і Рев’юк Іван Оксентович, уродженець села Вілія (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1598 РО; Суходольський Іван. – Нескорена сила духу // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006. – С. 15*).

Весна, 1943 р. Сотня “Бурсака” (сотенний – прізвище невідоме, виходець із Галичини) перестріла німецьку вантажівку з солдатами (біля 60 осіб) на автошляху (терен Радивилівського району Рівненської області). Зав’язався бій, у якому було вбито 13 німців. Серед повстанців загинуло 2 чоловіки: “Орлик” із села Янівка (тепер село Іванівка Радивилівського району) і Трохимчук Роман Гнатович, 1920 р. н., уродженець села Ситне Радивилівського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 70*).

Весна, 1943 р. На кам’яний кар’єр у селі Берестовець Костопільського району Рівненської області, який охоронявся німцями і поляками, напав невідомий відділ і знищив охорону (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 739 РК*).

Весна, 1943 р. Сотня “Бурсака” (прізвище сотенного невідоме, виходець із Галичини) зав’язала бій з німецькими фашистами, які їхали з Кременця (Тернопільська область)

- на Дубно (Рівненська область), поблизу села Смиги Дубнівського району. Бій був жорстокий. У цьому бою загинуло 3 повстанці: Сиротинський Олекса Федорович, 1919 р. н., уродженець села Янівка (тепер Іванівка) Радивилівського району Рівненської області; Магола Мефодій Васильович, 1924 р. н. і Твердохліб Володимир Микитович, 1921 р. н. – обидва уродженці села Пляшова (тепер село Жовтневе Радивилівського району). *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 142, 28 - 143, 28 - 148; Суходольський Іван. – Нескорена сила духу // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006. – С. 14).*
- Весна, 1943 р.** Боївка УПА зробила засідку на автошляху Рівне - Костопіль в урочищі “Болдіно” [поблизу села Данчиміст Костопільського району Рівненської області]. Їхало німецьке вантажне авто з німцями і поляками. У результаті бою декілька німців і поляків були вбиті. Згодом за цей бій німці спалили село Данчиміст Костопільського району *(Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 201).*
- Весна, 1943 р.** Командир “Лайдака” (Скуба Микита Іванович, 1917 р. н., уродженець села Бечаль Костопільського району на Рівненщині), який став пізніше курінним, перебував у Рівненській в’язниці. Володіючи німецькою мовою одного разу він приглушив тюремного дозорця і допоміг втекти біля 300 в’язням із Рівненської тюрми і сам також втік *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2702 Р).*
- Весна, 1943 р.** Сотня “Бурсака” (сотенний – виходець із Галичини) роззброїла мадярів (60 чоловік), які охороняли залізничний міст в селі Ситне Радивилівського району на Рівненщині. Повстанці зброю і обмундирування забрали, а мадярів відпустили *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 52).*
- Весна, 1943 р.** Сотня “Бурсака” [прізвище сотенного невідоме, виходець із Галичини] зав’язала бій з німецькими фашистами біля села Буша Дубнівського району на Рівненщині *(Суходольський Іван. – Нескорена сила духу // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006.)*
- Весна, 1943 р.** Повстанець Коваль Павло Іванович, уродженець села Печалівка (тепер село Мирне) Костопільського району Рівненської області, володіючи німецькою мовою, випустив із КПЗ (кабінет попереднього затримання) в Костополі Рівненської області 77 в’язнів і пішов в УПА *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 532 РК).*
- Весна, 1943 р.** Відділ УПА мав жорстокий бій з німецькими окупантами на х. Гончариха, що біля села Бродець Дубровицького району Рівненської області. У повстанців були жертви. Тоді загинули: Грицьовець Федір Кіндратович, пс. “Різун” (уродженець села Висоцька Дубровицького району); Верес Володимир, пс. “Морозенко” і Лінік Іван – обидва уродженці Дубровицького району; Різанович Федір Леонтійович, уродженець села Річиці (тепер село Вербівка), Дубровицького району; Сокол Трохим Назарович, 1923 р. н., уродженець села Бродець і повстанець під пс. “Медвідь”, уродженець Дубровицького району, село не устійнене. За жертви у німців не повідомляється *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2063 РВ, Зош. Р – 36 - 52).*
- Весна, 1943 р.** Повстанці, які перейшли із української поліції до УПА, піддалися нападу німців в лісі, поблизу смт Клевань - І Рівненського району Рівненської області. У результаті бою два повстанці загинули. За жертви у ворога невідомо *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 5 - 39).*
- Весна, 1943 р.** Місцева боївка УПА зробила засідку на хуторі Гало, що неподалік містечка Березного Рівненської області. На дорозі з’явилися німці на фірманках, які їхали по робочих. Зав’язався короткотривалий бій. За жертви у німців невідомо. Серед повстанців жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2561 РБ).*

- Весна, 1943 р.** Дві сотні УПА зав'язали бій з німцями і поляками поблизу села Плоске Острозького району [Рівненська область]. Жертв у повстанців не було, у ворога були жертви (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 203*).
- Весна, 1943 р.** Сотня “Недолі” (сотенний – Трохимчук Степан Климентійович, 1909 р. н., уродженець села Тучин Гощанського району Рівненської області) разом із групою старшинського вишколу напала на охорону (14 німців) дерев'яного мосту через річку Горинь поблизу містечка Тучин. Зав'язався бій. Повстанцям заволодіти мостом не вдалося, але його пошкодили. У цьому бою був поранений повстанець, із села Матіївки Гощанського району Андрійчук Олександр Тимофійович, 1921 р. н., пс. “Одуд”, “Марко”, “Маленький” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34 - 73, Зош. Р. 3 - 26*).
- Весна, 1943 р.** Відділ УПА оточив німців у селі Забороль Рівненського району Рівненської області. У результаті бою був вбитий німецький офіцер. Німці відступили. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 876 РГ*).
- Весна, 1943 р.** Сотня “Узбека” (сотенний – Павлонюк Василь Макарович, 1923 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області) потрапила в оточення німців у лісі, поміж селами Суськ Костопільського району і Жобрин Рівненського району Рівненської області. Зав'язався запеклий бій, в якому німці втратили вбитими 15 осіб. Серед повстанців жертв не було. Повстанці заволоділи великою кількістю зброї і амуніції (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 35*).
- Весна, 1943 р.** Відділ УПА зробив засідку на німців у селі Стара Рафалівка Володимирецького району Рівненської області, які їхали із району Рафалівка. Були жертви з обох сторін. Тоді ж був поранений повстанець, із села Острів Володимирецького району Тарасюк Олексій Микитович, 1918 р. н., пс. “Громило”

(*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. Зош. Р. –38 - 155*).

- Весна, 1943 р.** Німці з поляками оточили село Забороль Рівненського району [Рівненська область], де була боївка УПА. Зав'язався бій, але сили були нерівні і повстанці відступили (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 204*).
- Весна, 1943 р.** Місцева боївка УПА під командою “Сірка” (командир боївки – Нестерчук Яків Карпович, 1910 р. н., із села Вулька (тепер Волиця) Костопільського району Рівненської обл.) зорганізувала засідку на німців у селі Вулька, які їхали двома вантажівками. В результаті запеклого бою серед повстанців загинуло 2 чоловіки: Стецюк - Середюк Василь Трохимович, 1924 р. н., із села Вулька і Стрельчук Давид Потапович, 1919 р. н., із села Рудня Костопільського району. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 779 РК*).
- Весна, 1943 р.** Відділ УПА напав на військову охорону кам'яного кар'єру у селі Янова Долина (тепер село Базальтове Костопільського району Рівненської області – О. Д.), яку несли німці з поляками. Охорона була вся знищена (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 202*).
- 01. 06. 1943 р.** Цього ж дня загинуло у боротьбі з німаками 2 повстанці д. Бульба і д. Лісовий [відділ “Ярка”, командир – Каленюк Дмитро Павлович, 1917 р. н., пс. “Ярок”, “Ярко”, із села Михалківці Острозького району Рівненської області]. Друг Лісовий був ранений і ...пустив собі кулю в чоло [ця трагедія сталася на Рівненському Поліссі] (*ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 17. – Арк. 1*)
- 01. 06. 1943 р.** 1. VI. 1943 р. бій відділу “Чорноморця” [командир – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, із села Хорів Острозького району Рівненської області] з німцями, 1 загинув. Із наших 2-загинуло (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 173*).

01. 06. 1943 р. 1. VI. 43 р. “Ярок” [курінний – Каленюк Дмитро Павлович, 1917 р. н., уродженець села Михалківці Острозького району Рівненської області] наліз із 5 друзями на вертаючийся німецький відділ з офензиви і застрілив одного німака [це стался на теренах Рівненського Полісся] (*ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 80. – Арк. 1).*
05. 06. 1943 р. 5. 6. 43 р. в с. Дюксин, Волинь (Костопільський район на Рівненщині), в бою з відділом “Острога” (курінний – Ждан Ярослав, уродженець міста Чесанів Любачівського повіту, тепер Польща) загинуло 13 німецьких солдатів. У цьому бою були жертви і серед повстанців. Тоді загинув повстанець, із села Постійне Костопільського району Рівненської області, Стецюк Володимир Сергійович, 1920 р. н. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 529 РК, 776 РК - а; Гурій Бухало. Чи воювала Українська Повстанча Армія з німецькими фашистами? // Волинь. – 2005. – 9 вересня; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 38).*
06. 06. 1943 р. 6. 6. 43 р. бульбівці [відділ УПА] напали на німецький гарнізон в Степані [селище Степань Сарненського району Рівненської області] і знову зайняли його (*Сергійчук Володимир. ОУН - УПА в роки війни // Молодь України. – 1992. – 13 жовтня. Дослівний переклад автора з російської мови).*
06. 06. 1943 р. 6. VI. 1943 р. зроблено наскок на залізну дорогу Клесів-Томашгород [Рокитнівський район Рівненської області] відділу “Яреми” [курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області]. Наскок не вдався. Вбито 2 - х німців, із наших 1 ранений (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 172 - 173).*
07. 06. 1943 р. Повстанець “Бульба” загинув у бою з німцями р - н Верба [Дубнівський район Рівненської області] (*ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 80. – Арк. 1).*

12. 06. 1943 р. Між Берестовцем [Костопільський район] і колонією Уцекай... [тепер села немає, Костопільський район Рівненської області] наскочив відділ УПА на дві чоти німців і польської поліції, що вертались у Костопіль. Знищено 2 авта, убито 7 німців, 15 поляків і 5 німців ранено (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 9).*
12. 06. 1943 р. 12. VI. 1943 р. зроблено засідку на козаків [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] і німців – відділу “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області) 2 козаки вбито і 2 німці вбито. Здобуто зброю (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 172).*
13. 06. 1943 р. 13 червня 1943 р. в засідці організованій сотнею “Шавули” [курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, уродженець селища Людвипіль, тепер селище Соснове, Березнівського району Рівненської області] німці втратили автомашину, 7 загиблих і 5 поранених. Українці мали одного вбитого [акція відбулася на теренах Березнівського району Рівненської області]. В бою загинув командир інструктор Манжура... (*Літопис УПА. Нова серія – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 126).*
22. 06. 1943 р. Відділ УПА зробив засідку на німецьку автоколону (8 авто) на трасі Київ - Рівне біля с. Блудів [тепер село Світанок Корецького району Рівненської області]. Власних втрат не було (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 360).*
24. 06. 1943 р. 24. VI. 1943 р. наскок відділу “Яреми” [курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області] на німаків, багато ранених і 30 вбитих німаків [терен Полісся, Рівненська область] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 172).*

24 - 25 червня,
1943 р.

Вночі між 24 - 25 червня відділи “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, із села Немовичі Сарненського району Рівненської області) і “Дороша” напали із засідки на потяг біля станції Немовичі (Сарненський район). У результаті операції було ліквідовано 150 німецьких спеціальних протипартизанських поліцаїв. Добиччю повстанців була велика кількість зброї та амуніції. У цьому бою було поранено декілька стрільців і, серед них, “Дорош” і “Ярема” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1218 РР; Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 40; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 10).*

30. 06. 1943 р.

Відділом “Черника” (курінний – Казван Дмитро Прокопович, 1918 р. н., уродженець села Охматків Демидівського району на Рівненщині) роззброєно 10 мадярів. Здобуто 9 крісів, 1 кулемет, 56 гранат, 4000 амуніції й весь військовий виряд [терен Рівненщини] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 341).*

Червень, 43 р.

Перед жнивнами, 1943 року, відділ УПА біля Гоші [Рівненська область] роззброїв німецьку переїжджаючу колону. Забрано зброю, амуніцію. Німців звільнено (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 275).*

Червень, 43 р.

Більше 50 - и німців з поляками виїхали на конях з містечка Берестечка Горохівського району Волинської області до села Вербень Демидівського району Рівненській області. Поблизу села Вербень, в урочищі “Липські”, сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області) зорганізувала засідку на нападників. Зав’язався бій, у якому були жертви серед повстанців. Тоді загинув Нечипорук Павло Патійович, 1918 р. н. і Рачинський Феофан Михайлович, 1920 р. н. – обидва жителі села Вербень. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1862 РД, Зом. Р. 19 – 83).*

Червень, 43 р.

Відділ УПА зорганізував засідку поблизу села Жабокрики Великі (тепер село Довгалівка) Радивилівського району на Рівненщині на групу німців (15 осіб), яка везла заарештованого повстанця із села Теслугів Радивилівського району до села Жабокрики Великі. У результаті бою німці майже всі були знищені, лише декільком вдалося втекти назад до Теслугова. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зом. Р. 28 - 101).*

Червень, 43 р.
(на Трійцю)

Місцева боївка УПА (5 чоловік) під командою Дивака Олексія Прокоповича, (командир боївки, уродженець села Турковичі Дубнівського району на Рівненщині) напала на німецьку охорону залізничного переїзду в селі Птича Дубнівського району. У результаті бою один німець був вбитий. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зом. Р. 26 - 112).*

Червень, 43 р.

Відділ УПА із групи “Верещаки” (командир – Воробець Федір, 1922 р. н., уродженець села Горожанка Монастирського району Тернопільської області) зорганізував засідку в селі Чорні Лози (тепер села немає) Гошанського району Рівненської області на автошляху Рівне - Київ. Незабаром з’явилась колона із Рівного в напрямку Києва (10 грузових авто навантажених боєприпасами і продуктами під посиленою охороною). Попереду колони їхало легкове авто із німецьким офіцером. Повстанці колону обстріляли. Колона зупинилась і німецький конвой покинув авто, заліг і почав відстрілюватись. Після короткотривалого бою німці здалися. Усі непошкоджені авто повстанці забрали з собою, а з пошкоджених боєприпаси і продукти перегрузили на інші машини. У німців був вбитий офіцер і водій легкового авто. Жертв серед повстанців не було. Подібні акції були проведені, ще два рази, цим же відділом, на цьому ж місці, з інтервалом у два тижні (червень і початок липня). За жертви у цих акціях невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2119 РР).*

Червень, 43 р.

Незваного числа наші повстанці [відділ “Чорноморця”, курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р. н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, уродженець села Хорів Острозького району Рівненської області] перестріли на шляху два самоходи з якимись високими представниками з Райху. Обстріляли. Самоход передній став підбитий... за ним сунуло друге авто із СД - ками котрі одстрілювались і пролетіли блискавкою повз наших повстанців. Оказалось, що зістав забитий один із великих “риб” Райху і двох інших (ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 17).

Червень, 43 р.

Місцева боївка УПА напала на мадярів у селі Стадники Острозького району на Рівненщині, які гнали награбовану по селах худобу. Мадяри спротиву не чинили і здалися у полон. Повстанці худобу забрали, а мадярів роззброїли і відпустили. Серед повстанців жертв не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 66).

Червень, 43 р.

Мадяри напали на фармацевтичний вишкіл, який проходив у селі Батьків Острозького району на Рівненщині. Чота охорони вишколу відбила цей наступ і вишкіл евакуювався в інше місце. Втрат у повстанців не було. За жертви у ворога невідомо (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 25).

Червень, 43 р.

Сотня “Саблюка” (сотенний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) напала на німців у селі Боремель Демидівського району Рівненської області. Зав’язався бій, вислід якого невідомий. Жертв у повстанців не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 92 - а).

Червень, 43 р.

Сотні “Довбенка” (курінний – Золотнюк Іван Матвійович, 1905 р. н., уродженець села Бродів Острозького району Рівненської області) і “Чорноморця” (курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс.

“Чорноморець”, “Компанієць”, уродженець села Хорів Острозького району Рівненської області) зробили засідку на автошляху поблизу села Мале Дерев’янче Острозького району Рівненської області на автоколону з німцями й поляками, які виїхали з Острога. Зав’язався жорстокий бій, у якому противник поніс великі людські втрати. Зі сторони повстанців загинуло 5 - ть чоловік (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2133 РК – а; Зош. Р. 25 - 54, Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 105).

Червень, 43 р.

У селі Адамівка Радивилівського району Рівненської області німці з поляками оточили місцеву боївку УПА в кількості 5 чоловік. Зав’язався жорстокий і нерівний бій, у якому загинуло 2 повстанці (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 88).

Червень, 43 р.

Німці разом з польськими шуцманами приїхали грабити село Велика Харуча (тепер село Колодіївка) Корецького району Рівненської області в кількості 70 осіб (20 німців і 50 поляків). Поблизу села грабіжників зустріла сотня “Лиса”. Зав’язався жорстокий бій. У противника були великі жертви. Серед повстанців загинули: “Жулік”, уродженець села Невірків Корецького району і “Нечай”, із села Черниця, цього ж району. Повстанець Бойко Петро Михайлович, із села Коловерти Корецького району, був поранений (Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 106).

Червень, 43 р.

Німці на двох грузових авто везли продукти для німецької армії (близько 15 тон курятини) із містечка Олександрія Рівненського району на містечко Тучин Гошанського району Рівненської області. Боївка УПА під командою “Клена”, він же “Гаснко” (командир боївки – Новак Григорій Онисимович, 1918 р. н., уродженець села Наталія, тепер села немає, Рівненського району Рівненської області) перепинила їх в урочищі “Новини” поблизу села Котів (тепер військовий полігон) Рівненського району, роззброїла німецьку охорону з водіяма і відпустила. Грузові авто із вантажем були

перепроваджені у місце постою відділу УПА (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2080 РР).

Червень, 43 р.

Німці з поляками приїхали на 10 - и фірманках із міста Острога Рівненської області у село Мале Дерев'янке, цього ж району, по сіно. Місцева боївка УПА вирішила перешкодити цьому грабунку і напала на них. Зав'язався бій, але сили були нерівні. Грабіжникам надійшла підмога із польської колонії Готисько (тепер села немає), яка оточила повстанців. У результаті кровопролитного бою загинуло 6 - ть повстанців, а решті повстанців вдалося вирватися з оточення. Жертв у противника не було (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 63; Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 106).

Червень, 43 р.

Теренова боївка Здолбунівського району, що на Рівненщині, під командою “Хвилі” (сотенний – Огородник Василь Євменович, 1921 р. н., уродженець села Здовбиця Здолбунівського району) напала на німецьке господарство в селі Урвенна Здолбунівського району, яке знаходилось при млині. Охорона розбіглася. Повстанці забрали біля 200 свиней і декілька центнерів борошна (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2618 РЗ).

Червень, 43 р.

Місцева боївка УПА напала на німецького ляндрівта (намісник території) з охороною, в урочищі “Закревщина” поблизу села Сергіївка Гошанського району на Рівненщині. Німці поверталися із грабунку села Сергіївка. У результаті бою 5 грабіжників було знищено і, серед них, ляндрівт, а двох здалися у полон. Згодом полонені були відпущені. У цьому бою відзначився кулеметник “Галайда”. Жертв серед повстанців не було (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 4 - 76, Зош. Р. 1 - 28).

Червень, 43 р.

Місцева боївка УПА напала на зерновий склад у селі Гранівка Радивилівського району на Рівненщині, який охоронявся мадярами. Мадяри спротиву не робили. Повстанці забрали все зерно, що було на складі і роздали

селянам (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 131).

Червень, 43 р.

Повстанець Мішук Роман Давидович, пс. “Орел”, курінь “Черника”, уродженець села Березини Радивилівського району на Рівненщині, вбив німецького ляндрівта Лідика і його перекладачку на хуторі поблизу села Рудка Демидівського району Рівненської області в 1943 році (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1623Р; ЦДАГО: Ф. 62. – Оп. 1. – Спр. 1348. – Арк. 170. Цитовано за: Літопис УПА Нова серія. – Т. 4 – Київ - Торонто, 2002. – С. 92; Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 63).

Червень, 43 р.

Місцева боївка УПА спалила дерев'яний міст через річку Устя в селі Гільча - І Здолбунівського району Рівненської області на автошляху Здолбунів - Острог. Німці так і не змогли відремонтувати цей міст, а зробили об'їзд (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2618 РЗ).

Червень, 43 р.

Сотня “Ворона” (командир – Цьона Микола, виходець із Галичини) напала на німців у селі Пустомити Гошанського району на Рівненщині, які приїхали грабити село. Грабіжники відступили. За жертви невідомо (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 43).

Червень, 43 р.

Неустійнений відділ УПА зорганізував засідку проти німців на автошляху поміж селами Стовпин і Новини Корецького району на Рівненщині. У результаті запеклого бою німці втратили 9 - ть осіб вбитими, а решта втекла. Серед повстанців жертв не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 65).

Червень, 43 р.

Чота УПА із сотні “Бігуна” (сотенний – Костецький Анатолій Степанович, 1923 р. н., уродженець села Басів Кут Рівненського району Рівненської області) наскочила на село Тютковичі Рівненського району і забрала з місцевої лікарні з собою медичний персонал (лікаря Сагайка, медсестру Паладійчук Надію і медсестер зі

Східної України) разом із медикаментами та інструментарієм (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 5 - 39, Зош. Р. 14 - 16, Зош. Р. 7 - 110*).

Червень, 43 р.

Сотня “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівне), якою керував “Катеренко” (уродженець Луцька), а також відділ “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, уродженець селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) разом із бульбівцями (членами формувань Т. Боровця - “Бульби) мали бій з німцями в селі Бистричі (Березнівський район). Німці стали в оборону села. Зав’язався жорстокий бій, який тривав до самого вечора. Повстанці захопили склади зі зброєю і продуктами, підводи з кінями, амуніцію. Серед повстанців було 15 вбитих і, серед них, Данилець Іван, 1925 р. н., пс. “Буряк”, уродженець селища Степань Сарненського району Рівненської області; Петришин Василь Антонович, уродженець села Велика Клецька Корецького району Рівненської області. У цьому бою був поранений “Чайка”, який помер від ран. Зі сторони німців загинуло більше 10 осіб (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2156 РС; 1343 РБ - е, Зош. Р. 32 - 24; Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 21*).

Червень, 43 р.

У бою з німецькими гестапівцями, що приїхали грабити Білівські хутори... [Рівненщина] повстанці розбили бандитів, здобувши 2 скоростріли (МГ), 1 емпі, скрині амуніції (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 8*).

Червень, 43 р.

Сотня “Бурсака” (сотенний – виходець із Галичини) організувала засідку на автошляху між селами Ситне і Михайлівка Радивилівського району на Рівненщині, на німців, які їхали чотирма вантажівками. Німці везли зброю, одягу і харчі в супроводі біля 20 солдатів. У результаті бою 3 - х німців було вбито, а решта здалася у полон. Після роззброєння вони були відпущені. Вантажівки із цінним грузом повстанцями були забрані.

Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, Спр. Зош. Р. 28 - 143*).

Червень, 43 р.

Боївка УПА спалила будинок крайсландвірта (намісник даної території) у містечку Тучин Гошанського району Рівненської області, де знаходилися списки людей, які мали відправлятися на каторгу до Німеччини. Акція повстанців перешкодила окупантам зробити цей злочин (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 32*).

Червень, 43 р.

У Березному [місто Березне Березнівський район Рівненської області], окрім групи німців, знаходилося 2 команди з 202 польського батальйону поліції. Дякуючи цьому, в червні 1943 р. це дало можливість відбити атаку УПА, проведеної відділом “Кори” [курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р.н., уродженець села Городець Володимирецького району Рівненської області]. Однак загинуло кільканадцять поляків, а частина містечка згоріла з рук УПА. Тоді загинув (можливо) німецький бургомістер Березного – Розенберг (*W. Hermaszewski, Echa Wolunia, Warszawa 1995, s. 73; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 201*).

Червень, 43 р.

Про...сутичку між німцями та бульбівцями [відділ УПА] в червні 1943 р. повідомляв секретар Рівненського підпільного обкому КП (б)У, командир партизанського з’єднання В. Бегма у донесенні начальнику УШПР

Т. Строкачу від 8 липня 1943 р. Згідно з цією інформацією, під час переправи німців через річку Горинь для наступу на Степань [Сарненський район Рівненської області] бульбівці [відділ УПА] забили 150 осіб. Проте німецькі війська захопили в полон і розстріляли 200 своїх супротивників (*Національна академія наук Інститут історії України. Організація українських націоналістів і Українська Повстанська Армія. – К., 2005. – С. 133*).

Червень, 43 р.

Сотня “Чорнобривого” (сотенний – Фурманюк Антон Микитович, 1919 р.н., уродженець села Сапожин Корецького району Рівненської області) напала на німецький прифронтовий штаб у селі Тудорів (тепер село Федорівка) Гошанського району Рівненської області, де були аптечні склади. Зав’язався запеклий бій. Охорону штаба розбити не вдалося і повстанці відступили. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 10 - 60*).

Червень, 43 р.

Відділ УПА зробив засідку на хуторах поблизу села Орв’яниці Дубровицького району Рівненської області на німецьку автоколонну із чотирьох автомашин, які поверталися з грабунку ближніх сіл. Зав’язався бій, одна машина втекла. Німецькі грабіжники (війська СС) були майже всі знищені. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 32*).

Червень, 43 р.

Боївка УПА, яка була на відпочинку в гаївці у лісі, поблизу села Точевики Острозького району на Рівненщині, піддалася нападу зі сторони німців з мадярами. Зав’язався бій. Німці відступили. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 63*).

07. 07. 1943 р.

Німці з власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) і поляками спалили село Майків Гошанського району Рівненської області. Злочинці їхали вантажівкою і на них, біля церкви, напала місцева боївка УПА під командою “Перця” (командир боївки – Пристопчук Федір Васильович, 1909 р. н., уродженець села Майків. Тоді було вбито 14 німців, декількох поранено, 2 взято в полон. Декільком вдалося втекти на село Русивель Гошанського району. Серед повстанців було два чоловіки вбитих, один із них, уродженець села Невірків Корецького району Рівненської області і декілька поранених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31 - 74, Зош. Р. 31 - 70; Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 75*).

07. 07. 1943 р.

Маринин [Березнівський район на Рівненщині] – 7. 7. 43 року бульбівці [відділ УПА] в боях з польською поліцією і німцями відбили у німців важкий кулемет (*ЦДАГОУ: Ф. 62. – Оп. 1. – Спр. 239. – Арк. 41. Цитовано за: Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 84. Дослівний переклад автора із російської мови*).

08. 07. 1943 р.

8. 7. 43 року німці підкинули підкріплення, відбили у бульбівців [відділ УПА] кулемет, розігнали їх і спалили село Маринин ([Березнівський район на Рівненщині]) (*ЦДАГОУ: Ф. 62. – Оп. 1. – Спр. 239. – Арк. 41. Цитовано за: Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 85. Дослівний переклад автора із російської мови*).

08. 07. 1943 р.

8. VII. 43 р. німецькі частини в районі с. Мидськ (треба село Вел. Мидськ, Костопільський райо Рівненської області) спробували переправитись через р. Горинь з метою заволодіння вказаним селом і с. Степань [Сарненський район Рівненської області], однак “бульбівці, які займали вказані села, виявили німцям спротив і вбили 15 солдат, після чого німці, все ж таки, переправились через Горинь і зайняли Степань... (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. – К., 1996. – С. 87. Дослівний переклад автора із російської мови*).

13. 07. 1943 р.

До села Малин Острожецького району (тепер Млинівський район Рівненської області) нагрянули німці з поляками у кількості 1500 осіб. Почалася розправа над мирними жителями. Було спалено живцем і розстріляно 850 мирних мешканців села, в основному чехів. На захист села стала малочисельна місцева боївка УПА під командою “Чорногуза” (командир боївки – Гаврилук Андрій Леонтійович, уродженець села Ворсин Млинівського району). Зав’язався смертельний кровопролитний бій. Сили були нерівні. Повстанці майже всі погинули. Віддали своє життя повстанці: Сібігатулін Іван Максимович (1924 р. н.), Гулій Петро Гнатович (1923 р. н.) – уродженець села Свищів (тепер село Жовтневе) Млинівського району; Дмитро Базелюк, Абрамчук

Анастасій Герасимович (1921 р. н.), Анатолій Чумак, Воєвода Панас Маркович, Приступа Костянтин Трохимович (1909 р. н.), Дорецький Іван Гаврилович (1922 р. н.), Дмитрук Гнат Юхимович (1924 р. н.) — всі із села П'янке (тепер село Радянське) Млинівського району; Гаврилюк Андрій Леонтійович (1923 р. н.), Герасимчук Василь Андрійович (1914 р. н.) — із села Ворсин; Невідомський Дем'ян (1916 р. н.) — із села Велика Городниця Млинівського району; станичний Бузак Никанор Іванович (1918 р. н.), пс. “Щерба” — із села Певжа Млинівського району; чотовий Мартинюк Родіон Петрович (1916 р. н.) — із села Рудливе Млинівського району; Жердицький Адам Потапович (1921 р. н.) — із села Яловичі Млинівського району; Маховський Анатолій Никанорович (1924 р. н.), Ткачук Сергій Ничипорович (1926 р. н.) пс. “Скакун” із села Едвардівка (тепер Яблунівка) Млинівського району; Рудашко Антін із села Малин; Возняк Дмитро (1924 р. н.) із села Острожець Млинівського району. Пораненими були повстанці: Чечервяк Яків Григорович (1923 р. н.) — із с. Свищів і Володимир виходець зі Східної України, який жив у селі Рудливе. У цьому бою відзначився командир “Чорногуз”, який, будучи раненим в обидві ноги, продовжував строчити із кулемета по ворогах (*Шанковський Л. Українська Повстанська Армія. Україна в Другій світовій війні. – С. 309; Бухало Гурій. Поєдинок з фон дем Бахом // Волинь. – 1994. – 11 лютого; Волинський державний університет. У пошуках правди. – Луцьк, 2003. – С. 228; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1923 РМ, 1885 РМ, 1937 РМ - а, Зош. Р. 19 - 3, зош. Р. 6 - 33).*

14. 07. 1943 р.

Сотня УПА під командою “Чумака” мала бій з німцями й поляками, які напали на село Чекно (тепер село Межиріччя Млинівського району Рівненської області) з метою грабунку. В результаті бою зі сторони нападників загинув 1 поляк. У повстанців загинув Зінчук Микола (1912 р. н.), уродженець села Залав'я Млинівського району (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 277; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 29 – 103).*

15. 07. 1943 р.

15. 7. 43 р. український відділ при зустрічі з німцями у селі Корост (на шляху між Корцем і Гошею Житомирської області [треба село Користь Корецького району Рівненської області] розбив 2 німецькі автомашини, здобув зброю і різне майно. Здобуто у німців також сіль, що роздана поміж селян. Того ж дня ввечері налетіли з Рівного літаки, які обкидали бомбами місце постою Українського повстанського відділу (*Гурій Бухало. Чи воювала Українська Повстанча Армія з німецькими фашистами? // Волинь. – 2005. – 9 вересня; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 14 - 15; Літопис УПА. – Т. 2. Торонто. – С. 370).*

17. 07. 1943 р.

Уночі з 16 на 17 липня великі відділи “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області), “Ворона” (командир – Цьона Микола, виходець із Галичини), “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р.н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині), “Гамалії”, Чорноморця” (курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, село Хорів Острозького району Рівненської області) приступили до ліквідації відомого ворожого осередку й центру різних протийукраїнських банд – Степанської Гути (Костопільський район на Рівненщині), польських шовіністів, які служили німцям, разом із німцями. Внаслідок цієї акції Степанська Гута перестала існувати. Втрати поляків біля 500 чоловік. У повстанців 18 вбитих і поранених. Тоді загинув Конончук Олексій Лукашович, 1923 р. н., уродженець міста Дубровиці Рівненської області; Шеруда Володимир Петрович, уродженець Рівненського району Рівненської області; Вітошко Павло Захарович, уродженець села Малий Мидськ Костопільського району; “Колос”; Загородній”; “Чорнота”; “Шуляк”; “Громовий” (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 41; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 525 РМ, Спр. Зош. Р. – 38 – 104; 22103 РДубр.,*

Зош. Р. 16 - 41, Зош. Р. 17 - 7; Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто. – С. 174; ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 80. – Арк. 1).

17. 07. 1943 р.

17.VII. 1943 р. при ліквідації польської колонії Вирка. [Сарненський район Рівненської області] на допомогу полякам, які були в селі (250 чоловік), приїхали німці на автах. Наш відділ їх нищить. Німці в паніці відступають і залишають 6 - х вбитих. Здобуто багато зброї (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 173 - 176).*

17-19. 07. 43 р.

Відділи УПА 1- ої групи в днях 17, 18, 19 липня проводили операції в районах польських колоній: Гута - Степань, Селисько, Вирка, Виробки [Костопільський, Сарненський райони на Рівненщині]....Рівночасно зведено два бої з німцями, у висліді чого забито 16 німців, решта розбіглась. Здобуто 2 тяжкі кулемети, 2 легкі кулемети, 4 МП, 3 короткі пістолі, 11 крісів, 28 гранат та понад 24000 шт. амуніції, спалено два авта (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 128).*

18. 07. 1943 р.

18 липня 1943 р. - юнацька вишкільна група УПА під командуванням к - ра Цигана (сотенний – Цинко Павло Максимович, 1921 р. н., уродженець села Вільгір Гошанського району Рівненської області) розбила відділ німецької жандармерії між селами Вілька (тепер село Волиця) Костопільського району Рівненської області і Яполоть, цього ж району, 19 вбитих і багато ранених – із сторони ворога. Спалено 2 автомашини. Здобуто 3 кулемети, 6 маш. пістоль, рушниці, гранати і багато амуніції. Були жертви серед повстанців. Тоді загинув Коротчук Антон Якимович, 1912 р. н., уродженець села Тростянець Костопільського району, Дідух Денис Гнатович, із села Золотолин Костопільського району (*Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 50 - 5; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 447 РК, 615 РК, Зош. Р. 6 - 18 - а; Бойове хрещення // Волинь, 1992. – 31 липня; Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто. – 1977. – С. 175; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 173 - 176).*

18. 07. 1943 р.

На поміч ляхам в захисті колонії Зівки [тепер села немає, Володимирецький район на Рівненщині] прибули автами німці з Рафалівської станиці, які були розбиті. Німці в паніці відступили, залишивши на полі бою 6 - ть вбитих (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто. – 1977. – С. 175).*

19. 07. 1943 р.

Відділ “Вороного” [командир відділу – Левкович Василь, уродженець Галичини] знищив в Степані [Сарненський район на Рівненщині] укріплені становища та спалив і висадив в повітря ті будинки, які були місцем постою і оборони для німців (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 176).*

24. 07. 1943 р.

Біля Радивилова [Рівненська область] вбито із засідки два польських поліцейських (*Сергійчук Володимир. Трагедія Волині. – К., 2003. – С. 107; ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 130. – Арк. 3).*

27. 07. 1943 р.

Біля Радова на Дубенщині рій УПА вбив одного німця, 2 фольксдойчів і 3 поляків.... (*Сергійчук Володимир. Трагедія Волині. – К., 2003. – С. 107; ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 130. – Арк.3).*

27. 07. 1943 р.

В Острожці [Млинівський район на Рівненщині] збудено фільварок і будинок районної управи (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 595).*

Липень, 43 р

Сотня “Великана” [сотенний – Кондрась Михайло Тихонович, 1912 р. н., пс. “Міша”, “Лукаш”, “Софрон”, уродженець села Курсики Радивилівського району Рівненської області] зробила засідку на автостраді між селами Михайлівка і Ситне [Радивилівський район] на німецьку автоколонну з мадярами, яка їхала зі сторони села Ситного. Підпустивши перші машини на віддаль 50 метрів повстанці відкрили вогонь зі всієї зброї, внаслідок чого перших шість автомашин розбито і вони загорілися. Інші автомашини задержались і з них почали вигружуватись мадяри та займати оборонні позиції. Незабаром під’їхало ще кільканадцять автомашин, з яких вигрузилась понад сотня мадярського війська і, сполучившись з першою групою в числі біля 300 осіб,

розпочали наступ на наші становища. Зав'язався запеклий бій. Мадяри ввели в дію легку артилерію. Повстанці відбили кілька атак, зручним контрударом відкинули ворога і захопивши зброю від побитих мадярів відступили. При цій операції повстанці не понесли жодних втрат. Ворог втратив вбитими одного генерала, два полковники, кілька старшин і біля 50 рядових вояків (*Тищенко Олег. Гурби: квітень 1944 - го. – Рівне, 2005. – С. 95 – 96*).

Липень, 43 р.
(початок)

Повстанцями біля села Стівпець Дубнівського району Рівненської області був вбитий ляддвірт (намісник території) із містечка Верби, який їхав без охорони (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 102; ЦДАГО: Ф. 62. – Спр. 1. – Оп. 1348. – Арк. 170. Цитовано: Літопис УПА Нова серія. – Т. 4 – Київ - Торонто, 2002. – С. 92*).

Липень, 43 р.

Німці пограбували село Теслугів Радивилівського району на Рівненщині і поверталися на Радивилів. Неподалік села Гоноратки Радивилівського району грабіжників зустріла вогнем сотня УПА. У результаті бою серед німців були великі жертви. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 3*).

Липень, 43 р.

Три повстанці - підрильники підклали вибухівку під міст на автотрасі Рівне – Костопіль поблизу села Три Копці Рівненського району Рівненської області. По дорозі із Рівного на місто Костопіль Рівненської області їхала легкова машина з трьома німецькими офіцерами, один з яких був генерал із документами. Коли авто виїхало на міст пролунав потужний вибух і авто перекинулось. Німецькі офіцери і водій загинули. Повстанці забрали зброю з документами і покинули місце акції (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2080 PP, Зош. Р. 1 - 19*).

Липень, 43 р.

У бою бульбівців (відділ УПА) з німцями в селищі Людвипіль (тепер Соснове) Березнівського району на Рівненщині був поранений повстанець Багній Левко, уродженець села Погулянки Сарненського району на

Рівненщині (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1148 PK*).

Липень, 43 р.

Неустійнений відділ УПА напав на німецьке господарство у селі Понебель Рівненського району Рівненської області і забрав з собою ціле стадо племінних овець і декілька корів, перегнавши їх у село Кривичі Рівненського району. Корів роздали людям, а вівці випасали на полях поблизу села. Через декілька днів німці приїхали і вівці забрали назад, а корів не знайшли. Під час цієї акції німцями було вбито у селі шестеро мирних жителів. Було вбито 1 німця, 1 ляха і 1 німця ранено (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 35. – Арк. 17-18; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2299 PP*).

Липень, 43 р.

Перед жнивими, 1943 року, сотня “Узбека” (сотенний – Павлонюк Василь Макарович, 1923 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) разом із сотнею “Садиби” (сотенний – Харкевич Іван Олександрович, 1908 р. н., із села Руда Красна Рівненського району) zorganizували засідку на німців неподалік кладовища в селі Старожуків (Рівненського району Рівненської області – О.Д.). Німці, а це були гестапівці із поляками, їхали на 8 грузових авто і одному мотоциклі – всього близько 50 чоловік. Декілька автомашин було броньованих. Німці потрапили під перехресний вогонь. Серед них було вбито 35 чоловік, а декільком німцям на мотоциклі вдалося втекти. Під вечір німцям над’їхала підмога із замку, що розміщався у містечку Клевань – І Рівненського району. Бій розгорівся з новою силою. Повстанці після бою забрали авто у ліс на місце постюю відділу УПА. Із повстанців загинуло 5 чоловік: Самсонюк Пилип Степанович, 1924 р. н., пс. “Хміль” і Токарець Филімон Хомович, 1923 р. н., – обидва уродженці села Оржева Рівненського району і важкопораненим був повстанець – Тимошук Степан Микитович, пс. “Липа”, 1920 р. н., уродженець цього ж села (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2548 PP; 2297 PP, Зош. Р. 5 - 39; Гомон Л. В ім’я волі України // Волинь. – 2003. – 7 лютого*).

Липень, 43 р.

Німці з поляками приїхали грабити село Тайкури Рівненського району Рівненської області. Біля могилок, у селі, на грабіжників напала місцева боївка УПА під командою “Лиха” (командир боївки – Поліщук Олександр житель села Тайкури) і відбила награвовану худобу, яку вони гнали. Поляки з німцями повтікали. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 46, Зош. Р. 13 - 49*).

Липень, 43 р.

Місцева боївка УПА під командою “Підхмарного” (командир боївки – Шморгун Ананій Ілліч, 1916 р. н., уродженець села Новожуків, тепер село Іскра Рівненського району Рівненської області) zorganizувала засідку проти німців біля молочної в селі Новожуків. У результаті запеклого бою загинуло 23 фашисти, одному вдалося втекти. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 134 РР, 145 РР*).

Липень, 43 р.

Шеф зв'язку “Славко” [командир – Зварич Петро Костянтинович, 1920 р. н., уродженець села Бугаївка Радивилівського району] із своєю охороною, дав бій взводу мадярів поблизу с. Тайкури (Рівненський район – О. Д.). Тоді 8 погинуло мадяр, а решта розбіглася (*Руцький Микола. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 88*).

Липень, 43 р.

Відділ “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, із селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) зав'язав бій з німцями в селі Зірне Березнівського району. У результаті бою серед повстанців було 4 вбитих і, серед них, організаційно-мобілізаційний референт району “Новобранець”. Німці втратили 6 чоловік вбитими (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 46*).

Липень, 43 р.

Бульбівці (відділ УПА) напали на німецькі кошари, де паслися коні, поблизу містечка Тучин Гошанського району на Рівненщині. Коней повстанці забрали, а варта розбіглася. Бою не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22156 РС*).

Липень, 43 р.
(початок)

Бій у с. Болотківці [Острозький район Рівненської області] – перед жнивими прибуло в село 9 німаків і 4 ляхи і мали заставити селян везти в місто сіно. На віддалі 2 - х км. від села їх зустріли наші друзі [повстанці]. Німці панічно втікли. Через декілька годин німці залягли і дали бій, і наші пішли в наступ. 11 було вбито, а одного взято в полон. Було спалене авто. На другий день німаки, зібравши чималу силу хотіли забрати свої трупи. І наші дали знову бій. І знову 13 бандитів пішло на той світ. Була взята зброя, амуніція, легковий автомобіль (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. С. 44 - 45*).

Липень, 43 р.
(початок)

Бульбівці (відділ УПА) напали на містечко Тучин Гошанського району на Рівненщині, в якому знаходився невеликий за чисельністю німецький гарнізон. Зав'язався короткотривалий бій, в якому німці втратили 3 особи вбитими, а решта розбіглася. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2156 РС*).

Липень, 43 р.
(початок)

Націоналісти вбили районного господарчого керівника ляндвірта Демидівського району (*ЦДАГО, Ф: 62. – Спр. 1. – Оп. 1348. – Арк. 170. Цитовано: Літопис УПА Нова серія. – Т. 4 – Київ - Торонто, 2002. – С. 92. Дослівний переклад із російської мови на українську*).

Липень, 43 р.

У 1943 році, перед жнивими, місцева боївка УПА під командою Михалюка Миколи Івановича, 1918 р.н., уродженця села Опарипси Радивилівського району на Рівненщині, здійснила напад на німецьке господарство (штаатсгут) у селі Старики (тепер село Зарічне) Радивилівського району на Рівненщині, яке охоронялося 40 німецькими вояками. Відбулася бойова сутичка, в якій загинуло два повстанці. Інші повстанці відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 57*).

Липень, 43 р.

Перед жнивими 1943 р. відділ УПА біля Гоші [Рівненщина] роззброїв німецьку колону. Забрано зброю і амуніцію. Німців звільнено (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 275*).

Липень, 43 р. Повстанці вбили німецького лядвїрта з перекладачем у селі Загірці [Дубнівський район Рівненської області] (*Денисюк. М. Постріли месників // Вісник Дубенщини, 1997. – 9 травня*).

Липень, 43 р. Відділ УПА мав бій з польською бандою [польські шовіністи, які служили німцям], яка приїхала грабити село Грані Дубровицького району на Рівенщині (*Денишук О. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 121*).

Липень, 43 р. Відділ “Чорноморця” (курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, із села Хорів Острозького району Рівненської області) зав’язав бій з німцями і власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) і поляками, які приїхали грабити на хутір Корчунок поблизу села Плоске Острозького району. У результаті запеклого бою грабіжники були розігнані, частина грабіжників потрапила у полон. Серед повстанців загинув “Сорока” (із військовополонених) (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2265 РЗ*).

Липень, 43 р. Німці з поляками у кількості біля 20 осіб прийшли із села Метельне Ківерцівського району Волинської області грабити хутір Жуківщина поблизу села Радухівка Рівненського району Рівненської області. Місцева боївка УПА зустріла їх вогнем. У результаті бою нападники понесли великі втрати. Незабаром ворогам надійшла підмога і повстанці відступили. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 74, Зош. Р. 13 - 6*).

Липень, 1943 Курінь “Дорошенка” (курінний – Кухарчук Яків, уродженець села Уїздці Здолбунівського району на Рівненщині), який був на постої в селі Красна Гора Дубнівського району на Рівненщині, піддався нападу німецьких карателів. Зав’язався запеклий бій, в якому німці втратили 5 осіб вбитими, решта німців розбіглася. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 92*).

Липень, 43 р. Німці з поляками (біля 20 осіб) поверталися з грабунку колонії Сехи Дубровицького району Рівненської області. Поблизу села Нивецьк Дубровицького району їх зустріла боївка “Поштаря” (к-р боївки – Ракович Михайло Павлович, із міста Дубровиці). За іншими даними керував акцією “Бористен” (командир – Корінець Дмитро Васильович, 1913 р. н., із села Завадів Стрийського району Львівської області). Зав’язався бій, в якому було знищено всіх нападників. Жертв серед повстанців не було. Повстанці забрали п’ять легкових авто і награбоване майно (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2063 РВ; 22103 РДубр.*).

Липень, 43 р. Місцева боївка “Черкеса” (к-р боївки – Чикун Василь, 1918 р. н., із с. Бабин Гошанського р-ну Рівненської області) зробила засідку на німців між селами Порозово і Тайкури Рівненського р-ну, які поверталися з грабунку сіл (чотири грузових авто і 2 легкових). Зав’язався жорстокий бій. Повстанці забрали всі вантажівки на базу УПА. У ворога загинуло біля 100 солдатів. Серед повстанців загинув Мичка Юхим Йосипович, 1920 р. н., із с. Глинки Рівненського р-ну і один був поранений (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 46, Зош. Р. 13 - 66; 2619 РР*).

Липень, 43 р. В липні 1943 р німці зібрали сили й пішли на наші ліси [поблизу села Мартинівки Дубнівського району на Рівненщині]...В небі летіли літаки й бомбили. Німці посунули лавами на нас. Сотенний [“Беркут” – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині] наказав нам бігти в болота... Після бою було багато вбитих. Були вбиті і повстанці, а також люди з нашого села й сусідніх сіл....Повстанців поховали на галявині (*Іванчук Ольга. – Цього не забути // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006.*)

Липень, 43 р. Бій чоти “Ярошенка” із сотні “Панька” з німцями поблизу села Теремне [Острозький район Рівненської області] на річці Вілії. У цьому бою повстанці втрат не мали (*Марчук Ігор та інші. Гурби: квітень 1944 – го. – Рівне, 2002. – С. 29*).

Липень, 43 р. Відділ УПА мав запеклий бій з німцям на хуторі Дубина в Сарненському районі на Рівненщині. Серед повстанців були жертви. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 50*)

Липень, 43 р. Німецький відділ піддався нападу (повстанців) в околиці Новомалина (Острозький район на Рівненщині). Німці з поляками готувалися до виїзду. Почався обстріл з усіх сторін. Результат – 19 забитих німців і, серед них, лядвїрт [намісник даної території], 6 поляків (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 8; O.R Kranc, Z Ostroga do Kolyty, Krakow 1998, s. 31. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 205*).

Липень, 43 р. Німці з поляками прийшли у с. Срібне Радивилівського району Рівненської області грабити. Коли грабіжники поверталися з награбованим майном і худобою назад на них напала сотня “Докса” (сотенний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., із села Сестрятин Радивилівського району). Худоба і награбоване майно були відбиті. У цьому бою загинув повстанець Кухарук Василь Ількович, 1927 р. н., із с. Срібне. Пораненим був повстанець “Шпак” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1734 PРад., 1726 PРад., 2048 PРад.*).

Липень, 43 р. (кінець) Бульбівці (відділ УПА) зорганізували засідку на автошляху біля села Великі Межирічі Корецького району на Рівненщині. По дорозі їхав німецький патруль на велосипедах в кількості 8 чоловік. Повстанці їх знищили. На стрільбу надійшов німецький загін (біля 50 осіб). Повстанці відійшли без втрат (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1702 PКор - е*).

Липень, 43 р. Повстанці перестріли на трасі Млинів – Луцьк (Рівненщина) німецьку автоколонну і обстріляли її. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 19 - 3*).

Липень, 43 р. За липень - вересень [1943 року] відділи УПА провели 74 бої, знищивши понад 3 тисячі німців. Оунівці втратили вбитими і пораненими 1237 стрільців і офіцерів.... (*Стародубець Г. М. ОУН (б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941 – 1943 рр.) – Т., 2002. – С. 111*).

01. 08. 1943 р. У селі Бугрин Гошанського району Рівненської області, під час бойової сутички з німцями, в полон до німців потрапив політвиховник УПА “Рудящий” [провідник – Луцок Іван Купріянович, 1918 р. н., із села Стадники Острозького району Рівненської області]. Він був жорстоко закатований у селі Бугрин (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995 - 1996. – С. 362*).

01. 08. 1943 р. Боївка УПА під командою районного зверхника “Непитай” (командир боївки – Соломко Степан Григорович, 1922 р. н., уродженець села Дуліби Гошанського району Рівненської області) напала і спалила німецьке державне господарство в селі Симонів Гошанського району. Під час цієї акції повстанцями був вбитий німецький лядвїрт (намісник території) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31 - 54*).

01. 08. 1943 р. Боївка УПА під командою районного зверхника “Непитай” (командир боївки – Соломко Степан Григорович, 1922 р. н., уродженець села Дуліби Гошанського району Рівненської області) зав’язала запеклий і кривавий бій з німецькими карателями в урочищі “Рети” поблизу села Симонів Гошанського району. Серед повстанців були великі жертви і, в тому числі, “Непитай” і Андрій (Засць), із села Симонів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31 - 54*).

02. 08. 1943 р. На Рівненщині німецький поліцейний загін в силі 400 чоловік напав в ніч на 2 серпня на с. Башину [Гошанський р-н Рівненської області] й ограбували його. В ході самооборонних дій населення загинуло кілька німаків (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164; Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 45*).

02. 08. 1943 р. Німці, разом із власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) і поляками, оточили командирів УПА, що зібралися на нараду в урочищі “Білий Берег” поблизу села Агатівки (тепер села намає) Гошанського району Рівненської області. Зав’язався жорстокий і нерівний бій, у якому повстанці втратили вбитими 38 чоловік. Тоді загинули: Січкарь Василь, уродженець с. Жаврів Гошанського р-ну; районний зверхник – Дружок Андрій Вікторович, 1920 р. н., пс. “Берега”; Кирик Григорій Дем’янович, 1915 р. н., уродженець с. Угільці Гошанського району; Колесов Петро Іванович, 1916 р. н., уродженець с. Угільці; Острий Григорій Каленикович, 1920 р. н., уродженець с. Угільці; Карпишин Петро Семенович, 1922 р. н., уродженець с. Угільці; Карпишин Полікарп Сергійович, 1922 р. н., уродженець с. Угільці; Пилипчук Семен Степанович, 1922 р. н., уродженець с. Угільці; зверхник “Чорний” (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 126).*

04. 08. 1943 р. Сотня “Орлика”, чота “Черкеса” (чотовий – Чикун Василь, 1918 р. н, із села Бабин Гошанського району на Рівненщині) і чота “Лепехи” (чотовий – Кравчук Юхим Омелянович, із села Посягва Гошанського району) із сотні “Ліса”, напали на німців, які їхали колоною на грузових авто, неподалік села Копиткове Здолбунівського району на Рівненщині. У результаті цього бою повстанцями було знищено понад 30 мадярів (за іншими даними біля 90), спалено 4 вантажівки і захоплено багато зброї. Частина мадяр втекла на автомашинах назад на Здолбунів. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 42 - 38, Зош. Р. 7 - 47, Зош. Р. 13 - 66, Спр. 243 РК, Спр. 2618 РЗ).*

10. 08. 1943 р. На автошляху Березне – Моквин, у с. Кам’янка Березнівського р-ну, боївка УПА зробила засідку на автоколону з німцями і поляками (біля 40 осіб). Автомашини були пущені під укіс і вбито 15 німців з поляками. Скоро, противнику надійшла підмога з м. Березне і повстанці відступили.... (*ЦДАГО, Ф: 57. – Оп. 4. – Спр. 366 – Арк. 253; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 34).*

13. 08. 1943 р. 13. VIII. 43 р. відділ УПА Негуса [курінний – Олеськів Сергій, 1918 р. н., із села Назавизів Надвірнянського району Івано - Франківської області] мав бій з мадярами [село Сторожів Корецького району Рівненської області]. (*ДАРО. Ф: Р - 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 1).*

13. 08. 1943 р. Боївка УПА зав’язала бій з німцями у с. Берестовець [Костопільський район Рівненської області]. В результаті німці втратили 8 чоловік. Із наших втрат не було (*ЦДАГО, Ф: 57. – Оп. 4. – Спр. 366 – Арк. 5).*

14. 08. 1943 р. У Радивилівському районі [Рівненська область] українська самооборона вбила 32 і поранила 10 німців і поляків, що поверталися з награваним майном (*Сергійчук Володимир. Трагедія Волині. – К., 2003. – С. 111; Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1977. – С. 169).*

14. 08. 1943 р. У селі Стара Мощаниця [Здолбунівський район Рівненської області] відділ УПА, відбиваючи напад польської банди [польські шовіністи, які служили німцям], вбив 40 і поранив 16 поляків (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1977. – С. 169).*

14-15. 08. 43 р. Курінь “Негуса” (курінний – Олеськів Сергій, 1918 р. н., уродженець села Назавизів Надвірнянського району Івано - Франківської області) у селі Копитів Корецького району Рівненської області мав бій з німцями і поляками, які приїхали грабити і палити село. У результаті бою, німці відступили втративши 35 чоловік – вбитими (5), раненими (25) і полоненими (5). У повстанців загинув Радивонюк Кирило із села Голичівка, цього ж району. Німці відступили (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 132; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1536 РК).*

14. 08. 1943 р. Під село Самостріли [Корецький район на Рівненщині] стартував літак на землю. В ту мить у тих теренах було двох бойовиків СБ, які відразу обстріляли той літак. Двох летунів, які летіли в літаку втекли на сошу, де їхали німецькі машини – тоді їх забрали. Вибрано з літака дві течки документів та найновіша пошта... (*ДАРО: Ф. Р-30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 1).*

19. 08. 1943 р. Повстанці напали на німецьке господарство (штаатсгут) у селищі Млинів на Рівненщині. В результаті цієї акції повстанці захопили багато худоби. Серед повстанців жертв не було. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 18 РМ).*

19. 08. 1943 р. Німецькі карателі оточили Сморгевський ліс поблизу хутора Кобилище (село Оржів Рівненського району Рівненської області), в якому перебувала місцева боївка УПА. Зав'язався короткотривалий жорстокий бій. Декілька німців було вбито. Повстанці змушені були відступити і вирвалися з оточення без втрат (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25109 РР).*

19. 08. 1943 р. 19 серпня 1943 р. відбувся запеклий бій між українськими збройними відділами та великою групою німців з поляками під селом Ядвипіль (Рівненський район Рівненської області). Вороги їхали на 38 підводах (сила складала близько 180 осіб). Поблизу села їх зустріла сотня “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, уродженець села Колоденка Рівненського району), боївка “Сосни” (командир боївки – Тимошук Микола Васильович, 1923 р. н., із села Обарів Рівненського району) і боївка “Підмарного” (командир боївки – Шморгун Ананій Ілліч, 1916 р. н., уродженець села Новожуків, тепер село Іскра Рівненського району). (За іншими даними в засідці була сотня “Орла” (сотенний – советський офіцер, Корягін Іван), “Гонти” і сотня “Крука”). Бій тривав півгодини. Ворог втратив 93 грабіжники (за іншими даними 130), в тому числі, 22 німці, 30 польських поліцаїв, 8 нацменів. Здобуто один чеський кулемет, 8 магазинів з набоями до нього, 27 крісів, 700 набоїв до мавзера, 40 штук гранат, 1 парабелум, 1 МП, 120 штук набоїв, 5 фір обозу, одну бричку. Зі сторони повстанців впало 5 стрільців, 3 повстанці були поранені. На порятунок німців наспіла з Рівного жандармерія на 10 автах і 2 танкетках ще й літак. Українські частини відступили в ліс забравши німецьку зброю. Тоді загинуло 5 повстанців: Татарин Адам Васильович, Іллюк Адам Васильович – обидва із села Ставки Рівненського району, і невідомий повстанець зі

Східної України. Серед повстанців був поранений Шухрай Микола, уродженець Беларусі (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 5 - 4, Зош. Р. 5 - 39, Р. 5 - 46, Зош. Р. 14 - 13, Спр. 134 РР, Спр. 145 РР, 742 РД; РДА. Ф: Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 3 - а;*).

20. 08. 1943 р. В кінці місяця липня (насправді серпня) 1943 р. курені “Сталевого” (курінний – Шеремета Андрій, виходець із Галичини), “Докса” (курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестратин Радивилівського району Рівненської області) і “Крука” (курінний – Климишин Іван, уродженець села Верешаки Лановецького району Тернопільської області), за участю артилерійської сотні “Берези” (сотенний – офіцер советської армії), облягли містечко Мізоч (Здолбунівський район Рівненської області), в якому було 50 німців, 140 різношерстних шуцманів і понад 100 поляків на німецькій службі. Усі вони були першорядно озброєні і в добре укріплених окопах. Облогою керував к-р Черник (курінний – Казван Дмитро Прокопович, 1918 р. н., пс. “Черник”, “Гриць”, уродженець села Охматків Демидівського району Рівненської області). К-р Черник дав наказ відкрити по ворожих становищах артилерійський та мінометний огонь. Вдарили повстанські гармати і міномети, ворог зі страху залазив, де тільки попало, не віддавши до нас ні одного стрілу. Після того, наші гармати пустили кільканадцять стрілен на станицю німецької поліції. При відході наших загинуло біля 20 повстанців і був поранений кулеметник “Ігор”. Тоді загинули: Байдюк Кирило Фадейович, 1920 р. н., із смт Мізоч Здолбунівського району Рівненської області; Семенюк Тимофій Савович, Семенюк Іван Онисимович, Мартинюк Карпо Якович, Лахман Мелетій Филімонович, Бухало Карпо, Галабурда Ніна Харитонівна, 1923 р. н., Самчук Василь Тарасович, 1926 р. н., Серафимюк Карпо, Рудий Іван Дем’янович, 1919 р. н. – всі уродженці села Дермань-1, Червоняк Петро, із села Білашів Здолбунівського району; Богуш Сава Семенович, 1913 р. н., із села Гільча Українська Здолбунівського району; Король Олександр Григорович, 1929 р. н., пс. “Вітер”, із села Лисин Демидівського району; Демчук Петро

- Михайлович, 1922 р. н., Присяжнюк Павло Миколайович, 1922 р. н., Свіщевський Леонід Олександрович, 1924 р. н. – всі уродженці села Новородчиці Острозького району, а також три повстанці із села Ілляшівка Острозького району (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41 – Арк. 6 - а; Денишук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 223; Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 75 - 76; Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 197; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Р – 30 - 43, Зош. Р. 18 - 58, Зош. Р. 24 - 98, Спр. 2316 Р3; Зош. Р. 2 - 27, Зош. Р. 24 - 1).
20. 08. 1943 р. Сотня “Петра” мала нічний бій з німцями у селі Буща [Здолбунівський район Рівненської області]. В результаті бою 18 німців було вбито, із наших був поранений 1 повстанець (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 6 - а).
- 20 - 25. 08. 43 р. Місцеві боївки декілька разів робили засідки на поляків [польські шовіністи, які служили німцям] в околицях с. Вітасувка, Кривуха [Дубнівський район Рівненської області], які виїжджали на села забирати збіжжя у людей. Були жертви зі сторони поляків (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 6 - а).
21. 08. 1943 р. Сотня УПА везла повстанців, загинувших у бою за Мізоч Здолбунівського району на Рівненщині, в село Ілляшівку Острозького району Рівненської області. У лісі, поблизу села Новомалин Острозького району, вона потрапила на німецьку засідку. Зав’язався бій, німці розбіглися, повстанці продовжили рух. Жертв у повстанців не було. За жертви у німців невідомо (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. 2316 Р3).
23. 08. 1943 р. Місцева боївка УПА у кількості 9 чоловік напала на німецьке господарство [штаатсгут] у селі Гуменники Рівненського району [Рівненська область], яке охоронялося поляками. В результаті бою 1 поляк і 1 повстанець були вбиті (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 3 - а).
23. 08. 1943 р. Поляки [польські шовіністи, які служили німцям] приїхали із с. Бистричі [Березнівський район Рівненської області] грабять с. Рудня Погорілівська [Березнівський район] і там відділ УПА зав’язав з ними бій. Поляки втекли у с. Бистричі (ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 366 – Арк. 5).
23. 08. 1943 р. 23. VIII. біля с. Воронухи [Корецький район на Рівненщині] бій [повстанців] з німцями і поляками (150 чол.). Чота “Гранати” вогнем скорострілів загородила дорогу. Ворог в паніці відступив. Були із його сторони вбиті і поранені. Наших втрат не було. Взято амуніцію і награбоване (ДАРО: Ф. Р - 30. – Оп. 2. – Спр. 28. – Арк. 48; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 182).
25. 08. 1943 р. Бій сотні УПА біля с. Злазне [Костопільський район Рівненської області]. Німці хотіли переправитись через річку. Німці відступили до с. Янова Долина [тепер село Базальтове Костопільського району] (ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 366 – Арк. 5).
26. 08. 1943 р. Відділ УПА зробив засідку на німців з поляками у Березнівському районі [Рівненська область] на вузькоколійці. Зав’язався бій, у якому загинув 1 німець і 1 поляк, а також було поранено 3 - х поляків. Серед повстанців був 1 вбитий і 2 - х поранених (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 6 - а).
29. 08. 1943 р. 29. VIII. 43 р. з Острога Рівненщина] вийшли...німці, мадари, козаки (власовці – російські шовіністи, які служили німцям – авт.), пішли в різних напрямках. Перша частина в силі 80 чоловік через Новомалин на Бушу [Острозький район]. В Буші заночували. Вночі сотня Петра мала бій; вбили 12 німців, з нашої сторони один ранений... (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 6 - а).

29. 08. 1943 р.

Сотня “Шпали” (сотенний – Солонюк Пилип Михайлович, 1918 р. н., із села Крупець Радивилівського р-ну на Рівненщині) влаштувала засідку на німців, які їхали вантажівками по трасі Львів – Рівне. У селі Крупець Радивилівського району вони були обстріляні. У результаті обстрілу серед німців були 3 чоловіки вбитих. За жертви у повстанців не повідомляється. Було взято багато зброї і одержі, а також одне авто. Два авто були сп (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – арк. 1; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2287 РРад).

30. 08. 1943 р.

Сотня “Босоти” (сотенний – Токар Матвій Іларіонович, 1909 р. н., із с. Боремель Демидівського р-ну Рівненської обл. – О. Д.) і чота із сотні “Мороза” напали на німецьке господарство у с. Бокійма Млинівського р-ну (Рівненська область), яке охоронялось німцями й поляками. Охоронців було близько 70 осіб (27 німців і 40 поляків). Німці втратили 13 осіб, а поляки – 20. Серед повстанців загинув Гнітецький Дмитро Леонтійович, уродженець села Охматків Демидівського р-ну і був поранений ройовий “Кривоніс”. Повстанці здобули 200 голів худоби, 50 коней, багато зброї та амуніції (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – арк. 1; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Р – 30 - 59).

31. 08. 1943 р.

Сотня “Босоти” [сотенний – Токар Матвій Іларіонович, 1909 р. н., уродженець села Боремель Демидівського району Рівненської області] і чота, із сотні “Мороза”, мали повторний бій з німцями і поляками у с. Бокійма Млинівського району [Рівненська область] після того, коли німцям над’їхала підмога з міста Дубно [Рівненська область] на 7 вантажних авто. Деталі бою невідомі (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 1).

Серпень, 43 р.
(початок)

Кавалерійська боївка УПА напала на колонію Тростянець (тепер села немає, територія Тучинського військового полігону на Рівненщині), де знаходилися у засідці німці з поляками. Зав’язався бій. Повстанці відступили. Жертв не було (Денищук О. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 132 - 133).

Серпень, 43 р.
(початок)

Місцева боївка УПА в кількості 5 чоловік під командою “Карка” (командир – Гавлітін Василь Васильович, 1920 р. н., із села Козлин Рівненського району Рівненської області), без бою (охорона розбіглася), забрала з німецького господарства в селі Гориньгород-ІІ Рівненського району біля 1000 овець, 86 корів, 47 коней і загнала за ніч до села Котів Рівненського району. Вівці і худобу роздали по людях з ближніх сіл, а коней передали для УПА (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р – 30 - 59).

Серпень, 43 р.

Повстанці: “Білий”, “Мур”, “Корінь”, “Бок”, “Пеньок”, “Засць” – всі загинули у бою з німцями в р-ні Висоцьк [Дубровицький район на Рівненщині] ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 80.– Арк. 1).

Серпень, 43 р.

Сотня “Шпали” (сотенний – Солонюк Філіп Михайлович, 1918 р. н., із села Крупець Радивилівського району Рівненської області) знищила невелику групу німців разом із лядвиртом поблизу села Срібне Радивилівського району, які приїхали грабити (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р – 28 - 24).

Серпень, 43 р.

Сотня “Цигана” звела бій з німцями у с. Бистричі [Березнівський район Рівненської області]. Німці були розігнані (ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 36 – Арк. 37).

Серпень, 43 р.

Місцева боївка УПА напала на німців поблизу села Угільці Гошанського району Рівненської області, які гнали награбовану худобу. У результаті бою повстанцям не вдалося відбити худобу, так як була сильна охорона. Повстанці відступили. Жертв не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1428 РГ).

Серпень, 43 р.

Сотня “Макса” [сотенний – Скорупський Максим Антонович, 1915 р.н., уродженець села Антонівці Шумського району Тернопільської області], зробила напад на фільварок [німецьке державне господарство] біля Корця [Рівненщина]. Була знищена частина залоги фільварку. Забрали весь живий інвентар і відступили

(Скорупський М. Туди де бій за волю.– К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 166).

Серпень, 43 р.

В місяці серпні 1943 р. відділ УПА, складений також з узбеків, грузинів і росіян, знищив у боях з німцями в Млинівському р-ні Рівненської обл. 60 гітлерівських бандитів (*Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942-1952. – Мюнхен, 1953. – С. 69).*

Серпень, 43 р.

Відділ “Лайдаки” (курінний – Скуба Микита Іванович, 1917 р. н., уродженець села Бечаль Костопільського району на Рівненщині) мав бій з німцями у ближніх селах, поблизу містечка Володимирець на Рівненщині. Повстанці змушені були відступити (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р – 37 - 89).*

Серпень, 43 р.

У селі Тесові [Острозький район на Рівненщині] вбили трьох німців (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 197).*

Серпень, 43 р.

Сотня “Граба” (сотенний – Одолінський Григорій Кирилович, 1923 р. н., уродженець села Великий Житин Рівненського району Рівненської області) наскочила на німецьке господарство (штаатсгут) в селі Шпанів Рівненського району. Охорона втекла. Без бою повстанці забрали багато худоби і погнали на село Соломка Костопільського району на Рівненщині. Невдовзі німці із містечка Олександрія пішли по слідах і прийшли до села Соломка, але їх тут вогнем зустріли повстанці. Німці повернулися назад (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2620 PP).*

Серпень, 43 р.

Декілька відділів УПА оточили німців подвійним кільцем поблизу села Тайкури Рівненського району Рівненської області. Зав’язався жорстокий бій. Німці викликали авіацію з міста Рівного, які бомбили фугасними бомбами село і позиції повстанців. Ворог був щент розбитий і поніс великі втрати в живій силі. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2619PP).*

Серпень, 43 р.

Місцева боївка УПА мала жорстокий бій з німцями й поляками у селі Новосілки (тепер село Набережне) Демидівського району [Рівненська область]. В результаті бою були великі жертви у противника. У повстанців загинуло 12 чоловік і серед них: Кримусь Андріян (житель села) (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 284).*

Серпень, 43 р.

Боївка “Дуба” (командир боївки – Андрій Заливайко, уродженець села Крупець Радивилівського району на Рівненщині) зробила засідку на автошляху Дубно - Броди в урочищі “Борщоватниця”, поблизу села Михайлівка Радивилівського району. Під час цієї засідки був вбитий мадярський офіцер (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 4).*

Серпень, 43 р.

У серпні відділ УПА в Здолбунівському районі [Рівненська область] здобув у німців 12 тягарових авт (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 51).*

Серпень, 43 р.

Боївка УПА під командою Верещука Миколи Сергійовича, 1916 р. н., із села Воронів Гошанського району на Рівненщині, в черговий раз напала на містечко Тучин Гошанського району. У результаті цієї акції повстанцям вдалося захопити 27 фірманок ременю і шкір, 5 - ть друкарень (4 - ри малих і одну велику). У цій акції був вбитий один німець і два повстанці (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34 - 76, Зош. Р. 14 - 45).*

Серпень, 43 р.

Місцева боївка УПА під командою Раковича Михайла Павловича – пс. “Поштар” спалила чотири баржі, які готувалися завантажитись зерном в містечку Дубровиця Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22103 РДубр.*).

Серпень, 43 р.

Сотня “Чорного” (сотенний – Жук Степан, уродженець села Коловерти Корецького району Рівненської області) перестріла німців з поляками (біля 15 осіб) поблизу села Янівка, тепер село Іванівка, Корецького району.

У результаті бою 5 німців і поляків було вбито, а решта, здалися в полон (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 132*).

Серпень, 43 р.

Боївка УПА на автотрасі Київ – Рівне, навпроти села Самостріли Корецького району на Рівненщині, відкопала і витягнула двома парами коней близько 60 метрів кабеля, через який здійснювався зв'язок між Берліном і Вінницею. На деякий час важливий зв'язок був перерваний. Згодом, цю акцію собі приписали советські (червоні) партизани (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2280 РР*).

Серпень, 43 р.

Повстанці зробили засідку на німців з поляками поблизу села Тростянець Костопільського району на Рівненщині на шляху Степань - Деражне Костопільського району. У результаті бою противник поніс великі втрати, у повстанців жертв не було (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 131; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 497 РР*).

Серпень, 43 р.

Із містечка Мізоч Здолбунівського району на Рівненщині приїхав верхи на конях, із охороною (7 німців і 10 поляків), в село Стубло (тепер Стеблівка Здолбунівського району) крайсяндвірт Борн. У селі його перестріла чота із сотні “Крука” (сотенний – Ляшук Кіндрат Іванович, 1914, уродженець села Стара Мощаниця Здолбунівського району на Рівненщині) і знищила 16 німців з поляками, в тому числі, і Борна, лише одному вдалося утекти. Серед повстанців жертв не було. Повстанці здобули один легкий скоростріл, 5 автоматів, 12 крісів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2575 РЗ, 2316 РЗ; Літопис УПА. – Т. 5. – Торонто, 1984. – С. 33*).

Серпень, 43 р.

Місцева боївка УПА під керівництвом “Дуба” (командир боївки – Заливайко Андрій, уродженець села Крупець Радивилівського району на Рівненщині, напала на німецьке господарство (штаатсгут) в селі Перенятин Радивилівського району. Напад був невдалий, повстанці

втрапили вбитими трьох чоловік і, серед них, Дубчак Василь Дмитрович, 1921 р. н., Мамчур Михайло Антонович, 1921 р. н., Мельник Павло – всі уродженці села Немирівки Радивилівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22199 РРад.; 1732 РРад., 2048 РРад., Зош. Р. 28 - 11, Зош. Р. 20 - 56*).

Серпень, 43 р.

Відділи УПА – “Яреми, “Хмари”, “Явора” і чота сотні “Чорноморця” напали на німецький держгосп (штаатсгут) у селі Милятин Острозького району (Рівненська область). Повстанці оточили німців, маляр, поляків і таджиків (біля 50 німців, 100 поляків, 200 таджиків), які приїхали змолотити награбоване збіжжя. У результаті бою ворог втратив біля 50 чоловік. Таджики за домовленістю здалися відразу ж у полон. Загинуло 2 повстанці, вихідці зі Східної України. Повстанці розбили держгосп і зерно роздали людям. Повстанцям вдалося захопити чимало зброї (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 211; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 17 - 18*).

Серпень, 43 р.

Чота із сотні “Бігуна” (сотенний – Костецький Анатолій Степанович, 1923 р. н., уродженець села Басів Кут Рівненського району Рівненської області) зорганізувала засідку на автошляху Київ - Рівне поблизу Бугринського повороту (неподалік села Бугрин Гошанського району Рівненської області). Повстанці напали на вантажне авто з німцями і шуцманами, які везли заарештованих оунівців. Полонені були звільнені (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 132*).

Серпень, 43 р.

Чота із сотні “Бігуна” (сотенний – Костецький Анатолій Степанович, 1923 р. н., уродженець села Басів Кут Рівненського району Рівненської області) зав'язала бій з німцями (10 осіб), які їхали на вантажівці із Бугрина на Гошу Рівненської області. У результаті бою декілька німців було вбито і авто було спалене. Серед повстанців відзначився кулеметник Михайло із Корця. У повстанців жертв не було, лише був поранений Левасюк Петро,

- пс. “Чайка”, уродженець села Бабин Гошанського району *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука, Зош. Р. 7 - 110).*
- Серпень, 43 р.** Сотня “Шпали” (сотенний – Солонюк Філіп Михайлович, 1918 р. н., із с. Крупець Радивилівського р-ну Рівненської обл.) декілька разів організовувала засідки на автошляху Дубно - Броди проти німців і таким чином озброювалася сотня *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 2).*
- Серпень, 43 р.** Сотня “Берези”, яка була на тимчасовому постой на хуторі Новини, поблизу села Сіянци Острозького району на Рівненщині, піддалася раптовому нападу зі сторони німців. Повстанці прийняли бій, хоч сили були далеко нерівні. У результаті бою повстанці відступили без жертв. За жертви у нападників невідомо *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 17 - 15).*
- Серпень, 43 р.** Відділ “Дубового” (командир відділу – Литвинчук Іван Самійлович, уродженець села Бискупичі Руські, тепер Нехвороща, Володимир - Волинського району Волинської області) zorganizував засідку на німецьку колону автомашин із солдатами. Німці були роззброєні, а також була забрана 2 гармати і уніформа. Жертв не було. Ця акція відбулася на Поліссі *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 26).*
- Серпень, 43 р.** Сотня “Берези” піддалася раптовому нападу зі сторони німців біля лісу, поблизу села Кураж Острозького району на Рівненщині. Повстанці прийняли бій, хоч сили були далеко нерівні. У результаті бою повстанці відступили без жертв. За жертви у нападників невідомо *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука, Зош. Р. 17 - 15).*
- Серпень, 43 р.** Німці захотіли залізничним вагоном зі станції Мізоч Здолбунівського району на Рівненщині, відправити до Німеччини тіло, нещодавно вбитого повстанцями крайсландвірта Борна. Місцева боївка УПА напала на станцію і знищила цей вагон не дозволивши окупантам
- це зробити *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1600 РЗ).*
- Серпень, 43 р. (кінець)** Місцева боївка УПА зробила засідку на автошляху Березне - Людвипіль (тепер смт Соснове) на Рівненщині навпроти хутора, що відносився до села Хотин Березнівського району. Незабаром на дорозі з’явилася валка фірманок з німцями. Зав’язався бій. За жертви у німців невідомо. У повстанців жертв не було *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2561 РБ).*
- Серпень, 43 р. (кінець)** Місцеві боївки УПА під командою “Недолі” (курінний – Трохимчук Степан Климентійович, 1909 р. н., уродженець села Тучин Гошанського району Рівненської області), по домовленості із охороною, вивезли з німецьких складів зброю, що розміщалась в селі Городище Рівненського району Рівненської області, чотири підводи гвинтівок і одну підводу боєприпасів до них. Зброя була передана для куреня УПА, який діяв на теренах Гошанського району *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2574 РР).*
- Серпень, 43 р.** При кінці серпня 1943 р. азербайджанський відділ розгромив німців у Гошанському районі [Рівненщина] *(Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 54).*
- Серпень, 43 р.** Курінь “Кватиренка” (к-р Яковлів Яків, із Галичини) і сотня “Лиса” напали на лєтовище у селі Головниця Корецького р-ну. Зав’язався жорстокий і кровопролитний бій, в якому повстанці отримали перемогу. Були жертви з обох сторін, декілька німецьких офіцерів потрапило в полон до повстанців. Повстанці захопили багато зброї і два літаки *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. 17 - 1, Спр. 84 РК).*
- Серпень, 43 р.** Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) напала поміж селами Судобичі і Бірка Дубенського району на німецьку автоколонну (12 грузових авто із вантажем), яка

супроводжувався охороною (біля 50 осіб). У результаті жорстокого бою охоронці були майже всі знищені, а вантаж повстанці забрали. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 91*).

Серпень, 43 р.

Сотня “Босоти” (сотенний – Токар Матвій Іларіонович, 1909 р. н., уродженець села Боремель Демидівського району Рівненської області) зорганізувала засідку на автошляху в урочищі “Зади” біля села Новосілки (тепер Набережне) Демидівського району. Незабаром з’явилася німецька колона із 3 - х вантажівок з німцями. Зав’язався запеклий бій, у якому повстанці зазнали відчутних втрат в живій силі. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 19 - 72*).

Серпень, 43 р.

На с. Грядки Дубенського р-ну на підпільну друкарню напали німці. Зав’язався бій з працівниками друкарні. У цьому бою загинули: політосвітник “Максим” [Булавський Василь Тихонович, із села Басів Кут Рівненського району]; шеф СБ Дубенського р-ну Вусовський (“Вовк”); “Трохим” і “Хмара” (*Скорупський Максим. У наступах і відступах. – Чикаго, 1961. – С. 160; Під чужим іменем // Галицьке Слово. – 1995. – 15 лютого*).

Серпень, 43 р.

Місцева боївка УПА знищила в селі Кустин Рівненського району Рівненської області двох німецьких районних комендантів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1096 РР*).

Серпень, 43 р.

Місцева боївка УПА (біля 20 чоловік) під командою “Хмари” (командир боївки – Красовський Адам Васильович, 1918 р. н., із села Кунин Здолбунівського району на Рівненщині) зорганізувала засідку проти групи німецьких зв’язківців (біля 15 чоловік), у лісі, між селами Уїзди і Цурків Здолбунівського району. У результаті бою майже всі німці були знищені, один потрапив у полон, а один втік. Серед повстанців загинув Максимчук Петро, уродженець села Цурків (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 24 - 63; Спр. 21 РЗ*).

Серпень, 43 р.

Сотня “Орла” (сотенний – советський офіцер, Корягін Іван) і боївка “Підхмарного” (командир боївки – Шморгун Ананій Ількович, 1916 р. н., із села Новожуків Рівненського району Рівненської області) напали на німців, які їхали на 5 - и грузових авто грабити мирне населення. Напад був здійснений в селі Білівські Хутори Рівненського району о 10 - ій годині і бій тривав біля двох годин. Майже всі німці були знищені, лише двом вдалося утекти. Серед повстанців було 5 - ть вбитих (“Осика”, “Садок”, “Губин”, “Ворон”). Було також троє повстанців поранених і, серед них, “Лис” і “Зірка”. Через декілька годин прилетіло два літаки і обстріляли місце бою. Під час обстрілу був вбитий повстанець Кучеренко Григорій, із цього ж села, і один мирний житель. Під вечір приїхало дві німецькі танкетки і спалили 5 - ть хат села. Коли танкетки поверталися назад їх знову обстріляли і спалили повстанці. Це було біля села Ясениничі Рівненського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2700 РР – а, Зош. Р. 5 - 3*).

Серпень, 43 р.

Одна чота із сотні “Петра” (курінь “Кори”) зробила засідку на німців в урочищі “Мак” поблизу села Нетреба Володимирецького району на Рівненщині, які їхали на двох грузових авто на чолі з німецьким районним управителем Нестором. Німці виїхали із Володимирця грабувати ближні села . У результаті двогодинного бою біля 40 нападників було знищено, 7 німців взято в полон, один німець втік, а серед повстанців загинув один чоловік – Нестерчук Андрій Федорович, 1922 р. н., уродженець села Великі Цепевичі Володимирецького району і один повстанець був поранений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Р. 38 – 32; Зош. Р. – 38 - 82; Зош. Р. – 38 - 83; Шляхом боротьби за Україну // Волинь, 1996. – 22 листопада*).

Серпень, 43 р.

Відділ УПА мав бій з німцями , які приїхали грабити в село Переділи Рівненського району Рівненської області. У цьому бою загинуло 2 німці і одного німецького офіцера було поранено. Серед повстанців загинув Чуян Андрій, 1924 р. н., уродженець села Сатіїв Дубнівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р - 27 - 30; 854 РР, Спр. 906 РР*).

Серпень, 43 р. Відділ “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, із міста Рівного) zorganizував засідку проти німців поблизу села Щекичин Корецького району на Рівненщині, які їхали колоною автомашин. У результаті жорстокого бою в німців були великі жертви. Серед повстанців загинув Жарський Борис Романович, 1923 р. н., із села Новостав - Дальній Рівненського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 51*).

Серпень, 43 р. Відділ УПА вдруже обстріляв німців, які приїхали забирати зерно, в село Переділі Дубнівського району на Рівненщині. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 854 РР*).

Серпень, 43 р. Дві чоти із сотні “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, із с. Колоденка Рівненського р-ну) влаштували засідку на німецьку автоколону на автошляху Рівне – Костопіль. У результаті бою багато німців потрапило в полон, частину з них розстріляли, а решту відпустили. Серед повстанців загинуло 2 чоловіки (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 5 - 39*).

Серпень, 43 р. Відділ УПА zorganizував засідку поблизу села Тростянець Костопільського району на Рівненщині на німецьку ворожу валку, яка направлялася із смт Степань Сарненського району на смт Клевань Рівненського району. У результаті бою німці понесли великі втрати. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 497 РК*).

Серпень, 43 р. Сотня “Деркача” (сотенний – Кирик-Петрук Володимир Пилипович, 1918 р. н., із села Угільці Гошанського району Рівненської області) при підтримці місцевої боївки під командою Гіюка Сергія, із села Тесів Острозького району, зав’язали бій з німцями (біля 20 осіб) у селі Тесів. Німці їхали 4 вантажівками із Гоші на Острог. У результаті бою 7 німців вбито і спалене авто, решта втекла. Через деякий час німцям надійшла допомога. Серед повстанців жертв не було, лише один поранений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 22, Зош. Р. 17 - 9, Зош. Р. 1 - 61*).

Серпень, 43 р. Чота із сотні “Шпали” (сотенний – Солонюк Пилип Михайлович, 1918 р. н., із села Крупець Радивилівського району Рівненської області) зробила засідку на німців на кладовищі в селі Срібне Радивилівського району Рівненської області, які приїхали на грузових авто, грабити місцеве населення. Повстанці відкрили вогонь по грабіжниках. Зав’язався короткотривалий жорстокий бій. Німці повернули назад. У повстанців було вбито два чоловіки і поранений був сотенний “Шпала”. За жертви у нападників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2199 РРад.*).

Серпень, 43 р. Повстанці напали на заготівельний пункт худоби в урочищі “Палаці”, що у селі Здовбиця Здолбунівського району на Рівненщині. у результаті цієї акції повстанцями була забрана вся награбована худоба (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 30*).

Серпень, 43 р. Бій УПА у Млинівському р-ні над р. Іква [Рівненщина]. Було знищено 60 німців (*Шанковський Л. Українська Повстанська Армія. Україна в Другій світовій війні. – С. 325*).

Серпень, 43 р. Місцева боївка УПА під командою “Берези” (командир боївки – Друзюк Андрій Вікторович, 1920 р. н., уродженець села Симонів Гошанського району Рівненської області) напала на німецьке господарство у селі Симонів. Повстанці вбили керівника держгоспу і забрали багато худоби (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1440 РГ*).

Серпень, 43 р. Місцева боївка УПА під командою “Берези” (командир боївки – Друзюк Андрій Вікторович, 1920 р. н., уродженець села Симонів Гошанського району) на другий день, після нападу на німецьке господарство у селі Симонів, була оточена німцями поблизу села. Зав’язався жорстокий і кровопролитний бій, у якому загинуло 38 повстанців. Зі сторони німців також були жертви, але кількість їх невідома. Німці використали важку бронетехніку (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1440 РГ*).

Серпень, 43 р. Сотня “Крука” (сотенний – Ляшук Кіндрат Іванович, 1914, уродженець села Стара Мощаниця Здолбунівського району Рівненської області) мала бій з німцями біля села Ілляшівка Острозького району на Рівненщині. Повстанці відступили. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1600 РЗ*).

Серпень, 43 р. Українські партизани (чота “Ярошенка” із сотні “Панька”) влаштували засідку на дорозі Острог - Шумськ [Рівненщина]. Повстанці знали приблизний склад німецького ескорту. В напад на німців було захоплено легковий автомобіль, підпалено кілька гітлерівських вантажівок, здобуто чимало військової амуніції та 7 полонених (*Тищенко Олег. Гурби: квітень 1944-го. – Рівне, 2005. – С. 146*).

Літо, 1943 р. Під час рейду куреня “Бористена” [курінний – Корінець Дмитро Васильович, 1913 р. н., уродженець села Завадів Стрийського району Львівської області] на Столин (Беларусь), був оточений німецький гарнізон в місті Дубровиця (Рівненська область). Німецький гарнізон сильно тримався (*Київський державний архів. Спогади Левковича В., “Вороного”. – С. 30*).

Літо, 1943 р. Сотня “Бурі” (сотенний – Регеза Олександр Петрович, 1924 р.н., уродженець міста Костопіль Рівненської області) зорганізувала засідку на німців у селі Холопи (тепер село Прислuch) Березнівського району Рівненської області, які їхали із міста Березного на село Бистричі, цього ж району. У результаті цієї акції було вбито 5 німців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 22 - 68*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА зав’язала бій з німцями в урочищі “Лісничівка”, що поблизу села Оржів Рівненського району Рівненської області. У результаті цього бою загинуло 5 повстанців і, в тому числі, “Єрмак” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 22 - 106*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА зорганізувала засідку на німців у селі Вілька Холопська (тепер село Колодязне) Березнівського району Рівненської області, які їхали фірманками із Березного на Людвипіль (тепер селище Соснове) Березнівського району. У результаті бою загинув командир боївки. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 22 - 65*).

Літо, 1943 р. Повстанці напали на фільварок (німецьке господарство) між селами Береги і Смордва Млинівського району на Рівненщині, де утримувалася худоба. У результаті цієї акції повстанці захопили всю худобу і погнали на хутір Мечиславівку. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1885 РМ*).

Літо, 1943 р. Відділ УПА зав’язав бій з німцями у селі Білашів Острозького району Рівненської області. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 60*).

Літо, 1943 р. Боївка “Дубини” (командир боївки – прізвище не встановлене, уродженець села Велика Клецька Корецького району на Рівненщині) під час рейду на Житомирщину мала декілька боїв з німецькими окупантами. В одному із таких боїв загинув повстанець із села Вовкошів Гошанського району на Рівненщині – Шелегеда Володимир Кузьмович, 1920 р. н. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 10 - 35*).

Літо, 1943 р. Німецький ляндрт із двома есесівцями приїхав на хутір Лісовики, що поблизу села Дранча (тепер Дружба) Радивилівського району на Рівненщині, і забрав у людей кабана. Коли грабіжники поверталися назад у селі Дранча їх вогнем зустріла сотня “Чернець”. Двох було вбито і, серед них, ляндрта, а одного есесівця поранили. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2287 РРад.*).

- Літо, 1943 р.** Повстанці мали бій з німцями у місті Березне Рівненської області. У результаті бою повстанці захопили багато шкіри. Жертви були з обох сторін, але кількість їх невідома. Серед повстанців загинув Мішкевич (син Оверка) і Федорець Гнат Свтухович – обидва уродженці села Печалівки (тепер село Мирне) Костопільського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 50, Спр. 392 РК, Зош. Р. 8 - 15*).
- Літо, 1943 р.** Відділ “Стрибайла” (сотенний – Борейчук Леонід Андрійович, 1910 р. н., уродженець села Яблунне Березнівського району Рівненської області) напав на німецький гарнізон у селі Берестовець Костопільського району на Рівненщині. Німців вибити із села не вдалося. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 739 РК, 1394 РБ*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці зав’язали бій з німцями, які заготовляли дрова в урочищі “Білі Глинки”, поблизу села Кобильня (тепер село Весняне) Корецького району на Рівненщині. У результаті запеклого бою серед повстанців загинуло 4 чоловіки і, серед них, Василь, уродженець села Морозівки Корецького району. Серед німців було 7 чоловік вбитих (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1557 РК, Зош. Р. 40 - 78*).
- Літо, 1943 р.** Німецький ляндрвірт (намісник даної території) з охороною приїхав на хутір Крам, що поблизу міста Корець на Рівненщині, де стояла сотня УПА. Зав’язався бій. Ляндрвірт був вбитий, а охорона розбіглася (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34 - 8*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці зав’язали бій з німцями в урочищі “Потоки”, поблизу села Морозівка Корецького району Рівненської області, які приїхали заготовляти дрова. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 40 - 78*).
- Літо, 1943 р.** Боївка УПА під командою “Буруна” (командир боївки – Жук Йосип Захарович, 1915 р. н., уродженець села Рисв’янки Рівненського району Рівненської області) напала на німецький підрозділ, який мав розстріляти заарештованих людей поблизу села Берестовець Костопільського району на Рівненщині. Арештанти копали рів для своїх могил. У результаті бою частина німців була знищена, а решта втекла. В’язні були звільнені. За жертви у повстанців не повідомляється (*Останчук С. Рисв’янка і рисв’янци // Волинь, 2003. – 10 січня*).
- Літо, 1943 р.** Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) мала бій з німцями поблизу села Грядки Дубнівського району на Рівненщині. Німці хотіли зробити прочіску ліса від повстанців. У повстанців жертв не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 44*).
- Літо, 1943 р.** Сотня “Свіста” мала запеклий бій з німцями у селі Стовпин Корецького району на Рівненщині. У цьому бою загинуло 2 повстанці. Серед німців було 4 вбитих і 2 полонених (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1343 РБ - е*).
- Літо, 1943 р.** Відділ “Чорноморця” (курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, із села Хорів Острозького району Рівненської області) провів бій з німецьким десантом поблизу села Ляхів (тепер село Кутянка) і Білашів Острозького району на Рівненщині. У результаті цієї акції було знищено 22 німецьких десантники. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 44 РГ*).
- Літо, 1943 р.** Невеликі частини відділів УПА: сотні “Левадного”, “Моряка” і “Чорноморця” (курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс. “Компанієць”, із села Хорів Острозького р-ну Рівненської обл.) мали бій з німцями на колонії Максиміліянівка (тепер села немає)

Березнівського р-ну на Рівненщині, які йшли на грабунок ближніх сіл. Серед німців було вбито декілька чоловік, а у повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1343 РБе*).

Літо, 1943 р.

Боївка “Довбуша” (командир боївки – Яцук Іван Прокопович, 1917 р. н., уродженець села Голишів Рівненського району Рівненської області), із сотні “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, уродженець села Колоденка Рівненського району Рівненської області), зав’язала бій з німцями в селі Білів Рівненського району, які грабували мирне населення. Усіх німців, окрім одного, було знищено. В результаті запеклого бою (біля 120 повстанців) серед повстанців було 7 - х вбитих і декілька поранених. Тоді загинули: Яцук Микола Євменович, 1916 р. н. і Столярчук Мефодій Михайлович, 1922 р. н. – обидва уродженці села Голишів Рівненського району (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2304 РР, Спр. 1225 Р*).

Літо, 1943 р.

Німці з поляками напали на село Стоянівку Радивилівського району на Рівненщині, але їх вогнем зустрів відділ “Чернець”. Зав’язався бій у якому були жертви з обох сторін (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2235 РРад.*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА обстріляла німців в урочищі “Вапельня” поблизу села Точевики Острозького району на Рівненщині, які йшли із Острога на Дермань Здолбунівського району. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 20 РГ*).

Літо, 1943 р.

Повстанці зав’язали бій з німцями, які облавою йшли на ліс поблизу села Боршівки Костопільського району на Рівненщині. За жертви у німців невідомо. Серед повстанців було двох поранених (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 795 РК-б*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА стала на захист села Святе Здолбунівського району на Рівненщині від німецьких і мадярських карателів, які приїхали вбивати і палити село.

Сили були нерівні. Повстанці потрапили в оточення разом із мирними жителями. Частині вдалося вирватися з кільця смерті. Тоді було вбито і спалено німецькими фашистами 73 людини, серед них були і повстанці. Тоді загинув повстанець із села Верхів Острозького району на Рівненщині Костюк Андрій Петрович, 1920 р. н. (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 79. – Спр. 1690 РО*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Фійки” (сотенний – Гнатюк Федір Андрійович, 1918 р. н., уродженець села Немирівки Радивилівського району на Рівненщині) із куреня “Черника” (курінний – Казван Дмитро Прокопович, 1918 р. н., уродженець села Охматків Демидівського району на Рівненщині), зорганізувала засідку на німців біля хутора Прокази, поблизу села Дранча (тепер село Дружба) Радивилівського району. Німці, в кількості біля 30 осіб, приїхали із села Немирівки на грабунок селян. Повстанці перебили всіх грабіжників. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 56*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Сталевого” (сотенний – Шеремета Андрій, виходець із Галичини) напала на охоронний відділ залізної дороги (відділ малярів) у селі Глинськ Здолбунівського району на Рівненщині) і знишила його. У цьому бою загинуло 2 німецькі офіцери. Повстанці здобули три легкостріли, 25 крісів, гранати й амуніцію. Серед повстанців був один поранений (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1677 РЗ, Зош. Р. 23 - 61; Літопис УПА. – Т. 5. – Торонто, 1984. – С. 33 - 34; Жук М. На світанку // Волинь, 1997. – 10 жовтня*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА влаштувала засідку проти німців на хуторі Високий, поблизу села Оженин Острозького району Рівненської області, на автошляху Острог – Оженин (Острозький район). Невдовзі з’явилась вантажівка з німцями. Повстанці обстріляли її і вбили одного німця. За жертви серед повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 6*).

Літо, 1943 р. Сотня “Узбека” (сотенний – Павлонюк Василь Макарович, 1923 р. н., уродженець села Верби Дубнівського району Рівненської області) потрапила в оточення німців в урочищі “Перекалля”, поміж селами Оржів і Жобрин Рівненського району Рівненської області. Зав’язався запеклий бій, у якому німці втратили вбитими 12 осіб. Серед повстанців загинуло два чоловіки: Матюшок Микола, 1920 р. н., уродженець села Оржів і повстанець зі Східної України. Серед повстанців був також один поранений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 16 - 41*).

Літо, 1943 р. Німецькі карателі напали на повстанський шпиталь на колонії Гурби (тепер села немає) Здолбунівського району Рівненської області. Охорона шпиталю і поранені повстанці відчайдушно відбивали атаки ворога. Особливо відзначилася медсестра “Муха”, уродженка села Кунин Здолбунівського району, яка несла на собі раненого повстанця, але потрапила під бомбу і загинула разом із пораненим. Німці викликали літак, який почав скидати бомби, і шпиталь був розбитий. Частині повстанців вдалося евакуюватися в безпечне місце, але більшість загинула (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 79*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА зробила засідку на автошляху Рівне - Київ поміж селами Бранів і Сапожин Корецького району на Рівненщині. Невдовзі з’явилося німецьке грузове авто. Повстанці його обстріляли і зупинили. Німецькі солдати були знищені (5 чоловік), а авто було забране із автотраси у ліс неподалік села Русивель Гошанського району Рівненської області. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2641 РГ*).

Літо, 1943 р. Сотня “Саблюка” (сотенний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., житель села Теслуґів Радивилівського р - ну на Рівненщині) напала на німецьке господарство (штаатсгут) в села Сморгва Млинівського району на Рівненщині. Під час цієї акції був важкопоранений заступник сотенного, який невдовзі помер (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1811 РД*).

Літо, 1943 р. Сотня “Панаса” (сотенний — Новосад Микола Дем’янович, 1918 р. н., уродженець села Озліїв Млинівського району на Рівненщині) зробила засідку на німецьку автоколонну, що рухалася на трасі Дубно – Луцьк, навпроти сіл Слобода і Ужинець Млинівського району. У результаті обстрілу повстанцями було спалено декілька грузових автомашин. За жертви у противника невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 12*).

Літо, 1943 р. На боївку УПА (15 чоловік), яка зупинилася на відпочинок у селі Божкевичі (тепер село Новоселівка) Млинівського району на Рівненщині нежданно напали німці, що прибули із селища Млинів. Зав’язався жорстокий і кровопролитний бій. Повстанці відступили. У цьому бою загинуло три повстанці і одна цивільна сільська дівчина. За жертви у ворога невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 72*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Косара” (командир боївки – Гнатюк Леонід Григорович, 1925 р. н., уродженець села Любиковичі Сарненського району Рівненської області) зав’язала бій з німцями біля села Крупове Дубровицького району на Рівненщині. У цьому бою загинув повстанець Чалий Адам, 1923 р. н., уродженець села Трипутні Дубровицького району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. – 36 - 109*).

Літо, 1943 р. Боївка УПА знищила трьох німців, які приїхали на лісничівку поблизу села Карпилівки Рокитнівського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 9 - 98*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА обстріляла німців, які їхали грабувати навколишні села. Це сталося біля ставу в селі Бугрин Гошанського району на Рівненщині. Серед грабіжників були жертви. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 41 РГ*).

Літо, 1943 р. Німці їхали колоною автомашин із містечка Мізоч на Здолбунів Рівненської області. У селі Кунин Здолбунівського району їх перестріла місцева боївка і зав'язала бій. У результаті цієї акції німці мали великі втрати. Серед повстанців було декілька чоловік вбитих (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 101*).

Літо, 1943 р. Відділ УПА зав'язав бій з німецько - фашистськими окупантами та їх поплічниками, польськими шовіністами, які служили німцям, на колонії Стахівка (тепер села немає) Володимирецького району на Рівненщині. У бою загинули: Пашкевич Олексій Власович, 1920 р. н., пс. "Постолик", уродженець села Кураш Дубровицького району на Рівненщині; Кузьмич Сак Хомович, Фурсович Дем'ян Гаврилович, 1923 р. н. – обидва уродженці села Орв'яниця Дубровицького району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 – 24, Зош. Р. 38 - 46*).

Літо, 1943 р. Боївка "Галайди" зорганізувала засідку на німецького ляддвірта (намісник даної території) з охороною (6 солдат), який їхав із села Бабин на село Сергіївку Гошанського району Рівненської області. У результаті бою ляддвирт і чотири солдати були знищені, а два потрапило у полон. Їх роззброїли і відпустили. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 -28 РГ*).

Літо, 1943 р. Відділ "Яреми" [курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. "Ярема", "Тиміш", "Стальний", уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області] мав бій з мадярами біля с. Тинного Сарненського району на Рівненщині. За вислід бою невідомо (*ДАРО: Ф. Р. – 2771. – Оп. 2. – Спр. 4846. – Арк. 26 - 58*).

Літо, 1943 р. Курінь "Острога" (курінний – Ждан Ярослав, із міста Чесанів Любачівського повіту, тепер Польща) напав на німецьке господарство (фільварок) у селі Хотинь Рівненського району Рівненської області. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 14 - 27*).

Літо, 1943 р. Відділ "Кіса" напав на німецьке господарство (фільварок) у селі Бегень (тепер села немає) Рівненського району Рівненської області, який охоронявся сильною залогою німців і маляр. У результаті запеклого бою в німців загинуло біля 70 осіб (3 німецькі офіцери і понад 60 маляр) решта маляр здалася у полон. Серед повстанців загинуло 13 чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 14 - 27*).

Літо, 1943 р. Відділ "Шавули" (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. "Шавула", "Шакал", із селища Людвипіль (тепер Соснове) Березнівського району Рівненської області) мав бій з німцями на Заславських хуторах, поблизу села Топча Корецького району на Рівненщині. У ворога було декілька осіб вбитих, а серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1342 РБ*).

Літо, 1943 р. Загін малярів вийшов на каральну акцію проти повстанців на Гурбенські ліси (Здолбунівський район на Рівненщині). Сотня "Беркута" (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., житель містечка Верби Дубнівського району) зорганізувала засідку між селами Смига і Буша Дубнівського району. У результаті бою малярі відступили. За жертви у них невідомо. Серед повстанців було 4 чоловіки вбитих і декілька поранених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Р. 26 - 79*).

Літо, 1943 р. Відділ "Лайдаки" (курінний – Скуба Микита Іванович, 1917 р. н., уродженець села Бечаль Костопільського району на Рівненщині) зробив засідку на німецьку колону (3 мотоцикли і 1 авто, біля 20 осіб), які їхали грабити. Це було в Дубровицькому районі. Грабіжники були майже всі знищені, один втік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 37 - 2*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА зав'язала бій з німцями поміж селами Бугаївка і Сестрятин Радивилівського району на Рівненщині. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 7*).

Літо, 1943 р.

Боївка УПА під командою “Думи” [командир боївки – Ничипорик Евген Андрійович, 1922 р. н., уродженець села Липки Гошанського району Рівненської області] зорганізувала засідку на німців, на автошляху Київ – Рівне, поблизу села Горбаків Гошанського району. По дорозі їхало легкове авто з німцями. Повстанці його зупинили і німців роззброїли, і забрали документи і зникли в темноті (*Петренко М. У 27 юнацьких літ // Волинь, 1997. – 19 вересня*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Крука” (сотенний – Ляшук Кіндрат Іванович, 1914, уродженець села Стара Мощаниця Здолбунівського району на Рівненщині) зав’язала бій з німцями і мадярами на хуторі Красниця, поблизу села Стара Мощаниця. Вони йшли грабити село Білашів Здолбунівського району. Повстанці відступили. У цьому бою загинуло три повстанці. За жертви у грабіжників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2320 РЗ, Зош. Р. 42 - 18*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області) підірвала залізничне полотно поміж селами Смига і Судобичі Дубнівського району. Невдовзі сюди приїхав бронепоезд із мадярами зі ст. Кам’яниця Волинська Дубнівського району. Між селами Замчисько і Кам’яниця його шквальним вогнем зустріла сотня “Беркута”. Зав’язався жорстокий бій. У ворога були великі втрати. Повстанці втрат не мали, лише був поранений повстанець Яків (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 79, 26 - 7*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА під командою “Невинного” (сотенний – Костемський Степан, уродженець селища Клевань - І Рівненського району Рівненської області) зробила засідку на німецьку автоколону (4 вантажівки), які їхали на грабунок. Це було біля села Річиця Гошанського району Рівненської області. Повстанцям вдалося підбити одне авто, а решта втекла. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25113 Р*).

Літо, 1943 р.

Курінь “Острого” (курінний – Ждан Ярослав, уродженець міста Чесанів, Любачівський повіт, тепер Польща) напав на німецьку колону бронетехніки (6 - 7 одиниць) на автошляху Рівне - Київ у селі Біла Криниця Рівненського району Рівненської області. В результаті бою серед повстанців загинуло два чоловіки. У німців жертв не було. Повстанцям вдалося спалити одну танкетку (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 21 РГ*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) зруйнувала залізничне полотно поблизу станції Здолбунів на Рівненщині. На цей момент над’їхала залізнична охорона і повстанці зав’язали з нею бій. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 7*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Лиса”, яка стояла на хуторах, поблизу села Бочаниця Гошанського району на Рівненщині, піддалася нападу німців з власовцями (російські шовіністи, які служили німцям). Зав’язався запеклий бій, в якому були великі жертви у повстанців і, серед них, Опанасюк Павло Максимович, 1925 р. н., із села Бочаниця. Решті повстанців вдалося вирватися з оточення. За жертви у нападників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 71*).

Літо, 1943 р.

Відділ УПА зав’язав бій з мадярами, які охороняли залізничний роз’їзд у селі Михайлівка Радивилівського району на Рівненщині. Мадярам над’їхала допомога і повстанці відступили. Серед повстанців загинуло три чоловіки: Медвідь Андрій Іванович, 1915 р. н., Солонюк Віктор Пилипович, 1916 р. н. – обидва уродженці села Крупець Радивилівського району і один повстанець невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 8*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Деркача” (сотенний – Кирик-Петрук Володимир Пилипович, 1918 р. н., уродженець села Угільці Гошанського району Рівненської області) та дві чоти із

- сотні “Лиса”: чота “Лепехи” (чотовий – Кравчук Юхим Омелянович, 1918 р. н., уродженець села Посягва Гошанського району) і “Черкеса” (чотовий – Чикун Василь, 1918 р. н., уродженець села Бабин Гошанського району) зорганізували засідку проти німців, неподалік села Чорні Лози Гошанського району, на автошляху Рівне – Київ. У результаті цієї бойової акції 21 німець потрапив у полон, а за жертви невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 66*).
- Літо, 1943 р. Повстанці напали на маслозавод в селі Пустомити Гошанського району на Рівненщині. Охорона розбіглася і повстанці забрали із собою багато масла, сметани і сиру (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2156 РС, Зош. Р. 15 - 32*).
- Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА (біля 20 чоловік) із села Турковичі Дубнівського району на Рівненщині під командою Дивака Олексія Прокоповича, уродженця цього ж села, обстріляла з кулеметів німців, які приїхали грабити і палити село Турковичі. Жертв не було. Повстанці відійшли (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 120*).
- Літо, 1943 р. Сотня “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, уродженець міста Рівного] звела короткотривалий, але жорстокий бій з німецькими карателями в Корецькому районі на Рівненщині. Бій був дуже вдалий для повстанців. Загинули майже всі карателі, декільком вдалося утекти. Зі сторони повстанців було лише трьох поранених (*Бабій Степан. Луни повстанського краю. – Рівне, 2002. – С. 17*).
- Літо, 1943 р. В одне із сіл Острозького р-ну на Рівненщині увійшов німецький підрозділ. Повстанці на чолі з начальником штабу “УПА”- Південь, “Кропивою” [командир – Процюк Василь, уродженець села Городиловичі, тепер села немає, Сокальського району на Львівщині] ввійшли у це саме село з другого кінця. Повстанці оточили ворога і роззброїли його без єдиного пострілу (*Бабій Степан. Луни повстанського краю. – Рівне, 2002. – С. 22*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА під командою Кондратишина Карпа, 1910 р. н., уродженця села Бегень Рівненського району Рівненської області, роззброїла охорону німецького господарства (біля 30 осіб) в урочищі “Гори” поміж селами Бегень (тепер села немає) і Хотинь Рівненського району. Бою і жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 42*).

Літо, 1943 р.

В с. Стара Мощаниця [Здолбунівський район Рівненської області] прийшло до бою між польським грабіжницьким відділом [польські шовіністи, які служили німцям] та українською збройною частиною. Ворог втратив 40 чоловік вбитими і 16 раненими (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. С. 45*).

Літо, 1943 р.

Німецько - фашистські окупанти оточили хату в селі Плоске Острозького району Рівненської області, в якій перебувала місцева боївка УПА в кількості 5 чоловік. Повстанці зав’язали бій і вирвалися з оточення до лісу. Серед повстанців ніхто не постраждав. За жертви у противника невідомо. Німці заарештували господарів хати – Кришук Марію, Гетьманчука Панаса, які були зв’язані з повстанцями і через декілька тижнів розстріляли у Рівненській тюрмі (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2632 РО*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА напала на німецьке державне господарство у селі Озеряни Дубнівського району Рівненської області і спалила його. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 125*).

Літо, 1943 р.

На відділ “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області), який стояв у селі Великий Жолудськ Володимирецького району Рівненської області, напали німці. Зав’язався бій. За втрати у німців невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2064 РВ*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА (15 чоловік) під командою “Сіромахи” [командир боївки – Трохимчук Федір, уродженець Володимирецького району Рівненської області] захопила у полон і роззброїла групу німців (біля 70 чоловік, із них 12 офіцерів). Це сталося поблизу села Великі Цепцевичі Володимирецького району (*Луковець В. Подвиг повстанця // Волинь, 1996. – 26 липня*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Наливайка”, із куреня “Докса” (курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області), роззброїла мадяр (8 чоловік), які приїхали в село Грядки (Радивилівський район)... (*ДАРО: Ф. Р – 2771. – Оп. 2. – Спр. 3263. – Арк. 12-18; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 35 - 26*).

Літо, 1943 р.

Відділ “Докса” (курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., с. Сестрятин Радивилівського району Рівненської області) організував декілька засідок проти німецьких окупантів на автошляху Дубно – Кременець, поблизу села Бірки Дубнівського району на Рівненщині. В одній із таких засідок загинув повстанець “Орел” (прізвище і звідки родом не встановлено) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 35 - 26*).

Літо, 1943 р.

Повстанці мали бій з німцями й поляками на хуторі Жуківщина поблизу села Радухівка Рівненського району Рівненської області. У цьому бою загинув повстанець із села Радухівка Мишков Василь Миколайович, 1921 р. н., пс. “Садок”, який потрапив у полон до німців і був розстріляний в селищі Клевань - I Рівненського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 11 - 7*).

Літо, 1943 р.

Відділ “Макса” (сотенний – Скорупський Максим Антонович, 1915 р. н., уродженець села Антонівці Шумського району Тернопільської області) організував засідку проти німецької автоколонії на автошляху Дубно – Кременець поблизу села Бірки Дубнівського району на Рівненщині. Зав’язався запеклий бій, в якому були жертви з обох сторін. Незабаром німцям надійшла допомога і

повстанці відступили. Повстанцями було спалено декілька автомашин. Серед повстанців загинув Маринчик Дмитро, 1927 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 103*).

Літо, 1943 р.

Артилерійська сотня “Берези” (сотенний – офіцер советської армії) напала на німецьку залозу в селі Теслугів Радивилівського району на Рівненщині. Зав’язався жорстокий бій. Це змусило окупантів покинути село і переїхати до Берестечка Волинської області. Повстанці використали артилерію. У цьому бою загинув чотовий “Береза” і поранено декілька повстанців. Про жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 101, Спр. 209 РК*).

Літо, 1943 р.

Курінь “Острога” (курінний – Ждан Ярослав, уродженець міста Чесанів Любачівського повіту, тепер Польща) мав бій з німцями на річці Горинь в селі Савичі Рівненського району Рівненської області. У результаті бою німці втратили 100 осіб вбитими. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 14 - 27*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА під командою “Кузьми” (командир боївки – Кулаковський Олександр Якович, 1925 р. н., уродженець селища Оржева Рівненського району Рівненської області) напала, у цьому селищі, на німецького директора тартачного заводу, який їхав з охороною. Усі загарбники були знищені (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 14 - 10*).

Літо, 1943 р.

Боївка УПА спробувала захопити німецький продуктовий склад поблизу села Голуби Дубнівського району на Рівненщині. Але спроба не вдалася. Після короткотривалого бою вони відійшли. Серед повстанців загинув один чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1843 РД, Зош. Р. 26 - 103*).

Літо, 1943 р. Відділ “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині) зав’язав бій з німцями в селі Тутовичі Сарненського району Рівненської області, які поверталися на авто із грабунку ближніх сіл. У результаті бою всі грабіжники (біля 40 чоловік) були знищені (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р – 38 - 148*).

Літо, 1943 р. Відділ УПА зав’язав бій з власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) у селі Михайлівка Гошанського району на Рівненщині. Декілька власовців було вбито у цьому бою. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 24 РГ*).

Літо, 1943 р. Німецькі карателі, які поверталися із кривавої акції на Гурбах (тепер села немає) Здолбунівського району на Рівненщині, де розбили повстанський шпиталь, були атаковані відділом УПА в селі Буща Здолбунівського району Рівненської області. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 79*).

Літо, 1943 р. Відділ УПА зав’язав запеклий бій з німецькими карателями на хуторі Куненщина, що поблизу села Кунин Здолбунівського району на Рівненщині. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 79*).

Літо, 1943 р. Сотня “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, уродженець села Колоденка Рівненського району Рівненської області) zorganizувала засідку проти німців на автошляху Рівне – Київ у селі Біла Криниця Рівненського району Рівненської області. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 68*).

Літо, 1943 р. Сотня “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, уродженець села Колоденка Рівненського району Рівненської області) zorganizувала засідку проти німців на автошляху Рівне – Київ в селі Чорні Лози, що поблизу села Бабин

Гошанського району на Рівненщині. Засідка була невдалою, німцям надійшла підмога і повстанці відступили. На другий день засідку знову повторили і повстанцям вдалося роздобути зброю. Жертв у повстанців не було, поранених було двоє. За жертви у німців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 148*).

Літо, 1943 р. Сотня “Бурсака” (сотенний – виходець із Галичини) і ще одна невідома сотня мали бій з німцями поблизу села Голуби Дубнівського району на Рівненщині. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, – Спр. Зош. Р. 35 - 36*).

Літо, 1943 р. Дві сотні із куреня “Верещаки” (курінний – Воробець Федір, уродженець села Горожанка Монастирського району Тернопільської області) “Лева” (сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гошанського району Рівненської області) і “Лиса” (уродженець Галичини) піддалися нападу німецьким підрозділом (німці з власовцями) у селі Велика Клецька Корецького району на Рівненщині. Зав’язався жорстокий бій, в якому німці понесли великі втрати у живій силі. Повстанці відступили до лісу без жертв (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31 - 26*).

Літо, 1943 р. Працівники технічного відділу Військового Штабу УПА під керівництвом “Овдія”, який розмішався поблизу села Рудня Дубровицького району на Рівненщині, виготовили потужну вибухівку з часовим механізмом і підірвали її в німецькому казино у місті Рівному (тепер будинок на вулиці Поштової). У підготовці і проведенні цієї акції відзначились: “Кривоніс” – піротехнік, “Долина” і “Малий” – обидва підривники, які безпосередньо підклали і підірвали вибухівку. Акція помсти пройшла дуже успішно, тоді в казино загинуло багато німецьких офіцерів. Виконавці теракту успішно повернулися до відділу (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22103 РДубр.*).

Літо, 1943 р. Бульбівці (члени формувань очолюваних Т. Боровцем – “Бульбою”, уродженцем села Бистричі Березнівського району Рівненської області) мали бій з німцями поблизу села Вілля Березнівського району. У цьому бою загинув житель селища Степань Сарненського району на Рівненщині Голинський Григорій (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1112 Р.*).

Літо, 1943 р. Боївка УПА (біля 30 чоловік) напала на гарбарню (шкіряний завод) у містечку Тучин Гошанського району на Рівненщині. Німецька охорона заховалася у бункерах. Після цієї акції повстанці заволоділи великою кількістю шкіри (біля 100 фір). Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 31.*).

Літо, 1943 р. Сотня “Ярошенка” (сотенний – Бережний Олександр Матвійович, 1911 р. н., уродженець міста Острога Рівненської області) зорганізувала засідку на німців, які йшли грабувати навколишні села. Це сталося на дорозі, між селами Білашів і Точевики Острозького району. У результаті жорстокого і кровопролитного бою грабіжники втратили понад 40 осіб вбитими. Серед повстанців загинуло 4 - ри чоловіки і, серед них, ройовий “Чупринка” та три азербайджанці (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р.1 - 20 РГ*).

Літо, 1943 р. Чота “Кармелюка” із сотні “Ярошенка” (сотенний – Бережний Олександр Матвійович, 1911 р. н., уродженець міста Острога Рівненської області) зорганізувала засідку на німців, в урочищі “Пішанки”, між селами Верхів – Михайлівка (Острозький район) на автошляху Острог – Здолбунів Рівненської області. Невдовзі з’явилась легківка в супроводі двох мотоциклів з німцями. У результаті короткочасного бою всі німці були знищені. Серед вбитих було декілька німецьких офіцерів. За жертви серед повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 20 РГ; Дем’янчук Б. Нас покликала Україна. // Волинь, 1993. – 30 серпня.*).

Літо, 1943 р. Відділ УПА звів бій з німцями на колонії Кудрин (тепер села немає) Здолбунівського району на Рівненщині. Німці використали у бою авіацію. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 2 - а.*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА із відділу “Бористена” (курінний – Корінець Дмитро Васильович, 1913 р. н., уродженець села Завадів Стрийського району Львівської області) спалила два мости – один пішохідний, другий залізничний – у містечку Дубровиця на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22103 РДубр.*).

Літо, 1943 р. Боївка УПА під команду Макотери, уродження села Рясники Гошанського району Рівненської області, напала на німців, які везли вантажівками полонених, що мали відправлятися на підневільні роботи до Німеччини. В’язні були звільнені, а німці розбіглися. Це сталося на автошляху Рівне – Київ, неподалік села Підліски Гошанського району. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 31.*).

Літо, 1943 р. Сотня “Кучерявого” (сотенний – советський офіцер, із військово - полонених) декілька разів зорганізувала засідки проти німців на автошляху Рівне – Київ, між селами Антопіль і Бабин, на кордоні Гошанського і Рівненського районів Рівненської області. Були жертви у противника, кількість їх невідома. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 36 - 31.*).

Літо, 1943 р. Німці гнали награбовану худобу із села Вовкошів Гошанського району на село Великі Межирічі Корецького району на Рівненщині. Місцева боївка УПА під команду Пузирко Захара Степановича, 1918 р. н., уродження села Невірків Корецького району, напала на грабіжників в урочищі “Забавка”, між цими селами. Німці повтікали, а худобу повстанці забрали. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 40 - 50.*).

Літо, 1943р. Сотня “Тополі” (сотенний – прізвище невідоме, уродженець села Майків Гошанського району на Рівненщині) зав’язала бій з німцями і власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) в урочищі “Рогова”, поблизу села Симонів Гошанського району, які приїхали по сіно. У результаті бою декілька німців і власовців було вбито, 2 - ох потрапило у полон. Серед повстанців загинув чотовий сотні (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 40 - 110*).

Літо, 1943 р. Сотня “Лева” (сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гошанського району Рівненської області) зав’язала бій з німцями біля села Користь Корецького району на Рівненщині, які вибралися на грабунок ближніх сіл. У результаті бою було захоплено в полон 30 німців і розстріляно. Серед повстанців загинуло два чоловіки: Левчишин Микола Лукашович, 1923 р. н. і Мичко Олексій Захарович, 1918 р. н. – обидва уродженці села Бугрин Гошанського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31 - 53*).

Літо, 1943 р. Повстанці спалили тартак (лісопильний завод) у містечку Верба Дубнівського району на Рівненщині. Німці зловили “М”(мельниківця) Скрипнюка Василя і розстріляли, за сприяння повстанцям у проведенні цієї акції (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2159 РД - а*).

Літо, 1943 р. Сотня “Саблюка” (сотенний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) зорганізувала засідку на німців, які вирушили із села Теслугів на Козин Радивилівського району. Поміж цими селами повстанці зав’язали запеклий бій. Були великі жертви у німців. Серед повстанців жерв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 23-92 - а*).

Літо, 1943 р. Напад [відділу УПА] на дві вантажівки з поліцією, які поверталися до Степаня [селище Степань Сарненського району Рівненської області] (*УПА в світлі документів*

з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – Бмв, 1960. – С. 15. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 204).

Літо, 1943 р. У Яполоті [Костопільський район Рівненська область] під однією із вантажівок вибухнула міна, після чого, поліція була з трьох сторін заатакована. Із 30 людей (20 німців і 10 поляків), живими залишилися шестеро, із них 3 - х було поранених (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 15. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 205*).

Літо, 1943 р. Курінь “Бористена” (курінний – Корінець Дмитро Васильович, 1913 р. н., із села Завадів Стрийського району Львівської області) напав на німецький гарнізон у містечку Володимирець (Рівненська область) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1218 РР*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА в селі Верхів Острозького району на Рівненщині вбила німецького офіцера СС із частини, яка стояла під лісом, неподалік села. Сільські жителі таємно захоронили німця, щоб не було відплатної акції (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2104 РО*).

Літо, 1943 р. Німці з поляками йшли із с. Харалуг Корецького р-ну [Рівненська область] на село Великі Межирічі, цього ж району, і в урочищі “Товкачі”, що поблизу села Велика Харуча (тепер село Колодіївка Корецького району), їх перестріли повстанці. Зав’язався бій. За жертви невідомо (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 213*).

Літо, 1943 р. Відділ УПА зорганізував засідку проти німців в урочищі “Мальованка”, поблизу села Хотинь Рівненського району Рівненської області. У результаті

бою німці відступили. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 38*).

Літо, 1943 р.

Декілька польських поліцаїв приїхали із села Сатиїв Дубенського району в село Заріцьк Рівненського району [Рівненська область]. Вони зловили декількох місцевих підлітків і почали їх допитувати. На захист юнаків став повстанець – Федоришин Володимир Федорович, мешканець цього ж села. Зав'язався нерівний бій, у якому він загинув, але юнаки були визволені (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 211*).

Літо, 1943 р.

Боївка УПА (8 чоловік) напала на німецький постерунок (біля 40 осіб) у селі Великі Межирічі Кореського району на Рівненщині. У цьому бою було вбито лядвірта (намісник даної території) і голову німецької управи, решта німців втекла. Жертв серед повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 70*).

Літо, 1943 р.

Німці, в силі до 72 - ох солдатів і офіцерів, приїхали до лядвірта (намісник даної території) в Точевиках (Острозький район Рівненської області)...Наступ відділи УПА провели двома сотнями під командуванням "Крука" (курінний – Климишин Іван, уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) та "Кропиви" (курінний – Прошок Василь, уродженець села Городиловичі, тепер села немає, Сокальського району Львівської області). Керував боєм ...курінний "Крук"...В результаті бою було вбито та поранено чимало німців, які кинулись врозтіч. ... 27 німців було взято в полон разом з крайсяландвіртом - німцем.... У цьому бою приймала участь і сотня "Довбенка" (сотенний – Золотнюк Іван Матвійович, 1905 р. н., уродженець села Бродів Острозького району Рівненської області) і сотня "Чорноморця" (курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс. "Чорноморець", "Компанієць", уродженець села Хорів Острозького району Рівненської області). Серед повстанців загинули: Янчишин Петро Гнатович, пс. "Железняк", 1914 р. н. і Кухарчук Мефодій Арсенович

– обидва із села Милятин Острозького району; Міськов Василь Дмитрович, 1922 р. н., уродженець села Верхів Острозького району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 54, Зош. Р. 2 - 58, Зош. Р. 17-17, Зош. Р. 25 - 39; Тищенко Олег. Гурби: квітень 1944-го. – Рівне, 2005. – С. 137 – 138*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА під командою "Пшеничного" (командир – Варварук - Буксим Юрій Демкович, 1918 р. н., уродженець села Глинськ Здолбунівського району на Рівненщині) зав'язала бій з німцями на колонії Майдан (тепер села немає) Здолбунівського району. Відомостей за жертви немає (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 6 - 26*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА зорганізувала засідку проти німецької валки у селі Постійне Костопільського району на Рівненщині. У результаті бою серед німців були жертви. Повстанці жертв не мали (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 773 РК*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА (5 чоловік), уродженець села Стара Носовиця Дубнівського району на Рівненщині, напала на маляр (біля 20 осіб), які охороняли залізничний міст у селі Птича Дубнівського району. Напад не вдався, вартовий здійняв стрільбу і повстанці відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18 - 45*).

Літо, 1943 р.

Німці з поляками (біля 20 осіб) прийшли із села Малинськ Березнівського району у село Бронне, цього ж району [Рівненська область]. Бандити почали грабити і палити, а також, вбили мирного жителя Ковбара Сергія і його 6 - річного сина. Коли грабіжники поверталися назад їх зустріла місцева боївка УПА. Зав'язався бій, у якому награвоване добро було відбите. Поляки з німцями розбіглися. Повстанці добро роздали (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 208*).

Літо, 1943 р. Повстанці напали на німецьке господарство (штаатсгут) у селі Невіроків Корецького району [Рівненська область], яке охоронялось польською поліцією. Ляндвірту [намісник даної території] вдалося втекти. Повстанці забрали худобу. За жертви у ворога невідомо. Повстанці втрат не понесли (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 210.*)

Літо, 1943 р. У Млинівському районі [Рівненська область] відділ УПА, що складався, крім українців, з грузинів, узбеків та росіян, у бою з німцями забив 60 ворогів (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 52.*)

Літо, 1943 р. Неустійнений відділ УПА зорганізував засідку на німців з мадярами біля кладовища у селі Невіроків Корецького району на Рівненщині. У результаті бою німці відступили маючи великі жертви (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 35.*)

Літо, 1943 р. В одному з сіл Радивилівського району [Рівненська область] німецька адміністрація наказала виводити худобу. Наша боївка засіла на шляху, що ним їхали німці й поляки з забраною худобою. Грабіжників було коло 60. Розпочався бій, у висліді якого вбито 22 німаків, а близько 10 ранено. Здобуто зброю і відбито всю худобу (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 51.*)

Літо, 1943 р. На шляху Дубно – Крем'янець [Рівненська та Тернопільська області] повстанці спалили 14 авт і вбили коло 50 німців...Здобуто зброю, військовий виряд, одяг та взуття (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 52.*)

Літо, 1943 р. Повстанці зав'язали бій з німцями у лісі, поблизу села Верхів Острозького району Рівненської області. Німці повернули назад (*Бабій Степан. Луни повстанського краю. – Рівне, 2002. – С. 22.*)

Літо, 1943 р. Сотня “Чумака” мала бій з німцями й поляками у селі Панська Долина (тепер село Долина Млинівського району

Рівненської області). У повстанців жертв небуло. За жертви у ворога невідомо (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 212; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 29 - 103.*)

Літо, 1943 р. Відділ “Лайдаки” (курінний – Скуба Микита Іванович, 1917 р. н., уродженець села Бечаль Костопільського району Рівненської області) влаштував засідку на німців поблизу селища Степань Сарненського району Рівненської області, які їхали на мотоциклах і 2 - х грузових авто. У результаті бою німці понесли великі втрати у живій силі. Серед повстанців жертв не було, лише було декілька чоловік поранених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 37 – 89.*)

Літо, 1943 р. Відділ “Докса” (курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області) зав'язав бій з німцями й поляками в селі Копані Радивилівського району, які приїхали грабити мирне населення. Зав'язався бій. Ворог поніс великі втрати. У повстанців загинуло декілька чоловік і, серед них, Повх Василь Володимирович, 1923 р. н., Бойко Никон Логвинович, Герба Дмитро Логвинович – всі мешканці села Копані; Медвідь Степан Андрійович, 1920 р. н., мешканець села Крупець Радивилівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 – 11, 1730 Рад., 1999 Рад.; Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 212.*)

Літо, 1943 р. Сотня “Бурсака” (сотенний — уродженець Галичини) стала на охорону села Срібне Радивилівського району [Рівненська область], яке хотіли спалити німці з поляками. Зав'язався бій, у результаті якого ворог мав великі втрати, а решта втекла. Зі сторони УПА жертв не було (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 215.*)

Літо, 1943 р. Бульбівці перестріли німців у селищі Людвипіль (тепер смт Соснове) Березнівського району [Рівненська область]. Зав'язався бій. Жертв не було. Повстанці відступили (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 212*).

Літо, 1943 р. Сотня “Бурсака” (сотенний — уродженець Галичини) потрапила в німецьке оточення у селі Безодня Радивилівського району на Рівненщині. Зав'язався короткотривалий нічний бій. Повстанцям вдалося вирватися з оточення без людських втрат. У цьому бою був поранений один повстанець. За жертви у ворога невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 52*).

Літо, 1943 р. Відділ “Сіромахи” (командир відділу – Трохимчук Федір Прокопович, 1918 р. н., уродженець села Кідри Володимирецького району Рівненської області) зробив засідку на автошляху Володимирець – Великі Цепцевичі (Володимирецький район) на німців, які їхали на грузовому авто. Німецьке авто було зупинене і солдати роззброєні. Акція пройшла без єдиного пострілу (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. – 38 - 82*).

Літо, 1943 р. Курінь “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, уродженець селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) зробив засідку на німців з поляками, які гнали награбовану худобу. В урочищі “Чабани” поблизу села Коловерти Корецького району повстанці відбили награбоване, а грабіжники втекли. Один грабіжник загинув (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 212*).

Літо, 1943 р. Чота УПА під командуванням “Черкеса” [чотовий - Чикун Василь, уродженець села Бабин Гощанського району Рівненської області] зробила засідку на автошляху Київ - Рівне поблизу села Бабин. Колона вантажівок з німцями й поляками була обстріляна. Жертв у повстанців не було. За жертви у ворога невідомо. Повстанці забрали

4 авто (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 218*).

Літо, 1943 р. Німці приїхали на грузових авто грабити село Карпилівку Радивилівського району на Рівненщині. Автомобілі залишили на шосе, з яких вели прицільний кулеметний і мінометний обстріл сотні “Бурсака” (сотенний — уродженець Галичини), яка стояла у лісі, неподалік села, а більшість німців пішла в село. Сотня напала на німців у селі. У результаті бою нападники відступили і на автомобілях втекли назад у Радивилів (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 52*).

Літо, 1943 р. Німці пограбували село Майдан Дубнівського району на Рівненщині і коли грабіжники поверталися з награбованим добром назад їх обстріляв відділ “Хрона” (курінний – Медвецький Микола, уродженець міста Кременець Тернопільської області). Худобу і майно повстанці відбили і повернули місцевим жителям. Серед німців були жертви, а решта розбіглася. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22159 РД - б*).

Літо, 1943 р. Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) зорганізувала засідку на автошляху Дубно - Кременець поблизу села Шепетин Дубнівського району на Рівненщині. Невдовзі з'явилися німецькі карателі (2 танкетки і 7 авто з німцями, біля 300 осіб), які поверталися із кривавої акції в селі Студінка Дубнівського району, де вони пограбували і побили багатьох мирних жителів. Зав'язався запеклий бій, у якому грабіжники понесли великі втрати у живій силі (близько 100 чоловік). Повстанці взяли багато трофеїв, 2 танкетки і 1 авто знищене (легке). Наші не зазнали втрат, але відступили, бо підійшла підтримка (*Сергійчук. В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. – К., 1996. – С. 311; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 1; Р. 26 - 7, 26 - 59*).

Літо, 1943 р. За згодану співпрацю з УПА німці напали разом з польською поліцією (силою в 100 чоловік) на укр. населення Дворище [Дубнівський район] (10) дворів. Цивільне населення встигло без втрат вчасно сховатися. Відділ УПА, що перебував поблизу, зробив засідку і знищив 40 німців і польських поліцаїв без жодних втрат із свого боку (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи і матеріали – К., 1996. – С. 311*).

Літо, 1943 р. Бій з німцями в лісі у Володимирецькому районі [Рівненщина]. Німці з танком ішли через ліс, наші зробили засаду, завалили дорогу лісом і танк зупинили. За танком йшли німці – наші вбили 17 чоловік. Із наших загинув ройовий, який керував боєм. Танк був забраний повстанцями (*Шляхом боротьби за Україну // Волинь, 1996. – 22 листопада*).

Літо, 1943 р. Сотня “Сталевого” (сотенний – Шеремета Андрій, виходець із Галичини) роззброїла групу мадяр, які приїхали “половити рибку” у селі Мости Здолбунівського району на Рівненщині. Один із мадярів був вбитий, а решта була відпущена (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 25*).

Літо, 1943 р. Німці з мадярами оточили “Юнацький вишкіл” на хуторах поблизу села Буша Здолбунівського району на Рівненщині. На захист юнаків стала сотня “Сталевого” (сотенний – Шеремета Андрій, виходець із Галичини), яка без втрат вивела їх із оточення. Було вбито 20 мадяр і кількох німців. Відділ втрат не мав (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 25; Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 312*).

Літо, 1943 р. Німці прийшли грабити мешканців села Велика Совпа Березнівського району на Рівненщині. Їм на перешкоді стала сотня “Недолі” (сотенний – Трохимчук Степан Климентійович, 1909 р. н., із села Тучин Гошанського району Рівненської області). Зав’язався бій. Серед повстанців жертв не було. За жертви у грабіжників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 35 - 84*).

Літо, 1943 р. Місцеві боївки УПА під командою “Чорноти” (командир боївки – Місько Микола Лук’янович, 1922 р.н., уродженець села Гільча Українська Здолбунівського району на Рівненщині) і “Завірюхи” (командир боївки – Мандзюк Володимир, уродженець села Івачкове Здолбунівського району) знищила двох мадярів, які в складі групи із 5 - ти осіб приїхали на хутір Верхній, що неподалік села Івачкове Здолбунівського району, грабувати мирних жителів. Решта грабіжників втекла (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 42 - 38, Спр. 2300 Р3*).

Літо, 1943 р. Відділ “Недолі” (сотенний – Трохимчук Степан Климентійович, 1909 р. н., уродженець села Тучин Гошанського району Рівненської області) роззброїв німців (біля 15 осіб) у бункері в містечку Тучин. Бою і жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 17 - 22*).

Літо, 1943 р. Сотня “Бігуна” (сотенний – Костецький Анатолій Степанович, 1923 р. н., уродженець села Басів Кут Рівненського району Рівненської області) тричі напала на молочарню у селі Дядьковичі Рівненського р-ну Рівненської обл. Повстанці кожного разу забирали багато масла і лишали записку – “Valtman” (Лісовий чоловік). Боїв і жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 110*).

Літо, 1943 р. Сотня “Бігуна” (сотенний – Костецький Анатолій Степанович, 1923 р. н., із села Басів Кут Рівненського району Рівненської області) напала на німецьке господарство у селі Новий Двір Рівненського району. Охорона розбіглась і повстанці захопили 100 корів, 2 пари коней. Бою не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 110*).

Літо, 1943 р. Під с. Буша Мізоцького р-ну [тепер Здолбунівський район на Рівненщині] атакували німці разом з мадярами і поляками відділ УПА. Наш відділ з боєм вирвався з оточення...В часі бою вбито 20 мадяр і кількох німців... Відділ втрат не мав (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 312*).

- Літо, 1943 р. Відділ УПА розбив горілчаний завод у селі Зірне Березнівського району на Рівненщині. Було здобуто спирт (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1118 Р*)
- Літо, 1943 р. Під с. Бігаль [треба Бечаль] Деражнянського р-ну [тепер Костопільський район Рівненської області] трапилася сутичка між відділом УПА і німецькою поліцією в складі 200 чоловік. Ворог в страшній паніці розбігся, залишивши багато зброї і амуніції, 2 вбитими і 7 полоненими. Відділ УПА втрат не мав...(*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 312.*)
- Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА, із сіл Крилів і Черниця Корецького району Рівненської області, під командою “Вовка”, декілька разів робила засідки на німців на автошляху Рівне – Київ. Таким способом повстанці здобували зброю. Кількість жертв з обох сторін невідома (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34 - 68*).
- Літо, 1943 р. Відділ УПА зав’язав запеклий бій з німцями, які поверталися після грабунку села Коловерти Корецького району Рівненської області на село Великі Межирічі Корецького району. Це було в урочищі “Янівські облоги”, між селами Янівка (тепер село Іванівка) і Коловерти. Бій тривав цілу ніч. На ранок повстанці відступили. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34 - 40*).
- Літо, 1943 р. Бульбівці (члени формувань УПА) зорганізували засідку проти німців у селищі Людвипіль (тепер селище Соснове) Березнівського району на Рівненщині. Зав’язався невеликий бій і німці повтікали. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 7*).
- Літо, 1943 р. Сотня “Орла” (сотенний – офіцер советської армії, Корягін Іван) зорганізувала засідку на німців поблизу села Бронники Рівненського району Рівненської області, на автошляху Рівне – Луцьк. Незабаром з’явилася автоколона з німцями. Зав’язався жорстокий бій, у якому в німців були
- жертви, кількість їх невідома. Серед повстанців вбитих не було. Повстанці захопили багато зброї (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 16 - 57*).
- Літо, 1943 р. Відділ “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, із селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) зорганізував засідку проти німців (біля 100 осіб) в урочищі “Чабани”, поблизу села Коловерти Корецького району Рівненської області, які йшли на грабунок ближніх сіл. Зав’язався жорстокий бій, в якому загинуло 6 повстанців. Серед німців втрати були набагато більші (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1343 РБ - в*).
- Літо, 1943 р. Чота із сотні “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) під керівництвом “Нечая” (чотовий – Стець Василь Андрійович, 1922 р. н., із села Мартинівки Дубнівського району) напала на продуктовий склад у містечку Вербі. Повстанці набрали 22 підводи продуктів і благополучно повернулись до штабу. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 59*).
- Літо, 1943 р. Німці з поляками приїхали на хутір Гниди поблизу села Башарівки Радивилівського району. В цей час на постуї тут була сотня УПА. Зав’язався бій, у якому ворог поніс великі втрати. Жертв у повстанців не було (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 218*).
- Літо, 1943 р. Відділ “Стального” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс.”Ярема”, “Тиміш”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області) пустив під укіс німецький потяг з продуктами неподалік смт Рокитного Рівненської області. Повстанцям вдалося захопити багато продуктів і зброї. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 22 - 23*).

- Літо, 1943 р.** Місцева боївка УПА під командою “Іскри” (командир боївки – Васильчик Василь Іванович, 1918 р. н., уродженець села Орв’яниця Дубровицького району Рівненської області) зробила засідку на німців на хуторі, поблизу села Орв’яниця, які приїхали грабити місцеве населення. У результаті бою грабіжники були знищені, а декільком німцям вдалося утекти і викликати допомогу з містечка Дубровиці. Повстанці без бою відійшли. Жертв у боївці не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 49*).
- Літо, 1943 р.** Місцева боївка УПА зробила засідку у селі Мала Городниця Млинівського району [Рівненська область] на німців з поляками, які їхали грабити село на 2 вантажівках. Зав’язався бій, в якому був убитий німецький водій і спалене одне авто. Жертв у повстанців не було. Решта німців з поляками втекла (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 212*).
- Літо, 1943 р.** Сотня “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, із села Колоденка Рівненського району Рівненської області) мала бій з німецькими окупантами в селі Дуліби Гошанського району на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 21 РГ*).
- Літо, 1943 р. (кінець)** Відділ УПА зав’язав бій з німцями на березі, між селами Мале Дерев’янче і Білашів Острозького району на Рівненщині. Майже всі німці були знищені (більш ніж 30 злочинців). Декільком вдалося утекти. Серед повстанців жертв не було (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 60*).
- Літо, 1943 р.** Відділ УПА напав на німецьку охорону (11 осіб) дерев’яного мосту через річку Горинь у містечку Тучин Гошанського району на Рівненщині. Охоронці здалися. Повстанці забрали зброю та уніформу і відійшли (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 31*).
- Літо, 1943 р.** В с. Телікруго [такого села не виявлено] Рівненського р-ну було вбито лядвирта. Німці зробили напад на ліс, в якому перебував відділ УПА. Німці попали в заготовлену...засідку і під перехресним вогнем панічно втекли, залишивши 8 вбитих і двох полонених. Відділ УПА втрат не мав. Здобуто 1 кулемет, зброю і амуніцію...(*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 312*).
- Літо, 1943 р.** Місцева боївка УПА під командою “Миколи” (командир боївки – Ткачук Василь, із села Почапки Острозького району на Рівненщині) зав’язала бій з мадярами (біля 50 осіб) в селі Мошаниця Острозького району, які охороняли залізну дорогу. На підмогу мадярам під’їхав бронепоезд із села Кривин Славутського району Хмельницької області. Серед повстанців був вбитий один чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 8*).
- 02. 09. 1943 р.** Бій відділу УПА в Костопільському надрайоні [Костопільський, Березнівський, Рівненський райони Рівненської області] цілу ніч. Німці відступили в підрайон “Ліс” (*ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 36 – Арк. 37*).
- 04. 09. 1943 р.** Дня 4. ІХ. 43 р. над’їхали до с. Березьки - Гори, Млинівського району [Рівненщина], забирати копи з фільварку [німецьке господарство]...Відділи УПА нежданно наскочили на них і знищили коло 19 німців, решта панічно втікла (*ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 5 - а*).
- 05. 09. 1943 р.** Повстанці порозвалювали всі мости від с. Бистричі [Березнівський район Рівненської області] до смт Березне і порвали телеграфний провід на цьому проміжку (*ЦДАГО. Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 36 – арк. 37*).
- 06. 09. 1943 р.** Повстанці в Костопільському надрайоні в районі “Іскра” [Рівненщина] порозвалювали всі мости, які були головні дороги були перекопані і позавалювані деревами (*ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 36 – Арк. 37*).

07. 09. 1943 р. Дня 7. XI. 43 р. відділ УПА зробив засідку в с. Крупці, Радивилівського району [Рівненщина], над асфальтом Радивилів - Дубно. Спалено три автомашини, а одну забрано до УПА. Кількох німців було убито (РДА: Ф: Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 5 - а).
07. 09. 1943 р Відділ УПА зробив [повторно] засідку на автошляху Дубно-Радивилів неподалік села Крупець [Радивилівський район Рівненської області] на німців і маляр, які поверталися із акції із села Крупець, яке вони частково спалили. В результаті бою 18 ворогів було вбито (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 5 - а).
08. 09. 1943 р. В Олександрійському районі [тепер Рівненський район Рівненської області] було зроблено засідку на авто німецьке. 2 німці було вбито, забрана зброя (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 6 - а).
10. 09. 1943 р. 10. 9. 43 р. спалено штатсгут [німецьке господарство] “Новини” Межиріцького району [тепер Корецький район на Рівненщині] (ДАРО: Ф: Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 7 - а).
15. 09. 1943 р. В м. Корці [Рівненщина] вдень на вулиці застрілено німецького поліція (ДАРО: Ф: Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 5).
15. 09. 1943 р. 15. IX. 1943 р. повстанці розібрали залізничну колію на відтинку Сарни - Малинськ [Рівненщина] (ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 36. – Арк. 37).
16. 09. 1943 р. Три сотні УПА і, в тому числі, “Босоти” [сотенний – Токар Матвій Іларіонович, 1909 р. н., уродженець села Боремель Демидівського району Рівненської області] і “Вишні”, зробили засідку на німецьку моторизовану піхоту на відтинку сіл Боремель - Новосілки [тепер село Набережне] - Золочівка - Пашева [Демидівський район Рівненської області], і зав’язався запеклий бій, в якому було вбито 43 і 17 ранених німців. Через трохи німцям під’їхала підмога 40 машин, але наступ був відбитий.
- З нашої сторони 9 вбитих і 6 ранених (РДА: Ф: Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 5 а; ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 52 - 52 зв.).
16. 09. 1943 р. В м. Корці [Рівненщина] боївка СБ забрала місцеву лікарню, а саме: хірургічні інструменти, медикаменти, та три санітарки (ДАРО: Ф. Р. –30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 5. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 258).
17. 09. 1943 р. В с. Липках [Гошанський район на Рівненщині] ліквідовано [повстанцями] будинок штатгугу [німецьке державне господарство] (ДАРО: Ф. Р. –30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 5. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 258).
18. 09. 1943 р. 18. XI. 43 р. Козинська сотня зробила засідку над асфальтом між селом Михайлівка – Ситно, Радивилівського району [треба с. Ситне, Рівненщина]. Ця сотня заатакувала 15 машин з мадярами: спалено дві машини та вбито 9 мадярів, в тому числі 2 майори. Мадяри підібрали трупи і поїхали на Броди [Львівщина] (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 2).
20. 09. 1943 р. Відділи “Сторчана” (курінний – Степчук Олександр Терентійович, 1918 р. н., уродженець села Межиріч Острозького району Рівненської області) і “Довбенка” (курінний – Золотнюк Іван Матвійович, 1905 р. н., уродженець села Бродів Острозького району Рівненської області) напали на село Грем’яче Острозького району, де поляки з німцями хотіли змолотити награвоване збіжжя. Зав’язався бій. У результаті бою було знищено біля 50 поляків. Через деякий час німцям надійшла підмога і повстанці відступили. Серед повстанців було вбито 2 чоловіки (РДА: Ф. Р – 30. – Оп. 2. Спр. 41. – Арк. 4; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 54).
21. 09. 1943 р. Повстанці зробили засідку на автошляху Дубно - Радивилів [Рівненщина]. Їхала автоколона з мадярами. Було спалено 3 машини, пошкоджено і вбито понад 50

мадярів і, в тому числі, декілька офіцерів. Із наших був поранений і повстанець. Мадярам над'їхала допомога і наші відійшли (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. Арк. 5-а).

22. 09. 1943 р.

22 вересня 1943 р. на с. Лизяна [Березнівський район Рівненської області] напало 30 польських бандитів [польські шовіністи, які служили німцям], які почали грабувати селян. В обороні села виступив самооборонний відділ. В бою вбито 10 напасників, решту розігнано (Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 74).

27. 09. 1943 р.

Під час ліквідації держгоспу [німецьке державне господарство] в с. Понебеж [правильно село Понебель Рівненського району Рівненської області]...знищено 2 поляків (Сергійчук Володимир. Трагедія Волині. – К., 2003. – С. 116).

27. 09. 1943 р.

Сотня УПА з куреня “Кропиви” [курінний – Процюк Василь, уродженець села Городиловичі, тепер села немає, Сокальського району Львівської області] зробила напад на маєток у с. Розваж [Острозький район Рівненської області]. Здобуто багато продуктів і худоби. Втрат із наших не було (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 7).

29. 09. 1943 р.

Сотня УПА з куреня “Кропиви” [курінний – Процюк Василь, уродженець села Городиловичі, тепер села немає, Сокальського району Львівської області] зробила повторний напад на маєток у с. Розваж [Острозький район Рівненської області]. Знову здобуто багато продуктів, зерна і худоби. Втрат із наших не було (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 7).

29. 09. 1943 р.

На відтинку Рівне - Корець відібрано від німців одну легкову машину (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 97 - 105. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 223).

31. 09. 1943 р.

31 вересня 1943 р. дві чоти азербайджанців, які перейшли до УПА із Здолбунова (Рівненщина) 30 вересня, разом із чотою УПА розбили німецьку експедицію, яка приїхала до села біля Острога. Німці втратили 50 вбитих,

(втім ляндрівта) 200 втекло. Азербайджанці втратили 4 - х вбитих, частина українців мали забитих і ранених (Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. – К., 1996. – С. 361 - 362).

Вересень, 43 р.

Німці з поляками приїхали грабити хутори поблизу села Радухівка Рівненського району Рівненської області. Тут їх зустрів відділ “Узбека” (сотенний – Павлонюк Василь Макарович, 1923 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області). У результаті бою грабіжники понесли великі людські втрати. Серед повстанців було вбито 5 чоловік. Тоді загинули: Мишков Василь Андрійович, уродженець села Радухівка; Доманський Михайло Кузьмович, 1925 р. н., уродженець села Дерев'яне Рівненського району; Червоний Іван Самсонович, уродженець села Радухівка; Карпук Андрій, уродженець села Старожуків Рівненського району (Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 141 - 142; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2029 РР).

Вересень, 43 р.

Місцева боївка УПА вбила німецького ляндрівта у селі Городок [Рівненський район Рівненської області] (Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 74).

Вересень, 43 р.
(кінець)

У селі Новосілки Клеванського району (тепер Рівненський район Рівненської області) сотня “Орла” (сотенний – советський офіцер, Корягін Іван, уродженець Східної України) і чота “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, із села Колоденка Рівненського району) зробила засідку на німців з поляками, які їхали танкеткою, на 5 важких авто, а також мотоциклах. У результаті бою німці втратили біля 27 осіб. Серед повстанців загинуло декілька чоловік. Тоді загинули: Дашик Микола Філімонович (село Новостав-Дальній Рівненського району), Захарчишин Володимир Фокович (село Дерев'яне Рівненського району) і невідомий повстанець, узбек по національності (Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 202; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 51, Зош. Р. 23 - 55).

Вересень, 43 р. Відділ “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1919 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині) підірвав німецький ешелон із зерном між станціями Антонівка і Тутовичі Володимирецького району. Мешканці із навколишніх сіл розбивши вагони розібрали зерно. Невдовзі над’їхали німці із Антонівки і зав’язався бій. Повстанці відступили втративши 2 чоловіки вбитими. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 21 - 30*).

Вересень, 43 р. Бої УПА з окремими підрозділами німецької каральної експедиції під командуванням фон дем Баха - Залевського тривали ще й у вересні 1943 року... Так у бою в Острозі [Рівненщина] повстанці знищили 32 карателі (*Стародубець Г. М. ОУН (б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941 – 1943 рр). – Т., 2002. – С. 111*).

Вересень, 43 р. Чота УПА, з валкою возів, мандрувала на Полісся. Поблизу с. Оржів [Рівненський район Рівненської області] мала бій з мадярами, що охороняли залізничну колію. Мадяри втекли і повстанці спокійно пішли далі (*Руцький Микола. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 81*).

Вересень, 43 р. (кінець) Відділ УПА оточив німців з поляками і азербайджанцями між селами Точевика і Велике Дерев’янче Острозького району на Рівненщині. Азербайджанці перейшли на сторону повстанців. У результаті бою в німців були великі жертви. Частині поляків вдалося утекти. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 63*).

Вересень, 43 р. Відділ “Дубового”, сотня “Орла” і ще одна сотня із Волині хотіли захопити містечко Клевань – І Рівненського району Рівненської області. У результаті бою повстанцям не вдалося розбити ворожий гарнізон. За жертви у противника невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 5 - 3*).

Вересень, 43 р. Сотня “Орла” (сотенний – советський офіцер, Корягін Іван) зорганізувала засідку на німців поміж селами Підгірці і Плоска Рівненського району Рівненської області, які їхали із села Гуменники на село Пересопниця. Це була колона німецьких карателів (жовті собачі голови на кузовах авт) 2 вантажівки із солдатами, 2 легківки і 2 мотоцикли. Перед цим повстанці спалили дерев’яний міст на річці Стубелка і чекали ворога. Зав’язався запеклий бій, в якому німці втратили вбитими 16 офіцерів. Серед повстанців загинув “Цибуля” (узбек по національності). Військову техніку повстанці забрали. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 5 - 3*).

Вересень, 43 р. Сотня “Калини” (сотенний – Ткачук Тимофій, 1919 р. н., уродженець села Береги Млинівського району на Рівненщині) мала бій з німцями, які приїхали по збіжжя, на хутір Сінокоси, що поблизу села Береги Млинівського району. У результаті бою в німців було вбито близько 20 осіб, а серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 80*).

Вересень, 43 р. Сотня “Ворона” (командир – Цьона Микола, із Галичини) мала бій з німцями в с. Сторожів Корецького р-ну. У цьому бою загинув повстанець із села Великий Олексин Рівненського р-ну Аверін Василь Михайлович, 1921 р. н., пс. “Орел” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 43*).

Вересень, 43 р. Сотня “Тура” та загін “Жука” – мали бій біля с. Точевика [Острозький район] з німцями. Було вбито декілька німців. Німці відступили (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001. – С.43*).

Вересень, 43 р. Сотня “Калини” (сотенний – Ткачук Тимофій, 1919 р. н., із села Береги Млинівського району на Рівненщині) повторно мала жорстокий бій з німцями, на х. Сінокоси, що поблизу с. Береги. Німці напали на сотню. Повстанці відступили втративши 1 вбитим, 2 були поранені (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 80*).

**Вересень, 43 р.
(кінець)**

Відділ УПА напав на спиртзавод у селі Сатиїв Дубнівського району Рівненської області, який охоронявся німцями, власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) і польськими шуцманами. Охорона була перебита, спиртзавод був спалений. Серед повстанців жертв не було (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 143; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 16 - 1).*

01. 10. 1943 р.

Сотня Негуса [сотенний – Олеськів Сергій, 1918 р. н., уродженець села Назавизів Надвірнянського району Івано-Франківської області] вночі наскочила на Головницький [село Головниця Корецького району на Рівненщині] штатсгут [німецьке господарство] під советською маркою... Підходячи під штатсгут зняли польську варту; два чоловіки забрали в них два кріси і дві гранати, лядвїрт [територіальний намісник] через вікно без шапки втік...Після втечі лядвїрта він повідомив німців, які стали стріляти, а ляхи порозбігалися. Деяка частина ляхів, що була по вишках в забудуванні згоріла. Результат слідує: спалено всі холодні будинки... Забрано до ста двадцяти шт. рогатої худоби, до 70 коней і 50 шт. свиней... Один німець вбитий, до 15 ляхів...З нашої сторони один ранений (*ДАРО: Ф. Р. –30. – Оп. 2. – Спр. 15. – арк. 11-13. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 266).*

01. 10. 1943 р.

На Сименівських хуторах (район Гоща) [треба Симоновські хутори, поблизу села Симонів Гощанського району Рівненської області] заквартирувався відділ Лева [сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гощанського району Рівненської області] під командою Гонти. Біля 3 - ї години ранку їхали армяне по сіно, де їхня розвідка наткнулась на нашу заставу в складі чоти, причому були обстріляні цією заставою...Зараз після цієї стрілянини з Гощі над'їхало понад 100 армянів, які...спалили 24 господарства, із населення вбито 5 осіб та один впав жертвою із стрільців...(*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 97 - 105. Цит. за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 209).*

01.10. 1943 р.

1 жовтня 1943 р. в селі Точевики (Острозький район Рівненської області) був бій відділу української збройної самооборони (сотня “Тура” та загін “Жука”), із загоном німців (ляндвїрт із охороною), що приїхали грабувати. В бою загинуло коло 50 німців (за іншими даними 21), 8 було ранених, 5 попало в полон, а 20 втекло. У цьому бою були жертви із повстанців і, в тому числі, кухар “Булка” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 67; Літопис УПА. Нова серія – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164, 308; Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001. – 43)*

01. 10. 1943 р.

Дня 1. X. 1943 р. до м. Степаня [Сарненський район Рівненської області] прибуло з Малинська [Березнівський район Рівненської області] 40 козаків, які заявили, що дня 1. X. 43 о години 3 - ї рано вони постріляли всіх німців, які були в Малинську, забрали зброю, амуніцію та інше військове приладдя та прибули сюди, щоб вступити в УПА для спільної боротьби проти німців і більшовиків. Козаки з собою привезли: три тяжкі кулемети “максими”, 4 - ри легкі кулемети, 3 фінки, 2 МП - і [німецькі], 35 крісів, 2 гранатомети, понад 150 гранат до гранатом., більше 30 000 амуніції до крісів (*ДАРО Ф. Р. 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 27).*

03. 10. 1943 р.

3 жовтня 1943 р. Радивилівський відділ української збройної самооборони [Радивилівський район Рівненської області] звів бій з німецькими грабіжниками. Вбито 9 німців та 2 ранено (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 197).*

03. 10. 1943 р.

3 жовтня 43 року загонами “УПА” був проведений напад на наш табір [табір військово - полонених в місті Дубно Рівненської області]... Понад 5 тис. в/п загони “УПА” забрали в різні напрямки по бандерівських загонах (*ЦДАГО: Ф. 1. – Оп. 23. – Спр. 930. – Арк. 173 - 174. Цитовано: Літопис УПА Нова серія. – Т. 4. – Київ - Торонто, 2002. – С. 92. Дослівний переклад автора із російської мови).*

03. 10. 1943 р. 3. X. 43 р. районним СБ (Служба Безпеки) та сотнею Цимбала був зроблений напад на м. Остріг (присілок Більмаж, Острозького району Рівненської області). Напад дуже добре вдався. Забрали понад 40 свиней, 3 коней, 12 штук рогатої худоби, понад 20 штук невикористаних шкір.... *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 24 - 17; ДАРО: Ф: Р. –30. – Оп. 2. – Спр. 39. – Арк. 48. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 294).*
04. 10. 1943 р. До с. Хорова р-ну Острівського [Рівненщина] прибуло 150 поліцистів східняків та 50 німців і почали грабити людське майно і брати на полі картоплі. Поблизу стояла теренова чота в числі 13 осіб з крісами, які відкрили по ворогові вогонь. В висліді бою згинув наш один стрілець та один ранений. Здобуто 3 кріси вбито 1 німця двох поліцистів взято в полон *(ДАРО: Ф: Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 224).*
05. 10 1943 р. Цієї ночі в Головніцькому [с. Головниця Корецького району на Рівненщині] штаатсгуті [німецьке господарство] згоріли скирти збіжжя *(ДАРО: Ф: Р. –30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 14 - 16. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 277).*
05. 10. 1943 р. 5 жовтня 1943 р. сотня Української самооборони обстріляла в с. Боярці...[Млинівський район на Рівненщині] грабіжницький відділ 50 німців з ляндрівтом [територіальний намісник] на чолі. В бою згинув 1 німець, а 1 був ранений *(Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 197).*
05. 10 1943 р. 3 с. Грушвиці в напрямі Дятківич [треба село Дядьковичі Рівненського району Рівненської області] їхало 3 легкових машини з німцями. По дорозі зустріли друга з рай. жандармерії СБ Запорозжя, який готовився до оборони. Несвочасність уможливила німцям його переловити. При роззброєнні друг Запорозжець удачно ранив німця в руку в якій він держав пістоля. Паніка спричинена пораненням уможливила втечу друга
- Запорозжя, лише в бігу його легко ранили. Німці поїхали в напрямку Рівного *(ДАРО: Ф: Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 224).*
05. 10. 1943 р. 5. X. 1943 р. – УПА наскочила на райцентр Козин [Радивилівський район Рівненської області]. Заходами Дубенського надрайонового і Козинського районного СБ [Служба Безпеки] зліквідовано в Козині районну управу, канцелярію ляндрівта [територіальний намісник], кооперативну базу. Забрано...документи, 5 друкарських машин, телефонічний апарат, папір, 3 пари коней, 4 пари упряжі, 2 брички, 1 віз, 6 цен. солі, 11 цен. цукру...і інші дрібні речі *(Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164-197; ДАРО: Ф: Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 97-105. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 208;).*
05. 10. 1943 р. В с. Аршичині р - н Млинів [Рівненщина] ходило 8 німців, яких стрінули наші друзі і почали по них стріляти, але вони втікли до Млинова *(ДАРО: Ф: Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 224).*
06. 10. 1943 р. 6 жовтня відділ УПА сотні “Гордієнка” [сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, із м. Рівного] напала на німців, які поверталися з грабунку, в с. Коківець [такого села не виявлено у Корецькому районі Рівненської області]. Забито 6 німців і поляка *(УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 21-23. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 217).*
07. 10 1943 р. В с. Тарнавці р-н Козин [тепер Радивилівський район Рівненської області] німці приїжджали до того місця де був зірваний міст. Після цього трактором возили на те місце землю *(ДАРО: Ф: Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 46).*
08. 10 1943 р. В Дерев’янському лісі [поблизу села Дерев’яне Рівненського району Рівненської області] забито одного німця і одного ранено в ногу, йому зробили перев’язку

і пушено. Ці німці були з Клеванської ортскомендатури [селище Клевань - І Рівненського району] (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 52).

08. 10. 1943 р.

8 жовтня 1943 р. відділ УПА оточив і розбив в с. Броневики...[треба село Бронники Рівненського району Рівненської області] групу німців. Здобуто коні й інше майно (Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164-197).

08. 10 1943 р.

170 німців наїхали на с. Коловерть [треба село Коловерти Корецького району Рівненської області],... і їм дали бій сотні М. Скорупського [сотенний – пс. “Макс”, із села Антонівці Шумського району Тернопільської області], “Негуса” [сотенний – Олеськів Сергій, 1918 р. н., із с. Назавизів Надвірнянського р-ну Івано-Франківської області] і “Скирди”. Німці і поляки відреклися “здобичі” почали тікати на Межирічі [треба село Великі Межирічі Корецького району Рівненської області]. Ворожі втрати такі: 1 щуцман і 4 німці та, крім тих вбитих, ще кілька тяжко ранених. З нашої сторони ранений один повстанець (ЦДАГОУ: Ф. 62. – Оп. 1. – Спр. 1299. – Арк. 114. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 204; Скорупський М. Туди де бій за волю. – К-Лондон-Париж - Торонто - Нью Йорк - Сідней, 1992. – С. 173).

08. 10. 1943 р.

Сотні М.Скорупського (пс. “Макс”, с. Антонівці Шумського району Тернопільської області), “Негуса” (сотенний – Олеськів Сергій, 1918 р. н., уродженець села Назавизів Надвірнянського району Івано - Франківської області), “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, із м. Рівного) і “Скирди”... напали на райцентр Межирічі (тепер с. Великі Межирічі) Корецького району Рівненської області. Німці (близько 100 осіб) сильно боронилися в окопах і бункерах. Зліквідувати їх не вдалося, але повстанці обчистили фільварок (німецьке господарство) і спалили його. Повстанці взяли багато худоби і коней. Серед повстанців 1 був вбитий і було 5 - легко ранених і, серед них, Стасюк Олександр Семенович, 1924 р. н., пс. “Веселий”, із села Блудів (тепер село Світанок) Корецького району. У німців загинуло 7 чоловік

(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 10 - 47, 32 - 24; Скорупський М. Туди де бій за волю. – К., 1992; Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 225; ЦДАГОУ: Ф. 62. – Оп. 1. – Спр. 1299. – Арк. 114. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 204).

09. 10. 1943 р.

Із загону ім. Коновальця вислано 9 жовтня (1943 р.) відділ у силі одної чоти на засідку при шляху Рафалівка – Володимирець (Володимирецький район Рівненської області)... В загальному німців нараховувалося до 200 чоловік. Німці не зводячи бою втікли. У полон до повстанців потрапило 11 німців і пререкладач полька. Усі вони були страчені. Повстанці здобули танк. (За іншими даних нараховувалося біля 300 німців) (Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 197; Гурій Бухало. Чи воювала Українська Повстанча Армія з німецькими фашистами? // Волинь. – 2005. – 9 вересня; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. Зош. Р. 38 – 13; ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 15).

09. 10. 1943 р.

Німці, у кількості близько 20 чоловік, поверталися із грабiжницької акції (пограбували і вбили трьох мирних жителів у селі Козлин Рівненського району Рівненської області) на село Шубків Рівненського району, звідки вони приїхали. У лісі, між селами Козлин і Дубини Рівненського району, на грабiжників була влаштована засідка місцевою боївкою. Зав’язався жорстокий, короткотривалий бій, в якому нападники були майже повністю знищені. Одному злочинцю вдалося втекти, який надвечір привів німців палити і вбивати мирних жителів села Козлин, як відплатну акцію. Місцева боївка УПА, яка була у селі, стала на захист мирних жителів. Зав’язався знову жорстокий бій, в якому німці понесли великі втрати. Жертв серед повстанців не було. Після цих боїв німецькі карателі до села Козлин не появлялись побоюючись зустрічі з повстанцями (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2280 PP, 2736 PP).

10. 10. 1943 р. 10 жовтня 1943 р. невеличкий відділ збройної самооборони зробив засідку на німців і ляхів, що не один раз приїздили грабувати с. Городницю Острожецького р-ну [тепер Млинівський район Рівненської області] В перестрілці вбито 1 німця і 2 ляхів (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 197.*)
10. 10. 1943 р. 10 жовтня... німці спалили ціле село Олешев [треба село Голишів Рівненського району Рівненської області] за те, що хтось підложив міну під товарний потяг недалеко села (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. С. 46.*)
11. 10. 1943 р. У селі Невіркові Межиріцького, тепер Корецького, району на Рівненщині, була випадкова зустріч між нашими повстанцями з козаками (власовці – російські шовіністи, які служили німцям). Повстанців було 4, а козаків 12. З ворожої сторони жодних втрат, а з нашої 1 вбитий, 1 ранений. Тоді загинув повстанець – Козачок Петро Андрійович, 1921 р. н., пс. “Ясен”, уродженець села Невірків (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1502 РК; ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 44.*)
13. 10. 1943 р. 13 жовтня 1943 р. до с. Нарасва Дубнівського р-ну приїхали на 15 автомашинах німецько - польські погромщики. Тут заатакувала їх сотня “Саблюка” (сот. – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець с. Теслугів Радивилівського р-ну Рівненської обл). У бою вбито 2 німців, решта втікло. Зі сторони повстанців загинуло декілька чоловік і, серед них, Сухолейстер Олександр Йонович, 1927 р. н., із с. Гірники Дубнівського р-ну (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164-197; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1784 РД, 1786 РД.).*)
15. 10. 1943 р. 15 жовтня 1943 р. відділ “Шавули” [курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, смт Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району] звів бій з німцями, які пограбували й спалили до тла с. Боршівку на Костопільщині [Рівненська область] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 270.*)

15. 10. 1943 р. 15 жовтня 1943 р. прибуло до с. Срібного [Радивилівський район Рівненської області] 50 німців під проводом лядвїрта [намісник території]. Вони почали стріляти й грабувати населення. До бою з погромщиками виступило 10 членів місцевої СБ [Служба Безпеки]. Бій тривав більш як годину. Німці втратили 13 чоловік і відступили. По українській стороні було 2 легко ранених (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 197.*)

15. 10. 1943 р. Відділ УПА напав на німців на ст. Антонівка [Володимирецький район Рівненської області]. І тоді було вбито 10 німців і 5 поранено. Зі сторони повстанців втрат не було (*ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 366 – арк. 42.*)

- 15-18. 10. 43 р. 15-18 жовтня відбулись сильні бої УПА в Колківському [тепер Маневецький район Волинської області], Степанському тепер Сарненський район Рівненської області], Деражнянському [тепер Костопільський район Рівненської області], Цуманському [тепер Ківерцівський район Волинської області] р-нах., бої біля Стара Рафалівка [Володимирецький район Рівненської області], Журавники [правильно село Журавичі Ківерцівського району Волинської області], с. Берестяни [треба село Берестяне, Ківерцівський район Волинської області]. У цих боях брав участь к-р “Циган” [сотенний – Цинко Павло Максимович, 1921 р. н., уродженець села Вільгір Гошанського району Рівненської області] (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 44.*)

20. 10. 1943 р. 20 листопада 1943 р. батальйон німецьких грабіжників прийшов у с. Будераж [Здолбунівський район Рівненської області] грабити. Загони УПА розбили й розігнали гітлерівців. Плїч - о - плїч з ними були делегати І Конференції поневолених народів Східньої Європи і Азії, яка в цей час там проходила (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 77.*)

20. 10. 1943 р. Відділ УПА мав бій з німцями і мадярами поблизу села Бережниця Дубровицького району на Рівненщині. У повстанців були жертви (*Український історичний календар. Серпень // Волинь. – 2005. – 13 жовтня.*)

21. 10. 1943 р. 21 жовтня 1943 р. в с. Порозово, Здолбунівського району [тепер Рівненський район Рівненської області] теренова сотня української самооборони вщент розбила відділ 16 німців, які їхали грабувати с. Тайкури [Рівненський район]. Було взято у німців зброю, одягу й 3 автомашини. В цьому бою відзначився відділ азербайджанців при УПА під командою чотового Альоші... В бою загинув 1 азербайджанець (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 197*).
26. 10. 1943 р. Сотня “Грабенка” відділ “Острога” напала на с. Олександрія [Рівненський район Рівненської області] і здобула багато харчів (цукор, продукти) (*ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 366 – Арк. 52*).
- 27.10. 1943 р. 27. X. 1943 р. [по інших даних це було 5.X. 43 р.] відділ “Берези” [сотенний – офіцер советської армії] обстріляв з гармат велику ватагу німців [німецьку автоколонну із 5 авт з живою силою і бойовою технікою], що грабували с. Добриводи... [Радивилівський район на Рівненщині]. Німаків було понад 50 осіб, були також поляки... Між ними був також ляндріт. Німці забрали в селі 69 штук худоби, 12 штук свиней, 12 штук овець і багато домашньої птиці, також кілька коней (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 197; ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 226*).
28. 10. 1943 р. 28. 11. (43) націоналісти напали на німецькі пости охорони концтаборів [терен Рівненщини]. Після обстрілу німці розбіглись від таборів. Всі арештанти – націоналісти, із таборів утекли (*Літопис УПА. Нова серія – Т. 4. – Київ – Торонто, 2002. – С. 120. Дослівний переклад автора з російської мови*).
28. 10. 1943 р. Сотня “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, уродженець с. Колоденка Рівненського району Рівненської області), в кількості біля 80 вояків, влаштувала засідку на автотрасі Рівне – Костопіль, неподалік села Три Копці Рівненського району. По автошляху із міста Костополя Рівненської області на місто Рівне їхала колона із 14 грузових авто з солдатами і офіцерами СС і СД (по даних із захоплених документів). При під’їзді до місця засідки застрочили

31. 10. 1943 р.

кулемети і пролунали постріли гвинтівок повстанців. Колона була зупинена. Перша автомашина, що була на чолі колони, прорвалася на Рівне, а остання, дванадцята, що була у хвості колони, розвернулася і втекла на Костопіль. Решта німців вчинила відчайдушний опір, але всі вони були знищені вогнем народних месників. Жорстокий бій тривав близько однієї години. У цьому бою було знищено понад 60 чоловік і, серед них, 45 офіцерів (оберлейтенантів і лейтенантів) і 2 полковники. Один офіцер (гауптман) був на прізвище Мюллер. Повстанці захопили 45 автоматів, 2 чеських кулемети, 9 маузерів, рацію і багато документів. Усі автомашини були спалені. При відході на місце постою повстанці були обстріляні німецькою допомогою, яка над’їхала з міста Рівного і тоді загинув один повстанець (пс. “Дуб”), із села Бармаки Рівненського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2280 РР; 2544 РР; Денищук Ф. Правда не поляже, а про себе розкаже // Волинь, 1996. – 11 жовтня*).

В село Новосілки район Клевань, тепер Рівненський район Рівненської області, з Гуменник (Рівненський район) приїхало 5 ляхів, озброєних в кріси, пістолі та гранати і почали грабувати людей. Відділ УПА їх заатакував. Внаслідок цього було вбито 3 ляхів, а 2 втікло. З нашої сторони впало 2 - х стрільців та ранено одного селянина. При цьому здобуто два коні з возом, пограбоване людське майно, два кріси, десятку, револьвер та багнет. Серед повстанців був поранений Остапович Олексій Павлович, 1923 р. н., пс. “Чижик”, із села Білів Рівненського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 5 -39, Зош. Р. 23 - 68; ДАРО: Ф. Р-30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 231 - 236*).

Жовтень, 43 р.

Сотня “Саблюка” (сотенний – Качан Остап Григорович, 1910, пс. “Качан”, “Шаркан”, уродженець села Теслугов Радивилівського району) тримала бій з німцями і поляками у с. Листвин Дубенського району. У цьому бою загинув 1 повстанець із села Збитин Дубенського району (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 161*).

- Жовтень, 43 р.** Два повстанці із села Завидів Острозького району Рівненської області Мельник Панас Арсенович, 1925 р. н. і Андрушук Степан Олександрович, 1922 р. н. напали на групу німців з поляками в урочищі “Березняки”, неподалік села Попівці Острозького району. У результаті бою два німці були вбиті, а решта розбіглися. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 63*).
- Жовтень, 43 р.** З Оженина [Острозький район на Рівненщині] в напрямку соше - асфальту переїжджало 12 автомашин та 5 броневиків. Мости по дорозі були спалені (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 53*).
- Жовтень, 43 р.** В с. Рачин [Дубнівський район на Рівненщині] наскочили німаки на хату, де знаходилися 4 - х боєвиків С. Б. (Служба Безпеки – О. Д.), і їх постріляли (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 97 - 105; Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 213*).
- Жовтень, 43 р.** На соші Рівне – Клевань [Рівненщина] один рій повстанців розбив 2 німецьких авта. Тут загинуло 38 гітлерівців (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 115*).
- Жовтень, 43 р.** В с. Іліні [треба село Іллін Гошанського району на Рівненщині]...був зірваний міст та розібране соше (50 мтр.) (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 53*).
- Жовтень, 43 р.** Місцева боївка УПА (біля 10 чоловік) зав’язала бій з мадярами на залізно - дорожньому переїзді у селі Вишеньки Острозького району на Рівненщині. У цьому бою загинув повстанець із цього ж села Дехтяр Володимир Павлович, 1923 р. н. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2265 РЗ*).
- Жовтень, 43 р.** Повстанці підстаршинської школи ім. Коновальця під командою полковника Пеленського мала бій з німцями біля села Курдиба [треба Курдибань] на Дубенщині

[Рівненська область] *Володимир Мороз. Українська Народна Самооборона (УНС) на терені Дрогобицької області (1943 рік). // Визвольний шлях. – № 6, 2000. – С. 67*).

- Жовтень, 43 р.** Сотня “Орла” (сотенний – Корягін Іван, офіцер советської армії, уродженець Східної України) провела бій з німцями і поляками у селі Дядьковичі Рівненського району Рівненської області. Жертв серед повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 140*).
- Жовтень, 43 р.** Сотня “Орла” (сотенний – Корягін Іван, офіцер советської армії, із Східної України – О. Д.) провела другий бій з німцями і поляками на хуторі Доброволька, що поблизу села Дядьковичі Рівненського району Рівненської області. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 140*).
- Жовтень, 43 р.** Повстанці повторно зробили засідку на автошляху Рівне – Костопіль на німецьку автоколонну. Вислід цієї акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 15*).
- Жовтень, 43 р.** Теренова чота УПА прийняла вогнем німців, що приїхали грабувати с. Хорів Острозького р-ну [Рівненська область]. Вбито 1 німця. По українській стороні був 1 вбитий і 1 ранений (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 164 - 167*).
- Жовтень, 43 р.** Місцева боївка УПА зорганізувала засідку проти німців (фольксдойчерів – привілейована частина населення в роду яких є предки німці) на автошляху, між селами Зарічне і Бугрин Гошанського району Рівненської області, які їхали чотирма фірманками. Вони були всі знищені. С е р е д *Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31 - 62*).

Жовтень, 43 р. В с. Користі 15 км по асфальті на захід від Корця [Рівненщина] відділ УПА перейняв одну німецьку машину. Все що було в ній забрали, а машину спалили (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 237).

Жовтень, 43 р. У жовтні відділ УПА знову заатакував Березне [Рівненська область], яке охоронялося польською поліцією. Поліції вдалося відбити атаку, але при цьому загинуло 30 поляків (W. Siemaszko. E. Siemaszko, *Ludobojstwo doconane przez nacionalistow ukrainskich na ludnosci polskiej Wolunia 1939-1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 197-200; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 201).*

Жовтень, 43 р. Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) мала бій з німцями поблизу Березного Рівненської області, які мали перешкодити іншій сотні УПА переправитись через річку Случ. У цьому бою загинуло 6 повстанців. За жертви у німців невідомо. Повстанці виконали своє завдання і сотня безперешкодно переправилась на інший бік річки (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 44).

Жовтень, 43 р. (кінець) Боївка УПА напала на підрозділ німецького СД, який розмістився у приміщенні школи в місті Березному на Рівненщині. Декілька вартових було знищено, а решта німців була закрита в школі. За цей час повстанці встигли захопити багато продуктів, зброї і без жодних втрат відійшли (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 4 - 16).

01. 11. 1943 р. 1. ХІ. 43 р. в с. В. Желудськ [треба село Великий Жолудськ Володимирецького району Рівненської області] прибули німці в цілі грабунку. Вив’язався бій з нашою боївкою, яка під той час була в селі. Вбито двох німців. З нашої сторони один легко ранений (Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1999. – С. 260).

01. 11. 1943 р. В с. Адамкові р-н Клевань [Рівненщина] о год. 21 німаки зробили засідку на соші, на яку попав переїзджаючий відділ УПА в числі 5 осіб, який віз двома фірами літературу з Полісся в південні райони. Внаслідок чого кінь з возом та навантаженими річима попали в руки німцям. Друга фіра разом, з друзями (між якими було псевдо “Деркач”) втікла назад... (ДАРО: Ф. Р-30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 231).

01. 11. 1943 р. Дня 1. ХІ. віділ Довбенка (к-р – Золотнюк Іван Матвійович, 1905 р. н., із с. Бродів Острозького району) атакував і знищив охорону залізниці поблизу ст. Оженин Острозького р-ну, ліквідував майно та живий реманент, підірвав частину залізничної колії і пограбував потяг, який зупинився у цьому місці. Жертв не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25-54; ДАРО: Ф. – Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 48. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 319).

02. 11. 1943 р. О год. 20.30 відділи УПА заатакували Мізоч [Здолбунівський район на Рівненщині]. В наслідках: роззброєно 200 осіб поліції, причому здобуто 160 крісів і багато амуніції, короткої зброї та гранат. З цукроварні забрано понад 1800 м (мішків) цукру, 15 фір нових порожніх мішків, 2 фіри пасів на підшви....Частину будинків цукроварні спалено. Спалено “штацгут”, школу, млин, та більше будинків де були розташовані ворожі частини.. З сторони повстанців вбито одного чоловіка та 7 осіб легко ранено...Знищено 10 німців. (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 232; Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 115).

02. 11. 1943 р. Курінь “Негуса” (к - р – Олеськів Сергій, 1918 р. н., із села Назавизів Надвірнянського р - ну Івано - Франківської області) звечора оточив маляр, які окопалися в с. Сторожів Корецького р - ну. Зав’язався бій, який тривав до світанку. У результаті бою зі сторони повстанців був один легкоранений. У малярів були вбиті і поранені. Вибити маляр з укріплення не вдалося (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1702 РКор.- е, Зош. Р. 31 - 53, 1557 РК).

02. 11. 1943 р. Дня 2. XI. - 43 р. в с. Вишеньках [Острозький район на Рівненщині] було затримано 9 фольксдойчів [привілейована частина населення, в роду якої, є предки німці], забрано 3 кріси та дві гранати (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 33 – арк. 25. Цитовано за: Сергійчук В. *Поляки на Волині у роки другої світової війни.* – Київ, 2003. – С. 334).
03. 11. 1943 р. 3. 11. - 43 р. в Сторожівському лісі [поблизу села Сторожів Корецького району на Рівненщині] невдалий бій з німцями (німців було 126) наші втрати 7, командир “Буревій” не допоміг... (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 11).
04. 11. 1943 р. Німці бомбили повстанський шпиталь у Кудрині [тепер села немає, Здолбунівський район на Рівненщині]. Під час цього нальоту загинула медсестра “Самітна” (Літоніс УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 436-439).
04. 11. 1943 р. На німецьких гестапівців (біля 80 солдатів), що приїхали грабити с. Білівські Хутори... (Рівненський район) напала сотня “Підхмарного”... [командир боївки – Шморгун Ананій Ількович, 1916 р. н., уродженець села Новожуків Рівненського району Рівненської області], там же були чотовий “Голота” та “Соловей”. Бій відбувся між селами Михайлівка – Ядвипіль – Білівські Хутори. Повстанці спалили 5 авт, здобули 5 скоростріль, амуніцію, та вбили 15 німецьких жандармів. В цьому бою загинуло 4 повстанці (Літоніс УПА *Нова серія.* – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 115; *Нагорний В. Шлях до перемоги // Волинь, 1995.* – 5 травня).
08. 11. 1943 р. Дня 8. XI. прийшли німаки до села Рокитного [Костопільський район на Рівненщині]...стали заходити із лісу й оточили, зловили вартового із крисом, котрий стояв на шляху на варті, крепко побили та зв’язали. Цей вартовий був з Рокитного, мав 20 років життя. Крепко мучили. Дальше ранили ще др. Котузова в руку, та ще одну жинку разом з Котузovим поранили та забрали багато волів та корив, сіна, овса та багато дечого (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 128. Цит. за: Літоніс УПА *Нова серія.* – Т. 11. – Київ-Торонто, 2007. – С. 469).
08. 11. 1943 р. Неповна чота Калини спалила в Дядьковичах Дубенського району [Рівненська область] фільварочні клуні і обстріляла село Сатіїв цього ж району. Одного ляха було вбито та двох ляхів взято живцем, з кіньми й возами (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 47).
08. 11. 1943 р. Німці з поляками і козаками (власовці – російські шовіністи, які служили німцям), оточили боївку зверхників УПА, які зібралися на нараду, в ур. “Ревуха” поблизу села Плоске Острозького району на Рівненщині. У результаті короткотривалого бою вся боївка загинула (10 чоловік). Тоді впали: Чуприк Павло, із села Верхів Острозького району; підрайоновий ОУН – Дуқан Дмитро, із села Плоске; комендант “Всеволод”; адміністратор “Твердий”, та промисловий “Стецько” – решта загиблих невідома. Один встиг втекти – господарчий “Круторогий”. У нападників жертв не було (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 22. – Арк. 32 зв.; *Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука.* – Спр. 2265 РЗ).
09. 11. 1943 р. З Острога на Новомалин [Острозький район на Рівненщині] вирушили німці в такому числі: 18 кіннотчиків, 20 фір козаків, 6 фір німців. Їх перейнято стрілами повстанців, після чого вони завернулися на Лючин [Острозький район], де грабували і ловили людей (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 220).
11. 11. 1943 р. Сотня “Шпали” (сотенний – Солонюк Пилип Михайлович, 1918 р. н., уродженець села Крупець Радивилівського району Рівненської області) і “Берези” (сотенний – Панасюк Іван Васильович, 1912 р. н., уродженець села Підвисоке Радивилівського району) напали на німецького ляндрвірта (намісник даної території) із сильною охороною. Це сталося в селі Теслугів Радивилівського району. У результаті бою охорона була знищена, частині німців удалося втекти. Згоріло 8 будинків та пошкоджено школу. Між німаками є вбиті (20 чоловік) і ранені, кількість їх невідома. Втрати з нашої сторони 1 вбитий і один ранений (Рівненський краєзнавчий музей. *Особистий архів О. Денищука.* – Спр. Зош. Р. 28 - 12; ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 38. – Арк. 217).

12. 11. 1943 р. 12. XI. 43 р. німці окружили село Крута Слобода (Сарненський р-н) [такого села не виявлено у Сарненському районі на Рівненщині]. В селі замітили кількох наших друзів і відкрили по них стрілянину. Зловили одного француза, що був у нашій боївці (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 256*).
15. 11. 1943 р. Відділ УПА розбив великий механізований загін частини СС в селі Срібне Радивилівського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2707 РРад.*).
20. 11. 1943 р. Німецький батальйон прибув у с. Будераж Здолбунівського району, щоб пограбувати селян. Але неподалік були загони УПА і вони розігнали грабіжників. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 6 - 5*).
23. 11. 1943 р. 23 листопада відділ кінноти і чота грузинів прийняли бій з німцями в с. Болотківцях [Острозький р-н на Рівненщині]. Вислід: перед переважаючими силами ворога відділ відступив. Втрачено трьох полоненими...(*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 348*).
24. 11. 1943 р. Дня 25/XI донесено, що 25 автомашин німців палять село Ярославичі [Млинівський район на Рівненщині]. Дві сотні (Птах) [курінний – Колінський Олександр Васильович, 1919 р. н., пс. “Птах”, “Юрій”, “Хмара”, уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області] і “Докс ” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району] плюс батарея легких арматок) в год. 8.00 прийняли бій. Вбито 25 німців, відібрано усе награбоване. З нашої сторони 1 тяжко ранений... Німці панічно втікали, залишивши на полі бою кількох вбитих і ранених. Прекрасно вив’язалися арматки і чота Панаса [чотовий – Новосад Микола Дем’янович, 1918 р. н., уродженець села Озліїв Млинівського району на Рівненщині]. Прикриваючися сильним огнем, німці відступили до авт на шосейну дорогу Луцьк - Млинів (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 49*).

25. 11. 1943 р. Сотня “Лева” (сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гошанського району Рівненської області) зорганізувала засідку на німців, які їхали із села Іллін на село Бугрин. В селі Пруски Гошанського району їх атакувала сотня. Зав’язався жорстокий бій, в якому загинув сотенний “Лев” (помер від ран) і Сахнюк Іван, із села Бугрин Гошанського району Рівненської області. Серед німців був один чоловік вбитий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31 - 62, Зош. Р. 1 - 45*).
- 25-30. 11. 43 р. 25 - 30. XI. 1943 р. на відтинку Дубно - Броди [Рівненщина] куренями “Ярбея” [командир відділу – Свистун Микола, уродженець села Ордів Радехівського району Львівської області] і “Ярка” [курінний – Каленюк Дмитро Павлович, 1917 р. н., із села Михалківці Острозького району Рівненської області] із ВО “Богун” було роззброєно понад 400 евакуйованих зі Сходу – німецьких поліцаїв. Під час роззброєння відзначився друг “Гнат” – політвиховник куреня (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 349*).
25. 11. 1943 р. В с. Дорогобужі [Гошанський район на Рівненщині]... друг Очмана зі своїми друзями кулеметним вогнем з хати обстріляв 4 - х шуцманів з гета. Двох вбитих, а двох втікло. Другого дня німаки спалили ту і ще одну хату (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21 - 26. Цит. за: Літопис УПА Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 526*).
27. 11. 1943 р. Під селом Смига Дубенського району [Рівненщина] відбувся один з найбільших на Волині боїв УПА з німецькими окупантами. Цим завершилася каральна акція фашистів під командуванням генерала СС Пріцмана проти УПА на Волині (*Український історичний календар. Листопад. // Волинь. – 24 листопада, 2005*).
28. 11. 1943 р. Німці заарештували багато жителів села Лучиці [такого села не виявлено, імовірно, це село Глушиця], яке розташоване неподалік Сарн. Націоналісти напали на німецькі пости, після обстрілу німці розбіглись від таборів. Всі затримані, націоналісти із таборів втекли

(ЦДАГО: Ф. 62. – Спр. 1. – Оп. 1348. – Арк. 170.
Цитовано: Літоніс УПА Нова серія. – Т. 4 – Київ -
Торонто, 2002. – С. 92. Дослівний переклад автора із
російської мови).

29. 11. 1943 р.

29. ХІ. 43 р. районове СБ [Служба Безпеки] (6 осіб) поїхало в Здолбунів [Рівненщина], де забрали шевську артіль (дві фури раменю, всяких шкір, багато чобіт та дві машинки з гєбітскомісаріату – укр. і лат.) (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 39. – Арк. 48 - 49. Цит. за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 302).

30. 11. 1943 р.

30. ХІ. 43 р. німаки зробили засідку на переїзді в Піскові [Рівненщина]. Туди приходили чоти Яреми. Німаки обстріляли розвідку і убили одного стрільця, потім наші пішли розстрільною і убили 12 німців, здобули 1 скоростріла, 2 “Машинпістолі” і 9 крісів (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 21. – Арк. 35 - 35 зв. Цит. за: Літоніс УПА Нова серія. – Т. 11. – Київ-Торонто, 2007. – С. 305).

Листопад, 43р.
(початок)

В перших днях листопада 1943 року три сотні УПА приготувалися до наступу на німців і їх польських вислужників в с. Панська Долина (тепер Долина Млинівського району Рівненської області). Вони часто нападали на довколишні українські села, вбивали людей та грабували майно. Наступом керував к-р куреня “Птах” (курінний – Колінський Олександр Васильович, 1919 р. н., пс. “Птах”, “Юрій”, “Хмара”, із села Верба Дубнівського району Рівненської області). У цьому бою приймала участь і сотня “Великана” (сотенний – Кондрась Михайло Тихонович, 1912 р. н., пс. “Міша”, “Лукаш”, “Софрон”, із села Курсики Радивилівського району Рівненської області). В час наступу було зловлено двох польських шуцманів, які йшли на розвідку...Повстанці стиснули ворога в окопах і закидали гранатами. Але в цьому моменті наспіла допомога і постанці змушені були відступити. У цьому бою загинув Наумчук Василь (1918 р. н.), із села Ставрів Млинівського району Рівненської області (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 19 - 33; Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 101).

Листопад, 43 р.
(початок)

На залізничному відтинку Оженин – Остріг [Рівненщина] проведено Чорноморцем [курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р. н., пс. “Чорноморець”, “Компанієць”, уродженець села Хорів Острозького району Рівненської області] ряд мінувань і засідок. Знищено кілька транспортів, здобуто 1 скоростріл і 3 кріси (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 48. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 319 - 320).

Листопад, 43 р.

Чота УПА із відділу “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині) при переході залізничного полотна мала бій з німецькою охороною на відтинку Сарни – Рівне. У повстанців жертв не було, а за жертви у ворога невідомо (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 59).

Листопад, 43 р.

Місцева боївка УПА піддалася нападу німецьких окупантів на дорозі поміж селами Кам’янка і Яблунне Березнівського району на Рівненщині. Повстанці відступили на хутір Занокот, що біля села Яблунне. Жертв у повстанців не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 4 - 16).

Листопад, 43 р.

Відділ УПА зорганізував засідку на автошляху Рівне – Київ проти німецької автоколонії (біля 20 автівок) поміж селами Сапожин – Самостріли Корецького району на Рівненщині. У результаті бою всі авто були спалені. Повстанці заволоділи великою кількістю зброї. За жертви невідомо (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 70).

Листопад, 43 р.

На боївку УПА в селі Білогородка Дубнівського району Рівненської області наскочили власовці (російські шовіністи, які служили німцям) біля 15 осіб і зав’язався запеклий бій. У цьому бою загинуло три повстанці, а зі сторони власовців – один. (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 95, Спр. 2056 РД).

Листопад, 43 р. У кінці 1943 р. в село Галівка Острозького району Рівненської області прибув лядв'їрт із сотнею летунів на відпочинок. На їх напав відділ УПА, серед яких, були і азербайджанці. 50 лягло трупом, кільканадцять було пораниених, а 20 втікло з лядв'їртом разом (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 908 РР; Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995; Народ у боротьбі // Волинь, 1992. – 17 липня*).

Листопад, 43 р. Сотня “Тура” мала великий бій з німцями... неподалік села Довгошиї [Млинівський район Рівненської області] (*Тищенко Олег. Гурби: квітень 1944 - го. – Рівне, 2005. – С. 147*).

Листопад, 43 р. (кінець) Сотня “Тура” мала жорстокий бій з німцями у селі Здовбиця Здолбунівського району на Рівненщині. Повстанці відступили (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001. – С. 48; Марчук Ігор та інші. Гурби: квітень 1944 – го. – Рівне, 2002. – С. 30*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Іскри” (уродженець села Орв'яниця Дубровицького району на Рівненщині), відбила напад німців на ідеологічний вишкіл, який проводився на хуторах біля цього села. Серед нападників було вбито 16 осіб, серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 21 - 12*).

Осінь, 1943 р. Чота (8 чоловік) із сотні “Мороза” (сотенний – уродженець Галичини) напала на млин на колонії Ладовка (тепер села немає) Демидівського району на Рівненщині, який охоронявся німцями. У результаті цієї акції охоронці були знешкоджені і захоплені у полон, серед них декілька (6) п'яних німецьких офіцерів. Повстанці забрали багато борошна, яке роздали людям (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 23*).

Осінь, 1943 р. Відділ УПА напав повторно на концтабір Осада Креховецька (тепер село Нова Українка Рівненського району Рівненської області). У цьому бою було вбито

декілька німців, а серед повстанців загинув Семенюк Антон Платонович, 1924 р. н., уродженець села Ремель Рівненського району (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 12 - 40*).

Осінь, 1943 р. Місцеві повстанці із с. Здовбиця [Здолбунівський район Рівненської області] в селі вбили 2 - х німецьких офіцерів. Зброю і документи забрали (*Жук. С. На світанку // Волинь, 1997. – 10 жовтня*).

Осінь, 1943 р. Сотня “Пашенка” (сотенний – Гречан Іван Маркіянович, 1921 р. н., уродженець села Тинне Сарненського району Рівненської області) напала на німців, які приїхали грабити мирне населення у село Зносичі Сарненського району. У результаті бою були великі жертви у грабіжників. Були жертви і серед повстанців (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 22 - 23*).

Осінь, 1943 р. Відділ “Стального” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс.”Ярема”, “Тиміш”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області) напав на групу німців, які розмістились у селі Зносичі Сарненського району. У результаті бою 3 німці було вбито. Серед повстанців було 2 - х пораниених. Повстанці спалили німецьке авто (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 22 - 23*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА зорганізувала засідку проти німців в урочищі “Дубина” поблизу села Симонів Гошанського району Рівненської області. Невдовзі з'явилися дві вантажівки з німцями, які їхали із Острога на Гошу. Зав'язався бій. Німці встигли розвернутися і втекти. За жертви у них невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 40 - 100*).

Осінь, 1943 р. Повстанці зорганізували засідку проти німців з поляками, які поверталися після грабунку села Сінне (тепер Садове) на містечко Тучин Гошанського району на Рівненщині. Ця акція відбулася в урочищі “Подобанка” поблизу села Сінне. Серед повстанців жертв не було.

За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34 - 89*).

Осінь, 1943 р

Чота із сотні “Босоти” (сотенний – Токар Матвій Ілларіонович, 1909 р. н., уродженець села Боремель Демидівського району Рівненської області) супроводжувала валку із 40 фірманок з продуктами на Кременеччину Тернопільської області. На автошляху Дубно – Кременець поблизу села Стовпець Дубнівського району на Рівненщині раптово з’явилися німці. Зав’язався жорстокий бій. Повстанці продукти змушені були роздати по людях, а самі повернулися назад. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 59*).

Осінь, 1943 р.

Боївка із відділу “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині) зорганізувала засідку на залізній дорозі між станціями Антонівка і Тутовичі Володимирецького району. Невдовзі появилася охорона, яка була знищена. Тоді було вбито 6 німців, серед повстанців жартв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 21 - 30*).

Осінь, 1943 р.

Відділ УПА роззброїв цілу колону мадяр на автошляху між селами Підзамче - Будки Радивилівського району на Рівненщині. Повстанці зброю забрали, а мадяр відпустили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 8*).

Осінь, 1943 р.

Відділ УПА тримав бій з німцями й поляками у селі Уїздці Млинівського району [Рівненська область]. В цьому бою загинуло декілька повстанців і був поранений Стасишин Степан Самійлович (повстанець із села Студінка Дубнівського району Рівненської області) (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 221*).

Осінь, 1943 р.

Відділ УПА роззброїв групу мадяр (близько 50 осіб) у лісі, в урочищі “Дуб”, поблизу села Святе Здолбунівського

району на Рівненщині. Після цього мадяри були відпушені (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2316 РЗ, Зош. Р. 33 - 79*).

Осінь, 1943 р.

Відділи “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині) і “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області) зав’язали жорстоку битву з німцями в селі Кідри Володимирецького району. Було відбито у ворога 2 танки (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 39 - 26*).

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА напала на німецького ляндрівта (територіальний намісник) з охороною у селі Городок Рівненського району Рівненської області. Усі німці були знищені. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 14 - 10*).

Осінь, 1943 р.

Відділ “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині) напав на німців, які охороняли дослідну станцію поблизу м. Сарни на Рівненщині. Зав’язався бій, у результаті якого, повстанцям не вдалося здолати опір добре озброєних охоронців. Повстанці відступили. Жертв у повстанців не було, було лише декілька ранених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. – 38 - 75*).

Осінь, 1943 р.

Однією з вдалих операцій бульбівців [повстанців] проти німців восени 1943 р. було захоплення ешелону з боєприпасами [терен Рівненської області]. Його охороняли 12 солдатів - угорців. Бульбівці, скориставшись нечисленністю охорони, захопили ешелон, інсценували напад радянських партизанів. Коли німецький загін підійшов до місця події, було уже пізно – бульбівці вивезли в район своїх баз усі підводи з боєприпасами (*Національна академія наук Інститут історії України. Організація українських націоналістів і Українська Повстанська Армія. – К., 2005. – С. 134*).

Осінь, 1943 р. Повстанці зав'язали бій з німцями і поляками на хуторі, поблизу села Новосілки (Клеванські) Рівненського району Рівненської області, які приїхали копати картоплю. *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 11 - 2).*

Осінь, 1943 р. Сотня “Шпали” (сотенний – Солонюк Пилип Михайлович, 1918 р. н., уродженець села Крупець Радивилівського району Рівненської області) зробила засідку на німців у селі Острівці Володимирецького району на Рівненщині, які рухалися із Володимирця на Рафалівку. Зав'язався жорстокий двогодинний бій. За жертви у противника невідомо, а серед повстанців жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р – 38 - 148).*

Осінь, 1943 р. Відділ УПА під командою “Шершня” (командир – офіцер советської армії) зав'язав бій з німцями (біля 60 осіб), які приїхали на відпочинок. Це сталося у лісі, поблизу села Грем'яче Острозького району на Рівненщині. Вони грабували навколишні села. У результаті бою всі грабіжники були знищені. Повстанці відійшли до лісу *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 71).*

Осінь, 1943 р. Сотня “Цигана” (сотенний – Цинко Павло Максимович, 1921 р. н., уродженець села Вільгір Гошанського району Рівненської області) була на посту у селі Деражне Костопільського району на Рівненщині. На них нежданно напали німці. Зав'язався бій, в результаті якого, у повстанців було вбито 2 чоловіки. За жертви у нападників невідомо *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 49).*

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою Гуристюка Василя Івановича, 1920 р. н., уродженця села Тудорів (тепер село Федорівка) Гошанського району на Рівненщині організувала засідку на німців на автошляху Рівне - Київ, поміж селами Тудорів і Синів Гошанського району. Німці їхали колоною мотоциклістів, які супроводжували легкове авто. Повстанці кинули гранату в легківку, в якій їхав німецький офіцер і вона перевернулася. Німецький

офіцер був мертвий. Охоронці, що супроводжували офіцера, втекли. Серед повстанців жертв не було. Повстанці забрали зброю і документи знищеного фашиста *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1711 РГ).*

Осінь, 1943 р. Німці приїхали на 6 грузових авто в село Нивецьк Дубровицького району на Рівненщині грабувати мирне населення. Грабіжники захопили стадо худоби і гнали на райцентр. Відділ “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині) зробив засідку поблизу села Процюки, цього ж району. У результаті жорстокого бою нападники були вщент розбиті і понесли великі втрати в живій силі. Лише двом німцям вдалося утекти на одному автомобілі. У повстанців жертв не було. Повстанці забрали 5 авто у ліс *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 52).*

Осінь, 1943 р. Командування УПА звернулося до мешканців сіл Яблонка Сарненського, Пеньків і Олександрівка Костопільського та Яринівка Березнівського районів [Рівненська область] з проханням вивести з ладу залізничне полотно на відріжку Рівне - Сарни і тим самим заблокувати тут інтенсивний рух фашистських ешелонів. У встановлений час ...зголосилося допомогти воякам УПА близько ста чоловік...Так було розібрано близько чотирьох кілометрів дороги...Спалили й невеликий дерев'яний міст... Майже тиждень фашисти ремонтували дорогу *(Левчук І. С. Відплата фашистам // Волинь. – 1998. – 25 грудня).*

Осінь, 1943 р. У село Вовкошів Гошанського району [Рівненська область] на грабунок приїхав лядвїрт [територіальний намісник] з німецькою охороною. Коли грабіжники повертались з награбованим назад, на них напала місцева боївка. Зав'язався бій, у якому було вбито 7 поляків, а лядвїрт і декілька охоронців втекли. У повстанців жертв не було *(Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 225).*

Осінь, 1943 р. Чота із сотні “Саблюка” (сотенний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) зорганізувала засідку на німців на дорозі, поміж селами Варковичі і Ульбарів (тепер село Квітневе) Дубнівського району на Рівненщині. Невдовзі на автошляху з’явилися дві легківки з німцями. Повстанці знищили декількох німців і, серед них, одного офіцера. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 99*).

Осінь, 1943 р. Відділ УПА розібрав залізничну колію на протязі 1 км на відтинку Озеряни - Мізоч, що на межі Дубнівського і Здолбунівського районів Рівненської області, щоб німці не змогли дати підкріплення німецькому гарнізону в селище Мізоч (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 125*).

Осінь, 1943 р. Сотня “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне) була на постої у лісі, поблизу села Річки Корецького району на Рівненщині. Зненацька вона піддалася нападу німців, які прибули із села Козак Корецького району. Зав’язався бій, у якому загинув повстанець із села Невіркив Корецького району Павлунець Володимир Дмитрович, 1924 р. н. За жертви у нападників невідомо. Повстанці наступ відбили і німці відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 24*).

Осінь, 1943 р. Боївка “Дубини” (командир боївки – прізвище не встановлене, уродженець села Велика Клецька Корецького району на Рівненщині) зорганізувала засідку на німців на автошляху Рівне – Київ, поблизу села Бранів Корецького району. У результаті цієї акції були жертви у німців. На превеликий жаль, загинув один повстанець (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 10 - 35*).

Осінь, 1943 р. Сотня “Узбека” (сотенний – Павлонюк Василь Макарович, 1923 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) мала запеклий бій з німцями поблизу села Старожуків Рівненського району

Рівненської області. У результаті бою ворог поніс дуже великі втрати (біля 120 осіб). Серед повстанців також були жертви і, серед них, Янчук Антоніна Петрівна, 1924 р. н., уродженка селища Оржів Рівненського району. Пораним був Кривчук Микола Дмитрович, 1923 р. н., уродженець смт Оржів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 16 - 41*).

Осінь, 1943 р. Відділ УПА знову напав на містечко Тучин Гошанського району на Рівненщині. Під час бою з німцями загинуло два повстанці, один із них, уродженець села Коростятин (тепер село Малинівка) Гошанського району. Повстанцям вдалося захопити худобу і вівці (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34- 76*).

Осінь, 1943 р. Дві чоти “Голуба” і “Нечая із сотні “Чорноти” напали на німців, які заготовляли дрова у лісі, поблизу села Кобильня (тепер село Весняне) Корецького району на Рівненщині. У результаті запеклого бою серед повстанців загинув Приходько Микола Феодосійович, 1921 р. н., пс. “Голуб”, із села Морозівка Корецького району. Німці розбіглися, декілька німців потрапило у полон. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1547 РК*).

Осінь, 1943 р. Сотня “Очмани” (сотенний – Шевчук Дмитро Несторович, 1923 р. н., уродженець села Чудниця Гошанського району Рівненської області) разом із боївкою “Лобка” (командир боївки – Зеленюк Іван Юхимович, 1919 р. н., із села Русивель Гошанського району) знищила ляндрвірта (територіальний намісник) з охороною, поблизу села Красносілля Гошанського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 6 - 12 а, Зош. Р. 10 - 6*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА спалила і підірвала чотири мости в селі Здовбиця Здолбунівського району на Рівненщині, що унеможливило появу німців з грабіжницькими акціями на довгий час (*Ольшєвський О. У здовбиці між ровами // Нове життя, 1999*).

Осінь, 1943 р. Боївка “Крука” (командир – Самсонюк Іван Якович, 1919 р. н., уродженець села Диків Рівненського району) із сотні “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, уродженець села Колоденка Рівненського району Рівненської області) зробила засідку на кладовищі, в селі Диків, на німців з поляками, які поверталися з кривавої акції (вбили сім’ю священника) і грабунку села Білів, цього ж району. Зав’язався нерівний бій, у якому повстанці понесли втрати і змушені були відступити. Повстанців було всього шестеро, а ворогів – 34. Тоді загинули: Тимошук Іван Микитович, 1916 р. н., пс. Дуб” (уродженець селища Оржів, Рівненський район), Шелепа Микола Яремович, 1921 р. н., (уродженець села Сухівці Рівненського району) – будучи пораненими, обидва застрелились (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 222; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2297 РР, Зош. Р. 5 - 39, Р. 5 - 46; Гомон Л. В ім’я волі України // Волинь. – 1997. – 7 лютого).*

Осінь, 1943 р. Сотня “Сокола” (сотенний — Савчук Василь Антонович, уродженець села Кораблище Млинівського району на Рівненщині) мала бій з поляками і німецькими фольксдойчерами (привілейована частина населення, в роду якої, є предки німці), які приїхали грабувати, у село Черешнівка Дубнівського району Рівненської області. У цьому бою загинули повстанці: Кравчук Петро, із Київщини і Василь, виходець зі Східної України (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 228; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 30).*

Осінь, 1943 р. Під осінь 1943 року відділ УПА напав на німецьке господарство (штаатсгут) в селі Старики Радивилівського району на Рівненщині. Господарство було спалене (*Яцук Володимир. – На спільному шляху боротьби і страждань // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006.)*

Осінь, 1943 р. Націоналісти вигнали німців із Воробінського [треба Вербівського] спиртового заводу Домбровицького району [тепер Дубровицький район на Рівненщині]. Націоналісти

спалили завод, спирт і жилі будівлі (*Літонис УПА. Нова серія. – Т. 4. – Торонто, 2002. – С. 100. Дослівний переклад автора з російської мови).*

Осінь, 1943 р. Сотні “Сокола” (сотенний — Савчук Василь Антонович, уродженець села Кораблище Млинівського району на Рівненщині) і “Широкого” (сотенний — Процюк Михайло Йосипович, 1920 р. н., уродженець села Будяки Дубнівського району на Рівненщині) роззброїли загін румунів у кількості 90 чоловік в селі Кораблище. Повстанці всю зброю забрали, а румунів відпустили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 30).*

Осінь, 1943 р. В одному із поєдинків біля села Стоянівки Радивилівського району на Рівненщині повстанці знищили більше десятка гітлерівців (*Яцук Володимир. – На спільному шляху боротьби і страждань // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006.)*

Осінь, 1943 р. Відділ “Грабенка” напав на склади у селі Олександрія Рівненського району Рівненської області і забрав все, що було на складах. Німці поховалися. Бою не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1096 РР; Літонис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 80).*

Осінь, 1943 р. Сотня “Жука” (сотенний – Бричко Йосип, уродженець села Колоденка Рівненського району Рівненської області) мала жорстокий бій з німцями на автошляху Рівне - Київ у селі Антопіль Рівненського району. Німці використали важку бронетехніку. Повстанці відступили. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 81).*

Осінь, 1943 р. Німці з поляками прийшли з міста Берестечка Горохівського району Волинської області грабити село Нова Митниця Радивилівського району [Рівненська область]. У селі на них напала місцева боївка УПА. Грабіжники втекли назад...(*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 227).*

Осінь, 1943 р.

Відділ “Карпа” (сотенний – Батаревич Євген Григорович, 1900 р. н., пс. “В’юн”, “Карпо”, “Потап”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області) zorganizував засідку біля села Довге Сарненського району на німців, які йшли грабувати село Тутовичі, цього ж району. У результаті цієї акції німці розбіглися. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 37 - 118*).

Осінь, 1943 р.

Одна чота із сотні “Сокола” (сотенний – Остапчук Хтома Дмитрович, 1901 р. н., уродженець села Миньківці Дубнівського району на Рівненщині) при супроводі Провідника ОУН через кордон, між Волинню і Галичиною, мала бій з німецькою прикордонною охороною поблизу села Ридків Радивилівського району Рівненської області. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, – Спр. Зош. Р. 26 - 74*).

Осінь, 1943 р.

Декілька місцевих боївок (біля 30 чоловік) під командою Пантюшка Павла, із села Михалківці Острозького району на Рівненщині, напали на підрозділ німців з мадярами, який охороняв залізну - дорожню станцію Могиляни Острозького району. У результаті цієї акції повстанці захопили багато зброї. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 20*).

Осінь, 1943 р.

Німецький підрозділ хотів перейти із містечка Степань Сарненського району на Рівненщині до Рафалівки Володимирецького району Рівненської області. На дорозі в лісі, неподалік села Вичівки Сарненського району, була зроблена засідка відділу УПА. Зав’язався бій, німці відступили і повернулися до села Бутейки, цього ж району, де чекали до ранку. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 109*).

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА зробила засідку на автошляху Рівне - Київ поблизу села Сапожин Корецького району на Рівненщині. Невдовзі з’явилась німецька колона

із декількох грузових автомобілів. Повстанці повністю розбили колону, а добро і зброю забрали на підводи і відвезли до села Майків Гошанського району Рівненської області. Жертви у противника були, але кількість їх невідома. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2641 РГ*).

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА під керівництвом повстанця Дереша Тихона Васильовича, 1915 р. н., уродженця села Русивель Гошанського району Рівненської області зробила засідку на автошляху Рівне - Київ поміж селами Бранів і Сапожин Корецького району на Рівненщині. Невдовзі появились два німецьких грузових авт. Повстанці їх обстріляли і автомашини зупинились. Німецькі окупанти спротиву не робили, а все що везли віддали повстанцям. Повстанці зброю і добро збрали з собою на підводах, а німців відпустили. Жертв з обох сторін не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2641 РГ*).

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА під керівництвом “Гонти” (командир боївки – Лишун Дмитро Степанович, 1919 р. н., уродженець села Погорільці, тепер Привільне Дубнівського району на Рівненщині) декілька разів робила наскоки на німців у селах Кораблище (Млинівський район) і Черешнівка (Дубнівський район), які приїжджали грабити мирне населення (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 30*).

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА зробила засідку в селі Жабокрики Малі (тепер село Бригадирівка) Радивилівського району Рівненської області на німецького лядвирта (територіальний намісник), який виїхав із охороною з містечка Козин Радивилівського району. У результаті короткої перестрілки серед повстанців загинув Загальський Данило Маркович, 1916 р. н., уродженець села Жабокрики Малі. Лядвирту з охороною вдалося утекти (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 128*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА напала на німецьку базу в місті Сарнах на Рівненщині. Зав'язався бій з охороною бази. Невдовзі охоронцям надійшла підмога і повстанці відійшли. У результаті бою серед повстанців загинув Магрело Петро Мусійович, пс. "Кічан", уродженець села Сарни, який керував боївкою. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 37 - 118*).

Осінь, 1943 р. Відділ УПА (біля 400 чоловік) напав на німців з мадярами в селі Осова Дубровицького району на Рівненщині. Бій був жорстокий. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 1*).

Осінь, 1943 р. Чота "Дуба" знищила 20 німців, а всі інші втікли на місто Костопіль [Костопільський район Рівненської області]. Це був курінь "Острога". Повстанці захопили 4 - ри міномети, 27 ручних кулеметів, 2 максими, понад 100 крісів, дві фіри аmunіції, 25 верхових коней. Із нашої сторони впали чотовий "Циган", чотовий "Ярема" і 2 - х стрільців (*Богдан. Ворог знищений // За волю нації. – №4, 1949 р.*)

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА із села Здовбиця Здолбунівського району Рівненської області знищила у своєму селі двох німецьких патрулів, офіцерів СС (*Жук. І. На світанку // Волинь, 1997. – 10 жовтня*).

Осінь, 1943 р. Сотня "Беркута" (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського р-ну на Рівненщині) мала бій з німцями у селі Глибока Долина Млинівського району на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 91*).

Осінь, 1943 р. Юнацька боївка УПА із села Антопіль Рівненського району Рівненської області під командою Марчука Ростислава Кириловича, 1925 р. н., пс. "Дмитро", "Снігур", уродженця села Бугрин Гошанського району Рівненської області, три рази обстрілювала німецькі автоколони. Два рази у селі і один раз в урочищі "Чорні

Лози" на автошляху Рівне – Київ. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 45 РГ*).

Осінь, 1943 р. Сотні "Яреми" і "Хмари" (уродженці Гошанського району Рівненської області) напали на німецьке господарство (штаатсгут) в селі Милятин Острозького району на Рівненщині, де німці з поляками (біля 150 осіб) і таджиками (біля 200 осіб) мали змолоти зерно. У результаті переговорів таджики здалися в полон, а німці з поляками були розбиті. Тоді було знищено біля 50 німців з поляками. Серед повстанців жертв не було. Повстанці зерно роздали місцевим селянам (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 8*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА напала на німецьке господарство у селі Щекичин Корецького району на Рівненщині. Німецькі охоронці повтікали. Повстанці забрали худобу і роздали людям. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 30*).

Осінь, 1943 р. Сотня "Лева" (сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гошанського району Рівненської області) зорганізувала декілька разів засідки проти німецьких автоколон у селі Чорні Лози (тепер села немає) Гошанського району на Рівненщині на автошляху Рівне – Київ. У результаті цих акцій в німців були жертви, а серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 63, Зош. Р. 1 - 45*).

Осінь, 1943 р. Сотня "Жука" (сотенний – Бричко Йосип, уродженець села Колоденка Рівненського району Рівненської області), сотня "Чорноморця" (курінний – Басюк Євген Михайлович, 1920 р.н., пс. "Чорноморець", "Компанієць", із села Хорів Острозького району Рівненської області), сотня "Явора", сотня "Жмайла" (сотенний – Синогін Микола Васильович, 1912 р. н., уродженець села Бухарів Острозького району) і боївка "Миколи" (командир боївки – Ткачук Василь Панасович,

1911 р. н., уродженець села Мощаниця Острозького району) мали зепеклий бій з німцями і мадярами (біля 100 осіб) в урочищі “Морозиха”, що поблизу села Мощаниця Острозького району на Рівненщині. Німцям надійшла підмога (приїхали танкетки) із села Кривин Славутського району Хмельницької області і повстанці відступили. У німців були великі жертви. Декілька мадярів потрапило у полон і їх знищили. Серед повстанців було вбито 5 чоловік. У цьому бою загинули повстанці: Колесник Іван Климович, 1916 р. н. і Рудик Іван, 1917 р. н., пс. “Панцир” – обидва уродженці села Почапки Острозького району; Дмитрук Давид Зосимович, 1922 р. н., уродженець села Волосківці Острозького району; Деркач Василь Макарович, 1921 р. н., уродженець села Зозулинці Острозького району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 8, Зош. Р. 17 - 18, 19, 29, 34, Зош. Р. 25 - 6).*

Осінь, 1943 р.

Сотня “Лева” (сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гошанського району Рівненської області) разом із сотнею “Орлика” напали на німецьких мотоциклістів, які їхали на автошляху Рівне – Київ, неподалік села Синів Гошанського району. У результаті бою серед німців був вбитий високий чин офіцера. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 63).*

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА під команду “Дужого” (командир боївки – Ришко Гнат, 1912 р. н.,) зробила засідку на німців на хуторі Смердун, що поблизу села Полиці Володимирецького району Рівненської області. Німці поверталися з грабунку села на Рафалівку Володимирецького району. У результаті перестрілки німці повтікали залишивши награване добро. Жертв у повстанців не було. Серед нападників був один чоловік поранений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. – 38 – 133).*

Осінь, 1943 р.

Сотня “Синка” напала на насосну станцію на залізничній станції Малинськ Березнівського району на Рівненщині, яка охоронялася німцями. Зав’язався

жорстокий бій, в якому загинуло декілька повстанців і, серед них, сотенний. Повстанцям оволодіти станцією не вдалося і вони відступили. Серед німецько - фашистських окупантів були жертви, декілька осіб потрапило у полон до повстанців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 37 – 118).*

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА, під команду “Чайки” (командир боївки – Олійник Іван, уродженець села Білашів Острозького району Рівненської області), зорганізувала засідку на німців, в урочищі “Пішанка”, поблизу села Верхів Острозького району. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2133 РК).*

Осінь, 1943 р.

Сотня “Сокола” (сотенний – Остапчук Хтома Дмитрович, 1901 р. н., уродженець села Миньківці Дубнівського району на Рівненщині) напала на охорону залізничного мосту поблизу села Замчисько Дубнівського району. Варта, яку здійснювали мадяри (в кількості 6 чоловік), була дуже сильна, але її вдалося повстанцям обеззброїти. Повстанцями здобуто 1 кулемет, гвинтівки і гранати (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 74; Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 311).*

Осінь, 1943 р.

Відділ УПА оточив німців у селі Ясениничі Рівненського району Рівненської області, які грабували селян. Зав’язався бій, але німцям надійшла допомога і повстанці відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2304 РР).*

Осінь, 1943 р.
(пізня)

Місцева боївка УПА дала бій німецьким шуцманам у селі Козлин Рівненського району [Рівненська область], які грабували село. У результаті бою повстанцями було взято в полон 3 нападників. Жертв зі сторони боївки не було (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 224).*

Осінь, 1943 р.
(пізня) Відділ УПА зробив засідку на німців поблизу села Білаші Дубровицького району на Рівненщині. Зав'язався бій. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 22*).

Осінь, 1943 р.
(пізня) Німці поверталися з грабунку села Підлипки Радивилівського району на Рівненщині разом із заарештованими людьми, із цього ж села. Неподалік села Стоянівки Радивилівського району їх зустріла вогнем сотня “Фійки” (сотенний – Гнатюк Федір Андрійович, 1918 р. н., уродженець села Немирівки Радивилівського району на Рівненщині). Грабіжники були повністю знищені, арештанти були звільнені. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 56*).

02. 12. 1943 р. 2. XII. 1943 р. відділ “Великана” [сотенний – Кондрась Михайло Тихонович, 1912 р. н., пс. “Міша”, “Лукаш”, “Софрон”, уродженець села Курсики Радивилівського району Рівненської області] роззброїв 35 шуцманів [німецькі поліціанти]. Здобута зброя і амуніція (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 361*).

02. 12. 1943 р. 2. XII. 43 р. в с. Вишеньках [Острозький район на Рівненщині] було затримано 9 фольксдойчів, в яких забрано 3 кріси, 2 гранати та інше майно...(*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 39. – Арк. 48 - 49*).

04. 12. 1943 р. Відділ “Остапа” (курінний Матвій, уродженець Тернопільської області) розбив німецьких карателів, які приїхали вантажними машинами грабувати село Ярославичі Млинівського району на Рівненщині. Усі авто були пошкоджені і німці пішки втекли на Луцьк (Волинська область). У цьому бою відзначилася чота донських козаків, яка перейшла на сторону повстанців, очолювана “Савуром” (командир боївки – Прибиш Сергій, уродженець Млинівського району). За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1923 РМ*).

04. 12. 1943 р. Боївка “Верещаки” [курінний – Воробець Федір, уродженець села Горожанка Монастирського району Тернопільської області] вбила і поранила 6 поляків, які на чолі з ляндвіртом [територіальний намісник] їхали грабувати українські села [Корецький район Рівненської області] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Київ – Торонто. – 1999. – С. 471*).

04. 12. 1943 р. На футорі [так у тексті] Видранка Вербівського району [тепер Дубнівський район Рівненської області] німці з ляхами зробили засідку й поранили 2 зв'язкових друга Лиха [командир відділу – Семенюк Василь Васильович, 1918 р. н., уродженець села Ремель Рівненського району Рівненської області]. Ці друзі ще цього самого дня померли (*ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 83 - 88*).

04. 12. 1943 р. 4. XII. 43 р. перетранспортовували лікарню [шпиталь УПА] з одного місця на друге. Між Івачківом та Міротином [треба села Івачкове і Миротин Здолбунівського району на Рівненщині] напали на транспорт німаки, ранили два коні, але фіри повтікали (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 39. – Арк. 48 - 49. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 302*).

05. 12. 1943 р. 5. XII. 1943 р. відділ “Тура” із куреня “Птаха” [курінний – Колінський Олександр Васильович, 1919 р. н., пс. “Птах”, “Юрій”, “Хмара”, уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області], роззброїв 30 шуцманів. Здобута зброя і амуніція (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Київ – Торонто. – 1990. – С. 357*).

07. 12. 1943 р. Німці з польською поліцією приїхали у село Липки Гошанського району Рівненської області вбивати, палити і грабити мирних жителів. Коли грабіжники поверталися з награбованим назад, їх у селі Невірків Корецького району Рівненської області зустрів невеликий відділ УПА під керівництвом “Думи” (командир боївки – Ничипорик Євген Андрійович, 1922 р. н., уродженець села Липки). Зав'язався бій. Частина нападників втекла у село Великі Межирічі (Корецький район Рівненської області).

- Через кілька годин німаки зробили другий напад на УПА. Бій продовжувався понад 2 години. Поляки почали мститися на цивільному населенню. Забили 13 осіб, переважно жінок та дітей. Відділ відігнав їх вдруге. У висліді цього бою вбито понад 13 поляків. Із нашої сторони загинув повстанець із села Липки Гошанського району Сорокопуд Сергій, один ранений. Відступаючи грабіжники спалили 6 будинків.... (Денищук Олександр. *Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 185).*
- 07. 12. 1943 р.** Дня 7. XII. 43 р. з м. Межиріч [треба село Великі Межирічі Корецький район на Рівненщині] німаки приїхали до с. Вовкошів [Гошанський район Рівненської області] нагнали в селі корів, свиней, домашнього майна. Вертались і стрілися з нашим відділом і відкрили бій. На полі бою впало 10 польських трупів і німецькі лядвирти. Німаки розбіглися.... (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 34 – Арк. 80. Цитовано за: Сергійчук В. *Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 336).*
- 08.12. 1943 р.** Сотня “В’юна” разом із азербайджанцями, які перейшли до лав УПА, виграли сутичку з німцями і мадярами в селі Півче Здолунівського району на Рівненщині. Німці мали 28 вбитих, партизани тільки одного раненого (Рівненський краєзнавчий музей. *Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2-67; Сергійчук. В. Національні формування в складі УПА. – Дрогобич, 2002. – С. 60 - 62. Цитовано за: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942–1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 155; Літоніс УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 470).**
- 10. 12. 1943 р.** Сотня “Гірняка” [сотенний – Казван Микола Прокопович, уродженець села Охматків Демидівського району на Рівненщині] знищила автоколонну з німцями у с. Ситне [Радивилівський район Рівненської області] чотири авта і 20 німців було знищено (Літоніс УПА. *Нова серія. – Т. 2. – Торонто. – 1990. – С. 359).*

- 10. 12. 1943 р.** 10. XII. 1943 р. відділ “Тимошенка”, що був у селі Михайлівка [Гошанський район Рівненської області], попав в оточення козаків [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] із Колоденки [село Колоденка, Рівненський район Рівненської області] і зав’язав з ними бій. Вбито 20 козаків, із наших 3 - х вбито. Здобута зброя була (Літоніс УПА. *Нова серія. – Т. 2. – Торонто. – 1995. – С. 357).*
- 11. 12. 1943 р.** Сотня “Гірняка” [сотенний – Казван Микола Прокопович, уродженець села Охматків Демидівського району на Рівненщині] знищила 3 авто і 30 гітлерівців на трасі Дубно - Радивилів [Рівненщина] (Літоніс УПА. *Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1995. – С. 359).*
- 12. 12 1943 р.** 12. XII. 1943 р. в час акції на с. Білогородку [Дубнівський район на Рівненщині] вбито 4 - х німців, здобута зброя – відділ “Гірняка” [сотенний – Казван Микола Прокопович, уродженець села Охматків Демидівського району на Рівненщині] (Літоніс УПА. *Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1995. – С. 361).*
- 13. 12 . 1943 р.** 13. XII. 1943 р. німці захопили в полон під час засідки командира Вітра (Костопіль - Пісків) [Костопільський район на Рівненщині] (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 28. – Арк. 78).
- 13. 12. 1943 р.** Німці напали на с. Малин [треба с. Новомалин, Острозький район] і їм протистояла УПА (Літоніс УПА. *Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1995. – С. 470 - 471; ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 308 - 310).*
- 13. 12. 1943 р.** Напад німців на с. Ляхів [тепер с. Кутянка, Острозький р-н на Рівненщині] і їм протистояли повстанці (Літоніс УПА. *Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1995. – С. 470 - 471; ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 308 - 310).*
- 15. 12. 1943 р.** Сотня “Бедришка” (сотенний – Купчишин Олексій Кирилович, 1916 р. н., із с. Городець Володимирецького р-ну Рівненської області) із куреня “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1919 р. н., із с. Городець) зробила засідку на х. Озірці поблизу с. Каноничі

- Володимирецького району, на німців, які поверталися із села Новаки, цього ж району, після грабунку мирного населення. Німці (біля 60 осіб) їхали на фірманках із награваним добром. Зав'язався жорстокий бій, у якому грабіжники майже всі були знищені. Декілька німців втекло, а один потрапив у полон. Серед повстанців був поранений сотенний "Бедришко", який невдовзі помер (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 39 - 66; ДАРО: Ф. Р - 30. – Оп. 2. – Спр. 28. – Арк. 78*).
15. 12. 1943 р. Німці напали на с. Бухарів [Острозький район Рівненської області] і їм протистояв відділ УПА (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Київ– Торонто, 1999. – С. 470 - 471*).
15. 12. 1943 р. Німці напали на с. Півче [Здолбунівський район Рівненської області] і їм протистояли повстанці (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1999. – С. 470 - 471*).
17. 12. 1943 р. 17. VI. 43 р. на Тотовицькому [треба село Тутовичі, Сарненський район на Рівненщині] переїзді німаки зробили засідку. Тудою проходила 2 - га сотня Кори. Німаки убили сотенного, кулеметника і 2 - х стрільців (*ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 38. – Арк. 6*).
17. 12. 1943 р. Відділ під командою Костюка мав бій з німцями і власовцями (російські шовіністи, які служили німцям), які напали на повстанців. Це було поблизу с. Копитів Корецького р-ну. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1536 РК, 1702 РК*).
19. 12. 1943 р. Боївка УПА під командою "Моряка" (камандир – Денищук Олександр Онопрійович, 1918 р. н., із села Бабин Гошанського району на Рівненщині) зав'язала бій з німцями в м. Корець. У цьому бою був пораненим повстанець із села Юзепин Корецького району Ясенчук Василь Григорович, 1924 р. н., пс. "Непробудний". За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1536 РК*).
22. 12. 1943 р. Наши [так в тексті] відділи та місцева самооборона заатакували село Бортницю Дубенського р-ну [Рівненська область], де досі знаходився держ. маєток, в якому працювало багато – поляків – німецьких вислужників. Фільварок [німецьке господарство] та польські хати спалено. З нашого боку був один забитий. Здобуто 19 коней та сільськогосподарський інвентар (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 199*).
23. 12. 1943 р. Сотня "В'юна" дала бій німцям у селі Мізочок [Здолбунівський район на Рівненщині], вбито 3 німців, із наших жертв не було (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто. – С. 361*).
24. 12. 1943 р. Три курені УПА: "Кори" (курінний – Мельник Макар Михайлович, уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині), "Ярка" (курінний – Каленюк Дмитро Павлович, 1917 р. н., уродженець села Михалківці Острозького району Рівненської області) і технічний відділ під командою "Овдія", мали сильний бій з мадярами в урочищі "Пішаниця", поблизу села Великі Цепцевичі Володимирецького району на Рівненщині. Повстанці наступали з двох напрямків на штаб противника. Мадьярам надійшла допомога зі станції Антонівка (Володимирецький р-н) і повстанці відступили. У цьому бою загинуло 12 повстанців і, серед них, Мартинюк Роман Лаврінович, 1923 р. н., Білобородий Григорій – обидва уродженці села Городець Володимирецького району Рівненської області; Красько Іван Григорович, 1921 р. н., пс. "Буз", "Перей", Правник Іван Остапович, 1919 р. н., – обидва уродженці села Орв'яниця Дубровицького району на Рівненщині. За жертви у ворога невідомо. У цьому бою брала участь і сотня "Поштаря" (сотенний – Ракович Михайло Павлович, 1923 р. н., уродженець м. Дубровиці Рівненської обл.), сотенний був пораненим. Загинув сотенний другої сотні (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22103 РДубр.; 2182 РДубр.; Зош. Р. 38 -13; Р. 38 – 86; 2102 РДубр.; ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 234. – Арк. 8; ДАРО: Ф. Р - 30. – Оп. 2. – Спр. 28. – Арк. 73*).

25. 12. 1943 р. Поблизу селища Мізоч [Здолбунівський район Рівненської області] на автошляху повстанці зробили засідку на поляків з німцями, які виїхали грабити села. Зав'язався сильний бій. Серед грабіжників були жертви. Відділ УПА змушений був відступити (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 200*).

25. 12. 1943 р. Неустійнений відділ УПА мав бій з німецько-фашистськими окупантами на хуторі Покоси, поблизу села Білівські Хутори Рівненського району Рівненської області. У цьому бою загинув повстанець Тимошук Петро Микитович, 1923 р. н., пс. “Нечай”, уродженець селища Оржів Рівненського району (*Гомон Л. В ім'я волі України // Волинь. – 1997. – 7 лютого*).

28. 12. 1943 р. 28. XII. 43 р. в церкві в селі Новосілки [Здолбунівський район на Рівненщині] підрайоновий командант роззброїв 4 козаків (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 48 - 49. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 302*).

30. 12. 1943 р. Місцева боївка УПА під команду “Бурового” (8 чоловік) дала бій німецьким карателям, які приїхали колоною із 5 - автомашин, у село Вільгір (Гошанського району на Рівненщині). У результаті бою в німців було 2-х вбито, а повстанцям вдалося без втрат відійти до лісу. У цьому бою відзначився кулеметник “Калина”(родом із Дніпропетровщини) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 21 - 27; Кравчук Сергій. 50 років тому // Волинь, 1993. – 24 грудня*).

30. 12. 1943 р. Сотня “Бігуна” (сотенний – Костецький Анатолій Степанович, 1923 р. н., уродженець села Басів Кут Рівненського району Рівненської області) разом із чотою сотні “Лиса” (сотенний – уродженець Галичини), zorganizували засідку на німецьку автоколонну із 5 авто з карателями, які поверталися із села Вільгір Гошанського району на Рівненщині. При наближенні колони до місця засідки повстанці із вигуками “Слава” кинулися в атаку. Зав'язався жорстокий бій, в якому противник у паніці

почав втікати на село Новоставці (Гошанський район), залишивши після себе 12 трупів (5 офіцерів і 7 солдатів). Серед повстанців загинув кулеметник Мамчур Андрій Ничипорович, 1926 р. н., пс. “Осика”, уродженець села Бабин Гошанського району; вистун Цинко Іван Севастьянович, уродженець села Вільгір і пораним був Раєвський Федір, пс. “Монгол”, уродженець села Басів Кут Рівненського району Рівненської області. Повстанці спалили всі авто (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31- 62, Зош. Р. 31 - 10, Зош. Р. 4 - 76 - 78; Кравчук Сергій. 50 років тому // Волинь, 1993. – 24 грудня*).

Грудень, 43 р.

На табір військово - полонених, що був у селищі Людвипіль [тепер селище Соснове Березнівського району Рівненської області], який охоронявся німцями й поляками, напав відділ УПА. У цьому бою загинув повстанець – Гурин Андрій Лукашович, із села Друхів. цього ж району. Повстанцями було взято великі трофеї (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 200*).

Грудень, 43 р.

Чота “Моряка” із сотні “Ворона” (сотенний – Бороденко Василь, уродженець Полтавщини), близько 40 чоловік, напала на німців у селі Немовичі Сарненського району на Рівненщині, які поверталися з грабунку. У результаті бою 2 - х грабіжників було поранено, а награбоване добро відібране. Жертв серед повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 37 - 19*).

Грудень, 43 р.

Місцева боївка УПА декілька разів zorganizувала засідки проти відступаючих німців у лісі, між селами Бухарів і Михалківці Острозького району на Рівненщині. Вислід акцій невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 59*).

Грудень, 43 р.

Місцева боївка УПА напала на чотирьох німецьких пограничників, які появились у селі Дранча (тепер село Дружба) Радивилівського району на Рівненщині. У результаті цієї акції один німець був поранений, один захоплений у полон, а двом вдалося утекти.

Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л - 6*).

Грудень, 43 р.

Боївка УПА під командою “Самари” оточила і зав’язала бій з групою німців (15 осіб), які приїхали грабити на хутір Семиграни, що поблизу села П’ятигори Здолбунівського району на Рівненщині. Німці здалися у полон і їх повстанці роззброїли та відправили по зв’язку в штаб УПА (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 110*).

Грудень, 43 р.

Відділ УПА мав бій з німцями неподалік містечка Березного, що на Рівненщині. У цьому бою загинув повстанець із міста Костополя Рівненської області Степанович Спиридон Йосипович, 1922 р.н. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 487 РК*).

Грудень, 43 р.

Боївка “Черешні” (командир боївки – Рашко Олександр Васильович, 1913 р. н., уродженець села Рогізне Демидівського району на Рівненщині) і сотня “Берези” (сотенний – Панасюк Іван Васильович, 1912 р. н., уродженець села Підвисоке Радивилівського району на Рівненщині) напали на німецького лядвирта (територіальний намісник) у селі Вовкові Демидівського району. У результаті бою німці відступили на село Підвисоке. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 12*).

Грудень, 43 р.

Повстанці напали на німців, які поверталися з награваною худобою, поблизу села Повча Дубнівського району на Рівненщині. Худоба була відбита. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 258 РР*).

Грудень, 43 р.

Відділ “Летучого” (за іншими даними відділ “Мазепи”, уродженець Галичини) при допомозі місцевої боївки під командою Джуза Дмитра Петровича, 1912 р. н. (уродженець села Заруддя Дубнівського району Рівненської області) зав’язали бій з власовцями (російські

шовіністи, які служили німцям) на хуторі Боцянівка, поблизу села Заруддя. Власовці були розбиті і, кинувши зброю, втекли на Дубно. У цьому бою загинув повстанець Джуз і пораненим був Генеральчук Володимир Миколайович, 1923 р. н., уродженець села Заруддя. Після цієї акції повстанці назбирали багато зброї (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1689 РР, 1816 РД; 1825 РД, 1753 РД*).

Грудень, 43 р.

Місцева боївка УПА під командою “Пугача” (командир боївки – Оксентьев Петро Несторович, 1921 р. н., уродженець села Здовбиці Здолбунівського району Рівненської області) роззброїла німецький фронтовий підрозділ, який загруз в болоті, під час переправи через річку, поблизу села Івачкове Здолбунівського району (*Ольшєвський О. У Здовбиці між ровами // Нове життя, 1999*).

Грудень, 43 р.

Повстанська група зв’язку (10 чоловік), яка йшла з літературою зі Львова на Полісся, потрапила в засідку на мості, що в селищі Млинів на Рівненщині. Зав’язався короткий і запеклий бій, в якому загинуло 4 повстанці, решті вдалося прорватися і продовжити маршрут. Пораним був повстанець Май Олександр Миколайович, 1922 р. н., пс. “Карпо”, уродженець колонії Ядвипіль Рівненського району Рівненської області. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 16 - 57*).

Грудень, 43 р.

Боївка “Черешні” (командир боївки – Рашко Олександр Васильович, 1913 р. н., уродженець села Рогізне Демидівського району на Рівненщині), сотня “Берези” (сотенний – Панасюк Іван Васильович, 1912 р. н., уродженець села Підвисоке Радивилівського району на Рівненщині) і сотня “Шпали” (сотенний – Солонюк Пилип Михайлович, 1918 р. н., села Крупець Радивилівського району Рівненської області) напали на німецького лядвирта (територіальний намісник) із охороною у с. Підвисоке. У результаті бою німці понесли великі втрати у живій силі. Серед повстанців загинув сотенний “Береза” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 12*).

Грудень, 43 р. Відділ “Яреми” (курінний – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, уродженець села Немовичі Сарненського району Рівненської області), напав на охорону водокачки у селі Доротичі Сарненського району на Рівненщині. У результаті невеликого бою в полон до повстанців потрапило 6 німців. Повстанцями було взято багато зброї (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 37 - 118*).

Грудень, 43 р. Місцева боївка УПА зробила засідку на німців (біля 30 чоловік) у с. Копані Радивилівського району, які приїхали в село грабити мирне населення. Зав’язався бій, у якому загинув повстанець із цього ж села. Німцям не вдалося пограбувати село і з втратами в живій силі поїхали назад (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. 20 - 25*).

Грудень, 43 р. Місцева боївка УПА під керівництвом Сая Миколи, уродженця села Копані Радивилівського району на Рівненщині, зробила засідку на німців поміж селами Копані і Адамівкою Радивилівського району. Зав’язався бій, у якому загинув один повстанець. Серед німців був один чоловік вбитий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. 20 - 28*).

Грудень, 43 р. Курінь “Кватиренка” (командир – Яковлів Яків, уродженець Галичини) оточив німецький підрозділ (біля 100 чоловік) у лісі, біля с. Козак Корецького району, який заготовляв дрова. У результаті запеклого бою, який тривав з ранку до самого вечора, німці були повністю розбиті. Серед них були великі жертви, 10 німців потрапило в полон. У повстанців загинуло два чоловіки, один із с. Городок Рівненського району. Повстанці захопили багато возів, коней (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. 23 - 1*).

Грудень, 43 р. Відділ УПА організував засідку на німців на хуторі Теребежі поблизу с. Гоноратка Радивилівського району, які виїхали на возах із м. Радивилова на село Добривода, цього ж району. У результаті перестрілки 2-х німців було вбито. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 101*).

Грудень, 43 р. Повстанці – Бордюг Іван Сергійович, Лисуха Василь – обидва уродженці села Хорів Острозького району Рівненської області, та інші, підірвали залізничне полотно поміж селами Бадівка і Могиляни Острозького району на відтинку Рівне – Шепетівка і пустили під укіс потяг (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1592 РО*).

Грудень, 43 р. Курінь “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині), “Тополі” і відділ військової розвідки зав’язали жорстокий бій з німцями, які приїхали грабити, поблизу села Залішани Дубровицького району на Рівненщині. Бій продовжувався понад 5 годин. Жертв у повстанців не було. Грабіжники відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 22103 РДубр.*).

Грудень, 43 р. На автошляху Київ – Рівне поміж селами Тудорів (тепер село Федорівка) і Синів Гошанського району на Рівненщині, місцева боївка УПА на чолі з Гористюком Василем Івановичом, 1920 р.н, жителем села Тудорів, організувала засідку. Невдовзі на дорозі з’явилась німецька колона із 6 мотоциклів і однієї легкової автомашини. Повстанці гранатою підірвали авто і вона зупинилась, а мотоциклісти втекли. Під час цієї акції був вбитий німецький офіцер. Повстанці заволоділи зброєю і документами (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1711РГ.*).

Грудень, 43 р. Чота “Моряка” із сотні “Ворона” (сотенний – Бороденко Василь, уродженець Полтавщини) біля 40 чоловік вночі напала на охорону залізничного мосту через р. Случ у селі Доротичі Сарненського району Рівненської області. Але на допомогу німецьким охоронцям над’їхав бронепоезд і повстанці міст не встигли зірвати, що спричинило їх до відступу. Жертв у повстанців не було. Серед противника був знищений 1 охоронець (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 37 - 19, 116*).

- Грудень, 43 р.** Неустійнений відділ УПА мав бій з німцями у селі Вільгір Гошанського району на Рівненщині, в якому було побито й спалено три автомашини з німцями (*Гамон Л. В ім'я волі України // Волинь. – 1997. – 7 лютого*).
- Грудень, 43 р.** Під кінець грудня 1943 р. німці зробили наскок на с. Плоску [треба с. Плоске Острозького району на Рівненщині] із ціллю грабежа. Внаслідок сутички з місцевою боївкою 5 корів було відбито (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 469 - 472*).
- Грудень, 43 р. (початок)** На німаків було зроблено кілька засідок [в окрузі села Рисв'янка, тепер військовий полігон Гошанського району на Рівненщині], де після деякої операції було відбито від них 70 штук награбованої худоби, та вбито 10 німаків (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 64. – Арк. 8*).
- Грудень, 43 р. (кінець)** Німці з власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) напали на відділ УПА, який був на постой в селі Велика Клецька Корецького району на Рівненщині. Зав'язався запеклий бій. Повстанці відступили. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1344 РБ*).
- Грудень, 43 р. (кінець)** Відділ УПА мав бій з німцями у селі Даничів Корецького району на Рівненщині. Бій тривав майже цілий день. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1344 РБ*).
- Грудень, 43 р.** Місцева боївка УПА під керівництвом “Тихого” (командир боївки – Павлюк Михайло Максимович, 1920 р. н., уродженець села Божкевичі, тепер село Новоселівка Млинівського району Рівненської області) зробила засідку в лісі, на шосе поблизу села Новоселівка. По шосе їхала автоколона (1 вантажівка і 2 легківки) з мадярами (біля 25 чоловік) на селище Млинів. Автоколони була зупинена. Бою не було, так як мадяри здалися. Повстанці забрали зброю і боєприпаси до неї, а самих мадяр відпустили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 84*).

- Грудень, 43 р.** Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) напала на охорону залізної - дорожнього мосту в місті Дубно на Рівненщині, яку здійснювали мадяри. Охорона була розбита, один із мадярів потрапив у полон. Серед повстанців був вбитий один чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 44*).
- Грудень, 43 р. (кінець)** Відділ “Дубового” (командир відділу – Литвинчук Іван Самійлович, із с. Бискупичі Руські, тепер с. Нехвороща, Володимир - Волинського району Волинської області), який перебував на постой в с. Золотолин Костопільського р-ну на Рівненщині, зав'язав запеклий бій з німцями на околиці села. У результаті бою німці були розбиті. Ворог мав великі жертви, частина розбіглася. У повстанців було 2 чоловіки вбитих (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2719 РР - а*).
- Грудень, 43 р. (кінець)** Теренова боївка і чота азербайджанців відбила напад німців на с. Новомалин [Острозький район Рівненської області] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. Торонто, 1999. – С. 470*).
- ?, 1943 р.** Група мадярів, із поляками, наїхала на с. Ступно [треба село Ступне Здолбунівський район Рівненської області], пограбували і знищили церкву. Відділ УПА зробив засідку. У бою було вбито 40 злочинців, а ранено 16 мадярів і поляків, і відбито пограбоване (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто - Львів, 1996 - 1996. – С. 253; Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 148*).
- ?, 1943 р.** Місцева боївка УПА мала бій з німцями в лісі, поблизу села Корчів'я Костопільського району на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 455 РК*).
- ?, 1943 р.** Місцева боївка УПА організувала засідку на німецьких офіцерів (5 - ть осіб), які їхали на конях, поміж селами Майків і Русивель Гошанського р - ну. Чотири офіцери були вбиті, а один втік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31-73*).

- ?, 1943 р. Уваги заслуговує військова операція в Гощі [Рівненська область], коли, розбивши німців, формування УПА захопили друкарню (*Гурій Бухало. “УПА у бронзі” // Волинь. – 2005. – 7 жовтня*).
- ?, 1943 р. Чота із сотні “Орла” (сотенний – Войтюк Іван, уродженець села Липки Гошанського району на Рівненщині) під командою Гаврилюка Володимира Калістратовича, 1922 р. н., уродженця села Залізниця Корецького району Рівненської області, мала бій з німцями у селі Тудорів Гошанського району Рівненської області. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1530 РК*).
- ?, 1943 р. У бою з німцями в селі Обгів (тепер село Соснівка) Дубнівського району на Рівненщині загинув повстанець Шавронський Василь Гаврилович, 1919 р. н., уродженець села Дермань -II Здолбунівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 901 РЗ*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА мав жорстокий бій з німцями в урочищі “Зачугунка” поблизу села Івачкове Здолбунівського району на Рівненщині. У цьому бою загинули повстанці Аврамчук Олександр Антонович, 1914 р. н. і Демчишин Микола Євдокимович, 1915 р. н., – обидва уродженці села Здовбиця Здолбунівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1620 РЗ*).
- ?, 1943 р. Сотня “Щупака” мала запеклий бій із німцями в селі Буща Здолбунівського району на Рівненщині. У цьому бою загинули повстанці Гороб’юк Дмитро Миколайович, 1924 р. н., із с. Дядьковичі Рівненського району і Гуменюк Павло Силович, 1924 р. н., із села Верхів Острозького району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 890 РР, Спр. 863 РР*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА знищила 3 -х німців у селі Сапожин Корецького району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 26*).
- ?, 1943 р. Повстанці обстріляли німецьке вантажне авто у селі Хомут (тепер село Зелений Гай) Дубнівського району Рівненської області на автошляху Рівне – Дубно. Під час цієї акції загинув місцевий житель (був розстріляний німцями), який допомагав повстанцям (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1778 РД*).
- ?, 1943 р. Повстанець Сапанюк Володимир Григорович, 1920 р. н., пс. “Беркут”, із села Здовбиця Здолбунівського району на Рівненщині, роззброїв німецького вартового в районній німецькій управі міста Здолбунова і захопив друкарську машинку (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1620 РЗ*).
- ?, 1943 р. Повстанець Марчук Микола Никанорович, 1925 р. н., із села Озеряни Дубнівського району на Рівненщині, вбив німецького вартового у своєму селі, який охороняв залізничний переїзд (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1790 РД*).
- ?, 1943 р. Невідомий повстанець із села Здовбиця Здолбунівського району на Рівненщині добре володіючи німецькою мовою і переодягнувшись у німецьку форму, роззброїв німецького вартового на залізничному мості в своєму селі (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1620 РЗ*).
- ?, 1943 р. Повстанець Сидорчук Віктор Пилипович, 1922 р. н., із села Здовбиця Здолбунівського району на Рівненщині, роззброїв німецького солдата в своєму селі (*Ольшєвський О. Твої сини – твоя слава, Україно // Нове життя, 1997. – № 79*).
- ?, 1943 р. Повстанець Солтис Яків Семенович, уродженець села Здовбиці Здолбунівського р - ну на Рівненщині, на станції Здолбунів, відчепив локомотив від потяга, що прямував на фронт і спрямував його в болото (*Ольшєвський О. У здовбиці між ровами // Нове життя, 1999*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА під командою “Однорога” мав запеклий бій з німцями поблизу села Озеро Володимирецького

- району Рівненської області. У результаті цього бою сотенний потрапив у полон до німців. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 186*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА під час спалення мосту в селі Здовбиця Здолбунівського району на Рівненщині, піддалася нападу зі сторони польської поліції, яка служила німцям. У цьому бою загинув повстанець Демчук Федір Гнатович, 1905 р. н., уродженець цього ж села (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 14*).
- ?, 1943 р. Сотня “Сторчана” (сотенний – Степчук Олександр Терентійович, 1918 р. н., уродженець села Межиріч Острозького району на Рівненщині) зорганізувала засідку на німців поміж селами Верхів і Новомалин Острозького району. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 71*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Кайдаша” (командир боївки – Савчук Василь Макарович, 1918 р. н., уродженець села Дуліби Гошанського району Рівненської області) декілька разів робила засідки на німців на дорозі поміж селами Дуліби і Жаврів Гошанського району. У німців були жертви, кількість їх невідома. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31 - 74*).
- ?, 1943 р. У 1943 р. наші повстанці [курінь “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області] здійснили напад на кілька німецьких автомашин зі зброєю і майном біля села Ситного [Радивилівський район]. Опір військового супроводження подолали швидко. Здобич була переправлена в розташування повстанських підрозділів. Наша сотня стояла тоді на хуторі Виноградка неподалік Сестрятина (*Суходольський Іван. – Нескорена сила духу // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006*).
- ?, 1943 р. Повстанець Ігнатишин Володимир Федорович, 1924 р. н., уродженець села Заріцьк Рівненського району Рівненської області, знищив у селі Понебель Рівненського району Рівненської області німецького офіцера Йохіма (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 934 РР*).
- ?, 1943 р. Під с. Бечаль... [Костопільський район на Рівненщині] трапилася сутичка між відділом УПА і німецькою поліцією в складі 200 чоловік. Вбитих 2, 7 полонених, ворог розбігся, залишивши багато зброї і амуніції (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 312*).
- ?, 1943 р. Боївка УПА (6 чоловік) напала на банк у селищі Гоша на Рівненщині. Повстанці заволоділи крупною сумою грошей і без втрат зникли (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 15 - 23*).
- ?, 1943 р. Повстанці зорганізували засідку на німців у лісі, поблизу села М'ятин Гошанського району Рівненської області. У результаті бою тут загинув Федорчук Григорій Онопрійович, із с. Біла Криниця Рівненського району Рівненської області. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 4*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА зав'язала бій з німцями в селі Спасів Здолбунівського району Рівненської області. У цьому бою загинули повстанці – Самолюк Іван Петрович, 1916 р. н. і Коломис Юрій Іванович, 1908 р. н. – обидва із села Спасів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 24 - 1*).
- ?, 1943 р. Під час жнив відбулося кілька засідок на німецькі автоколони на шосе біля Корця [Рівненська область] і далі на захід в сторону Рівного біля Межиріч [Корецький район Рівненської області]. Їхньою метою було здобути більше зброї й амуніції. Полонених німців звільнили (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 275*).

?, 1943 р. Бій відділу УПА з німцями і мадярами у селі Бадівка Острозького району на Рівненщині. У цьому запеклому бою загинуло 7 повстанців. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 17 - 53*).

?, 1943 р. У бою з німцями в селі Пашиха Демидівського району на Рівненщині загинув мінометник із відділу “Крука” (курінний – Климишин Іван, уродженець села Верешаки Лановецького району Тернопільської області) “Альоша”, офіцер советської армії (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2291 Т.*).

?, 1943 р. Повстанці напали на млин у місті Радивилів на Рівненщині. Ація пройшла вдало і повстанці забрали багато борошна (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2048 РРад.*).

?, 1943 р. Відділ УПА напав на німців, які поверталися із грабунку села Золотин Костопільського району, що на Рівненщині. Награбоване майно і худоба були відбиті. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 488 РК.*).

?, 1943 р. Відділ УПА мав жорстокий бій з німцями поблизу села Майдан Дубнівського району на Рівненщині. У цьому бою відзначився повстанець із села Глинськ Здолбунівського району Варварук - Буксим Юрій Демкович, 1918 р. н., пс. “Пшеничний”. Серед повстанців були жертви і, серед них, чотовий із села Дермань -II Здолбунівського району Борис Василь Гаврилович, пс. “Степовий” (*Денищук Олександр. Книга Пам'яті і Слави Волині. – Т. 7. – Рівне, 2004. – С. 211; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 6 - 26*).

?, 1943 р. Відділи УПА мали декілька боїв з німцями у лісі біля колонії Гурби Здолбунівського району на Рівненщині. У цих боях відзначився повстанець із села Глинськ Здолбунівського району Варварук - Буксим Юрій Демкович, 1918 р. н., пс. “Пшеничний”. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 6 - 26*).

?, 1943 р.
(кінець)

Повстанець із села Глинки Рівненського району Рівненської області Ковальчук Василь Тихонович знищив у своєму селі німецького офіцера і пішов у відділ УПА (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 991 РР*).

?, 1943 р. Диверсійна повстанська група на чолі з “Тихим” (командир – Нестерчук Василь Юхимович, 1922 р. н., із села Глупанин Здолбунівського району на Рівненщині), розгромила німецьку майстерню по пошиву взуття у місті Здолбунів. Повстанці заволоділи великою кількістю шкіри і швейних машинок (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1617 РЗ*).

?, 1943 р. Німецькі окупанти залишили у трьох вагонах під вартою на станції Костопіль Рівненської області більше 200 молодих хлопців і дівчат, щоб вранці вивезти у рабство до Німеччини. Вночі відділ “Сівача” [курінний – Кобринович Володимир Григорович, 1918 р.н., уродженець с. Антонівки, тепер села немає, колишнього Тучинського району, тепер Гощанського району на Рівненщині] напав на охорону станції, роззброїв жандармів і випустив бранців (*Швед О. Вагач // Волинь, 1999. – 10 листопада*).

?, 1943 р. Група повстанців, що мінувала дорогу, вступила в бій з німцями у селі Безодня Радивилівського району на Рівненщині. У цьому нерівному бою загинули два повстанці і, серед них, Чвертман Гнат Павлович, 1916 р. н., уродженець села Хотин Радивилівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1729 РРад., 1723 РРад.; Приреченні на смерть, але непереможні!. – Радивилів, 2006. — С. 13*).

?, 1943 р.
(весна - осінь)

Протягом цього періоду часу відділи УПА організували понад 10 разів засідки проти німців на автошляху Рівне – Острог в урочищі “Піщанка” поміж селами Верхів – Михайлівка Острозького району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 54*).

- ?, 1943 р. Два повстанці спалили дерев'яний міст у селі Підгайці Млинівського району на Рівненщині. По зраді вони потрапили в лапи німців і були розстріляні. Тоді загинули: Себало Іван, із села Підгайці і Деркач Кузьма Пилипович, 1905 р. н., із села Ужинець Млинівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 54*).
- ?, 1943 р. Чота “Грома” (чотовий – Шматюк Володимир Йосипович, 1922 р. н., уродженець села Великий Олексин Рівненського району Рівненської області) із охорони провідника “Євгена” і чота “Обуха” із охорони командира “Дубового” (разом із раненими біля 100 чоловік), супроводжували ранених повстанців із Корецького району Рівненської області у штаб УПА в село Гутвин Костопільського району. Поблизу села Злазне Костопільського району зав'язався запеклий нічний бій з німцями, в якому було вбито 6 німців. Німці здалися у полон, які пізніше були відпущені. Серед повстанців було двох поранених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 43*).
- ?, 1943 р. В бандерівському лігві під с. Грушвиця [Рівненський район Рівненської області]... знайдений труп офіцера СД – Йозефа Коле (*Федорицький О. Відплата // Червоний прапор, 1976*).
- ?, 1943 р. Диверсійна повстанська група під командою “Очмани” (командир боївки – Шевчук Дмитро Несторович, 1923 р. н., уродженець села Чудниця Гошанського району на Рівненщині) зорганізувала засідку проти німців поблизу села Самостріли Корецького району Рівненської області на автошляху Рівне – Київ. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 6 - 12 - а*).
- ?, 1943 р. Повстанці зав'язали бій з німцями у лісі, в урочищі “Пішанка”, поблизу села Галівка Острозького району на Рівненщині. У результаті бою був вбитий один німець. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 58*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою Слободюка Василя Дмитровича із села Дядьковичі Рівненського району Рівненської області напала на німецьке господарство у селі Грушвиця Рівненського району і забрала чимало свиней. Бою і жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 34 РР*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Думи” (командир боївки – Ничипорик Євген Андрійович, 1922 р. н., уродженець села Липки Гошанського району на Рівненщині) зав'язала бій з охороною німецького ляндрівта (територіальний намісник) в селі Липки. В результаті бою у повстанців був один поранений. Жертв з обох сторін не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34 - 73*).
- ?, 1943 р. Сотня “Явора” мала бій з німцями в урочищі “Пішанка” біля села Дермань – ІІ Здолбунівського району на Рівненщині. У результаті бою загинуло біля 10 німців. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Сош. Р. 17-18*).
- ?, 1943 р. Група більшовиків під командою поручника Волинця зробила наліт на залізну - дорожню станцію на лінії Сарни-Ковель [Рівненщина] і гітлерівці були змушені відступити (*Пожовклі сторінки – то свідчення історії // Волинь, 1993. – 30 серпня*).
- ?, 1943 р. У село Дранча (тепер село Дружба) Радивилівського району на Рівненщині приїхав із м. Броди Тернопільської області німецький ляндрівт (територіальний намісник) із двома есесівцями. Місцева боївка зробила засідку на непрошеного “гостя”, знищила його і одного охоронця. Другому охоронцю вдалося утекти (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2235 РРад.*)
- ?, 1943 р. Польська поліція зловила повстанця Сергія із села Олишва Рівненського району Рівненської області і везла до селища Клевань-І, цього ж району. На дорозі їх перестріла місцева боївка УПА. Зав'язався бій, у якому загинули повстанці: Романуха Андрон Лаврінович

- (село Дерев'яне Рівненського району), Гордійчук Володимир Борисович (село Дерев'яне), Турський (Східна Україна). Полоненому Сергію вдалося утекти. Із німців жертв не було (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 239; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 11 - 25*).
- ?, 1943 р. Польська поліція приїхала із Радивилова на хутір Гниди поблизу села Батьків Радивилівського району і пограбувала мешканців хутора. Коли грабіжники поверталися назад їх вогнем зустріла місцева боївка (6 чоловік). Декілька поляків було вбито і награване добро було забране (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2235 РРад.*).
- ?, 1943 р. Німці напали на село Стоянівку Радивилівського району Рівненської області, але на захист села став відділ УПА. Напад був відбитий. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2048 РРад.*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА села Олександрії Рівненського району Рівненської області декілька разів перерізала телеграфний зв'язок на залізнично - дорожньому відтинку Рівне - Костопіль (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1113 Р*).
- ?, 1943 р. Підпільники ОУН за одну ніч зрізали всі телеграфні стовпи на дорозі Млинів – Рівне, неподалік села Сатиїв Дубнівського району. На тривалий час зв'язок для німців був перерваний. Тоді ж були спалені всі дерев'яні мости на цьому автошляху (*Фурманюк С. та інші. Надійна опора УПА // Волинь, 1999. – 9 липня*).
- ?, 1943 р. Невідомий повстанець із с. Невіроків Корецького р-ну на Рівненщині від імені повстанців заніс ультиматум німцям з власовцями (російські шовіністи, які служили німцям), щоб ті здалися і склали зброю. Це було в селі Великі Межириччі Корецького р-ну. Але фашисти схопили його і закатували (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2050 РГ.*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА zorganizував засідку на німців, які їхали із Волині на Рівненщину, в селі Коритне Радивилівського району Рівненської області. Зав'язався жорстокий бій, в якому німці мали великі жертви. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 35*).
- ?, 1943 р. Повстанцями поміж селами Теслугів і Добривода Радивилівського району на Рівненщині був вбитий німецький ляндрірт Козинського (тепер Радивилівський) району Фогель. Тоді загинуло 8 його охоронців, а 3 втекло (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1623 Р; Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 63*).
- ?, 1943 р. Повстанці мали бій з німцями поблизу села Руда Красна Рівненського району Рівненської області. У цьому бою загинуло 2 повстанці. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1257РРР*).
- ?, 1943 р. Відділ “Саблюка” (командир – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., із села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) мав бій з німцями біля села Бондарі Дубнівського району. У цьому бою загинув повстанець Квітка Гнат Антонович, 1923 р. н., із села Озеряни Дубнівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1786 РД*).
- ?, 1943 р. Сотні “Ворона” (к-р – Цьона Микола із Галичини) і “Чорноти” напали на німців поблизу с. Топча Корецького р-ну, які поверталися із грабунку ближніх сіл. У результаті бою в німців було вбито біля 12 чоловік, а серед повстанців був поранений Рудик Василь Омелянович, 1926 р. н., пс. “Китайка”, із села Великий Олексин Рівненського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 43*).
- ?, 1943 р. Німці напали на групу ранених повстанців у с. Копитів Корецького р-ну на Рівненщині. Повстанці відійшли у гліб лісу. Жертв серед повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зошю. Р. 3 - 43*).

- ?, 1943 р. Відділ УПА мав бій з німецькими окупантами в селі Тудорів (тепер село Федорівка) Гошанського району на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1570 РК*).
- ?, 1943 р. Бій УПА з німцями поблизу міст. Верба [Дубнівський район на Рівненщині] загинуло 120 карателів (*Руцький М. Гологофа. – Рівне, 1996. – С. 77*).
- ?, 1943 р. Під селом Забороль на Сарненщині [Рівненська область], німці несподівано вдарили на один рій УПА і розбили його, причому загинуло 12 друзів... (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 21*)
- ?, 1943 р. Відділ “Лайдаки” (курінний – Скуба Микита Іванович, 1917 р. н., уродженець села Бечаль Костопільського району Рівненської області) мав бій з німцями і мадярами у селі Заріччя (можливо Маневецький район Волинської області). Були великі жертви у німців. Серед повстанців загинуло 10 чоловік. Пораненим був Грабоус Іван Пилипович, 1922 р. н., уродженець села Мощаниця Острозького району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 17 - 35*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА мала бій з німцями в урочищі “Березники” поблизу села Полиці Володимирецького району на Рівненщині. У цьому бою загинули два брати - повстанці Драганчуки – Степан і Володимир – обидва уродженці села Полиці (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р – 39*).
- ?, 1943 р. Біля лісів під Каролінкою [тепер села немає, Млинівський район на Рівненщині].... сотня [командир – Сацюк Степан Федорович, уродженець села Головчиці Млинівського району] нав’язала бій німцям (*Шевчук Лідія. – Голова управи // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006.)*
- ?, 1943 р. Відділ УПА напав на німецький конштабір у селі Три Копці Рівненського району на Рівненщині. Охорона

табору була розбита і в’язні були всі звільнені. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 563 РК*).

- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Завірюхи” (командир боївки – Мандзюк Володимир, із села Івачкове Здолбунівського району на Рівненщині) зорганізувала засідку на німців на дорозі Копиткове – Здолбунів, які їхали вантажівками. Зав’язався бій, в якому серед повстанців був один вбитий. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 51*).
- ?, 1943 р. Повстанець із села Ставок Костопільського району Рівненської області Цикун Михайло Матвійович, 1920 р. н., знищив німецького офіцера у своєму селі і по дорозі у відділ був схоплений советською (червоною) партизанкою. Червоні кати жорстоко закатували його в селі Перетоки Костопільського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 529 РК*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА мав бій з німцями між селами Перевередів і Війниця Млинівського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2540 Р*).
- ?, 1943 р. Сотня “Орла” [сотенний – Корягін Іван, советський офіцер, із Санкт - Петербурга, Російська Федерація] біля с. Гуменники Рівненського району, знищила 18 німецьких офіцерів, які поверталися із відпочинку (*Поровський. Микола. Встановити історичну справедливість // За Вільну Україну. – 16 жовтня*).
- ?, 1943 р. ...Двічі відправив на той світ лядвїртів (територіальний намісник) – біля Почасва [Кременецький район Тернопільської області] і Горохова [Волинська область]... [зі слів повстанця Куделко Івана Івановича, пс. “Калина”, 1920 р. н., уродженець села Срібне Радивилівського району на Рівненщині], допомагав повстанець Василь на псевдо “Скороход” (*Куделко Іван. – Не зрадили // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006. С. 21*).

- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА пустила під укіс німецький потяг з продуктами на відтинку залізної дороги Сарни – Рівне поблизу села Рокитне Костопільського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 302 РК*).
- ?, 1943 р. Повстанці декілька разів обстрілювали потяг на відтинку Смига - Кременець у лісі, поблизу села Забара Шумського району на Тернопільщині. Результати обстрілу невідомі (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 59*).
- ?, 1943 р. Запам'ятався запеклий бій біля автотраси Кременець - Дубно. Розвідка доповіла, що з Кременця [Тернопільська область] вирушила машина з гітлерівцями. Ми влаштували засаду. Машину було підпалено, від вибуху закладеної нами міни і щільного обстрілу загинули 28 чужинців. У нашій сотні [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області] були вбиті “Роман” із Ситного [Радивилівський район] і “Орлик” з Іванівки [Радивилівський район] (*Куделко Іван. – Не зрадили // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006. – С. 20*).
- ?, 1943 р. За уявну співпрацю з УПА німці напали разом з польською поліцією (силою в 100 чоловік) на українське поселення Дворище (10 дворів Дубнівська округа [Рівненська область]. Цивільне населення встигло без втрат вчасно сховатися. Відділ УПА, що перебував поблизу, зробив засідку і знищив 40 німців і польських поліцаїв без жодних втрат зі свого боку (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Т. 1. – Рівне, 2003. – С. 241; Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 311*).
- ?, 1943 р. Повстанці зловили і розстріляли у місті Корець на Рівненщині гестапівського офіцера Ковтонюка Валентина (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1702 РКор.*).
- ?, 1943 р. Відділ “Черника” (курінний – Казван Дмитро Прокопович, 1918 р. н., уродженець села Охматків Демидівського району на Рівненщині) мав бій з німцями у селі Батьків Радивилівського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 80*).
- ?, 1943 р. Біля с. Білогородка Вербського р- ну [тепер Дубнівський район Рівненської області] відбувся бій між відділом УПА і німцями. Вбито 22 німці, знищено 2 автомашини. З нашого боку 3 вбитих і 2 поранених (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 311*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА мав бій з німцями у селі Верхів Острозького району на Рівненщині. У цьому бою загинули повстанці: Боярчук Олександр Григорович, 1921 р. н., із села Здовбиця і Єдинчук Микола Михайлович, із села Греновщина Здолбунівського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1620 РЗ*).
- ?, 1943 р. На комендатуру власовців (російські шовіністи, які служили німцям) напав відділ УПА. Акція відбулася на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 876 РГ*).
- ?, 1943 р. Сотня “Калини” (сотенний – Ткачук Тимофій, 1919 р. н., уродженець села Береги Млинівського району на Рівненщині) зав'язала бій з мадярами на болоті поблизу села Війниця Млинівського району на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 29 - 1*).
- ?, 1943 р. Боївка УПА із сотні “Шпали” (сотенний – Солонюк Филип Михайлович, 1918 р. н., із села Крупець Радивилівського району), зробила засідку у с. Перенятин Радивилівського району. Німці їхали двома вантажівками грабувати ближні села. У результаті бою німці були розбиті і втекли, підібравши вбитих солдат. У повстанців було 2 - х вбитих і 2 - х поранених і, в тому числі, сотенний “Шпала” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2048 РРад.*).

- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА зав'язала бій з німцями між селами Подоляни і Дорогобуж Гощанського району на Рівненщині. У результаті бою загинуло два повстанці, уродженці села Подоляни. За жертви у противника невідома (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33 - 63*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА мав бій з німцями поблизу села Головин Костопільського району на Рівненщині. У цьому бою загинув повстанець із села Малий Стидин Костопільського району на Рівненщині Корнійчук Федот Агейович (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 623 РК - б*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА напала на тартак (лісопильний цех) в селі Боремель Демидівського району на Рівненщині, який охоронявся німцями. У результаті бою охорона була знищена. Серед повстанців загинув Бойко Володимир Андрійович, 1912 р. н., уродженець села Береги Млинівського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 29 - 18*).
- ?, 1943 р. Декілька разів повстанці замінювали залізничне полотно і підривали ворожі ешелони поблизу станції Рудня Почаївська Радивилівського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 74*).
- ?, 1943 р. Відділ “Черника” (курінний – Казван Дмитро Прокопович, 1918 р. н., уродженець села Охматків Демидівського району на Рівненщині) при переході в Кременецький район на Тернопільщині, на станції Верба Дубнівського району Рівненської області мав бій з охороною залізної дороги. Жертв серед повстанців не було, а за жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 80*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА мав жорстокий бій з німцями у селі Великі Рикані (тепер село Загатинці) Млинівського району на Рівненщині, які приїхали на возах із села Лаврів Луцького району Волинської області. У цьому бою відзначився повстанець Кисіль Олександр із Лаврова. Усі німці були знищені. За жертви серед повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 – 24*).
- ?, 1943 р. В Олександрійському р-ні [тепер Рівненський р-н] ...група УПА взяла в полон 40 німців та 19 шуцманів, що супроводжували валку в'язнів на розстріл. Усіх в'язнів відбито. Здобуто багато зброї й амуніції (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 60*).
- ?, 1943 р. На шляху Дубно – Крем'янець повстанці спалили 14 авт. і вбили коло 50 німців. Здобуто зброю, амуніцію (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 61*).
- ?, 1943 р. В одному із сіл Радивилівського р-ну [Рівненська область] німецька адміністрація наказала селянам виводити худобу. Наша боївка засіла на шляху, що ним їхали німці й поляки з забраною худобою. Їх було біля 60. Розпочався бій, у висліді якого, вбито 22 німці і 10 ранено. Здобуто зброю і відбито всю худобу (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 61*).
- ?, 1943 р. У Млинівському р-ні відділ УПА у бою з німцями забив понад 60 ворогів (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 61*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Орла” (командир – Войтюк Іван, уродженець села Липки Гощанського району на Рівненщині) обстріляла німців (ляндвірта із охороною) у селі Залізниця Корецького району Рівненської області. Німці втекли. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 10 - 4*).
- ?, 1943 р. В с. Головніці [Корецький район на Рівненщині]...Повстанці обстріляли будинок козаків [власовці, російські шовіністи, які служили німцям] і пішли в наступ. Козаки втікли. Повстанці забрали худобу, багато збіжжя й майна та молотілкі спалили (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 274*).

- ?, 1943 р. В селі Головниці [Корецький район Рівненської області]... був великий фільварок [німецьке господарство] дідица Зелінського... 1943 року козацький відділ [власовці, російські шовіністи, які служили німцям] на службі німців охороняв фільварок... Перед жнивими 1943 року переїжджало велосипедами двох зв'язкових вояків УПА. Один з них попсувався, тому вони забрали з поля коні з "лігеншафту" й поїхали далі в призначену дорогу... (Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 274).
- ?, 1943 р. Повстанець Стасюк Юхим, пс. "Нескороденко", уродженець села Блудів (тепер село Світанок) Корецького району Рівненської області із сотні "Орла" (командир – Войтюк Іван, уродженець села Липки Гошанського району на Рівненщині), який варив їсти для повстанців, зав'язав нерівний бій з німцями, які напали на місце постою відділу. Повстанці тимчасово десь відійшли і він залишився сам. Це сталося у селі Залізняк Корецького району Рівненської області. У результаті цього бою повстанець загинув (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1530 РК).
- ?, 1943 р. Повстанці напали на німецький гарнізон у селі Стовпець Дубнівського району на Рівненщині, який розмістився у сільській школі. Вислід бою невідомий (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 128).
- ?, 1943 р. В Івачкові [Здолбунівський р-н] мадяри грабили селян. Їх покарав відділ УПА. Мадяри лишили на полі бою кільканадцять убитих. Здобуто багато зброї (Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 61).
- ?, 1943 р. Санітарка УПА потрапила в оточення німців. Ворог звужував кільце і нахабно наближався до своєї жертви. Раптом повстанка витягує гранату і зі словами: "Смерть фашистам" підірвалася знищивши кругом себе багато ворогів. Загинула і відважна повстанка. Ця кривава трагедія відбулася у селі Берестовець Костопільського району на Рівненщині. На превеликий жаль, ім'я Героїні встановити не вдалося (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 124 РК).
- ?, 1943 р. Сотня "Макса" [сотенний – Скорупський Максим Антонович, 1915 р. н., із села Антонівці Шумського району Тернопільської області] напала на фільварок [німецьке господарство] біля м. Корець [Рівненська область]. Знищивши частину залоги фільварка, забрали весь живий інвентар і спалили його. Було також здобуто багато худоби, овець, коней і іншого майна. Після цього повстанці відступили на свій терен (Скорупський М. Туди де бій за волю. – К., 1992. – С. 73).
- ?, 1943 р. Відділ "Недолі" (сотенний – Трохимчук Степан Климентійович, 1909 р. н., уродженець села Тучин Гошанського району Рівненської області) мав бій з польськими шовіністами, які служили німцям, на колонії Люцинів Гошанського району на Рівненщині. Поляки розбіглися (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 34 - 81).
- ?, 1943 р. Сотенний "Очмана" (Шевчук Дмитро Несторович, 1923 р. н., с. Чудниця Гошанського району Рівненської області) сам особисто знищив начальника гестапо в місті Корець на Рівненщині (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 6 - 12 - а).
- ?, 1943 р. Бій УПА з німцями в м. Остріг [Рівненщина]. Тоді загинуло 32 чоловіки [зі сторони німців] (Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 77).
- ?, 1943 р. Сотня Калини" (сотенний – Ткачук Тимофій, 1919 р. н., із с. Береги Млинівського району на Рівненщині) мала бій з німцями на хуторі Вапниця поблизу села Сморгва Млинівського району на Рівненщині. У цьому бою загинув повстанець із села Сморгва Олійник Макар Онисимович, 1923 р. н., (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 29 - 1).
- ?, 1943 р. У с. Гранівка [Радивилівський район Рівненської області] повстанці вчинили напад на польовий аеродром, де в бараках німці зберігали зерно. Охоронці дали відчайдушний опір... Але опір було зламано. Збіжжя було відібране і роздане населенню (Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. С. 31).

- ?, 1943 р. Повстанці напали на цукровий завод у селі Бабин Гошанського району Рівненської області. Варта була роззброєна і повстанці заволоділи зброєю (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 906 PP*).
- ?, 1943 р. Біля Копитова [Корецький р-н Рівненської о] в 4 -х годинному бою з німецькими жандармами повстанці здобули 60 крісів, кілька кулеметів, амуніцію та вояцький виряд. 25 німців убито, 14 попало в полон, було декілька ранено (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 3, 60*).
- ?, 1943 р. Сотня “Наливайка” із куреня “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області] провела операцію на шосе Київ-Львів в селі Крупець [Радивилівський район Рівненської області] проти німців. У цьому бою ми відбили у німців машину, забрали 105 пар чобіт, 60 пар костюмів і 1800 шапок, і вбили трьох німців (*ДАРО: Ф. Р – 2771. – Оп. 2. – Спр. 3263. – Арк. 12 - 18. Авторський переклад з російської мови*).
- ?, 1943 р. Німці приїхали в село Крупець [Радивилівський район Рівненської області] зробити розправу з місцевими жителями. Ми [сотня “Наливайка”, курінь “Докса”, курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., із села Сестрятин Радивилівського району] прийняли бій. Він тривав 3 години. Убили 6 німців і відступили (*ДАРО: Ф. Р – 271. – Оп. 2. – Спр. 3263. – Арк. 12 - 18. Авторський переклад документа з російської мови*).
- ?, 1943 р. Чота “Козацького” із УПА - “Південь” напала на німців у селі Здовбиця Здолбунівського району на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 818 P*).
- ?, 1943 р. Сотня “Наливайка”, курінь “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., с. Сестрятин Радивилівського району Рівненської області] мала бій з мадярами між селами Крупець і Михайлівка [Радивилівський район на Рівненщині]. Роззброїли 12 мадяр, забрали у них 12 гвинтівок, один ручний кулемет і гранати (*ДАРО: Ф. Р – 271. – Оп. 2. – Спр. 3263. – Арк. 12 - 18. Авторський переклад документа з російської мови*).
- ?, 1943 р. Сотня “Наливайка”, курінь “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області]. зробила засідку поблизу села Ситне [Радивилівський район на Рівненщині]. В засідці просиділи цілу добу і тільки на другий ранок з’явилось легкове авто з трьома мадярськими офіцерами і однією жінкою. Мадярів ми побили,... (*ДАРО: Ф. Р – 271. – Оп. 2. – Спр. 3263. – Арк. 12 - 18. Авторський переклад документа з російської мови*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА із сіл Люхча і Яринівки Сарненського району на Рівненщині декілька разів робила засідки на автошляху Рівне – Сарни на німців з метою здобуття зброї і військової форми. Були жертви у противника (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2135 PC*).
- ?, 1943 р. Повстанець із села Дмитрівки Гошанського району на Рівненщині Присяжнюк Петро Семенович, 1918 р. н., пс. “Сокіл”, який добре володів німецькою мовою, роззброїв німецьку комендатуру. Місце проведення акції не вказане (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 26*).
- ?, 1943 р. Сотня “Чорноти” зорганізувала засідку проти німців з власовцями (російські шовіністи, які служили німцям), поблизу села Кобильня (тепер село Весняне) Корецького району на Рівненщині. Німці їхали за поставкою. В результаті бою у німців були жертви. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 332-55*).
- ?, 1943 р. Сотня “Наливайка” курінь “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області] в складі цілого батальйону, до якого входили сотні “Докса”,

“Борсука” і ще одна сотня, приймали участь в наступі на Козин [Радивилівський район на Рівненщині]. У цій операції я [Сімчук Микола Максимович, 1920 р. н., уродженець села Бугаївка Радивилівського району] приймав участь у підриві мосту. Захопити місто не вдалося (ДАРО: Ф. Р – 2771. – Оп. 2. – Спр. 3263. – Арк. 12 - 18. Авторський переклад документу з російської мови).

?, 1943 р.

Курінь “Негуса” (курінний – Олесків Сергій, 1918 р. н., уродженець села Назавизів Надвірнянського району Івано-Франківської області) декілька разів організовував засідки проти німців на автошляху Рівне – Київ, неподалік села Сапожин Корецького району на Рівненщині. Вислід проведених акцій невідомий (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 10 - 29).

?, 1943 р.

Сотня “Наливайка” курінь “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області] переїхала у Мізоцький район [тепер Здолбунівський район на Рівненщині]. У цьому районі ми мали бій з німцями в селі Мошаниця [Здолбунівський район]. У результаті цього бою ми відбили у німців худобу і продукти, які вони зібрали (ДАРО: Ф. Р – 2771. – Оп. 2. – Спр. 3263. – Арк. 12 - 18. Авторський переклад з російської мови).

?, 1943 р.

Мадяри й ляхи виїхали з Мізоча до Ступно [Здолбунівський район на Рівненщині], деограбили церкву.... Пізніше запалили по дорозі кілька хат; вертаючись через Стару Мошаницю, зустрілися з відділом УПА. У бою втратили 40 вбитими і 16 раненими (Літоніс УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 51).

?, 1943 р.

У бою з мадярами в селі Крупець Радивилівського району на Рівненщині загинув повстанець Солонюк Віктор Сергійович, 1916 р. н., уродженець цього ж села (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 8).

?, 1943 р.

У бою з німцями в селі Грядки Дубнівського району на Рівненщині загинули повстанці: Волков Микола Федорович, 1921 р. н., із села Пирятин Дубнівського району і Білецький, із села Грядки (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 29 - 122, Зош. Р. 35 - 34).

?, 1943 р.

Відділ “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, із селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) зорганізував засідку проти німців у селі Губків Березнівського району на Рівненщині. Зав’язався бій. За жертви невідомо (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 7).

?, 1943 р.

Німецькі і польські поліцейні відділи, повертаючись з грабінницької мандрівки по українських селах, потрапили під с. Жуків (р-н Клевань) [Рівненський район Рівненської області] в засідку. Табір ворогів був розгромлений. 35 було вбито і 10 поранено по ворожим боці. На допомогу їм прийшли нові частини і один літак. Відділ УПА примінив бій і відступив. З нашого боку – 5 вбитих, 2 поранених. Здобуто 1 кулемет, рушницю і 2 навантажені майном вози (Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 311).

?, 1943 р.

Влітку 1943 року, німці кинули поліцію проти УПА й червоних партизан в сторону Сарн [Рівненщина]. В якійсь сутічці з УПА поліцейсти піддалися, 25 поліцейстів на чолі з ком. Бобровським перейшли до повстанців, решта вернулася без зброї до Корця. Опісля Бобровський загинув у боротьбі з німцями як старшина УПА (Літоніс УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 275).

?, 1943 р.

Відділ УПА мав жорстокий бій з німцями, які переслідували повстанців, на шляху між селами Дранча (тепер Дружба) і Стоянівка Радивилівського району на Рівненщині. У результаті бою ворог поніс великі втрати. Були значні втрати і серед повстанців. Повстанцям вдалося прорватися у ліс поблизу села Смига Дубенського району і відірватися від ворога (Приреченні на смерть, але переможні. – Радивилів, 2006. – С. 13)

?, 1943 р. Німці з поляками приїхали грабувати село Рудня [колишнє село Юзефівка, тепер територія військового полігону, Костопільський район Рівненської області]. Перешкодив їм відділ УПА. Зав'язалась перестрілка. Поляки спалили пів села (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 252*).

?, 1943 р. Відділ УПА мав бій з німцями, які проводили прочісувальну акцію зі сторони Бродів у селі Дранчі Руській [тепер Новоукраїнське Радивилівського району на Рівненщині]. Вани забрали з півсела, погнавши за Прокази (нині частина села Дружба Радивилівського району), але ... на виручку прийшли повстанці і відбили заручників. У бою було знищено з десяток гітлерівців (*Бурмай Петро. Згадуючи пережите // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006. – С. 17*).

?, 1943 р.
(кінець) Сотня “Шпали” (сотенний – Солонюк Пилип Михайлович, 1918 р. н., уродженець села Крупець Радивилівського району Рівненської області) піддалася нападу зі сторони німців в урочищі “Хотинщина”, поблизу села Срібне Радивилівського району. У повстанців один чоловік загинув і один був поранений. За жертви у ворога невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 20*).

?, 1943 р.
(кінець) Місцева боївка УПА під командою “Сірого” (командир боївки – Бондарчук Федір Минович, 1911 р. н.) зав'язала бій з мадярами і німцями в урочищі “Гора”, поблизу села Полиці Володимирецького району Рівненської області, які поверталися з награваним добром на Рафалівку Володимирецького району. У результаті короткотривалого бою усі нападники були знищені (більше 10 чоловік), а награване було забране (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. – 38 - 133*).

?, 1943 р.
(кінець) Бульбівці зав'язали бій з німцями й поляками у селі Вілля Березнівського району [Рівненська область]. В цьому бою загинули: Раєвський Василь, Мітринга Іван (“Полин”), Довмат Петро (“Виливайко”), село Бистричі,

Березнівський район [Рівненська область], Столярчук Федір Климович (“Батюшка”), село Бистричі, Березнівський район), “Вулей”, “Стріла”, “Горобець” (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 25*).

?, 1943 р. Відділ УПА мав жорстокий бій з німцями поблизу села Бистричі Березнівського району [Рівненська область]. У цьому бою були великі жертви у повстанців (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 248*).

?, 1943 р. Повстанці зав'язали запеклий бій з німцями неподалік села Мар'янівки (тепер села немає) Рівненського району і обл. Німці використали авіацію. У цьому бою загинуло біля 10 повстанців і, в тому числі, Огородник Федір Павлович, із села Ходоси Рівненського р-ну, Кубринович Олександр Арсенович, Мельник Григорій і Патій Оксана Миколаївна – всі із села Волошки Рівненського р-ну (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 14 - 1, Зош. Р. 14 - 41*).

?, 1943 р. Дві сотні УПА “Богдана” (виходець із Галичини) і “Палія” мали бій з німцями в лісі поблизу села Макотерти Рівненського району на Рівненщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 850 PP*).

?, 1943 р. Повстанець Мельник Андрій Костянтинівич, із села Корнин Рівненського району Рівненської області, загинув у бою з німцями біля села Чорні Лози (тепер села немає) Гошанського району на Рівненщині. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2716 PP*).

?, 1943 р. Під с. Буша Мізоцького р-ну [тепер Здолбунівський район Рівненської області] заатакували німці разом з мадярами і поляками відділ УПА. Наш відділ з боєм вирвався з оточення... В часі бою вбито 20 мадярів і кількох німців. Відділ втрат не мав (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 241*).

?, 1943 р. Відділ УПА зорганізував засідку проти німців на автошляху Рівне – Млинів на Рівненщині. Результати засідки невідомі, лише німці після цієї акції бомбили з літаків ближнє село Ясениничі Рівненського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 885 РР*).

?, 1943 р. Сотня “Щупака” зав’язала бій з німцями й поляками, які приїхали грабити село Білівські Хутори Рівненського району [Рівненської області] (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 247*).

?, 1943 р.
(кінець) Повстанці зав’язали бій з німцями біля мосту, між селами Старожуків і Радухівка Рівненського району Рівненської області, які їхали на вантажівках. У результаті бою німці понесли значні втрати у живій силі. Серед повстанців загинув один чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1712 Р*).

Листопад, 43 р. Відділ козаків заатакував Кудрин [тепер села немає, Здолбунівський район на Рівненщині]. По дорозі до цього села козаки схопили зверхника УПА, допитали його і розстріляли разом із іздовим. Зліквідували, також, 4 - х партизанів. В Кудрині козаки розстріляли дві жінки, які працювали в шпиталі (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 24 - 28*).

1944 рік

02. 01. 1944 р. Відділ ВПЖ [Військово - Польова Жандармерія] ВО “Богун” УПА групи “Енея” [командир групи – Олійник Петро, пс. “Роман”, “Сергій”, “Еней”, уродженець села Молодиче Жидачівського району на Львівщині] роззброїв 4 поляків і 6 угорців, які приїхали з Дубно грабувати село Грядки [Дубнівський район Рівненської області] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1999. – С. 348; Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 391*).

03. 01 1944 р. Місцева боївка УПА (6 чоловік) напала на групу німецьких солдат (7 осіб), які приїхали на конях, із села Курозвани до села Пашуки Гошанського району на Рівненщині. Шестеро німців було знищено, а одного повстанці відпустили. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 40 - 100*).

06. 01. 1944 Козак “Пташка” з відділу ВПЖ [Військово - Польова Жандармерія] ВО “Богун” УПА групи “Енея” [командир групи – Олійник Петро, пс. “Роман”, “Сергій”, “Еней”, уродженець села Молодиче Жидачівського району на Львівщині], котрий їхав службово і зустрів 4 авта німаків. Під час перестрілки забив одного німака, а два ранив [Рівненська область] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1995. – С. 392; Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 391*).

07. 01. 1944 р. Сотня “Сокола” (сотенний — Савчук Василь Антонович, уродженець села Кораблище Млинівського району на Рівненщині) мала бій з поляками і фольксдойчерами (привілейована частина населення, в роду якої, є предки німці) у селі Бортниця Дубнівського району Рівненської області. У цьому бою серед повстанців загинув один чоловік – узбек по національності (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 27 - 30*).

08. 01. 1944 р. Відділ “Шавули” (курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, смт. Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області) зав’язав жорсткий бій з відступаючою німецькою частиною (біля 300 чоловік) на хуторі Воронуха Корецького району на Рівненщині. Німці використали авіацію. У цьому бою загинуло 5 повстанців і 5 повстанців було поранено. Повстанці втратили багато коней. Сили були нерівні і відділ відступив на Пустомити Гошанського району Рівненської області. За жертви у противника невідомо. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1327 РБ*).

08. 01. 1944 р. Неустійнена сотня УПА zorganizувала засідку проти німців неподалік села Мала Совпа Корецького району на Рівненщині. Німці вийшли із колонії Марцеліна (тепер села немає) на Малу Совпу. Зав'язався бій. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32 - 16*).

09. 01. 1944 р. Відділ “Шакала” [курінний – Рудик Адам Микитович, 1909 р. н., пс. “Шавула”, “Шакал”, уродженець селища Людвипіль, тепер Соснове, Березнівського району Рівненської області] мав бій з німаками в лісі біля кол. Сухий Ріг [тепер села немає, Березнівський район Рівненської області]. Бій був завязаний і тривав 2 години. У повстанців було трьох вбитих. Втрати ворога невідомі (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 630*).

09. 01. 1944 р. Відділом ВПЖ [Військово - Польова Жандармерія] ВО “Богун” УПА групи “Енея” [командир групи – Олійник Петро, пс. “Роман”, “Сергій”, “Еней”, уродженець села Молодиче Жидачівського району Львівської області] заарештувано німця з вермахту Лаквіцта Макса з м. Дубно [Рівненська область] та його любку польку Саган Роману, обоє були зліквідовані (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1999. – С. 392*).

10. 01. 1944 р. 10 січня 1944 року німецька жандармерія і штаб мадярських військ були затаковані двома сотнями УПА із куреня “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району Рівненської області) і, в тому числі, сотня “Поштаря” (сотенний – Ракович Михайло Павлович, 1923 р. н., уродженець м. Дубровиці Рівненської області) поміж селами Бережниця та Рудня Дубровицького району на Рівненщині. Німці з мадярами склали зброю (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2103 РДубр., 2102 РДубр.*).

11. 01. 1944 р. Дня 11. I. 44 р. без бою роззброєно німецьких жандармів в с. Осова, р-н Дубровиця [Рівненська область]. Здобуто: 7 легких кулеметів, 1 кулемет Максима, 1 гранатомет...,

50 крісів, 60 пістолів, 40 тис. амуніцій, 100 ручних гранат, 500 мін, 5000 штук амуніцій до МП і 7 штук МП (*ДАРО: Ф. Р. 3838. – Оп. 1. – Спр. 87.– Арк. 25*).

21. 01. 1944 р. Сотня “Панаса” (сотенний – Новосад Микола Дем’янович, 1918 р. н., уродженець села Озлів Млинівського району на Рівненщині), зробила засідку на німецьку автоколонну, що рухалася по трасі Дубно – Луцьк проти сіл Слобода і Ужинець Млинівського району. У результаті цієї акції повстанцями було перекинута одна авто і взято багато зброї і трофеїв. За жертви у противника невідомо. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р - 27 - 54*).

21. 01. 1944 р. Сотня “Вихора” (сотенний – Керентопф Роман Карлович, 1913, уродженець села Берестовець Костопільського району Рівненської області) zorganizувала засідку на німців поблизу села Велика Любаша Костопільського району, які йшли грабити ближні села. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 35 - 84*).

Січень, 1944 р. (початок) Повстанці зробили засідку в лісі на шляху, між селами Мала Совпа (Корецького району) і Велика Совпа (Березнівського району), що на Рівненщині. Їхало вантажне німецьке авто із солдатами і їх повстанці знищили. Кількість жертв невідома (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2278 РКор.*).

Січень, 1944 р. Німці оточили двох повстанців у селі Жобрин Рівненського району Рівненської області. Після запеклої бою обидва підірвалися гранатою, щоб не датися живими в руки фашистів Це був повстанець Буток Дмитро Володимирович, із села Яполоть Костопільського району Рівненської області, і повстанець із села Деражне Костопільського району (прізвище не встановлене) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 31 РК*).

Січень, 1944 р. Відступаючий німецький підрозділ випадково натрапив на санітарний вишкіл у лісі поблизу села Заріцьк Рівненського району Рівненської області. Охорона вишколу зав'язала бій з німцями, але сили були нерівні і повстанці разом із вишколом відступили у глиб лісу. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2719 РР*).

Січень, 1944 р. Відділ УПА, який розміщався у лісі поблизу села Іванне Дубнівського району на Рівненщині, обстріляв із гармати відступаючі німецькі частини в селі Іванне. Німці втекли в селище Млинів на Рівненщині. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Р. 27 - 17*).

Січень, 1944 р. Відділ “Недолі” (сотенний – Трохимчук Степан Климентійович, 1909 р. н., уродженець села Тучин Гошанського району Рівненської області), вкотре напав на містечко Тучин Гошанського району на Рівненщині. Повстанцям вдалося забрати награвовану німцями худобу, а також борошна із місцевого млина. Худобу роздали людям, а борошно змагасинували. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 805 РГ, 1423 РГ*).

Січень, 1944 р. (початок) Відділ “Ясена” (командир відділу – Свистун Микола, уродженець села Ордів Радехівського району Львівської області) зав'язав бій з німцями у селі Верхів Острозького району на Рівненщині. У результаті бою німці втратили вбитим одного чоловіка і втекли із села. Серед повстанців загинув один чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 38*).

Січень, 1944 р. Відділ УПА зав'язав бій з німецькими фронтовими частинами, які оточили відділ, поблизу села Заріцьк Рівненського району Рівненської області. У повстанців були великі жертви. Тоді загинули: Степанчук, Козакевич Костянтин, Петро (Гендра) – всі уродженці села Милостів Рівненського району, Сивіцький Степан із села Грушвиця Рівненського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 845 РР*).

Січень, 1944 р. Сотня “Батька”, із відділу “Мороза” (командир відділу – уродженець Галичини), під час рейду на Рівненщину мала запеклий бій з німцями неподалік села Комарівки Костопільського району Рівненської області. Повстанці мали втрати у живій силі. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 60*).

Січень, 1944 р. Десь біля 15 січня...1944 р. чота “Козацького” в с. Здовбиця (Здолбунівщина) [Рівненська область] напала на німецьку чоту, яка розмістилась в селі. В результаті бою 8 німців було вбито, 4 ранено, 26 взято в полон. Із нашої сторони жертв не було. Було взято багато амуніції, та інше військово майно і зброю (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 156 - 157*).

Січень, 1944 р. Місцева боеквота УПА розбріла групу відступаючих німців в урочищі “Печі” і “Парня” поблизу села Ставок Костопільського району на Рівненщині. Після цього німців відпустили. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 781 РК*).

Січень, 1944 р. На дорозі поблизу лісового масиву “Касень” Козинського району (тепер Радивилівський район) на Рівненщині відділ УПА під командою “Пташки” (командир – Затовканюк Сильвестр, уродженець села Полонка Луцького району Волинської області, можливо пс. “Птах”) зіткнувся з німецькою автоколоною. Зав'язався жорстокий бій, в якому “Пташка” був важко пораненим, і невдовзі помер від ран у селі Підвисоке Радивилівського району. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2267 Р*).

Січень, 1944 р. Відділ УПА мав бій з німецькою відступаючою частиною між селами Бутейки і Велике Вербче Сарненського району на Рівненщині. У цьому бою загинув 1 повстанець. Були жертви і серед німців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 104*).

Січень, 1944 р

Сотня “Навісного” (сотенний – Костемський Степан Сергійович, 1922 р. н., уродженець селища Клевань-І Рівненського району Рівненської області) зробила засідку на німців на автошляху Рівне - Луцьк, неподалік села Дерев'яне Рівненського району. По дорозі їхала колона німецьких автомашин, попереду яких, була танкетка. Повстанці колону обстріляли. Зав'язався жорстокий бій. Ворог поніс великі втрати, загинуло 34 солдати. У цьому бою загинуло два повстанці і, серед них, сотенний “Навісний”. Один повстанець був поранений. Повстанці захопили багато зброї (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2297 РР; 25108 РР, Зош. Р. 11 - 46*).

Січень, 1944 р.

Сотня “Фійки” (сотенний – Гнатюк Федір Андрійович, 1918 р. н., уродженець села Немирівка Радивилівського району на Рівненщині) зорганізувала засідку на німців з поляками, які приїхали грабити селян у село Стоянівку Радивилівського району на Рівненщині. У результаті цієї акції декілька нападників було знищено, а чотирьох взято в полон (2 - ох поляків і 2 - ох німців). У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 57*).

Січень, 1944 р.

Місцева боївка УПА зорганізувала засідку на німців (близько 20 осіб) у селі Немирівка Радивилівського району на Рівненщині. Після короткого бою декілька німців було вбито, а решта здалася у полон. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 56*).

Січень, 1944 р.

Відділ УПА під командою “Іскри” і “Самсона” (командир – Дубік Микола, 1922 р. н., уродженець міста Дубровиці Рівненської області) роззброїв велику групу відступаючих німців з мадярами (біля 180 чоловік). Полонених відправили по зв'язку (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 59*).

Січень, 1944 р.

Відділ УПА мав бій з відступаючою частиною німців у селі Корост Сарненського району на Рівненщині.

Жертв у повстанців не було, а за жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 104*).

Січень, 1944 р.

Сотня “Шпали” [сотенний – Солонюк Пилип Михайлович, 1918 р. н., уродженець села Крупець Радивилівського району Рівненської області] зробила наскок на німців, які стояли в с. Мо... [назва села нерозбірлива, Радивилівський район на Рівненщині]. У результаті бою повстанці захопили 16 гвинтівок і 1 ручний кулемет (*ДАРО: Ф. Р - 2772. – Оп. 2. – Спр. 4903. – Арк. 125*).

Січень, 1944 р.

Боївка з відділу “Кори” (курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині) на станції Антонівка Володимирецького району на Рівненщині захопила в полон німецького вартового, який охороняв залізничну колію. Ворожий охоронець був знищений на хуторі Острівець полизу села Велике Вербче Сарненського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 104*).

Січень, 1944 р.

Повстанці декілька разів підривали залізничну колію і пускали під укіс німецькі ешелони поблизу станції Клевань - І Рівненського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2548 РР*).

Січень, 1944 р.

Відділ УПА зорганізував засідку в лісі поблизу села Радухівка Рівненського району на групу відступаючих німців і знищив їх (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2548 РР*).

Січень, 1944 р.
(кінець)

У кінці січня 1944 р. відділ УПА поблизу села Літвиця Дубровицького району на Рівненщині дав бій німецькому підрозділу. Німці здалися. Повстанцями було взято багато зброї (гвинтівок, гранат) і боєприпасів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1018 РР*).

02. 02. 1944 р.

Місцева боївка УПА (біля 20 чоловік) напала на групу відступаючих німців поблизу села Сатиїв Дубнівського району на Рівненщині. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 14 - 10*).

14. 02. 1944 р.

Боївка УПА мала бій з німцями на колонії Мечиславівка (тепер села немає) Млинівського району на Рівненщині. У цьому бою загинуло 4 - ри повстанці (підрайонові зверхники): Матвійчук Платон Архипович, 1901 р. н., пс. "Потужний"; Одемчук Василь Аполлінарійович (1921 р. н.), пс. "Євген" і Самолук Андріян Микитович (1919 р. н.), пс. "Клин" – всі уродженці села М'ятин Млинівського району на Рівненщині. Серед німців було 2 - х вбитих (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 80*).

Лютий, 1944 р.

Сотня "Шпали" [сотенний – Солонюк Пилип Михайлович, 1918 р. н., уродженець села Крупець Радивилівського району Рівненської області] і "Берези" [сотенний – офіцер советської армії] заатакували німецьку відступаючу частину поблизу села Срібне Радивилівського району на Рівненщині. Вислід акції невідомий (*Медвідь Л. Коли ви вмирили вам дзвони не грали // Волинь, 1997*).

?, 1944 р.

Відділ УПА, при допомозі місцевих жителів розібрав і перевернув понад 500 метрів залізничного полотна поблизу станції Немовичі Сарненського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 38 - 109*).

?, 1944 р.

Чота "Козацького" перебуваючи у селі Вісті [можливо село Уїздці Здолбунівського району на Рівненщині] вбила одного німецького солдата, а одного захопила у полон. Німці проводили розвідку, де знаходяться українські повстанці. У цій акції відзначилися кулеметники "Мак" і "Щирий" (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 159*).

Доповнення. Волинь. Рівненська область

10-15. 07. 43 р.

Липень, 43 р - сотня "Орла" [сотенний – Корягін Іван, советський офіцер] зробила засідку в Клеванському [тепер Рівненський район Рівненської області] районі "№50". Наїхали німці в кількості 30 осіб на 6 - х фурах і одному мотоциклу. Причём застрілено 26 німців і поляків разом і одну ляхку, один німець тільки втік. Забрали усю зброю, одяг, авта і прибрали трупи, а навіть заскородили дорогу так, що навіть не було видно, де був бій. Там здобули три кулемети, 5 машин - пістолів, кріси, гранати і понад 15 пістолів (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 16. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 513*).

02. 08. 1943 р.

Вночі з 1/2 VIII. в год. 11-й ночі німці й маляри вирушили з Оженіну [треба село Оженин, Острозький район Рівненської області] на Вільгір [Гошанський район Рівненської області]. З машини залишились у Вільгорах, а 5 поїхало в Бугрин [Гошанський район]. В першій годині ночі дали знать ракетами і почали окружувать Башину [Гошанський район] зо сторони Бугрина й Гоши...Згинув Рудящий [політреферент УПА - "Південь", Луцьок Іван Купріянович, 1918 р. н., уродженець села Стадники Острозького району]. Ворожа сила виносила до 400 чол. З нашої сторони спротив ставила боївка СБ, зложена з 11 чол. По стороні німців 4 - ох убитих і 2 - ох ранених. З нашої боївки загинуло 2 - ох чол. (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 128. – Арк. 5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 510*).

10. 08. 1943 р.

10. 8. 43 р. [повстанці] забрали всі лікі з аптекі із лікарні в Тучині [село Тучин Гошанського району Рівненської області], а також все лікарське приладдя з шпіталю (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 19. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 516*).

13. 08. 1943 р. 13. 8. 43 р. Відділи УПА під командою Негуса [курінний – Олеськів Сергій, 1918 р. н., уродженець села Назавизів Надвірнянського району Івано - Франківської області] робили наскок на село Сторожів [Корецький район на Рівненщині], де стояли мадяри, до сотні. Бій тривав цілу ніч. Вислід слідуючий: з ворожої сторони два вбито, п'ять ранено, з сторони УПА 6 ранених *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 1. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 620).*

14. 08. 1943 р. 14. 8. 43 р. Корецькі німаки під проводом ляхив йшли на колонію Залізниця [Корецький район на Рівненщині] забрати деякі річі з бувших польських господарств, причому арештували двох українців і ограбили місцевих селян. Повертаючись назад через село Копитів [Корецький район], сотня УПА зробила засідку, де був бій. З нашої сторони впало три повстанці, з ворожої впало 8 німаків, один лях, 6 коней і одна корова, загарбована в селянина, 4 - х в полон взято, решту побитих і ранених підібрано...Після бою наші відійшли в ліс, тому що прибула з Корця допомога з гарматками *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 1. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 620).*

16. 08. 1943 р. 16. 8. о год. 8 - й ранку в засідку попали гештаповці. О год. 12 - й на місце бою прибули мадяри...Поки акцій жодних не зроблено [терен № 10 Рівненського району Рівненської області] *(ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 16. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 513).*

23. 08. 1943 р. 23. 8. 43 р. Німаки та ляхи їздили на Харалуг і Вацлавку [тепер села немає]... [Корецький район Рівненської області]. Наших селян відкопували одержу та забирали, рівнож розстріляли одного селянина...Вертаючись на Воронуху, зустрілися з відділом УПА, де зістало вбитих німаків невід...скільки. Втікаючи забрали...[вбитих] з собою, кидаючи фіри. Місцеве СБ підбрало 3 цинки набоїв, дві лопатки військові, 39 кг. солі, 13 кг. тютюну. шкіри та інше

(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 1. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 621).

28. 08. 1943 р. 28. 08. [до повстанців] прибуло 4 - х полонених з одним німецьким крісом. Вони втікли з Городища [село Городище Рівненського району Рівненської області], де в околицях працювали увісьмох під надзором 2 - х німців. Вони кинулись на них роззбрівши і пов'язавши їх. Забрали кріси та, розділившись на дві групи, повтікали *(ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 19. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 515).*

02. 09. 1943 р. Був бій [повстанців] з самого вечора до самого дня. Німаки мусили втікати в підрайон "Ліс" [терен Березнівського району Рівненської області] *(ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. – 4. – Спр. 366. – Арк. 29 - 42. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 341).*

04. 09. 1943 р. Розбіто [повстанцями] кріпость німецьку, невідомо хто бився з німотою [терен Березнівського району Рівненської області] *(ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. – 4. – Спр. 366. – Арк. 29 - 42. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 341).*

05. 09. 1943 р. 5. 9. 43. Зостались розкидані всі мости та порваний телеграфічний провід від Бістрич [треба село Бістричі, Березнівський район на Рівненщині] до Березного *(ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 366. – Арк. 29 - 42. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 343).*

06. 09. 1943 р. 6. 9. 43. В районі Іскра [терен Костопільського району Рівненської області] дорогі головніши позавалювані; покопано ями, де можна було, мости порозкидано *(ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 366. – Арк. 29 - 42. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 343).*

- 10. 09. 1943 р.** 10. 9. 43 р. Зв'язковою штафетовою боївкою по соші Корець - Рівне...на німецькі машини коло села Тудорова [тепер село Федорівка Гошанського району Рівненської області] розбито дві німецькі машини з збіжжям, вбито 4 - х німців, з нашої сторони один вбитий. Надійшла підмога з Тудорова... і Межиріча [село Великі Межирічі, Корецький район Рівненської області], боївка відступила (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 4-5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 626).*
- 13. 09. 1943 р.** 13. 9. 43 р. В селі Сторожеві Корецького району [Рівненщина] ліквідовано будинок громадських...де помішалися мадяри (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 4-5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 627).*
- 14. 09. 1943 р.** 14. 9. 43 р. В місті Корці [Рівненщина] боївкою СБ [Служба Безпеки] забрано з районної управи пару коней з бричкою, дві машини до писання та документи уряду праці (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 4-5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 627).*
- 15. 09. 1943 р.** 15. IX. 43 р. На відтинку Малинск [треба Малинськ, Березнівський район на Рівненщині] – Яриновка [треба село Яринівка, Березнівський район]... розкідано колію залізничну на три кілометри (*ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 366. – Арк. 29 - 42. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 343).*
- 16. 09. 1943 р.** 16. IX. 43 р. на соші Рівне - Луцьк чота під командою Жука зробила засідку, на яку нагналося 5 легких машин, 1 тягарове авто в складі 29 німаків - жандармів і цивільних шперачів...Чота відкрила вогонь по німаках. Відкотилося 23 німецькі голови. Чота вийшла переможною. Здобуто 3 легких автомашини, одну тягарову, одного мотоцикла, 5 штук МП, 11 крісів, 3 легких скоростріли, 22 штуки гранат, 17 пістолів, 3000 аmunіції до крісів, 500 штук до МП, 150 до пістоля (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 52. – Арк. 3 - 5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 704).*
- 18. 09. 1943 р.** 18. IX. 43 р. В Корці [Рівненщина] вибрано через СБ лікаря Косика, якого відставлено до ЧХ [Червоний Хрест] (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 4 - 5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 629).*
- 18. 09. 1943 р.** 18. IX. 43 р. В село Головниця Корецького району [Рівненщина] приїзджали німецькі машини, на яких з сторони ліска стріляли наші відділи. Машини з німаками вернулися в Корець, а незабаром приїхав броневик та став стріляти на те місце, звідки були перед тим стріли (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 4 - 5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 629).*
- 20. 09. 1943 р.** 20. 9. 43 р. В селі Янівці [тепер село Іванівка Корецький район на Рівненщині]...спалено вдруге міст, який є перешкодою переїзду німакам з Межиріча [треба село Великі Межирічі, Корецький район] (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 4 - 5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 630).*
- 29. 09. 1943 р.** В селі [Обарів] Рівненського району [Рівненська область] забрано дня 29. IX. 43 р. 600 штук овечок, причому вбито одного німака, забрано одного кріса та пістоля (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 52. – Арк. 3-5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 704).*
- Вересень, 43 р.** На Осаді Кроховецькій...[треба Осада Креховецька, тепер село Нова Українка Рівненського району Рівненської області] забрано [повстанцями] 300 штук овець, 25 коней, 9 возів, 9 упряжей, здобуто 2 кріси, 200 штук крісових набоїв. Цей фільварок був за 500 м. від Шубківського гета [неподалік села Шубків Рівненського району] (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 52. – Арк. 3 - 5. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 704).*
- Вересень, 43 р.** Вересень, 43 р. забрано [повстанцями] збіжжя з одного німецького магазину... [Рівненщина], а магазин знищено

(ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 52. – Арк. 3 - 5.
Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ
- Торонто, 2007. – С. 704).

Вересень, 43 р.

Вересень, 43 р. Рівнож порозвалювали печі, грубки в будинку де німаки з села Бугрина Гошанського району [Рівненщина] мали намір зробити свій штабпункт (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 52. – Арк. 3-5.
Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ
- Торонто, 2007. – С. 704).

Вересень, 43 р.

Вересень, 43 р. У селі Кустин Олександрійського району [тепер Рівненський район Рівненської області] забрано [повстанцями] 40 шт. коней. Забрали 5 кіннотників (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 52. – Арк. 3-5.
Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ
- Торонто, 2007. – С. 704).

03. 10. 1943 р.

03. X. СБ [Служба Безпеки] забрало решту овечок в селі Обарив...[треба село Обарів, Рівненський район Рівненської області] і покинули на зв'язку...(ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 17 - 18. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 577).

08. 10. 1943 р.

08. X. 43 р. У дерев'янському лісі [поблизу села Дерев'яне Рівненського району Рівненської області] забито одного німака і одного ранено в ногу...Ці німці були з Клеванської ортскомендатури (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 51 - 54. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 638).

09. 10. 1943 р.

9. X. 43 р. Глинськ [Здолбунівський район Рівненської області]. Приїжджало 3 машини німців на те місце, де було висаджено 2 поїзди (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 39 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 643).

10. 10. 1943 р.

10. X. 43 р. Було підложено 13 мін на залізниці біля с. Олешві... [треба село Олишва Рівненського району Рівненської області]. Надійшов товарний поїзд з Луцька

[Волинська область] дві міни вибухнуло і вискочило з рейок 11 вагонів (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 51 - 54. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 638).

10. 10. 1943 р.

10. X. на села Карпилівка, Людвиполь [треба село Ядвипіль, Рівненський район]...Кривичи... [треба село Кривичі, Рівненський район Рівненської області] була облава [німецька]. Облава почалась о г..4 ранку до г.. 3 по пол...В селі Кривичи...застрілили людей великої вартости, між ними друг с. п. /Повінь/...Тут - же поліг с. п. б. др. /Яра/, котрий до останку допомагав в відступі селян. Тут поліг друг /Басараб/ ..., др. /Соловей/ 8 осіб арештували, котрим удалось утікати з лагерів до дому (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 17-18.
Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ
- Торонто, 2007. – С. 578, 585).

15. 10. 1943 р.

15. X. 43 р. С. Речиця... [треба село Річиця, Корецький район на Рівненщині]. Ходило 3 - х шуцманів - ляхів, грабили населення. Зустріли нашого др. Ворона з підрайонової ексекутиви, якого тяжко поранено (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 51 - 54. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 639).

15. 10. 1943 р.

15. X. 43 р. 3 Оженіна...[треба село Оженин, Острозький район Рівненської області] в напрямку до асфальту приїжджало 12 автомашин та 5 броневиків [німецьких]. Мости по дорозі були спалені. В с. Тлінні [треба село Іллін, Гошанський район Рівненської області]..., де був зірваний міст та розібране соше (50 м),...Коли приїхали до Томахова [Гошанський район] застали також розібраного моста (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 51-54. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 639 - 640).

15. 10. 1943 р.

15. X. 43 р. забрано [повстанцями] техніка молочарні і видставлено до УПА (терен Старо Корецьких хуторів) [село Старий Корець Корецького р-ну Рівненської області] (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 179).

Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 681).

15. 10. 1943 р.

15. X. 43 в районі Керч на ст. Антонівці...[правильно станція Антонівка, Володимирецький район Рівненської області] сотня УПА звела бій з німотою, де було вбіто 10 німців і 5 ранено. З нашої сторони втрат ні (*ЦДАГО: Ф. 57. – Оп. 4. – Спр. 366. – Арк. 29 - 42. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 348).*

15. 10 1943 р.

Дня з 14 на 15/X - 43 р. в селі Кустин [Рівненський район Рівненської області] спалено польський палац, де мали поміститися німаки (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 17 - 18. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 581).*

16. 10 1943 р.

16. X. 43 р. В підрайоні ч. 2... [Рівненський район Рівненської області] жандармерія СБ пішла на ремельські поля [неподалік села Ремель Рівненського району Рівненської області] в білий день по коні, де зробили ляхи засідку і там один наш впав трупом, а двох втікло (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 17 - 18. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 580).*

21. 10. 1943 р.

Акція з дня 20 на 21. 10. 43 р. відбулась. Зі сторони Клевань - Рівне [Рівненська область] розкопано сошу у трьох міс.... і спалено 6 (шість) мостів. У двох міс[ц]ях перервано підземний кабель. Знято телефонічний дріт та змагашиновано. Після праці обстріляно ст. Клевань. Участь в акції брало 25 озброєних осіб та понад 400 селян (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 17-18. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 583).*

21. 10. 1943 р.

До піднесення революційних почувань спричинилось у великій мірі добре зорганізована акція перекопу доріг з 20 на 21/X. Акція обняла такі пункти: [п]оризано на соши Млинів - Рівне стовпи з телеграфічними дротами на протягу 20 км. На соши Д. - Р. [Дубно - Рівне] перекопали асфальт і поризали підземні проводи в 3 - х

м[ісцях]. На соши К. - Р. [Клевань - Рівне, Рівненської області] перекопали сошу і зірвали моста...(*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 17 - 18. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 585).*

Жовтень, 43 р.

УПА було зроблено в нашому районі [№40, Гошанський район на Рівненщині] засідки на німаків 4 рази. Розбито коло 10 машин, забито значну кількість німаків, 1 взято в полон (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 78 -78 зв. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 590).*

06. 11. 1943 р.

6. XI ляхи з німаками грабили Новосілки [Рівненський район Рівненської області]. 1 рій Гамалії вступив у бій і вбив 7 ляхів. По нашій стороні – один ранений (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 78 -78 зв. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 594).*

07. 11. 1943 р.

3 6 на 7. XI була засідка [німецька] на соші в околиці Біла Криниця [Рівненський район Рівненської області]. При цій засідці ранено двох наших друзів – підрайонового коменданта з ч. 6 та підрайонового військовика, друга Заверуху. Друг Гриць ранений в ногу і в руку (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 78 - 78 зв. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 596).*

10. 11. 1943 р.

Дня 10. XI. 43 р. дячки с. Бугрина [Гошанський район на Рівненщині] з косами, вилами, і кілками, 1 обріз роззброїли 9 фольксдойчів, які приїхали грабити. В той день здобуто МП, фінку, 7 крісів, 2 пістолі, 200 шт. аmunіції до “Мавзера” та дві фури обозу без жодних власних втрат (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 52. – Арк. 8 - 8 зв. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 713).*

12. 11. 1943 р.

В Новоставі, р-н Клевань [тепер Рівненський район Рівненської області], два кілометри від залізничного пристанку, виникла стрілянина між німцями та невідомими людьми, що стріляли з ліса

(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21-26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 528).

14. 11. 1943 р.

В с. М'ятин, р-н Гоща [Рівненщина], приїхали козаки [власовці – російські шовіністи, які служили німцям], арештували 4 - х людей і від'їхали. Тоді друг Дніпро [зверхник – Рабчун Іван Якович, 1920 р. н., уродженець села М'ятин] з Морозом почали їх доганяти і стріляти. Козаки вбили одну особу з забраних людей, а з рештою втікли *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21-26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 528).*

15. 11. 1943 р.

В с. Гвоздьові (треба село Гвіздів, Корецький район Рівненської області)... знищено німецького офіцера і двох козаків... *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21-26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 529).*

15. 11. 1943 р.

В с. Гвоздьові [треба село Гвіздів, Корецький район на Рівненщині] знову вбито одного німецького підстаршину... *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21-26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 529 - 530).*

15. 11. 1943 р.

В с. Жадківці... [треба село Жадківка Корецького району на Рівненщині]...сільські хлопці роззброїли 9 узбеків, забрали у них зброю, амуніцію і три фіри *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21 - 26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 530).*

19. 11. 1943 р.

19. XI. 43 р. одна диверсійна група в складі 25 повстанців на соші Рівне - Корець [Рівненська область] розбила одну тягарову машину. Вбито три партійних німаки, здобуто 1 МП, 2 пістолі, 2 німецькі машини до писання, 2 радьовідбірники та нім... архів без жодних власних втрат *(ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 52. – Арк. 8 - 8 зв. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 713).*

20. 11. 1943 р.

В с. Липки Межирицького...[тепер Гошанський район на Рівненщині] р-ну прийшов один німець з МП, якого наші [повстанці] без жодної зброї забрали в полон *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21 - 26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 523).*

22. 11. 1943 р.

Дня 22. 11. о год 15. 30 боївка УПА зробила засідку на німаків під Смигою [Дубнівський район на Рівненщині]. Результат – 18 німаків убитих, 4 тяжкоранених, а 4 втікло. Зброї боївка не забрала, бо тих чотирьох залягло з кулеметом та не допустили наших до убитих. Потім на поміч прибули німці та забрали зброю *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21 - 26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 524).*

23. 11. 1943 р.

В с. Бочаниця [Гошанський район на Рівненщині], р-н 40, прибуло 4 мадяри, які взяли 2 - є свиней та виїхали назад. Їх догнали друзі з районової СБ, відкрили по них вогонь внаслідок чого мадяри втікли в напрямку Курозван [Гошанський район], де двох сіло на коні та втікло до Гощі, двох роззброєно. Здобуто 2 кріси, 6 гранат та дві свині *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21-26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 524).*

23. 11. 1943 р.

У с. Новостав - Дальній, р-н Клевань [тепер Рівненський район Рівненської області], вночі з наказу військовика 20 осіб ходили перекопувати дорогу. О год. 1 ночі над'їхала фірманка з німцями з Гуменник...[Рівненський район]. Німці кинули ракету, обстріляли з фінки людей...Люди розбіглися і німці повернули назад. Жертв не було *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 543).*

24. 11. 1943 р.

В с. Користі Межирицького р-ну [тепер Корецький район Рівненської області] наші повстанці роззброїли німецьку машину. Потім над'їхало більше машин і запалило кілька господарств...

(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21 - 26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 526).

24. 11. 1943 р.

Біля с. Самострілі [треба село Самостріли, Корецький район на Рівненщині]... повстанці обстріляли кілька машин...*(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21-26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 526).*

25. 11. 1943 р.

В с. Здовбиця [Здолбунівський район на Рівненщині] наша жандармерія роззброїла двох німаків *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21 - 26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 526).*

26. 11. 1943 р.

В с. Томахіві [Гошанський район на Рівненщині]... наші друзі...переїзджуючи через село попали на німецьку засідку, внаслідок чого пропало 3 - х друзів *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21 - 26. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 527).*

28. 11. 1943 р.

Уночі боївка Чубарика в складі 30 осіб...розгромила колону німецьких авт [терен Корецького району на Рівненщині]. Здобули 70 метрів цукру, 1 кулемет, пару крісів та гранат, одяг. Згоріли дві машини. З нашої сторони жертв не було *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 543).*

30. 11. 1943 р.

В с. Черешнівка [Дубнівський район на Рівненщині] приїхали шуцмани [польські шовіністи] з Кораблина [треба село Кораблище Млинівського району на Рівненщині]... в числі около 100 осіб, які хотіли грабувати, але сільська самооборонна боївка Волинця і сотня Бурлака їх відігнали. Вбито одного шуцмана і двох ранено *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 545).*

30. 11. 1943 р.

До с.Кораблище [Млинівський район на Рівненщині]...прийшло около 300 східняків - шуцманів, котрі перейшли до УПА...Після цього поїхали решта шуцманів, які залишилися у німців, в погоню за тими, хотіли їх відбити. Місцева самооборона і сотня Бурлака відбила цей наступ *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 545).*

01. 12. 1943 р.

З Старої Носовиці, р-н Верба [тепер Дубнівський район на Рівненщині], пушено на Вербу кілька гарматних стрілів. Результат стрілянини невідомий *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 532).*

03. 12. 1943 р.

Увечорі на варту, що стояла біля оберфельдкомендатури, хтось стріляв [терен Корецького району Рівненської області]. Вартовий наробив крику. На нього кинено ше пару гранат. На це збіглося багато німаків, окружили ту місцевість, але...нікого не знайшли *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 534).*

07. 12. 1943 р.

З Острога [Рівненщина] виїхала одна машина в сторону Гощі, яка на перешкоді на мості затрималась. Вже біля перших хат с. Мошаниця [Острозький район] спинили авто друзі Соколенко, Малина, Комар та стрілець сотні Жука Громобой...Німаки втікли...полишивши кріса...Машину Комар порубав. З її взяв: 8 коців, 1 сімку і набой до неї *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 536).*

08. 12. 1943 р.

О год. 9 рано до с. Півче [Здолбунівський район на Рівненщині]...прибув відділ ворожого війська в числі 100 осіб. Зтого 25 мадярської кінноти, 7 німаків, решта їхні виступники [польські шовіністи] та східняки. Під'їхавши до села пішли розстрільною з двох сторін та почали грабувати, що попало під руки, як: свині, кури, гуси, харчеві продукти, одіж та інше...Про наступ німаків на

село Півче було повідомлено розвідкою відділ В'юна та азербайджанців, які одразу ж прибули до села. Розпочався бій, під час якого вбито одного кіннотника з конем та трьох німаків. Між ворогами зробилася велика паніка та почали утікати, хто куди. Під час утечі запалили 14 будинків. Жертв з цивільного населення не було, а зі сторони повстанців – один азербайджанець, ранений в руку (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 541 - 542).

15. 12. 1943 р.

На село Коловерти Межиріцького району [тепер Корецький район Рівненської області] напали німаки в числі 200 осіб, озброєні в кріси, гранати та кулемети...Німаки напавши на село, почали грабувати. Про напад донесено повстанцям, які поспішили на оборону села. Німаки...почали втікати до Межиріча [село Великі Межирічі Корецького району] взявши з собою 3 корови, 6 свиней, 5 коней та багато домашньої птиці (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 308 - 310. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 552).

16. 12. 1943 р.

Німці напали на село Плоска [треба село Плоске, Острозький район Рівненської області]... в числі 100 осіб, привезли з собою 2 легкі гарматки та 1 міномет, та почали обстрілювати село. Вислід цієї акції: забрано кілька коней, 25 корів та багато домашньої птиці. Від'їжджаючи на Оженин [Острозький район], наскочили на засідку повстанців; німці, втікаючи, залишили 8 корів (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 308 - 310. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 552).

16. 12. 1943 р.

Відділ повстанців обстріляв дня 16. XII. 43 р. дві таксівки на асфальті, 16 км від Корця [Рівненська область]. Одна втікла, а друга, в якій їхало 3 німаки попались повстанцям в руки. Здобуто 1 МП, 1 "Мавзер", пістоль та ще деякі дрібні річі. Машину спалено (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124 - 130. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 561).

19. 12. 1943 р.

Дня 19. XII. 43 р. з Межиріча [треба село Великі Межирічі, Корецький район Рівненської області] німаки, нім...вислужники [польські шовіністи] та козаки вирушили на акцію в терен та окружили с. Даничів [Корецький район]...Німаки, що окружили село, засипали скорострільним вогнем населення, що втікало в ліс, внаслідок чого впало чимало жертв...Після год.13 - ї від'їхали на село Топчу [Корецький район]..., де мала частина повстанців поставила їм опір, щоби населення мало змогу з села вибратись. Коли німаки прорвалися в Топчу, засипали село безцільним скорострільним вогнем...Цього ж дня в с. Даничеві вони заквартирували на ніч і 20. XII рано пішли походом на село Клецька [треба село Велика Клецька, Корецький район на Рівненщині], розбившись на частини. Одна залишилася в Топчі грабувати, а друга пішла на Клецьку, де зустріла опір зі сторони повстанців [2 чоти]. Бій тривав недовго. З ворожої сторони впало 4 вбитих та багато ранених, зі сторони повстанців – трьох ранених...(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124 - 130. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 563).

19. 12. 1943 р.

В той час, коли наскочили козаки на село Даничів [треба село Даничів, Корецький район Рівненської області] себто 19. XII, наши повстанці (около 60 осіб, сотня Остюка) начали робити наступ. Козаки [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] панічно зачали відступати. Під час того бою на лівому крилі показався невеликий відділ кіннотників в числі 30 осіб. Наши повстанці завважили її. Знаючи, що в тилу нема жодної оборони, були змушені відступити (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 39-40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 670).

20. 12. 1943 р.

В ніч з 19 на 20/12 43 р. на Жолудському переїзді [неподалік села Великий Жолудськ, Володимирецький район Рівненської області] поміж станціями Рафалівкою а Антонівкою [Володимирецький район на Рівненщині] мадяри зробили засідку, в яку попав відділ Хортів - Корбана. Поранено 3 козаків

(ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 234. – Арк. 1-2. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ-Торонто, 2007. – С. 403).

21. 12. 1943 р.

21. XII. 43 р. о 7 рано знову вирушили з села Даничева [Корецький район] на село В. Клецьку [село Велика Клецька, Корецький район на Рівненщині] в числі 130 козаків - кіннотчиків. Чотири фірманки зблизились під село В. Клецьку..., де наши повстанці зробили засідку (повстанців було дві чоти). Навалу козаків [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] наши повстанці не мали змоги здержати, мусили відступати. Відступаючи стратили 3 - х повстанців убитими і декілька ранених. Зі зброї стратили одного “Максіма” і два легких кулемети. З ворожої сторони теж були втрати, невідомо скільки...*(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 300 - 301. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 669).*

21. 12. 1943 р.

Мадярська застава на залізниці біля с. Волосківець [село Волосківці, Острозький район на Рівненщині]...обстріляла трьох друзів, які проходили через залізницю *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124 - 130. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 556).*

23. 12. 1943 р.

До с. Богаївка [треба с. Богушівка, Млинівський район на Рівненщині]...приїжджало 14 фір німаків зі своїми вислужниками [польські шовіністи]. Населення втікло. Німаки забрали в селі дві свині, кілька фір сіна та соломи, багато домашньої птиці та від'їхали до Млинова. Відділ УПА, який в'їжджав на цей час в село обстріляв їх. На поміч німецьким вислужникам приїхало ще 2 фірманки мадярів, які відкрили вогонь по повстанцях. Повстанці були змушені відступити. Німецькі вислужники, виїзджаючи з села, запалили дві клуні та закололи 45 літнього селянина *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124 - 130. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 557 - 558).*

24. 12 1943 р.

В с. Уїздцях [Здолбунівський район Рівненської області] 5 повстанців роззброїло мадярів

(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124 - 130. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 558).

28. 12. 1943 р.

З дня 27 на 28. XII. 43 р. стрільці з УПА роззброїли в с. Летиничі [треба село Дитиничі, Дубнівський район на Рівненщині]..., 150 осіб поліції зі Сходу *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 534).*

28. 12. 1943 р.

28. XII. 43 р. в церкві в селі Новосілки [Здолбунівський район на Рівненщині] підрайоновий комендант роззброїв 4 козаків [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 39. – Арк. 48-49. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 653).*

30. 12. 1943 р.

В с. Мощаниця Остріжського [треба Острозький район на Рівненщині]...прибув відділ мадярів та почав грабувати населення. Відділ повстанців розпочав бій з мадярами. Мадяри спалили біля 20 господарств та забрали багато цивільних людей. Під натиском ворожих танкеток і гарматок повстанці були змушені відступити, причому вбито трьох слідів [повстанців] та 6 ранено. Зі сторони ворога забитий мадярський полковник, доктор, 4 офіцери та понад 20 мадярських вояків. Крім того, ще 10 нім...вислужників [польські шовіністи], були також і ранені *(ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124-130. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 560).*

Грудень, 43 р.

Повідомляють, що сотня з загону Кори [курінний – Мельник Макар Михайлович, 1920 р. н., уродженець села Городець Володимирецького району на Рівненщині] біля Дубровиці [Рівненська область] мала сутичку з німцями. Під час сутички забито 23 німці і 16 ранено. Здобуто зброю. Зі сотні згинуло 4 стрільці *(ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 51 - 51 зв. Цитовано за: Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 403).*

**Антинімецькі акції.
Волинь. Волинська область**

1943 р.

20. 03. 1943 р.

У ніч з 20 (чи 22) березня 1943 р. на сторону УПА в Луцьку [Волинська область] перейшов господарчий поліцейний батальйон 320 чоловік. Разом з ними до партизанки перейшли відділи охорони і районової поліції (біля 200 чоловік). Перед цим було розбито табір військовополонених в Луцьку, звідки звільнено біля 40 осіб, а також збірний пункт підневільних робітників з Дніпропетровська (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 309; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. – Бмв, 1942-1950 рр. – Т. 2, 1960. – С. 6; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 196).*

20. 03. 1943 р.

20 березня 1944 р. боївка СБ напала біля мосту через Тур'ю на групу мадярських солдат, які їхали на Домінопіль [Турійський район Волинської області]. П'ять із них загинуло, а 8 потрапило в полон (*Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 274).*

21. 03. 1943 р.

У ніч із 20 на 21 березня 1943 р. відділи УПА [“Остапа” – командир відділу – Олексій Брись, уродженець села Рачин Горохівського району Волинської області]. і “Стрільця” [командир відділу – Павло Рисько із села Підбереззя” Горохівського району Волинської області]... оточили Горохів, знищили німецьку жандармерію. Було визволено багатьох в'язнів із тюрми. У цьому бою загинуло 7 повстанців і 7 поранено, серед них Єженицький О., житель села Цегів Горохівського району. Були жертви і серед німців. Повстанці захопили багато зброї, медикаментів, друкарське обладнання, папір і інше. Коли стало світати, повстанці змушені були покинути

місто (*Беземський Ю. Бій у Горохові // Волинь, 1995. – 5 травня; Дмитрук Володимир. Вони боролися за волю України. – Т. 3. – Луцьк, 20006 – С. 126; Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 22).*

24. 03. 1943 р.

У с. Новий Зборишів [Горохівський район Волинської області] – німці, які під'їхали на допомогу з Луцька [Волинська область] оточили село і у нерівному бою загинуло 9 повстанців... (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 23).*

25. 03. 1943 р.

У с. Коршеві [Луцький район Волинської області] було вбито одного німця, одного ранено... (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 83).*

26. 03. 1943 р.

У ніч з 25 на 26 березня 1943 р. партизани (УПА) обстріляли Мацеїв [тепер смт Луків Турійського району Волинської області] (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. – бмв, 1942-1950 рр. – Т. 2, 1960. – С. 6; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 196).*

28. 03. 1943 р.

28. III. [повстанці] забили в Денові [можливо село Цегів Горохівського району Волинської області] 3 шуцмани... (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 81).*

28. 03. 1943 р.

28. III. [повстанці] забили в Ворочичах (треба село Борочичі, Горохівський район Волинської області) 3 шуцмани... (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 81).*

28. 03. 1943 р.

28. III відділ УПА, разом з місцевими жителями, опанував Олику [селище Олика, Ківерцівський район Волинської області]. Німці заховалися в замку. Над ранок партизани відійшли. У противника були жертви. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. 748 РК; Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег,*

1953. – С. 30; *УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу*. – Бмв, 1942 - 1950 рр. – Т. 2, 1960. – С. 6; Цитовано за: *Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 196*).

29. 03. 1943 р.

Чота “Азіята” із відділу “Олега” [курінний – Ковтонюк-Якимчук Микола, уродженець села Піддубці Луцького району Волинської області] зробила засідку на автошляху Ковель - Олика на терені Ківерецького району Волинської області. По дорозі їхала фірманка з німцями, яка перевозила масло. Німецька охорона була роззброєна і відпущена, а масло було забране (*Гордієнко М. 3 Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959.*).

Березень, 43 р.
(початок)

У кінці лютого – на початку березня 1943 року в селі Новий Двір [Турійський район Волинської області] було зроблено засідку на німецький автокортеж, який прямував до німецького фільварку [німецьке господарство]. Під час цієї операції загинули два повстанці – “Чайка”...та житель села Новий Двір Андрій Новосад (*Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народно Слово, 2000*).

Березень, 43 р.

Три сотні УПА (однією сотнею керував “Зух” – Калішук Микола, виходець із села Крать Турійського району Волинської області, іншою сотнею керував “Верниволя”, уродженець Ковельського району Волинської області) зав’язали запеклий бій з німцями і поляками поблизу села Купичів Турійського району, який тривав дві доби. У цьому бою загинуло біля 70 повстанців і серед них: Рибіцький Микола, Морозюк Яким, Степанчук Порфирій, повстанець Андрій Йосипович, пс. “Берега” – всі уродженці села Могильне (тепер село Жовтневе) Володимир - Волинського району Волинської області; Стадкевич Сергій і повстанець Микола – обидва уродженці села Острівок Володимир - Волинського району; Іванчук Іван, уродженець села Риковичі Іванічівського району Волинської області; Видра Юхим Теофанович, уродженець села Садів Луцького району Волинської області; Шевчук Василь Федорович,

Головатюк Никодим Миколайович – обидва уродженці села Бобичі Володимир - Волинського району Волинської області; Кукевич Станіслав, 1923 р. н., із села Суходоли Володимир - Волинського району Волинської області. Були жертви і зі сторони німців і поляків, але кількість їх невідома (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 16,17, 71, 151, Зош. Вол. 7 - 178, Зош. Вол. 4 - 117*).

Березень, 43 р.
(кінець)

Відділ УПА мав бій з німцями на станції Олика Ківерцівського району Волинської області. У цьому бою загинув повстанець Кокоса Анатолій – уродженець села Уїздці Млинівського району на Рівненщині (*Мірчук Петро. Революційний змаг за УССД. – Т. 2. – Союз українських повстанців. – Лондон, 1987. – С. 52; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 92*).

02 - 04. 04. 43 р.

2 - 4. IV. 1943 р....відділ УПА “Остапа” [командир відділу – Олексій Брись, уродженець села Рачин Горохівського району Волинської області] опанував м.Горохів [Волинська область], розбито тюрму, випущено в’язнів, які мали відправлятися до Німеччини, забрано борошна з млина, а також друкарську машинку з адміністрації, багато зброї. Загинуло кілька партизан. На ранок повстанці відійшли в ліс. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3 – 129; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 38; Українська Повстанська Армія проти тоталітарних режимів. – Львів, 2004. – С. 167; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 196*).

02. 04. 1943 р.

Поїхала...карна експедиція [німецька] на Садмарки [треба село Седм’ярки, тепер село Сьомаки, Луцький район Волинської області] двома фірами. Проти них станула самооборона, але не могла нічого вдіяти з крісами проти кулеметів. Німці запалили дві хати, впало два німці після чого німці посилювали свою силу і рушили на

Садмарки і Береззя. Самооборона діяла добре. Жертвою впало 6 оборонців і 30 постріляних і спалених в хатах, згоріло 17 господарств. Німців впало як кажуть очевидці 12, один сексот виговорився що 22 і 8 ранених (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 83).

03 - 04. 04. 43 р.

Відділ “Дубового” (командир відділу – Литвинчук Іван, пс. “Дубовий”, “Давид”, “Максим”, “Корній”, уродженець села Бискупичі Руські Володимир - Волинського району Волинської області) зав’язав бій з німецьким гарнізоном в містечку Цумань (Ківерцівський район Волинської області). У результаті бою загинуло 20 німців, два німці потрапили в полон, інші втекли (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1218 РР; Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 34; ЦДАВОВ і УУ. Ф: 3837. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 4)

06. 04. 1943 р.

Ковель 6. 4. 43 г. в местечке произошел бой немцев с полицией (националистами). Полиция убила 18 немцев. Выпустила арестованных из тюрьмы и распустила лагеря трудовой повинности. После боя гарнизон немцев увеличился до 4000 человек (данные штаба Шитова) (Сергійчук Володимир. ОУН - УПА в роки війни Нові документи і матеріали. – К. – 1996. – С. 29; ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3837. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 3)

12. 04. 1943 р.

З невідомої руки згорів фільварок [німецьке господарство] в Скірчі [треба село Скірче Горохівський район Волинської області] (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 83).

12 - 13. 04. 43 р.

Відділ “Яреми” (командир – Семенюк Никон, 1919 р. н., пс. “Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”, із с. Немовичі Сарненського району Рівненської області) зав’язав бій з німецьким гарнізоном у містечку Цумань Ківерцівського району Волинської обл. У результаті бою гарнізон був розбитий. Було здобуто багато зброї і коней. Впало коло 20 осіб, з нашої сторони – не було (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1218 РР; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 39).

15. 04. 1943 р.

До ...[Горохівський район Волинської області] приїхало 9 фір німців. Спалили дві хати. Виступила самооборона, застрілила два німці, одного ранила. Німці втікли, залишивши два дехтірови і іншо (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 81).

15. 04. 1943 р.

Наїзд німоти на с. Підбереззя Горохівського району Волинської області. 15. IV. Відділ “Пташки” (командир відділу – Затовканюк Сильвестр, уродженець села Полонка Луцького району Волинської області), який зупинився на постій, при підтримці місцевої боївки, відбили напад німців. Коли надвечір прибула німцям допомога (150 людей), зав’язався бій, у якому впало 15 німців, а 6 ранено. Здобуто 2 кулемети, кілька крісів, з нашого боку втрат жодних.... (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 60; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 9).

15. 04. 1943 р.

Повстанці вбили фольксдойча [привілейована частина населення, в роду якої, є предки німці] Перейму [Горохівський район Волинської області] (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 81).

17. 04. 1943 р.

17 квітня 1943 р. напад УПА на містечко Локачі [Волинська область], яке охоронялося польською поліцією (шуцманшафт) на чолі з двома німцями.. Під час цього нападу було вбито 14 поляків і розбито аптеку. Цією акцією керував Лабор, пс. “Вишневецький”, уродженець колонії Острів (3 км від смт. Локачі Волинської області) [Локачинський район]. Серед повстанців загинув один чоловік. Решта поляків - охоронців розбіглася (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2727 ВЛ; W. Siemaszko. E. Siemaszko, Ludobojstwo dokonane przez nacjonalistow ukraińskich na ludności polskiej Wolunia 1939-1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 144 - 143; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 201).

- 17. 04. 1943 р.** 17 квітня 1943 року повстанська чота штурмом оволоділа селом Домінопіль [Турійський район Волинської області] і знищила німецьку залогу. Серед повстанців були жертви також (*Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000*).
- 17-18. 04. 43 р.** Відділ УПА зорганізував засідку на німців на дорозі, поблизу села Скулин Ковельського району (Волинська область), які поверталися з грабунку ближніх сіл. У результаті цієї акції один німець був вбитий і спалена легкова автомашина. Худоба була відбита. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 4 - 158*).
- 21. 04. 1943 р.** 21. IV. повстанці здобули збіжжевий магазин в Туриничах (Володимирщина) [можливо село Туричани Турійського району Волинської області], де перейшло під час цієї акції, на нашу сторону 14 озброєних українців зі Сходу... (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 10*).
- 22. 04. 1943 р.** 22. IV наскок повстанців на Горохів (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 34*).
- 22. 04. 1943 р.** Наскок повстанців на карний табір у Горохівщині [Волинська область] (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 30*).
- 22. 04. 1943 р.** 22. IV. 1943 р. наскочив відділ УПА на німців біля фільварку Галинівка [Володимир - Волинський район Волинської області], щоб відбити зловленого зв'язкового. У бою впало 19 німців (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 10*).
- 26. 04. 1943 р.** 26. IV. на соші Ківерці – Луцьк [Волинська область] Ківерецький зондер - фірер стрінув чесного українця....він ранив у руку переговорщика ...і втік (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 85*).
- 28. 04. 1943 р.** В Конюхах... [Локачинський район Волинської області] німці з двох літаків обстрілювали і бомбили ліс. Замітили в лісі фіри з повстанцями. У висліді вбито одного коня (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 81*).
- 28. 04. 1943 р.** 28. IV. група повстанців зустрілася в с. Мочулки (Турійськ[и]й р-он, Володимирщина) [Волинська область] з німцями (40 підвід)...Дійшло до бою біля могилки у Мочулках [треба село Мочалки Турійського району Волинської області]. Вислід: 12 німців убитих, невідома кількість ранених, решта втікла. Підмогу німцям, що надійшла з с. Затурець [Локачинський район Волинської області] зустріла така сама доля. По нашому боці жертв не було (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 10*).
- 29. 04. 1943 р.** Поручник Волинець – Яценюк – сотник бульбівців [формування очолюванні Т. Боровцем – “Бульбою” на Рівненщині та Житомирщині] заатакував німців на станції Троянівка на лінії Ковель - Сарни [Маневицький район Волинської області]. Групою у 7 чоловік запалив станцію, магазин та 2 товарні потяги і відступив ... (*Рівненська спілка письменників України. Повстанський рух отамана Тараса Бульби - Боровця. – Рівне, 1998. – С. 24*).
- Квітень, 43 р. (Великдень)** Курінь УПА (к - р Олег) [курінний – Ковтонюк – Якимчук Микола, уродженець села Піддубці Луцького району Волинської області] мав бій на Великдень 1943 з німцями коло села Сильне [Ківерцівський район Волинської області]. Німці використали гармати і міномети. За жертви не повідомляється (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 34; Гордієнко М. З Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959*).
- Квітень, 43 р. (Великдень)** На Великдень 1943 р. відділ “Лисого” коло с. Гута [Старовижівський район Волинської області] і, в тому числі, сотня “Чумака” [сотенний – Яценюк Микола Герасимович, уродженець села Запілля Любомльського району Волинської області], відбили атаку німців вбивши біля 120 чоловік . У цьому бою загинув

повстанець (син дяка), із села Городно Любомльського району Волинської області і два повстанці були поранені (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, Спр. Зош. Вол. 2 - 293, 2 - 312; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 11-12. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 211*).

Квітень, 43 р.

У Великодний тиждень 1943 р. відділ СД виїхав із с. Матіїв [треба смт Мацеїв, тепер Луків, Турійського району Волинської області] на Любомль. Там вони попали на засідку УПА. То було пекло. Розтрошили їх цілком. Було багато вбитих і поранених (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 214*).

Квітень, 43 р.

В Луцькому районі в с. Заборолі - Басві німці кинулись за грабінню добра, спалили 4 хати. На місці зустрінули реакцію самооборони. Жертвою впало 2 - х німців і кількох ранених... Тут жертвою впав районний шеф юнацтва (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 83*).

Квітень, 43 р.

Відділ “Кубіка” (командир – Зінчук Тихон, уродженець Волині) була на постої у лісі, поблизу с. Скулин Ковельського району. Раптово на відділ напали німці і зав’язався жорстокий бій, в результаті якого, нападники мали жертви. Серед повстанців було поранено 3 чоловіки. Повстанці відступили в глибину ліса, німці побоюлися йти за ними (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3 - 142*).

Квітень, 43 р.

Чота “Горошка” (чотовий із села Старосілля Маневицького району Волинської області) організувала засідку на німців з поліцаями на автошляху Колки - Старий Чорториськ Маневицького району, поблизу села Семки Маневицького району, які поверталися з грабунку села Комарове Маневицького району. У результаті нападу грабінники покинувши все награбоване розбіглися. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 216*).

Квітень, 43 р.

Повстанці, які були на постої у селі Рудня Любомльського району Волинської області, піддалися нападу німецьких підрозділів, що прибули із Старої Вижівки і Мацеїва (тепер смт Луків Турійського району Волинської області). Повстанці були оточенні з усіх сторін. Зав’язався запеклий бій, в якому серед повстанців було вбито декілька чоловік. За жертви у німців невідомо. Повстанцям вдалося вирватися з оточення (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 157*).

Квітень, 43 р.

Неустійнений відділ УПА, який був на постої на хуторі Кримниця, що поблизу села Любохини Старовижівського району Волинської області, піддався раптовому нападу німців. Зав’язався запеклий бій, в якому у повстанців загинуло 5 чоловік і, серед них, Васейко Іван, уродженець села Підгородне Любомльського району Волинської області. Були жертви і зі сторони нападників, але кількість їх невідома. Під час бою загинуло багато цивільних людей, які ховалися у лісі від німців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 13 - 150*).

Квітень, 43 р.

В урочищі “Цегельня”, що неподалік села Новий Двір [Турійський район Волинської області], на засідку потрапив німецький каральний загін. Бій був настільки раптовим для німців, що вони ховалися від куль де хто міг. У цьому 15-хвилинному бою фашисти втратили біля півтора десятка своїх вояків і повернули назад. Повстанці втрат не мали (*Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народно Слово, 2000*).

01. 05. 1943 р.

Під Оликою [Ківерцівський район Волинської області] повстанці перейшли й забрали 2 авта, які везли зброю з Рівного до Олики. Німці з авт повтікали... (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 89*).

06. 05. 1943 р.

Через с. Тище...[треба село Лище Луцького району Волинської області] їхало 8 німаків і їх наскочили [повстанці]. В акції здобуто 2 фінки і 2 кріси (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 89*).

07. 05. 1943 р.

На Горохівщині...проти УПА була німецька акція. Акція почалась наступом на с. Сільце [Горохівський район Волинської області], в якому перебував відділ "Грома" [сотенний – Новосад Микола, уродженець Горохівського району]. Повстанці розбили вантажне авто, вбили 5 німців та майже 30 поранили. Зі сторони повстанців був поранений "Клим". Керував акцією чотовий "Лісовий" – Кравчук Петро, уродженець села Скабарівщина Горохівського району (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 38; Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 23*).

08. 05. 1943 р.

8 травня 1943 року відбувся ще один бій у Лобачівському лісі [поблизу села Лобачівка Горохівського району Волинської області], де командир "Остап" [командир відділу – Олексій Брись, уродженець села Рачин Горохівського району Волинської області] зробив засідку на німців та жандармів, що їхали до Берестечка [Горохівський район]. Операція була проведена дуже вдало, знищено сорок жандармів, спалено п'ять автомашин та захоплено... начальника Горохівської жандармерії Гампеля, який пізніше був розстріляний. Чота втратила повстанця із с. Брани [Горохівський район] Дзюбу Калістрата (*Дмитрук Володимир. Вони боролися за волю України. – Т. 3. – Луцьк, 20006 – С. 127; Український історичний календар. Травень // Волинь. – 2006. – 4 травня; Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 27*).

08-09. 05. 43 р.

Під час наскоку повстанців на постерунок в Ківерцях [Волинська область] німці вживали гармат до оборони, жертв не було (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 88 - 89*).

09. 05. 1943 р.

9. V. Наші люди зловили німця - рядовика, який дезертирував і втік... Тепер є в УПА... (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 87*).

09. 05. 1943 р.

9.V. 1943 р. німці повели велику акцію на Скабарівський ліс [поблизу села Скабарівщина Горохівського району

Волинської області] в якій брали участь 5 літаків...Чотовий "Сумний" [чотовий – Стасюк Павло, уродженець села Печихвости Горохівського району] з ройовим "Шумом" [уродженець села Стрільче Горохівського району] витримували цей натиск. В цьому бою був поранений повстанець Олександр Москаленко [уродженець Східної України] (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 38; Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 23 - 24*).

10-11. 05. 43 р.

В ночі 10 - 11. V. хтось [повстанці] зірвав залізницю біля станції Олики [Ківерцівський район Волинської області], розбитих 11 вагонів, 2 кондуктори ранені (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 89*).

12. 05. 1943 р.

12.V. 43 р. німці вдарили на Колківський р-н. У м. Колки [Маневицький район Волинської області] було 5 повстанських шпиталів і 80 ранених.....Подруга "Циганка" [Демчинська Васирина, уродженка села Піддубці Луцького району Волинської області] зуміла виевакуювати ці шпитали в ліс (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 39*).

13. 05. 1943 р.

У травні 1943 року курінь "Рубашенка" (командир відділу – Коваль Степан Йосипович, 1918 р. н., уродженець села Корчин Радехівського району Львівської області) і, в тому числі, сотня "Діба" (сотенний – Гайдучик Макар, уродженець села Ситниця Маневицького району Волинської області), здобуває Колки. Під час цієї акції було вбито 4 - х німців. На сторону повстанців перейшло біля 100 шуцманів (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 216; Марчук Ігор. Воєнна Округа УПА – "Турів" // Воля і Батьківщина, № 3. – 1997. – С. 39 - 42; Літопис УПА. – Т. 5. – Торонто, 1984. – С. 107*).

13. 05. 1943 р.

13.V. під с. Черниш [треба село Чорниж, Маневицький район Волинської області] загинули [у бою з німецько фашистськими окупантами] пор. Івахів Василь Григорович, 1908 р. н., ("Сонар", "Сом") [уродженець села Подусільна Перемишлянського району Львівської області]

– військовий референт Крайового Проводу ОУН на Північно - Західних українських землях (ПЗУЗ), у цей же день загинули ще 9 - ть вояків УПА і, серед них, начальник штабу УПА, поручник Юліян Ковальський “Гарпун” і ад’ютант штабу УПА, хорунжий Семен Снятецький, пс. “Сірко”) (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 39; Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України. Український визвольний рух. – Львів, 2006. – С. 171; Пастернак Р. Не вмере Слава Героїв. – Перемишляни, 2002. – С. 32).*

15. 05.1943 р.

У травні 1943 р. у сутичці з куренями “Рудого”, загону “Помста Полісся” [командир – Стельмащук Юрій Олександрович, 1920 р. н., пс. “Кайдаш”, “Рудий”, уродженець села Коршів Луцького району Волинської області] загинув шеф спецвідділів СА обергрупенфюрер Віктор Люце з усім своїм штабом (чотири високих гестапівських старшин). Засідка була недалеко від села Кортеліси [Ратнівський район Волинської області] на колону грузових авто з есесівцями. У цьому бою приймали участь відділи “Вовчака” [командир округи – Шум Олексій Панасович, 1919 р. н., уродженець села Шайно, тепер Журавлине, Старовижівського району Волинської області], Кубіка” (командир – Зінчук Тихон, уродженець Волині) і “Крилатого” [сотенний – Новак Володимир, він же, Яковчук Йосип, уродженець Волині] (*Юрій Беземський. Юрій Стельмащук – “Кайдаш”, “Рудий” // Шлях Перемоги. – 1994. – 12 лютого; Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 35; Смерть генерал Люце // Волинь, 1995. – 14 квітня).*

16. 05. 1943 р.

16 травня неподалік Солотвинського лісу [неподалік села Солотвин Ковельського району Волинської області] відбувся запеклий бій між невеликим загonom повстанців і німецькою розвідгрупою. У результаті цього бою загинуло біля 20 повстанців і, серед них, Козак Микола Євтухович, уродженець села Сушибаба Турійського району і Голибовський Олександр, уродженець села Вітоніж Рожищенського району Волинської області. За жертви у противника не повідомляється
(*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів*

О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 18; Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000).

16. 05. 1943 р.

16. V. німці пограничники, обстрілювали лісовий терен коло Диковин [Горохівський район Волинської області] де перед кількома днями було вбито 4 пограничні ки (німецькі – О. Д.) (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 87).*

17. 05. 1943 р.

На фільварок [німецьке колективне господарство] с. Ясенівка [треба село Ясинівка Локачинського району Волинської області] напали повстанці, на - перед вислали ультимат, щоб здали зброю, німці і ляхи зустрінули їх вогнем. По висліді: німці втратили ранених, а решта здалися, здобуто 5 крісів, 2 фінки, 1 кулемет і “МП”. Місцевих ляхів розстріляно (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 89).*

17. 05. 1943 р.

Німці наскочили на УПА в Садівському лісі [Луцький район], в бою вбито 6 німців і 7 ранених. Здобуто 3 гранатомети, одного максима. Втрачено 5 вбитих, 3 ранених,...харчі (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 89).*

17. 05. 1943 р.

17. V. німці, під’їхали танками до Скабарівського лісу [неподалік села Скабарівщина Горохівського району Волинської області] і відкрили вогонь з танкових гармат. Згодом прилетіли, ще три літаки.... відбувся запеклий бій, Із повстанців загинув ройовий “Дубняк”, із с. Княже та вояк “Секлій”, з с. Печихвости [Горохівський район]. У бою відзначився ройовий “Шум” та “Бодрий”, чотовий “Сумний”, вояк “Черекес” (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 24).*

18. 05. 1943 р.

Після акції УПА на фільварок [німецьке державне колективне господарство] в с. Ясинівка [Локачинський район Волинської області], німці і ляхи заїхали до с. Вітоніж [Рожищенський район Волинської області], побили 14 осіб і спалено 6 господарств, також 4 хати в Болотвині [треба село Солотвин] Голобського району [тепер Ковельський район Волинської області].

- Під час репресій з лісу виступили повстанчі загони. В бою брали участь ляхи, а німці палили і грабили
(*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 88 - 89*).
- 20. 05. 1943 р.** Між Сокиричами [Ківерцівський район Волинської області] а Озерянами [Луцький район Волинської області] хтось [повстанці] зірвав вузько - торівку, вбитих 4 німців, а 5 забрано живими (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 88 - 89*).
- 22. 05. 1943 р.** Великий бій відбувся 22 травня 1943 року неподалік колонії Антонівка (Турійський район Волинської області). Повстанська розвідка повідомила про просування в сторону “Січі” (повстанський табір поблизу села Свиноярин Турійського району Волинської області) великого німецько - польського моторизованого загону. Повстанська чота негайно виїхала назустріч противникам, та неподалік старого цвинтаря німцями була зроблена засідка. У результаті бою загинуло 17 повстанців, до двох десятків поранено, з яких п’ятеро померло від ран у госпіталі. У цьому бою загинув повстанець Приступа Василь Стахович, уродженець села Вошатин Володимир - Волинського району Волинської області. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Вол. 12 - 93, 1 - 41; Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000*).
- 27. 05. 1943 р.** В днях 4, 25, 27. V. ляхи [польські шовіністи, які служили німцям] з фільварку Ясинівка [Локачинський район Волинської області] переводили грабежі в с. Ясенівці [треба села Ясинівка Локачинського району], Вітоніж [село Вітоніж Рожищенського району Волинської області], Баб’є [село Баб’є, тепер село Квітневе Рожищенського району] – грабили все, що попало.... Повертаючи назад, везли дві фіри добра,... їм перейшли дорогу повстанці, в бою побили 9 ляхів...одного забрали живого..., власних втрат не було (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 88 - 89*).
- 31. 05. 1943 р.** Боївка УПА зруйнувала фільварок [німецьке державне колективне господарство] у селі Жабче Сенкевичівського району [тепер Горохівський район Волинської області], де взято в полон 2 - х німців і 16 поляків (*ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 9 зв.; ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 37. – Арк. 89*).
- Травень, 43 р. (початок)** В травні 1943 р. чота “Гармаша” із сотні “Голобенка” [сотенний – Громадюк Олексій Романович, 1913 р. н., уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області] організувала засідку на німців біля с. Копилі [треба село Копилля Маневицького району Волинської області], які їхали вантажною машиною. Ніхто з німців не вийшов живий, вантажна машина згоріла. (*Гордієнко М. 3 Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959. – С. 32; Літопис УПА. – Т. 5. – Київ - Торонто, 1984. – С. 107*).
- Травень, 43 р.** Травень 1943 р. – вночі повстанці розбили фільварок [німецьке господарство] у с. Лобачівка (Горохівський район Волинської області). Фільварок спалено, і було взято багато речей (*Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 27*).
- Травень, 43 р.** Вранці під’їхали німці [село Лобачівка Горохівського району Волинської області], але на них напали по дорозі повстанці. Було вбито 2 - х німців, 1 поранено, а один потрапив у полон (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 27*).
- Травень, 44 р.** Успішні бої... були поблизу села Туричани [Турійський район Волинської області], де повстанці захопили німецькі продовольчі склади. Лише в одному з боїв фашисти залишили на полі п’ятьох своїх вояків... Повстанці тримали заставу, поки селяни не розібрали зі складів повністю просо, гречку, жито, горох (*Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000*).

Травень, 43 р. Повстанці захопили продовольчий склад [німецький], який був розташований біля сіл Замости та Руда [Турійський район Волинської області]... Частину зерна було перевезено у "Січ" [повстанський табір поблизу села Свиноярин Турійського району Волинської області], а частину роздано населенню... (Антонюк Ярослав. *Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000*).

Травень, 43 р. Місцева боївка УПА під командою "Нечая", уродженця села Доротише Ковельського району Волинської області, знищила двох німців, які їхали із Камінь - Каширського до Ковеля Волинської області. Одному німцю вдалося утекти (Рівненський краєзнавий музей. *Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2134 ВК*).

Травень, 43 р. Боївка УПА під командою "Сивого", уродженця села Облани Ковельського району Волинської області, зробила засідку в урочищі "Сопчиха", поміж селами Облани і Доротише, на німців, які їхали автомашиною на криваву акцію з м. Ковеля в село Доротише Ковельського району. У результаті бою німці були повністю розбиті. Тоді нападники втратили 23 чоловіки вбитими, 7 - ом вдалося утекти. Серед повстанців був один чоловік поранений (Рівненський краєзнавий музей. *Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2134 ВК*).

Травень, 43 р. (кінець) Ковельщина. В кінці травня УПА без власних страт біля с. Доротинь [ймовірно, село Доротише Ковельського району Волинської області] розбило одне авто німців. Вбито старшину й 7 рядовиків, один попав в полон (Літоніс УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 127).

Весна, 1943 р. Сотня "Дуба" (сотенний, уродженець села Могильне, тепер село Жовтневе, Володимир - Волинського району Волинської області) і сотня "Зуха" (сотенний – Каліщук Микола, виходець із села Крать Турійського району Волинської області) мали запеклий бій з німцями і поляками у селі Озютічі Локачинського району Волинської області, які приїхали грабувати мирне населення. У результаті бою були жертви з обох сторін. Німці використали авіацію. Серед повстанців загинуло

5-ть чоловік і, серед них, повстанець Володимир із села Заріччя Володимир - Волинського району Волинської області. Кількість жертв у німців з поляками невідома (Рівненський краєзнавий музей. *Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 17*).

Весна, 1943 р. Боївка УПА (біля 30 чоловік) під командою Хавхуна Петра, пс. "Байда", уродженця села Нудижи Любомльського району Волинської області, зав'язала жорстокий бій з німецькими карателями, які приїхали на двох грузових і двох легкових авто в село Стара Гута Старовижівського району Волинської області. У результаті бою декільком німцям вдалося утекти на одній автомашині, а решта були знищені повстанцями. Жертв серед повстанців не було (Рівненський краєзнавий музей. *Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л.17 - 70*).

Весна, 1943 р. Весною 1943 р. місцева боївка в декількох місяцях підірвала залізну - дорожню лінію Сокаль – Володимир – Ковель [Львівська і Волинська області] і аж до зближення фронту 1944 р., потяги тудию не курсували (Літоніс УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 170).

Весна, 1943 р. Весна 1943 р. – с. Волиця-Дружкопільська [Горохівський район Волинської області]. Командир місцевої боївки "Комар" [командир боївки – Йосип К., із села Брани Горохівського району] роззброїв двох німецьких солдат... (Криштальський А. *Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 25*).

Весна, 1943 р. Чота "Вітролома" [чотовий – Панасюк Федір, житель села Брани Горохівського району Волинської області], із сотні "Вишні", помстилася "греншуцам" [німецькі прикордонні загони] і винищила всю їхню залогоу [Горохівський район] (Криштальський А. *Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 23*).

Весна, 1943 р. Сотня "Узбека" [сотенний – Павлонюк Василь Макарович, 1923 р. н., уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області] зав'язала бій з

німцями у лісі, біля с. Мительне [треба с. Метельне Ківерцівський район Волинської області]. Серед німців було 8 вбитих, у наших – 3 вбитих і 2 поранених, з яких, о д и н *(Гордієнко М. 3 Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959. – С. 32).*

Весна, 1943 р.

Чота УПА, із відділу “Олега” [курінний – Ковтонюк-Якимчук Микола, уродженець села Піддубці Луцького району Волинської області], під командою Кричевського роззброїла малярську заставу на шляху Рівне - Луцьк, поблизу містечка Олика [Ківерцівський район Волинської області]. Зброя і уніформа були забрані, а маляри відпушені. Бою і жертв не було *(Гордієнко М. 3 Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959. – С. 32).*

Весна, 1943 р.

Нестерук Микола Васильович, 1923 року народження, житель села Новини [Володимир - Волинський район Волинської області] загинув весною 1943 року в бою з німцями біля села Полом’яне [тепер село Стенжаричі Володимир - Волинського району] *(Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово Правди, 1992. – 14 липня).*

Весна, 1943 р.

Чота із сотні “Чумака” (сотенний – Яценюк Микола Герасимович, уродженець села Запілля Любомльського району Волинської області) зорганізувала засідку на німців, які їхали автоколоною (біля 40 осіб), по автошляху Шацьк - Любомль. У результаті цієї акції, яка відбулася неподалік села Згорани, загинуло 12 німців. Серед повстанців загинув один чоловік, уродженець села Згоряни Любомльського району *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 312).*

Весна, 1943 р.

Відділ “Остапа” (командир відділу – Олексій Брись, із села Рачин Горохівського району Волинської області) зав’язав запеклий бій з німцями поблизу села Підбереззя Горохівського району Волинської області. Німці відступили маючи втрати у живій силі. Серед повстанців жертв не було *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3 - 82).*

Весна, 1943 р.

Три сотні із відділу “Лисого”: сотня “Горіха”, сотня “Чумака” (сотенний – Яценюк Микола Герасимович, уродженець села Запілля Любомльського району Волинської області) і сотня “Байди” (сотенний – Хавхун Петро, із села Запілля Любомльського району) зав’язали бій з німцями, які виїхали автоколоною із Мацієва (тепер смт Луків) Турійського району на село Стара Гута Старовижівського району Волинської області. Цей напад повстанців відбувся поблизу села Сукачі Старовижівського району. У цей же час інший німецький підрозділ виїхав автоколоною (6 авто) із Любомля на Мацієв. Поблизу села Сукачі обидва німецькі підрозділи зустрілися і, не розібравшись, почали між собою воювати. Повстанці відійшли в сторону. Тоді загинув серед повстанців Ясинський Костянтин, уродженець селища Головно Любомльського району. У німців було багато вбитих у перестрілці між собою (ціла машина трупів) *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 273. – Спр. 2033 ВТ).*

Весна, 1943 р.

Чота “Горошка” (чотовий – уродженець села Старосілля Маневецького району Волинської області) із сотні “Железняка” напала на німців у селі Велика Яблунька Маневецького району. Зав’язався жорстокий і кровопролитний бій, в якому загинуло 18 повстанців. Тоді ж був поранений повстанець Ярошук Іван із села Комарове Маневецького району. За жертви у противника невідомо. Повстанці змушені були відступити, так як сили були нерівні *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 169).*

Весна, 1943 р.

Повстанці двічі напали на містечко Мацієв (тепер смт Луків Турійського району Волинської області) і захоплювали склади зі зброєю. У цих двох акціях загинуло два повстанці. За жертви у противника невідомо *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 158).*

Весна, 1943 р.

Чота “Хмари” із відділу “Рубашенка” [командир відділу – Коваль Степан Йосипович, 1918 р. н., уродженець села Корчин Радехівського району Львівської області]

- обстріляла із засідки вантажівку з німцями, які їхали з містечка Колки на місто Ківерці Волинської області. Це було на автошляху неподалік села Журавичі Ківерцівського району. У результаті бою 7 німців було вбито, а решта розбіглася. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10 - 138*).
- Весна, 1943 р.** Сотня під командою Мельника, уродженця села Озерце Ківерцівського району Волинської області, зупинила пасажирський потяг поблизу села Клепачів Ківерцівського району. Повстанці розраховували, що тут їдуть підневільні робочі до Німеччини, але, як виявилось, тут їхали німецькі фронтовики. Німцям відразу ж над'їхав бронепοїзд. Зав'язався бій, в якому загинуло декілька повстанців. За жертви у німців невідомо. Повстанці відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10 - 78*).
- Весна, 1943 р.** Відділ “Кубіка” (командир – Зінчук Тихон, уродженець Волині) розібрав поблизу міста Ковель Волинської області залізничну колію, на відтинку Ковель – Камінь - Каширський, що привело до зупинки руху потягів на тривалий час (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 13 - 93; ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 14 - а*).
- Весна, 1943 р.** Відділ “Остапа” (командир відділу – Олексій Брись, уродженець села Рачин Горохівського району Волинської області) піддався нападу німців поблизу села Сільце Горохівського району Волинської області. Серед повстанців жертв не було. За жертви у нападників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3 - 82*).
- Весна, 1943 р.** Місцева боївка УПА вбила у селі Калиновник Ковельського району Волинської області одного із трьох німецьких жандармів, які прибули у це село. Два німці втекло (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 4 - 26*).
- Весна, 1943 р.** Відділ “Остапа” (командир відділу – Олексій Брись, уродженець села Рачин Горохівського району Волинської області) напав на німецький контабїр, де перебували в’язні. Це сталося у селі Лобачівка Горохівського району Волинської області. Зав’язався жорстокий двогодинний бій з охороною контабору. У результаті бою було знищено біля 40 жандармів і, в тому числі, комендант. Серед повстанців загинуло 6 чоловік. Повстанцями було звільнено кількасот в’язнів (*Базелюк М. Їх кликав біль по втраті України // За Вільну Україну, 1991. – 9 травня; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 212 Р; Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 23*).
- Весна, 1943 р.** Місцева боївка УПА зав’язала бій з німцями поблизу села Велика Осниця Маневицького району Волинської області під час переправи через річку Стир. У результаті бою в німців були великі жертви, частині ворога вдался утекти. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. – Р. – 38 – 133*).
- Весна, 1943 р.** Сотня “Босоти” [сотенний – Токар Матвій Ілларіонович, 1909 р. н., уродженець с. Боремель Демидівського р-ну Рівненської області] розгромила німців на ст. Сенкевичівка [Горохівський район] (*Рущький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 207*).
- Весна, 1943 р.** Місцева боївка УПА напала на німців у селі Сьомаки Луцького району Волинської області, які поверталися з грабунку села, захопивши у полон повстанця Лук’янчука Анатолія. Зав’язався бій. Німці втекли, але через декілька годин повернулися з допомогою поляків. Бій рогорівся з новою силою. Повстанці загинули всі: ройовий Мазурчук Федір, із села Несвіч Луцького району; Ковальчук Максим Антонович, із села Сьомаки; Стельмач В., Лабан В., Лук’янчук М., звідки родом невідомо. За жертви у німців невідомо, серед них був один поранений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 6 - 107, 8 - 99; Кошелюк Р. Зобов’язує пам’ять // Народна Трибуна, 1992. – 16 вересня*).

- Весна, 1943 р.** Весною 1943 р. кур. “Рубашенка” [курінний – Коваль Степан Йосипович, 1918 р. н., уродженець села Корчин Радехівського району Львівської області] із ВО “Турів” розміщався в с. Журавичі [Ківерцівський район Волинської області]... Німці із Цуманя [Ківерцівський район] виїхали грабити села і зайшли на застави повстанців. Наші дали бій і німці повернулися назад до Цумані (*Літопис УПА. – Т. 5. – Торонто, 1984. – С. 104*).
- Весна, 1943 р.** Відділ “Орла” був на постой в селі Бубнів Локачинського району Волинської області. Німці приїхали із села Затурці Локачинського району грабувати село Бубнів. Зав’язався бій, в якому грабіжники мали жертви. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 60*).
- Весна, 1943 р.** Відділ “Рибак” (виходець зі Східної України) напав на німецьку комендатуру в селі Піддубці Луцького району Волинської області. Під час цієї акції був знищений німецький комендант. Втрат у повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2289 РМ*).
- Весна, 1943 р.** Сотня “Бурсака” (сотенний – виходець із Галичини) і “Босоти” (сотенний – Токар Матвій Іларіонович, 1909 р. н., уродженець села Боремель Демидівського району на Рівненщині) напали на фільварок (німецьке господарство) біля міста Горохів Волинської області. Німецька охорона втекла і повстанці забрали худобу, яку роздали населенню (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 70*).
- 05. 06. 1943 р.** У Сільці [Горохівський район Волинської області] 5. VI. ц. р. відділ УПА обстріляв з гармати німецький штаб, що окопався в тому селі. Розбито і спалено вітряк, що служив ворогам за обсерваційний пункт. Знищено 2 авта, що прибули на допомогу німцям і вибито цілий німецький штаб (*Вільна Україна. – число 7, 1943. – серпень*).
- 09. 06. 1943 р.** Боївка УПА напала на фільварок (німецьке господарство) в селі Новосілки Володимир - Волинського району Волинської області і забрала там всю худобу, яку пригнали у село Ласків, цього ж району. Худобу роздали по людях (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).
- 09. 06. 1943 р.** У село Ласків Володимир - Волинського району Волинської області приїхали німці на двох вантажних авто і почали зганяти худобу. Місцева боївка стала на захист села. Зав’язався бій, в якому загинуло багато повстанців, і було вбито німцями 28 мирних жителів, а також спалене село. Тоді загинули повстанці: Корнісюк Іван, 1925 р. н.; Кузьмук Іван, 1922 р. н. – обидва жителі села Хотячів Володимир - Волинського району; Ляшук Сильвестр Семенович, Бакун Володимир Іванович – обидва жителі села Суходоли Володимир - Волинського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 41; Стецюк Г. Чорні дні Волині. – Володимир - Волинський. – 1992. – С. 62; Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1994. – 7 січня; там само, 1992. – 30 червня*).
- 16. 06. 1943 р.** Українські партизани напали на поліцію в Піддубцях і всіх забрали з собою...будинок в якому розміщувався район спалили. Коменданта поліції, секретаря і перекладача застрелили. Партизани пішли на Піддубці, щоб виручити трьох важливих провідників, які потрапили під арешт... Напад здійснили під маркою польської партизанки...(*Данилюк В. Вірити занадто боляче.. Волинь: хроніка подій 1939 - 1944 років. – Луцьк, 1995. – С. 149, 150. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 157*).
- 19. 06. 1943 р.** Сотня “Босоти” (сотенний – Токар Матвій Іларіонович, 1909 р. н., уродженець с. Боремель Демидівського району Рівненської області) разом із сотнею “Мороза” (сотенний – уродженець Галичини), сотня “Нечая” і “Голоти” напала на німецьке господарство (штаатсгут) в селі Угринів Горохівського району Волинської області, яке охоронялося німцями і поляками (по непідтверджених даних біля 300 німців і 200 поляків).

- Німецька охорона заховалася у місцевій церкві, а частина розбіглася. Повстанці по церкві не стріляли. У цьому бою загинуло 5 - ть повстанців і, серед них, ройовий “Куліш”, уродженець села Дубова Корчма Горохівського району. Було декілька повстанців поранених і, втому числі, Зарембюк Павло Назарович, із села Лаврів Луцького району. У противника було вбито 40 німців і поляків, були і поранені, але кількість їх невідома (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 59, Зош. Вол. 6 - 47, 8 - 22, 8 - 23; Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 360.*)
22. 06. 1943 р. 22. VI. 43 р. сотня УПА (терен Волинської області) стала на захист мирного населення від нападу німецьких окупантів. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).
23. 06. 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Шугая” (командир боївки – Шумський Филімон Харитонович, уродженець села Ратнів Луцького району Волинської області) зорганізувала засідку на німців у селі Ратнів, які їхали вантажівкою. Повстанці вантажівку обстріляли. За жертви у німців невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 71*).
23. 06. 1943 р. Місцева боївка УПА під командою Шарля Василя із села Верхнів Володимир - Волинського району Волинської області напала на німецьке державне господарство у селі Шустів Володимир - Волинського району і забрала понад 100 голів худоби, яку пригнала у село Ласків, цього ж району. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).
26. 06. 1943 р. 26. 6. 43 року в с. Хараимовка (Деражнянського р-на) [треба село Гораймівка Маневицького району Волинської області] німці вели бій з націоналістами, в результаті вбито 4 німці і 19 націоналістів. При виїзді із Гораймівки націоналісти післали проти них засідку і вбили 7 німців (*ЦДАГОУ: Ф. 62. – Оп. 1. – Спр. 253. – Арк. 101. Цитовано: Сергійчук Володимир. ОУН - УПА в роки війни Нові документи і матеріали. – К. –1996. – С. 85. Дослівний переклад автора із російської мови*).
26. 06. 1943 р. Під час відплатної акції українці спалили фільварок [німецьке колективне господарство] (у Пожарках і Галанівці [треба село Оленівка Рожищенського району Волинської області]. Вбито 8 поляків - поліцаїв і активістів та 1 німця (*ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 124. – Арк. 11*).
27. 06. 1943 р. Місцеві боївки сіл Брани [Горохівський район Волинської області], Стоянів [Радехівський район Львівської області], Застава [Жовківський район Львівської області] розібрали колю на залізнодорожній трасі Львів - Луцьк, між селами Брани і Стоянів, пустили під укіс поїзд. Повстанці відкрили вогонь по вибігаючих німцях. Із німецької сторони було вбито 30 німців і, серед них, полковник. За жертви у повстанців невідомо. Було взято зброю (*Сергійчук Володимир. ОУН - УПА в роки війни Нові документи і матеріали. – К. – 1996. – С. 360*).
29. 06. 1943 р. Повстанці підірвали міст через річку Черногузка у селі Чаруків Луцького району Волинської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 59*).
- Червень, 43 р. У червні 1943 р. біля Дружкополя в Горохівському районі [Волинська область] загинуло понад 56 німців і 140 фольксдойчерів [привілейована частина населення, яка в своєму роду, має предків німців] вбитими та 200 раненими (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 127; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 14. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 - 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 211 - 212*).

Червень, 43 р. Чотою із сотні “Шуки - Шабатури”, куди входили місцеві боївки сіл Радовичі, Вербичне, Рудники і хутора Молоткова, в районі села Обенижі [Турійський район Волинської області] було підірвано і розвантажено німецький ешелон (*Антонюк Я. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000*).

Червень, 43 р. Чота Дорошука Кості напала на невелику німецьку залогоу у с. Сільце [Горохівський район Волинської області]. Німців було вибито із села. Тоді окупанти викликали поміч зі Львова і Горохова. Обидва німецькі загони потрапили у засідку, де загинуло чимало німців (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 30*).

Червень, 43 р. Загарбники здійснили напад на с. Охлопів [Горохівський район Волинської області] де була місцева боївка. Німці застосували важку зброю і бомбардували школу. Місцева боївка не витримала і відступила (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 30*).

Червень, 43 р. Німці вирушили у напрямку с. Підбереззя [Горохівський район Волинської області]. Тут були сили “Грома” та “Євгена” [командир відділу – Древо Володимир, уродженець Горохівського району] тому німцям був поставлений рішучий опір. За першим разом німці не змогли увійти в село (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 30*).

Червень, 43 р. Невеличка сутичка окупантів з боївкою УПА відбулася в селі Печихвости [Горохівський район Волинської області], де перебував шпиталь УПА (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 30*).

Червень, 43 р. Невеличка сутичка окупантів з боївкою УПА відбулася в селі Лемешів [Горохівський район Волинської області] (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 30*).

Червень, 43 р. (початок) В червні...в бою коло Лаврова [Луцький район Волинської області] згинув геройською смертю повстанець Данилюк Гриць (Петро), родом з Полонки (Луччина) [Волинська область]...У тому ж бою згинув неustraшимий кулеметчик Чорноморець і чотовий Звір (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 105*).

Червень, 43 р. В початку червня УПА роззброїла 12 німців і 60 козаків [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] у Турійську [Волинська область] (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 128*).

Червень, 43 р. Відділ Остапа” (командир відділу – Олексій Брись, уродженець села Рачин Горохівського району Волинської області) напав на станцію Сенкевичівка Горохівського району. Повстанці оточили німців з поляками, але їм вдалося вирватися з кільця. У результаті бою серед повстанців жертв не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3 - 129*).

Червень, 43 р. Місцева боївка УПА зав’язала жорстокий бій з німцями у селі Вітоніж Рожищенського району Волинської області, які приїхали на двох вантажівках грабувати селян. У результаті бою були жертви серед повстанців. Тоді загинув Лавренчук Володимир Савович, уродженець села Баб’є (тепер село Квітневе) Рожищенського району. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 9 - 15*).

Червень, 43 р. Боївка УПА напала на поляків і фольксдойчерів (привілейована частина населення, в роду яких, є предки німці), які охороняли залізничну станцію Олика (село Дерно) Ківерцівського району Волинської області. У результаті бою декілька охоронців було вбито. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 48*).

Червень, 43 р. (кінець) У кінці червня 1943 р. партизанка [УПА] заатакувала Любитів і Дивень на Поліссі [Ковельський район

- Волинської області]. У Любитові перейшло на нашу сторону зі зброєю 38 шуцманів українців (*Вільна Україна*. – число 7, 1943. – серпень; *УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр.* – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 14, 17; Цитовано за: *Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 200*).
06. 07. 43 р. Під час сутички в с. Усічі Торчинського району [треба село Усічі, Луцький район Волинської області] німці й поляки втратили 45 вбитими (*ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 124. – Арк. 15*).
08. 07. 1943 р. 8. VII. 43 р. гітлерівці почали масований наступ на лінії Підбереззя – Завидів [Горохівський район Волинської області]. З Луцька прибули відділ регулярних військ та декілька загонів власовців [російські шовіністи, які служили німцям]. Разом з представниками місцевої жандармерії та гестапо, вони під прикриттям танків оточили відділ “Грома” у Завидівському лісі...В результаті бою сотня “Грома” була розбита і вояки змушені були відступити ...Були великі втрати серед повстанців (47 у “Грома” і 13 у “Євгена”) [командир відділу – Древо Володимир, уродженець Горохівського району].....Збоку німців було 25 вбитих.... (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 31*).
08. 07. 1943 р. Відділ УПА із загону “Богуна” [командир загону – Корсун Володимир Михайлович, 1923 р. н., уродженець села Опарипси Радивилівського району Рівненської області], зав’язав жорстокий і кровопролитний бій з німцями й поляками у селі Диковини Горохівського району Волинської області. У цьому бою загинули: Андрощук Олексій Васильович, Ковальчук Олександр Лаврінович – обидва із села Городище Луцького району Волинської області; Куліш Василь, із села Угринів Горохівського району; Дацюк Феодосій Іванович, із села Вигуричі Луцького району
(*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 45*;
- ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 119. – Арк. 5. Цитовано: Анатолій Русначенко. Народ збурений. – К., 2002. – С. 87*).
08. 07. 1943 р. На шосе Торчин - Луцьк вбито 2 - х німців (*ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 124. – Арк. 15*).
11. 07. 1943 р. На Володимирщині [Володимир - Волинський р-н Волинської області] дня 11. VII на наших стрільців, що вертали з вправ наїхала валка німецьких автомашин. Ушкоджено три машини, а дві здобуто (*Вільна Україна. – число 8, 1943. – вересень*).
13. 07. 1943 р. 13 липня біля с. Вербичів [треба село Вербаїв] і Новостав біля Луцька [Луцький район на Волині] у бою з самообороною загинуло 30 німців (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр.* – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 15. Цитовано за: *Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 212*).
14. 07. 1943 р. 14.VII. 43 р. відділ УПА переїжджав через шосе Володимир - Війниця [Локачинський район Волинської області], надїхали три легких і одне важке авто з німцями. Зав’язався бій. Вбито 8 німців. Власних втрат не було (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 360*).
- 14 - 15. 07. 43 р. 14 - 15. VII УПА з мельниківцями напали на с. Іваничі [Іваничівський район Волинської області], було вбито невідомо скільки німців і ранених. З нашої сторони 1 ранений (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 360*).
16. 07. 1943 р. 16 липня відділ УПА відбив напад 150 німців і поляків на с. Хмельівку [Володимир - Волинський район Волинської області] (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 120. – Арк. 4. Цитовано: Анатолій Русначенко. Народ збурений. – К., 2002. – С. 87; Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 360*).

17. 07. 1943 р.

17 липня німці з поляками палили хати в с. Хмелеві [Володимир - Волинський район Волинської області] палили людей. Відділ УПА змусив карателів відступити й лишити на полі бою 10 солдатів (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 120. – Арк. 4. Цитовано: Анатолій Русначенко. Народ збурений. – К., 2002. – С. 87).*

18. 07. 1943 р.

В першій половині 1943 р. в с. Конюхи [Локачинський район Волинської області]...сотня “Москаленка” із куреня “Славка” зробила наскок на станицю польської поліції, що охороняла фільварок [німецьке колективне господарство]. Після короткої перестрелки, польські поліціанти відступили і заховались в гуральні. Наші покинули це село. Втрати повстанців – 3 вбитих і 3 поранених (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 120. – Арк. 4. Цитовано: Анатолій Русначенко. Народ збурений. – К., 2002. – С. 87; Літопис УПА. – Т. 5 – Торонто, 1984. – С. 173).*

20. 07. 1943 р.

20. VII. недалеко Шнецької Буди [такого села не виявлено] бій з мадярами [Володимир – Волинський район Волинської області] (*Вільна Україна. – число 8, 1943. – вересень*).

21. 07. 1943 р.

21 липня 43 р. у село Німецьке (тепер Кам'янка) Луцького району Волинської області наїхали німецькі карателі із польською поліцією. Їх у селі зустрів повстанець Кушнірук Олександр Дмитрович, 1921 р., уродженець села Сирники Луцького району. Він їх закидав гранатами, і з клуні почав стріляти по ворогу. В результаті бою повстанець загинув, а зі сторони ворога було вбито 3 - х і поранено 5 - х чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10-42; Кушнірук Р. Допоможемо дружині героя... число 225; назва часопису у Волинській області не встановлена – О. Д.).*

23. 07. 1943 р.

23 липня 1943 р. біля ст. Іваничі [Волинська область] обстріляно потяг. Німці мали понад 8 забитих, із них 2 офіцери (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16).*

24. 07. 1943 р.

24.VII.1943 р. великий німецький каральний загін у силі 500 вояків рушив на сс. Туличів, Літин і Радовичі Турійського району на Ковельщині (Волинська область). Карателі спалили до тла с. Туличів, пів с. Літина й почали палити Радовичі. Вбили понад сотню українців. Але тут, з допомогою поспішили відділи УПА групи “Турів” (командир – Стельмашук Юрій Олександрович, 1920 р. н., уродженець села Коршів Луцького району Волинської області) і, в тому числі, сотня “Чорноморця” (сот.– Мельник Олекса, 1919 р. н., із села Княже Горохівського району Волинської області). Зав’язався великий бій, в якому розгромлено карателів. Німці втратили понад 180 вбитими, стільки ж ранених, кільканадцять автомашин, кухню, зброю та під прикриттям ночі втекла до Ковля, знищуючи по дорозі навіть свої відзнаки. У повстанців загинуло 27 чоловік. Тоді загинули: Кременець Петро Іванович, Соловонюк Петро Михайлович, Новосад Василь Родіонович, Колодій Григорій Іванович – всі із села Дольськ Турійського району Волинської області; Семенюк Володимир Остапович, із села Мировичі Турійського району Волинської області; Гапонюк Петро, Кабур Стах Васильович – обидва уродженці села Кульчин Турійського району; Гадамайчук Олексій, із села Бобли Турійського району; Гузовський Антон Йонович, Ковальчук Василь Сисоевич, повстанець Гришко – всі уродженці села Озеряни Турійського району; Володавець Василь Левкович, із села Пересіка Турійського району; Вашук Данило Пилипович, із села Сушибаби Турійського району; Цісарук Никанор Семенович, із села Яно-Каролінка, тепер село Поляна, Турійського району; Вашук Степан Лаврентійович, 1924 р. н., Кравчук Степан Петрович, 1923 р. н. – обидва із села Когильне Володимир - Волинського району; Нагірний Олександр Якович, 1924 р. н., Топольницький Степан, 1923 р. н. – обидва жителі села Галинівка Володимир - Волинського району; Ткач Андрій Антонович, 1923 р. н., із Володимир - Волинського району; Дацько Андрій Васильович, 1921 р. н., житель села Красностава Володимир - Волинський район; Козак Антон Сергійович, 1924 р. н., Мартіян Борис Мількович, Музика Володимир К., Мартинюк Володимир Федорович, 1925 р. н., пс. “Смілий”, Наконечний Василь Романович, 1922 р. н., Барчук Василь Мусійович – всі

- жителі села Острівок Володимир - Волинського району; Самотос Степан, 1917 р. н., житель села Гнійне, тепер село Красностав Володимир - Волинського району. У полон потрапив повстанець Олійник Данило Гнатович, 1924 р. н., житель села Когильне Володимир - Волинського району і доля невідома (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10 - 140, Вол. 1 - 18, 1 - 188, 189, 190, 196, 199, 219, Вол. 3 - 72; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 41; Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000; Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 253; Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово Правди, 1994. – 4 -7 січня; там само, 1992. – 7 липня, 14 липня, 25 липня).*
24. 07. 1943 р. 24 липня 1943 р. німецька карна експедиція у відповідь на напад УПА на лігеншафт [німецьке господарство] і смерть кількох німців, провела пацифікаційні акції в декілької місцях у Ковельському р-ні [Волинська область] (*F. Budzisz, Z ziemi cmentarnej, Gdansk 1998, s. 67. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 212).*
24. 07. 1943 р. 24 липня 1943 р. пройшли бої [відділів УПА] з німцями в Локачинському р-ні на Волині (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 116).*
28. 07. 1943 р. Відділ УПА роззброїв військову групу мадяр на колонії Вінцентівці [можливо село Вікентіївка, тепер село Завітне Ківерцівського району Волинської області] (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 112. – Арк. 13; Анатолій Русначенко. Народ збурений. –К., 2002. – С. 87).*
- 29 - 30 липня, 1943 р. Уночі з 29 на 30 липня 43 р. відбувся вдалий напад УПА на поїзд коло ст. Маневичі [Волинська область]. З німецького боку було багато вбитих і ранених. Німці розбіглися у паніці. З нашого боку ранено одного стрільця. Упівці викрали із вагонів багато зброї (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 43; Літопис УПА. – 2. – Торонто, 1990. – С. 147).*
30. 07. 1943 р. Під час відбиття нападу поляків і мадярів на село Іванчин Луцького району [можливо село Іванчиці Рожищенського району Волинської області] вбито і поранено 15 поляків (*ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 124. – Арк. 23).*
- Липень, 43 р. Із відділу УПА “Остапа” [командир відділу – Олексій Брись, уродженець села Рачин Горохівського району Волинської області] за селом Пільгани [треба село Пильгани Горохівського району Волинської області] на шляху, що вів від Луцька до Горохова, в лісі, гестапівці натрапили на засідку. Керував відділом “Тарас”. Загинуло 47 німців, один потрапив у полон. Це було гестапо із управління Волині та Поділля разом з інспекцією СД. Із сторони повстанців втрат не було. Було взято повстанцями 4 кулемети, декілька десятків автоматів, 50 гранат (*Мечник Степан. У вирі воєнного лихоліття. – Львів, 1992. – С. 61; Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 28).*
- Липень, 43 р. Сотня “Чорноморця” (сот.- Мельник Олекса, 1919 р. н., із с. Княже Горохівського р-ну Волинської обл.) мала жорстокий бій з німцями (біля 300 осіб) неподалік села Підбереззя Горохівського р-ну. Повстанці відступили. Серед повстанців жертв не було, а за жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16 - 14).*
- Липень, 43 р. Відділ УПА zorganizував засідку на німців з поляками між селами Оздів і Ратнів Луцького р-ну Волинської обл. Зав’язався запеклий бій., в якому німці з поляками мали великі жертви. Решта поляків з німцями втекла на Луцьк. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2096 ВЛ).*
- Липень, 43 р. Повстанці зав’язали жорстокий бій з німцями і польськими шовіністами, які служили німцям, поблизу села Засмики Ковельського району Волинської області. Серед повстанців були жертви. У цьому бою загинули повстанці: Никитюк Іван Лук’янович і Никитюк Григорій Іванович – обидва уродженці села Шайно (тепер

- Журавлине) Старовижівського району Волинської області; Біліч Сергій Петрович, із села Вулька Порська (тепер Борщівка) Ковельського району Волинської області; Полішук Петро Йосипович, 1924 р. н., із села Дубове Ковельського району. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 18, 4 - 5; Спр. 2725 ВК*).
- Липень, 43 р.** Повстанці зорганізували засідку на німців на автошляху Луцьк - Локачі, поблизу села Дорогиничі Локачинського району Волинської області, які їхали колоною автомашин. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 7 - 129*).
- Липень, 43 р.** У липні 1943 р. польська поліція знову відбила атаку [УПА] на містечко Локачі [Волинська область] (*W. Siemaszko. E. Siemaszko, Ludobojstwo doconane przez nacionalistow ukrainskich na ludnosci polskiej Wolunia 1939 - 1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 142 - 143; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 201*).
- Липень, 43 р.** Сотня “Лева” стала на захист села Піддубці Луцького району Волинської області, куди приїхали німці на бронемашині вбивати людей і палити село. У результаті запеклого бою, який розгорівся на хуторі Сіренівка, що поблизу села Піддубці, німці з танкетками втекли. Серед злочинців були жертви, але кількість їх невідома. У повстанців було 6 чоловік вбитих (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10 - 140*).
- Липень, 43 р.** Повстанці зорганізували засідку проти німців на автошляху, поблизу села Гірка Полонка Луцького району Волинської області, які їхали автоколоною. У результаті бою серед німців були великі жертви, 10 чоловік потрапило у полон до повстанців. За жертви серед повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 13*).

Липень, 43 р.

Відділ “Погром” під командою “Мороза” [командир – виходець із Галичини] мав сильний бій з німцями і поляками у с. Колодеже [Горохівський район Волинської області]. Були жертви з обох сторін. Серед повстанців загинуло 4 чоловіки (*ДАРО: Ф: Р. 2772. – Оп. 2. – Спр. 5011. – Арк. 25; Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 28*).

Липень, 43 р.

Три сотні із відділу “Лисого”: сотня “Горіха”, сотня “Чумака” (сотенний – Яценюк Микола Герасимович, уродженець села Запілля Любомльського району Волинської області) і сотня “Байди” (сотенний – Хавхун Петро, із села Запілля Любомльського району), а також сотня “Яструба” (сотенний – Мельничук Євген, уродженець села Запілля Любомльського району) і “Верби” (сотенний – уродженець містечка Любомль), зорганізували засідку на німців, які їхали по автошляху Запілля - Любомль. Спочатку їхала на автомашині німецька розвідка і повстанці її пропустили, а згодом з’явилася машина з генералом Клейном у супроводі гестапівців. Зав’язався жорстокий бій, який тривав декілька годин. Генерал був убитий і серед гестапівців були великі жертви. Повстанці забрали зброю і відійшли без жертв (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 273*).

Липень, 43 р.

Відділ “Рудого” (командир – Стельмашук Юрій Олександрович, 1920 р. н., із с. Коршів Луцького району Волинської області) зорганізував засідку на німців неподалік с. Вербаїв Луцького району Волинської області, які їхали із села Несвіч на село Лаврів Луцького району. У результаті запеклого бою грабіжники понесли значні втрати у живій силі. За жертви у повстанців не повідомляється. Були значні жертви і серед мирного населення (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 6, 21*).

Липень, 43 р.

Чота “Майора” (чотовий – Луцюк Трихін Микитович, уродженець села Могильне, тепер село Жовтневе, Володимир - Волинського району Волинської області) із сотні “Дуба” (сотенний, уродженець села Могильне),

німецький ешелон між селом Овадне Володимир - Волинського району і містом Володимир - Волинськ. Німці повискакували з вагонів і почали стріляти. Зав'язався запеклий бій, в якому загинуло біля 25 німців. Трьох німців потрапило у полон, яких пізніше розстріляли. Серед повстанців загинув Саганюк Яків, уродженець села Могильне і був поранений Пилипчук Степан, із села Когильне Володимир - Волинського району (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 17*).

Липень, 43 р.

У липні 1943 р. відділи УПА (сотня “Макса”, сотенний – Скорупський Максим Антонович, 1915 р.н., із с. Антонівці Шумського району Тернопільської області), “Гірняка” (сотенний – Казван Микола Прокопович, уродженець села Охматків Демидівського району Рівненської області) і “Берези”, (сотенний – Санкт-Петербург, офіцер советської армії) заатакували місто Берестечко (Горохівський район), яке охоронялося при допомозі польської поліції (шуцманшафт) біля 70 осіб. Сотня “Макса” увірвалася в містечко. Сотня “Берези” обстріляла містечко з артилерії. Німці заховалися в мурованому будинку і відстрілювалися. За 3 км від містечка знаходився державний масток, де знаходилось 30 осіб. Масток був обстріляний і захоплений, забрано майно і захоплено одну вантажівку і легківку (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1725 РРад.; Скорупський М. Туди де бій за волю. – К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 207-208; W. Siemaszko. E. Siemaszko, Ludobojstwo doconane przez nacionalistow ukrainskich na ludnosci polskiej Wolunia 1939-1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 121-122; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 202*).

Липень, 43 р.
(кінець)

В кінці липня повстанські сотні штурмом оволоділи ст. Туропин [Турійський район Волинської області], що зупинило рух німецьких ешелонів на два дні (*Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000*).

Липень, 43 р.
(кінець)

При кінці липня до с. Береззя [можливо село Підбереззя], Сенкевичівського району [тепер Горохівський район Волинської області], приїхали на пацифікацію ляхи автом і двома хурами та німак з бричкою. Наші повстанці (сотня “Мороза”) [виходець із Галичини], розбили їх, здобувши авто, бричку й хури. На підмогу, опісля, приїхало 50 німців з поляками.. Бій розгорівся наново. Вбито 30 німців, 7 ранено....Бій тривав цілий день. Здобуто багато зброї та амуніції. Двом полякам вдалося втекти...(*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 51; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1977. – С. 168; Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 23*).

06. 08. 1943 р.

6 серпня 1943 р. німці подолали опір самооборони і знищили людей у с. Тростянець [Ківерцівський район Волинської області]....(*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16-18. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 213*).

07. 08. 1943 р.

7 серпня 1943 р. біля с. Острів [Ківерцівський район Волинської області]...українська самооборона знищила 10 німців, 7 поранила. Власні втрати 5 ранених; здобуто зброю амуніцію, коні й вози (*Літопис УПА. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1999. – С. 168; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16 - 18. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 213*).

10. 08. 1943 р.

10 серпня 1943 р. самооборона в с. Пілганів [треба село Пильгани Горохівського району Волинської області] ... вбила понад 20 німців, багато ранених (6), частину взято в полон (3). Авта спалено. Здобуто майже всю зброю, яку німці мали. Українці не мали втрат (*Літопис УПА. – Т. 1. – Торонто, 1995. – С. 169; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну*

Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16 -18. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 213; Літоніс УПА. – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. 127).

14. 08. 1943 р.

14 серпня 1943 р. німці подолали опір самооборони і знищили людей у с. Лічку [треба село Лички, Ківерцівський район Волинської області]... *(УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16 - 18. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 213).*

15. 08. 1943 р.

15 серпня 1943 р. відділ “Погром” під командою “Мороза” [командир – виходець із Галичини] напав на німецьке господарство, яке охоронялося поляками, на колонії Огринів [треба село Угринів, Горохівський район Волинської області] Польська охорона почала відстрілюватись. Через деякий час на допомогу полякам надійшов німецький гарнізон. Зав’язав жорстокий 3 - х годинний бій. Повстанці відійшли *(ДАРО: Ф. Р. 2772. – Оп. 2. – Спр. 5011. – Арк. 25).*

19. 08. 1943 р.

З’єднання УПА під командою “Рудого” (курінний – Стельмашук Юрій Олександрович, 1920 р. н., село Коршів Луцького району Волинської області) і, в тому числі, відділ “Кубіка” і “Назара”, з боями проти німців, захопило м. Камінь - Каширський Волинської області. Бій тривав цілу ніч. Місто здобуто й воно до 17 - ої години наступного дня було в руках повстанців. Здобуто цінні трофеї: понад 20 000 набоїв, 5 кулеметів, 4 машинні пістолі, понад сотню пістолів, 16 машин до писання, 4 радіоприймачі, 11 коней з сідлами, 7 мотоциклів, одну легкову автомашину й багато харчів. Узято 15 полонених. Ворог втратив понад 100 чоловік убитими. Серед повстанців жертв не було, лише було двоє поранених *(ЦДАГОУ: Ф. 62. – Оп. 2. – Спр. 1340. – Арк. 61; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 54, 67;*

Юрій Беземський. Юрій Стельмашук – “Кайдаш”, “Рудий” // Шлях Перемоги. – 1994. –12 лютого; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С.43 - 4).

26. 08. 1943 р.

26. VIII. 43 р. мадяри з поляками (100 осіб) напали на с. Котів (Піддубецький р - н) [тепер Луцький район Волинської області], але тут їх стрінув відділ УПА та прогнав із села. На підмогу приїхало 14 авт з німаками, одна танкетка, та один броневищ. Були вбиті та ранені *(ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 10).*

30. 08. 1943 р.

Охоронний відділ “Рудого” [курінний – Стельмашук Юрій Олександрович, 1920 р. н., уродженець села Коршів Луцького району Волинської області]), в кількості 35 чоловік, сотня із куреня “Лисого”, сотня “Кубіка” [Зінчук Тихон, уродженець Волині] із куреня “Голобенка” [курінний – Громадюк Олексій Романович, 1913 р. н., із селища Голоби Ковельського р-ну Волинської області], курінь “Назара”- “Криги” зав’язали запеклий бій з есесівцями в с. Літин Турійського р-ну. Бій тривав понад годину. У результаті бою повстанцями було знищено три автомашини і до 60 німців. Повстанський відділ втратив 12 стрільців, і серед них, двоє виходців із с. Верби Дубнівського р - ну. Тоді загинули: Остапчук Ананій Омелянович, 1918 р. н., пс. “Чорний” і Нечипорук Михайло Сергійович, 1925 р. н., пс. “Корінь” *(Денищук Олександр. Книга Пам’яті і Слави Волині. – Т. 8. – Рівне, 2005 – С. 117 - 118; Сава Нечипорук. Чекаю на допомогу // Волинь. – 2005. – 13 жовтня).*

Серпень, 43 р.

З початком серпня прибуло 32 німців до с. Гнидави на Луччині [Волинська область], з ціллю грабувати населення. Наш відділ не допустив до грабежу. Убито 17-ох німців, багато ранено. Решта німців повтікали *(Літоніс УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 5; Літоніс УПА. – Т. 2. – Київ –Торонто, 1999. – С. 149).*

Серпень, 43 р.

Місцева боївка УПА під командою “Данила” [командир боївки – Пилипко Лука, уродженець с. Ягідне Турійського р-ну Волинської області] зорганізувала засідку на німців

- у селі Ягідне, які їхали грабувати ближні села. Зав'язався жорстокий бій, у якому загинуло 10 повстанців і, серед них, Пісцьо Адам Федорович, із села Блаженик Турійського району. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 64*).
- Серпень, 43 р.** Повстанці обстріляли пасажирський потяг у селі Вишнів Ківерцівського району Волинської області. Потяг зупинився і німці почали вискакувати. Зав'язався бій. У цьому бою загинуло 2 німці і один повстанець (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10 - 42*).
- Серпень, 43 р.** Серпень 43 р. – чотовий СБ [Служба Безпеки] “Малий” (Петро Криштальський уродженець м. Горохова Волинської області) з трьома друзями потрапили у засідку ворога у с. Холонів [Горохівський район]. У цьому бою з німцями загинув “Малий” та “Сумний” (Водницький Федір, уродженець м. Горохова). Двоє інших врятувалися (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 32*).
- Серпень, 43 р.** Відділи УПА...на Горохівщині [Горохівський район Волинської області] провели кілька боїв з німцями. Про розміри боротьби свідчать наступні факти: в бою біля с. Лучиці [Горохівський район Волинської області] загинуло – коло 90 німців (*Літопис УПА. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1995. – С. 132*).
- Серпень, 43 р.** Відділи УПА...на Горохівщині провели кілька боїв з німцями. Про розміри боротьби свідчать наступні факти: в бою біля с. Шарпанці [Сокальський район Львівської області] загинуло понад 100 німців (*Літопис УПА. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1995. – С. 132*).
- Серпень, 43 р.** Сотня “7” і чота із сотні “Довбуша” (сотенний – Левочко, уродженець Галичини) zorganizували засідку на німців поблизу села Суходоли Володимир - Волинського району Волинської області. Німці приїхали на вантажівках із міста Володимир - Волинська Волинської області, але в село не вступили. Німці повернули назад.
- Жертв серед повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3 - 9*).
- Серпень, 43 р.** Повстанці мали запеклий бій з німцями і поляками, які йшли облавою із села Вишнів на село Борохів Ківерцівського району Волинської області. Між цими селами, в урочищі “Перетоки”, їх вогнем зустріли повстанці. У результаті бою були великі жертви серед повстанців. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10 - 133*).
- Серпень, 43 р.** Сотня “Орлика” (сотенний – Горун Василь Сильвестрович, із села Ласків Володимир - Волинського району Волинської області) тричі zorganizувала засідки проти німців з поляками на автошляху між селами Когильне і Поничів Володимир - Волинського району. Вороги перевозили вантажівками зерно. За жертви у противника невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).
- Серпень, 43 р.** Районова боївка УПА напала на німців, які поверталися з грабунку і паління села Підсинівка Старовижівського району Волинської області, на село Буцинь, цього ж району. Це відбулося між селами Ниці і Серковичі Старовижівського району. У результаті бою грабіжники розбіглися. Жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 13 - 65*).
- Серпень, 43 р.** В серпні 1943 року по всіх населених пунктах пройшла мобілізація молоді УПА...Понад 60 чоловік із навколишніх сіл зібрали в урочищі “Озерище”, неподалік села Чорніїв [Турійський район], де кожному видали ломі і так звані “французькі ключі”, і під керівництвом сотника “Щуки-Шабатури” повели розбирати залізничну колію від станції Турійськ аж до мосту через річку Турію. Ця...акція повністю зупинила рух німецьких поїздів на довгий час (*Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000*).

Серпень, 43 р.

У с. Кремешів [треба село Кремеш, Локачинський район Волинської області] повстанці знищили 23 німців і 2 авта... *(Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 69).*

Літо, 1943 р.

Німці з поляками напали на колонію Маринков (поблизу села Береськ) Рожищенського району Волинської області і почали грабувати місцеве населення. Неподалік стояв відділ УПА, який став на захист села. У результаті запеклого бою грабіжники відступили. Серед німців і поляків загинуло 22 чоловіки. Серед повстанців загинуло 6 чоловік і, в тому числі, Бернюк Микола Якович, Захарчук Аркадій Омелянович – обидва уродженці села Семеринське Локачинського району Волинської області; Кушнірук Іван Самійлович, Демчук Микита Григорович – обидва уродженці села Ворончин Рожищенського району; Слівчук Петро, уродженець села Береськ Рожищенського району. За жертви у противника невідомо *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 6 - 134, 7 - 35, 7 - 54).*

Літо, 1943 р.

Німці з поляками (10 німців і біля 50 поляків), які виїхали із села Тростянець Ківерцівського району Волинської області на грабунок ближніх сіл, піддалися нападу місцевої боївки поблизу села Острів Ківерцівського району. У результаті бою 9 німців було вбито, а поляки розбіглися. Серед повстанців був один чоловік поранений *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука, Спр. Зош. Вол. 1 - 107).*

Літо, 1943 р.
(початок)

Було це на початку літа 1943 р....У Калинівці [хутір, що неподалік села Жорнище Ківерцівського району Волинської області] в господаря Гаврила Тутейка зупинився на денний постій підрозділ УПА під командою “Жука” [сотенний – Степанкевич Андрій Панасович, 1922 р. н., уродженець села Залісоче Ківерцівського району Волинської області],.... Десь зранку ...німецький офіцер з узбеками приїхав автомашиною...у Калинівку. Машина зупинилася недалеко хати, де були повстанці. З клуні в садок вискочили всі вояки. Два узбеки [що перейшли на сторону УПА] й командир підрозділу, що були в німецькій уніформі,... Командир повстанців німецькою мовою

заговорив до німецького офіцера, щоб той кинув зброю....Нарешті... він здався. Ця несподівана операція пройшла без єдиного пострілу *(Слабецький О. І село не спалили...// Шлях перемоги, 1994. – 1 - 8 січня).*

Літо, 1943 р.

Напад повстанців на фільварок [німецьке державне господарство] у с. Холонів [Горохівський район Волинської області] *(Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 28).*

Літо, 1943 р.

С. Борочичі [Горохівський район Волинської області] – внаслідок короткого бою УПА з німцями загинув нач. жандармерії міста Берестечка [Горохівський район] – Калюба і чотири німецьких солдати *(Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С.28).*

Літо, 1943 р.

Повстанці zorganizували засідку на німецьку колону танкеток. Це сталося на дорозі, поміж селами Шарпанці Сокальського району Львівської області і Милятин Іваничівського району Волинської області (у Завидівському лісі). Зав’язався бій. У результаті цієї акції одна танкетка була підірвана, а решта повернулася назад. За жертви не повідомляється *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16 - 9).*

Літо, 1943 р.

Відділ УПА під командою Пашечко, уродженець села Мокрець Турійського району Волинської області, зав’язав запеклий бій з німцями і поляками (біля 300 осіб), поблизу села Ягідне Турійського району. Німці йшли із села Ліски Володимир - Волинського району на село Гайки Турійського району. У цьому бою загинуло 6 - ть повстанців і, в тому числі, Власюк Ігон, уродженець села Писарева Воля Володимир - Волинського району. Повстанці відступили у ліс. За жертви у противника не повідомляється *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 70, 2 - 81).*

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА напала на німецьке господарство у селі Городище Луцького району Волинської області. Охорона (поляки) повстанцями була знищена і худоба забрана. Господарство було спалене (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 78*).

Літо, 1943 р. Літо 1943 р. – біля с. Терешківці [Горохівський район Волинської області] – німці напали на обоз з Галичини, який повертався із рейду на Волинь. Обоз був розсіяний, але на допомогу прийшла місцева боївка самооборони і нападники були знищені (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 29*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА, під командою Матвіюка Павла, уродженця села Оздів Луцького району Волинської області, організувала засідку на німців в урочищі “Лаброщина”, поблизу села Оздів. Німці їхали легковою автівкою. У результаті цієї акції було вбито 3 - х фашистів. За жертви серед повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 73*).

Літо, 1943 р. Відділ “Пташки” (командир – Затовканюк Сильвестр, уродженець села Полонка Луцького району Волинської області) здійснив напад на німецький фільварок у селі Тростянець Ківерцівського району Волинської області. Охорона була розбита, частина охоронців втекла на автомашинах. Незабаром німці приїхали знову і розгорівся бій з новою силою. Німці використали авіацію. Повстанці відступили. У результаті запеклого бою серед німців були великі жертви. Серед повстанців загинуло 4 чоловіки (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 60*).

Літо, 1943 р. Сотня УПА під командою В. Герасимчука, жителя села Лаврів Луцького району Волинської області, організувала засідку на німецьку автоколонну (три вантажівки і одне легкове авто), яка їхала по автошляху Лаврів – Луцьк. Це було поблизу села Лаврів. У результаті цієї акції загинуло близько 40 німців, кілька здалися в

полон. А серед повстанців були лише легко поранені (*Остап’юк М. У Лаврові під час війни // Волинь, 1995. – 25 листопада*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Рудого” (сотенний – Рудяка Максим Володимирович, уродженець села Лаврів Луцького району Волинської області) напала на німецький підрозділ, який розмістився в панському маєтку у селі Городище Луцького району. В результаті запеклого бою повстанцям вибити німців із маєтку не вдалося, але фашисти понесли великі втрати у живій силі. Були жертви і серед повстанців (12 чоловік) і, в тому числі, Матвіюк Григорій, уродженець села Пулганів (тепер село Промінь) Луцького району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 21*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Наливайка” курінь “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області] напала на німецький маєток під містом Луцьк в селі Улики [можливо Усичі Луцького району Волинської області], де у німців служило 150 козаків. Ми напали, роззброїли козаків, забрали худобу, продукти і відійшли, запаливши маєток (*ДАРО. Ф: Р – 2771. – Оп. 2. – Спр. 3263. – Арк. 12 - 18. Авторський переклад із російської мови*).

Літо, 1943 р.

Біля фільварку Осіче [треба село Усичі Луцького району Волинської області] відбувся бій відділу УПА з німцями. У довгому і завзятому бою вбито понад 50 німців; багато ранено (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 51*).

Літо, 1943 р.

Повстанці організували засідку на німців, на хуторі Грушвиця, поблизу села Тростянець Ківерцівського району Волинської області. У результаті бою були жертви у повстанців. Тоді загинув Красьоха Гаврило Трихонович, уродженець села Хряськ Маневецького району Волинської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 203*).

- Літо, 1943 р.** Сотня “Железняк” організувала засідку на німців, які їхали вантажівкою по шляху Колки - Рожище Волинської області. У результаті бою загинуло 10 німців. Авто було спалене. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 169*).
- Літо, 1943 р.** Відділ “Пташки” (командир – Затовканюк Сильвестр, уродженець села Полонка Луцького району Волинської області) піддався нападу німців у селі Усичі Луцького району Волинської області. У результаті бою серед німців були жертви. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 60*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці організували засідку проти німців поблизу села Буцинь Старовижівського району Волинської області. У результаті бою загинув повстанець Муравчук Василь Йосипович, уродженець села Солов’ї, цього ж району. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 13 - 75*).
- Літо, 1943 р.** Місцева боївка УПА напала на німецьке державне господарство у селі Заріччя Володимир - Волинського району Волинської області. У результаті цієї акції повстанці забрали багато худоби. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 41*).
- Літо, 1943 р.** Боївка УПА, яка перевозила продукти, зав’язала запеклий бій із німецькою охороною залізної - дорожнього переїзду у селі Ставок Ківерцівського району Волинської області. У цьому бою загинуло три повстанці, але більшість через переїзд переїхала і успішно дісталась до пункту призначення. Були жертви у противника, але кількість їх невідома (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 51*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці зав’язали бій з мадярами поблизу села Ставок Турійського району Волинської області, які охороняли залізну дорогу і фільварок. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 102*).
- Літо, 1943 р.** Німці приїхали на колонію Наталін Горохівського району Волинської області і там на них напала сотня “Мороза” (сотенний – уродженець Галичини). У результаті бою серед повстанців загинув Сироватко Тимофій, уродженець села Угринів Горохівського району. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 6 - 47*).
- Літо, 1943 р.** Місцева боївка УПА напала на німецький фільварок (колективне господарство) у селі Гірка Полонка Луцького району Волинської області. Поляки, які охороняли господарство, були знищені. Повстанці худобу забрали. Жертв серед повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Вол. 8 - 78*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці підірвали міст в селі Вигуричі Луцького району Волинської області на автошляху Горохів - Луцьк (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 6 - 47*).
- Літо, 1943 р.** Сотня “Чумака” (сотенний – Яценюк Микола Герасимович, уродженець села Запілля Любомльського району Волинської області) організувала засідку на німців, які їхали трьома грузовими авто по шляху Любомль - Гуща Любомльського району. Це сталося неподалік села Борове Любомльського району. Зав’язався короткотривалий бій. За жертви у противника невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 312*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці із відділу “Пташки” (командир відділу – Затовканюк Сильвестр, із села Полонка Луцького району Волинської області) підірвали міст у селі Гірка Полонка Луцького району Волинської області. Під час цієї акції був бій з охоронцями. Тоді загинуло 2 чоловіки і, в тому числі, Сироватко Петро (помер від ран), уродженець села

- Угринів Горохівського району та повстанець Василь, із села Гірка Полонка (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Вол. 6 - 47, 8 - 59, 78*).
- Літо, 1943 р.** На німців і їхніх прихвоснів, що збирали збіжжя з одного фільварку [німецьке колективне господарство] в Сенкевичівському районі [тепер Горохівський район Волинської області], наскочили повстанці. У бою відібрали всі вози зі збіжжям та разом з кіньми, вбили 15 фольксдойчів [привілейована частина населення, яка у роду має предків німців], кількох ранили і здобули багато зброї... (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 51 - 52*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці контролювали відрізок залізниці біля Польської Гори та станції Цумань [Ківерцівський район Волинської області]. Загін Максимчука (псевдо “Стріла”) із Вівчицька [треба село Вовчицьк, Маневицький район Волинської області] підривав німецькі поїзди... (*Островецький Ростислав. Волинь. Земля нескорена. – Луцьк, 2006. – С. 72*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці разом із жителями навколишніх сіл пошкодили (розібрали і перевернули) залізничну колію між Турійськом і селом Туропин Турійського району Волинської області на протязі 3 км. (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 211*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці декілька разів робили засідки на німців на автошляху Любомль – Шацьк Волинської області. Останній раз така акція була на хуторі Власюки поблизу села Згорани Любомльського району. Серед повстанців були жертви. Тоді загинули: повстанець Адам, уродженець села Світязь Любомльського району; Трохимчук Лукаш Нилович, уродженець села Перешпа (тепер село Заозерне) Любомльського району; Демчук Володимир, уродженець села Згорани Любомльського району. Були жертви у противника (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука, Спр. Зош. Вол. 2 - 166, 2 - 182, 2 - 243*).
- Літо, 1943 р.** Чота “Берези” (чотовий – Марцинюк Андрій, уродженець села Княже Сокальського району Львівської області) напала на гуральню (спиртзавод) в селі Конюхи Локачинського району Волинської області. Зав’язався бій з охороною (поляками). Серед повстанців жертв не було. За жертви у противника невідомо. (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Вол. 7 - 54, 7 - 122, 7 - 129*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці zorganizували засідку на німців, які їхали автоколоною по автошляху Любомль - Шацьк Волинської області. Повстанці закидали колону гранатами і строчили з кулеметів. У цьому бою загинуло 3 повстанці. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука – Спр. Зош. Вол. 2 - 243*).
- Літо, 1943 р.** Сотня “Довбуша” (сотенний – Левочко, уродженець Галичини) напала на містечко Іваничі Волинської області, щоб зруйнувати залізнично - дорожню станцію і перекрити рух на Сокаль Львівської області. Була знищена частково залізнична колія, але взяти містечко не вдалося. У результаті цієї акції декілька повстанців загинуло і були поранені. Тоді загинув повстанець “Мороз”, із селища Іваничі. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Вол. 3 - 9, Вол. 3 - 10*).
- Літо, 1943 р.** Сотня “Чорноморця” (сот.- Мельник Олекса, 1919 р. н., із села Княже Горохівського району Волинської області) (за іншими даними сотня “Грома”) zorganizувала засідку на німців у селі Сільце Горохівського району Волинської області, які їхали автоколоною зі Львова на Луцьк. Зав’язався жорстокий бій, в якому німці мали великі втрати у живій силі. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Вол. 6 - 35; Л. 16 - 18*).
- Літо, 1943 р.** Володимиршина: в Биличах [треба село Біличі, Іваничівський район Волинської області] під час бою одного відділу УПА з німцями було вбито 96 німців. Повстанці відбили багато майна та худоби... (*Літопис УПА. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1999. – С. 128*).

Літо, 1943 р.

Німці з поляками приїхали грабити село Могильне (тепер село Жовтневе) Володимир - Волинського району Волинської області. Коли грабіжники поверталися їх, із засідки, обстріляла сотня “Дуба” (сотенний, уродженець села Могильне). Це було на колонії Марцелівка Володимир - Волинського району. Частина німців з поляками загинула, а частина втекла. Серед повстанців жертв не було. Повстанці худобу відбили і роздали людям *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 17).*

Літо, 1943 р.

Чота “Граба” із сотні “Орлика” (сотенний – Горун Василь Сильвестрович, уродженець села Ласків Володимир - Волинського району Волинської області) зав’язала жорстокий бій із німцями поблизу сіл Амбуків і Вижданка Володимир - Волинського району. У результаті бою серед повстанців було 5 чоловік поранених. За жертви у противника не повідомляється *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102).*

Літо, 1943 р.

Рій із сотні “Мирона” організував засідку на німців на автошляху поблизу села Оздів Луцького району Волинської області, які їхали колоною грузових автомашин. У результаті бою німці мали великі втрати у живій силі. За жертви серед повстанців не повідомляється *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 73).*

Літо, 1943 р.

Відділ “Рибак” (виходець зі Східної України) провів жорстокий бій з німцями і поляками, які приїхали грабити в село Піддубці Луцького району Волинської області. Нападники були повністю розбиті, не дивлячись на те, що використали танкетки. У результаті бою були великі втрати у грабіжників, 6 осіб потрапило в полон, частині вдалося відступити. Серед повстанців були також жертви і, серед них, Микола із села Котів Луцького району *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2289 РМ).*

Літо, 1943 р.

Сотня “Соснового” (сотенний – Мартинюк Іван, уродженець села Скредотівки Ківерцівського району

Волинської області) напала на маслозавод у селищі Цумань Ківерцівського району Волинської області і забрала багато масла. Бою не було *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2708 РК).*

Літо, 1943 р.

Відділ “Пташки” (командир відділу – Затовканюк Сильвестр, із села Полонка Луцького району Волинської області), відділ “Мороза” (командир відділу – уродженець Галичини), сотня “Батька”, Сотня “Рудого” (сотенний – Рудяк Максим Володимирович, уродженець села Лаврів Луцького району Волинської області) напали на німецький гарнізон із власовцями (російські шовіністи, які служили німцям), що розмістився у панському маєтку в селі Лаврів Луцького району. У результаті запеклого бою, який тривав цілу ніч, вибиті окупантів із маєтку не вдалося. Серед повстанців було декілька чоловік вбитих і, серед них, повстанець Григорій, із села Полонка Луцького району. За жертви у німців невідомо *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 21, 8 - 60).*

Літо, 1943 р.

Чота (біля 30 чоловік), із відділу “Пташки” (командир відділу – Затовканюк Сильвестр, уродженець села Полонка Луцького району Волинської області) організувала засідку на німців у селі Гірка Полонка Луцького району, які їхали колоною грузових автомашин (понад 10 авто) із міста Горохова на Луцьк. У результаті запеклого бою повстанці втратили вбитими 13 чоловік. Були великі жертви зі сторони противника, але кількість їх невідома. Німцям надійшла допомога і повстанці відступили *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 60).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА із села Скредотівки Ківерцівського району Волинської області обстріляла пасажирський потяг (“Кукушку”), на якому їхала німецька охорона, в урочищі “Зелене” поблизу села. Охоронці розбіглися. Жертв не було *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10 - 42).*

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА зорганізувала засідку на німців у селі Баїв Луцького району Волинської області, які їхали автоколоною на ближні села грабувати мирне населення. Зав'язався запеклий бій, в якому грабіжники понесли великі втрати у живій силі. Німці пізніше використали авіацію і бомбили ліс поблизу села Баїв, куди відступили повстанці. Серед повстанців також були жертви. Тоді загинув Чап'юк Микола, уродженець села Забороль Луцького району (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 6 - 99*).

Літо, 1943 р. Повстанці зорганізували засідку на німців на автошляху в селі Ловиша Турійського району Волинської області. Невдовзі на дорозі з'явилися дві німецькі грузові автомашини з німцями і власовцями (біля 40 осіб). Зав'язався запеклий бій. Три німці і багато власовців здалися у полон. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 103*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА зорганізувала засідку на німців в урочищі “Солодкий Ліс”, поблизу села Штунь Любомльського району Волинської області. У результаті бою німці втратили вбитими декілька чоловік. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 119*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою Сахалюка Андрія Івановича, уродженця села Замлиння Любомльського району Волинської області роззброїла групу німців у лісі поблизу села Мурова (тепер села немає) Любомльського району, які заготовляли дрова (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 126, 127*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА, яка нещодавно роззброїла групу німців у лісі поблизу села Мурова (тепер села немає) Любомльського району Волинської області, піддалася нападу німців з поляками (відплатна акція) у селі Мурова. У результаті цієї акції загинуло 3 повстанці і, серед них, Сахалюк Андрій, уродженець села Замлиння

Любомльського району. Вони всі були розстріляні (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 126*).

Літо, 1943 р. Відділ УПА мав запеклий бій з німцями і поляками поблизу села Майдан Ковельського району Волинської області. Німці використали танкетки. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 12, 1 - 14*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА обстріляла німецьку автоколоною, яка їхала із Ковеля на Камінь - Каширський Волинської області. Це було в урочищі “Чиновиха”, поблизу села Облапи Ковельського району Волинської області. Усі авто були спалені. За жертви у противника невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 29*).

Літо, 1943 р. Місцева боївка УПА обстріляла німців, які поверталися з грабунку села Облапи Ковельського району Волинської області. Ця акція відбулася в урочищі “Ластовинь”, поблизу села Облапи. Грабіжники понесли втрати у живій силі, але кількість їх невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 29*).

Літо, 1943 р. Відділ “Жука” [сотенний – Степанкевич Андрій Панасович, 1922 р. н., уродженець села Залісоче Ківерцівського району Волинської області], обеззброїв групу узбеків, які служили німцям, на чолі з німецьким офіцером. Вони приїхали автомашиною в с. Калинівку (тепер села немає – О. Д.) Ківерцівського району Волинської області грабити місцеве населення. Ця несподівана операція пройшла без єдиного пострілу. Німецького офіцера взяли в полон і відвезли в штаб УПА, а група узбеків перейшла до повстанців (*О. Слабечкий. 1 село не спалили... // Шлях Перемоги. – 1994. – 1–8 січня*).

- Літо, 1943 р.** Три сотні УПА, сотня “Босоти” (сотенний – Токар Матвій Ілларіонович, 1909 р. н., уродженець села Боремель Демидівського району Рівненської області) і 2 сотні з Волині, напали на німецький гарнізон у селі Андріївка Луцького району Волинської області. Зав’язався бій. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 19 - 70*).
- Літо, 1943 р. (кінець)** Повстанці напали на німців поблизу села Твердині Локачинського району Волинської області, які заготовляли дрова. У результаті нападу один німець був вбитий, а решта розбіглася. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 7 - 54*).
- Літо, 1943 р. (кінець)** Боївка УПА мала жорстокий бій з німцями поблизу села Мочалки Турійського району Волинської області. Німці використали танкетки. У результаті бою загинуло 18 повстанців і, серед них, повстанець Янюк, уродженець м. Горохова і Калищук Іван, уродженець села Кисилин Локачинського району Волинської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 87, 7 - 54*).
- 01-02. 09. 43 р.** В ночі з 1. IX на 2. IX. відділ УПА зробив наступ на масток Мительно [треба село Метельне, Ківерцівський район Волинської області]. Німаки й ляхи з переполохом втікли до Олики [Ківерцівський район]: масток спалено, здобуто один ВКМ та амуніцію (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 10 - а*).
- 02. 09. 1943 р.** 2. IX. на с. Лісово (Колківський р-н) [треба село Лісове Маневецького р-ну Волинської області] напали козаки [власовці, російські шовіністи, які служили німцям] та німаки в силі 53 чоловіки. Сильно пограбували село та спалили 8 хат. Вертаючись натрапили на боївку, яка складалася з 15 - ти людей. Після 2 годинного бою німаки розбіглися. Боївка здобула один ЛКМ і амуніцію та увесь пограбований інвентар. Німці лишили на полі бою одного вбитого німця та раненого козака. Власних втрат не було (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 10 - а*).
- 06. 09. 1943 р.** 6. IX на Лісовську Гуту [треба село Гута - Лісівська, Маневецький район Волинської області] ...напали німаки (в силі 40 осіб) та ограбили живий і мертвий інвентар, спалили майже ціле село (лишилося всього 4 хати) та вбили 5 осіб. На вертаючих німців боївка зробила засідку. Німці в бою вжили гранатомет, боївка мусіла відступити, здобувши частину майна (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 10 - а*).
- 07. 09. 1943 р.** Дня 7. IX. 43 р. німці зробили налет на скулинщину ... [ліс, поблизу села Скулин Ковельського району Волинської області] спалили гаївку. Жертв у акціях не було, в налеті брали участь 4 літаки (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 14*).
- 08 - 09. 09. 43 р.** 8. IX та 9. IX в с. Колодіжах... [треба село Колодеж, Горохівський район Волинської області] відбувся бій УПА з німаками. Впало наших 2 - х друзів. Один тяжко ранений. Німаків вбито около 20 осіб, скільки ранених невідомо... (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 11*).
- 8 - 9. 09. 1943 р.** Відділи УПА під керівництвом командира ВО “Турів”- Південна Округа – “Вовчак” (командир округи – Шум Олексій Панасович, 1919 р. н., уродженець села Шайно, тепер село Журавлине, Старовижівського району Волинської області) зав’язала бій з німцями під селом Радовичі Турійського району Волинської області. У тому бою, який тривав два дні, брало участь дев’ять сотень УПА, які входили до складу трьох куренів: “Голобенка” (курінний – Громадюк Олексій Романович, 1913 р. н., уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області), “Щуки” і “Яреми”, тобто понад 1000 повстанців, а також вишкільна сотня артилерії під командою “Розважного”, сотня “Запорожця” (сотенний, уродженець Горохівського району). З німецького боку брало участь близько двох тисяч гітлерівців, яких вогнем підтримував бронепоезд. У бою з групою “Вовчак” німці втратили 208 убитих солдат та багато поранених. Було пошкоджено також ворожий бронепоезд. Було взято у полон 7 фашистів. У обох цих боях, окрім безстрашного командира “Вовчак”, відзначились також сотенний “Байда”; сотенний “Кубік” (Зінчук Тихон, уродженець

Волинської області); чотовий “Деркач”; стрілець “Каленик”, який загинув; кулеметник УПА, житель села Осьмиговичі Василь Севастанюк, який у критичний момент підвівся з кулеметом на повний зріст і нищівним вогнем заставив німців зупинити атаку. Жителем села Гаруша (Турійський район Волинської області – О. Д.) Іваном Вовком було підбито німецький танк. Із боку УПА загиноюло біля 40 вояків і 3 ранених. Тоді загиноюли повстанці: Андросюк Леонід Демкович, Наумов Іван, Січкарук Мусій, Романчук Василь Боніфатович, пс. “Муха” – всі уродженці села Купичів Турійського району; Бадера Максим Каленикович, Баран Леонід Миколайович, Марцинковський Василь Андрійович – всі уродженці села Новий Двір Турійського району; Білецький Василь Іванович, Гнатюк Іван Григорович, Рябий Єгор, Терещук Василь Васильович, Терещук Василь Іванович, Сервачинський Михайло, Терещук Олександр, Білецький Іван, Савчук Дмитро, Рябий Феодосій – всі уродженці села Нири Турійського району; повстанець Кухарук із Турійського району; Нечипорук Петро Іванович із села Літин Турійського району; Карпук Андрій Данилович, Башта Іван Микитович, Башта Володимир Микитович – всі уродженці села Гаруша Турійського району; Микитюк Іван із села Радовичі Турійського району; Муравський Сергій Пилипович уродженець містечка Турійськ; Прогонюк Степан Олексійович, повстанець Казбур, Соловенок Петро, Солтис Адам, Чабан Ничипір, Шейка Петро, Шумський Петро Лукашович – всі уродженці села Вербично Турійського району; Шворак Леонтій Сильвестрович, Терefeldьський Федір Трохимович – обидва уродженці села Чорніїв Турійського району; Потапчук Петро, уродженець села Будище Ковельського району Волинської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 25, 1 - 30, 1 - 60, 1 - 64, 1 - 71, 1 - 103, 1 - 111, 1 - 116, 2 - 89, 4 - 70; Юрій Беземський. Олекса Шум – “Вовчак” 14 травня 1919 р. – 20 березня 1944 р. // Шлях Перемоги. – 1994. – 5 березня; Антоноук Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000; Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 99; ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 14).*

09. 09. 1943 р.

Чота “Берези” (чотовий – Марцинюк Андрій, уродженець села Княже Сокальського району Львівської області) із куреня “Остапа” (командир відділу – Олексій Брись, уродженець села Рачин Горохівського району Волинської області) у кількості 44 повстанців, яка розмістилася у монастирі, в селі Новий Загорів Локачинського району Волинської області, зав’язала жорстокий бій з німецько - фашистськими карателями. Повстанці на території монастиря, стиснуті кільцем переважаючими силами ворога, хоробро відбивали всі атаки. Фашисти кинули проти повстанців підрозділи мотопіхоти, два батальйони поліцейських, міномети, артилерію, десять танкеток та три літаки бомбардувальники. Загальна кількість карателів, що оточили монастир, майже три тисячі. Бій точився три дні і три ночі. Німці проводили масове бомбардування монастиря авіацією та гарматний обстріл з танків. У результаті бою, німці відступили, зазнавши великих втрат (540 загиблими й 700 пораненими), повстанці втратили 29 чоловік. Тоді загиноюли: кулеметник Майко Іван Михайлович, 1921 р. н., пс. “Славко”, (застрелився пістолетом, щоб не потрапити живим в руки ворога), Дзюк Франек, пс. “Береза” – обидва жителі села Квасів Горохівського району Волинської області; чотовий Андрій Марценюк, пс. “Береза”, уродженець села Княже Сокальського району Львівської області; ройовий Михайло Лішук; кулеметник Давид Бабій; кулеметник Федір Бабій; стрілець Григорій Лішук; Лішук Іван Петрович, Байда Іван Гнатович, 1924 р. н. – обидва уродженці села Старий Поричьк Іваничівського району Волинської області; Хринюк Степан Назарович, стрілець Книш Іван, стрілець Янюк Сергій Михайлович, Герасимчук Сергій Степанович – всі із села Скобелка Горохівського району; стрілець Петро Дорошук; стрілець Василь Брись; стрілець Василь Новосад; стрілець Олександр Коваленко – уродженець села Деречин Іваничівського району; стрілець Василь Мороз; стрілець Кузьма Гаврисяк; стрілець Микола Матвійчук; стрілець Олександр Зеленський; Стефанський Олександр Франкович, уродженець села Топилище Іваничівського району Волинської області; Шуст Іван, уродженець села Зборишів Горохівського району; Микола Олександрович,

із села Городище Луцького району, та чотири невідомих.

Решта повстанців покинула територію монастиря (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3-10, 3 - 53, 3 - 78, 3 - 79, 3 - 102, 6 - 78, 7 - 129, 12 - 154, 159, 168; Євгенія Лещук. Іван Майко - “Славко” 1921 – 10 вересня 1943 р. // Шлях Перемоги. – 1993. – 11 серпня; Український історичний календар. Вересень // Волинь. – 2006. – 8 вересня; Григорій Беземський. Нерівний бій у Новому Загороді. // Волинь. – 1994. – 14 жовтня).

12. 09. 1943 р.

12. IX в сторону Хорлуп....[Ківерцівський район Волинської області] їхав ровером провідник юнацтва “Лис”. Несподівано наскочив на три фіри німаків з ляхами. Почав втікати, одначе далеко бігти не міг, бо тіжко ранений був, через два дні помер (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 10 - а).

21. 09. 1943 р.

21 вересня 1943 р. 17 німців вибралися до с. Ставок [Турійський район Волинської області]....з метою грабунку. Відділ УПА оточив німців – 17 було вбито, один втік (Літопис УПА. – Т. 1.– Торонто, 199. – С. 193; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 20. Цитовано за: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 216*).

21. 09. 1943 р.

21. IX. німці з поляками в числі 60 чоловік, які прибули з Малих Березолук [Рожищенський район Волинської області], напали на с. Ворончин [Рожищенський район Волинської області]. Почувши стріл, населення покинуло село і повідомило СБ [Служба Безпеки]. СБ негайно вирушило та відігнало німців, які втікли, спаливши одну хату та забивши одного утікаючого селянина. Зі сторони німців один забитий та 5 ранених. Усе, що вони вспіли награбувати, відібрано (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 12).

23. 09. 1943 р.

В с. Піддубцях [Луцький район Волинської області]...спалено колгосп [німецьке державне

господарство] (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 11-13. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 265).

23. 09. 1943 р.

В с. Тростинець [треба село Тростянець, Ківерцівський район Волинської області] спалено [повстанцями] колгосп [німецьке господарство] (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 15. – Арк. 11 - 13. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 265).

27. 09. 1943 р.

27 вересня 1943 р. в Грабові (Ковельський район) [такого села у Ковельському районі не виявлено, можливо село Грабове, Старовижівського району Волинської області] загинуло три німці, які були на постерунку Grenschutz [прикордонні загони] (Літопис УПА. – Т. 1.– Торонто, 199. – С. 193; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 20. Цитовано за: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 206*).

29. 09. 1943 р.

29. IX двох стрільців, що їхали фірою, в наслідок мряки наїхали на німецьке авто. Почався бій, в якому загинув 1 німець, 1 поляк та одного німця ранено. Машина знищена. З нашої сторони зістав ранений фірман [терен Волинської області] (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 13).

Вересень, 43 р.

В одному із боїв з німецькими каральними загонами на Волині загинув повстанець – Савка Володимир, уродженець м. Количинці [Гусятинський район Тернопільської області] (Савка Богдан. Забути не маємо права. – Т., 2000. – С. 62).

Вересень, 43 р.

Чота “Хмари” (уродженець села Овадне Володимир - Волинського району Волинської області) із сотні “Орлика” (сотенний – Горун Василь Сильвестрович, уродженець села Ласків Володимир - Волинського району) напала на охорону залізничного мосту у селі Овадне, яка здійснювалась власовцями (російські шовіністи, які служили німцям). Повстанцям повністю

розбити охоронців не вдалося (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 74*).

Вересень, 43 р.

В с. Мишові [Іваничівський район Волинської області] зустрінулись 4 повстанці на возі з трьома німцями на таксіві. Повстанці вбили німів і забрали таксівку (*Літопис УПА. – Т. 1. – Торонто, 1995. – С. 193*).

Вересень, 43 р.

Сотня “Дуба” (сотенний, уродженець села Могильне, тепер село Жовтневе, Володимир - Волинського району Волинської області) мала бій з німцями і поляками на колонії Горанівка Володимир - Волинського р - ну Волинської області. У результаті бою були жертви у противника, але кількість їх невідома. Серед повстанців було двох поранено, один із них – Олександр, уродженець села Свинарин Турійського району Волинської області, який невдовзі помер (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. Зош. Вол. 12-17*).

Вересень, 43 р.

Невідомий відділ УПА мав бій з німцями в селі Берестяне Ківерцівського району Волинської області. Вислід бою невідомий, за жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денишука. – Спр. 2546 ВК - 6*).

**Вересень, 43
(кінець)**

Загін УПА вдарив на відділ німців коло с. Колодеже [Горохівський район Волинської області]. Було вбито багато німців і багато ранено (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Торонто – Київ – Торонто, 1995. – С. 91*

Вересень, 43 р.

Німці в числі 2000 осіб зробили облаву на Садівський ліс (Торчинський район) [тепер Луцький район Волинської області]... Під час цієї акції впало жертвою 4 - х друзів, які в тому часі були на вишколі поблизу лісу (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41 – Арк. 10*).

Вересень, 43 р.

В с. Березі [можливо Ратнівський район Волинської області] відбувся бій УПА з німаками. В бою втратили німці вбитими: 6 німців, 2 - х узбеків і 4 - х ляхів. 6 - х узбеків перейшло добровільно на сторону УПА. 10 ляхів

взято в полон. Поле бою німаки залишили, не забравши своїх трупів (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 10 - а*).

Вересень, 43 р.

Бої УПА з окремими підрозділами німецької каральної експедиції під командуванням фон дем Баха - Залевського тривали ще й у вересні 1943 року... Так у бою під Вербою [Володимир - Волинський район Волинської області] повстанці знищили 120 карателів (*Стародубець Г. М. ОУН (б) в українському національно - визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941 – 1943 рр). – Т., 2002. – С. 111*).

Вересень, 43 р.

У вересні 1943 р. німецький відділ у кількості 50 осіб, разом із польською поліцією, напав на Ворончин [Рожищенський район Волинської області]. В обороні села стала боївка С.Б. [Служба Безпеки], вбивши одного і поранивши одного з нападників (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 21. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 216*).

09. 10 1943 р.

На терені Торчинського р-ну [тепер Луцький район Волинської області] спалено фільварок в с. Маївка [Торчинський район Волинської області] (*Літопис УПА. – Т. 2. – Київ – Торонто, 1999. – С. 196*).

09. 10. 1943 р.

9 жовтня відділи УПА повністю ліквідували державний масток Костюшково в Луцькому р - ні [Волинська область], який був осідком окупантських карательних загонів. Всіх ляхів, що там були, знищено. 20 німецьких козаків [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] відділи УПА забрали з собою. З мастку забрано всю худобу. Зі зброї здобуто: 1 “максима”, 1 “токарьова”, 31 рушниць, гранати, пістолі, 600 набоїв, 30 коців і т. п. Спалено 11 будинків та 4 скирти соломи (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 196 - 197*).

12. 10. 1943 р.

Відділ української самооборони знищив в Піддубецькому р-ні фільварок [німецьке колективне

господарство] в с. Синякові [такого села не виявлено, тепер Луцький район Волинської області] (*Літопис УПА. – Т. 2.– Торонто, 1999. – С. 196*).

12. 10. 1943 р. Відділ української самооборони знищив в Піддубецькому [тепер Луцький] р-ні фільварок [німецьке колективне господарство] в с. Борохові [тепер Ківерцівський район Волинської області] (*Літопис УПА. – Т. 2.– Торонто, 1999. – С. 196*).

12. 10. 1943 р. Відділ української самооборони знищив в Піддубецькому [тепер Луцький] р-ні фільварок [німецьке колективне господарство] в с. Піддубці [тепер Луцький район Волинської області] (*Літопис УПА. – Т. 2.– Торонто, 1999. – С. 196*).

13. 10. 1943 р. Так, 13 жовтня 1943 р. у Завидівському лісі (поблизу села Завидів Горохівського району Волинської області) вони (німецькі окупанти) оточили Підстаршинську школу УПА, яка готувала кадри для відділів УПА. Школа була розгромлена, частина слухачів потрапила в полон і була вивезена до Німеччини, частина розсіялася на теренах області, а більшість загинула. Командир відділу “Славко”, який вважав себе винним за поразку, застрелився. Німці застосували в цьому бою артилерію і танкетку. Із нашої сторони було вбито 97 чоловік і, між ними, Бобрік Микола, Шемчук Іван, Вишневський Григорій, Сорока Микола – всі уродженці села Риковичі Іваничівського району; Грицюк Федір, 1921 р. н., житель села Скабарівщина Горохівського району; повстанка Гань Олена, 1927 р. н., жителька села Підбереззя Горохівського району, курінний “Славко” та сотенний “Москаленко”. Німецькі втрати були втричі більшими

(*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 148, 151; Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 174; Дмитрук Володимир. Вони боролися за волю України. – Т. 3. – Луцьк, 2006 – С. 129; Мечник Степан. У вирі воєнного лихоліття. – Львів, 1992. – С. 61*).

15 - 18. 10. 43 р.

15 - 18 жовтня відбулись сильні бої УПА в Колківському [тепер Маневицький район Волинської області], Степанському [тепер Сарненський район Рівненської області], Деражнянському [треба Деражненський, тепер Костопільський район Рівненської області], Цуманському [тепер Ківерцівський район Волинської області] р-нах., бої біля Стара Рафалівки [Володимирецький район Рівненської області], Журавники [треба село Журавичі Ківерцівського району Волинської області], с. Берестяни [треба село Берестяне Ківерцівського району Волинської області]. У цих боях брав участь к-р “Циган” [сотенний – Цинко Павло Максимович, 1921 р. н., уродженець села Вільгір Гошанського району Рівненської області] (*Тиктор Іван. Історія українського війська. – Вінніпег, 1953. – С. 44*).

24. 10. 1943 р.

Дня 24. X. 43. р. на с. Кисилін...[Локачинський район Волинської області] наскочили поляки в числі 28 осіб. Крім них, було 6 німців. В обороні виступила УПА. Вислід бою: 3 поляки і 1 німець убиті, один німець ранений. По нашій стороні не було втрат (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 1. – Спр. 3-а. – Арк. 25 - 26. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 298*).

31. X. 1943 р.

Німці, разом з козаками і поляками (до 300 осіб), зробили з Володимира [треба Володимир - Волинський Волинської області] випад на с. Когильне [Володимир - Волинський район]. Наша застава їх відбиває (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. – Арк. 30. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 306, 326*).

Жовтень, 43 р.

У жовтні 1943 р. чота “Дубового” із сотні “Кубіка” [сотенний – Зінчук Тихон, уродженець Волинської області] неподалік села Ставок [Турійський район Волинської області] зіткнулася із німецькою польовою жандармерією, яка прибула з Ковеля [Волинська область]. В результаті запеклого бою дев’ять німецьких вояків загинуло, двоє втекло (*Антонюк Ярослав. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Народне Слово, 2000*).

Жовтень, 43 р.

Курінь “Дорошенка” (можливо, курінний Кухарчук Яків, уродженець села Уїздці Здолбунівського району на Рівненщині), який стояв у селі Маневичі Маневицького району Волинської області, перешкодив німцям спалити це село. Зав’язався жорстокий бій, в якому німці втратили біля 20 осіб. У повстанців загинув Галас Петро, уродженець села Скреготівка Ківерцівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 92*).

Жовтень, 43 р.

Чота УПА, яка переходила з Галичини на Полісся напала на прикордонний пост між селами Гримайлівка і Антонівка Горохівського району Волинської області. У результаті бою був вбитий німецький офіцер. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 63*).

02. 11. 1943 р.

Дня 02. 11. 1943 р. поляки [польські шовіністи, які служили німцям] почали наступ на с. Когильно [треба село Когильне, Володимир - Волинський район Волинської області]. Було їх до 300 осіб, в тому числі й жінки. Наш відділ відкрив по них вогонь, у висліді якого було вбито 6 осіб, ...кілька осіб ранили. По нашій стороні не було втрат жодних. Поляки по короткій стрілянині відступили (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3-а. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 327*).

04. 11. 1943 р.

В листопаді 1943 року величезні сили німецьких варварів, разом із польськими прислужниками, навалились на Колківську республіку з трьох боків: з Луцька, Рожищ і Маневич [Волинська область]. На Колки [Маневицький район Волинської області] посипались сотні бомб, а наземні війська прострілювали місто з усіх боків гарматами. Згадує член юнацької групи УПА Леонід Данилович Мартинюк: “ 4 листопада, залучивши регулярні фронтові частини, артилерію, танки, авіацію, фашисти знищили Колківську республіку, спалили Колки, вбили більше 500 людей...Штаб повстанців було перенесено в Комарово [треба село Комарове Маневицького району]. У цьому бою приймала участь

сотня “Гріши”. Серед повстанців були жертви. Тоді загинув повстанець із села Дермань - ІІ Здолбунівського району Рівненської області – Сакал Іван Трохимович, 1923 р. н., а також медсестра Супоровська Галина Сергіївна, уродженка села Жабка Ківерцівського району Волинської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1658 РЗ, Зош. Вол. 8 - 40, 10 - 127; Островецький Ростислав. Волинь. Земля нескорена. – Луцьк, 2006. – С. 72*).

12. 11. 1943 р.

Дня 12. XI. 43 р. німці з ляхами зробили наскок на с. Кисилин [Локачинський район Волинської області],... в числі 30 осіб. Награбивши худоби..., від’їхали з села. По дорозі дігнула їх самооборона і С. Б. [Служба Безпеки] в числі 7 осіб. Почалася стрілянина, в висліді якої забито 5 німців і декілька ранено. Німці й ляхи ...відріклися від награбованої худоби і втікли до Затурець [Локачинський район]. З нашої сторони не було жодних втрат. Відбиту худобу віддано власникам (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 327*).

16. 11. 1943 р.

Німці й поляки зробили з Володимира [Волинська область] випад на с. Когильне [Володимир - Волинський район]. Наша застава їх відбиває (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. – арк. 33 - 34. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 325*).

21. 11. 1943 р.

Дня 21. XI однією сотнею, забезпечивши відворот [шосе Луцьк – Дубно місц. Надциці (Млинівський район, Рівненської області), двома сотнями обставившись від Олики [Ківерцівський район Волинської області], Клевая [Рівненський район, Рівненської област], і Мительно [треба село Метельне, Ківерцівського району] двома сотнями, і в тому числі сотня “Яреми”, [із відділу “Черника”, курінний – Казван Дмитро, уродженець села Охматків Демидівського району Рівненської області] проведено наступ від год. 21. 00 на Носовичі [Ківерцівський район]. Обійшлося без жертв і бою. Знявши вартових, призначена група автоматчиків

вдерлась в середину і 56 козаків [власовці, московські шовіністи, які служили німцям] обеззброєно. Штатгут [німецьке господарство] знищено (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 49. Цитовано за: Сергійчук В. *Український здвиг. Волинь 1939 - 1955.* – К., 2005. – С. 283;).

21. 11. 1943 р.

Німці з поляками в числі 50 чол., прибули з Малих Березолук, напали, на с. Ворончин [Рожищенський район Волинської області]...Почувши стріли, населення в паніці залишило село і повідомило СБ [Служба Безпеки]. СБ негайно вирушило та відігнало німців, які втікли, спаливши одну хату та забивши одного утікаючого селянина. Зі сторони німців 1 забитий та 5 ранених. Усе, що вони встигли награтити, відібрано (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 53 - 54. Цитовано за: *Літопис УПА Нова серія.* – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 118).

25. 11. 1943 р.

Німці й поляки зробили з Володимира [треба Володимир - Волинський Волинської області] випад на с. Новий Осередок. Наша застава їх відбиває. Втрати поляків: 10 забитих, віз і пара коней забрано (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3-а. – Арк. 33 - 34. Цитовано за: Сергійчук В. *Поляки на Волині у роки другої світової війни.* – Київ, 2003. – С. 326).

27. 11. 1943 р.

В Милові... [треба село Мишів Іваничівського району Волинської області] їхала одна таксівка з 3 - ма німцями, зустрілися з фірою, на якій було 4 - ох повстанців. Повстанці німців побили і таксівку забрали (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 53 - 54. Цитовано за: *Літопис УПА Нова серія.* – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 120).

29. 11. 1943 р.

На ХХ - ці двох стрільців, що їхали фірою, внаслідок мряки наїхали на німецьке авто. Почався бій, в якому загинув 1 німець, 1 поляк та одного німця ранено [терен Волині]. Машина знищена. З нашої сторони зістав ранений фірман (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 53 - 54. Цитовано за: *Літопис УПА Нова серія.* – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 120).

28. 11.1943 р.

Дня 28. ХІ. 43 р. приїздили німці з ляхами до с. Семеринки [треба село Семеринське Локачинського району Волинської області]...Німців було 9, поляків 6, а, крім цього, 15 без зброї...Награбувавши різних господарчих речей і продуктів, стали виїжджати з села. Їх догнала самооборона з сусідніх сіл. Почалася стрілянина з обох сторін. Завдяки тому, що повстанцям заляглися 2 скоростріли, німцям вдалося втекти разом з награбованим майном

(ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. – Арк. 30. Цитовано за: Сергійчук В. *Поляки на Волині у роки другої світової війни.* – Київ, 2003. – С. 326).

Листопад, 43 р.

Німці й поляки зробили з Володимира [треба Володимир - Волинський Волинської області] випад на с. Могильно [треба село Могильне, тепер Жовтневе, Володимир - Волинський район]. Наша застава їх відбиває (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. – Арк. 30. Цитовано за: Сергійчук В. *Поляки на Волині у роки другої світової війни.* – Київ, 2003. – С. 306).

Листопад, 43 р.

Відділ УПА і, в тому числі, сотня "Яреми", мав бій з німцями, власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) і поляками на конзаводі у селі Метельне Ківерцівського району Волинської області. У результаті бою жертви були з обох сторін і, особливо великі, у противника. Завод повстанцями був спалений. Повстанці забрали багато коней із собою (*Літопис УПА. Нова серія.* – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 348; *Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука.* – Спр. Зош. Р. 11 - 13; *Твердун К. Крізь лихоліття до незалежності України // Волинь, 2002.* – 4 жовтня; *Літопис УПА Нова серія.* – Т. 1. – Київ - Торонто, 1995. – С. 91).

Листопад, 43 р.

Сотня "Яреми", із ВО "Богун" УПА - "Південь", брала участь в акції по роззброєнню козаків [власовців, російських шовіністів, які служили німцям] в...Олиці [селище Олика, Ківерцівський район Волинської області] (*Літопис УПА. Нова серія.* – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 348).

Листопад, 43 р.
(кінець)

Сотня “Кубіка” (сотенний – Зінчук Тихон, уродженець Волинської області) зробила засідку на німців поблизу села Облапи Ковельського району Волинської області, які поверталися із села з награваною худобою і майном до міста Ковель. У результаті бою грабіжники були розбиті, а награване майно і худобу повстанці роздали по людях. У повстанців було вбито три чоловіки і один поранений. Тоді загинули: повстанець “Липа”, повстанець “Грізний” і повстанець “Яструб” – всі із чоти Галюди Федора (вуличне прізвисько). Серед грабіжників було 14 вбитих і двох поранених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л - 17 - 68; Гордієнко М. З Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959. – С. 53*).

Осінь, 1943 р.

Сотня УПА, яка була на постої в селі Підгородне Любомльського району Волинської області, піддалася нападу німців. Зав’язася бій. Повстанці відбили напад і німці відступили. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 282*).

Осінь, 1943 р.

Восени 1943 р. відбулася сутичка [сотні “Жука”, сотенний – Степанкевич Андрій Панасович, 1922 р. н., уродженець села Залісоче Ківерцівського району Волинської області] з російськими козаками-власовцями [російські шовіністи, які служили німцям], спровокована останніми. У результаті бою вбито двох власовців, а одного повстанця поранено. [Ця акція відбулася на теренах Ківерцівського району Волинської області] (*Слабецький О. Сотенний “Жук” // Інформаційний бюлетень, 2002. – березень*).

Осінь, 1943 р.

До с. Суходоли [Володимир - Волинський район Волинської області] приїхали німецькі жандарми з поляками забирати збіжжя. Сільська самооборона їх зустріла вогнем. Грабіжники залишили 3 авта та 15 трупів, а самі, втікли до Володимира (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Торонто – Київ – Торонто, 1995. – С. 92*).

Осінь, 1943 р.

Сотня “Орлика” (сотенний – Горун Василь Сильвестрович, уродженець села Ласків Володимир -

Волинського району Волинської області) підірвала міною німецьке авто на дорозі, між селами Новосілки і Суходоли Володимир - Волинського району Волинської області. У результаті цієї акції загинуло 2 німецьких офіцери і один солдат (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).

Осінь, 1943 р.

Біля села Пильгани [Горохівський район Волинської області]... вбито в бою 42 німців, 15 ранено, спалено 5. Здобуто багато зброї і амуніції. Це були самі гестапівці (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Торонто – Київ – Торонто, 1995. – С. 92*).

Осінь, 1943 р.

Чота “Горіха” (12 чоловік) із сотні “Чумака” (сотенний – Яценюк Микола Герасимович, уродженець села Запілля Любомльського району Волинської області) переправилась через річку Західний Буг поблизу села Забужжя Любомльського району на територію Холмщини (тепер Польща) і зав’язала бій з німецькими прикордонниками в селі Збереже. У цьому бою загинув начальник застави і два німецьких прикордонники, а три втекло. Серед повстанців жертв не було. До повстанців прилучились 40 чоловік місцевих мешканців, які зголосилися йти в УПА. Жертв серед повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 173, 2 - 312*).

Осінь, 1943 р.

Німці приїхали грабити село Переспа Рожищенського району Волинської області. Коли грабіжники поверталися з награваним назад, їх зустріла вогнем сотня “Чернія” (сотенний – уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області). Худобу повстанці відбили. У результаті бою серед повстанців були жертви. За жертви у грабіжників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 4 - 117*).

Осінь, 1943 р.

Німці з поляками напали на сотню УПА, якою командував Федір (Галюда - вуличне прізвисько), уродженець села Облапи Ковельського району. Цей напад відбувся поблизу села Грабове Любомльського району Волинської області. У результаті бою серед повстанців були жертви і, в тому числі, сотенний. За жертви у

нападників невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Вол. 5 - 24*).

Осінь, 1943 р.

Відділ УПА і, в тому числі, сотня “Орлика” (сотенний – Горун Василь Сильвестрович, уродженець села Ласків Володимир - Волинського району Волинської області), напали на німецько - польський гарнізон (біля 70 осіб) у місті Іваничі Волинської області. Німці з поляками заховалися у млині і вибити їх звідти повстанцям не вдалося. Невдовзі противнику надійшла допомога, під’їхав бронепоезд із міста Володимир - Волинська. Повстанці відступили. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).

Осінь, 1943 р.

Повстанці пошкодили залізничну колію на відтинку Володимир - Волинський – Сокаль і Володимир - Волинський – Грубешів. Це дало можливість селам Побужжя вільніше себе почувати від присутності німців (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).

Осінь, 1943 р.

Німці оточили у селі Скулин Ковельського району Волинської області місцеву боївку УПА. Зав’язався бій, в якому серед повстанців були жертви. Тоді загинули: Онуфрійчук Ольга Михайлівна, із села Битень Ковельського району, і повстанець Антін, із села Вілька Любитівська Ковельського району. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 4 - 37*).

Осінь, 1943 р.

Сотня “Богдана” (сотенний – уродженець Галичини) напала на німецький підрозділ, який окопався у селі Розничі Маневицького району Волинської області. У результаті бою загинув сотенний. Більше жертв, з обох сторін, не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 169, 216*).

Осінь, 1943 р.

Повстанці підірвали залізничний міст у селі Бубнів Володимир - Волинського району Волинської області

і чекали німецький потяг. Невдовзі з’явився потяг із міста Володимир - Волинська і перед зруйнованим мостом зупинився. Німці вийшли із потяга і зав’язався бій. Серед повстанців були жертви. Тоді загинули: Морда Устим, Морда Василь Гнатович, Морда Іван Гнатович – всі уродженці села Мовників Іваничівського району Волинської області. За жертви у противника невідомо. Німці повернулися потягом назад (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3 - 9, 3 - 26*).

Осінь, 1943 р.

Сотня “Чернія” (сотенний – уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області), яка була на постой в селі Літогоща Рожищенського району Волинської області, піддалася нападні німців. Запеклий бій тривав понад три години. Серед повстанців загинуло два чоловіки і, серед них, сотенний і ройовий. Два повстанці потрапили у полон, яких пізніше обміняли на полоненого німця. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 4 - 117*).

Осінь, 1943 р.

Відділ “Лева” зав’язав запеклий бій з німцями і поляками в селі Розничі Маневицького району Волинської області. У результаті цього бою були жертви з обох сторін. Цього ж дня загинув командир відділу “Лев” (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 1 - 25 РГ*).

Осінь, 1943 р.

Повстанці zorganizували засідку проти німців з поляками, які вийшли із містечка Мацеїв (тепер смт Луків) Турійського району на село Довгий Ліс Старовижівського району Волинської області. Неподалік села Рудня Старовижівського району німці піддалися обстрілу повстанців. У результаті бою німці з поляками відступили і повернулися назад у Мацеїв. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 13 - 33*).

Осінь, 1943 р.

Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) напала на німецьке

господарство (штаатсгут) в містечку Рожище Волинської області, яке охоронялося німцями (біля 50 осіб) і мадярами (біля 200 осіб). У результаті запеклого бою, який тривав декілька годин, було знищено біля 20 німців, мадяри спротиву не чинили і здали зброю. Серед повстанців було вбито 10 чоловік і, серед них, Кур'янік Олексій, уродженець села Підлужжя Дубнівського району Рівненської області. Повстанці заволоділи великою кількістю зброї і худоби (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 91*).

Осінь, 1943 р.

Чота із куреня “Дорошенка” (курінний – Кухарчук Яків, уродженець села Уїздці Здолбунівського району на Рівненщині) хотіла підірвати залізничну колію на станції Олика Ківерцівського району Волинської області, але охорона станції відкрила вогонь і зав’язався запеклий бій. У цьому бою загинув повстанець із села Уїздці Кокоша Микола. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 30 - 92*).

Осінь, 1943 р.

Відділ “Мороза” (сотенний – уродженець Галичини) напав на німецький гарнізон у селі Сенкевичівка Горохівського району Волинської області. Жорстокий бій тривав цілу ніч. Німці використали авіацію. У цьому бою повстанці понесли великі втрати у живій силі (були вбиті і поранені). За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 22*).

Осінь, 1943 р.

Відділ УПА, при підтримці місцевого населення, пустив під укіс декілька вагонів поблизу станції Дубова Корчма Горохівського району Волинської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Вол. 8 - 62*).

Осінь, 1943 р.

Декілька сотень УПА (біля 600 чоловік) оточили німецьку автоколонну (біля 16 грузових авто) із солдатами (біля 300 осіб) в районі сіл Кухарі, Янівка Ковельського району Волинської області. Запеклий бій зав’язався в селі Янівка. У результаті бою німецька колонна була розбита. За жертви у противника невідомо. Наступного дня німці

бомбили місце розташування повстанців. Серед повстанців було вбито три чоловіки і був поранений Жовнірук Євген Олексійович, пс. “Спритний”, уродженець села Новий Мосир Ковельського району Волинської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Вол. 1 - 10*).

Осінь, 1943 р.

Повстанці (біля 40 чоловік) під командою сотенного “Коса” організували засідку проти німців на автошляху Ковель – Брест поблизу села Вужиськ Ратнівського району Волинської області. Незабаром на дорозі з’явилася німецька автоколонна, яка їхала на Ковель. Зав’язався жорстокий бій, в результаті якого, у повстанців загинуло 3 чоловіки. За жертви у противника невідомо. Повстанці змушені були відступити, так як сили були не рівні (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 13 - 207*).

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА, із села Дідичів Горохівського району Волинської області, напала на німців з поляками, які вийшли з містечка Берестечка Горохівського району на грабунок населення. Грабіжники змушені були повернутися назад (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 57*).

24. 12. 1943 р.

24 грудня 1943 р. німці напали на с. Черемошно, Маневичького р - ну [треба село Черемошне, Ковельський район Волинської області]. На оборону села пішов охоронний відділ старшинського вишколу, що був у Карасинських лісах [поблизу села Карасин Камінь - Каширського району Волинської області] і до них приєдналась вишкільна група на чолі з сотенним “Чуткого”. Після короткої перестрілки німці відступили в напрямку Маневич (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 128*).

30. 12. 1943 р.

30 грудня сотня УПА “Макса” [сотенний – Скорупський Максим Антонович, 1915 р.н., уродженець села Антонівці Шумського району Тернопільської області] при допомозі відділу артилерії “Берези” заатакувала польських поліціантів на мастьку Наречин (біля Берестечка), що змусило поліцію втекти до

Берестечка [Горохівський район Волинської області]. Решта упівців оточила Берестечко, обстріляла його з автоматичної зброї і вбила декілька осіб. Пізніше надійшла підмога німців (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 207 - 208; W. Siemaszko. E. Siemaszko, Ludobojstwo doconane przez nacionalistow ukrainskich na ludnosci polskiej Wolunia 1939 - 1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 121 - 122. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 202).*

Грудень, 43 р.

Сотня “Богдана” (сотенний – уродженець Галичини) зав’язала бій з німцями (біля 300 осіб), які їхали на фірманках із Старої Рафалівки Володимирецького району Рівненської області на містечко Колки Маневицького району Волинської області. Цей бій відбувся у селі Красноволя Маневицького району, в результаті якого, було вбито декількох німців. Німці відступили на містечко Цумань Ківерцівського району Волинської області. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Вол. 5 - 216*).

Грудень, 43 р.

Німці приїхали із міст. Мацеїв [тепер смт Луків Турійського району Волинської області] на грабунок у село Рудня [Старовижівський район Волинської області]. Сотня “Гонти” зробила на них засідку біля цього села, як вони поверталися. Грабіжники були розбиті, а добро було відібране (худоба, зерно). Німці втекли на містечко Мацеїв. За жертви невідомо (*Гордіснюк М. З Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959. – С. 53*).

Грудень, 43 р.

При переході залізної - дорожнього переїзду в селі Гредьки Ковельського району Волинської області відділ УПА піддався обстрілу зі сторони залізничної охорони. Зав’язався короткотривалий бій. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 26*).

Грудень, 43 р.

Сотня “Корбана” (сотенний – уродженець Галичини) мала жорстокий бій з німцями поблизу міста Ковеля Волинської області. У цьому бою були великі жертви і

поранені серед повстанців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1311 РБе*).

Грудень, 43 р.

Чота із сотні “Орлика” (сотенний – Горун Василь Сильвестрович, уродженець села Ласків Володимир-Волинського району Волинської області) зав’язала бій з німецькою охороною залізничної колії на відтинку Володимир - Волинський – Іваничі (Волинська область). У цьому бою був поранений сотенний “Орлик”. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).

Грудень, 43 р.

Сотня “Гріши” напала на німецький гарнізон (біля 50 осіб) у селі Овадне Турійського району Волинської області. У результаті цієї акції німці були оточені, але їм вдалося із оточення вирватися. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 40*).

Зима, 1943 р.

Сотня “Макса” (сотенний – Скорупський Максим Антонович, 1915 р.н., уродженець села Антонівці Шумського району Тернопільської області) напала на німецьке господарство (штаатсгут) у селі Мерва Горохівського району Волинської області і розбила його. Повстанці захопили багато худоби і грузове авто. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 18 РМ*).

Зима, 1943 р.

Сотня “Чумака” (сотенний – Яценюк Микола Герасимович, уродженець села Запілля Любомльського району Волинської області) зорганізувала засідку на німців, які їхали грузовою машиною, по автошляху Любомль - Шацьк. У результаті перестрілки авто було пошкоджене. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 312*).

Зима, 1943 р.

Чота “Хмари” (біля 60 чоловік) із сотні “Чумака” (сотенний – Яценюк Микола Герасимович, уродженець села Запілля Любомльського району Волинської області) напала на німецьку жандармерію у місті Любомль.

- Німці поховалися по підвалах, а повстанці, тим часом, захопили багато коней, медикаментів, продуктів і аmunіції. Після цього повстанці відійшли на свою базу. Жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 146*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Русило Іван, уродженець с. Залізниця Любешівського р - ну Волинської області, загинув у бою з німецько - фашистськими окупантами на теренах своєї області (*Сергійчук Володимир. Радянські партизани проти ОУН - УПА. – К, 2000. – док. 53*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Шевелюк, житель села Почекайка Володимир - Волинського району Волинської області, загинув у бою з мадярами на теренах Володимир-Волинського району (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1994. – 4 січня*).
- ?, 1943 р. Поліщук Михайло Мілентійович, житель села Хмелів [Володимир Волинський район Волинської області]. Загинув 1943 року в бою з німцями під с. Війниця [Локачинський район Волинської області] (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1992. – 14 липня*).
- ?, 1943 р. Пархомюк Євген Абрамович, 1921 року народження, житель села Бобичі [Володимир - Волинський район Волинської області], районний. Загинув 1943 року у Великодну п'ятницю від рук німецької поліції на кордоні з Галичиною [Львівщина] (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1992. – 14 липня*).
- ?, 1943 р. Давидюк Іван Якубович, 1920 року народження, житель села Орані [Володимир - Волинський район Волинської області]. Загинув в бою з німцями біля с. Підгайці [Луцький район Волинської області] (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1992. – 7 липня*).
- ?, 1943 р. В міст. Ківерці [Волинська область] відділ УПА розбив збірний пункт, на якому були люди, що їх поховлено й призначено на виїзд до Німеччини. Всіх людей звільнено.

Багато із них вступили до УПА (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 360*).

?, 1943 р.

Повстанець Константинов Гнат Якубович, 1923 р. н., уродженець села Заріччя Володимир - Волинського району Волинської області, загинув у бою з німцями в селі Мишеві Іваничівського району Волинської області (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1992. – 14 липня*).

?, 1943 р.

Відділ УПА мав бойову сутичку з німцями в урочищі "Велике Озеро", поблизу села Облапи Ковельського району Волинської області. У цьому бою загинув повстанець із села Облапи Левчук Микола Іванович. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 27*).

?, 1943 р.

Сотня "Жука" [сотенний – Степанкевич Андрій Панасович, 1922 р. н., уродженець села Залісоче Ківерцівського району Волинської області] роззбріла групу мадярів. Це відбулося на залізничній колії на відтинку між станціями Цумань – Клевань [на границі Ківерцівського району Волинської області і Рівненського району Рівненської області]. Мадяри вдень робили обхід колії. Колія проходила через ліс, в якому повстанці вчинили засідку. У результаті цієї акції упівці поповнили свої запаси зброєю та аmunіцією (*Слабецький О. Сотенний "Жук" // Інформаційний бюлетень, 2002. – березень*).

?, 1943 р.

Повстанці зав'язали жорстокий бій з польськими шовіністами, які служили німцям, у селі Пшебраже (тепер село Гайове) Ківерцівського району Волинської області. Серед повстанців були жертви. У цьому бою загинув повстанець Хлопецький Микола Михайлович, уродженець села Боголюби Луцького району Волинської області; Белан Василь, уродженець села Новосілки Маневецького району Волинської області; Фальчук Сильвестр, Кушнір Юхим, Фальчук Євтух Семенович, Фальчук Омелян Семенович, Бояновський Панас – всі уродженці села Матейки Маневецького району

- Волинської області. Проти повстанців, разом із поляками, виступила і советська (червона) партизанка. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 5 - 203, 5 - 232, 5 - 233, 6 - 108*).
- ?, 1943 р. Сотня УПА під командою Данилюка Степана, уродженця Ківерцівського району Волинської області, звела запеклий бій з німцями у селі Хром'яків Маневицького району Волинської області. У цьому бою загинув сам сотенний (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 10 - 183*).
- ?, 1943 р. Повстанець Гладун Іван, 1915 р. н., уродженець села Берестечко Горохівського району Волинської області, загинув у бою з німцями на теренах свого району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2726 ВГ*).
- ?, 1943 р. Дзюрун Василь Ничипорович, житель с. Орані [Володимир - Волинський район Волинської області], загинув 1943 року в бою [з німецькими окупантами] біля монастиря с. Зимне [Володимир - Волинський район] (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1992. – 7 липня*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Кудирський Микола Іванович, 1927 р. н., житель Володимир - Волинського району, а також “Зозуленко” – надрайонний провідник, убитий німцями в стенжаричівському лісі 1943 року [неподалік села Полон'яне, тепер село Стенжаричі, Володимир - Волинського району Волинської області] (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1992. – 7 липня*).
- ?, 1943 р. Киричук Іван Терентійович, 1925 року народження, житель села Рокитниця [Володимир - Волинський район Волинської області], загинув 1943 року у бою з німцями [поблизу свого села] (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1992. – 11 липня*).
- ?, 1943 р. Повстанці декілька разів зорганізували засідки на німців на автошляху Ковель - Брест, що поблизу села Ростинь Любомльського району Волинської області. Німці автомашинами вивозили ліс і повстанці їм перешкоджали це робити. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 2 - 182.*).
- ?, 1943 р. Повстанці зупинили потяг з німцями поблизу станції Троянівка Маневицького району Волинської області. Зав'язався бій з німцями, в якому загинув повстанець Осіюк Володимир Бенедиктович, із села Половлі Ковельського району Волинської області. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 4 - 26*).
- ?, 1943 р. Сотня “Зуха” (сотенний – Калішук Микола, виходець із села Крать Турійського району Волинської області) мала запеклий бій з німцями і поляками біля села Полон'яне, тепер Стенжаричі, Володимир - Волинського району Волинської області. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12 - 102*).
- ?, 1943 р. Повстанці напали на мадярів (12 осіб), які охороняли залізничний міст в селі Ромашківка Ківерцівського району Волинської області. У результаті бою двох охоронців було вбито. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3 - 48*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА мав бій з німцями і узбеками поблизу села Хорохорин [Луцький район Волинської області]. Два узбеки перейшли на сторону УПА (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 11*).
- ?, 1943 р. Чота УПА з відділу “Остапа” (к-р – Олексій Брись, із с. Рачин Горохівського р-ну Волинської обл.) під командою “Вітрила” знищила станицю німецьких прикордонників у с. Новий Зборишів Горохівського району. У цьому селі німці помордували поранених повстанців

- (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 212 Р; Мечник Степан. У вирі воєнного лихоліття. – Львів, 1992. – С. 59).*
- ?, 1943 р. При одній переправі через р. Стир [річка Стир, що протікає в Луцькому районі Волинської області] знищено 30 німців (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 70).*
- ?, 1943 р. Відділ УПА мав бій з поляками, які служили німцям, в містечку Олика Ківерцівського району Волинської області. У цьому бою загинув повстанець Андрій, уродженець села Сатиїв Дубнівського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2007 РМ).*
- ?, 1943 р. В одній місцевості [Луцький район Волинської області] розбито 4 авта з німцями – авта спалено, 20 німців убито, 6 поранено, 3 - х узято в полон. Усю зброю від німців забрано (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 70).*
- ?, 1943 р. Вирушила німота на с. Острів (Луччина) [Ківерцівський район Волинської області], щоб його пограбувати і спалити. Повстанчий відділ, що зробив на дорозі засідку, підпустив німецьких злодіїв на кілька метрів до себе і сіканув по них зі скорострілів. Перелякані німці пішли врозтіч, залишивши 24 вбитих і 15 ранених. Повстанці здобули зброю, амуніцію, коні й (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 90).*
- ?, 1943 р. У Підгайцях (Луччина) загін повстанців відбив від німаків награбоване в селян добро: 98 корів, 45 коней, 36 свиней, 10 центнерів муки, 15 центнерів соли, упряж, 800 літрів бензини, 800 літрів нафти (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 90).*
- ?, 1943 р. Відділ УПА мав бойову сутичку з німцями в містечку Локачі Волинської області. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 7 - 54).*

- ?, 1943 р. Повстанці zorganizували засідку на німців поблизу села Піддубці Луцького району Волинської області, які їхали на грабунок ближніх сіл. У результаті бою загинуло два повстанці: Стасюк Іван і Швець Анатолій Євменович – обидва уродженці села Підгайці Луцького району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 79).*
- ?, 1943 р. Біля с. Грабівець (Володимирщина) [Грубешівський повіт, тепер Польща] курінь “Острізького” [курінний – Громадюк Олексій Романович, 1913 р. н., уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області] мав завзятий бій з німцями і відійшов потім на південь (*Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 134).*
- ?, 1943 р. В бою в селі Паличі [такого села у Волинській області не виявлено] на Володимирщині [Волинська область] вбито 96 німців (*Українська Повстанська Армія. Лебедь М., 1987. – С. 15).*
- ?, 1943 р. Повстанець – Герасимчук Юхим Кононович, із села Ясногірка Сарненського району [Рівненська область], загинув у бою з німцями і поляками у селі Серкізів Турійського району Волинської області (*Денищук Олександр. Злочини польських шовіністів на Волині. – Книга перша. – Рівне, 2003. – С. 247).*
- ?, 1943 р. Біля с. Бегета Володимирського повіту [Володимир - Волинський район Волинської області] між відділом УПА та власовською частиною [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] відбувся кількогодинний бій. Були втрати з обох сторін (*Мечник Степан. У вирі воєнного лихоліття. – Львів, 1992. – С. 62).*
- ?, 1943 р. Повстанець – Вавринюк Петро, уродженець села Забунда [Володимир - Волинський район Волинської області], вояк УПА. Арештований власовцями [російські шовіністи, які служили німцям] при спробі захоплення зброї. Розстріляний...(*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1992. – 30 червня).*

?, 1943 р. У другій половині 1943 р. одна чота УПА напала на колону німецьких машин біля с. Хмелівки... [Володимир - Волинський район]. Німці звернули із траси Луцьк – Володимир і поїхали грабить села і коли повертались їх зустріла чота УПА. Німці втікли і залишили 2 авто. Повстанці їх забрали (*Літопис УПА. – 5. – Київ – Торонто, 1984. – С. 178*).

?, 1943 р. Місцева боївка УПА вбила 2 - х німців, які приїхали у с. Коршів Луцького р-ну (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 583 РК*).

?, 1943 р. Невеликий загін УПА, для здобуття ліків і саперського знаряддя, заатакував боронену польською поліцією і німцями цегельню... В годині 5 - й по полудні 1943 року, віддалену 4 клм. від міста Володимира наступали повстанці під охороною гранатометного вогню. На відсіч з міста поспішали жандармерія і військо. І поки прийшла відсіч, повстанці забрали всю фабричну аптечку, багато саперського знаряддя, чотири вози й одну бричку та 17 коней. Відстрілюючись, повстанці без жертв повернулися в свій терен (*Котульський. М. Бої УПА з німцями та поляками біля Володимира // Літопис Волині. – Ч. 9. – С. 31*).

1944 р.

04. 01. 1944 р. Дня 4. І. 44. на село Гранатів [Локачинський район Волинської області] напали німці і ляхи у кількості 60 осіб....Сільська самооборона виступила в обороні села. Зав'язався бій, який тривав до 15 години. В висліді бою вбито 10 ляхів, а 15 ранено. По нашій стороні загинуло 5 господарів з цивільного населення...Надвечір ляхи і німці, забравши трупи, від'їхали до Затурець [село Затурці, Локачинський район] (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – оп. 1. – спр. 3-а.– арк. 75. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 363*).

08. 01. 1944 р. Дня 8. І. 44. боївка СБ спалила всі ті доми, які займали німці. Забрали 120 коней, з яких 10 взяв господарчий референт, а решту розібрало населення [Акція відбулася

у Горохівському районі] (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. – Арк. 75. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 361*).

08. 01. 1944 р. Тієї ж ночі самооборона р-ну Берестечко [Горохівський район Волинської області] спалила фільварок [німецьке колективне господарство] в Холоневі [село Холонів, Горохівський район] (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3-а.– Арк. 75. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 361*).

08. 01. 1944 р. Тієї ж ночі самооборона р-ну Берестечко [Горохівський район Волинської області] спалила фільварок [німецьке колективне господарство] в Староставі [село Старостав, Горохівський район] (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. – Арк. 75. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 361*).

08. 01. 1944 р. Тієї ж ночі самооборона р-ну Берестечко [місто Берестечко, Горохівський район Волинської області] забрала динамо з гуральні [спиртзавод] в Холоневі [село Холонів, Горохівський район] (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3-а. – Арк. 75. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 361*).

10. 01. 1944 р. Дня 10. І. 44 5 німців і 50 поляків прибуло до села Зелена [треба село Зелене Горохівського району Волинської області], ... Самооборона цього ж району несподівано наскочила на них і відіграла з цього села. В висліді бою було забито 5 поляків, забрано всі річі (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. – Арк. 75. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 361*).

16. 01. 1944 р. Дня 16. І. 44 р. в с. Старий Загорів [Локачинський район Волинської області] боївка СБ переловила з трьох дезертирів німців, які добивалися до дому (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3 - а. – Арк. 75*).

17. 01. 1944 р.

Дня 17. І. 44 р. до м. Порицька [треба Старий Порицьк, Іваничівський район Волинської області] прибула банда німців і ляхів від сторони Горохова [Волинська область] в числі около 4000 [так в тексті] людей.....По дорозі банда ця грабила населення і палила будинки. На передмістях Порицька ляхи почали грабити населення. В обороні виступила окружна боївка СБ [Служба Безпеки] і самооборона з поблизьких сіл. В висліді бою забито 3 німців і до 10 ляхів... По нашій стороні був тільки один ранений. Поляки, спаливши частину Клопочина [Іваничівський район] і Михайлівки [Локачинський район Волинської області]..., від'їхали в напрямку Іванич [Волинська область]... (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 3-а.– Арк. 76. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 364).

21. 01. 1944 р.

Два курені УПА і сотня Військово - польової жандармерії (ВПЖ) і, в тому числі, сотня “Мороза” (сотенний – із Галичини), біля 1000 чоловік, зав’язали жорстокий бій із фронтовими німецькими частинами, поміж селами Садів Луцького р - ну і Угли Ковельського р-ну Волинської області. У цьому бою було вбито біля 20 повстанців і близько 30 - и поранено, 6 чоловік потрапило у полон. Тоді загинув повстанець із села Лаврів Луцького району Лук’янчук Олексій Арсенович. Серед німців були великі жертви (по непідтверджених даних 200 чоловік було захоплено у полон і розстріляно повстанцями). Повстанці заволоділи великою кількістю зброї і амуніції (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2289 РМ, Зош. Вол. 8 - 23).

21. 01. 1944 р.

На Водохрища німці (біля 100 чоловік) приїхали у село Іванівка Рожищенського району Волинської області, зігнали людей до церкви і хотіли спалити їх. Сотня “Гріши” при підтримці місцевої боївки із навколишніх сіл стала на захист мирних селян. Повстанці напали на злочинців і знищили майже всіх. Тоді зі сторони ворога впало біля 72 осіб, двох потрапило у полон. Серед повстанців загинуло біля 7 чоловік (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 40, 9 - 70).

Січень, 1944 р.

Місцева боївка УПА на чолі із станичним Вакулою Іваном з Іваничівського району Волинської області, напала на німців, які грабили село Клопочин Іваничівського району. Зав’язався бій і грабіжники відступили. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 3 - 59).

Січень, 1944 р.

Німці з поляками (біля 40 осіб) прибули у село Білосток Луцького району Волинської області грабити мирних жителів. На захист села стала місцева боївка (біля 50 чоловік) під командою Мельничука Леоніда, уродженця цього ж села. Зав’язався запеклий бій. Повстанцям надійшла підмога. Німці з поляками втративши 15 чоловік вбитими втекли. Серед повстанців жертв не було (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8 - 54).

20. 03. 1944 р.

Невеликий відділ УПА на чолі з “Вовчаком” [командир Південної Округи ВО “Турів” – Шум Олексій Панасович, 1919 р.н., уродженець села Шайно, тепер Журавлине, Старовижівського району Волинської області] на хуторі с. Луковичі Іваничівського району Волинської області зіткнувся з колоною німецьких мотоциклістів. Після короткої перестрілки німці відступили, але в цьому бою був тяжко поранений “Вовчак” і невдовзі він помер (Юрій Беземський. Олекса Шум – “Вовчак” 14 травня 1919 р. – 20 березня 1944 р. // Шлях Перемоги. – 1994. – 5 березня; Літопис УПА. – 5. – Торонто, 1984. – С. 193).

22. 04. 1944 р.

Власовці (російські шовіністи, які служили німцям) очолювані німецьким офіцером, приїхали на фірманках в село Яковичі Володимир - Волинського району Волинської області грабувати мирне населення. Місцева боївка УПА зустріла непроханих гостей вогнем. Грабіжники здалися. Повстанці їх роззброїли, забрали коні і фірманки, та відпустили. Жертв не було (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 7 - 173).

Квітень, 44 р.
(початок)

Загін УПА ім. Івана Богуна під командою “Остріжського” [командир – Громадюк Олексій

Романович, 1913 р. н., уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області] мав бій з німцями в селі Древині [Іваничівський район Волинської області] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 653*).

Квітень, 44 р.
(початок)

Загін УПА ім. Івана Богуна під командою “Остріжського” [командир – Громадюк Олексій Романович, 1913 р. н., уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області] мав бій з німцями в селі Яковичі [Володимир - Волинський район Волинської області] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 653*).

Квітень, 44 р.
(початок)

Загін УПА ім. Івана Богуна під командою “Остріжського” [командир – Громадюк Олексій Романович, 1913 р. н., уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області] мав бій з німцями в селі Сілець [Володимир - Волинський район Волинської області] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 653*).

Квітень, 44 р.
(початок)

Загін УПА ім. Івана Богуна під командою “Остріжського” [командир – Громадюк Олексій Романович, 1913 р. н., уродженець селища Голоби Ковельського району Волинської області] мав бій з німцями в селі Гнійному [Володимир - Волинський район Волинської області] (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 653*).

25. 05. 1944 р.

25 травня 1944 р. німці проводили облаву у лісі між селами Садів, Котів, Линів, Гранатів, Літва і іншими селами [Локачинський і Луцький райони Волинської області]. Німцями було оточено декілька відділів і, в тому числі, відділ “Мороза” (командир відділу – уродженець Галичини). Німці використали авіацію. Чотири дні повстанці виходили з боями із оточення. Загинуло 7 партизанів. Повстанцям вдалося вирватися з оточення. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 8-60; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр.*

– Т. 2. – бмв, 1960. – С. 53-55, 58-59, 61-62. Цитовано за: *Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 228*).

Весна, 1944 р.

У бою з німцями в селі Залужжя Володимир – Волинського району Волинської області загинув сотенний – Калішук Микола Іванович, 1920 р. н., пс. “Зух”, житель села Крать Турійського району Волинської області, повстанець Просабчук Михайло Іванович, 1925 р. н., житель села Зоря Володимир - Волинського району, Филімонюк Михайло Іванович, 1914 р. н., житель села Полом’яне, тепер село Стенжаричі Володимир - Волинського району (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1994. – 7 січня, 21 липня*).

Липень, 144 р.

Статкевич Микола Олеферович, 1924 р. н., житель села Острівок [Володимир - Волинський район Волинської області]. Загинув у липні 1944 р. в бою [неподалік села Когильне Володимир - Волинського району], залишившись для прикриття відходу повстанців... (*Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1994. – 7 січня*).

Літо, 1944 р.

На шляху з Горохова до Порицька [Іваничівський район Волинської області] вояк УПА Бобицький Григорій один роззброїв відділ мадярів (*Криштальський А. Національно - визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 33*).

?, 1944 р.

Повстанці зав’язали бій з німцями в м. Турійськ (Волинська область). Тоді загинув повстанець із Турійська Мороз Степан Йосипович (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 1 - 64*).

Доповнення. Волинь.

Волинська область

Березень, 43 р.

Справу скомплікувало те, що вдень приїхав до фільварку [німецьке державне господарство у селі Лаврів Луцького району Волинської області] оберльойтнант Баснер з охороною й якоюсь жінкою. Щоб він не заважав, сотенний Володимир Лукашук (“Кропива”) роззбрів його. Це був наш перший полонений, якого ми звільнили при відході з села, щоб не наражати села на німецькі репресії (*Літопис УПА. – 5. – Київ – Торонто, 1984. – С. 103*).

Весна, 1943 р.

Німці з Цуманя [Ківерцівський район Волинської області] вибралися...на грабїж українських сіл і заїхали на наші застави [відділ “Рубашенка”, курінний Коваль Степан Йосипович, 1918 р. н., уродженець села Корчин Радехівського району Львівської області]. Ми зустріли їх вогнем. По короткій престрїлці німці відступили й завернулися до Цуманя (*Літопис УПА. – 5. – Київ – Торонто, 1984. – С. 104*).

Весна, 1943 р.

Відділ УПА зорганізував наскок на поліційну станицю в містечку Порицьк [Іваничівський район Волинської області]...Забравши все зі станиці повстанці разом із станицею поліцістів прибули в Завидівський ліс [поблизу села Завидів Горохівського району Волинської області], щоб там вступити в ряди УПА (*Літопис УПА. – Т. 5. – Київ – Торонто, 1984. – С. 169*).

10. 07. 1943 р.

Дня 10. VII на станції Рожин... [треба станція Ружин, Турійський район Волинської області]... повстанці взяли у полон 11 козаків [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] і двох німців. Здобули дещо зброї, амуніції і гранат (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 128. – Арк. 3 - 4. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ – Торонто, 2007. – С. 258*).

13 -14. 07. 43 р.

В Луцькому районі – село Верблаїв... [треба село Вербав, Луцький район Волинської області] вбитих 80 осіб і спалено село. По німецькій стороні – 43 вбитих, а також треба додати около 20 - 30 чол., що покотилися в

Стирі (*ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 125.– Арк. 125. Цитовано за: Літопис УПА. – Т.11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 69*).

16. 07. 1943 р.

Дня 10. VII загін повстанців зробив засідку на німців. Надїїхало 14 автомашин, до яких повстанці відкрили вогонь. В бою спалено таксівки й знищено 30 німців. Повстанці втратили 6 чол. Під переважаючою силою німців повстанці були змушені відступити [терен Шацького, тепер Любомльського району, Волинської області, Пінська округа “Болото”] (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 128. – Арк. 3 - 4. Цитовано за: Літопис УПА. – Т.11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 257*).

17. 07. 1943 р.

Дня 17. VII на станції Турупин... [треба село Туропин, Турійський район Волинської області]... повстанці знову взяли в полон 13 козаків і 4 - ох німців (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 128.– Арк. 3 - 4. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 258*).

20. 07. 1943 р.

Група озброєних поляківз німцями прийшли на колонію Новини [Володимир - Волинський район] грабувати. Місцевий відділ УПА їх відігнав. Вбито 2 німаки (один – начальник станції Іваничі). З цивільного населення 1 старий селянин вбитий і ранений (*ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк. 28 - 29. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 71*).

20. 07. 1943 р.

20. VII мадари застрілили районowego провідника юнацтва під час переходу через залізницю [терен Волинської області]. Він хотів боронитися гранатою, кинувши її в сторону мадярів, але граната не експльовувала [так в тексті] (*ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 125.– Арк. 6 - 10. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 99*).

21. 07. 1943 р.

В с. Жутари...[треба село Житані, Володимир - Волинський район Волинської області] з заграниці [дистрикт Галичина] прийшло кількох пограничників - узбеків. Мельниківці 2 піймали, решта втікли і повідомили найближчу пограничну команду. Звідти прийшло розстрільною 50 німців. Німці наловили курей

і відійшли. Жертв у людях не було (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк. 28 - 29. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 71).

24. 07. 1943 р.

24 липня відділ УПА (30 стрільців) з місцевою самообороною (12 осіб) мав бій у Касковому [треба село Ласків Володимир - Волинського району Волинської області] з німцями, поляками і козаками [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] на німецькій службі, що приїхали з Володимира на 6 автомашинах (біля 200 осіб). Німецькі втрати вбитими і пораненими – 48 осіб. Місцевою боївкою УПА керував Шарлай Василь, уродженець села Верхнів Володимир - Волинського району Волинської області. У результаті запеклого двогодинного бою, загинуло 11 повстанців і 6 було поранених. Тоді загинули повстанці: Матвіюк Павло, Ліщук Василь Сильвестрович – обидва уродженці села Ласків; Корнисяк Іван, 1925 р. н., Кузьмук Іван, 1922 р. н. – обидва жителі села Хотячів Володимир - Волинського району; Лящук Сильвестр Семенович, Бакун Володимир Іванович – обидва жителі села Суходоли Володимир - Волинського району; Вавринюк Володимир Іванович, житель села Забунда Володимир - Волинського району; Гладчук Євген Іларіонович, житель села Руснів Володимир - Волинського району; Марцинкевич Федір Антонович, 1925 р. н., житель села Житані Володимир - Волинського району, Бистричан Володимир Петрович, житель села Острівок Володимир - Волинського району. Декілька повстанців потрапило у полон і напевне були розстріляні фашистами (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12-102; Царук Я. Вони полягли за волю України // Слово правди, 1994. – 7 січня; там само, 1992. – 30 червня, 14 липня, 25 липня).

[Ця акція є доповненням до акції, що на сторінці 279].

24. 07. 1943 р.

На колонію Романівку [Іваничівський район Волинської області] напало німців і поляків 50 осіб і....награбували худоби. Місцева самооборона дала їм відсіч і вони відійшли, залишивши [н]аграбоване. Один німець вбитий, 3 ранених (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк.

28 - 29. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 72).

26. 07. 1943 р.

325 / 26. VII хтось розкинув залізничні рейки на шляху Ковель - Володимир [треба місто Володимир - Волинський Волинської області] на віддалі 1300 метрів (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 128. – Арк. 3 - 4. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 258).

29. 07. 1943 р.

Німці з бранцями [поляки і власовці] приїхали до Бужан [Горохівський район Волинської області], де вбили 5 осіб. З Бужан поїхали до Пільган... [треба село Пільгани, Горохівський район], де після бою, який відбувся між частиною німців і відділом УПА, забили 4 особи і спалили 16 господарств. Заарештували кушового Нечая (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк. 28 - 29. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 72).

01. 08. 1943 р.

В с. Кремеші [Локачинський район Волинської області] відбувся бій. Спалили 2 авта. Німці спалили 9 хат у с. Кремеші і 5 у селі Свинюхах [тепер село Привітне Локачинського району]. Німців вбито 28 осіб, наших нікого... (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк. 25 - 27. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 75).

02. 08. 1943 р.

В с. Коршівці... [треба село Коршовець, Луцький район Волинської області] хтось вбив двох німців, з яких один був луцьким зондерфірером. За ними наїхало 7 автомашин німців шукати за трупами та за справниками. Репресій поки не було (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 125.– Арк. 6 - 10. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 99).

06. 08. 1943 р.

Німці спалили в с. Іваничах [Іваничівський район Волинської області] 20 господарств, в с. Деревині [треба село Деревині, Іваничівський район] 40 господарств, в с. Яневичі [тепер село Іванівка, Іваничівський район] 40 господарств. Після сутички з нашим відділом, який їм прешкодив в дальшій акції, німці, серед яких було досить

ранених і вбитих, відріклися нагребти курей та гусей і втікли. З нашого боку, з цивільного населення 2 особи вбито, 2 ранено (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк. 25 - 27. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 78).

06. 08. 1943 р.

Поновлено випад німців з Іванич на Древині [Іваничівський район Волинської області]. Самооборона відбила їх без жодної втрати з нашого боку. Під час бомбардування Древинь зістав ранений заступник Яреми Лобода (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк. 25 - 27. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 78).

06. 08. 1943 р.

Поляки [польські шовіністи, які служили німцям – О. Д.) в кількості 30 чол. приїхали до с. Колмачівка...(треба село Колмів, Горохівський район Волинської області) зі[г]нали людей і змусили жати на своїх полях. Відділ УПА, який знаходився недалеко, відігнав їх. Під час бою один поляк забитий, 1 ранений. Поляки негайно повідомили німців в Берестечку і, за годину приїхавши в більшій кількості, спалили 6 хат українських і 3 польських. З нашої сторони в людях жертв не було (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк. 25 - 27. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 78).

Серпень, 43 р.
(01 - 10. 08)

20 німців їхали автами з Локач[ів] до Горохова [Волинська область]. Коли повертали назад,...почали горіти – з першого авта втікло 3, з другого 5. 1 лиш відстрілювався. Утікаючи, вони викинули 2 ракет[и] і тоді з Конюх приїхало 7 фір німців, які почали палити село Кремиш... [треба село Кремеш, Локачинський район Волинської області]. Жертв серед цивільного населення і УПА не було. Згоріло 10 будинків (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118.– Арк. 25 - 27. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 78).

Серпень, 43 р.
(01 - 10. 08)

Німці оточили пілганський ліс [поблизу села Пильгани Горохівського району Волинської області] і, переходячи через нього, наткнулися на відділ 34. В сутичці вбито 10 німців, 12 ранено. Здобуто 5 кулеметів, 3 кріси, багато

гранат, знищено 2 авта. Після сутички німці почали палити с. Пільгами... [треба село Пильгани] (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 25 - 27. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 75).

10. 08. 1943 р.

Німці і поляки виїхали з с. Скірчі... [треба село Скірче, Горохівський район Волинської області] переїхали Бубнів [Локачинський район Волинської області] і під'їхали під с. Свинюхи [тепер село Привітне, Локачинський район]. Звідти вертаючи. почали палити с. Бубнів, виставивши перед тим свою варту зі сторони Коритниці [Володимир - Волинський район Волинської області] і Бабина... [треба село Бобичі, Володимир - Волинський район Волинської області]. Спалили 2 вітраки, 9 господарств... Перший рій УПА, який ішов в розвідку, поляки оточили і вбили 2 стрільці. Жертв у цивільному населенні немає (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 25 - 27. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 79).

11. 08. 1943 р.

Німці з УНАКОР - івцями [члени політичної організації УНАКОР – Український Національний Козацький Рух, яка діяла у Волинській і Рівненській областях], які заквартирувалися в школі с. Пірванче [Горохівський район Волинської області], після обстрілу з гармат цієї школи відділами УПА повернули назад до Горохова [Волинська область] (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 80).

13. 08. 1943 р.

Відділ постачання УПА попав у засідку німецьку... між селами Колодіж [треба село Колодеже, Горохівський район Волинської області] та Підцаревичі [Горохівський район]. Почався бій за здобуття майна, але табір повстанця розбігся і німці захищали лиш одну фіру. Зараз на другий день все втрачене відібрав відділ місцевої боївки. Решта фір повернулась на свої місця (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 125. – Арк. 6 - 10. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 81).

14. 08. 1943 р. УПА пошкодило залізницю на протязі 1 км на лінії Володимир - Ковель [Ковельський район Волинської області] (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 81).

14. 08. 1943 р. УПА спалила ст. Овадно... [треба село Овадне, Володимир - Волинський район Волинської області] з усіма приналежними будинками і порвала телефонічні драти (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 81).

14. 08. 1943 р. Поляки скориставшись з відсутності частин УПА, наскочили на колонію Марцелівка... [пізніше колонія Маркелівка, Володимир - Волинський район Волинської області] в кількості 20 осіб, набрали 3 фіри збіжжя і ранили 2 - ох українців. Надійшов відділ УПА, відігнав їх (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 81).

14. 08. 1943 р. Німці в кількості 1500 осіб з танками і гарматами направилися на с. Марковичі, Лемешів, Верхостав та Підбереззя [Горохівський район Волинської області], палили та грабили ці села. Марковичі та Лемешів майже цілком спалені. УПА ставила опір на терені Лемешова та печиховствівського лісу [поблизу села Печиховости Горохівського району Волинської області], але під нападом артилерії та танків мусіла відступити (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 81).

14. 08. 1943 р. Поляки разом з німцями забрали збіжжя, коні та худобу в с. Суходолах [Володимир - Волинський район Волинської області]. Відділ УПА обстріляв їх і вони відійшли (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 81).

14. 08. 1943 р. Поляки [польські шовіністи, які служили німцям] зробили засідку на Садовій Вільці [треба село Вілька - Садівська, Локачинський район Волинської області]. Повстанці наскочили на цю засідку. Зав'язався бій в якому вбито одного поляка, а 1 ранено. З нашого боку вбито 1 коня та 1 ранено (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 81).

15. 08. 1943 р. Німці разом з поляками в числі 150 чол. приїхали потягом до с. Сильца... [треба село Сільце, Горохівський район Волинської області] Зигмонтівка, де знаходилася наша варта. Варта повідомила загін. Негайно була вислана 1 чота з трьома дехтяровим, 1 гранатометом. Командант чоти вислав в розвідку 6 чол....., яка підійшла на 500 м. до німців і обстріляла їх. Німці почувши стріли, відійшли. Про їх втрати не відомо нічого, з нашого боку втрат не було. Під час цих подій німецький самолет скинув на Силець 3 бомби по 10 кг. кожна, які не спричинили шкоди, і обстріляли підводи, що везли 2 стрільців. Стрільці врятувались, коні убиті (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 25 - 27. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 77).

15. 08. 1943 р. Відділ німців з поляками та УНАКОР - івцями [члени політичної організації УНАКОР – Український Національний Козацький Рух, яка діяла у Волинській і Рівненській областях] в числі 1500 осіб продовжували каральну акцію населення Підбереззя та Мирків [Горохівський район Волинської області]. Прийшло до бою з відділом УПА. Були жертви з обох сторін. Число невідоме (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 81).

16. 08. 1943 р. Спалено (повстанцями – О. Д.) 3 будинки магазину на ст. Бубнів [Локачинський район Волинської області] (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 82).

17. 08. 1943 р. Німці зробили засідку під Затурцями [Локачинський район Волинської області] і зловили розвідчицю Оксану з подругою. Обстригли їй, відвезли до Володимира [треба місто Володимир - Волинський Волинської області] (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 82).
17. 08. 1943 р. Наші війська обстріляли м. Володимир [треба місто Володимир - Волинський Волинської області] з мінометів. В зв'язку з тим постала велика паніка... (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 82).
18. 08. 1943 р. Порожні підводи [повстанців] наткнулися на 2 німецькі авта [на автошляху Луцьк – Володимир - Волинський]. Були обкидані гранатами. Вбито 2, ранено 2 [німців] (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 82).
19. 08. 1943 р. Поляки [польські шовіністи, які служили німцям], їдучи залізницею, висіли і пограбували для себе поживу в с. Древині [Іваничівський район Волинської області], причому спалили і стодолу. Стріляли до наших селян. Після цього розкопано при допомозі населення протягом кількох годин більше 4 км. залізниці (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 31 - 32. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 82).
11. 09. 1943 р. Німці напали на монастир в Зімному... [треба село Зимне, Володимир - Волинський район Волинської області] обстріляли його з міномета та гармат, запалили церкву, ограбили монастир. Наша боївка, яка була в цьому монастирі, змушена була відступити. Жертв з нашої сторони не було (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 52-53. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 115).
13. 09. 1943 р. Німці підходили під Новий Осередок [Володимир-Волинський район Волинської області]. УПА їх відігнала (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 52-53).

Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 116).

16. 09. 1943 р. 16. IX німці пригнали до Ковеля [Ковельський район Волинської області] 500 поляків. Згоріло 100 будинків Там було 10 наших хлопців [повстанці], але по короткій перестрілці мусили відступити. Жертв в людях немає... (ЦДАВО: Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 58. – Арк. 24 - 26. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 170).
17. 09. 1943 р. В с. Оришах [Іваничівський район Волинської області] о год. 13 фірманки з повстанцями зустрілися з німецькими автомашинами. Повстанці утікли. Німці вбили 3 - ох жидів - фельдшерів, які їхали разом на фірманці (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 52 - 52 зв. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 117).
18. 09. 1943 р. Німці в числі 50 чол. під'їхали під с. Мосур... [треба село Мосир Любомльського району Волинської області]. Від 4 - ої год. бій тривав до вечора. Наш відділ дав їм відсіч і вони повтікали, погубивши різні річі. З нашої сторони ранений 1 стрілець і 1 кінь (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 52 - 52 зв. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 117).
18. 09 1943 р. Німці побудували моста в с. Замости [Турійський район Волинської області], спаленого перед тим нашим відділом [відділ УПА] (ЦДАВО: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 118. – Арк. 52 - 52 зв. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 117).
19. 12. 1943 р. В селі Остров... [треба село Острів, Радивилівський район Рівненської області]..., була заквартирована боївка друга Гонти. Вночі на 19 - те вони зробили напад на шпиталь в Берестечку [Горохівський район Волинської області]. Здобуто коци, простині і т. п. (ДАРО: Ф. Р. –30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 106 - 107. Цитовано за: Літопис УПА. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 663).

Антинімецькі акції. Волинь. Тернопільська область

1942 р.

15. 11. 1942 р.

Дня, 15. 11. 1942 р. приїхали в село Кушлин Кременецького р-ну Тернопільської обл. німаки до господаря Голуба Тараса й хотіли його арештувати за невиконання поставок. Тарас в ненависті до німоти вбиває одного німака через вікно. Розпалена німота зараз вбиває йому жінку і обкружує його в хаті з 15-літнім ...сином Альошою. Німаків в цей час було 40 осіб. З німців у хату ніхто не зважився увійти, а стріляли з усіх сторін, а опісля підпалили. ...Коли настає вечір.. їм вдається висунутися повзком на пасіку, а опісля в ліс (ДАТО: Ф.Р – 3472. – Оп. 1. – Спр. 50. – С. 11).

1943 р.

Січень, 1943 р.

Місцева боївка самооборони обстріляла німців із засідки в селі Савчиці Кременецького району на Тернопільщині, які приїхали до старости. Німці повтікали. Жертв не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 27).

Лютий, 1943 р.

Першою ...акцією загону “Яворенко” [командир відділу – Басюк Тимофій, 1918 р. н., уродженець села Борсуки Лановецького району Тернопільської області] було взяття, без бою, в лютому 1943 року Крем’янецької повітової друкарні [м. Кременець на Тернопільщині]. Повстанці викрали її з - під носа у фашистів, перевезли на хутір Червона поблизу урочища Кіптиха і почали використовувати для друкування листівок та відозв (Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917-1950). – Тернопіль, 2004. – С. 238).

Лютий, 1943 р.

В лютому 1943-го повстанські боївки “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області)

та “Яворенка” (командир боївки – Басюк Тимофій, із села Борсуки Лановецького району Тернопільської області) вирішили зробити наліт на Крем’янецьку тюрму, щоб звільнити людей, заарештованих німцями....Наліт на в’язницю вдався. Повстанці розбили німецьку залогу і звільнили всіх в’язнів. Було знищено декілька вартових у тюрмі. Від вибухів гранат загинули німці і поліцаї на прохідній тюрми. Після вибухів гранат і перестрілки був піднятий міський німецький гарнізон, який ринувся до тюрми центральною вулицею міста. Тут їх зустріла вогнем повстанська застава, спалахнули автомобілі, посипалися вбиті і поранені німці на бруківку. Коли тюрму звільнили, вивезли всіх в’язнів за межі міста в горизастава повільно, бойовим порядком відійшла в безпечні місця. Серед повстанців жертв не було (Крем’янчанка Неоніла. Було в матері три сини. – Т., 1999. – С. 144; Федір Венжирович. А було мені тоді шістнадцять літ. – Почаїв, 2004. – С. 22; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 58).

09. 03. 1943 р.

9. III. 1943 р. боївка ОУН (б) – І. Климишина “Крука” [курінний, із села Верещаки Лановецького району на Тернопільщині] заатакувала Берестя [треба село Великі Бережці Кременецького району на Тернопільщині]. Було забито 14 німців і в т. ч. крайсландвірта. У цьому бою брала участь боївка УПА під командою Загоруйка Гордія, пс. “Гармаш”, уродженець села Куликів Кременецького району на Тернопільщині. В цей час сюди з’їхалися лядвірти з Вишнівця, Лановець, Дедеркал, Шумська та Почаєва (Тернопільщина). Було знищено шість лядвіртів і шість гестапівців та двох польських поліцаїв. Зі сторони повстанців жертв не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2526 ТК; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942-1952. – Мюнхен, 1953. – С. 35; W. Siemaszko. E. Siemaszko, Ludobojstwo dokonane przez nacjonalistow ukraińskich na ludności polskiej Wolunia 1939 - 1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 409. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 196).

20. 03. 1943 р. Українські національні банди [так німецькі окупанти називали відділи УПА] одночасно атакували у ніч з 20 на 21 березня [1943 р.] всі окружні економічні об'єкти округи Крем'янець [Тернопільщина], при чому, один з них, був повністю знищений (*Косик В. Україна під час Другої світової війни 1938-1945. – Київ - Париж - Нью Йорк - Торонто, 1992. – С. 684 - 685*).

22. 03. 1943 р. 22 березня 1943 р. партизани [повстанці] оточили школу в Млинівцях [Кременецький район на Тернопільщині], де розмістилась німецька залога з декількох чоловік. Будинок було спалено разом з німцями і трьома поляками (*W. Siemaszko. E. Siemaszko, Ludobojstwo dokonane przez nacjonalistow ukrainskich na ludnosci polskiej Wolunia 1939 - 1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 445. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficina Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 199*).

Березень, 43 р. В місцевості Вікнин [треба село Великі Вікнини Збаразький район на Тернопільщині], коло Кременця, забито німецького жандарма (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 6. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficina Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 194*).

Березень, 43 р. Під кінець березня 1943 р. бій з німцями куреня “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) біля села Антонівці Шумського району Тернопільської області. Були великі втрати у ворога. Серед повстанців загинуло 4 чоловіки (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 212 Р; Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 38*).

Березень, 43 р. У березні 1943 р. в Ланівцях [Тернопільщина] уповці напали на поліцейський постерунок, забили 3-х німців. При спробі втечі був вбитий ляддвірт [намісник території] (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську*

Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 7; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficina Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 199).

Березень, 43 р. Відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] повторно напав на Крем'янецьку в'язницю [Тернопільщина]. Вислід нападу невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2292 Т; Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917 - 1950). – Тернопіль, 2004. – С. 340*).

Березень, 43 р. Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) зав'язав бій з власовцями (російські шовіністи, які служили німцям), що приїхали із Великих Дедеркал до села Великі Загайці Шумського району на Тернопільщині грабити мирне населення. У цьому бою було вбито декількох власовців і, серед них, були німецькі офіцери (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 21*).

Березень, 43 р. (кінець) Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) повторно напав на місто Шумськ Тернопільської області, спалили млин і взяли з собою багато зброї, продуктів і борошна. Бій тривав цілу ніч. У цьому бою був поранений повстанець із села Залісці Шумського району – Собчук Павло Остапович (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 42, Т. 1 - 47, Т. - 55*).

01. 04. 1943 р. 1. IV. 43 р. дві сотні УПА здійснили напад на спиртзавод у с. Горінці (Крем'янецьчина) на Тернопільщині, який охоронявся німцями і власовцями (російськими шовіністами, що служили німцям). Забито одного німця, частина чужоземних поліціантів перейшла на сторону партизан. Повстанцям вдалося заволодіти великою кількістю спирту (*Мірчук Петро. Українська*

Повстанська Армія 1942 - 1952. – Мюнхен, 1953. – С. 38; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 9; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 199; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 89).

09. 04. 1943 р.

9. IV. 1943 р. відділ УПА наскочив на конвой арештованих 30 осіб з с. Шкроботівка (Крем'янецьчина) [Шумський район Тернопільської області]. Німців розбито, арештованих звільнено. Впало 7 осіб, у нас не було (*Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942-1952. – Мюнхен, 1953. – С. 38).*

27. 04. 1943 р.

Німецька жандармерія, по доносу польського осадника, в силі 80 осіб напала на частину відділа “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області), який відпочивав після виснажливого рейду, на хуторі Козаччина (біля села Антонівці Шумського району на Тернопільщині). Хлопці боронилися героїчно, але загинуло 11 повстанців. Тоді героїською смертю впали: Хвесюк Пилип, Хвесюк Семен Павлович – обидва із села Онишківці Шумського району; Хвесюк Яків Матвійович, 1922 р. н., пс. “Орлик”; Ткачук Мар’ян Григорович; надрайоновий юнацтва “Щур”; Горошко Степан Васильович, 1922 р. н., із села Забара Шумського району; Романюк Василь, із села Антонівці Шумського району. Німців загинуло – 8. Окрім цього, загинуло 10 мирних жителів, які не встигли втекти (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2-38, Т. 1 - 56, Т. 1 - 59, Т. 1 - 42, Т. 3 - 82, Т. 3 - 83, Спр. 2375 Р; Скорупський М. Туди де бій за волю. – К-Лондон-Париж - Торонто - Нью Йорк - Сідней, 1992. – С. 79).*

29. 04. 1943 р.

Німецько - фашистські окупанти приїхали грабити, палити і вбивати мирних жителів села Молотків Лановецького району на Тернопільщині. Нападники оточили село і почали дику розправу. На захист села стала чота УПА із сотні “Гонти”. Зав’язався нерівний,

жорстокий і кровопролитний бій, в якому були відчутні втрати з обох сторін. Тоді загинуло 22 повстанці і серед них: Кравчук Дмитро, 1922 р.н.; Загорський Семен, 1922 р.н.; Рудюк Петро, 1922 р.н.; Мельничук Петро, 1924 р.н.; Остапчук Петро, 1923 р.н.; Пальчастий Харитон, 1923 р.н.; Пальчастий Іван, 1924 р.н.; Ніконьчук Степан, 1904 р.н. – усі місцеві жителі (*ДАТО: Ф.Р-3472.- Оп. 1.- Спр. 53.- С. 1; Боб’юк А. В шумських лісах.- Ланівці, 1992. – С. 18).*

Квітень, 43 р.

Чота із сотні “Білого”(біля 50 чоловік) зробила засідку проти німців на автошляху Острог – Шумськ поблизу села Сураж Шумського району на Тернопільщині. Невдовзі з’явилася німецька автоколона із 5 - ти вантажівок з солдатами. Зав’язався запеклий і кровопролитний бій. Декілька вантажівок було спалено. У повстанців було 12 вбитих. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 18 - 70).*

Квітень, 43 р.

У с. Дедеркали [Шумський район на Тернопільщині] відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] напав на німців і німці відбивалися (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К-Лондон - Париж - Торонто - Нью Йорк - Сідней, 1992. – С. 83).*

Квітень, 43 р.

Німці з поляками їхали з міста Шумська до міста Кременця. Місцева боївка УПА їх обстріляла у селі Новостав Шумського району і “непрохані гості” повернулися назад. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 90).*

Квітень, 43 р.

Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із села Верещаки Лановецького району на Тернопільщині) напав на німецьку поліційну комендатуру і розбив її, частина поліції перейшла до УПА. Повстанці захопили аптеку і багато зброї, все це було перевезене на хутір Данилівку, неподалік села Антонівці Шумського району на Тернопільщині. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 38).*

Квітень, 43 р.

Німці з поляками виїхали із містечка Катеринівки Шумського району на село Боршівку Лановецького району на Тернопільщині і поблизу села Боршівки їх обстріляла місцева боївка УПА. Під час цієї перестрілки був вбитий німецький офіцер. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 6*).

Квітень, 43 р.

Перед Великоднем (перед 25. 04.) була спільна виправа відділів “Хрона” [командир – Медвецький Микола, із міста Кременець] і “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] на батальйон шуцманів у с. Біла Криниця [треба село Білокриниця, Кременецький район]. Разом вони мали біля 200 чоловік. Акція не вдалася. Наші відступили по короткій перестрілці, бо сили були нерівні (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 96*).

01. 05. 1943 р.

Німці, які поверталися після грабунку хутора Петриківці, що поблизу села Антонівці Шумського району Тернопільської області, піддалися напад повстанцями із загону “Хрона” [курінний – Медвецький Микола, м. Кременець Тернопільської області]. Це сталося у селі Стіжок Шумського району. Було вбито декілька грабіжників і, серед них, одного німецького офіцера (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 23 - 84; 1 - 24, 1 - 24, Т. 3-83; Данилюк Михайло (Блакитний). Повстанський записник. – К., 1993*).

05. 05. 1943 р.

Уночі, з 4 на 5 травня, була спроба відділу “Хрона” [курінний – Медвецький Микола, із м. Кременець Тернопільської області] захопити Шумськ [Тернопільщина], але німці відбили атаку. У цьому бою загинув повстанець із села Великі Садки Шумського району – Яшук Пилип Семенович, 1924 р. н. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2-29; Шишковський В. Ніхто не хотів помирати // Волинь, 1996. – 31 травня; W. Siemaszko. E. Siemaszko, Ludobojstwo doczone przez nacionalistow ukrainskich na ludnosci polskiej Wolunia*

1939 - 1945, t. 1, Warszawa 2000, s. 457. Цитовано за: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 200*).

09. 05 1943 р.

Відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] разом із куренем “Хрона” [курінний – Медвецький Микола, уродженець міста Кременець Тернопільської області] зав’язали бій з німецькими карателями біля села Лішня [Кременецький район]. У цьому бою відзначився чотовий Микола Штокал, “Сич” (місто Копичинці Гусятинського району Тернопільської області), кулеметник відділу “Хрона”... Наші молоді кулеметники “Сич”, “Запорожець” і “Вудвуд” скосили два перших грузовики з німцями..ні один не вискочив. Вогонь тривав майже десять хвилин. Після бою у нас були лише три легко ранені. Німці мали біля 60 вбитих (по даних автора 89) і 30 ранених... Серед повстанців був поранений – “Жук” (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 96; Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 61; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 10; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 103; 2291 Т*).

Травень, 43 р.

Відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] зав’язав бій з німцями, які їхали колоною мотоциклів і грузовим авто в с. Огризківці Лановецького району Тернопільської області. У цьому бою було поранено 8 повстанців. В решті - решт гітлерівці були розбиті й, осідлавши кілька вцілілих мотоциклів та пошарпаного “студебекера”, в неславі утекли з Огризковець (*Жулковська Ольга. У нас нема зерна неправди за собою. – Т., 2005. – С. 150; Крем’янчанка Неоніла. Було в матері три сини. – Т., 1999. – С. 145*).

Травень, 43 р.

Місцева боївка УПА обстріляла німецького ляддвірта [територіальний намісник] у селі Якимівці Лановецького району Тернопільської області, який приїхав верхи на коні із селища Лановець. Німець, втікаючи, забрів пішки у село

Татаринці Лановецького району на Тернопільщині. Але повстанці і там його знайшли і знищили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 12*).

Травень, 43 р.
(початок)

Відділ “Яворенка” (командир відділу – Басюк Тимофій, 1918 р. н., уродженець села Борсуки Лановецького району Тернопільської області), зав’язав бій з німцями у лісі, неподалік міста Славути Хмельницької області. У цьому бою загинуло біля 50 повстанців і, серед них, повстанець із села Борщівки Лановецького району Шандрок Георгій Дмитрович (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 – 80, 81*).

Травень, 43 р.

Чота УПА (близько 30 чоловік) із Шумського району на Тернопільщині зробила наскок на поліцейний відділ у містечку Почаєві, що на Тернопільщині. Напад був невдалий, оборона німців була дуже сильна. Повстанці відступили не оволодівши укріпленим пунктом (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2258 РК*).

Травень, 43 р.

Німці з поляками виїхали із міста Ланівці Тернопільської області на село Юськівці Лановецького району. Недоїжджаючи до села Юськівці вони потрапили на засідку організовану повстанцями. У результаті цієї акції було вбито багато німців з поляками, а решта розбіглась. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 13*).

Травень, 43 р.

Відділ УПА, який прямував на Галичину зупинився на постій у лісі поблизу сіл Матвіївці, Гриньківці Шумського району, і Борщівка Лановецького району Тернопільської області. Німці взнали про це і з усіх сторін посунули на повстанців. Зав’язався жорстокий бій, що тривав цілий день. Німці використали авіацію. У цьому бою повстанці мали великі жертви. За жертви у нападників невідомо. Повстанцям вдалося вирватися з оточення і продовжити похід (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2258 РК*).

Весна, 1943 р.

Сотня “Залізняка” загинула в Чорному лісі під селом Колодне [Збараський район Тернопільської області] в трагічному бою - помилці з відділом дивізії “Галичина” (*Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917-1950). – Тернопіль, 2004. – С. 350*).

Весна, 1943 р.

Німці з мадярами виїхали вантажівкою з містечка Почаєва Кременецького району Тернопільської області на грабунок ближніх сіл. Місцева боївка УПА зорганізувала на них засідку в містечку поблизу пекарні. Окупанти були захоплені в полон, роззброєні і забрані разом з автомашиною до лісу (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 73*).

Весна, 1943 р.

Загін “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., с. Верещаки Лановецького району Тернопільської області] дістав бойове хрещення на шумській трасі, пустивши в рив кілька німецьких авт. І потім він їх забрав... (*Данилюк Михайло (Блакитний). Повстанський записник. – К., 1993. – С. 43*).

Весна, 1943 р.

Місцева боївка УПА під команду “Дорошенка” (командир боївки – Юзик Антон Федорович, житель міста Почаєва Кременецького району на Тернопільщині), зорганізувала засідку на німців, які їхали мотоциклами (біля 30 осіб). Ця акція відбулася в лісі, поблизу села Березина Кременецького району. У результаті запеклого бою серед німців були великі жертви, а серед повстанців загинув один чоловік, житель села Попівці Бродівського району на Львівщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 80*).

Весна, 1943 р.

Декілька відділів УПА і, в тому числі, сотня “Сталевого” (сотенний – Шеремета Андрій, виходець із Галичини), напали на поліцейний відділ у місті Кременець Тернопільської області, щоб звільнити українських міліціантів, яких мали відправляти до Німеччини. Повстанцям це вдалося зробити і вони були звільнені. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1677 РЗ*).

Весна, 1943 р.

Група “Яворенка” (командир відділу – Басюк Тимофій, уродженець села Борсуки Лановецького району) (біля 50 чоловік) зробила засідку поблизу міста Ланівці на Тернопільщині, на дорозі де мав їхати ляндвірт (територіальний намісник). Коли німецький посадовець появився, то його повстанці обстріляли. Але йому вдалося утекти в Кременець (Тернопільщина) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Весна, 1943 р.

Відділ “Яворенка” (к-р Басюк Тимофій, із с. Борсуки Лановецького р-ну на Тернопільщині) перейшов кордон Генерал-Губернаторства і напав на німецький гарнізон з поліцією у селі Нове Село Підволочиського району на Тернопільщині. Гарнізон дав збройний опір, але він був повстанцями подоланий. Повстанці роззброїли гарнізон з поліцією, зброю забрали, а також, з місцевого кінного заводу було забрано біля 60 племінних коней. У повстанців був один поранений – Чуйко Остап із села Борсуки. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Весна, 1943 р.

Сотня “Панаса”, пішовши в напрямку села Лідихів [Кременецький район Тернопільської області] була розбита [німецько - фашистськими окупантами] при спробі переходу фронту (*Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917 - 1950). – Тернопіль, 2004. – С. 350*).

Весна, 1943 р.

Загін “Хрона” [курінний – Медвецький Микола, місто Кременець Тернопільської області] біля села Стіжок [Шумський район на Тернопільщині] обстріляв німецьких жандармів. Вив’язався короткий бій і німаки відступили. Німецькі жандарми вийшли із Білої Криниці [треба село Білокриниця] і йшли на Стіжок (*Данилюк Михайло (Блакитний). Повстанський записник. – К., 1993. – С. 107*).

Весна, 1943 р.

По трасі Крем’янець – Бережці [Кременецький район на Тернопільщині] – “Тигр” – зробив сам засідку на німців, які їхали в легковій машині. Він їх

перестріляв – трьох старшин, а сам забрав зброю і пішов до УПА (*Скорупський М. Туди де бій за волю.– К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 91*).

Весна, 1943 р.

Відділ “Білого”....мав бій з німцями біля Княжиної [такого села не виявлено, Тернопільщина]. Наші змушені були відступити. Було вбито декілька німців, а з наших одного вбитого і 2-х ранених. Був ранений керівник організаційної сітки “Троян” (*Данилюк Михайло (Блакитний). Повстанський записник. – К., 1993. – С. 142*).

Весна, 1943 р.

Навесні 1943 - го року на шосе Шумськ - Крем’янець [треба м. Кременець Тернопільська область] відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] розбив колону німецьких машин й здобув для повстанців кілька вантажівок (*Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917 - 1950). – Тернопіль, 2004. – С. 340*).

Весна, 1943 р.

“М” [мельниківець] “Шуляк” із табору “Хрона” [курінний – Медвецький Микола, із міста Кременець Тернопільської області] – серед білого дня вбив у Крем’янці шефа німецької розвідки для боротьби з партизанами (*Скорупський М. Туди де бій за волю.– К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 107*).

08. 06. 1943 р.

Німці з поляками палили с. Лішно [Кременецький район Тернопільської області]. Їх було біля 200. У бій з ними вступили дві сотні “М” [мельниківці, члени ОУН] – “Журби” і “Лисенка” [сотенний – лейтенант советської армії]. Німці відступили і 19 вбитих було і 8 ранених. У нас втрат не було (*Скорупський М. Туди де бій за волю.– К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 108*).

12. 06. 1943 р.

12 червня 1943 р. у с. Оришківці [треба село Оришківці, Шумський район на Тернопільщині] в засідці, організованій відділом “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області], загинув

відділ поліції з Шумська. Загибло 9 німців і поляків, кількох ранених, а решта втекла в паніці гублячи зброю. По стороні відділу один легко ранений (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 340; Кентій А. Українська Повстанська Армія. – К., 1999. – С. 120; Цитовано: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 204*).

20. 06. 1943 р.

20 червня відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] заатакував німців у Великих Бережцях [Кременецький район на Тернопільщині], розбито відбудовані після першого нападу адміністративні будинки... (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 340; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 14, 17; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 200*).

25. 06. 1943 р.

25 червня 1943 р. в триденних боях загону УПА під командуванням “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] на Волині [Кременецький, Шумський і Лановецький райони Тернопільської області] ...відзначився особливо відділ грузинів (*Петро Мірчук. Революційний змаг за УССД. – Т. 2. – Союз українських повстанців. – Лондон, 1987. – С. 71.*)

29. 06. 1943 р.

29 червня 1943 р. на дорозі Шкроботівка [Шумський район Тернопільської області] – Ямпіль [Хмельницька область] відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району), із 6 чоловік, при допомозі місцевих боївків, розбив дві вантажівки з німцями. По нашій стороні втрат не було (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 341; Кентій А. Українська Повстанська Армія. – К., 1999. – С. 120. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 204*).

Червень, 43 р.

В місяці червні 1943 р. під час відправи в Шумському районі [Тернопільська область], німці обкружили переважаючими силами учасників відправи, де під час бою дг. Микола [Циганюк Микола, 1920 р. н., пс. “Гак”, шеф військової лінії, уродженець села Кімната Кременецького району Тернопільської області] зівстав ранений. Щоб не попасти живим у руки німців, сл. п. дг. Микола пускає з пістоля кулю в чоло (*ДАТО: Ф.Р – 3472. – Он. 1.– Спр. 50. – С. 3*).

Червень, 43 р.

В одному із боїв відділу “Яворенка” [командир відділу – Басюк Тимофій, 1918 р. н., уродженець села Борсуки Лановецького району Тернопільської області] з німецько-фашистськими окупантами, які посувалися з Ланівець на Крем’янець [Тернопільська область], було вбито 40 німців і, серед них, начальника жандармерії Єгера, який незадовго перед тим спалив село Молотків [треба село Молотків, Лановецький район Тернопільської області] (*Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917-1950). – Тернопіль, 2004. – С. 239; Данилюк Михайло (Блакитний). Повстанський записник. – К., 1993. – С.155*).

Червень, 43 р.

Перед Трійцею відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] зробив похід на центральні землі України в напрямі Славуті [Хмельницька область]. В дорозі на них напала велика сила німців... Рейд провалився. Загибло у бою з німцями 50 хлопців (*Скорупський М. Туди де бій за волю.– К – Лондон – Торонто, 1996. – С. 111*).

Червень, 43 р.

Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) організував засідку на німців з поляками у лісі в Славутському районі на Хмельниччині. По дорозі їхало дві німецькі вантажівки. Німці і поляки були знищені, автомашини залишились на місці акції. Серед повстанців був один поранений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 15*).

Червень, 43 р.

У червні 1943 р. на дорозі Білокриниця [Кременецький район Тернопільської області] – Голуби [Дубнівський район Рівненської області] сотні “Хріна” [курінний – Медвецький Микола, уродженець міста Кременець Тернопільської області] і “Крука” [курінний – Климичин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] організували засідку на вантажівку, яка везла цукор із Дубно [Дубнівський район Рівненської області]. Але німці зорієнтувались і наперед послали самохідку, а решта пішла в обхід боком...Повстанці залишили поле бою. Сотня “Крука” втратила 3 - х вбитих. Німці мали одного вбитого і 2-х ранених (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К - Лондон - Париж - Торонто - Нью Йорк - Сідней, 1992. – С. 110*).

03. 07. 1943 р.

Відділи “Крука” [курінний – Климичин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області], і “Хрона” [курінний – Медвецький Микола, уродженець міста Кременець Тернопільської області] об’єднано в’їхали у місто Вишневець [треба селище Вишнівець, Збараський район Тернопільської області] (200 підвод) і набрали багато продуктів, медикаментів і іншого майна. Бою з німцями не було (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К - Лондон – Торонто, 1996. – С. 114*).

Липень, 43 р.

З початком липня на Крем’яничині [Кременецький район Тернопільської області] роззброєно відділ мадярів, що вибрався з наказу німців грабувати села. Здобуто 39 крісів, 5 скорострільів, 56 гранат, 8000 амуніції і весь військовий виряд (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 50*).

Липень, 43 р.

На автошляху Кременець – Тернопіль сотня “Шуляка” (сотенний, уродженець Східної України) декілька разів робила засідки проти німців. Останній раз було взято у полон двох німців і забрано дві вантажівки. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 89*).

Липень, 43 р.

Німці з поляками приїхали грабити село Великі Загайці Кременецького району на Тернопільщині. Коли грабіжники поверталися назад на них напала сотня “Бурсака”. У результаті бою німці розбіглися, а награвоване майно було повстанцями забране. Серед повстанців було 2 чоловіки вбитих, а за жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р – 38 - 59*).

Липень, 43 р.

Відділ “Яворенка” [командир відділу Тимофій Басюк, уродженець села Борсуки Лановецького району Тернопільської області] мав бій з німецько - фашистськими окупантами на терені Лановецького району. У цьому бою загинули повстанці: Шандрук Павло (“Орел”), 1908 р.н. і Швець Іван, 1921 р.н. – обидва із села Борсуки Лановецького району Тернопільської області (*ДАТО: Ф. Р– 3472. – Оп. 1.– Спр. 53.– С. 3*).

09. 08. 1943 р.

9 серпня 1943 р. у с. Влашинець [треба село Влашинці Лановецького району Тернопільської області]...УПА відбила напад німецької каральної експедиції (загін 70 німців). Ворог втратив багато чоловік вбитими й раненими. Решта втікла до Вишгородка [Лановецький район] (*Літопис УПА. – Т. 1.– Торонто, 1995. – С. 169; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16 - 18. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 213*).

10. 08. 1943 р.

10 серпня 1943 р. УПА провела битву з німцями у с. Вишгородку [Лановецький район Тернопільської області] ...Німці мали 20 вбитих і 20 пораниених (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16 -18. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 213*).

10. 08. 1943 р. Боївка “Тихого” звела бій з німецько - фашистськими окупантами в селі Кордишів Шумського району Тернопільської області, в якому загинув повстанець Дворницький Андрій, 1919 р.н., уродженець села Янківці (тепер Іванківці) Лановецького району Тернопільської області. Серед німців також були жертви (ДАТО: Ф.Р – 3472. – Оп. 1. – Спр. 53. – С. 3; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 – 57).

11. 08. 1943 р. 11 серпня 1943 р. на дорозі Вишневець – Кременець [Тернопільщина] УПА знищила карний відділ німців і польської поліції, було вбито понад 40 осіб (15 німців і 25 поляків). Стрільці УПА здобули: дві автомашини, два кулемети і багато іншої зброї та військового вряду (Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 169; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942 - 1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 18. Цитовано за: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 204*).

14. 08. 1943 р. В Почаївському р-ні [тепер Кременецький район Тернопільської області] вбито з засідки 5 гештаповців і жандармів (Літопис УПА. – Т. 1.– Торонто, 199. – С. 169).

19. 08. 1943 р. Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) мав багатоденний бій з німцями і поляками, які прибули із м. Шумська, в село Великі Садки Шумського району, де полягло біля 50 - ти повстанців. У цьому бою відзначився чотовий Микола Штокал “Сич”, із міста Копичинці (Гусятинський район Тернопільської області). У безвихідному становищі розстрілявся повстанець Митарчук Олекса Романович, уродженець села Великі Садки. Загинули також невідомі повстанці під пс. “Зірка”, “Вихор”, “Горіх” та інші (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2-26, Т. 2-29, Т. 1-55; Савка Богдан. *Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 61*).

20-23. 08. 43 р.

20 - 23 серпня німці провели широкомасштабну збройну акцію проти українських повстанців Кременеччини. Центральний удар було спрямовано на основні бази Південної групи УПА – Дубнівську і Антонівецьку. В ході операції фашисти використали навіть авіацію. Проте їм не вдалося досягти бажаного результату. Жертви з боку українських партизанів були мізерні. Понад 2 тисячі повстанців під командою П. Олійника (“Енея”) [командир групи УПА - “Південь”, пс. “Еней”, “Роман”, “Сергій”, уродженець села Молодиче Жидачівського району Львівської області] “вирвалися з оточення і розсіялися відділами до куреня в різних напрямках. Деякі з них подалися в рейд на Житомирщину і Київщину” (Стародубець Г. М. *ОУН (б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941 – 1943 рр.)*. – Т., 2002. – С. 110).

26. 08. 1943 р.

Німці в силі 1500 осіб оточили табір “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) і курінь “Садка” поблизу села Антонівці Шумського району на Тернопільщині, але далеко у ліс не пішли. Почали бомбити табір з літаків. Перед бомбардуванням був невеликий бій. Повстанцям вдалося вийти з оточення. В курені “Садка” тоді загинуло біля 20 чоловік і, серед них, “Хмара” – технічний працівник друкарні відділу “Енея” (командир групи УПА - “Південь”, пс. “Еней”, “Роман”, “Сергій”, уродженець села Молодиче Жидачівського району Львівської області). Зі сторони німців – 60 ранених і вбитих (РДА: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 1; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 2, Зош. Р. 24 - 26).

Серпень, 43 р.

Повстанці зорганізували засідку на німців з поляками (біля 15 осіб), які їхали фірманками на грабунок ближніх сіл. Ця акція відбулася у лісі в урочищі “Глибока Долина”, поблизу села Града Кременецького району на Тернопільщині. У результаті скоротічного бою біля 10 німців і поляків було вбито, а решта втекла на Кременець. Серед повстанців жертв не було (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 47).

Серпень, 43 р. Невеликий загін автоматчиків “Блакитного” [командир відділу – Данилюк Михайло, уродженець Кременецького району Тернопільської області] із частиною загону “Яворенка” [командир відділу – Басюк Тимофій, 1918 р. н., уродженець села Борсуки Лановецького району Тернопільської області] зустрілись біля Рахманова на Шумщині [треба село Рохманів, Шумський район Тернопільської області] з німецькою жандармерією та “мадярськими гонведами”, що саме грабували села. “Яворенко” їх виманив у поле і там дали бій. Німців був великий загін. Було вбито біля 20 німців і мадярів, а решта їх втікла на Шумськ. Із наших був один ранений (*Данилюк Михайло (Блакитний). Повстанський записник. – К., 1993. – С. 171*).

Серпень, 43 р. Німці з поляками їхали із села Кордишів на Шумськ через село Круголець Шумського району на Тернопільщині. В урочищі “П’яна Долина” між цими селами місцева боївка УПА обстріляла непроханих гостей, при цьому вбила одного поляка (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 84, 86*).

Серпень, 43 р. Відділ “Гармаша” (сотенний – Загоруйко Гордій Петрович, 1923 р. н., уродженець села Куликів Кременецького району на Тернопільщині) організував засідку на німців з поляками, в урочищі “Божа Гора”, поблизу села Великі Бережці Кременецького району на Тернопільщині, які їхали на фірманках на село Града Кременецького району. У результаті бою було вбито 2 - ох поляків і 1 німця. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Т. 2 - 2*).

Серпень, 43 р. Відділ “Синиці” зав’язав бій з німецько - фашистськими окупантами в селі Вишгородок Лановецького р - ну Тернопільської обл. У цьому бою загинув повстанець Черній Лукіян (“Орел”), 1921 р.н., із с. Нападівці Лановецького р-ну Тернопільської обл., Островський Павло Андрійович, 1921 р. н., із с. Шкроботівки Шумського р-ну Тернопільської обл. (*ДАТО: Ф. Р. 3472.– Оп. 1.– Спр. 53.– С. 3; там же Ф. Р. 3432. – Спр. 60*).

Серпень, 43 р. Неустійнений відділ УПА переходив шосе Шумськ – Кременець на Тернопільщині поміж селами Людвише і Вілія Шумського району Тернопільської області. Саме в цей час над’їхала німецька автоколона. Розпочався запеклий бій. Частина повстанців встигла перейти трасу, решта не змогла. У результаті бою серед повстанців жертв не було, а за жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 105*).

Серпень, 43 р. Із міста Шумська, що на Тернопільщині, виїхав лядвїрт (теритріальний намісник) із охороною на село Кордишів, цього ж району. Там його зустріли повстанці вогнем. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 89*).

Серпень, 43 р. На Крем’ячечині біля Вишгородка [Лановецький район Тернопільської області] повстанці знищили 70 німців... (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 69*).

Серпень, 43 р. Місцева боївка УПА під керівництвом Сапіжука Лук’яна, уродженця села Карначівка Лановецького району на Тернопільщині, підірвала залізничний міст у селі Карначівка, на відтинку Шепетівка – Тернопіль. До кінця окупації німці так і не змогли відновити рух потягів на цьому напрямку (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Серпень, 43 р. Місцева боївка УПА спалила залізничний міст в селі Шили Лановецького району на Тернопільщині, на відтинку Шепетівка – Тернопіль. Німці так і не відновили рух потягів на цьому напрямку (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Серпень, 43 р. Місцева боївка УПА спалила залізничний міст в селі Пахія Лановецького району на Тернопільщині, на відтинку Шепетівка – Тернопіль. До кінця окупації німці так і не змогли відновити рух потягів на цьому напрямку (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Серпень, 43 р.

Нейстійнена сотня УПА розмістилася на постій на хуторах поблизу села Рідкодуби Кременецького району на Тернопільщині. Німці приїхали на хутори грабити селян і сотня зав'язала з ними бій. У результаті бою декілька німецьких грабіжників було вбито. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 20 - 29*).

Серпень, 43 р.

Німці (біля батальйону) приїхали на бронепоезді з міста Тернополя в село Карначівка Лановецького району на Тернопільщині і почали обстрілювати село. Місцеві боївки УПА із сіл Шили, Лопушне, Лашинці, Вербівці Лановецького району стали на захист села і відкрили вогонь по бронепоезду. Німці повернули назад на Тернопіль. Жертв серед повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Серпень, 43 р.

Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) знищила групу німців (біля 30 осіб), які приїхали фірманками забирати збіжжя. Це сталося поблизу села Лішня Кременецького району на Тернопільщині. Жертв серед повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 35 - 36*).

Серпень, 43 р.

Місцева боївка УПА під керівництвом Бабовала Арсена, уродженця села Лопушне Лановецького району Тернопільської області, обстріляла і зупинила дрезину із 15 німцями, які їхали з міста Ланівці на місто Збараж (Тернопільщина). Німці були роззброєні і відпущені (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району Рівненської області) напала на німців у селі Стіжок Шумського району Тернопільської області, які приїхали грабити (забирали худобу) і ловити людей для вивозу на підневільні роботи до Німеччини.

У результаті запеклого бою було знищено біля 40 грабіжників. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 7 - 91*).

Літо, 1943 р.

Відділ “Яворенка” (командир відділу – Басюк Тимофій, 1918 р. н., уродженець села Борсуки Лановецького району Тернопільської області) зорганізувала засідку на німців між селами Борсуки і Великі Кусківці Лановецького району. У результаті бою загинуло 3 повстанці. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 70*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА зорганізувала засідку на німецького лядвирта “Рижого” (територіальний намісник) на хуторі Підгора, що поблизу села Града Кременецького району на Тернопільщині. Німець їхав фірманкою із погоничем. Повстанці закидали їх гранатами і вони обидва загинули (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2526 ТК*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Беркута” (сотенний – Федорчук Ананій Федорович, 1921 р.н., уродженець містечка Верби Дубнівського району на Рівненщині) організувала засідку на дорозі проти німецької грузової автоколони (кількістю близько 150 осіб), яка виїхала із села Білокриниця Кременецького району в сторону Шумська на Тернопільщині. Ця сталася між селами Веселівка і Лішня Кременецького району. Зав'язався запеклий бій. Німці понесли великі втрати і повернули назад. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26 - 79*).

Літо, 1943 р.

Повстанці зорганізували засідку проти німців на автошляху Верба - Кременець у селі Крулевський Міст (тепер с. Іква) Кременецького р - ну. По дорозі їхали німці із Верби Дубнівського р - ну на Кременець. Зав'язався бій. У цьому бою загинув повстанець із села Куликів (Кременецький район) – Батанчук Павло Миколайович, 1923 р. н. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 21, 28, 29*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Гармаша” (сотенний – Загоруйко Гордій Петрович, 1923 р. н., уродженець села Куликів Кременецького району на Тернопільщині) тричі нападла на німецького ляддвірта (територіальний намісник) у селі Великі Бережці Кременецького району. Під час одного з таких нападів загинуло два повстанці і, серед них, повстанець із села Дунаїв Кременецького району Юрчик Семен Якович, 1915 р. н. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 29, 31*).

Літо, 1943 р.

Повстанці zorganizували засідку на німців, які вийшли із містечка Почаєва Кременецького району Тернопільської області на село Старий Тараж, цього ж району. В урочищі “Гнила Лоза” окупанти були обстріляні. Зав’язався запеклий бій, в якому були жертви з обох сторін. Серед повстанців загинуло декілька чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 82*).

Літо, 1943 р.
(21. 08. 43 р.)

Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) напав на німців біля ставу у селі Антонівці Шумського району Тернопільської області. Було знищено більше 40 фашистів. У цьому бою загинули повстанці: Стельмашук Микола Антонович, 1925 р. н. і Габрук Володимир Іванович – обидва уродженці села Руська Гута Шумського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 10, 1 - 11; Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917 - 1950). – Тернопіль, 2004. – С. 341; Скорупський Максим. У наступах і відступах. – Чикаго, 1961. – С. 159*).

Літо, 1943 р.

Відділ “Хмари” напав із засідки на німців з поляками (біля 20 осіб) в урочищі “Глибока Долина”, що неподалік села Великі Бережці Кременецького району на Тернопільщині, які їхали грабувати ближні села. У результаті бою грабіжники були повністю знищені. Серед повстанців було 2 - х поранених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 25*).

Літо, 1943 р.

Німці з поляками, що прибули із міста Шумськ (Тернопільщина) напали на відділ УПА, який був на постій у селі Залужжя Шумського району. Зав’язався запеклий бій, в якому повстанці мали великі втрати у живій силі і, серед них, Вознюк Микола, уродженець села Руська Гута Шумського району. Повстанці відступили. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 10*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Гука” (сотенний – Мельничук Федір, 1915 р. н., уродженець села Великі Загайці Шумського району Тернопільської області) обстріляла німецьку вантажівку з солдатами на автошляху поблизу села Людвиге Шумського району. Зав’язався бій. Невдовзі німцям надійшла допомога і повстанці відступили. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 30*).

Літо, 1943 р.

Німці приїхали в село Антонівці Шумського району на Тернопільщині до млина забирати борошно. На них напав відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) і не дав цього зробити. Повстанці забрали із собою багато борошна. Жертв у повстанці не було. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 35 - 80*).

Літо, 1943 р.

Повстанці мали жорстокий бій з польською поліцією у селі Кути Шумського району на Тернопільщині. Сили були нерівні і відступили. Серед повстанців були жертви. За втрати у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1 - 10*).

Літо, 1943 р.

Відділ (ФУР) [Фронт Української Революції] “Яворенка” [командир – Басюк Тимофій, уродженець села Борсуки Лановецького району Тернопільської області] на шосе Ланівці – Крем’янець [Тернопільська область] провів акцію – було здобуто 3 німецькі машини і відбив транспорт вівса, і в Боршовецькому лісі [поблизу села Борщівка Лановецького району Тернопільської області]

засів вечеряти. На них напав відділ німецької жандармерії, в силі 100 осіб. Зчинився бій в якому загинуло 32 німці, а решта втікло. Серед них був комендант німецької жандармерії та гебітсляндвірт [німецький територіальний намісник] (*Скорупський М. Туди де бій за волю. – К - Лондон - Париж - Торонто - Нью Йорк - Сідней, 1992. – С. 112*).

Літо, 1943 р.

У селі Якимівці Лановецького району на Тернопільщині повстанці вбили німецького ляндрвірта [територіальний намісник]... (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 10*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Хмари” декілька разів нападала на німецько - польський гарнізон у селі Великі Бережці Кременецького району на Тернопільщині. У результаті цих акцій повстанці збагачувалися на зброю і харчі. Під час цих нападів були жертви у противника (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 26*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Булки” (сотенний – Баканчук Петро Хтомович, 1921 р. н., уродженець села Горинка Кременецького району на Тернопільщині) мала бій з німецько - фашистськими окупантами біля села Фільварки (тепер село Плоске) Кременецького району. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - д*).

Літо, 1943 р.

Відділ УПА вкотре напав на місто Кременець, що на Тернопільщині, щоб заволодіти зброєю. Бій тривав понад 2 години. Жертви були з обох сторін (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 16 - 44*).

Літо, 1943 р.

Німці з поляками (біля 100 чоловік) прийшли із міста Збараж на Тернопільщині в село Колодне, цього ж району і розташувались в польському костелі. Там вони хотіли організувати оборонний форпост для німецького гарнізону. Але їм на заваді стали місцеві повстанці, які почали обстрілювати “пришельців”. Зав’язався нічний бій, “чужинці” чекали на підмогу із Збаража

(Тернопільщина), але вони її не дочекались. Нападникам нічого не залишилось, як покинути укріплене гніздо і з боєм вириватися з костела. У цьому бою серед повстанців був один поранений. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Літо, 1943 р.

Німці з поляками (біля 70 чоловік) перейшли кордон Генерал-Губернаторства і захопили костел у селі Вишгородок Лановецького району на Тернопільщині, де хотіли організувати опорний пункт. Місцева боївка їх обстріляла, зав’язався бій. Через декілька годин “пришельцям” надійшла допомога із міста Збаража (Тернопільщина), яка допомогла “непрощеним гостям” покинути село. У повстанців був один чоловік поранений. За жертви у німців і поляків невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Літо, 1943 р.

Із містечка Вишнівець Кременецького району Тернопільської області у села Коханівка і Гнидава Збараського району на Тернопільщині приїхав німецький ляндрвірт (територіальний намісник) із охороною. Місцева боївка, в кількості біля 20 чоловік, під командою “Орла” (уродженець села Коханівки) їх обстріляла. Німці втекли назад у Вишнівець. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Літо, 1943 р.

Німецько - фашистські окупанти, що наїхали із Дедеркал і Кременця [Тернопільщина] оточили в Монастирському лісі, в урочищі “Середня Пасіка”, сотню УПА під командою “Котляревського” [сотенний – Ніколайчук Никодим, уродженець села Котлярівка Шумського району на Тернопільщині] і боївку “Гука” [Мельничук Федір, уродженець села Великі Загайці Шумського району]. Зав’язався жорстокий і кровопролитний бій, в якому повстанці втратили кількох чоловік і, серед них, сотенного “Котляревського”. Решті повстанцям вдалося вийти з оточення (*Боб’юк А. В шумських лісах. – Ланівці, 1992. – С. 25*).

Літо, 1943 р.

Чота із відділу “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) декілька разів робила вдалі засідки на німецькі автоколонии по трасі Шумськ – Кременець на Тернопільщині. За наслідки цих акцій невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 35 - 80.*).

Літо, 1943 р.

Відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., із села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] наскочив зненацька на німецьких жандармів, що купалися в річці біля села Великі Бережці на Крем’ячечині [Тернопільська область]. Від кулеметного вогню одразу ж впало 20 окупантів. Забравши їхню зброю, переодягнувши своїх стрільців у німецьку форму, невпізнаний відчайдух під’їхав до будинку жандармерії. В короткій сутичці повстанці знищили решту німецьких жандармів – ще близько 20 чоловік. Серед них загинув поляк Френік – німецький перекладач. У повстанців жертв не було. Повстанці забрали всю зброю й амуніцію зі складу і відступили в ліс (*Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917-1950). – Тернопіль, 2004. – С. 340-341; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2526 ТК.*).

Літо, 1943 р.

Сотня УПА під командою Левандовського (уродженець села Лашинці Лановецького району на Тернопільщині) зробила засідку на німців (біля 50 чоловік), які їхали двома вантажівками із села Чайчинці на село Вербовець Лановецького району. Засідка була організована між цими селами. Зав’язався бій, німці оговталися і пішли в наступ. Оскільки сили були нерівні повстанці відступили. У цьому бою був поранений сотенний (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ*).

Вересень, 43 р.

Бої УПА з окремими підрозділами німецької каральної експедиції під командуванням фон дем Баха - Залевського тривали ще й у вересні 1943 року... Так у бою під Шумськом [Шумський район Тернопільської області] повстанці знищили 30 карателів

(Стародубець Г. М. ОУН (б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941 – 1943 рр). – Т., 2002. – С. 111).

Вересень, 43 р.

Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із с. Верещаки Лановецького району Тернопільської області) і сотня “Ясного” організували засідку на латишів, які були на службі у німців. Це сталося між селами Устечко і Свинюхи (тепер с. Очеретне) Кременецького району на Тернопільщині. Латиші (біля 60 осіб) йшли із с. Ридомиль на с. Старий Олексинець Кременецького району. У результаті запеклого бою всі латиші були знищені. Серед повстанців був поранений сотенний “Ясний”. Повстанці заволоділи великою кількістю зброї (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 12*).

Вересень, 43 р.
(початок)

Чота “Ярошенка” із сотні “Панька” зробила засідку на дорозі Острого – Шумськ [Тернопільщина]. Їхала німецька автоколона з вантажівками і легкова машина. У цьому бою було взято у полон 7 німців, підпалено кілька вантажівок, було захоплене легкове авто (*Марчук Ігор та інші. Гурби: квітень 1944 - го. – Рівне, 2002. – С. 29*).

Вересень, 43 р.
(кінець)

У вересні к - р “Джміль” з 25 - а стрільцями наступали на німецьку жандармерію в селі Новий Олексинець Кременецького району на Тернопільщині, де стояло около 22 - 24 німці. В бою сот. “Джмелеві” відірвало руку й ми змушені були відступити. Був убитий тільки один німець та 4 поранено (*Літопис УПА. Т. 44. – Львів – Торонто, 2006. – С. 327; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 92*).

03. 10 1943 р.

Дня 3. X. 43 р. районна сотня УПА зробила засідку на німців, що їхали з Катербурга до Вікнин [на кордоні Шумського і Збарзького районів Тернопільської області]. Спалено 3 машини, забито 10 німців, 3 - х взято в полон і перекладачку... Здобули наші один чеський кулемет, 2 “Ем - Пі”, одну фінку, 3 крісів та 1500 набоїв (3 ящики) (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 97 - 105. Цитовано за: Сергійчук В. Український збиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 219*).

14. 10. 1943 р. Повстанці обстріляли німців з поляками в урочищі “Варуха”, що поблизу села Бакоти Кременецького району на Тернопільщині, які їхали на конях із села Хотовиця на село Млинівці Кременецького району. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 6*).

16. 10. 1943 р. До с. Кокорів Бережеського р - ну [тепер Кременецький район Тернопільської області] приїхало 4 авта з німцями і ляхів в силі 50 осіб, змобілізували селян з фірами і забрали овес зі снопами з польських піль. Сотня УПА зробила засідку, 4 фіри збіжжя спалили, а решту забрали до господарчого (*ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 47*).

20. 10. 1943 р. Відділ німців з Ямполя [Хмельницька область] вночі приїхало до Шкроботівки Дедеркальського р - ну [тепер Шумський район на Тернопільщині], зустрілися з відділом УПА (сотня Міши) розпочався бій. Втрати є по обох сторонах, але ще не виявлені (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 45; ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 234*).

25 - 26. 10. 43 р. Теренова сотня з Бережесь [Кременецький район на Тернопільщині] напала на німецьку команду в Новім Олексинці... [Кременецький район]. Після цього німці опустили своє місце осідку (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 97 - 105. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 261*).

Жовтень, 43 р. Відділ УПА під командою “Журби” [за іншими даними чота “Юрка”, командир – Чайковський Юрій Мефодійович, 1911 р. н., із с. Рудка Радивилівського району] напав на містечко Вишневець [Збараський р-н]. Тоді повстанцями було взято багато трофеїв – зброї, амуніції, продовольства. Випущено всіх арештованих з в’язниці у Вишнівцях. Жертви з нашої сторони: один бойовик, тяжко ранений, вмер, один фурман забитий. Скільки жертв зі сторони німців невідомо... (*Боб’юк А. В шумських лісах. – Ланівці, 1992. – С. 19; ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 97 - 105*).

Жовтень, 43 р. Сотня “Тура” стояла біля м. Дедеркали [треба село Великі Дедеркали, Шумський район Тернопільської області] на постой і на неї вночі напали німці. Зав’язався бій. Із наших були великі жертви (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001. – С. 52*).

Жовтень, 43 р. В с. Попівцях Бережеського району [тепер Кременецький район на Тернопільщині] повстанці вбили німецького комісара (*ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 233*).

Жовтень, 43 р. Відділ УПА зорганізував засідку проти німців на автошляху Білокриниця – Антонівці, на зламі Кременецького та Шумського районів Тернопільської області. Незабаром з’явилася німецька автоколона. У результаті бою колона було розбита. Жертв серед повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 23 - 44*).

01. 11. 1943 р. Боївка СБ [Служба Безпеки] району Радивилів [Рівненщина] в з’єднанні з боївкою сільського Почаївського району [тепер Кременецький район на Тернопільщині] зробила засідку на німецькі авта, які йшли з Почаєва до Радивилова. Зловлено 10 мадярів, які їхали грабити місцеве населення. При цьому здобуто 8 крісів мадярських, один скоростріл та одну фінку (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 97-105. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939 - 1955. – К., 2005. – С. 260*).

06. 11. 1943 р. В с. Пишотинці Катербурзького р-ну [треба село Піщатинці, Шумський район Тернопільської області] приїхали ляхи [польська поліція] на грабунок. Їх обстріляли боєвики С.Б. [Служба Безпеки] і вони панічно повтікали. Одного з них ранено, який відкріс кріса і втік (*ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 231 - 236*).

06. 11. 1943 р. В с. Ходаків [треба село Ходаки, Шумський район Тернопільської області]...приїхали зі сходу 30 німців та пограбували селян. Взяли 20 корів, 5 свиней, і багато

домашньої птиці. Вертаючись назад вони зустріли відділ Довбуша який їх обстріляв. Німці втікаючи, залишили 15 корів та багато пограбованого майна (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 234).

07. 11. 1943 р.

До с. Літовищі [треба село Літовище, Шумський район Тернопільської області]... о год. 6 ранку приїхало около 170 осіб німців, ляхів і біженців. Окружили село, спалили 18 господарств, убили 4 особи, три тяжко ранили, та забрали до Шумська 6 осіб. Сотня Лемка їх обстріляла з кутів, чим спричинилися до швидкої втечі до Шумська (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 231 - 236).

10. 11. 1943 р.

Відділ “ Бурсака” напав на німецько - польський гарнізон у містечку Катербург (тепер село Катеринівка Шумського району на Тернопільщині), де утримувалися політв’язні. Гарнізон був розбитий, в’язні були звільнені. Було вбито повстанцями 4 - ох охоронців. Невдовзі німцям над’їхала допомога. Бій розгорівся з новою силою. Повстанці відступили без людських втрат (Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 347; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 4 - а).

20. 11. 1943 р.

До с. Новостав Катербурзького р - ну [тепер Шумський район Тернопільської області] їхало з Крем’янця... [треба м. Кременець, Тернопільщина] 3 машини. Поїхали до містка, де була заложена міна, яка ушкодила одну машину (ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 21 - 26).

22. 11. 1943 р.

У бою з німцями в с. М. Бережці (треба село Малі Бережці, Кременецький район Тернопільської області) в ур. “Королівський Ліс” загинули повстанці: Омельчук Андрій Максимович, 1913 р. н., уродженець села Велика Іловиця Шумського району Тернопільської області; Юр’єв Павло, пс. “Ярий”, уродженець села Куликів Кременецького району; Котюк Микола Тарасович, 1924 р. н., уродженець села Батьків Радивилівського району Рівненської області (ДАТО: Ф.Р – 3472. – Оп. 1. – Спр. 50. – С. 3; там само Спр. 60. – С. 9; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 4 - а, Спр. 2048 РРад.).

Листопад, 43 р.

Німці з поляками і мадярами (близько 200 осіб) приїхали із Кременця Тернопільської області грабувати мирне населення у селі Башківці Шумського району на Тернопільщині. Відділ “Крука” (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області) оточив грабіжників і розбив їх. Нападники мали великі жертви (біля 20 чоловік) і серед них німецький ляндрвірт (територіальний намісник) (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищук. – Спр. Зош. Т. 1 - 38; Літопис УПА. – Т. 5. – Торонто, 1984. – С. 61).

Осінь, 1943 р.
(пізня)

Відділ мадяр провів злочинну акцію проти мирного населення на хуторах поблизу сіл Кордишів і Круголець Шумського району на Тернопільщині (були побиті і закатовані діти та дорослі). Як відплату за цей злочин, сотня “Лиса” (сотенний – Бомчук Василь, 1920 р. н., уродженець м. Шумська) зробила засідку на автошляху Кременець - Шумськ біля села Михалківці Шумського району на колону мадяр, що рухалася по дорозі. Зав’язався жорстокий бій. Колона противника була повністю розбита. У цьому бою відзначився повстанський кулеметник Степан Шевчук із села Онишківці Шумського району. За жертви у повстанців невідомо (Шишковський Всеволод. “Гей там далеко на Волині, там, де зродилася УПА...” // Тернопільська газета. – 1997. – 22 січня; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2286 ТШ).

Осінь, 1943 р.

Польська поліція, яка служила німцям, здійснила вилазку в село Малі Садки Шумського району Тернопільської області, але їх там зустріла вогнем місцева боївка УПА. Багато поляків було вбито, а решта підбравши трупи, втекла на Шумськ (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2031 ТШ).

Осінь, 1943 р.

Сотня “Джмеля” (сотенний – Присяжнюк Іван, житель села Старий Олексинець Кременецького району) мала бій з німцями поблизу села Ридомиль Кременецького району. За жертви невідомо (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 88).

Осінь, 1943 р. Німецький ляндвірт (територіальний намісник) із Почаєва Кременецького району, що на Тернопільщині, виїхав на фірманці з охороною на хутір Гнила Лоза, що поблизу села Старий Тараж Кременецького району. Неподальк хутора його із засідки обстріляли повстанці, але йому вдалося втекти на Почаїв без втрат (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 17*).

Осінь, 1943 р. Боївка “Гармаша” (сотенний – Загоруйко Гордій Петрович, 1923 р. н., уродженець села Куликів Кременецького району Тернопільської області) (18 чоловік) роззброїла німецьку охорону (4 осіб) фільварка (німецьке колективне господарство) поблизу містечка Почаєва на Тернопільщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 74*).

04. 12. 1943 р. У с. Забара [Шумський район Тернопільської області] чота повстанців окружила козаків, що були там кватировані. Бій тривав одну годину. З обох сторін вживано кулеметів, гранат та крісів. Козаків здобути не вдалося. По нашому боці втрат не було, козаків 7 було вбитих і кількох ранених (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 33 - 40. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 535*).

07. 12. 1943 р. До с. Непалівка... [треба село Нападівка, Лановецький район Тернопільської області]...приїхали німці з своїми вислужниками [польські шовіністи, які служили німцям] на дев'ятьох машинах в цілі грабунку. На той час в селі було 2-х боевиків з УПА, які почали стріляти. Німці, зачувши стріли, повтікали (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 541*).

07. 12. 1943 р. У с. Н. Вишнівці...[село Новий Вишнівець, Збаразький район Тернопільської області] німці арештували одну родину та інших 4 особи. Всіх арештованих німецькі вислужники [польські шовіністи, які служили німцям] забрали до млина... Причиною арешта є підозра на вбивство заступника команданта шуцманів 7. XII. 43 р.

Від цього випадку німецькі вислужники роз'їжджають по селах та грабують населення (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 542*).

10. 12. 1943 р. До с. Людвише Шумського р-ну приїхало 12 козаків, де в той час стояли 4 стрільці з жандармерії. Коли їх повідомили, що козаки в селі, друг Пшеничний з одним стрільцем Бурлаченком вийшли їм назустріч...Зі сторони козаків вийшло 3 особи... Друг Пшеничний мав намір їх перевести до УПА, але виявилось, що це були козаки й гестаповці, котрі відразу схотіли Пшеничного роззброїти. Тоді Пшеничний вихопив пістоля і хотів стріляти, але пістоль затявся. Пшеничний почав втікати під градом кулеметних куль і втік, а друга Бурлаченка вони зловили і забрали з собою (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 32 - 40. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 542*).

12. 12. 1943 р. На передмісті Тунирки [Кременець, Тернопільської області] відбувся бій між відділом УПА а німецькими вислужниками [польські шовіністи, які служили німцям] та мадярами. В бою вбито 56 німецьких вислужників та роззброєно пару мадярів, решта панічно втікли... (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 308 - 310. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 549*).

15. 12. 1943 р. Німці напали на с. Тілявка [Шумський район Тернопільської області] і їм протистояла УПА. Курінь “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р. н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] прийняв бій з німцями й ляхами (біля 200 чоловік). Спалено 5 авт, вбито понад 20 ляхів і німців. Здобута зброя і амуніція. Із наших один ранений (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 360*).

15. 12. 1943 р. Німці з своїми вислужниками [польські шовіністи, які служили німцям] їхали з Крем'янця [Тернопільська область]... через Людвиші..., Соснівку, Кордишів, Одарівку [Одерадівку] на Тілявку [Шумський район

Тернопільської області]. Тут вони почали стріляти і грабити... Вертаючись до Крем'янця [треба Кременець]..., застрягла їм у рові машина. Рятуючи її, захопила їх ніч. В той час відділ УПА наскочив і розбив їх. Спалено 5 машин, здобуто 1 кулемет "Максим", 4 фінки, 3 МП, 1 міномет (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 308 - 310. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 551).

20. 12. 1943 р.

В селі Заруддя... [Збараський район Тернопільської області] ... в млині були німецькі виступники [польські шовіністи, які служили німцям], які стали бити одного селянина, випитуючи, хто забив перед жнивими двох німецьких виступників біля с. Заруддя... (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 308 - 310. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 553).

22. 12. 1943 р.

Козаки [власовці – російські шовіністи, які служили німцям] з німцями в числі 15 осіб, їдучи до В. Кунин... [Великий Кунинець Збараський район Тернопільської області], стрінули двох повстанців, які їхали в тому напрямку. В сутичці обидва стрільці впали від ворожих куль, фірмана забрали живим... (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124 - 130. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 557).

22. 12. 1943 р.

В с. Мусурувець... [село Мусорівці, Збараський район] німаки спалили одну хату, причому повстанці зловили одного німака і узбека... (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124 - 130. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 557).

28. 12. 1943 р.

Німецькі виступники [польські шовіністи, які служили німцям] напали на с. Темногайці ... [Шумський район Тернопільської області] та почали грабувати. В той час наскочила сотня УПА та прогнала їх із села, причому вбито трьох німецьких виступників та декілька поранено (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 124 - 130. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 559).

Грудень, 43 р.

Відділ "Панька" піддався сильному обстрілу зі сторони німецької застави, поблизу села Підгайці Шумського району [Тернопільщина]. Повстанці змушені були розосередитись, щоб не бути скупченими (Тищенко Олег. Гурби: квітень 1944 - го. – Рівне, 2005. – С. 30).

Грудень, 43 р.

Німці виїхали на фірах із містечка Почаїв на село Старий Тараж Кременецького району на Тернопільщині із ціллю грабунку. Недоїжджаючи хутора Гнила Лоза, що неподалік села Старий Тараж, повстанці зорганізували засідку на грабіжників. У результаті бою декілька німців було вбито, решта втекла на Почаїв. За жертви серед повстанців не повідомляється (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 17, Т. 2 - 73).

Грудень, 43 р.

Місцева боївка УПА роззброїла трьох німецьких пограничників, які перейшли кордон Генерал-Губернаторства із посту в с. Капустинці Збараського району і прийшли на хутір поблизу села Шимківці Лановецького району на Тернопільщині. Окрім цього, повстанці їх одягнули у свитки і взули у постоли, та відправили назад. Цією акцією керував повстанець "Сокира", житель с. Шимківці (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2621 ТЛ).

Грудень, 43 р.

Відділ "Крука" (курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., із с. Верещаки Лановецького району Тернопільської області) вбив німецького лядвирта (територіальний намісник) поміж селами Великі Загайці і Шумбар Шумського р-ну на Тернопільщині, який з охороною повертався із с. Цеценівки на Великі Дедеркали Шумського р-ну. За жертви у повстанців не повідомляється (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 25).

Зима, 1943 р.

Повстанці зорганізували засідку на німецького лядвирта (територіальний намісник), який їхав з охороною, між селами Чугалі Кременецького і Башківці Шумський районів. Вислід акції невідомий (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 55).

- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА вбила трьох німців у селі Лідихів Кременецького району на Тернопільщині (*Петро Бурмай. Згадуючи пережите // Із крипиці печалі. – Рівне. – 2006. – С. 17*).
- ?, 1943 р. Бій повстанців з німцями під командою “Богданка” поблизу села Старий Олексинець Кременецького району на Тернопільщині. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 58*).
- ?, 1943 р. Повстанці під командою “Лебедя” мали бій з німцями між селами Устечко та Млинівці Кременецького району Тернопільської області. Результати бою невідомі (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 58*).
- ?, 1943 р. Повстанці, під проводом “Гусака”, переслідували німецьку танкетку, яка відстала від своєї частини. У селі Старий Олексинець Кременецького району Тернопільської області вони її наздогнали і німці (5 осіб) здалися у полон. Повстанці їх роззброїли і передали по зв’язку у відділ (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3 - 58*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою Воронка Дмитра Макаровича, 1923 р. .н., уродженця села Копані Радивилівського району Рівненської області, дала відсіч мадярам у селі Крижі Кременецького району Тернопільської області, які приїхали грабити селян. Мадяри, кинувши зброю, втекли на село Михайлівку Радивилівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1999 Ррад.*).
- ?, 1943 р. Сотня “Синиці” напала на німецький гарнізон (біля 200 осіб) у селі Вербовець Лановецького району Тернопільської області. У результаті запеклого бою гарнізон був розбитий. Серед повстанців загинуло 7 чоловік. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1688 Р*).

- ?, 1943 р. В с. Новостав Шумського р - ну [Тернопільська область] відділи УПА прийняли бій, в якому вбито 38 німців, знищено 2 автомашини. Решта німців в паніці відступила. З боку УПА не було втрат (*Сергійчук. В. ОУН - УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 360*).
- ?, 1943 р. Повстанець під пс. “Сорока”, уродженець Почаївського району [тепер Кременецький на Тернопільщині] сам особисто роззброїв ляддвірта [територіальний намісник] з міста Почаєва (*Федір Венжинович. А було мені тоді шістнадцять літ. – Почаїв, 2004. – С. 22*).
- ?, 1943 р. Відділ ФУРу [Фронт Української Революції очолюваного “Яворенком” – командир відділу Басюк Тимофій, 1918 р. н., уродженець села Борсуки Лановецького району Тернопільської області] робить напад на друкарню в Ланівцях (*Гірняк К., Чуйко О. Фронт Української Революції. – Торонто, 1979. – С. 88. Цитовано за; Стародубець Г. ОУН (б) в українському національно - визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941– 1943 рр.). – Тернопіль, 2002. – С. 105*).
- ?, 1943 р. Відділ “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області] спалив міст через р. Вілію у селі Новостав Шумського району на Тернопільщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25 - 89*).
- ?, 1943 р. Невідомий відділ УПА мав бій з німецько-фашистськими окупантами в лісі “Кіптіха” Лановецького р-ну на Тернопільщині. У цьому бою загинув повстанець Гривас Борис, 1925 р.н., із села Великі Кусківці Лановецького району Тернопільської області (*ДАТО: Ф.Р– 3472.– Оп. 1.– Спр. 53.– С. 4*).
- ?, 1943 р. Бій УПА поблизу Шумська [Тернопільська область] – тоді загинуло 30 карателів (*Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 77*).

- ?, 1943 р. Сотня УПА під командою Левандовського [житель села Влащинці Лановецького району Тернопільської області] перестріла поблизу села Влащинці німецьку дрезину з солдатами і вбила шістьох фашистів. Одному німцю вдалося втекти (*Боб'юк А. В шумських лісах. – Ланівці, 1992. – С. 24*).
- ?, 1943 р. На Крем'яничині [Кременецький район Тернопільської області] розбито карну німецьку експедицію. Кілька німців перейшло до УПА (*Літонис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995 - 1996. – С. 253*).
- ?, 1943 р. Місцева боївка УПА села Тараж [греба село Старий Тараж, Кременецький район Тернопільської області] напала на німецький гарнізон. Було взято багато зброї і майна (*Рівненська СПУ. Із криниці печалі. – Рівне, 1997. – С. 49*).
- ?, 1943 р. Відділ “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р. н., уродженець села Сестрятин Радивилівського району Рівненської області], мав запеклий бій з німцями в урочищі “Божа Гора”, що поблизу містечка Почаїв Кременецького району на Тернопільщині. У цьому бою загинув один повстанець, виходець Радивилівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2048 РРад.*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА (Кременецька сотня) мав жорстокий бій з німецькими окупантами, неподалік міста Кременця на Тернопільщині. У результаті бою повстанці не виконали поставленого завдання і відступили. Серед повстанців був поранений Кирильчук Петро Адамович, 1910 р. н., пс. “Москаленко”, уродженець села Карлов (тепер село Олексіївка) Гощанського району на Рівненщині. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 13 - 77*).
- ?, 1943 р. Відділ “Лисого” розбив сотню мадярів поблизу села Угорськ [тепер село Підгірське] Шумського району на Тернопільщині (*Шишковський В. Ніхто не хотів помирати //Волинь, 1996. – 10 травня*).

- ?, 1943 р. Сотня УПА здійснила напад на німецький гарнізон у місті Почасві на Тернопільщині. В короткій бою опір німців і поліцаїв був придушений. У полон був захоплений і знищений комендант міста – Мислінський. Було спалено приміщення комендатури (*Федір Венжинович. А було мені тоді шістнадцять літ. – Почаїв, 2004. – С. 22*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА зробив засідку на німців в м. Почасві [Кременецький район Тернопільської області], які поверталися з грабунку населення. Зав'язався бій, у якому було вбито 12 німців. Із наших був 1 вбитий і один ранений (*Рівненська СПУ. Із криниці печалі. – Рівне, 1997. – С. 49*).
- ?, 1943 р. Відділ “Докса” [курінний – Котик Семен Панасович, 1915 р.н., уродженець села Сестрятин Радивилівський район Рівненської області] у силі біля 180 чоловік, під командою “Чучупаки” [советський офіцер] напали на німецьку автоколонну поблизу с. Крижі [Кременецький район Тернопільської області]. Зав'язався жорстокий бій. У результаті бою німці відступили. Серед повстанців було 4 - ох вбитих: “Коник” (Медвідь, із села Гаї Крупецькі Радивилівського району), Ткачук і Масловський, із села Сестрятин, цього ж р-ну, і ще двох невідомих (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 35 - 36*).
- ?, 1943 р. На рубежі березня – квітня 1943 р. в с. Новостав в Шумському районі [Тернопільщина] німці зорганізували облаву на дезертирів [поліціанти, які перейшли до УПА]. Дійшло до сутички, в якій загинуло 38 німців... Під час бою спалено 10 сільських помешкань і загинуло кілька цивільних жителів. УПА втрат не мали (*Сергійчук. В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 309; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. – бмв, 1942 - 1950 рр. – Т. 2, 1960. – С. 6; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942–1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 196*).

1944 р.

13. 01. 1944 р.

Місцева боївка УПА зорганізувала засідку на поляків (польські шовіністи, які служили німцям), що йшли грабувати село Лепешівку Шумського р-ну . Декілька поляків було вбито (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2031 ТШ*).

19. 01. 1944 р.

19 січня 1944 р. кілька відділів УПА...[і в тому числі відділ “Великана”, сотенний – Кондрась Михайло Тихонович, 1912 р. н., пс. “Міша”, “Лукаш”, “Софрон”, із с. Курсики Радивилівського р-ну Рівненської обл.] квартирували в с. Сураж, Шумського р-ну [Тернопільська область]. О 10 - ій годині ранку вартовий заалармував, що до села наближається загін німців. Чота під командою Мороза зайняла бойове становище і допустила німців 50 метрів перед дула. Повстанці сипнули на німців вогнем, і вони в паніці розбіглися. Вбито двох німців і 6 поранено... (*Тищенко Олег. Гурби: квітень 1944-го. – Рівне, 2005. – С. 99*).

21. 01 1944 р.

Власовці (російські шовіністи, які служили німцям) приїхали із села Горинка Кременецького району у село Іванківці Лановецького району на Тернопільщині, грабувати мирне населення. Місцева боївка УПА зустріла грабіжників вогнем . У результаті бою був вбитий один власовець. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 7*).

Січень, 1944 р.

У січні 1944 р. німецькі відділи розбили рейдуючий курінь “Крука” [курінний – Климишин Іван, 1914 р.н., уродженець села Верещаки Лановецького району Тернопільської області, Волинь] (*Україна: культурна спадщина і національна свідомість, державність. – Т. 10. – Львів, 2003. – С. 511. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 217*).

Січень, 1944 р.

Відділ “Великана” (сотенний – Кондрась Михайло Тихонович, 1912 р. н., пс. “Міша”, “Лукаш”, “Софрон”,

уродженець села Курсики Радивилівського району Рівненської області) у селі Сураж Шумського району на Тернопільщині зав’язав короткий бій з німецькими і мадярськими фронтовими частинами, які йшли на Схід. Сили були не рівні і повстанці відступили. Серед німців було декілька чоловік вбитих. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2 - 67*).

Лютий, 1944 р

Сотня “Лемка” на автошляху Кременець – Тернопіль обстріляла відступаючу німецьку частину поблизу містечка Вишнівець Збараського району на Тернопільщині. Вислід цієї акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 28 - 143*).

Лютий, 1944 р

Відділ УПА, який переходив на Карпати, зав’язав запеклий бій з німцями між селами Котлярівка і Жолобки Шумського району на Тернопільщині. Німці відтіснили повстанців у голе поле, яке було у котловині. Німці зноходилися вгорі і під прикриттям лісу. У результаті бою повстанці понесли великі втрати у живій силі. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2 - 38*).

Доповнення. Волинь. Тернопільська область

06. 07. 1943 р.

6. VII вночі до Потуторів [Шумський р-н Тернопільської області] прибули якісь повстанці спалили в фільварку 1 будинок. Згоріла молотілка і жнивварка (*ЦДАВО: Ф. 3833. - Оп. 1.- Спр. 128. - Арк. 5. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 510*).

31. 07. 1943 р.

31. VII в Новоставі [Шумський район Тернопільської області] чота...мала сутичку з німцями. Наша чота обстріляла мотоциклів і три перші машини, з втратами для ворога. Коли над’їхало ще 16 машин з мінометами, чота після короткого бою відступила без втрат в людях (*ЦДАВО: Ф. 3833. - Оп. 1. - Спр. 128. - Арк. 5. Цитовано за: Літопис УПА Нова Серія. – Т. 11. – Київ - Торонто, 2007. – С. 511*).

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Абрамчук Анастасій Герасимович, повст. 85
 Аверін Василь Михайлович (“Орел”), повст. 155
 Алексієнко Олексій Варфоломійович, (“Сірий”), ройовий 56
 “Альоша”, повст. 210
 Андреев 31
 Андрійчук Олександр Тимофійович (“Марко”, “Маленький”, “Одуд”), повст. 72
 Андросюк Леонід Демкович, повст. 312
 Андросюк Олексій Васильович, повст. 284
 Андросюк Степан Олександрович, повст. 166
 Анна-Алоїза 17
 Антонюк Євген Дмитрович, повст. 68
 Аркас М. 14
 Бабій Давид, повст. 313
 Бабій Федір, повст. 313
 Бабовал Арсен, к-р боївки 374
 Багній Левко, повст. 90
 Бадера Максим Каленикович, повст. 312
 Базелюк Дмитро, повст. 85
 Байда Іван Гнатович, повст. 313
 “Байда”, див. Боровець Тарас Дмитрович
 “Байда”, див. Хавхун Петро
 Байдюк Кирило Фадейович, повст. 101
 Баканчук Петро Хтомович (“Булка”), сот. 378
 Бакун Володимир Іванович, повст. 279, 346
 Бандера Степан Андрійович, Голова Проводу ОУН 23, 24
 Баран Леонід Миколайович, повст. 312
 Барчук Василь Мусійович, повст. 287
 “Басараб”, повст. 245
 Баснер, німецький офіцер 344
 Басюк Євген Михайлович, (“Чорноморець”, “Компанієць”), курінний 48, 57, 59, 73, 78, 87, 94, 109, 119, 138, 175, 189
 Басюк Тимофій (“Яворенко”), сот. 354, 355, 362, 364, 367, 369, 372, 375, 377, 391
 Батанчук Павло Миколайович, повст. 375
 Батаревич Євген Григорович (“В’юн”, “Карпо”, “Потап”), сот. 186
 “Батюшка”, див. Столярячук Федір Климівич
 “Батько”, сот. 235, 307
 Бах-Залевський, командуючий німецьким каральним підрозділом 154, 317, 380
 Башта Володимир Микитович, повст. 312
 Башта Іван Микитович, повст. 312
 Бегма В., к-р червоних партизан 31, 83
 “Бедришко”, див. Купчишин Олексій Кирилович
 Белан Василь, повст. 334
 Бережецький 18
 Бережний Олександр Матвійович (“Ярошенко”), сот. 134
 “Береза”, див. Друзюк Андрій
 “Береза”, сот. 101, 131, 164, 238, 292
 “Береза”, див. Панасюк Іван Васильович
 “Береза”, чотовий, 131
 “Береза”, див. Марцинюк Андрій
 “Береза”, повст. 258
 “Береза”, див. Дзюк Франек
 “Беркут”, див. Сапанюк Володимир Григорович
 “Беркут”, див. Федорчук Ананій Федорович
 Бернюк Микола Якович, повст. 298
 Бистричан Володимир Петрович, повст.

Бихалець Мелетій Стахович Бордюг Іван Сергійович, повст. 203
 (“Морозенко”), сот. 67
 “Бігун”, див. Костецький Анатолій Степанович
 “Бідний”, див. Мельник Олександр
 Бізюк Петро Григорович, повст. 50
 Білан Іван Федорович (“Лев”), сот. 133, 136, 156, 173, 189, 190, 327
 Білецький, повст. 227
 Білецький Василь Іванович, повст. 312
 Білецький Іван, повст. 312
 “Білий” (Тернопільська область), к-р відділу 365
 “Білий” (Рівненська область), к-р відділу 39
 “Білий”, чотовий 359
 “Білий”, повст. 105
 Біліч Сергій Петрович, повст. 290
 Білобородий Григорій, повст. 197
 “Блакитний”, див. Данилюк Михайло
 Блонський Христофор 15
 Бобицький Григорій, повст. 343
 Бобрик Микола, повст. 318
 Бобровський, к-р 227
 “Богдан”, сот. 229, 326
 “Богданко”, к-р боївки 390
 Боговитин 18
 Богун Іван 18
 “Богун”, див. Корсун Володимир Михайлович
 Богущ Сава Семенович, повст. 101
 “Бодрий”, ройовий 269
 Бослав Марко 7
 Бойко Володимир Андрійович, повст. 220
 Бойко Никон Логвинович, повст. 141
 Бойко Петро Михайлович, повст. 79
 “Бок”, повст. 105
 Бомчук Василь (“Лис”), сот. 385
 Бондаренко Іван 19
 Бондарчук Федір Минович (“Сірий”), к-р боївки 228
 (“Стрибайло”), сотенний 41, 47, 118
 Борис Василь Гаврилович (“Степовий”), повст. 210
 “Бористен”, див. Корінець Дмитро Васильович
 Борн, намісник території 108
 Боровець Тарас Дмитрович (“Байда”, “Бульба”, “Гонта”, “Чуб”), к-р УПА 23, 24, 25, 27, 33, 82, 134, 263
 Бороденко Василь (“Вороний”), сот. 199, 203
 “Борсук”, сот. 226
 “Босота”, див. Токар Матвій Іларіонович
 Бояновський Панас, повст. 334
 Боярчук Олександр Григорович, повст. 219
 Братковський Данило 18
 Брись Василь, повст. 313
 Брись Олексій (“Остап”), к-р відділу 256, 259, 266, 274, 276, 277, 283, 288, 313, 335
 Бричко Йосип (“Жук”), сот. 42, 100, 114, 120, 132, 148, 153, 164, 184, 185
 Бродович Феодосій 19
 “Буз”, див. Красько Іван Григорович
 Бузак Никанор Іванович (“Щерба”), станичний 86
 Бузовщик Грицько 18
 Бузовщик Матвій 18
 Булавський Василь Тихонович, політосвітник 112
 “Булка”, див. Баканчук Петро Хтомович
 “Булка”, повст. 157
 “Бульба”, див. Боровець Тарас Дмитрович
 “Бульба”, повст. 73
 “Бульба”, повст. 74
 “Буревій”, к-р 170
 “Бурлака”, сот. 250, 251

“Бурлаченко”, повст. 387
“Буровий”, к-р боївки 198
“Бурсак”, сот. 63, 69, 82, 133, 142, 143, 278, 369, 384
“Бурун”, див. Жук Йосип Захарович
“Буря”, див. Регеца Олександр Петрович
“Буряк”, див. Данилець Іван
Буслик Ф. 18
Буток Дмитро Володимирович, повст. 233
Бухало Карпо, повст. 101
Вавринюк Володимир Іванович, повст. 346
Вавринюк Петро, повст. 337
Варварук-Буксим Юрій Демкович (“Пшеничний”), к-р боївки 139, 210
Вакула Іван, станичний 341
“Варнак”, див. Кальчук Кіндрат Якович
Васейко Іван, повст. 265
Васильчик Василь Іванович (“Іскра”), к-р боївки 148
Вашук Антон Олександрович, повст. 46
Вашук Данило Пилипович, повст. 287
Вашук Степан, повст. 287
“Великан”, див. Кондрась Михайло Тихонович
“Верба”, сот. 291
“Верба”, див. Максимчук Іван Андрійович
Веремчук Микола Никанорович, повст. 50
Верес Володимир (“Морозенко”), повст. 71
“Верешака”, див. Воробець Федір
Верещук Микола Сергійович, к-р боївки 107
Верещук Михайло Васильович, повст. 43
“Верниволя”, сот. 258
“Веселий”, див. Стасюк Олександр
Видра Юхим Теофанович, повст. 258
“Виливайко”, див. Довмат Петро

“Вихор”, див. Керентопф Роман Карлович
“Вихор”, повст. 370
Вишневецький Дмитро 16
“Вишневецький”, див. Лабор
Вишневський Григорій, повст. 318
“Вишня”, сот. 150, 273
Вільчинський 19
“Вітер”, див. Король Олександр Григорович
“Вітер”, повст. 195
Вітошко Павло Захарович, повст. 87
“Вітрило”, чотовий 335
“Вітролом”, див. Панасюк Федір
Верлан 19
Вишневецький Ярема 18
Вовк Іван, кулеметник 312
“Вовк”, к-р боївки 146
“Вовк”, див. Вусовський
“Вовчак”, див. Шум Олексій панасович
Водницький Федір (“Сумний”), повст. 296
Воєвода Панас Маркович, повст. 85
Вознюк Микола, повст. 377
Возняк Дмитро Г., повст. 86
Войтюк Іван (“Орел”), сот. 206, 221
Войцехівський Клим Федорович, повст. 62
Войцешко Дмитро Олексійович (“Єрмак”, “Чайка”), к-р боївки 41, 46
“Волинець”, див. Яценюк 213
“Волинець”, к-р боївки 250
Волков Микола Федорович, повст. 227
Володавець Василь Левкович, повст. 287
Воробець Федір (“Верешака”, “Олекса”, “Олекса Глід”, “Шигуніч Денис”), к-р УПА- “Схід” 77, 133, 193
“Ворон”, див. Цьона Микола
“Ворон”, підрайоновий 245
“Ворон”, повст. 113
“Вороний”, див. Левкович Василь

“Ворон”, див. Бороденко Василь
Воронко Дмитро Макарович, к-р боївки 390
Вротновський Гордій Костянтинович (“Гордієнко”), сот. 52, 53, 61, 65, 67, 82, 114, 128, 159, 160, 182
“Вудвуд”, повст. 361
“Вулей”, повст. 229
Вусовський (“Вовк”), шеф СБ 112
“В’юн”, див. Батаревич Євген Григорович
“В’юн”, сот. 194, 197, 252
Габрук Володимир Іванович, повст. 376
Гавлітін Василь Васильович (“Карк”), к-р боївки 105
Гаврилук Андрій Леонтійович (“Чорногуз”), к-р боївки 85, 86
Гаврилук Володимир Калістратович, повст. 206
Гаврисюк Кузьма, повст. 313
Гадамайчук Олексій, повст. с. 287
“Гаєнко”, див. Новак Григорій Онисимович
Гайдучик макар (“Діба”), сот. 267
“Гак”, див. Циганюк Микола
Галабурда Ніна Харитонівна, повст. 101
“Галайда”, к-р боївки 124
“Галайда”, повст. 80
Галас Петро, повст. 320
Галицький Данило 16
Галюда Федір (вуличне прізвище), чотовий 324
“Гамалія”, курінний 49, 87
Гампель, начальник німецької жандармерії 266
Ганжа І. 18
Ганський Андрій 17
Гань Олена, повст. 318
Гапонюк Петро, повст. 287
“Гармаш”, див. Загоруйко Гордій
“Гармаш”, чотовий 271
“Гарпун”, див. Ковальський Юліян
Генеральчук Володимир Миколайович, повст. 201
Герасимчук Василь Андрійович, повст. 86
Герасимчук В., сот. 300
Герасимчук Сергій Степанович, повст. 313
Герасимчук Юхим Кононович, повст. 337
Герба Дмитро Логвинович, повст. 141
Гетьманчук Панас 129
Гиря І. 18
Гіва Олесь Іванович, повст. 45
Гірич С. 18
“Гірняк”, див. Казван Микола Прокопович
Гітлер 21, 34
Гіюк Сергій, повст. 114
Гладун Іван, повст. 335
Гладчук Євген Іларіонович, повст. 346
Гліб Юрійович 16
Глущик Іван, повст. 50
Глущик Ісаак Павлович, повст. 44
“Гнат”, політвиховник 173
Гнатюк Леонід Григорович, к-р боївки 123
Гнатюк Іван, повст. 312
Гнатюк Іван Григорович, повст. 312
Гнатюк Федір Андрійович (“Фійка”), сот. 121, 192, 236
Гнітецький Дмитро Леонтійович, повст. 104
Голибовський Олександр, повст. 268
Голинський Григорій, повст. 134
“Голобенко”, див. Громадюк Олексій Романович
Головатюк Никодим Миколайович, повст. 259
Головацький Петро 18
“Голота”, сот. 279
“Голота”, повст. 170
“Голуб”, чотовий 183

Гомон Лонгін 35
Гонта Іван 19
“Гонта”, див. Боровець Тарас Дмитрович
“Гонта”(Рівненська область), сот. 100, 156
“Гонта”(Волинська область), сот. 330
“Гонта”, (Тернопільщина), сот. 358
“Гонта”, див. Лишун Дмитро Степанович
“Гонта”, к-р боївки 353
“Гордієнко”, див. Вротновський Гордій Костянтинович
Гордійчук (“Пугач”), сот. 49
Гордійчук Володимир Борисович, повст. 214
Гористюк василь Іванович, к-р боївки 203
“Горіх”, сот. 275, 291
“Горіх”, чотовий 325
“Горіх”, повст. 370
“Горобець”, повст. 229
Гороб'юк Дмитро Миколайович, повст. 206
Горошко Степан Васильович, повст. 358
“Горошок”, чотовий 264, 275
Горун Василь Сильвестрович (“Орлик”), сот. 297, 306, 315, 324, 326, 331
“Граб”, див. Одолінський Григорій Кирилович
“Грабенко”, сот. 39, 164, 185
Грабоус Іван Пилипович, повст. 216
“Граната”, чотовий 103
Гребенюк Микола Мусійович, повст. 49
Гречан Іван Маркіянович (“Пашенко”), сот. 177
Гречуха М. 29
Гривас Борис, повст. 391
грипич Денис Семенович, повст. 56
“Гриць”, див. Казван Дмитро

Прокопович
Грицьовець Федір Кіндратович (“Різун”), повст. 71
Грицюк Федір, повст. 318
“Грізний”, повст. 324
“Грім”, див. Шматюк Володимир Йосипович
“Грім”, див. Новосад Микола
“Грім”, к-р відділу 282, 284, 305
“Гріша”, сот. 321, 331, 340
Громадський Олексій, митрополит 55
Громадюк Олексій Романович (“Голобенко”, “Острізький”), курінний 271, 295, 311, 337, 341, 342
“Громило”, див. Тарасюк Олексій Микитович
“Громобой”, повст. 251
“Громовий”, повст. 87
Грудинін Микола Михайлович, повст. 43
“Губин”, повст. 113
Гузовський Антон Йонович, повст. 287
Гулій Петро Гнатович, повст. 85
Гуляницький С. 18
Гульницький Григорій 18
Гуменецький Охрім 17
Гуменюк Павло Силович, повст. 206
Гулько Стах Степанович, повст. 44
Гурин Андрій Лукашович, повст. 199
Гуристюк Василь Іванович, к-р боївки 180
“Гусак”, к-р боївки 390
“Давид”, див. Литвинчук Іван Самійлович
Давидюк Іван Якубович, повст. 332
Данилець Іван (“Буряк”), повст. 82
“Данило”, див. Пилипко Лука
Данилюк Григорій (“Петро”), повст. 283
Данилюк Михайло (“Блакитний”), к-р відділу 372
Данилюк Степан, сот. 335

“Данько”, див. Трохимчук Іван
Дацюк Феодосій Іванович, повст. 284
Дацько Андрій Васильович, повст. 287
Дашкель Іван, повстанець 50
Дащик Микола, повст. 153
Дворецький Левко, к-р боївки 63
Демчинська Васирина (“Циганка”), повст. 267
Демчук Володимир, повст. 304
Демчук Микита Григорович, повст. 298
Демчук Олександр Іович, повст. 45
Демчук Петро Михайлович, повст. 102
Демчук Федір Гнатович, повст. 208
Дем'янчук Борис Олександрович (“Метал”), командир боївки 51
Денищук Олександр Онопрійович (“Моряк”), к-р боївки 196
Дереш Тихін, к-р боївки 187
Деркач Василь Макарович, повст. 190
Деркач Кузьма Пилипович, повст. 212
“Деркач”, див. Кирик-Петрук Володимир Пилипович
“Деркач”, чотовий 311
“Деркач”, повст. 168
Дехтяр Володимир Павлович, повст. 166
“Джміль”, див. Присяжнюк Іван
Джюз Дмитро Петрович, к-р боївки 200, 201
Дзік Франек (“Береза”), повст. 313
Дзюба Калістрат, повст. 266
Дзюрун Василь Ничипорович, повст. 335
Дивак Олексій Прокопович, “Орлик”), к-р боївки 39, 77, 128
“Діба”, див. Гайдучик Макар
Дідух Денис Гнатович, повст. 88
“Дмитро”, Провідник 22
“Дмитро”, див. Марчук Ростислав Кирилович
Дмитрук Гнат Юхтимович, повст. 86
Дмитрук Давид Зосимович, повст. 190

“Дніпро”, див. Рабчун Іван Якович
“Довбенко”, див. Золотнюк Іван Матвійович
“Довбуш”, див. Левочко
“Довбуш”, див. Яцук Іван Прокопович
“Довбуш”, к-р відділу 384
Довгалець Андрій Маркович (“Скирда”), сот. 44, 160
Довмат Петро (“Виливайко”), повст.
“Докс”, див. Котик Семен Панасович
“Долина”, повст. 133
Доманський Михайло Кузьмович, повст. 153
Донець Іван 17, 18
Дорецький Іван Гаврилович, повст. 86
“Дорош”, к-р відділу 76
“Дорошенко”, див. Юзик Антон Федорович
Дорошук Костянтин, чотовий 282
Дорошук Петро, повст. 313
Драганчук Володимир, повст. 216
Драганчук Степан, повст. 216
Древко Володимир (“Євген”), к-р відділу 282, 284
Друзюк Андрій Вікторович (“Береза”), районний 98, 115, 177
“Дуб”, сот. 272, 291, 306, 316
“Дуб”, повст. 165
“Дуб”, чотовий 188
“Дуб”, див. Тимошук Іван Микитович
“Дубина”, к-р боївки 182
Дубік Микола (“Самсон”), к-р боївки 236
“Дубняк”, ройовий 269
“Дубовий”, див. Литвинчук Іван Самійлович
“Дубовий”, чотовий 319
Дубчак Василь Дмитрович, повст. 109
“Дужий”, див. Ришко Гнат
Дукан Дмитро, підрайонний 171
“Дума”, див. Ничипорик Євген Андрійович

Дячук Мусій Петрович, повст. 52	Загоруйко Гордій Петрович (“Гармаш”), сот. 355, 372, 376, 386	“Іван”, див. Качинський Сергій	Карпишин Полікарп Сергійович, повст. 98
“Еней”, див. Олійник Петро	“Засць”, повст. 97	Іванчик, повстанець 64	“Карпо”, див. Батаревич Євген
“Євген”, провідник 212	“Засць”, повст. 105	Іванчук Іван, повст. 258	Григорович
“Євген”, див. Древо Володимир	Заливайко Андрій (“Дуб”), к-р боївки 108	Івахів Василь Григорович (“Сом”, “Сонар”), військовий референт 267	“Карпо”, див. Май Олександр
“Євген”, див. Одемчук Василь	Залізняк Максим 19	Ігнатишин Володимир Федорович, повст. 208	Миколайович
Аполлінарійович	“Залізняк”, сот. 363	“Ігор”, повст. 101	Карпук Андрій, повст. 153
Євтушок Іван Панасович, повст. 50	“Запорожець”, сот. 311	Йохім, німецький офіцер 208	Карпук Андрій Данилович, повст. 312
Еженицький О., повст. 256	“Запорожець” (Рівненська область), повст. 159	Ілляк Адам Васильович, повст. 100	“Катеренко”, сот. 82
Єдинчук Микола Михайлович, повст. 219	“Запорожець” (Тернопільська область), повст. 361	“Іскра”, див. Васильчик Василь Іванович	Качан Остап Григорович (“Саблюк”, “Шаркан”), сот. 60, 62, 78, 122, 136, 162, 165, 182, 215
Єнич 18	Зарембюк Павло Назарович, повст. 280	“Іскра”, к-р боївки 236	Качинський Сергій (“Іван”, “Остап”), сот. 21, 21, 41
“Єрмак”, див. Войцешко Дмитро	Затовканюк Сильвестр (“Пташка”), к-р відділу 235, 261, 300, 302, 303, 307	Кабур Стах Васильович, повст. 287	“Кватиренко”, див. Яковлів Яків
Олексійович	Захарчишин Володимир Фокович, повст. 153	Казбур, повст. 312	Квітка Гнат Антонович, повст. 215
Жарський Борис Романович, повст. 114	Захарчук Аркадій Омелянович, повст. 298	Казван Дмитро Прокопович (“Черник”, “Триць”), курінний 47, 67, 76, 81, 101, 121, 218, 220, 321	Керентоф Роман Карлович (“Вихор”), сотенний 40, 57, 233
“Железняк”, сот. 275	Зварич Петро Костянтинович (“Славко”), шеф зв’язку 92	Казван Микола Прокопович (“Гіряк”), сотенний 45, 194, 195, 292	Кирик-Петрук Володимир Пилипович (“Деркач”), сот. 114, 127
“Железняк”, див. Янчишин Петро	Звіздецький Петро Флорович, підпільник 63	“Кайдаш”, див. Савчук Василь Макарович	Кирик Григорій Дем’янович, повст. 98
Гнатович	“Звір”, чотовий 283	“Кайдаш”, див. Стельмашук Юрій Олександрович	Кирильчук Петро Адамович
“Железняк”, сот. 302	Згаб’юк Анатолій, к-р боївки 33	Кайченята К. 18	Киричук Іван Терентійович, повст. 335
Жердицький Адам Потапович, повст. 86	Зеленюк Іван Юхимович (“Лобок”), к - р боївки 183	“Каленик”, стрілець 312	Кисіль Олександр, повст. 221
Ждан Ярослав (“Острий”), курінний 39, 48, 49, 74, 124, 127, 131, 164, 188	Зеленський Олександр, повст. 313	Каленюк Дмитро Павлович (“Ярок”, “Ярко”), курінний 73, 74, 173, 197	Кислашко Пилип Оверкович, повст. 68
“Жмайло”, див. Синогін Микола	Зелінський 222	“Калина”, див. Ткачук Тимофій	Китайка”, див. Рудик Василь
Васильович	Зінчук Микола, повст. 86	“Калина”, к-р боївки 171	Омелянович
Жовнірук Євген Олексійович	Зінчук Тихон (“Кубік”), к-р відділу 264, 268, 276, 294, 295, 311, 319, 324	“Калина”, повст. 198	Кіндрат Ф. 38
(“Спритний”), повст. 329	“Зірка” (Рівненська область), повст. 113	“Калина”, див. Куделко Іван Іванович	“Кіс”, сотенний 64, 125
“Жук”, к-р відділу 155, 157	“Зірка” (Тернопільська область), повст. 370	Калишук Іван, повст. 310	Кіт, повстанець 45
“Жук”, сот. 251	Значко -Яворський Мелхиседек 19	Калішук Микола Іванович (“Зух”), сот. 258, 272, 335, 343	“Кічан”, див. Магрело Петро Мусійович
Жук Йосип Захарович (“Бурун”), к-р боївки 119	“Зозуленко”, повст. 335	Кальчук Кіндрат Якович (“Варнак”), повст. 36	Кладієнко Дем’ян Павлович 12
Жук Степан (“Чорний”), сот. 107,	Золотнюк Іван Матвійович	Калюба, начальник німецької жандармерії 299	Клейн, німецький генерал 291
“Жук”, див. Бричко Йосип	(“Довбенко”), сот. 37, 40, 78, 138, 151, 169	“Карк”, див. Гавлітін Василь Васильович	“Клен”, див. Новак Григорій
“Жук”, див. Степанкевич Андрій	“Зух”, див. Калішук Микола	Карпишин Петро Семенович, повст. 98	Онисимович
Панасович			“Клим Савур”, див. Клячківський
“Жук”, чотовий 242			Дмитро
“Жук”, повст. 361			“Клим”, повст. 266
“Жулік”, повст. 79			“Клим”, див. Самолюк Андріян
“Журба”, сот. 365, 382			Ничипорович
“Завірюха”, див. Мандзюк Володимир			
Загальський Данило Маркович, повст. 187			
“Загородній”, повст. 87			
Загорський Семен, повст. 359			

Климишин Іван (“Крук”), курінний 47, 101, 138, 210, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 363, 365, 366, 367, 368, 370, 371, 376, 377, 380, 381, 385, 387, 389, 391, 394

Клячківський Дмитро (“Клим Савур”), командувач УПА - “Північ” 21, 25, 28, 33

Книш Іван, повст. 313

“Кнопка”, див. Пашковець Андрій Іванович

Кобринович Володимир Григорович (“Сівач”), курінний 211

Коб’юк Андрій, повст. 69

Коб’як 16

Коваленко Олександр, повст. 313

Коваль Павло Іванович, повст. 71

Коваль Степан Йосипович (“Рубашенко”), к-р загону 267, 275, 278, 344

Ковальський Юліян (“Гарпун”), начальник штабу 268

Ковальчук Василь Сисосевич, повст. 287

Ковальчук Василь Тихонович, повст. 211

Ковальчук Віктор Якович, повст. 65

Ковальчук Володимир Теодосійович, повст. 57

Ковальчук Володимир Якович, повст. 65

Ковальчук Максим Антонович, повст. 277

Ковальчук Олександр Лаврінович, повст. 284

Ковбар Сергій 139

Ковтонюк Валентин, нім. офіцер 218

Ковтонюк - Якимчук Микола (“Олег”), курінний 258, 263, 274

Козакевич Костянтин, повст. 234

Козак Антон Сергійович, повст. 287

Козак Микола Євтухович, повст. 268

“Козацький”, чотовий 224, 235, 238

Козачок Петро Андрійович (“Ясен”), повст. 162

Козловський Василь Антонович, повст. 47

Кокоша Анатолій, повст. 259

Колесник Іван Климович, повст. 190

Колесник Лариса Петрівна, зв’язкова 33, 38

Колесник Петро Якович, підпільник 33, 38

Коле Йозеф, німецький офіцер 212

Колесов Петро Іванович, повст. 98

Колінський Олександр Васильович (“Птах”, “Юрій”, “Хмара”), курінний 172, 174, 193

Колодій Григорій Іванович, повст. 287

Колодка 18

Коломис Григорій Петрович, повст. 49

Коломис Микола Микитович, повст. 49

Коломис Юрій Іванович, повст. 209

“Колос”, повст. 87

Колосюк Антон, повст. 35, 68

“Комар”, повст. 251

“Комар”, к-р боївки 273

“Компанієць”, див. Басюк Євген Михайлович

Кондрась Михайло Тихонович (“Великан”, “Міша”, “Лукаш”, “Софрон”), сот. 89, 174, 192, 382, 394

Кондратишин Карпо, к-р боївки 129

Кондратюк Іван Андрійович, повст. 34

“Коник”, див. Медвідь

Коновалець Євген Михайлович, Голова Проводу ОУН, 23

Конончук Олексій Лукашович, повст. 87

Константинов Гнат Якубович, повст. 333

“Конус”, див. Семенюк Петро Данилович

Концемал Олексій, повст. 58

Коптюх Володимир Лукашович (“Пилка”), повст. 57

“Кора”, див. Мельник Макар Михайлович

“Корбан”, к-р відділу 253, 330

Корецький Богдан 16

Корінець Дмитро Васильович (“Бористен”), к-р відділу 95, 116, 135, 137

“Корінь”, повст. 105

“Корінь”, див. Нечипорук Михайло Сергійович

Корнісюк Іван, повст. 279, 346

Корнієць О. 29

“Корній”, див. Литвинчук Іван Самійлович

“Корній”, повст. 47

Корнійчук Федот Агейович, повст. 220

“Коробка”, див. Перегійняк Григорій Король Олександр Григорович (“Вітер”), повст. 101

Коротчук Антон Якимович, повст. 88

Корсун Володимир Михайлович (“Богун”), сот. 47, 48

Корягін Іван (“Орел”), сот. 100, 107, 146, 153, 154, 155, 167, 217, 239

Косик, лікар 243

Косинський Криштофор 16

Косович 18

Костемський Степан Сергійович (“Невинний”), сот. 126, 236

Костецький Анатолій Степанович (“Бігун”), сот. 64, 81, 109, 145, 198

“Костюк”, сот. 196

Костюк Андрій Петрович, повст. 120

Котик Семен Панасович (“Докс”), курінний 60, 96, 101, 130, 141, 172, 208, 218, 224, 225, 226, 301, 392, 393

“Котляревський”, див. Ніколайчук Никодим

“Котузов”, повст. 170

Котовський 20

Котюк Микола Тарасович, повст. 384, 392

Котюха Мефодій, повст. 60

Кравчук Дмитро, повст. 359

Кравчук Петро, повст. 184

Кравчук Петро (“Лісовий”), чотовий 266

Кравчук Степан Петрович, повст. 287

Кравчук Юхим Омелянович (“Лепеха”), чотовий 98, 128

Красносельський 18

Красностав, Володимир-Волинський р-н, с. 287

Красовський Адам Васильович (“Хмара”), к-р боївки 112

Красько Іван Григорович (“Буз”, “Перей”), повст. 197

Красьоха Гаврило Трихонович, повст. 301

Кременець Петро Іванович, повст. 287

Кривоніс М. 17

“Кривоніс”, ройовий 104

“Кривоніс”, повст. 133

Кривчук Микола Дмитрович, повст. 183

“Крилатий”, повст. 68

“Крилатий”, див. Новак Володимир

Кримусь Андріян, повст. 107

Кричевський, чотовий 274

Криштальський Петро (“Малий”), чотовий 296

Кришук Марія 129

“Кропива”, див. Прошок Василь

“Кропива”, див. Лукашук Володимир

“Крук”, див. Климишин Іван

“Крук”, сот. 100

“Крук”, див. Ляшук Кіндрат Іванович

“Крук”, див. Самсонюк Іван Якович

“Круторогий”, господарчий 171

“Кубік”, див. Зінчук Тихон

Кубринович Олександр Арсенович, повст. 229

Куделко Іван Іванович (“Калина”), повст. 217

Кудирський Микола Іванович, повст. 335
Кузьмич Сак Хомович, повст. 124
“Кузьма”, див. Кулаковський Олександр Якович
Кузьмук Іван, повст. 346
Кузьмук Іван, повст. 279
Кукевич Станіслав, повст. 259
Куковський Іван (Листопад) 17
Кулаковський Василь Якович, повст. 41
Кулаковський Олександр Якович (“Кузьма”), к-р боївки 131
Кулик, німець-барон 66
Куліш Василь, повст. 284
“Куліш”, ройовий 280
Купчишин Олексій Кирилович (“Бедришко”), сот 195, 196
Кур’янік Олексій, повст. 328
Кухарук, повст. 312
Кухарук Василь Ількович, повст. 96
Кухарчук Мефодій Арсенович, повст. 138
Кухарчук Яків (“Дорошенко”), курінний 94, 320, 328
Кучеренко Григорій, повст. 113
“Кучерявий”, сот. 135
Кушнір Костянтин Семенович, повст. 58
Кушнір Юхим, повст. 334
Кушнірук Венедикт 37
Кушнірук Іван Самійлович, повст. 298
Кушнірук Олександр Дмитрович, повст. 286
Лабан В., повст. 277
Лабор (“Вишневецький”), к-р боївки 261
Лавренчук Володимир Савович, повст. 283
“Лайдака”, див. Скуба Микита Іванович
Лаквіцт Макс, німецький офіцер 232
Лахман Мелетій Филімонович, повст. 101
“Лев”, див. Білан Іван Федорович

“Лев”, сот. 327
“Левадний”, сот. 119, 290
Левандовський, сот. 380, 392
Левасюк Петро (“Чайка”), повст. 109
Левинець (“Наливайко”), сот. 49
Левкович Василь (“Вороний”), к-р 89
Левочко (“Довбуш”), сот. 296, 305
Левчишин Микола Лукашович, повст. 136
Левчук Микола Іванович, повст. 333
“Лемко”, сот. 384, 395
“Лепеха”, див. Кравчук Юхим Омелянович
“Лесько”, повст. 68
“Летучий”, сот. 200
“Липа”, див. Тимошук Степан Микитович
Липинець Христофор Андрійович, повст. 62
Липка Федір 17
“Лис”, див. Юрченко Григорій Васильович
“Лис”, сот. 79, 98, 111, 127, 128, 133, 198
“Лис”, див. Бомчук Василь
“Лис”, повст. 113
“Лис”, провідник 314
“Лисенко”, сот. 365
“Лисий”, к-р відділу 263, 275, 291, 295
Листопад, див. Куковський Іван
Лисуха Василь, повст. 203
Литвин Геннадій, повст. 49
Литвинчук Іван Самійлович (“Дубовий”, “Давид”, “Максим”, “Корній”), командир відділу 46, 49, 110, 154, 205, 212, 260
“Малина”, повст. 251
“Лебідь”, к-р боївки 390
“Лихо”, див. Полішук Олександр
Лишун Дмитро Степанович (“Гонта”), к-р боївки 187
Лідик, територіальний намісник 81

Лінік Іван, повст. 71
“Лісовий”, повст. 73
“Лісовий”, див. Кравчук Петро
Ліщук Василь Сильвестрович, повст. 346
Ліщук Григорій, повст. 313
Ліщук Іван Петрович, повст. 313
Лобода Григорій 16
“Лобода”, повст. 348
“Лобок”, див. Зеленюк Іван Юхимович
“Лукаш”, див. Кондрась Михайло Тихонович
Лукашук Володимир (“Кропива”), сот. 344
Лукашук Степан Петрович, повстанець 41
Лук’яничук Анатолій, повст. 277
Лук’яничук М., повст. 277
Лук’яничук Олексій Арсенович, повст. 340
Луцюк Іван Купріянович (“Рудящий”), провідник 97. 239
Луцюк Трихін Микитович “Майор”, сот. 291
Люце віктор, шеф спецвідділів СА 268
Ляшук Кіндрат Іванович (“Крук”), сот. 108, 116, 126
Ляшук Сильвестр Семенович, повст. 346
Магола Мефодій Васильович, повст. 70
Магрело Петро Мусійович (“Кічан”), к-р боївки 188
“Мазепа”, сот. 37, 200
Мазурчук Федір, повст. 277
Май Олександр Миколайович (“Карпо”), повст. 201
Майко Іван Михайлович (“Славко”), повст. 313
“Майор”, див. Луцюк Трихін микитович
“Мак”, повст. 238
Макотера, к-р боївки 135
“Макс”, див. Скорупський Максим Антонович
“Максим”, див. Литвинчук Іван Самійлович
“Максим”, політосвітник 112
Максимчук (“Стріла”), к-р відділу 304
Максимчук Іван Андрійович (“Верба”), повст. 57
Максимчук Петро, повст. 112
“Макуха”, командир боївки 55
“Маленький”, див. Андрійчук Олександр Тимофійович
“Малий”, повст. 133
“Малий”, див. Криштальський Петро
Мамчур Андрій Ничипорович (“Осика”), повст. 199
Мамчур Михайло Антонович, повст. 109
Мамчур Ничипір, підпільник 33
Мандзюк Володимир (“Завірюха”), к-р боївки 145, 217
Манжура, інструктор 75
Марач Андрій Васильович, к-р боївки 38
Маринчик Дмитро, повст. 131
“Марко”, див. Андрійчук Олександр Тимофійович
Мартинюк Володимир Федорович (“Смілий”), повст. 287
Мартинюк Іван (“Сосновий”), сот. 306
Мартинюк Карпо Якович, повст. 101
Мартинюк Леонід Данилович, повст. 320
Мартинюк Родіон Петрович, чотовий 86
Мартинюк Роман Лаврінович, повст. 197
Мартіян Борис Ількович, повст. 287
Марценюк Андрій (“Берега”), чотовий 305, 313
Марцинкевич Федір Антонович, повст. 346

Марцинковський Василь Андрійович, повст. 312
Марчук Микола Никанорович, повст. 207
Марчук Ростислав Кирилович (“Дмитро”, “Снігур”), к-р боївки 188
Масловський, повст. 393
Матвійчук Микола, повст. 313
Матвійчук Платон Архипович (“Потужний”), підрайоновий 238
Матвіюк Григорій, повст. 301
Матвіюк Павло, к-р боївки 300, 346
Матюшок Микола, повст. 122
Маховський Анатолій Никанорович, повст. 86
Маційовський 18
Медвецький Микола (“Хрін”), курінний 62, 143, 360, 361, 364, 368
Медвідь Степан Андрійович, повст. 141
Медвідь (“Коник”), 393
“Медвідь”, повст. 71
Мельба, німецький офіцер 58
Мельник Анастасій Садкович, повст. 57
Мельник Андрій Атанасович, Голова Проводу ОУН 23, 24, 55
Мельник Григорій, повст. 229
Мельник Макар Михайлович (“Кора”), сот. 83, 87, 113, 132, 154, 175, 178, 179, 181, 195, 196, 197, 203, 232, 237, 255
Мельник, сот. 276
Мельник Олександр (“Бідний”), повст. 54
Мельник Олександр Феодосійович, повст. 57
Мельник Павло, повст. 109
Мельничук Євген (“Яструб”), сот. 291
Мельничук Леонід, к-р боївки, 341
Мельничук Петро, повст. 359
Мельничук Федір (“Гук”), сот. 377, 379
“Метал”, див. Дем’ячук Борис Олександрович
Микитюк Іван, повст. 312
“Микола”, сот. 37
“Микола”, к-р боївки, див. Ткачук Василь

“Мирон”, сот. 306
Мислінський, німецький комендант 393
Михалюк Микола Іванович, к-р боївки 93
Михнюк Дмитро Якимович, повст. 52
Мичка Юхим Цосипович, повст. 95
Мичко Олексій Захарович, повст. 136
Мишков Василь Андрійович, повст. 153
Мишков Василь Миколайович (“Садок”), повст. 130
Місько Микола Лук’янович (“Чорнота”), к-р боївки 145
Місько Василь Дмитрович, повст. 139
“Місяць”, див. Семенюк Володимир Якович
Мітринга Іван (“Полин”), повст. 228
Міхновський Микола 26
“Міша”, див. Кондрась Михайло Тихонович
Мішкевич (син Оверка), повст. 118
Міщук Роман Давидович (“Орел”), повст. 81
“Монгол”, див. Раєвський Федір
Морда Василь Гнатович, повст. 327
Морда Іван Гнатович, повст. 327
Морда Устим, повст. 327
Мороз Василь, повст. 313
Мороз Степан Йосипович, повст. 343
“Мороз”, к-р відділу 235
“Мороз”, сот. 176, 279, 291, 293, 294, 303, 307, 328, 340, 342
“Мороз”, Гошанський р-н, повст. 248
“Мороз”, Іваничівський р-н, повст. 305
“Мороз”, чотовий 394
“Морозенко”, див. Бихалець Мелетій Стахович
“Морозенко”, див. Верес Володимир
Морозюк Яким, повст. 258
“Моряк”, сот. 119

“Моряк”, див. Денишук Олександр Онопрійович
“Моряк”, чотовий 199, 203
Москаленко Олександр, повст. 267, 318
“Москаленко”, сот. 286, 318
“Москаленко”, див. Кирильчук Петро Адамович
Мотруніч Стах Пилипович, повстанець 50
Музика Володимир К., повст. 287
“Мур”, повст. 105
Муравський Сергій Пилипович, повст. 312
Муравчук Василь Йосипович, повст. 302
“Муха”, див. Романчук Василь Боніфатович
“Муха”, повст. 122
Мюллер, гебітскомісар 55
Мюллер, німецький офіцер 165
Нагірний Олександр Якович, повст. 287
“Назар-Крига”, к-р відділу 294, 295
Наконечний Василь Романович, повст. 287
Наливайко Дем’ян 16
Наливайко Костянтин 16
“Наливайко”, див. Левинець
“Наливайко”, сот. 224, 225, 226. 301
Наполеон 19
Наумов Іван, повст. 312
Наумчук Василь, повст. 174
Невідомський Дем’ян, повст. 86
“Негус”, див. Олеськів Сергій
“Недоля”, див. Трохимчук Степан Климентійович
“Незівай”, повстанець 58
“Непитай”, див. Соломко Степан Григорович
“Непробудний”, див. Ясенчук Василь Григорович
“Нескороденко”, див. Стасюк Юхим
Нестер, німецький управитель 113
Нестерук Микола Васильович, повст. 274
Нестерчук Андрій Федорович, повст. 113
Нестерчук Василь Юхимович (“Тихий”), к-р боївки, 211
Нестерчук Яків Карпович (“Сірко”), к-р боївки 73
“Нечай”, сот. 279
“Нечай”, к-р боївки 272
“Нечай”, кушовий, 347
“Нечай”, див. Стець Василь Андрійович
“Нечай”, див. Тимошук Петро Микитович
“Нечай”, чотовий 183
Нечипорук Михайло Сергійович (“Корінь”), повст. 295
Нечипорук Павло патійович, повст. 76
Нечипорук Петро Іванович, повст. 312
Никитюк Григорій іванович, повст. 289
Никитюк Іван Лук’янович, повст. 289
Нирко 30
Ничипорик Євген Андрійович (“Дума”), к-р боївки 126, 193, 213
Ніколайчук Никодим (“Котляревський”), сот. 379
Ніконьчук Степан, повст. 359
Німіий Мстислав 16
Новак Володимир, він же Яковчук Йосип (“Крилатий”), сот. 59, 268
Новак Григорій Онисимович (“Клен”, “Гасенко”), к-р боївки 39, 43, 79
“Новобранець”, повст. 92
Новосад Андрій, повст. 258
Новосад Василь Родіонович, повст. 287
Новосад Микола Дем’янович (“Панас”), сот. 123, 172. 233
Новосад Микола (“Грім”), сот. 266
“Обух”, чотовий 212
“Овдій”, к-р відділу 133, 197

Огородник Василь Євменович “Орлик”, див. Дивак Олексій (“Хвиля”), сот. 80
 Огородник Федір Павлович, повст. 229
 Одемчук Василь Апполінарійович “Євген”, підрайоновий 238
 “Однорог”, к-р відділу 207
 Одолінський Григорій Кирилович (“Граб”), сот. 106
 “Одуд”, див. Андрійчук Олександр Тимофійович
 Оксентьєв Петро Несторович (“Пугач”), к-р боївки 201
 “Олег”, див. Ковтонюк - Якимчук Микола
 “Олекса”, див. Воробець Федір Олександрович Микола, повст. 313
 Олесків Сергій (“Негус”), курінний 99, 156, 160, 169. 226, 240
 Олійник Данило Гнатович, повст. 288
 Олійник Іван (“Чайка”), к-р боївки 191
 Олійник макар Онисимович, повст. 223
 Олійник Петро, к-р УПА - “Південь” (“Роман”, “Сергій”, “Еней”), 230, 231, 232
 Омельчук Андрій Максимович, повст. 384
 Онуфрійчук Ольга Михайлівна, повст. 326
 Опанасюк Павло Максимович, повст. 127
 “Орел”, див. Мішук Роман Давидович
 “Орел”, див. Корягін Іван
 “Орел”, див. Аверін Василь Михайлович
 “Орел”, див. Войтюк Іван
 “Орел”, див. Черній Лук’ян
 “Орел”, див. Шандрук Павло
 “Орел”, к-р відділу 278
 “Орел”, к-р боївки 379
 “Орлик”, сот. 98, 190
 “Орлик”, див. Горун Василь Сильвестрович

Прокопович
 “Орлик”, див. Хвесюк Яків Матвійович
 “Орлик”, повст. 69, 218
 “Осика”, повст. 113
 “Осика”, див. Мамчур Андрій Ничипорович
 Осіюк Володимир Бенедиктович, повст. 335
 “Остап”, див. Брись Олексій
 “Остап”, див. Качинський Сергій
 “Остап”, сот. 192
 Остапович Олексій Павлович (“Чижик”), повст. 165
 Остапчук Ананій Омелянович (“Чорний”), повст. 295
 Остапчук Петро, повст. 359
 Остапчук Хтома Дмитрович (“Сокіл”), сот. 186, 191
 “Острий”, див. Ждан Ярослав
 Острий Григорій Каленикович, повст. 98
 “Острізький”, див. Громадюк Олексій Романович
 Островський Павло Андрійович, повст. 372
 Острозький Костянтин Іванович 16
 Острозький Януш 17
 “Очмана”, див. Шевчук Дмитро Несторович
 Павлонюк Василь макарович (“Узбек”), сот. 68, 72, 91, 122, 153, 182, 273
 Павлунець Володимир Дмитрович, повст. 182
 Павлюк Михайло Максимович (“Тихий”), к-р боївки 204
 Паладійчук Надія, медсестра 81
 Палій Семен 18
 “Палій”, сот. 229
 Пальчастий Іван, повст. 359
 Пальчастий Харитон, 359

Пальчевський Мелетій В’ячеславович, повст. 49
 “Панас” (Рівненська область), див. Новосад Микола Дем’янович
 “Панас” (Тернопільська область), сот. 364
 Панасюк Іван Васильович (“Береза”), сот. 171, 200, 201
 Панасюк Федір (“Вітролом”), чотовий 273
 Пантюшко Павло, к-р боївки 186
 “Панцир”, див. Рудик Іван
 Панчук Михайло Дмитрович, повст. 48
 “Панько”, сот. 95, 116, 381, 389
 Пархомюк Євген Абрамович, повст. 332
 Пастельняк 30
 Патій Оксана Миколаївна, повст. 229
 Пашечко, к-р відділу 299
 Пашкевич Андрій Власович (“Постолик”), повст. 124
 Пашковець Андрій Іванович (“Кнопка”), к-р боївки 40
 “Пашенко”, див. Гречан Іван Маркіянович
 Пеленський, полковник 166
 “Пеньок”, повст. 105
 Перегійняк Григорій (пс. “Коробка”, “Довбешка”), сот. 21, 28, 36, 37, 38, 39
 “Перей”, див. Красько Іван Григорович
 Перейма 261
 Перець (вуличне ім’я) 39
 “Перець”, див. Пристопчук Федір Васильович
 Петлюра Симон Васильович, отаман Армії УНР 20, 23
 Петринчук Олександр Сильвестрович, повст. 56
 Петришин Василь Антонович, повст. 82
 “Петро”, сот. 102, 113
 “Петро”, повст., див. Данилюк Григорій
 Пилипко Лука “Данило”, к-р боївки 295
 Пилипчук Семен Степанович, повст. 98
 Пилипчук Степан, повст. 292
 “Пилка”, див. Коптюх Володимир Лукашович
 “Підхмарний”, див. Шморгун Ананій Ількович
 Пісцьо Адам Федорович, повст. 296
 “Повінь”, повст. 245
 Повх Василь Володимирович, повст. 141
 Подоляка І. 19
 Подчерук Яків, повстанець 37
 “Полин”, див. Мітринга Іван
 Полішук Михайло Мелетійович, повст. 332
 Полішук Олександр (“Лихо”), сот. 92
 Полішук Петро Йосипович, повст. 290
 Попруга Іван Ничипорович, повстанець 50
 “Постолик”, див. Пашкевич Андрій Власович
 “Потап”, див. Батаревич Євген Григорович
 Потапчук Петро, повст. 312
 Потикевич – Заболотна Марія 12
 “Потужний”, див. Матвійчук Платон Архипович
 “Поштар”, див. Ракович Михайло Павлович
 Правник Іван Остапович, повст. 197
 Прибиш Сергій (“Савур”), к-р боївки 192
 Пристопчук Федір Васильович (“Перець”), к-р боївки 84
 Приступа Василь Стахович, повст. 270
 Приступа Костянтин Трохимович, повст. 85
 Присца 17
 Присяжнюк Іван (“Джміль”), сот. 381, 385
 Присяжнюк Павло Миколайович, повст. 102
 Пилипчук Семен Степанович, повст. 98

Присяжнюк Петро Семенович Рисько Павло (“Стрелець”), к-р відділу (“Сокіл”), повст. 225 256

Пріцман, німецький генерал 173 Ришко Гнат (“Дужий”), к-р боївки 190

Прогонюк Степан Олексійович, повст. 312 Різанович Федір Леонтійович, повст. 71

“Прометей”, бунчужний 56 “Різун”, див. Грицьовець Федір Кіндратович

Просабчук Михайло Іванович, повст. 343 “Розважний”, сот. 311

Процюк Василь (“Кропива”), начальник штабу 128, 138 Розенберг, бургомістер 83

Процюк Михайло Йосипович “Роман”, див. Олійник Петро (“Широкий”), сот. 37, 185 “Роман”, сот. 55, 57

“Птах”, див. Колінський Олександр Васильович “Роман”, повст. 218

“Пташка”, див. Затовканюк Сильвестр Романуха Андрон Лаврінович, повст. 213

“Пташка”, повст. 231 Романчук Василь Боніфатович (“Муха”), повст. 312

“Пугач”, див. Гордійчук Романюк Василь, повст. 358

“Пугач”, див. Оксентьєв Петро “Рубашенко”, див. Коваль Степан Йосипович

Несторович Рудий Іван Дем’янович, повст. 101

Пузирко Захар Степанович, к-р боївки 135 Рудик Адам Микитович (“Шавула”, “Шакал”), курінний 43, 44, 54, 75, 82, 92, 125, 142, 147, 162, 227, 231, 232

“Пшеничний”, див. Варварук-Буксим Рудашко Антон, повст. 86

Юрій Демкович “Рудий”, див. Стельмашук Юрій Олександрович

“Пшеничний”, повст. 386 “Рудий”, див. Рудяка Максим Володимирович

Рабчун Іван Якович (“Дніпро”), зверхник 248 Рудик Василь Омелянович (“Китайка”), повст. 215

Радивонюк Кирило, повст. 99 Рудик Іван (“Панцир”), повст. 190

Расвський Василь, повст. 228 Рудюк Петро, повст. 359

Расвський Федір (“Монгол”), повст. 199 Рудяка Максим Володимирович (“Рудий”), сот. 301, 307

Ракович Михайло Павлович “Рудячий”, див. Луцюк Іван Купріянович

“Поштар”), сот. 95, 107, 197, 232 Русило Іван, повст. 332

Рачинський Феофан Михайлович, повст. 76 Рябий Єгор, повст. 312

Рашко Олександр Васильович (“Черешня”), к-р боївки 200, 201 Рябий Феодосій, повст. 312

Рев’юк Іван Оксентович, повст. 69 Сааді Євген 15

Регеза Олександр Петрович (“Буря”), сот. 21, 48, 116 “Саблюк”, див. Качан Остап Григорович

“Рибак”, к-р відділу 278, 306 Сабуров О. 30

Рибіцький Микола, повст. 259

“Рижий”, німецький ляндріврт 375

“Рись”, повст. 60

Сава 18

Савка Володимир, повст. 315

“Савур”, див. Прибиш Сергій

Савчук Василь Антонович (“Сокіл”), сот. 37, 184, 185, 231

Савчук Василь Макарович (“Кайдаш”), к-р боївки 208

Савчук Дмитро, повст. 312

“Сагайдачний”, повст. 58

Сагайко, лікар 81

Саган Романна, полька 232

Саганюк Яків, повст. 292

“Садиба”, див. Харкевич Іван Олександрович

“Садок”, курінний 371

“Садок”, повст. 113

“Садок”, див. Мишков Василь Миколайович

Сакал Іван Трохимович, повст. 321

“Самітна”, медсестра 170

Самолюк Андріян Ничипорович (“Клин”), підрайоновий 238

Самолюк Іван Петрович, повст. 209

Самородюк Георгій Іванович, повст. 56

Самотос Степан, повст. 288

“Самсон”, див. Дубік Микола

Самсонюк Іван Якович (“Крук”), к-р боївки 184

Самсонюк Микола, повст. 60

Самсонюк Пилип Степанович (“Хміль”), повст. 91

Самусь Самійло 18

Самчук Василь Тарасович, повст. 101

Сангушко Федір 16

Сапанюк Володимир Григорович (“Беркут”), повст. 207

Сапіжук Лук’ян, к-р боївки 373

Сахалюк Андрій Іванович, к-р боївки 308

Сахнюк Іван, повст. 173

Сашук Степан Федорович, повст. 216

Сая Микола, к-р боївки 202

Свистун Микола (“Ярбей”, “Ясен”), курінний 173, 234

“Свіст”, сот. 119

Свіщевський леонід Олександрович, повст. 102

Себало Іван, повст. 212

Севастанюк Василь, повст. 312

Семенюк Антон Платонович, повст. 177

Семенюк Василь Васильович, к-р відділу 193

Семенюк Володимир Остапович, повст. 287

Семенюк Володимир Якович (“Місяць”), надрайоновий 36

Семенюк Іван Онисимович, повст. 101

Семенюк Никон (“Ярема”, “Тиміш”, “Стальний”), курінний 49, 54, 58, 59, 65, 66, 74, 75, 76, 87, 109, 124, 129, 147, 174, 177, 179, 202, 260

Семенюк Петро Данилович (“Конус”), повст. 47

Семенюк Тимофій Савович, повст. 101

Семенюк Федір Сильвестрович (“Соловей”), повст. 39

Семеренко Андрій Григорович, повст. 64, 211

Серафимюк Карпо, повст. 101

Сервачинський Михайло, повст. 312

“Сергій”, див. Олійник Петро

Середа Михайло Михайлович, к-р боївки 137

“Сивий”, к-р боївки 272

Сивіцький Степан, повст. 234

Сидорчук Віктор Пилипович, повст. 207

Симоненко Василь 8

“Синиця”, к-р відділу 372, 390

Синогін Микола Васильович (“Жмайло”), сот. 189

“Синок”, сот. 190

Сироватко Петро, повст. 303

Сироватко Тимофій, повст. 303

Сиротинський Олекса Федорович, повст. 70
“Сич”, див. Штокал Микола
Сібігатулін Іван Максимович, повст. 85
“Сівач”, див. Кобринович Володимир Григорович
Сімчук Микола Максимович, повст. 226
“Сірий”, див. Алексієнко Олексій Варфоломійович
“Сірий”, див. Бондарчук Федір Миконович
“Сірко”, див. Нестерчук Яків Карпович
“Сірко”, див. Снятецький Семен
“Сіромаха”, див. Трохимчук Федір
Січкарук Сергій, повст. 312
“Скакун”, див. Ткачук Сергій Ничипорович
“Скирда”, див. Довгалєць Андрій Маркович
Скуба Микита Іванович (“Лайдака”), курінний 216
Скоропадський 20
“Скороход”, повст. 217
Скорупський Максим Антонович (“Макс”), сот. 105, 130, 160, 223, 292, 329, 331
Скрипнюк Василь, повст. 136
Скряга Прокіп 19
Скуба Микита Іванович (“Лайдака”), курінний 70, 106, 125, 141
“Славко”, курінний 286, 318
“Славко”, див. Зварич Петро Костянтинович
“Славко”, див. Майко Іван Михайлович
Слівчук Петро, повст. 298
Слободюк Василь Дмитрович, к-р боївки 213
Слуцький Остап 17
“Смілий”, див. Мартинюк Володимир Федорович
“Снігур”, див. Марчук Ростислав Кирилович

Снятецький Семен (“Сірко”), хорунжий 268
Собчук Павло Остапович, повст. 357
Созонюк Адам Васильович, повст. 58
“Сокира”, повст. 389
“Сокіл”, див. Остапчук Хтома Дмитрович
“Сокіл”, див. Присяжнюк Петро Семенович
“Сокіл”, див. Савчук Василь Антонович
Сокол Трохим Назарович, повст. 71
“Соколенко”, повст. 251
Соколов 30
Соловонюк Петро Михайлович, повст. 287
“Соловей”, повст. 170, 245
“Соловей”, див. Семенюк Федір Сильвестрович
Соловенюк Петро, повст. 312
Соломко Степан Григорович (“Непитай”), районний 97
Солонюк Віктор Сергійович, повст. 226
Солонюк Пилип Михайлович (“Шпала”), сот. 104, 105, 115, 171, 180, 201, 219, 228, 237, 238
Солтис Адам, повст. 312
Солтис Яків Семенович, повст. 207
“Сом”, див. Івахів Василь Григорович
“Сонар”, див. Івахів Василь Григорович
Сорока Микола, повст. 318
“Сорока” (Тернопільська область), повст. 391
“Сорока” (Рівненська область), повст. 94
Сорокопуд Сергій, повст. 194
“Сосна”, див. Тимошук Микола Васильович
“Сосновий”, див. Мартинюк Іван

“Софрон”, див. Кондрась Михайло Тихонович

“Спритний”, див. Жовнірук Євген Олексійович
Стадкевич Сергій, повст. 258
Сталін 21
“Сталевий”, див. Шеремета Андрій
“Стальний”, див. Семенюк Никон
Старінов 31
Стасишин Степан Самійлович, повст. 178
Стасюк Іван, повст. 337
Стасюк Олександр Семенович (“Веселий”), повст. 160
Стасюк Павло (“Сумний”), 267
Стасюк Юхим (“Нескороденко”), повст. 222
Статкевич Микола Олєфірович, повст. 343
Стахнюк Кузьма Іванович, повст. 48
Стельмач В., повст. 277
Стельмашук Микола Антонович, повст. 376
Стельмашук Юрій Олександрович (“Кайдаш”, “Рудий”), к-р загону 268, 287, 291, 294, 295
Степанкевич Андрій Панасович (“Жук”), повст. 298, 309, 324, 333
Степанович Спиридон Йосипович, повст. 200
Степанчук, повст. 234
Степанчук Порфирій, повст. 258
“Степовий”, повст. 48
“Степовий”, див. Борис Василь Гаврилович
Степчук Олександр Терентійович (“Сторчан”), сот. 151, 208
Стефанський Олександр Франкович, повст. 313
Стецюк, повст. 49
Стецюк-Середюк Василь Трохимович, повст. 73
Стецюк Володимир Сергійович, повст. 74

Стець Василь Андрійович (“Нечай”), чотовий 147
“Стецько”, промисловий референт 171
Столярчук Михайлович Михайлович, повст. 120
Столярячук Федір Климович (“Батюшка”), повст. 229
Сторожук Іван Панфілович, к-р боївки 41
“Сторчан”, див. Степчук Олександр Терентійович
Стрельчук Давид Потапович, повст. 73
“Стрибайло”, див. Борейчук Леонід Андрійович
“Стригун”, повст. 61
“Стріла”, повст. 229
“Стріла”, див. Максимчук
“Стрілець”, див. Рисько Павло
Строкач Т. 30, 83
Ступницький Леонід, керівник штабу УПА-“Північ” 21
“Сумний”, див. Стасюк Павло
“Сумний”, чотовий 269
“Сумний”, див. Водницький Федір
Супоровська Галина Сергіївна, медсестра 321
Сухолейстер Олександр Йонович, повст. 162
“Тарас”, к-р відділу 289
Тарасюк Олексій Микитович (“Громило”), повст. 72
Татарин Адам Васильович, повст. 100
“Твердий”, адміністратор 171
Твердохліб Володимир Микитович, повст. 70
Терефельський Федір Трохимович, повст. 312
Терещук Василь Васильович, повст. 312
Терещук Василь Іванович, повст. 312
Терещук Олександр, повст. 312
“Тигр”, повст. 364
“Тиміш”, див. Семенюк Никон

“Тимошенко”, к-р відділу 195
Тимошук Іван Микитович (“Дуб”),
повст. 184
Тимошук Микола Васильович
 (“Сосна”), к-р боївки 100
Тимошук Петро Микитович (“Нечай”),
повст. 198
Тимошук Степан Микитович (“Липа”),
повст. 91
“Тихий”, див. Нестерчук Василь
Юхимович
“Тихий”, див. Павлюк Михайло
Максимович
Тиша Михайло 17
Ткач Андрій Антонович, повст. 287
Ткачук, повст. 393
Ткачук Василь Панасович (“Микола”),
к-р боївки 149, 189
Ткачук Мар’ян Григорович, повст. 358
Ткачук Сергій Ничипорович (“Скакун”),
повст. 86
Ткачук Тимофій (“Калина”), сот. 45, 155,
219, 223
Токар Матвій Іларіонович (“Босота”),
сот. 104, 112, 150, 178, 277, 278, 279, 310
Токарець Феодосій, повст. 43
Токарець Филімон Хомович, повст. 91
“Тополя”, сот. 136, 203
Топольницький Степан, повст. 287
“Трохим”, повст. 112
Трохимчук Іван Андрійович (“Данько”),
к-р боївки 57
Трохимчук Лукаш Нілович, повст. 304
Трохимчук Олексій Антонович, повст.
63
Трохимчук Роман Гнатович, повст. 69
Трохимчук Степан Климентійович
 (“Недоля”), курінний 42, 72, 111, 144,
145, 223, 234
Трохимчук Федір Прокопович
 (“Сіромаха”), к-р боївки 130, 142
Трубніков 29

“Тур” (Рівненська область), сот. 155,
157, 176 383
“Тур” (Тернопільська область), сот. 383
“Тур”, див. Шевчук Мирон
Олександрович
Турський, повст. 214
Тютюнник Юрій 20
Удалий Мстислав 16
“Узбек”, див. Павлонюк Василь
Макарович
Фальчевська 16
Фальчук Євтух Семенович, повст. 334
Фальчук Омелян Семенович, повст. 334
Фальчук Сильвестр, повст. 334
Федорець Гнат Євтухович, повст. 118
Федоришин Володимир Федорович,
повст. 138
Федорчук Ананій Федорович
 (“Беркут”), сот. 47, 76, 95, 111, 119, 125,
126, 127, 143, 147, 168, 188, 205, 327,
373, 374, 375
Федорук Володимир Трохимович,
повст. 58
Федорчук Григорій Онопрійович,
повст. 209
Федюк Степан Гнатович, повст. 47
Филімонюк Михайло Іванович, повст.
343
“Фійка”, див. Гнатюк Федір
Андрійович
Фогель, ляндрірт (намісник території)
215
Франко Іван 7
Франц, комендант 47
Френік, німецький перекладач 380
Фурманюк Антон Микитович
 (“Чорнобривий”), сот. 83
Фурманюк Василь, повст. 60
Фурсович Дем’ян Гаврилович, повст.
124
Фучік Юліус 11

Хавхун Петро (“Байда”), сот. 273, 275,
291, 311
“Халатний” 49
Харкевич Іван Олександрович
 (“Садиба”), сот. 91
Хвесюк Пилип, повст. 358
Хвесюк Семен Павлович, повст. 358
Хвесюк Яків Матвійович (“Орлик”),
повст. 358
“Хвиля”, див. Огородник Василь
Євменович
Хлопецький Микола Михайлович.
повст. 334
Хмара Ф. 16
Хмара 18
“Хмара”, див. Колінський Олександр
Васильович
“Хмара” (Рівненська область), повст
112
“Хмара” (Рівненська область), сот. 109,
189
“Хмара” (Тернопільська область), сот.
376, 378
“Хмара”, чотовий 275, 315
“Хмара” (Тернопільська область),
повст. 371
Хмельницький Б. 15, 17, 18
“Хміль”, див. Самсонюк Пилип
Степанович
Хомга (вуличне ім’я), повст. 44
Хринюк Степан Назарович, повст. 313
“Хрін”, див. Медвецький Микола
Хрущов М. 29, 30
Цвіркун Віталій Якович, повст. 41
Цеп’юк панас Григорович, повст. 49
“Цибуля”, повст. 155
“Циган”, див. Цинко Павло
“Циган”, чотовий 188
“Циганка”, див. Демчинська Васирина
Циганюк Микола (“Гак”), шеф зв’язку
367
Цикун Михайло Матвійович, повст. 217

Цикун Петро Матвійович, к-р боївки 62
“Цимбал”, сот. 158
Цинко Іван Севастьянович, повст. 199
Цинко Павло Максимович (“Циган”),
сот. 21, 56, 57, 88, 105, 163, 180, 319
Цісарук Никанор Семенович, повст. 287
Цьона Микола (“Ворон”), сот. 81, 87,
155, 215
Чабан Ничипір, повст. 312
“Чайка”, див. Войцешко Дмитро
Олексійович
“Чайка”, див. Олійник Іван
“Чайка”, повст. 82, 258
Чайковський Юрій Мефодійович
 (“Юрко”), сот. 47, 382
Чалий Адам, повст. 123
Чап’юк Микола, повст. 308
Чертман Гнат Павлович, повст. 211
Червоний Іван Самсонович, повст. 153
Червоняк Петро, повст. 101
“Черешня”, див. Рашко Олександр
Васильович
“Черкес”, див. Чикун Василь
“Черкес”, повст. 269
“Чернець”, сот. 117, 120
“Черник”, див. Казван Дмитро
Прокопович
Черниш Кирило Григорович, повст. 50
Чернівський 18
Черній Лук’ян (“Орел”), повст. 372
“Черній”, сот. 325
“Чижик”, див. Остапович Олексій
Павлович
Чикун Василь (“Черкес”), чотовий 95,
98, 128, 142
Чингіз-хан 16
“Чорний”, див. Остапчук Ананій
Омелянович
“Чорний”, верхник 98
“Чорний”, див. Жук Степан
Чорнобай Сила Якович, повст. 47

“Чорнобривий”, див. Фурманюк Антон Микитович
“Чорногуз”, див. Гаврилюк Андрій Леонтійович
“Чорноморець”, див. Басюк Євген Михайлович
“Чорноморець”, кулеметчик 283
“Чорноморець”, сот. 287, 289, 305
“Чорнота”, див. Місько Микола Лук’янович
“Чорнота”, повст. 87
“Чорнота”, сот. 183, 215, 225
“Чуб”, див. Боровець Тарас Дмитрович
“Чубарик”, к-р боївки, 250
Чуйко Остап, повст. 364
Чумак Анатолій, повст. 85
“Чумак”, повст. 86
“Чумак”, сот. 140
“Чумак”, див. Яценюк Микола Герасимович
Чуприк Павло, повст. 171
“Чупринка”, див. Шухевич Роман
“Чупринка”, ройовий 134
“Чуткий”, сот. 329
“Чучупака”, к-р відділу 393
Чуян Андрій, повст. 113
Шавронський Василь Гаврилович, повст. 206
“Шавула”, див. Рудик Адам Микитович
“Шакал”, див. Рудик Адам Микитович
Шандрук Георгій Дмитрович, повст. 362
Шандрук Павло (“Орел”), повст. 369
“Шаркан”, див. “Саблюк”, див. Качан Остап Григорович
Шарлай Василь, к-р боївки 280, 284, 346
Швець Анатолій Євменович, повст. 337
Швець Іван, повст. 369
Шворак Леонтій Сильвестрович, повст. 312
Шевелюк, повст. 332
Шевченко Тарас 12
Шевчук Василь Федорович, повст. 259

Шевчук Дмитро Несторович (“Очмана”), сот. 42, 173, 183, 212, 223
Шевчук Мирон Олександрович (“Тур”), повст. 60
Шевчук Степан, повст. 385
Шейка Петро, повст. 312
Шелегеда Володимир Кузьмович, повст. 117
Шелейко І. 18
Шелепа Микола Яремович, повст. 184
Шеремета Андрій (“Сталевий”), курінний 101, 121, 144, 363
Шеруда Володимир Петрович, повст. 87
“Шершень”, к-р відділу 180
Шильєв В. 18
“Широкий”, див. Процюк Михайло Йосипович
Шитов, к-р советської партизанки 260
Шматюк Володимир Йосипович (“Грім”), чотовий 212
Шморгун Ананій Ількович (Підхмарний), к-р боївки 92, 100, 113, 170
“Шпак”, повст. 96
“Шпала”, див. Солонюк Пилип Михайлович
Штокал микола (“Сич”), чотовий 361, 370
“Шугай”, див. Шумський Филімон Харитонович
“Шуляк”, сот. 368
“Шуляк” (Рівненська область), повст. 87
“Шуляк” (Тернопільська область), повст. 365
Шум Олексій панасович (“Вовчак”), к-р округи 268, 311, 341
“Шум”, ройовий 267, 269
Шумський Петро Лукашович, повст. 312

Шумський Филімон Харитонович “Ярошенко”, повст. 53
 (“Шугай”), к-р боївки 280
Шуст Іван, повст. 313
Шухевич Роман (“Чупринка”), к-р УПА 28
Шухрай Микола, повст. 101
“Щерба”, див. Бузак Никанор Іванович
“Щирій”, повст. 238
“Щука-Шабатура”, сот. 28, 297, 311
“Щупак”, сот. 206, 230
“Щур”, надрайоновий юнацтва 358
Юзик Антон Федорович (“Дорошенко”), к-р боївки 363
Юр’єв Павло (“Ярий”), повст. 384
“Юрій”, див. Колінський Олександр Васильович
“Юрко”, див. Чайковський Юрій Мефодійович
Юрченко Григорій Васильович (“Лис”), сот. 40
Юрчик Семен Якович, повст. 376
“Явір”, к-р відділу 109, 189, 213
“Яворенко”, див. Басюк Тимофій Яковлів Яків (“Кватиренко”), курінний 111, 202
Яковчук Йосип, він же, Новак Володимир (“Крилатий”), сот. 59, 268
Янчишин Петро Гнатович (“Железняк”), повст. 138
Янчук Антоніна Петрівна, повст. 183
Янюк, повст. 310
Янюк Сергій Михайлович, повст. 313
“Яр”, повст. 245
“Ярбей”, див. Свистун Микола
“Ярема”, див. Семенюк Никон
“Ярема”, сот. 189, 311, 321, 323, 348
“Ярема”, чотовий 188
“Ярий”, див. Юр’єв Павло
“Ярко”, див. Каленюк Дмитро Павлович
“Ярок”, див. Каленюк Дмитро Павлович
“Ярошенко”, див. Бережний Олександр Матвійович

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Агатівка (тепер села немає), Гошанський р-н, с. 98
 Адамівка, Радивилівський р-н, с. 79, 202
 Адамків, Рівненський р-н, х. 34, 169
 Азія, материк 163
 Амбуків, Володимир-Волинський р-н, с. 306
 Андріївка, Луцький р-н, с. 310
 Антонівка, Володимирецький р-н, с. 66, 154, 163, 178, 197, 237, 246, 253
 Антонівка, Горохівський р-н, с. 320
 Антонівка (тепер немає), Костопільський р-н, 211
 Антонівці, Шумський р-н, с. 105, 130, 160, 223, 292, 329, 331, 356, 358, 359, 360, 371, 376, 377, 383
 Антопіль, Рівненський р-н, с. 135, 185, 188
 Аршичин, Млинівський р-н, 159
 Баб'є, див. Квітневе
 Бабин, Гошанський р-н, с. 95, 98, 110, 124, 128, 132, 135, 142, 196, 199, 224
 Бадівка, Острозький р-н, с. 203, 210
 Базальтове (колишне с. Янова Долина), Костопільський р-н, с. 21, 34, 42, 49, 54, 73, 103
 Базар, Народицький р-н, с. 20
 Баїв, Луцький р-н, с. 264, 308
 Бакоти, Кременецький р-н, с. 382
 Барашівський (тепер Ємільчинський), р-н 31
 Бармаки, Рівненський р-н, с. 165
 Басів Кут, Рівненський р-н, с. 64, 81, 109, 112, 145, 198, 199
 Батьків, Острозький р-н, с. 78
 Батьків, Радивилівський р-н, с. 214, 219, 384, 392
 Башарівка, Радивилівський р-н, с. 147
 Башина, Гошанський р-н, с. 97, 239
 Башківці, Шумський р-н, с. 385, 389

Бегень (тепер села немає), Рівненський р-н, с. 125, 129
 Бегета, Володимир-Волинський р-н, с. 337
 Безодня, Радивилівський р-н, с. 63, 142, 211
 Бережанський, р-н 22
 Бережецький (тепер Кременецький), р-н 382, 383
 Бережниця, Дубровицький р-н, с. 36, 163, 232
 Береги, Млинівський р-н, с. 45, 117, 155, 219, 220, 223
 Береза, Ратнівський р-н, с. 316
 Береза Картузька (Беларусь), концтабір 20
 Берездів, Славутський р-н, с. 17
 Береззя, Горохівський р-н, с. 260, 293
 Березина, Кременецький р-н, с. 363
 Березини, Радивилівський р-н, с. 81
 Березне, смт 43, 50, 71, 83, 98, 111, 116, 118, 149, 168, 200, 241
 “Березники”, с.Полиці, Володимирецький р-н, ур. 216
 Березнівський, р-н 17, 24, 41, 43, 44, 47, 50, 54, 71, 75, 82, 84, 85, 90, 92, 98, 103, 105, 111, 116, 118, 120, 125, 134, 139, 142, 146, 147, 152, 157, 175, 181, 190, 199, 219, 227, 228, 229, 231, 232, 233, 241, 242
 “Березняки”, с. Попівці, Острозький р-н, ур. 166
 Березькі – Гори, Млинівський р-н, с. 149
 Берестецький (тепер Горохівський), р-н 339
 Берестечко, Горохівський р-н, м 18, 76, 131, 185, 266, 292, 299, 329, 330, 348, 353

Берестечко, с. Горохівський р-н, с. 335
 Берестовець, Костопільський р-н, с. 40, 46, 48, 50, 57, 69, 75, 99, 118, 119, 222, 233
 Берестяне, Ківерцівський р-н, с. 163, 316, 319
 Береськ, Рожищенський р-н, с. 298
 Берлін (Німеччина), м. 34, 108
 Бечаль, Костопільський р-н, с. 70, 106, 125, 141, 146, 209, 216
 Беларусь 14, 20, 101, 116
 Бискупичі Руські, див. Нехвороша
 Бистричі, Березнівський р-н, с. 17, 24, 82, 103, 105, 116, 149, 228, 229, 241
 Битень, Ковельський р-н, с. 326
 Біла Криниця, Рівненський р-н, с. 127, 132, 209, 247
 Білаші Дубровицький р-н, с. 192
 Білашів, Здолбунівський р-н, с. 67, 101, 126
 Білашів, Острозький р-н, с. 117, 119, 134, 148, 191
 “Білий Берег”, с. Агатівка, Гошанський р-н, ур. 98
 Біличі, Іваничівський р-н, см. 305
 “Білі Глинки”, с. Весняне Корецький р-н, ур. 118
 Білів, Рівненський р-н, с. 58, 60, 120, 165, 184
 Білівські Хутори, Рівненський р-н, с. 82, 113, 170, 198, 230
 Білогородка, Дубнівський р-н, с. 47, 175, 195, 219
 Білогородський, ліс 46
 Білокриниця, Кременецький р-н, с. 360, 364, 368, 375, 383
 Білосток, Луцький р-н, с. 341
 Білятичі, Сарненський р-н, с. 66
 Більмаж, Острозький р-н, с. 158
 Бірки, Дубнівський р-н, с. 111, 130
 Блаженик, Турійський р-н, с. 296
 Блудів, див. Світанок

Бобичі, Володимир-Волинський р-н, 59, 332, 349
 Бобли, Турійський р-н, с. 287
 Боголюби, Луцький р-н, с. 334
 Богушівка, Млинівський р-н, с. 254
 “Божа Гора”, с. Великі Бережці, Кременецький р-н, ур. 372, 392
 Божкевичі, див. Новоселівка
 Бокійма, Млинівський р-н, с. 104
 “Болдіно”, с. Данчиміст, Костопільський р-н, ур. 70
 Болотківці, Острозький р-н, с. 93, 172
 Бондарі, Дубнівський р-н, с. 215
 Боремель, Демидівський р-н, с. 42, 64, 78, 104, 112, 150, 178, 220, 277, 278, 279, 310
 Борове, Любомльський р-н, 303
 Борове, Рокитнівський р-н, с. 20
 Борохів, Ківерцівський р-н, с. 297, 318
 Борочичі, Горохівський р-н, с. 299
 Борсуки, Лановецький р-н, с. 354, 355, 362, 364, 367, 369, 372, 375, 377, 391
 Бортниця, Дубнівський р-н, с. 37, 68, 197, 231
 Боршівка, Лановецький р-н, с. 360, 362, 377
 Боршівка (колишне село Вулька Порська), Ковельський р-н, с. 290
 Боршівка Українська, Здолбунівський р-н, с. 36
 Боршівка, Костопільський р-н, с. 48, 120, 162
 Боршівський (Тернопільщина), ліс 377
 “Боршоватниця”, село Михайлівка, Радивилівський р-н, ур. 197
 Боцянівка, с. Заруддя, Дубнівський р-н, х. 201
 Бочаниця, Гошанський р-н, с. 127, 249
 Боярка, Млинівський р-н, с. 158
 Брани, Горохівський р-н, с. 266, 273, 281
 Бранів, Корецький р-н, с. 122, 182, 187
 Брацлавщина 16

Брест, Беларусь с. 329, 335
Бригадирівка (колишне село Жабокрики
Малі), Радивилівський р-н, с. 187
Бродець, Дубровицький р-н, с. 71
Броди, м. 107, 151, 173, 213
Бродів, Острозький р-н, с. 78, 138, 151,
169
Бродівський, р-н 18, 363
Бродівські Хутори, Острозький р-н, с. 37
Бронне, Березнівський р-н, с. 44, 139
Бронники, Рівненський р-н, с. 35, 146,
160
Бубнів, Локачинський р-н, с. 278, 326,
349
Бубнів, станція 351
Бугаївка, Радивилівський р-н, с. 92, 125,
226
Бугрин, Гошанський р-н 25, 97, 109, 123,
133, 136, 156, 167, 173, 188, 189, 190, 239,
244, 247
Будераж, Здолбунівський р-н, с. 49, 163,
172
Будераж, Дубнівський р-н, с. 55
Будище, Ковельський р-н, с. 312
Будки, Радивилівський р-н, с. 178
Будяки, Дубнівський р-н, с. 185
Бужани, Горохівський р-н, с. 347
Бутейки, Сарненський р-н, с. 186, 235
Бухарів, Острозький р-н, 189, 196
Буцинь, Старовижівський р-н, с. 297, 302
Буша, Дубнівський р-н, с. 55, 70, 125
Буша, Здолбунівський р-н, с. 102, 103,
131, 144, 145, 206, 229
Варковичі, Дубнівський р-н, с. 182
“Вапельня”, с. Точевики, Острозький
р-н, ур. 120
Вапниця, с. Смордва, Млинівський р-н,
х. 223
“Варуха”, с. Бакоти, Кременецький р-н,
ур. 382
Варшава (Польща), м. 16
Ващавка (тепер немає), Корецький
р-н, с. 240
Велика Городниця, Млинівський р-н,
с. 86, 162
Велика Іловиця, Шумський р-н, с. 384
Велика Клецька, Корецький р-н, с. 82,
117, 133, 182, 204, 254
Велика Любаша, Костопільський р-н,
с. 21, 34, 57, 233
Велика Осниця, Маневицький р-н,
с. 277
Велика Совпа, див. Совпа
Велика Харуча (тепер с. Колодіївка),
Корецький р-н, с. 34
Велика Яблунька, Маневицький р-н,
с. 275
Велике вербче, Сарненський р-н,
с. 235, 237
Велике Дерев’янце, Острозький р-н,
с. 154
“Велике Озеро”, с. Облапи,
Ковельський р-н, с. 272
Великий Житин, Рівненський р-н,
с. 106
Великий Жолудськ, Володимирецький
р-н, с. 129, 168, 253
Великий Кунинець, Збараський р-н,
с. 388
Великий Мидськ, Костопільський р-н,
с. 30, 85
Великий Олексин, Рівненський р-н,
с. 155, 212, 215
Великі Бережці, Кременецький р-н,
с. 355, 364, 366, 372, 376, 378, 380, 382
Великі Вікнини, Збараський р-н, с. 356,
381
Великі Дедеркали, Шумський р-н,
с. 355, 357, 359, 379, 383, 389
Великі Загайці, Шумський р-н, с. 357,
369, 377, 379, 389
Великі Кусківці, Лановецький р-н,
с. 375, 391

Великі Межиріччі, Корецький р-н, с. 16,
43, 53, 67, 135, 137, 138, 146, 160, 194,
с. 306
214, 242, 243, 252, 253
Великі Рикані, див. Загатинці
Великі Садки, Шумський р-н, с. 360, 370
Великі Селища, Березнівський р-н, с. 44
Великі Цепцевичі, Володимирецький
р-н, с. 56, 113, 130, 142, 197
Верба, Дубнівський р-н, с. 28, 47, 62, 68,
72, 76, 90, 91, 95, 111, 119, 122, 125, 126,
127, 131, 136, 143, 147, 153, 168, 172,
174, 182, 188, 193, 204, 216, 220, 251,
295, 327, 374, 375
Верба, Володимир-Волинський р-н,
с. 317
Вербаїв, Луцький р-н, с. 285, 291, 344
Вербень, Демидівський р-н, с. 76
Вербичів, Луцький р-н, с. 285
Вербичне, Турійський р-н, с. 282, 312
Вербівка (колишне с. Річиця),
Дубровицький р-н, с. 71
Вербівці, Лановецький р-н, с. 374
Вербовець, Лановецький р-н, с. 380, 390
Вербський (тепер Дубнівський), р-н 193,
219, 251
Верещаки, Лановецький р-н, с. 47, 101,
138, 210, 354, 355, 356, 357, 358, 359,
360, 361, 363, 365, 366, 367, 368, 370,
371, 376, 377, 380, 381, 385, 387, 389,
391, 394
Верхів, Острозький р-н, с. 51, 121, 134,
137, 139, 140, 171, 191, 206, 208, 211,
219, 234
Верхнів, Володимир-Волинський р-н,
с. 280, 284, 346
Верхній, с. Івачкове, Здолбунівський
р-н, х. 145
Верхостав, Горохівський р-н, 350
Веселівка, Кременецький р-н, с. 375
Весняне (колишне с. Кобильня),
Корецький р-н, с. 118, 183, 225
Вигаданка, Володимир-Волинський р-н,
с. 306
Вигуричі, Луцький р-н, с. 284, 303
Видранка, Дубнівський р-н, хутір 193
Виноградка, с. Сестрятин,
Радивилівський р-н, х. 208
Вирка, Сарненський р-н, с. 88
Виробки, Сарненський р-н, с. 88
Високий, с. Оженин, Острозький р-н,
х. 37, 121
Висоцьк, Дубровицький р-н, с. 17, 39,
71, 105
Вичівки, Сарненський р-н, с. 186
Вишгородок, Лановецький р-н, с. 369,
372, 373, 379
Вишеньки, Острозький р-н, с. 166, 170,
192
Вишнів, Ківерцівський р-н, с. 296
Вишнівесь, Збараський р-н, смт 355,
368, 370, 379, 382, 395
Війниця, Локачинський р-н, с. 285, 332
Вільбівне, Острозький р-н, с. 50
Вілія, Острозький р-н, с. 69
Вілія, Шумський р-н, с. 373
Вілія, річ. 95
Вілля, Березнівський р-н, с. 134, 228
Вільгір, Гошанський р-н, с. 21, 56, 57,
88, 163, 180, 198, 199, 204, 239, 319
Вілька Любитівська, Ковельський р-н,
с. 326
Вілька Садівська, Локачинський р-н, с.
351
Вілька Холопська, див. Колодязне
Війниця, Млинівський р-н, с. 217, 219
Вікентіївка, див. Завітне
Вінниця, м. 34, 108
Вінцентівка, колонія 28
Вісті, Здолбунівський р-н, с. 238
Вітасувка, Дубнівський р-н, колонія 45,
102
Вітоніж, Рожищенський р-н, с. 268, 270,
283

Власюки, с. Згорани, Любомльський р-н, х. 304
Влащинці, Лановецький р-н, с. 369, 392
Вовковиї, Демидівський р-н, с. 53, 200
Вовкошів, Гощанський р-н, с. 65, 117, 135, 181, 194
Вовчицьк, Маневицький р-н, с. 304
Волинська, губернія 19
Волинська, обл. 13, 14, 17, 18, 19, 25, 35, 41, 44, 46, 49, 94, 110, 130, 163, 185, 186, 205, 216, 217, 221, 235, 244, 256 – 353
Волинь 10, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 29, 59, 74, 173, 215, 264, 268, 285, 289, 295, 300, 315, 366
Волиця (колишнє село Вулька), Костопільський р-н, с. 73, 88
Волиця-Дружкопільська, Горохівський р-н, с. 273
Володимирець, смт 28, 38, 68, 113, 142, 180
Володимирецький, р-н 37, 56, 63, 66, 72, 83, 87, 89, 113, 124, 129, 130, 132, 137, 142, 144, 154, 161, 163, 168, 175, 178, 179, 181, 186, 190, 195, 196, 197, 203, 207, 216, 228, 232, 237, 246, 253, 255, 319, 330
Володимир-Волинський, м. 273, 284, 292, 319, 327, 331, 338, 341, 346, 347, 350, 352
Володимир-Волинський, повіт 19
Володимир-Волинський, р-н 46, 49, 110, 205, 258, 259, 260, 262, 270, 272, 273, 278, 279, 285, 286, 287, 291, 292, 296, 297, 299, 302, 306, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 331, 332, 333, 335, 337, 341, 342, 343, 345, 347, 349, 350, 351
Волосківці, Острозький р-н, с. 190, 254
Волошки, Рівненський р-н, с. 54, 229
Воля, с. Вербя, Дубнівський р-н, х. 62
Воронів, Гощанський р-н, с. 43, 107
Воронуха, Корецький р-н, с. 103, 231, 240
Ворончин, Рожищенський р-н, с. 298, 314, 317, 322
Ворсин, Млинівський р-н, с. 85
Воскодави, Гощанський р-н, с. 17
Вошатин, Володимир-Волинський р-н, с. 270
Вулька, див. Волиця
Вулька Порська, див. Боршівка
Вужиськ, Ратнівський р-н, с. 329
Гайки, Турійський р-н, с. 299
Гайове (колишнє село Пшебраже), Ківерцівський р-н, с. 333
Гаї Крупецькі, Радивилівський р-н, с. 393
Галинівка, Володимир-Волинський р-н, с. 262, 287
Галицько-Волинська, держава 15
Галицько-Волинське, князівство 14
Галичина, дистрикт 345
Галичина, регіон 10, 13, 20, 21, 22, 29, 63, 64, 69, 81, 87, 89, 101, 121, 133, 142, 143, 144, 155, 176, 186, 198, 200, 215, 229, 235, 278, 279, 291, 293, 294, 296, 300, 303, 305, 307, 326, 328, 330, 332, 340, 342, 363
Галівка, Острозький р-н, с. 176, 212
Гало, смт Березне, Березнівський р-н, х. 71
Гаруша, Турійський р-н, с. 312
Гвіздів, Корецький р-н, с. 248
Генерал-Губернаторство, німецька військова адміністративна одиниця (регіон) 364, 379, 389
Гільча - I, Здолбунівський р-н, с. 81
Гільча Українська, Здолбунівський р-н, с. 101, 145
Гірка Полонка, Луцький р-н, с. 290, 303, 304, 307
Гірники, Дубнівський р-н, с. 63, 162
Глахова, Костопільський р-н, с. 50

Глибока Долина, Млинівський р-н, с. 188
“Глибока Долина”, с. Града, Кременецький р-н, ур. 371
“Глибока Долина”, с. Великі Бережці, Кременецький р-н, ур. 376
Глинки, Рівненський р-н, с. 95, 211
Глинники, Славутський р-н, с. 17
Глинськ, Здолбунівський р-н, с. 36, 53, 121, 139, 210, 244
Глупанин, Здолбунівський р-н, с. 211
Глухи, Старовижівський р-н, с. 19
Глушиця, Сарненський р-н, с. 173
Гнидава, Збараський р-н, с. 379
Гнидава, Луцький р-н, с. 295
Гниди, с. Башарівка, Радивилівський р-н, х. 147, 214
“Гнила Лоза”, с. Старий Тараж, Кременецький р-н, ур. 376, 386, 389
Гнійне, див. Красностав
Голичівка, Корецький р-н, с. 99
Голишів, Рівненський р-н, с. 41, 120, 162
Голоби, Ковельський, смт 295, 311, 325, 342
Голобський (тепер Ковельський), р-н 269
Головин, Костопільський р-н, с. 30, 40, 51, 220
Головниця, Корецький р-н, с. 34, 61, 111, 156, 158, 221, 222, 243
Головно, Любомльський р-н, с. 275
Головчиці, Млинівський р-н, с. 216
Голоби, Ковельський р-н, смт 271, 295, 326, 337
Голуби, Дубнівський р-н, с. 131, 133, 368
Гоноратка, Радивилівський р-н, с. 90, 202
Гончариха, с. Бродець, Дубровицький р-н, х. 71
Горбаків, Гощанський р-н, с. 126
“Гора”, с. Полиці, Володимирецький р-н, ур. 228
Гораймівка, Маневицький р-н, с. 280, 281
Горанівка, Володимир-Волинський р-н, с. 316
“Гори”, с. Хотинь, Рівненський р-н, ур. 129
Горинка, Кременецький р-н, с. 357, 378, 394
Горинь, річ. 25, 31, 36, 72, 83, 85, 131
Гориньгород - I, Рівненський р-н, с. 43
Гориньгород - II, Рівненський р-н, с. 105
Городець, Володимирецький р-н, с. 37, 83, 87, 132, 154, 175, 178, 179, 181, 195, 197, 203, 232, 237, 255
Городиловичі (тепер села немає), Сокальський р-н, с. 128, 138
Городище, Луцький р-н, с. 284, 300, 301, 314
Городище, Рівненський р-н, с. 33, 111, 241
Городницький (тепер Новоград-Волинський), р-н 31
Городно, Любомльський р-н, с. 264
Городок, Луцький р-н, с. 16
Городок, Рівненський р-н, с. 153, 179, 202
Горожанка, Монастириський р-н, с. 77, 193
Горохів, м. 217, 256, 259, 262, 278, 282, 289, 296, 307, 310, 340, 343, 348, 349
Горохівський, р-н 18, 19, 76, 185, 256, 257, 259, 260, 261, 262, 266, 269, 271, 273, 274, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 289, 291, 292, 293, 296, 299, 300, 303, 304, 305, 311, 313, 316, 320, 325, 328, 329, 330, 331, 335, 339, 344, 347, 348, 349, 350, 351, 353, 384, 394
Готисько (тепер села немає), Острозький р-н, колонія 80
Гоша, с. 17, 76, 87, 93, 114, 156, 177, 206, 209, 239, 249, 251

Гошанський, р-н 16, 17, 21, 25, 27, 35, 38, 40, 42, 43, 44, 49, 56, 57, 64, 65, 72, 77, 81, 83, 84, 87, 92, 93, 95, 97, 98, 104, 105, 107, 109, 110, 111, 114, 115, 117, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 132, 133, 134, 135, 135, 136, 142, 145, 148, 156, 163, 166, 167, 173, 180, 181, 183, 187, 189, 190, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 203, 204, 205, 206, 208, 209, 211, 212, 213, 216, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 229, 231, 234, 239, 242, 244, 245, 247, 248, 249, 319, 392
 Грабів, Ковельський р-н, с. 315
 Грабів, Рівненський р-н, с. 68
 Грабівець, Грубешівський повіт (тепер Польща), с. 337
 Грабове, Любомльський р-н, с. 325
 Грабове, Старовижівський р-н, с. 315
 Града, Кременецький р-н, с. 371, 372, 375
 Гранатів, Локачинський р-н, с. 338, 342
 Грані, Дубровицький р-н, с. 52, 55, 94
 Гранівка, Радивилівський р-н, с. 80, 223
 Гредьки, Ковельський р-н, с. 330
 Грем'яче, Острозький р-н, с. 51, 151, 178
 Греновщина, Здолбунівський р-н, с. 219
 Гримайлівка, Горохівський р-н, с. 320
 Гриньківці, Шумський р-н, с. 362
 Грубешів (тепер Польща), м. 326
 Грубешівський (тепер Польща), повіт 337
 Грушвиця-І, Рівненський р-н, с. 9, 17, 158, 212, 213, 234
 Грушвиця, с. Тростянець, Ківерцівський р-н, х. 301
 Грушвицька, школа 9
 Грядки, Радивилівський р-н, с. 130
 Грядки, Дубнівський р-н, с. 112, 119, 227, 230
 Губків, Березнівський р-н, с. 227
 Гуменники, Рівненський р-н, с. 102, 155, 165, 217, 249
 Гурбенський, ліс 125
 Гурби (тепер немає), Здолбунівський р-н, колонія 66, 122, 132, 210
 "Гурби", Здолбунівський р-н, ур. 22
 Гусятинський, р-н 315, 361, 370
 Гута Лісівська, Маневицький р-н, с. 311
 Гута Степанська, Костопільський р-н, с. 87, 88
 Гута, Старовижівський р-н, 263
 Гутвин, Костопільський р-н, с. 21, 212
 Гуша, Любомльський р-н, с. 303
 Данилівка, с. Антонівці, Шумський р-н, х. 359
 Даничів, Корецький р-н, с. 204, 253, 254
 Данчиміст, Костопільський р-н, с. 70
 Дворища, село Судобичі, Дубнівський р-н, х. 58, 218
 Дедекральський (тепер Шумський), р-н 382
 Демидівський, р-н 42, 46, 53, 64, 67, 76, 78, 81, 93, 102, 104, 107, 112, 121, 150, 151, 176, 178, 194, 195, 200, 201, 210, 219, 220, 277, 278, 279, 292, 310, 321
 Денів, с. 257
 Деражне, Костопільський р-н, с. 41, 42, 44, 46, 66, 108, 180, 233
 Деражненський (тепер Костопільський), р-н 146, 163, 319
 Дерев'яне, Рівненський р-н, с. 153, 159, 214, 236, 244
 Дерев'янський, ліс 244
 Деречин, Іваничівський р-н, с. 313
 Дерманський, монастир 19
 Дермань - І, Здолбунівський р-н, с. 17, 52, 101
 Дермань - ІІ, Здолбунівський р-н, с. 54, 120, 206, 210, 213, 321
 Дерно, Ківерцівський р-н, с. 283
 Дивень, Ковельський р-н, с. 283
 Диків, Рівненський р-н, с. 60, 184
 Диківські, хутори 60
 Диковини, Горохівський р-н, с. 269, 284
 Дитиничі, Дубнівський р-н, с. 255

Дідичі, Горохівський р-н, с. 329
 Дмитрівка, Гошанський р-н, с. 225
 Дніпропетровськ, м. 256
 Дніпропетровська, обл. 198
 Добривода, Радивилівський р-н, с. 164, 202, 215
 Доброволька, село Дядьковичі, Рівненський р-н, х. 167
 Довгалівка (колишнє село Жабокрики Великі), Радивилівський р-н, с. 77
 Довге, Сарненський р-н, с. 186
 Довгий Ліс, Старовижівський р-н, с. 327
 Довгоші, Млинівський р-н, с. 17
 Довжок, Дубнівський р-н, колонія 55
 Долина (колишнє село Панська Долина), Млинівський р-н, с. 140, 174
 Дольськ, Турійський р-н, с. 287
 Домінопіль, Турійський р-н, с. 256, 262
 Дорогиничі, Локачинський р-н, с. 290
 Дорогобуж, Гошанський р-н, с. 173, 220
 Дорогобузька, дружина 16
 Дорогочин, м. 16
 Доротичі, сарненський р-н, с. 202, 203
 Доротище, Ковельський р-н, с. 272
 Дранча, див. Дружба
 Дранча Руська, див. Новоукраїнське
 Древині, Іваничівський р-н, с. 342, 347, 348, 352
 Дрогобицький, р-н 24
 Дрогобич, м. 21
 Дружба (колишнє село Дранча), Радивилівський р-н, с. 117, 121, 199, 213, 227
 Дружкопіль, Горохівський р-н, с. 281
 Друхів, Березнівський р-н, с. 199
 "Дуб", с. Святе, Здолбунівський р-н, ур. 178
 Дубечне, Старовижівський р-н, с. 19
 Дубина, Рівненський р-н, с. 161
 Дубина, Сарненський р-н, х. 96
 "Дубина", с. Симонів, ур. 177
 Дубнівська, в'язниця 27
 Дубнівський, р-н 16, 28, 37, 39, 41, 45, 47, 55, 58, 61, 62, 63, 64, 67, 68, 70, 72, 76, 77, 89, 90, 91, 94, 95, 102, 111, 112, 113, 119, 122, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 139, 143, 144, 147, 153, 156, 162, 165, 166, 171, 172, 174, 178, 182, 184, 185, 186, 187, 188, 191, 193, 195, 197, 200, 201, 205, 206, 207, 210, 214, 215, 216, 218, 219, 220, 222, 227, 230, 231, 234, 238, 249, 250, 251, 255, 295, 327, 328, 336, 368, 374, 375
 Дубно, м. 17, 20, 21, 39, 58, 70, 104, 107, 123, 130, 136, 140, 143, 150, 152, 157, 173, 175, 178, 195, 200, 201, 205, 207, 221, 230, 232, 233, 246, 368
 Дубова Корчма, Горохівський р-н, с. 280
 Дубове, Ковельський р-н, с. 290
 Дубровиця, м. 36, 87, 107, 135, 148, 197, 232, 236
 Дубровицький, р-н 17, 31, 36, 39, 40, 42, 51, 52, 56, 63, 71, 84, 94, 95, 105, 123, 124, 125, 133, 148, 163, 184, 188, 192, 197, 203, 232, 237
 Дуліби, Гошанський р-н, с. 97, 148, 208
 Дунаїв, Кременецький р-н, с. 376
 Дюксин, Костопільський р-н, с. 43, 74
 Дядьковичі, Дубнівський р-н, с. 41
 Дядьковичі, Рівненський р-н, с. 145, 158, 167, 171, 206, 213
 Едвардівка, див. Яблунівка
 Європа 26
 Ємільчинський, р-н 31
 Жабка, Ківерцівський р-н, с. 321
 Жабокрики Великі, див. Довгалівка
 Жабокрики Малі, див. Бригадирівка
 Жабче, Горохівський р-н, с. 271
 Жаврів, Гошанський р-н, с. 98, 208
 Жадківка, Корецький р-н, с. 248
 Жидачівський, р-н 230, 231, 232, 371
 Житані, Володимир-Волинський р-н, с. 345, 346
 Житомир, м. 14

Житомирська, обл. 14, 17, 19, 20, 25, 31, 87, 263, 371
Жобрин, Рівненський р-н, с. 72, 122, 233
Жовківський, р-н 24. 281
Жовті Води, м. 17
Жовтневе (колишнє село Пляшова), Радивилівський р-н, с. 69, 70
Жовтневе (колишнє село Свищів), Млинівський р-н, с. 85
Жовтневе (колишнє село Могильне), Володимир-Волинський р-н, с. 258, 272, 291, 292, 306, 316, 323
Жолобки, Шумський р-н, с. 395
Жорнища, Ківерцівський р-н, с. 298
Жуківщина, с. Радухівка, Рівненський р-н, х. 94
Журавичі, Ківерцівський р-н, с. 163, 275, 278, 319
Журавлине (колишнє село Шайно), Старовижівський р-н, с. 268, 289, 290, 311, 341, 342
“Забавка”, с. Невірків, Корецький р-н, ур. 135
Забара, Дубнівський р-н, с. 218
Забара, Шумський р-н, с. 358, 386
Забороль, Луцький р-н, с. 264, 308
Забороль, Рівненський р-н, с. 60, 72, 73
Забороль, Сарненський р-н, с. 216
Забужжя, Любомльський р-н, с. 325
Забунда, Володимир-Волинський р-н, с. 337, 346
Завадів, Стрийський р-н, с. 95, 116, 135, 137
Завидів, Горохівський р-н, с. 284, 318, 344
Завидів, Острозький р-н, с. 166
Завидівський, ліс 344
Завітне (колишнє село Вікентіївка), Ківерцівський р-н, с. 288
Загатинці (колишнє с. Великі Рикані), Демидівський р-н, с. 220
Загірці, Дубнівський р-н, с. 94
“Зади”, с. Набережне, Демидівський р-н, ур. 112
“Закревщина”, с. Сергіївка, Гошанський р-н, ур. 80
Залав’я, Млинівський р-н, с. 52, 86
Залізниця, Корецький р-н, с. 53, 67, 206, 222, 240
Залізниця, Любешівський р-н, с. 332
Залісоче, Ківерцівський р-н, с. 298, 309, 324, 333
Залісці, Шумський р-н. с. 357
Залішани, Дубровицький р-н, с. 203
Заліщина, с. Срібне, Радивилівський р-н, х. 45
Залужжя, Володимир-Волинський р-н, с. 343
Залужжя, Шумський р-н, с. 377
Замлиння, Любомльський р-н, с. 308
Замости, Турійський р-н, с. 272, 353
Замчисько, Дубнівський р-н, с. 126, 191
Занокот, с. Яблунне, Березнівський р-н, 175
Заозерне (колишнє село Перешпа), Любомльський р-н, с. 304
Запілля, Любомльський р-н, 263, 274, 275, 291, 303, 325, 331
Запорізька Січ 16
Заріцьк, Рівненський р-н, с. 65, 138, 209, 234
Зарічне, Гошанський р-н, с. 167
Заріччя, Володимир-Волинський р-н, с. 273, 302, 333
Заріччя, Маневицький р-н, с. 216
Заруддя, Дубнівський р-н, с. 200, 201
Заруддя, Збарзький р-н. с. 388
Заславські хутори, с. Топча, Корецький р-н 125
Засмики, Ковельський р-н, с. 289
Застава, Жовківський р-н, 281
Затурці, Локачинський р-н, с. 17, 263, 278, 338, 352
Захід, регіон Європи 31

Західна Волинь, регіон 20
Західна Європа 26
Західна Україна, регіон 22, 26, 28, 29
Західне Полісся, регіон 20
Західний Буг, річ. 325
Західно-Українська Народна Республіка (ЗУНР) 12
“Зачугунка”, с. Івачкове, Здолбунівський р-н, ур. 206
Зашків, Жовківський р-н, с. 23
Збараж, м. 33, 374, 378, 379
Збаразький, р-н 356, 363, 378, 379, 381, 382, 386, 388, 389, 395
Збереже, Холмщина (тепер Польща), с. 325
Збитин, Дубнівський р-н, с. 165
Звягель, див. Новоград-Волинський
Згорани, Любомльський р-н, с. 274, 304
Здовбиця, Здолбунівський р-н, с. 63, 80, 115, 176, 177, 183, 188, 201, 206, 207, 208, 219, 224, 235, 250
Здолбунів, м. 81, 98, 124, 134, 152, 174, 207, 211, 217
Здолбунів, станція 127
Здолбунівський, р-н 19, 22, 36, 37, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 63, 65, 66, 67, 68, 81, 94, 98, 99, 101, 102, 107, 108, 110, 112, 115, 116, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 132, 135, 139, 144, 145, 163, 164, 169, 170, 172, 176, 177, 178, 182, 183, 188, 193, 194, 196, 197, 198, 200, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 213, 217, 219, 222, 224, 226, 229, 230, 235, 238, 244, 250, 251, 254, 255, 320, 321, 328
Зелене, Горохівський р-н, с. 339
“Зелене”, с. Скреготівка, Ківерцівський р-н, ур. 307
Зелений Гай (колишнє с. Хомут), Дубнівський р-н, с. 207
Зигмонтівка, Горохівський р-н, с. 351
Зимне, Володимир-Волинський р-н, с. 335, 352
Зівки, Володимирецький р-н, кол. 89
Зірне, Березнівський р-н, с. 92, 146, 219
Злазне, Костопільський р-н, с. 44, 50, 103. 212
Зносичі, Сарненський р-н, с. 177
Зозулинці, Острозький р-н, с. 190
Золотолин, Костопільський р-н, с. 88, 205, 210
Золочівка, Демидівський р-н, с. 151
Зоря, Володимир-Волинський р-н, с. 343
Зоря, Рівненський р-н, с. 34, 35
Іванне, Дубнівський р-н, с. 234
Іваничі, смт 285, 305, 326, 331, 347, 348
Іваничі, станція 286, 345
Іваничі (колишнє село Янкевичі), Костопільський р-н, с. 21, 56, 57
Іваничівський, р-н 258, 285, 296, 299, 305, 313, 316, 333, 340, 341, 342, 343, 344, 346, 347, 352, 353
Іванівка, Іваничівський р-н, с. 347
Іванівка (колишнє с. Янівка), Ковельський р-н 328
Іванівка (колишнє с. Янівка), Радивилівський р-н, с. 69, 107, 218
Іванівка, Рожищенський р-н. с. 340
Іванівка (колишнє с. Янівка), Корецький р-н, с. 146, 243
Іванківці (колишнє село Янківці), Лановецький р-н, с. 370, 394
Івано-Франківська, обл. 36, 38, 39, 99, 156, 160, 169, 226, 240
Іванчин, Луцький р-н. с. 289
Іванчиці, Рожищенський р-н, с. 289
Івачкове, Здолбунівський р-н, с. 145, 193, 201, 206, 217, 222
Іква (колишнє село Крулевський Міст), Кременецький р-н, с. 375
Іква, річ. 58, 115
Іллін, Гошанський р-н, с. 166, 173, 245
Ілляшівка, Острозький р-н, с. 102, 116

Іскра (колишне село Новожуків), Рівненський р-н, с. 59, 68, 92, 100, 113, 170, 227
“Іскра”, військовий надрайон 149
Калинівка, с. Жорнища, Ківерцівський р-н, х. 298
Калинівка, Млинівський р-н, с. 61
Калиновник, Ковельський р-н, с. 276
Калуський, р-н 24, 36, 38, 39
Каменуха, див. Кам’яна Гора
Камінь-Каширський, м. 272, 276, 294, 309
Камінь-Каширський, р-н 329
Кам’яна Гора (колишне с. Каменуха), Костопільський р-н, с. 40
Кам’яниця Волинська, Дубнівський р-н, с. 47. 126
Кам’янка, Березнівський р-н, с. 98, 175
Кам’янка (колишне село Німецьке), Луцький р-н, 286
Канонічі, Володимирецький р-н, с. 195
Капустинці, Збараський р-н, с. 389
Карасин, Камінь-Каширський р-н, с. 329
Карасинський, ліс 329
Карлов, див. Олексіївка
Карначівка, Лановецький р-н, с. 373, 374
Каролінка, Млинівський р-н, с. 216
Карпати, гори 395
Карпатська Україна 15
Карпилівка, Радивилівський р-н, с. 45, 143
Карпилівка, Рівненський р-н, с. 245
Карпилівка, Рокитнівський р-н, с. 123
“Касень”, Радивилівський р-н, ур. 235
Катербург, див. Катеринівка
Катербурзький (тепер Шумський), р-н 384
Катеринівка (колишне містечко Катербург), Шумський р-н, с. 360, 381, 384
Квасів, Горохівський р-н, с. 313
Квітневе (колишне с. Баб’є),

Рожищенський р-н, с. 270, 283
Квітневе (колишне с. Ульбарів), Дубнівський р-н, с. 182
Київ, м. 34, 52, 53, 61, 75, 77, 108, 109, 122, 126, 127, 128, 132, 135, 142, 146, 175, 180, 182, 185, 186, 187, 189, 190, 203, 212, 224, 226
Київська Русь 14
Київська, обл. 16, 39, 184, 371
Кисилин, Локачинський р-н, с. 310, 319, 321
Ківерці, смт 263, 266
Ківерцівський, р-н 35, 44, 94, 163, 257, 258, 259, 260, 265, 267, 270, 274, 276, 278, 283, 288, 293, 294, 296, 297, 298, 300, 302, 304, 307, 309, 314, 315, 318, 319, 320, 321, 323, 324, 328, 330, 333, 334, 335, 336, 344
Кідри, Володимирецький р-н, с. 68, 142, 179
Кімната, Кременецький р-н, с. 367
“Кіптіха”, Кременецький р-н, ур. 354, 391
Клеванський (тепер Рівненський), р-н 249
Клевань - I, Рівненський р-н, смт 17, 33, 71, 91, 114, 126, 130, 154, 160, 165, 166, 213, 227, 236, 237, 246, 247. 321, 333
Клекотів, Бродівський р-н, с. 18
Клепачів, Ківерцівський р-н, с. 276
Клесів, Рокитнівський р-н, смт 74
Клопочин, Іваничівський р-н, с. 340, 341
Княже, Сокальський р-н, с. 269, 305, 313
Княжина, Тернопільська область 365
Кобилище, смт Оржів, Рівненський р-н, х. 34, 35, 68, 100
Кобильня, див. Весняне
Ковель, м. 213, 258, 260, 263, 272, 273, 276, 287, 309, 319, 324, 329, 330, 335, 347, 350, 353

Ковельський, р-н, 258, 262, 264, 268, 269, 271, 272, 276, 283, 288, 290, 295, 309, 311, 312, 315, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 333, 335, 337, 340, 342
Когильне, Володимир-Волинський р-н, с. 287, 288, 292, 297, 319, 320, 321, 343
Козак, Корецький р-н, с. 182, 202
Козаччина, с. Антонівці, Шумський р-н, х. 358
Козин, Радивилівський р-н, с. 136, 159, 187, 226
Козинський (тепер Радивилівський), р-н 215, 235
Козлин, Рівненський р-н, с. 41, 51, 52, 105, 161
Коківець, Корецький р-н, с. 159
Кокорів, Кременецький р-н, с. 382
Колки, Маневицький р-н, смт 264, 267, 276, 302, 320
Колківська, республіка 320
Колківський (тепер Маневицький), р-н 31, 163, 267, 310, 319
Колмів, Горохівський р-н, с. 348
Коловерти, Корецький р-н, с. 79, 107, 142, 146, 147, 160, 252
Колодеже, Горохівський р-н, с. 291, 311, 316, 349
Колоденка, Рівненський р-н, с. 42, 100, 114, 120, 132, 148, 153, 164, 184, 185, 189, 195
Колодіївка (колишне с. Велика Харуча), Корецький р-н, с. 34, 137
Колодне, Збараський р-н, с. 363, 378
Колодязне (колишне село Вілька Холопська), Березнівський р-н, с. 43, 117
Комарівка, Костопільський р-н, с. 235
Комарове, Маневицький р-н, с. 264, 275, 320
Конюхи, Локачинський р-н, с. 263, 286, 305
Копані, Радивилівський р-н, с. 45, 60, 141, 202, 390
Копилля, Маневицький р-н, с. 271
Копитів, Корецький р-н, с. 99, 196, 215, 224, 240
Копиткове, Здолбунівський р-н, с. 98, 217
Копичинці, Гусятинський р-н, м. 315, 361, 370
Кораблище, Млинівський р-н, с. 37, 184, 185, 187, 231, 250, 251
Кордишів, Шумський р-н, с. 370, 372, 385, 387
Корець, м. 19, 87, 105, 109, 118, 150, 151, 152, 196, 218, 223, 226, 227, 240, 242, 243, 248, 252
Корецький, р-н 19, 34, 41, 53, 61, 65, 67, 75, 79, 81, 82, 83, 84, 87, 99, 103, 107, 108, 111, 114, 117, 118, 119, 125, 128, 133, 135, 136, 137, 138, 140, 142, 144, 146, 147, 150, 155, 156, 159, 160, 162, 168, 169, 170, 175, 182, 183, 186, 187, 189, 193, 194, 196, 202, 204, 206, 212, 214, 215, 221, 222, 224, 225, 226, 231, 232, 240, 242, 243, 245, 248, 250, 251, 252, 253, 254
Користь, Корецький р-н, с. 41, 53, 87, 136, 168, 249
Коритне, Радивилівський р-н, с. 215
Корнин, Рівненський р-н, с. 229
Коробиха, с. Малий Жолудськ, Володимирецький р-н, х. 63
“Королівський Ліс”, с. Малі Бережці, Кременецький р-н, ур. 384
Корост, Сарненський р-н, с. 236
Коростятин, див. Малинівка
Корсунь, м. 17
Кортеліси, Ратнівський р-н, с. 268
Корчунок, с. Плоске, Острозький р-н, х. 94
Корчин, Костопільський р-н, с. 41, 43
Корчин, Радехівський р-н, с. 267, 275, 278, 344

Корчів'я, Костопільський р-н, с. 205
Коршів, Луцький р-н, с. 257, 268, 287, 291, 294, 295, 338
Коршовець, Луцький р-н, с. 347
Костопіль, м. 21, 34, 43, 44, 48, 54, 56, 57, 63, 70, 71, 75, 90, 108, 114, 116, 137, 164, 167, 188, 195, 200, 214
Костопільський, р-н 20, 21, 30, 34, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50, 51, 54, 55, 56, 57, 62, 63, 64, 66, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 85, 87, 88, 99, 106, 108, 116, 118, 119, 120, 125, 137, 139, 141, 146, 149, 162, 163, 170, 181, 188, 205, 209, 210, 211, 212, 216, 217, 218, 220, 222, 228, 233, 235, 241, 319
Костюшково, Луцький р-н, масток 317
Котів, Рівненський р-н, с. 39, 45, 79, 105
Котів, Луцький р-н, с. 295, 306, 342
Котлярівка, Шумський р-н, с. 379, 395
Коханівка, Збарзький р-н, с. 379
Крам, м. Корець, х. 118
Красна Гора, Дубнівський р-н, с. 94
Красниця, с. Стара Мощаниця, Здолбунівський р-н, х. 126
Красноволя, Маневський р-н, с. 330
Красносілля, Гошанський р-н, с. 17, 183
Красностав (колишнє село Гнійне), Володимир-Волинський р-н, с. 288, 342
Крать, Турійський р-н, с. 258, 272, 335, 343
Кременець, м. 28, 30, 55, 62, 69, 130, 140, 143, 178, 218, 221, 356, 360, 361, 363, 364, 365, 367, 368, 370, 371, 373, 375, 377, 378, 379, 380, 385, 387, 388, 392, 395
Кременецька, в'язниця 27
Кременецький, замок 18
Кременецький, р-н 178, 217, 220, 354, 355, 356, 357, 360, 361, 363, 364, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 375, 376, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 389, 390, 391, 392, 393, 394
Кремеш, Локачинський р-н, с. 298, 347, 348
Кривин, Славутський р-н, с. 149, 190
Кривичі, Рівненський р-н, с. 33, 91, 245
Кривуха, Дубнівський р-н, с. 102
Крижі, Кременецький р-н, с. 390, 393
Крилів, Корецький р-н, с. 146
Кримне, Старовижівський р-н, с. 19, 265
Кричильськ, Сарненський р-н, с. 48
Круголець, Шумський р-н, с. 372, 385
Крулевський Міст, див. Іква
Крупець, Радивилівський р-н, с. 104, 105, 108, 115, 127, 141, 150, 171, 180, 201, 219, 224, 226, 228, 237, 238
Крупове, Дубровицький р-н, с. 123, 137
Крута Слобода, Сарненський р-н, с. 172
Кудрин, (тепер села немає), Здолбунівський р-н, кол. 135, 170, 230
Куликів, Кременецький р-н, с. 355, 372, 375, 376, 384, 386
Кульчин, Турійський р-н, с. 287
Куненщина, с. Кунин, Здолбунівський р-н, х. 132
Кунин, Здолбунівський р-н, с. 112, 122, 124, 132
Купичів, Турійський р-н, с. 258, 312
Кураш, Дубровицький р-н, с. 124
Курдибань, Дубнівський р-н, с. 166
Курозвани, Гошанський р-н, с. 231, 249
Курсики, Радивилівський р-н, с. 89, 174, 192, 394, 395
Кустин, Рівненський р-н, с. 112, 244, 246
Кути, Шумський р-н, с. 377
Кутянка (колишнє с. Ляхів), Острозький р-н, с. 119, 195
Кухарі, Ковельський р-н, с. 328
Кушлин, Кременецький р-н, с. 354
“Лаброщина”, с. Оздів, Луцький р-н, ур. 300

Лаврів, Луцький р-н, с. 220, 280, 283, 291, 300, 301, 307, 340, 344
Ладовка, Демидівський р-н, кол. 176
Ланівці, смт. 355, 356, 361, 362, 364, 367, 374, 377, 391
Лановецький, р-н 47, 101, 138, 210, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 386, 387, 389, 390, 391, 392, 394
Ласків, Володимир-Волинський р-н, с. 278, 279, 297, 306, 315, 324, 326, 331, 346
Лашинці, Лановецький р-н, с. 374, 380
Лемешів, Горохівський р-н, с. 282, 350
Лепешівка, Шумський р-н, с. 394
Лизяна, Березнівський р-н, с. 152
Линів, Локачинський р-н, с. 342
Липки, Гошанський р-н, с. 126, 151, 193, 194, 206, 213, 221, 222, 249
“Лиса Гора”, с. Калинівка, Млинівський р-н, ур. 61
Лисин, Демидівський р-н, с. 102
Листвин, Дубнівський р-н, с. 37, 165
Литовеж, Іваничівський р-н, с. 17
Лички, Ківерцівський р-н, с. 294
Лище, Луцький р-н, с. 265
Лідихів, Кременецький р-н, с. 364, 390
Ліски, Володимир-Волинський р-н, с. 299
“Лісничівка”, с. Оржів, Рівненський р-н, ур. 116
Лісове, Маневський р-н, с. 310
Лісовики, с. Дружба, Радивилівський р-н, х. 117
“Ліське”, село Поліське, Березнівський р-н, ур. 54
Літва, с. 342
Літвиця, Дубровицький р-н, с. 237
Літин, Турійський р-н, с. 287, 295, 312
Літовище, Шумський р-н, с. 384
Літогища, Рожищенський р-н, с. 327
Лішня, Кременецький р-н, с. 361, 365, 374, 375
Лобачівка, Горохівський р-н, с. 266, 271, 277
Лобачівський, ліс 266
Ловиша, Турійський р-н, с. 308
Локачинський, р-н 261, 263, 269, 270, 272, 278, 285, 286, 288, 290, 298, 305, 310, 313, 319, 321, 323, 332, 338, 339, 340, 342, 347, 348, 351, 352
Локачі, смт 261, 290, 336, 348
Лопушне, Ланівецький р-н, с. 374
Лугинський, р-н 19
Луків (колишнє смт Мацеїв), Турійський р-н, смт 257, 264, 265, 275, 327, 330
Луковичі, Іваничівський р-н, с. 341
Луцьк, м. 17, 18, 31, 34, 35, 82, 96, 123, 146, 172, 192, 233, 236, 242, 244, 256, 257, 262, 274, 281, 284, 285, 289, 290, 300, 305, 307, 320, 321, 338, 352
Луцька, ратуша 17
Луцький, повіт 16, 17, 18
Луцький, р-н 41, 220, 235, 257, 258, 259, 261, 263, 264, 265, 267, 268, 269, 270, 274, 277, 278, 279, 280, 283, 284, 285, 286, 287, 289, 290, 291, 294, 295, 300, 301, 302, 303, 306, 307, 308, 310, 314, 317, 318, 332, 334, 335, 336, 337, 338, 340, 341, 342, 344, 347
Лучиці, Горохівський р-н, с. 296
Лучиці, Сарненський р-н, 173
Любачівський, повіт 39, 48, 49, 74, 124, 127, 131
Любешівський, р-н 332
Любиковичі, Сарненський р-н, с. 123
Любитів, Ковельський р-н, с. 283, 284
Любомль, м. 264, 274, 275, 291, 303, 304, 305, 331
Любомльський, р-н 17, 263, 264, 265, 273, 274, 275, 291, 303, 304, 308, 309,

- 324, 325, 331, 336, 353, 345, 353
Любохини, Старовижівський р-н, с. 265
Людвипіль, див. Соснове
Людвипільський (тепер Березнівський), р-н 30
Людвище, Шумський р-н, с. 373, 377, 387
Людинь, Дубровицький р-н, с. 42
Люцинів, Гошанський р-н, с. 223
Лютка, Старовижівський р-н, с. 19
Ляхча, Сарненський р-н, с. 225
Ляхів, див. Кутянка
Ляшук Сильвестр Семенович, повст. 279
Львів, м. 21, 26, 61, 104, 201, 224, 281, 282, 305
Львівська, обл. 23, 24, 95, 116, 128, 135, 137, 138, 151, 173, 230, 231, 232, 234, 267, 268, 273, 275, 281, 296, 299, 305, 313, 344, 363, 371
“Маджака”, держава 14
Майків, Гошанський р-н, с. 84, 136, 187, 205
Майдан, Дубнівський р-н, 143, 210
Майдан (тепер с. немає), Здолбунівський р-н, кол. 139
Майдан, Ковельський р-н, с. 309
Маївка, Луцький р-н, с. 317
“Мак”, с. Нетреба, Володимирецький р-н, ур. 113
Макотерти, Рівненський р-н, с. 229
Максимілянівка (тепер села немає), Березнівський р-н, кол. 119
Мала Городниця, Млинівський р-н, с. 148
Мала Омеляна, Рівненський р-н, с. 33
Мала Совпа, Корецький р-н, с. 232, 233
Мале Дерев'янче, Острозький р-н, с. 79, 80, 148
Малий Жолудськ, Володимирецький р-н, с. 63
Малий Мидськ, Костопільський р-н, с. 87
Малий Стидин, Костопільський р-н, с. 220
Малин, Млинівський р-н, с. 64, 85, 86
Малинівка (колишне с. Коростятин), Гошанський р-н, с. 16, 183
Малинськ, Березнівський р-н, с. 76, 139, 150, 157, 190, 242
Малі Бережці, Кременецький р-н, с. 384
Малі Березолуки, Рожищенський р-н, с. 314, 322
Малі Дорогостаї, Млинівський р-н, с. 60
Малі Садки, Шумський р-н, с. 385
Мальованка, с. Хотинь, Рівненський р-н, ур. 138
Маневицький, р-н 31, 163, 216, 263, 267, 271, 275, 277, 280, 301, 304, 310, 311, 319, 320, 326, 329, 330, 334, 335
Маневичі, смт 329
Маневичі, станція 288
Маневичі, Маневицький р-н, с. 320
Маринин, Березнівський р-н, с. 84, 85
Маринков, Рожищенський р-н, колонія 298
Маркелівка (колишне село Марцелівка), Володимир-Волинський р-н, с. 306, 350
Марковичі, Горохівський р-н, с. 350
Мартинівка, Дубнівський р-н, с. 95, 147
Марцелівка, див. Маркелівка
Марцеліна (тепер с. немає), Корецький р-н, кол. 232
Мар'янівка (тепер села немає), Рівненський р-н, с. 229
Матвіївці, Шумський р-н, с. 362
Матейки, Маневицький р-н, с. 334
Матів, Сокальський р-н, с. 17
Матіївка, Гошанський р-н, с. 72
Мацеїв, див. Луків
Маша, Костопільський р-н, с. 69
Межирицький (тепер Корецький), р-н 223, 231, 233, 238, 250, 251, 254, 259, 321
Межирич, Острозький р-н, с. 151, 208
Межириччя (колишне село Чекно), Млинівський р-н, с. 86
Мерва, Горохівський р-н, с. 331
Метельне, Ківерцівський р-н, с. 94, 274, 310, 321, 323
Мечиславівка (тепер села немає), Млинівський р-н, с. 117, 238
Милостів, Рівненський р-н, с. 234
Милятин, Іваничівський р-н, с. 299
Милятин, Острозький р-н, с. 109, 139, 189
Миньківці, Дубнівський р-н, с. 186, 191
Мирків, Горохівський р-н, с. 351
Мирне (колишне село Печалівка), Костопільський р-н, с. 71, 118
Мировичі турійський р-н, с. 287
Миротин, Здолбунівський р-н, с. 193
Михайлівка, Гошанський р-н, с. 132, 195
Михайлівка, Локачинський р-н, с. 340
Михайлівка, Острозький р-н, с. 134, 211
Михайлівка, Радивилівський р-н, с. 82, 87, 107, 127, 151, 224, 390
Михайлівка, Рівненський р-н, с. 170
Михалківці, Острозький р-н, с. 73, 74, 173, 186, 197
Михалківці, Шумський р-н, с. 385
Мишів, Іваничівський р-н, с. 316, 333
Мізоцький (тепер Здолбунівський), р-н 226, 229
Мізоч, смт 28, 48, 49, 52, 65, 67, 101, 102, 108, 110, 124, 169, 182, 198, 226
Мізочок, Здолбунівський р-н, с. 197
Млинів, смт 96, 100, 123, 172, 201, 204, 214, 230, 234, 246, 254
Млинівський, р-н 37, 45, 52, 58, 60, 61, 64, 85, 86, 89, 104, 106, 115, 117, 122, 123, 140, 148, 149, 155, 158, 159, 162, 172, 174, 176, 178, 184, 185, 187, 188, 192, 204, 212, 216, 217, 219, 220, 221,
223, 231, 233, 238, 250, 251, 254, 259, 321
Млинівці, Кременецький р-н, с. 356, 382, 390
Мнишин, Гошанський р-н, с. 17
Мовників, Іваничівський р-н, с. 327
Могиляни, Острозький р-н, с. 186, 203
Могильне, див. Жовтневе, Володимир-Волинський р-н
Мозир (Беларусь), м. 19
Моквин, Березнівський р-н, с. 46, 98
Мокрець, Турійський р-н, с. 299
Молотків, Лановецький р-н, с. 358, 367
Монастирський, р-н 77, 193
Молдова 16
Молодиче, Жидачівський р-н, с. 230, 231, 232, 371
Молотків, с. Обенижі, Турійський р-н, х. 282
Монастирський (Тернопільщина), ліс 379
“Морозиха”, с. Мощаниця, Острозький р-н, ур. 190
Морозівка, Корецький р-н, с. 118, 183
Мосир, Любомльський р-н, с. 353
Москва (Російська Федерація), м. 20
Мости, Здолбунівський р-н, с. 144
Мотронинський, монастир 19
Мочалки, Турійський р-н, с. 263, 310
Мощаниця, Острозький р-н, с. 45, 149, 189, 190, 216, 251, 255
Мурова (тепер села немає), Любомльський р-н, с. 308
Мусорівці, Збараський р-н, с. 388
М'ятин, Гошанський р-н, с. 209, 248
М'ятин, Млинівський р-н, с. 238
Набережне (колишне с. Новосілки), Демидівський р-н, с. 107, 112, 150
Надвірнянський, р-н 99, 156, 160, 169, 226, 240
Надчиці, Млинівський р-н, с. 321

Назавизів, Надвірнянський р-н, с. 99, 156, 160, 169, 226, 240

Нападівка, Лановецький р-н, с. 372, 386

Нараїв, Дубнівський р-н, с. 162

Наречин, масток 329

Народичі, смт 19

Наталін, Горохівський р-н, колонія 303

Наталія (тепер села немає), Рівненський р-н, с. 39, 45, 79

Невірків, Корецький р-н, с. 19, 79, 84, 135, 140, 162, 182, 193, 214

Немирівка, Радивилівський р-н, с. 109, 121, 192, 236

Немовичі, Сарненський р-н, с. 49, 54, 58, 59, 66, 74, 75, 76, 87, 124, 129, 147, 177, 179, 186, 199, 202, 238, 260

Несвіч, Луцький р-н, с. 277, 291

Нетреба, Володимирецький р-н, с. 113

Нетреба, Рокитнівський р-н, с. 20

Нехвороща (колишне с. Бискупичі Руські), Володимир-Волинський р-н, с. 46, 49, 110, 205, 260

Нивецьк, Дубровицький р-н, с. 95

Нири, Турійський р-н, с. 312

Ниці, Старовижівський р-н, с. 297

Німецьке, див. Кам'янка

Німеччина 21, 22, 27, 28, 34, 56, 83, 211, 318, 363, 374

Нова Митниця Радивилівський р-н, с. 185

Нова Мощаниця, Здолбунівський р-н, с. 66, 226

Нова Українка (колишне село Осада Креховецька), Рівненський р-н 38, 43, 44, 51, 60, 176, 243

Новаки, Володимирецький р-н, с. 196

Нове Село, Підволочиський р-н, с. 364

Новий Вишнівець, Збаразький р-н, с. 386

Новий Двір, Рівненський р-н, с. 145

Новий Двір, Турійський р-н, с. 258, 265, 312

Новий Загорів, Локачинський р-н, с. 313

Новий Зборишів, Горохівський р-н, 257, 313, 335

Новий Мосир, Ковельський р-н, с. 329

Новий Олексинець, Кременецький р-н, с. 381, 382

Новий Осередок, Володимир-Волинський р-н, с. 322, 352

Новини, Володимир-Волинський р-н, с. 274, 345

Новини, Корецький р-н, с. 81

Новини, с. Сіянци, Острозький р-н, х. 110

“Новини”, с. Котів, Рівненський р-н, ур. 79

“Новини”, Корецький р-н, ур. 150

Новоград-Волинський (колишне місто Звягель), м. 17

Новожуків, див. Іскра

Новомалин, Острозький р-н, с. 57, 96, 102, 103, 171, 195, 205, 208

Новородчиці, Острозький р-н, с. 102

Новоселівка (колишне с. Божкевичі), Млинівський р-н, с. 123, 204

Новосілки, Володимир-Волинський р-н, с. 278, 325

Новосілки, Здолбунівський р-н, с. 198, 255

Новосілки, Маневицький р-н, с. 334

Новосілки, Рівненський р-н, с. 153, 165, 180, 247

Новосілки, див. Набережне

Новостав, Луцький р-н, с. 285

Новостав, Рівненський р-н, с. 247

Новостав, Шумський р-н, с. 359, 384, 391, 393, 395

Новостав - Дальній, Рівненський р-н, с. 114, 153, 249

Новоставці, Гошанський р-н, с. 199

Новоукраїнське (колишне Дранча Руська), Радивилівський р-н, с. 228

Носовичі, Ківерцівський р-н, 321

Нудижі, Любомльський р-н, с. 273

Обарів, рівненський р-н, с. 100, 243, 244

Обенижі, Турійський р-н, с. 282

Облапи, Ковельський р-н, с. 272, 309, 324, 325, 333

Овадне, Володимир-Волинський р-н, с. 292, 315, 331, 350

Овруч, м. 19

Огризківці, Лановецький р-н, с. 361

Одєрадівка, шумський р-н, с. 387

Оженин, Острозький р-н, с. 37, 61, 121, 166, 239, 245, 252

Оженин, станція 169, 175

Оздів, Луцький р-н, с. 289, 300

“Озерище”, с. Чорніїв, Турійський р-н, с. 297

Озеро, Володимирецький р-н, с. 207

Озерце, Ківерцівський р-н, с. 276

Озеряни, Дубнівський р-н, 129, 182, 207, 215

Озеряни, Луцький р-н, с. 270

Озеряни, Турійський р-н, с. 287

Оздів, Луцький р-н, с. 286, 306

Озірці, с. Каноничі, Володимирецький р-н, х. 195

Озліїв, Млинівський р-н, с. 123, 172, 233

Озютичі, Локачинський р-н, с. 272

Олександрівка, Костопільський р-н, с. 181

Олександрійський (тепер Рівненський), р-н 150, 221, 244

Олександрія, Рівненський р-н, с. 39, 40, 54, 79, 106, 164, 185, 214

Олексіївка (колишне село Карлов), Гошанський р-н, с. 392

Оленівка, Рожищенський р-н, с. 281

Олика, Ківерцівський р-н, смт 17, 257, 258, 259, 265, 267, 274, 310, 321, 323, 328, 336

Олика, Ківерцівський р-н, станція 283

Олишва, Рівненський р-н, с. 213, 244

Омельне, Любомльський р-н, с. 17

Онишківці, Шумський р-н, с. 358, 365, 385

Опарипси, Радивилівський р-н, с. 47, 48, 93

Орані, Володимир-Волинський р-н, с. 332, 335

Орв'яниця, Дубровицький р-н, с. 84, 124, 148, 197

Ордів, Радехівський р-н, 173, 234

Оржів, Рівненський р-н, смт 33, 34, 35, 41, 68, 91, 100, 116, 122, 131, 154, 183, 184, 198

Орищі, Іваничівський р-н, с. 353

Осада Креховецька, див. Нова Українка

Осницьк, Рокитнівський р-н, с. 27

Осова, Дубровицький р-н, с. 56, 187, 232

Остапи, Лугинський р-н, с. 19

Острів, Володимирецький р-н, с. 72

Острів, Ківерцівський р-н, с. 293, 298, 336

Острів, Локачинський р-н, колонія 261

Острів, Радивилівський р-н, с. 353

Острівок, Володимир-Волинський р-н, с. 258, 288, 343, 346

Острівці, Володимирецький р-н, с. 180

Острог, м. 17, 18, 20, 28, 47, 51, 79, 81, 103, 114, 116, 120, 134, 152, 154, 158, 171, 175, 177, 211, 223, 251, 359, 381

Острожець, Млинівський р-н, с. 86, 87

Острожецький (тепер Млинівський), р-н 85, 162

Острозький, р-н 37, 45, 49, 50, 51, 54, 57, 59, 61, 65, 69, 72, 73, 74, 78, 79, 80, 84, 87, 93, 94, 95, 96, 101, 102, 103, 106, 109, 110, 114, 116, 117, 119, 120, 121, 129, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 148, 149, 151, 152, 154, 155, 157, 158, 166, 167, 169, 170, 171, 171, 172, 173, 174, 176, 180, 186, 189, 190, 191, 192, 195, 196, 197, 203, 204, 205, 206, 208, 210,

211, 212, 216, 219, 234, 235, 239, 245, 251, 252, 254, 255
Охлопів, Горохівський р-н, с. 282
Охматків, Демидівський р-н, с. 45, 47, 67, 76, 101, 104, 121, 194, 195, 218, 220, 292, 321
Очеретне (колишнє село Свинюхи), Кременецький р-н, с. 381
Павлівка, Іваничівський р-н, с. 343
“Палаці”, с. Здовбиця, Здолбунівський р-н, ур. 115
Паличі, Володимир-Волинський р-н, с. 337
Панська Долина, див. Долина
“Парня”, с. Ставок, Костопільський р-н, ур. 235
Пасеки, Радивилівський р-н, с. 62
“Пастовинь”, с. Облапи, Ковельський р-н, ур. 309
Пахinya, Лановецький р-н, с. 373
Пашева, Демидівський р-н, с. 151
Пашуки, Гошанський р-н, с. 231
Пашиха, Демидівський р-н, с. 210
Певжа, Млинівський р-н, с. 86
Пеньків, Костопільський р-н, с. 181
“Ператі”, с. Антонівка, Володимирецький р-н, ур. 66
Перевередів, Млинівський р-н, с. 217
Переділи, Рівненський р-н, с. 65, 113, 114
Перекалля, смт Оржів, Рівненський р-н, х. 33, 122
Перемишлянський, р-н 268
Перенятин, Радивилівський р-н, с. 108, 219
Пересіка, Турійський р-н, с. 287
Пересопниця, Рівненський р-н, с. 155
Пересопницька, дружина 16
Переспа, Рожищенський р-н, с. 325
Перетоки, Костопільський р-н, с. 64, 217
“Перетоки”, с. Вишнів, Ківерцівський р-н, ур. 297

Перешпа, див. Заозерне
Петриківці, с. Антонівці, Шумський р-н, х. 360
Печалівка, див. Мирне
Печихвости, Горохівський р-н, с. 17, 267, 269, 282, 350
Печихвостівський, ліс 350
“Печі”, с. Ставок, Костопільський р-н, ур. 235
Пильгани, Горохівський р-н, с. 289, 293, 325, 347, 348, 349
Пильганський, ліс 348
Пирятин, Дубнівський р-н, с. 227
Писарева Воля, Володимир-Волинський р-н, с. 299
Південна Волинь, регіон 18
Півче, Здолбунівський р-н, с. 49, 194, 196, 251
Підбереззя, Горохівський р-н, 256, 261, 274, 282, 284, 289, 350, 351
Підвисоке, Радивилівський р-н, с. 171, 200, 201, 235
Підволочиський, р-н 364
Підгайці, Луцький р-н, с. 332, 336
Підгайці, Млинівський р-н, с. 212
Підгайці, Шумський р-н, с. 389
Підгірське (колишнє село Угорськ), Шумський р-н, с. 392
Підгірці, Рівненський р-н, с. 155
Підгора, с. Града, Кременецький р-н, х. 375
Підгородне, Любомльський р-н, с. 265, 324
Піддубецький (тепер Луцький), р-н 295, 318
Піддубці, Луцький р-н, с. 41, 258, 263, 267, 274, 278, 279, 290, 306, 314, 318, 337
Підзамче, Радивилівський р-н, с. 62, 178
Підлипки, Радивилівський р-н, с. 192
Підліски, Гошанський р-н, с. 135

Підлужне, Костопільський р-н, с. 30, 34, 50, 56, 57
Підлужжя, Дубнівський р-н, с. 328
Підляшшя (тепер Польща), регіон 20
Підсинівка, Старовижівський р-н, с. 297
Підцаревичі, Горохівський р-н, с. 349
Пінськ (Беларусь), м. 14, 16
Пірванче, Горохівський р-н, с. 349
Пісків, Костопільський р-н, с. 174, 195
“Піщаниця”, с. Великі Цепцевичі, Володимирецький р-н, ур. 197
“Піщанка”, с. Михайлівка, Острозький р-н, ур. 134, 211, 212
“Піщанка”, село Дермань - II, Здолбунівський р-н, ур. 213
“Піщанка”, с. Верхів, Острозький р-н, ур. 191
Піщатинці, Шумський р-н, с. 383
Плоска, Дубнівський р-н, с. 16
Плоска, Рівненський р-н, с. 155
Плоска (колишнє село Фільварки), Кременецький р-н, с. 378
Плоске, Острозький р-н, с. 65, 72, 94, 129, 171, 204, 252
Пляшова, див. Жовтневе
Повча, Дубнівський р-н, с. 61, 200
Погорілівка, див. Поліське
Погорільці, див. Привільне
Погулянка, Сарненський р-н, с. 90
Поділля, регіон 19, 289
“Подобанка”, с. Садове, Гошанський р-н, ур. 177
Подоляни, Гошанський р-н, с. 220
Подунав'я, регіон 16
Подусільна, Перемишлянський р-н, с. 268
Пожарки, Рожищенський р-н, с. 281
“Пожарки”, с. Постійне, Костопільський р-н, ур. 46
Покоси, с. Білівські Хутори, Рівненський р-н, х. 198

Полиці, Володимирецький р-н, с. 190, 216, 228
Полівці, Гошанський р-н, с. 40
Полісся, регіон 16, 18, 33, 37, 73, 74, 75, 110, 154, 201, 284
Поліське (колишнє село Погорілівка), Березнівський р-н, с. 54
Половлі, Ковельський р-н, с. 335
Полом'яне, див. Стенжаричі
Полонка, Луцький р-н, с. 235, 261, 283, 300, 302, 303, 307
Полонне, м. 18
Полтава, м. 23
Полтавська, обл. 199
Поляна (колишнє село Яно-Каролінка), Турійський р-н, с. 287
“Польська Гора”, Ківерцівський р-н, ур. 304
Польсько-Литовська, держава 14
Польща 14, 19, 21, 39, 48, 49, 74, 124, 127, 131, 325
Понебель, Рівненський р-н, с. 91, 152, 208
Поничів, Володимир-Волинський р-н, с. 297
“Попів Ліс”, с. Ремель, Рівненський р-н, ур. 45
Попівці, Бродівський р-н, с. 363
Попівці, Кременецький р-н, с. 383
Попівці, Острозький р-н, с. 166
Порицьк, Іваничівський р-н, с. 340, 343, 344
Порозово, Рівненський р-н, с. 95, 164
Постійне, Костопільський р-н, с. 46, 74, 139
Посягва, Гошанський р-н, с. 98, 128
“Потоки”, с. Морозівка, Корецький р-н, ур. 118
Потуротів, Шумський р-н, с. 395
Почаїв, Кременецький р-н, смт 217, 355, 362, 363, 376, 383, 386, 389, 391, 392, 393

- Почаївський (тепер Кременецький), р-н 370, 383, 391
- Почапки, Острозький р-н, с. 149, 190
- Почайка, Володимир-Волинський р-н, с. 332
- Правобережна Україна 16, 18, 19
- Працелувка, с. Рудня, Дубровицький р-н, х. 63
- Привільне (колишне с. Погорільці), Дубнівський р-н, с. 187
- Привітне (колишне село Свинюхи), Локачинський р-н, с. 347, 349
- Прислuch (колишне с. Холопи), Березнівський р-н, с. 116
- Прокази, с. Дружба, Радивилівський р-н, х. 121
- Промінь (колишне село Пулганів), Луцький р-н, с. 301
- Процюки, Володимирецький р-н, с. 181
- Пруски, Гошанський р-н, с. 173
- Птича, Дубнівський р-н, с. 77, 139
- Пулганів, див. Промінь
- Пустомити, Гошанський р-н, с. 44, 81, 128, 231
- Пшебраже, див. Гайове
- П'яна Долина", с. Кордишів, Шумський р-н, ур. 372
- П'янне, див. Радянське
- П'ятигори, Здолбунівський р-н, с. 200
- Радохівський, р-н 173, 234, 267, 275, 278, 281, 344
- Радивилів, м. 89, 143, 150, 195, 202, 210, 383
- Радивилівський, р-н 45, 46, 47, 48, 60, 62, 63, 64, 69, 70, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 89, 90, 92, 93, 96, 99, 101, 104, 105, 108, 109, 115, 117, 120, 121, 122, 125, 127, 130, 131, 136, 140, 141, 142, 143, 147, 150, 151, 157, 158, 159, 162, 163, 164, 165, 171, 172, 174, 178, 180, 182, 184, 185, 186, 187, 192, 194, 199, 201, 202, 208, 211, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 235, 236, 237, 238, 301, 353, 382, 384, 390, 392, 393, 394, 395
- Радів, Дубнівський р-н, с. 89
- Радовичі, Турійський р-н, с. 282, 287, 311, 312
- Радохівка, Рівненський р-н, с. 34, 58, 94, 130, 153, 230, 237
- Радянське (колишне с. П'янне), Млинівський р-н, с. 86
- Ратне, смт 17
- Ратнів, Луцький р-н, с. 280, 289
- Ратнівський, р-н 268, 316, 329
- Рафалівка, Володимирецький р-н, смт 186, 190, 228, 253
- Рафалівська, станиця 89
- Рафалівський (тепер Володимирецький), р-н 72
- Рачин, Горохівський р-н, с. 256, 259, 266, 274, 276, 277, 283, 289, 313, 335
- Рачин, Дубнівський р-н, с. 166
- "Ревуха", с. Плоске, ур. 171
- Ремель, Рівненський р-н, с. 39, 44, 52, 177, 193, 246
- "Рети", с. Симонів, Гошанський р-н, ур. 97
- Ридків, Радивилівський р-н, с. 186
- Ридомиль, Кременецький р-н, с. 381, 385
- Риковичі, Іваничівський р-н, с. 258
- Рисв'янка, Рівненський р-н, с. 119, 204
- Рівне, м. 18, 20, 21, 30, 31, 34, 35, 43, 52, 53, 61, 65, 67, 75, 77, 82, 87, 90, 100, 104, 106, 108, 109, 114, 122, 126, 127, 128, 132, 135, 142, 146, 152, 159, 160, 164, 165, 166, 167, 175, 180, 182, 185, 186, 187, 189, 190, 203, 207, 212, 214, 218, 225, 230, 236, 242, 246, 247, 248, 265, 274
- Рівненська, обл. 9, 13, 14, 16–256, 263, 295, 301, 310, 319, 320, 321, 327, 328, 329, 330, 333, 336, 337, 349, 351, 353, 368, 373, 374, 375, 382, 384, 390, 392, 393, 394, 395
- Рівненська, в'язниця 40, 129
- Рівненське, Полісся 73, 74, 75
- Рівненський, р-н 9, 16, 17, 33, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 45, 51, 52, 54, 57, 58, 59, 60, 61, 64, 65, 68, 71, 72, 73, 79, 81, 87, 91, 92, 94, 95, 100, 102, 105, 106, 109, 111, 112, 113, 114, 116, 119, 120, 122, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 135, 138, 145, 146, 149, 150, 151, 153, 154, 155, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 167, 169, 170, 176, 177, 179, 180, 182, 183, 185, 189, 191, 193, 195, 198, 199, 201, 202, 204, 206, 208, 209, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 221, 227, 229, 230, 233, 234, 236, 237, 239, 240, 241, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 333
- Рідкодуби, Кременецький р-н, с. 374
- Ріжок, с. Будераж, Дубнівський р-н, х. 55, 221
- Річиця, Гошанський р-н, с. 126, 245
- Річиця, див. Вербівка
- Річки, Корецький р-н, с. 182
- Рогізне, Демидівський р-н, с. 200, 201
- "Рогова", с. Симонів, Гошанський р-н, ур. 136
- Рожище, смт 302, 320, 328
- Рожищенський, р-н 268, 270, 281, 283, 289, 298, 314, 317, 322, 325, 327, 340
- Розваж, Острозький р-н, с. 152
- Розничі, Маневицький р-н, с. 326, 327
- Рокині, Ратнівський р-н, с. 19
- Рокитне, смт 27, 147
- Рокитне, Костопільський р-н, с. 170, 218
- Рокитниця, Володимир-Волинський р-н, с. 335
- Рокитнівський, р-н 20, 59, 74, 123
- Романівка, Іваничівський р-н, с. 346
- Ромашківка, Ківерцівський р-н, с. 335
- Російська, імперія 14, 19
- Російська Федерація 217
- Ростинь, Любомльський р-н, с. 335
- Рохманів, Шумський р-н, с. 372
- Руда, Турійський р-н, с. 272
- Руда Красна, Рівненський р-н, с. 91, 215
- Рудка, Демидівський р-н, с. 81
- Рудка, Радивилівський р-н, с. 47, 382
- Рудливе, Млинівський р-н, с. 86
- Рудники, Турійський р-н, с. 282
- Рудня, Дубровицький р-н, с. 63, 133, 232
- Рудня, Костопільський р-н, с. 73
- Рудня (колишне с. Юзефівка), Костопільський р-н, с. 228
- Рудня, Любомльський р-н, с. 265
- Рудня Погорілівська, Березнівський р-н, с. 103
- Рудня Почаївська, Радивилівський р-н, с. 220
- Рудня, Старовижівський р-н, с. 327, 330
- Ружин, Турійський р-н, с. 344
- Русивель, Гошанський р-н, с. 84, 122, 183, 187, 205
- Руснів, Володимир-Волинський р-н, с. 346
- Руська Гута, Шумський р-н, с. 376, 377
- Савичі, Рівненський р-н, с. 131
- Савчиці, Кременецький р-н, с. 354
- Савчуки, Радивилівський р-н, с. 62
- Садів, Луцький р-н, 258, 340, 342
- Садівський, ліс 269
- Садове (колишне с. Сінне), Гошанський р-н, с. 177
- Самостріли, Корецький р-н, с. 99, 108, 175, 212, 250
- Сан, річ. 16
- Санкт-Петербург, м. 217, 292
- Сапановчик, Дубнівський р-н, с. 47
- Сапожин, Корецький р-н, с. 83, 122, 175, 186, 187, 206, 226
- Сарненський, р-н 19, 30, 31, 46, 48, 49, 53, 54, 58, 59, 66, 74, 75, 76, 82, 83, 85, 87, 88, 89, 90, 96, 114, 123, 124, 129, 132,

134, 136, 141, 147, 150, 157, 163, 172, 173, 177, 181, 186, 196, 199, 202, 203, 216, 225, 236, 237, 238, 260, 319, 337
Сарненський, гебітскомісар 37
Сарни, м. 175, 179, 188, 213, 218, 225, 227, 263
Сатіїв, Дубнівський р-н, с. 113, 156, 171, 214, 238, 336
Свинарин, Турійський р-н, с. 270, 272, 316
Свинюхи (Волинська область), див. Привітне
Свинюхи (Тернопільська область), див. Очеретне
Свищів, див. Жовтневе, Млинівський р-н
Світанок (колишнє с. Блудів), Корецький р-н, с. 75, 160
Світязь, Любомльський р-н, с. 304
Святе, Здолбунівський р-н, с. 121, 178
Седм'ярки, с. 259, 260
Селисько, Сарненський р-н, с. 88
Семеринське, Локачинський р-н, с. 298, 323
Семиграні, село П'ятигори, Здолбунівський р-н, х. 200
Семки, Маневецький р-н, с. 264
Сенкевичівка, Горохівський р-н, смт 328
Сенкевичівка, Горохівський р-н, станція 277, 283
Сенкевичівський (тепер Горохівський), р-н 271, 293, 304
Сергіївка, Гошанський р-н, с. 80, 124
"Середня Пасіка", Кременецький р-н, ур. 379
Серкізів, Турійський р-н, с. 337
Серковичі, Старовижівський р-н, с. 297
Сестрятин, Радивилівський р-н, с. 60, 64, 96, 101, 125, 130, 141, 172, 208, 218, 224, 225, 226, 301, 392, 393
Сехи, Дубровицький р-н, с. 51, 95
Сибір, регіон 10, 21, 27
Сильне, Ківерцівський р-н, с. 263
Симонів, Гошанський р-н, 97, 115, 135, 156
Симонівські, хутори 156
Синів, Гошанський р-н, с. 180, 190, 203
Синяків, Луцький р-н, с. 318
Сирники, Луцький р-н, с. 286
Ситне, Радивилівський р-н, с. 69, 70, 82, 89, 151, 194, 208, 218, 225
Ситниця, Маневецький р-н, с. 267
Сільце, Горохівський р-н, с. 266, 278, 305, 351
Сінне, див. Садове
Сінокоси, с. Береги, Млинівський р-н, х. 155
Сіренівка, с. Піддубці, х. 290
"Січ", повстанський табір 270, 272
Сіянці, Острозький р-н, с. 110
Скабарівський, ліс 266, 269
Скабарівщина, Горохівський р-н, с. 266, 269
Скірче, Горохівський р-н, с. 260, 349
Скобелка, Горохівський р-н, с. 313
Скреготівка, Ківерцівський р-н, с. 306, 307, 320
Скулин, Ковельський р-н, с. 262, 264, 311, 326
Славута, м. 362, 367
Славутський, р-н 17, 31, 149, 190, 367
Случ, річ. 168
Слобода, Млинівський р-н, с. 123, 233
"Смердун", село Полиці, Володимирецький р-н, ур. 190
Смига, Дубнівський р-н, с. 47, 55, 67, 70, 125, 126, 173, 218, 227, 249
Смордва, Млинівський р-н, с. 45, 117, 122, 223
Сморжевський, ліс 100
Сморжевський, хутір 34, 35
Смородськ, Дубровицький р-н, с. 40
Совпа (колишнє село Велика Совпа), Березнівський р-н, с. 144, 233

Сокаль, м. 273, 305, 326
Сокальський, р-н 128, 138, 296, 299, 305, 313
Сокиричи, Ківерцівський р-н, с. 270
Солов'ї, Старовижівський р-н, с. 302
"Солодкий Ліс", с. Штунь, Любомльський р-н, ур. 308
Соломка, Костопільський р-н, с. 106
Солотвин, Ковельський р-н, с. 268, 269
Солотвинський, ліс 268
"Сопчиха", с. Облапи, Ковельський р-н, ур. 272
Соснове (колишнє селище Людвипіль), Березнівський р-н, смт 43, 44, 54, 75, 82, 90, 92, 111, 117, 125, 142, 146, 147, 162, 199, 227, 231, 232
Соснівка, Шумський р-н. 387
Соснівка (колишнє село Обгів), Дубнівський р-н, с. 206
Спасів, Здолбунівський р-н, с. 209
Срібне, Радивилівський р-н, с. 45, 64, 96, 105, 115, 163, 172, 211, 217, 228, 238
СРСР 23, 26
Ставок, Ківерцівський р-н, с. 302
Ставок, Костопільський р-н, с. 62, 217, 235
Ставок, Турійський р-н, с. 302, 314, 319
Ставрів, Млинівський р-н, с. 174
Стадники, Острозький р-н, с. 78, 97, 239
Стара Вижівка, смт 265
Стара Гута, Старовижівський р-н, с. 273, 275
Стара Мошаниця, Здолбунівський р-н, с. 99, 108, 116, 126, 226
Стара Носовиця, Дубнівський р-н, с. 139, 251
Стара Рафалівка, Володимирецький р-н, с. 72, 161, 163, 180, 319, 330
старий Загорів, Локачинський р-н, с. 339
Старий Корець, Корецький район, с. 245
Старий Олексинець, Кременецький р-н, с. 381, 385, 390

Старий Порицьк, Іваничівський р-н, с. 313
Старий Тараж, Кременецький р-н, с. 376, 386, 389, 392
Старий Чороторийськ, Маневицький р-н, с. 264
Старики, Радивилівський р-н, с. 184
Старики, Рокитинівський р-н, с. 59
Старовижівський, р-н 19, 263, 265, 275, 290, 297, 302, 311, 315, 327, 330, 341, 342
Старожуків, Рівненський р-н, с. 58, 60, 61, 91, 153, 182, 230
Старожуківський, ліс 61
Старокостянтинів, м. 14, 18
Старосілля, Маневицький р-н, с. 264, 275
Старостав, Горохівський р-н, с. 339
Стахівка (тепер села немає), Володимирецький р-н, с. 124, 229
Стеблівка (колишнє село Стубло), Здолбунівський р-н, с. 108
Стенжаричі (колишнє село Полон'яне), Володимир – Волинський р-н, с. 274, 335, 343
Степанський (тепер Сарненський), р-н 30, 53, 163, 319
Степань, Сарненський р-н, смт 19, 31, 47, 74, 82, 83, 85, 89, 108, 114, 134, 136, 141, 157
Стир, річ. 58, 277, 336, 345
Стіжок, Шумський р-н, с. 360, 364, 374
Стовпець, Дубнівський р-н, с. 90, 178, 222
Стовпин, Корецький р-н, с. 81, 119
Столин, Беларусь, м. 116
Сторожів, Корецький р-н, с. 99, 155, 169, 170, 240, 242
Сторожівський, ліс 170
Стоянів, Радехівський р-н, с. 281
Стоянівка, Радивилівський р-н, с. 62, 120, 185, 192, 214, 227, 236

- Стрийський, р-н 95, 116, 135, 137
 Стрільськ, Сарненський р-н, с. 66
 Стрільче, Горохівський р-н, с. 17, 267
 Стубелка, річ. 155
 Стубло, див. Стеблівка
 Студінка, Дубнівський р-н, с. 143, 178
 Ступне, Здолбунівський р-н, с. 205, 226
 Судобичі, Дубнівський р-н, с. 47, 58, 111, 126
 Суйми, Здолбунівський р-н, с. 68
 Сукачі, Старовижівський р-н, с. 275
 Сураж, Шумський р-н, с. 359, 394, 395
 Суськ, Костопільський р-н, с. 72
 Сухий Ріг (тепер села немає), Березнівський р-н, кол. 232
 Сухівці, Рівненський р-н, с. 58, 184
 Суходоли, Володимир-Волинський р-н, с. 259, 279, 296, 325, 346, 350
 Схід, регіон 255, 262
 Східна Європа, материк 163
 Східна Україна, регіон 10, 21, 29, 31, 82, 109, 122, 153, 167, 173, 184, 214, 267, 278, 306, 368
 Сушибаба, Турійський р-н, с. 268, 287
 Сьомаки, Луцький р-н, с. 259, 277
 Тайкури, Рівненський р-н, с. 92, 95, 106
 Тарнавка, Радивилівський р-н, с. 159
 Татаринці, Лановецький р-н, с. 362
 Твердині, Локачинський р-н, с. 310
 Теклівка, Березнівський р-н, с. 50
 Текля, Старовижівський р-н, с. 19
 Телікруго, Рівненський р-н, с. 149
 Терезежі, с. Гоноратка, Радивилівський р-н, х. 202
 Теремне, Острозький р-н, с. 95
 Терешківці, Горохівський р-н, с. 300
 Тернопіль, м. 30, 368, 373, 395
 Тернопільська, обл. 13, 14, 18, 22, 28, 33, 46, 62, 69, 77, 101, 105, 133, 138, 140, 143, 160, 178, 192, 193, 210, 213, 217, 218, 220, 223, 292, 315, 329, 331, 354 – 395
 Тесів, Острозький р-н, с. 106, 114
 Теслугів, Радивилівський р-н, с. 60, 62, 77, 78, 90, 122, 131, 136, 162, 165, 171, 182, 215
 Тилявка, Шумський р-н, 387
 Тинне, Сарненський р-н, с. 124, 177
 “Товкачі”, с. Колодіївка, Корецький р-н, с. 137
 Томахів, Гошанський р-н, с. 245, 250
 Томашгород, Рокитнівський р-н, с. 74
 Топилище, Іваничівський р-н, с. 313
 Топча, Корецький р-н, с. 125, 215, 253
 Торговиця, Млинівський р-н, с. 58
 Торчин, смт 285
 Торчинський (тепер Луцький), р-н 284, 317
 Точевика, Острозький р-н, с. 54, 59, 84, 120, 134, 138, 154, 155, 157
 Три Копці, Рівненський р-н, с. 90, 164, 216
 Трипутні, Дубровицький р-н, с. 56, 123
 Тростянець, Ківерцівський р-н, с. 293, 298, 300, 301, 315
 Тростянець, Костопільський р-н, с. 88, 108, 114
 Тростянець (тепер села немає), Гошанський р-н, с. 104
 Троянівка, Маневицький р-н, с. 263, 335
 Трубиці, Костопільський р-н, с. 34, 57, 63
 Тудорів, див. Федорівка
 Туличів, Турійський р-н, 287
 Туниники, Кременецький р-н, с. 387
 Туриничі, с. 262
 Туричани, Турійський р-н, с. 262, 271
 Турійськ, смт 304, 312, 343
 Турійський, р-н 256, 257, 258, 262, 263, 264, 265, 268, 270, 271, 272, 275, 282, 283, 287, 292, 295, 296, 297, 299, 302, 304, 308, 310, 311, 312, 314, 316, 319, 327, 331, 335, 337, 343, 344, 353
 Турковичі, Дубнівський р-н, с. 39, 77, 128
 Туропин, Турійський р-н, с. 304, 345
 Туропин, Турійський р-н, станція 292
 Тур’я, річ. 256, 297
 Тутовичі, Сарненський р-н, с. 132, 154, 178, 186, 196
 Тучин, Гошанський р-н, с. 16, 27, 35, 38, 40, 42, 79, 83, 92, 93, 107, 111, 134, 144, 148, 177, 183, 223, 234, 239
 Тучинський (Гошанський), р-н 104, 211
 Тушебин, Млинівський р-н, с. 60
 Тютюковичі, Рівненський р-н, с. 81
 Угільці, Гошанський р-н, с. 64, 98, 105, 114, 127
 Угли, Ковельський р-н, с. 340
 Угорськ, див. Підгірське
 Угринів, Горохівський р-н, с. 279, 284, 294, 303, 304
 Угринів Старий, Калуський р-н, с. 36, 38, 39
 Ужинець, Млинівський р-н, с. 123, 212
 Уїздці, Здолбунівський р-н, с. 94, 112, 238, 254, 319
 Уїздці, Млинівський р-н, с. 178, 259
 Україна 10, 12, 13, 14, 16, 20, 22, 23, 26, 29, 31
 Українська Народна Республіка 13, 14, 15, 20, 23, 25
 Уликі, с. 301
 Урвенна, Здолбунівський р-н, с. 51, 80
 Усичі, Луцький р-н, с. 284, 301, 302
 Устечко, Кременецький р-н, с. 381, 390
 Устя, річ. 81
 Уцекай, Костопільський р-н, кол. 75
 Федорівка (с. Тудорів), Гошанський р-н, 84, 180, 203, 206, 216, 242
 Фільварки, див. Плоске
 Харалуг, Корецький р-н, с. 137, 240
 Хвоянка, Березнівський р-н, с. 54
 Хлопотин, Славутський р-н, с. 17
 Хмелів, Володимир-Волинський р-н, с. 286, 332
 Хмелівка, Володимир-Волинський р-н, 285, 338
 Хмельницька, обл. 14, 17, 18, 27, 31, 149, 190, 362, 366, 367, 382
 Ходаки, Шумський р-н, с. 383
 Ходоси, Рівненський р-н, с. 229
 Холм (тепер Польща), м. 14
 Холмщина (тепер Польща), регіон 20, 325
 Холонів, Горохівський р-н, с. 296, 299, 339
 Холопи, див. Прислuch
 Хомут, див. Зелений Гай
 Хорів, Острозький р-н, с. 49, 58, 59, 73, 78, 87, 94, 119, 138, 158, 167, 175, 189, 203
 Хорлупи, Ківерцівський р-н, с. 314
 Хорохорин, Луцький р-н, с. 335
 Хотин, Березнівський р-н, с. 111
 Хотин, Радивилівський р-н, с. 211
 “Хотинщина”, село Срібне, Радивилівський р-н, ур. 228
 Хотинь, Рівненський р-н, с. 124, 129, 138
 Хотовиця, Кременецький р-н, с. 382
 Хотячів, Володимир-Волинський р-н, с. 279, 346
 Хром’яків, Маневицький р-н, с. 335
 Хряськ, Маневицький р-н, с. 301
 Царгород (тепер Костантинопіль, Туреччина), м. 16
 “Цегельня”, м. Дубровиця, ур. 36
 “Цегельня”, с. Новий Двір, Турійський р-н, ур. 265
 Цегів, Горохівський р-н, с. 256
 Цеценівка, Шумський р-н, с. 389
 Цумань, Ківерцівський р-н, смт 35, 44, 260, 260, 278, 304, 307, 330, 333, 344
 Цуманський (Ківерцівський), р-н 319
 Цурків, Здолбунівський р-н, с. 65, 112
 “Чабани”, Корецький р-н, ур. 142, 147
 Чайчинці, Лановецький р-н, с. 380
 Чаруків, Луцький р-н, с. 281
 Чекно, див. Межириччя, Млинівський р-н
 Червона, Кременецький р-н, х. 354

Черешнівка, Дубнівський р-н, с. 184, 187, 250
 Черниця, Корецький р-н, с. 79, 146
 Чернява, с. Нова Мощаниця, Здолбунівський р-н, х. 66
 Чесанів, Любачівський повіт, Польща, м. 39, 48, 49, 74, 124, 127, 131
 "Чиновиха", с. Облапи, Ковельський р-н, ур. 309
 Чорниж, Маневецький р-н, с. 267
 Чорний, ліс 363
 Чорні Лози (тепер села немає), Гошанський р-н, с. 77, 128, 132, 188, 189, 229
 Чорніїв, Турійський р-н, с. 297, 312
 Чороногузка, річ. 281
 Чугалі, Кременецький р-н, с. 389
 Чудви, Костопільський р-н, с. 43
 Чудель, Сарненський р-н, с. 30, 58
 Чудниця, Гошанський р-н, с. 17, 42, 183, 212, 223
 Шайно, див. Журавлине
 Шарпанці, Сокальський р-н, с. 296, 299
 Шацьк, смт 274, 304, 305, 331
 Шацький (тепер Любомльський), р-н 345
 Шепетин, Дубнівський р-н, с. 143
 Шепетівка, м. 27, 203, 373
 Шепетівський, р-н 31
 Шили, Лановецький р-н, с. 373, 374
 Шимківці, Лановецький р-н, с. 389
 Шкроботівка, Шумський р-н, с. 357, 366, 372, 382
 Шнецька Буда, Володимир-Волинський р-н, с. 286
 Шпанів, Рівненський р-н, с. 57, 106
 Штунь, Любомльський р-н, с. 308
 Шубків, Рівненський р-н, с. 35, 161, 243
 Шумбар, Шумський р-н, с. 389
 Шумськ, смт 28, 116, 355, 357, 359, 360, 365, 366, 370, 372, 373, 377, 380, 381, 384, 385
 Шумський, р-н 105, 160, 223, 292, 329, 331, 356, 357, 358, 359, 360, 362, 364, 365, 366, 367, 370, 371, 372, 373, 374, 376, 377, 379, 381, 383, 384, 385, 386, 387, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395
 Щекичин, Корецький р-н, с. 114, 189
 Юзефівка (тепер села немає), див. Рудня
 Юськівці, Лановецький р-н, с. 362
 Яблонка, Сарненський р-н, с. 181
 Яблунівка (колишне Едвардівка), Дубнівський р-н, с. 86
 Яблунне, Березнівський р-н, с. 41, 47, 118, 175
 Ягідне, Турійський р-н, с. 295, 296, 299
 Ядвипіль, Рівненський р-н, с. 100, 170, 201, 245
 Якимівці, Лановецький р-н, с. 361, 378
 Яковичі, Володимир-Волинський р-н, с. 341
 Якубова Долина, Дрогобицький р-н, с. 24
 Яловичі, Млинівський р-н, с. 86
 Ямпіль, м. 366, 382
 Янівка, див. Іванівка, Ковельський р-н
 Янівка, див. Іванівка, Корецький р-н
 Янівка, див. Іванівка, Радивилівський р-н
 "Янівські Облоги", село Іванівка, Корецький р-н, ур. 146
 Янкевичі, див. Іваничі
 Янківці, див. Іванківці
 Янова Долина, див. Базальтове
 Яно-Каролінка, див. Поляна
 Яполоть, Костопільський р-н, с. 55, 88, 137, 233
 Яринівка, Березнівський р-н, с. 181, 225, 242
 Ярославичі, Млинівський р-н, с. 172, 192
 Ясениничі, Рівненський р-н, с. 113, 191, 230
 Ясинівка, Локачинський р-н, с. 269, 270
 Ясногірка, Сарненський р-н, с. 337

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ І ПОЗНАЧЕНЬ

бмв - без вказання місця видання,
вид-во - видавництво,
визв. - визвольних,
в т. ч. - в тому числі,
див. - дивись,
загад. - загадкових,
змаг. - змагань,
ім. - імені,
к-р - командир,
кол. - колонія,
обл. - область,
обст. - обставинах,
оп. - опис,
о. - острів,
пов. - повіт,
повст. - повстанець,

пс. - псевдонім,
рр. - років,
р. - рік,
річ. - річка,
р-н. - район,
р. н. - рік народження,
с. - село,
смт - селище міського типу
сот. - сотенний,
ст. - станція,
т-во - товариство,
укр. - український,
уч. - учасник,
ур. - урочище,
х. - хутір,
чл. - член,
 ? - невідома інформація.

Абревіатури

ВПЖ - Військово-польова жандармерія
 ДАВО - Державний архів Волинської області
 ДАРО - Державний архів Рівненської області
 ДА СБУ - Державний архів Служби безпеки України
 ДАТО - Державний архів Тернопільської області
 ЗУЗ - Західно-Українські Землі
 О. Д. - Олександр Денищук
 ОУН - Організація Українських Націоналістів
 ПЗУЗ - Північно-Західні Українські Землі
 УВО - Українська Військова Організація
 УНДО - Українське національно-демократичне об'єднання
 УНРА - Українська Народно-Революційна Армія
 УНР - Українська Народна Республіка
 УПА - Українська Повстанська Армія
 УЧХ - Український Червоний Хрест
 УШПР - Український штаб партизанського руху
 ЦДАВОВ і УУ - Центральний державний архів вищих органів влади і управління України
 ЦДАГОУ - Центральний державний архів громадських об'єднань України

ЗМІСТ

Дереворит Н. Хасевича із серії “Волинь в боротьбі”.....	4
Молитва за померлих у визвольній війні.....	5
Воляння мертвих до живих.....	6
Заповіт Борців за Волю України.....	7
<i>Петро Домашук. Дещо про автора</i>	9
<i>Олександр Денищук. Авторське слово</i>	11
<i>Олександр Денищук. Погляд у минуле</i>	14
Лицарі золотого тризуба.....	23
<i>Олександр Денищук. УПА – армія без держави</i>	25
Статистична таблиця антинімецьких акцій на теренах України.....	32
Антинімецькі акції. Волинь. Рівненська область.....	33
1942 рік.....	33
1943 рік.....	37
1944 рік.....	237
Доповнення. Волинь. Рівненська область.....	239
Антинімецькі акції. Волинь. Волинська область.....	256
1943 рік.....	256
1944 рік.....	338
Доповнення. Волинь. Волинська область.....	344
Антинімецькі акції. Волинь. Тернопільська область.....	354
1942 рік.....	354
1943 рік.....	354
1944 рік.....	394
Доповнення. Волинь. Тернопільська область.....	395
Іменний покажчик.....	396
Географічний покажчик.....	420
Список скорочень і позначок.....	447
Абревіатури.....	447

Д - 333 Олександр Денищук

Боротьба УПА проти німецької окупантів. Хронологія подій. Волинь. Т. 1, м. Рівне, “ППДМ”, 2008 - 448 с.

*Редактор: Петро Домашук
Комп’ютерний набір і верстка: Валерій Денищук*

*Здано до набору 20. 03. 2008 р. Підписано до друку 10. 04. 2008 р.
Формат 60 x 84/16. Папір офсетний. Гарнітура Text book. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 28, 00. Обл. вид. арк. 29, 50. Тираж 1000 прим. Зам. № 23*